

3 1761 03613 7727

PISENE A RIKADLA

KAROL HUBERT HERRMANN

KAROL HUBERT HERRMANN

PROSTONÁRODNÍ

ČESKÉ

PÍSNĚ A ŘÍKADLA.

Sebral a vydal

KAREL JAROMÍR ERBEN.

S přílohou nápěvů.

J. HAMERNÍK
V PRAZE.

V PRAZE.

Tisk a náklad Jaroslava Pospíšila.

1864.

PG
5015
E73

J. HAVERNIK
V. FERRELL

Jeho Osvícenosti

pánu pánu

JANOVI HRABĚTI HARRACHOVI,

c. kr. komořímu, majoru v c. kr. vojště, rytíři cís. ruského řádu sv. Anny třetí třídy, předsednímu hospodářské filiální jednoty Kolínské a Kralohradecké, členu výboru Musea království Českého a kuratoru sboru musejního pro vědecké vzdělání řeči a literatury české, řediteli jednoty k vysazování stromů v Praze a v okolí toho města, činnému členu c. kr. vlastenské společnosti hospodářské v království Českém a české společnosti zahrádnické, skutečnému členu české jednoty lesnické, přispívajícímu členu ku podporování umění hudebního v Čechách a humanistické jednoty hudební v Praze, členu krasoumné jednoty v Čechách, čestnému měšťanu města Kutné Hory, Jilemnice a Nechanic, i čestnému občanu mnohých jiných obcí v Čechách, držiteli statku Konarovic a t. d.,

s nejšetrnější úctou připisuje

vydavatel.

Praví se, že píseň národní jest kvítko na luzích vlastenských vyrostlé, ježto příroda sama vychovala. Dobré to sice podobenství, ale věc sama při něm zůstává temná. Jakož snadno jest k věci známé najíti podobenství, tak zase velmi těžko nezkušenému z podobenství i sebe zdařilejšího neznámou věc určití. Co jest píseň národní? Všickni znatelé básnictví druhu toho v tom za jednoho se srovnávají, že každá píseň, kterou lid obecný zpívá, proto ještě národní není, a byť i celé století se zpívala; a naopak, že pravá píseň národní této cnosti své nikdy neztratí, byť byla již předešty lety v ústech i v paměti lidské zahynula. I také to nic na váhu nepřidá, jest-li píseň více nebo méně v národu rozšířena, ano kdyby se i jen na jednom místě zpívala, může vždy předce pravou národní písní býti. Znamky, po kterých píseň národní od jiných rozoznati lze jest, musejí tedy v něčem jiném ležeti. Pravda, že otázka, co jest píseň národní? na otázce jiné a to hlavní tak visí, jako list na kmenu svém, totiž na té: co jest národ? kterak se zjevuje bytost jeho vůbec, a co do písní zvláště? Odpověď na tyto důležité otázky zanechána fysiologům a filosofům; já však pokusil jsem se nyní jen o to, abych v krátkosti ustanovil rozdíl mezi písní národní a jinou tak nazvanou umělou písní, a to jen podlé osobního mého citu a přesvědčení, doufaje, že toto mé slovo vždy býti může stupněm k veliké té vědě poznání národa; a byť i jiný tuto mou práci zvrátil, jen když na místo ní sám něco důkladnějšího vystaví, vždy těšiti se budu tím, že jsem snad jemu dal k tomu podnět.

Každý národ, kterýž sobě sám ještě odcizen není, má svůj vlastní národní cit i své zvláštní smýšlení, svůj individuální ráz, na přirozených zvláštěnostech těla i ducha jeho se zakládající, jímžto se od jiných cizích národů znamenitě a patrně liší. Tento však přirozený, všeobecný, stálý národa ráz nabývá zevnějšími okolnostmi, s nimiž se národ, celý aneb jistá jeho část, během času setkává,

svého zvláštního směru, své zvláštní zevnější postavy; a jakož okolnosti ty samy podrobeny jsou proměnám, tak i také onen přirozený národní ráz anebo povaha podlé nich bez přestání zevnější podobu svou mění a řídí: tak jako vosk pokaždé formě své se podává, avšak vždy předce voskem býti nepřestává. Toto položení vlastního toho citu a smýšlení národa podlé jeho zevních okolností nazýváme národním duchem. Má-li píseň býti národní, musí v ní vanouti tento národní duch. Pakli to, co píseň buď hlavního smyslu, buď zvolených obrazů, buď spojení, přechodů neb obrátů myšlének v sobě zavírá, tomuto položení citu aneb smýšlení národa se protíví, již není písní národní.

Myšlénka vtěluje se a jistou formu na se bere slovem i stává se takto průpovědí, z těchto pak tvoří se v písni řádky (versus) a slohy (στροφή). Každá sloha musí nejméně dva řádky v sobě zavíratí. Avšak forma či podoba slohy v každé písni, každého řádku ve sloze, ano i pořádek slov v každém řádku obsažených, jakož i způsob, jímž poslední slovo řádku jednoho do téhož slova jiného řádku padá a s ním podobně doznívá, což rým aneb dosloví nazváno, vše to spočívá na jistých pravidlech národního krasocitu, ježto jazyk podlé národní hudby (jakož níže o tom) utvořil, duch národní ušlechtil, a dlouhé ano staleté užívání posvětilo. Nikdo z básníků národních není sobě těch pravidel svědom, nikdo jich neumí nazpamět, ale každý, kdož v národní škole vychován, je cítí a také věrně zachovává, neboť jsou to pravidla národu přirozená, z jeho bytosti vyšlá. Tato forma písně tak určitá a neústupná jest, že společnost písní mezi rozličnými větvemi téhož národa slovanského jedině na ní záleží: čím bližší forma, tím snadnější společnost písní. Proto jsou mnohé písně společné Čechům, Moravanům i Slovákům, málo jich společných Čechům a Polákům, nejméně pak společnosti se nalézá mezi českými a ruskými neb ilirskými písněmi, neboť zde forma nejrozdílnější jest a proto nejvíce společnosti vadí.

Konečně má-li píseň slouiti národní, třeba jest, aby žádnému jistému skladateli nenáležela, nébrž aby národ vůbec za skladatele držán býti musil. Pakli se kdo k písni co k plodu a jmění svému hlásí, můžeť sice píseň i ducha i formu národní míti, však již náleží té jisté osobě. Hlavní oučel básníka národního jest jenom zpěv; on zpívá, buď že ho srdce k tomu pudí, buď že se chce před jinými novou písní okamžitě zablesknouti; více zásluhy sobě nepří-

čítá, a protož o píseň již také více se nestará. Zalíbila-li se jiným, pamatují si ji, a zpívajíce ji opět, buďto s proměnami buď bez proměny, tak dobře ji za svou pokládají, jako básník sám. A když již píseň na jednom místě každému jest povědoma, ztratí půvabnost a zmizí ze života aneb odstěhuje se jinam, kdež opět novinkou jest a se líbí. Nepravím, že by básník národní vždy sprostým, jinak necvičeným člověkem býti musil; ale že těžko jest prohlédnouti srdce národa a přeměřiti rozum jeho, i porozuměti pravidlům jeho krásocitu, ano téměř nemožno člověku, který s národem mysliti i cítiti nepřivýkl a takorka v životě národním neuzrál: proto také kdo z jádra národa není, aneb jemu školami neb jinak se odcizil, nesnadno se stane básníkem národním. Mezi umělými básníky českými Čelakovský nejlépe ducha i formu písně národní pochopil; mnohé písně z Ohlasu jeho skutečně by byly pravými národními, kdyby se jim této třetí vlastnosti, totiž národního jmění, dostávalo.

Až potud praveno jen o slovu písně, t. j. o řečném jejím obsahu. Podlé slova, a v jistém ohledu i nad ním, stojí hlas písně, kterýž se vůbec nota (v Domažlicku vejslov), v písemní pak řeči nápěv nazývá. Slovo spolu s hlasem písně u vykonávání slove zpěv. Co nahore o slovu písně národní řečeno, totéž o její hlasu čili nápěvu platí. Má-li hlas ten býti národní, musí v sobě míti národního ducha, na sobě národní formu, a musí z národa vůbec vycházeti. Známa jest obzvláštní náklonnost národa slovanského k hudbě. Celý národ slovanský zpívá, avšak písně ty u rozličných větví téhož jednoho kmene jsou velmi rozdílné. Podlé rozličných okolností, s nimiž každá větev daleko rozšířeného národa slovanského během času se potkala i v nich žije, a kterýmiž duch její rozličně přibarven jest, působí na ducha i na formu písní národních slovanských nejvíce i nejpatrněji zvuk hudebního nástroje, kterýž právě té které větvi národa jest oblíben. Zkušeno jest, že každý hudební nástroj svou zvláštní moc nad duchem lidským projevuje: jeden mile, druhý nemile naň působí; jeden k veselosti zbujuje, jiný zádumčivým činí a t. d. Jaký hudební nástroj, taková hudba, takový zpěv i takový v písní duch. Čím více rozličných citů hudební nástroj národu oblíbený v člověku může zbuditi, t. j. čím dokonalejší jest, tím větší rozmanitosti, co do ducha, nabývají národní písně. Totéž o jich formě platí. Nebude od místa, položím-li tuto jeden příklad o vyjití písně národní z hudby. Dívka uslyší

v hospodě houští jednu notu, na př. č. 93 sbírky této. Jemněbolestné tyto zvuky — kteréž se dle domnění mého nejlépe z houslí vyvoditi dají, jakož i forma jich na dokonalejší nástroj ukazuje — vtisknou se dívce do paměti; celá její duše jimi se naplní a barvu jich na se vezme, ve dne i v noci jí ta nota na mysl leží, kudy chodí, pozvukuje si jí, hledajíc toliko slov, jimiž by to, čímž duše i srdce její oplývá, ústy mohla vylíti. Tu náhodou padnou oči její na rozpuklé červené poupě růžového keře v zahrádce pod oknem. Toť jiskra do duše její, v poupěti tom vidí skutečný obraz citu toho, jež hudba v duši její způsobila. I hned se příležitosti té uchopíc počátek písně své učiní porozvitou růží; nota ustanoví pořádek slov, formu řádků, i vede rým, a děvče spustí:

Červená růžičko, proč se nerozvíjíš?

proč k nám, můj holečku, proč k nám už nechodíš?

„Kdybych k vám chodíval, ty bysi plakala,

červeným šátečkem oči utírala.“

Slovo podává slovo, myšlenka myšlenku, a spůsob života národního přivádí obrazy. Tak i podobným způsobem vznikly národní písně i podnes ještě vznikají. Sotva že se některá hudba k tanci stane oblíbenou, již i hned najdou se k ní náležitá slova. Slova pravé národní písně jsou jen smysl a výklad hudebního její hlasu. Nepravím, žeby slova písně národní vždy teprv podlé již hotové melodie utvořena býti musila, můžeť také dobře básník oboje najednou z duše své vyníti: nikdy však se nepřihází, aby byl básník národní nejprve slova své písně shotovil a potom teprv aby k nim hledal nápěvu. V tom se také liší píseň národní od jiných písní uměleckých, že v písni národní slovo z hudby anebo spolu s hudbou vzniká, v uměleckých pak obyčejně hudba ze slova vychází. Vždy také nápěv národní ráz hudby nástroje toho na sobě nese, jemuž ucho básníkovu bylo přivyklo. Čím národ k hudbě čilejší a čím ohebnější formy jazyka jeho, aby slovo krok za krokem mohlo hudbu následovati, brzo váhati, brzo pospíšiti, s ní se vraceti, zahýbati i na stejno vycházeti: tím způsobilejší jest k národnímu básnictví. Tyto přednosti národu slovanskému i jazyku jeho ovšem upříti se nedají, a tím vysvětluje se také to veliké množství národních písní slovanských. V duchu národním, t. j. v tom vlastním zalíbení Slovanů v hudbě, i v ohebnosti jazyka slovanského leží jistota, dokud Slované Slovaný budou, že písně jich národní nikdy

nevyhynou. Znameníť jest také poměra slova písňe k jeho hlasu: čím skvělejší hlas, tím ničemnější, zvláště v plodech novějších, bývá obsah slova; kdež naproti tomu staré písňe dobrého slova, jakož i nejpěknější zpěvy epické jiných Slovanů, hlas velmi jednotvárný mívají. Zdá se, jako by byl duch národní do písni slovanských vespolek jakousi rovnováhu vložiti chtěl, tak aby, čeho písni na jedné straně se nedostává, na druhé jí bylo nahrazeno.

Z toho, co tuto nyní o slovu i o hlasu písni národních řečeno, vychází za pravidlo, že písňe národní jest zpěv, z národu vůbec vyšlý i v jeho duchu, co do obsahu i do formy, složený.

O ceně a důležitosti písňe prostonárodní nebudu šířiti slov. „Není nad zdařilou (prosto)národní básně!“ dí Čelakovský; „jediné v této vidíme v živém tvaru básnickém ducha lidského, jediné v této zřejmě vytknutý ráz národnosti; a kde národnost se blíží k světoobčanství čili světoběžnictví, tam nelze najíti národní uměny.“ Cenu prostonárodních písni českých uznala chvalně známá spisovatelka německá Ida z Düringsfeldu, kteráž z prvního mého jich vydání nemalý počet nejlepších na jazyk svůj přeloživši, pod titulem: „Böhmische Rosen“ léta 1851 ve Vratislavi tiskem je vydala, „aby, prý, krajané její věděli, že Čechové mají krásný, svůj zvláštní a bohatý způsob básnění.“

Podáváje národu Českému toto nové, skoro čtvernásob rozmnožené vydání jeho vlastních plodů básnických, co jsem jich za 25 let po všech krajích milé vlasti naší buď sám shledal, buď od dobrých přátel obdržel, nalézám utěšení nemalé v tom vědomí, že snad polovic písni tuto vydaných bylo by přišlo na zmar, by úsilí mého o jich zachování nebyvalo. Sbíraje totiž tyto památky národní, hleděl jsem se jimi ujistiti vždy nejraději a přede vším u starších zpěvaček a zpěváků, věda zajisté, že starších písni vůbec jen od osob zletilejších nadíti se mohu, a že se starými nejsnáze mnohá dobrá písňe bývá pochována. Tím způsobem dostalo mi se z mnohých míst a krajín před lety pěkných písni, kterých tam nyní již dokonce neznají. Pozoruje se také vůbec, že od roku 1848 lid náš selský, zvláště v krajích severních, méně zpívá nežli zpíval před tím; kdež jindy ve žních a při hrabání sen i otav pole i luka se ozývala zpěvem, pracují nyní mlčky, jen ledabylé žerty provozuje. Tím také mnohá jindy oblíbená písňe přišla v zapomenutí.

Rovněž tak důležité jako písně, ano nad ně důležitější pro svou trvalost a starobylost jsou prstonárodní říkadla. Kdežto píseň podrobena jest vůbec oblíbě časové, s kterou žive a hyne, přecházejí říkadla s pokolení na pokolení po mnohá století bez podstatné proměny; ano mnohá říkadla dětská, jakož i říkadla v nemocech vůbec, mají patrně počátek svůj v časech pohanských. Totof ovšem neplatí o říkadlech svatebních, ježto neprávě tak slovou. Jsouť to vlastně prosté řeči selské, z části v rýmech skládané, jež léta 1765 František Jan Vavák, sedlák v Milčicích, podlé starších podobných řečí byl vzdělal. Ale poněvadž se jich, ač ve způsobě nemálo změněné, nyní při svatebním veselí lidu selského v Čechách i na Moravě vůbec užívá, nechtěl jsem jich pominouti.

Pohřebních písní prstonárodních Slované západní nemají žádných. Místo jich zastupují písně, jež učitel se svými žáky zpívá u těla mrtvého v domě a pak na hřbitově. Písně tyto, majíce vůbec ráz písní nábožných, jsou někdy dosti starobylé, ano některé jich pocházejí patrně z věku šestnáctého. Bohužel bývají tyto staré sbírky písní pohřebních u nás čím dále tím řídkější, a na místo jich vtírají se písně nové, které ani slovem ani nápěvem vyrovnati se starým nemohou. K doplnění zpěvného obrazu z života prstonárodního v Čechách podal jsem tuto také některé takové písně pohřební ze sbírek starších, jakož se potud zpívají v Hradecku, totiž v Bohuslavicích a v Častolovicích.

Na konec tuto vzdávám srdečné díky milým přátelům svým, ze jmena: v. p. Josefovi Roštlapilovi, faráři v Opočně, v. p. Tomášovi Novákovi, administrátoru v Račínovsi pod Řípem, p. Arnoštovi Vysokému v Jáchymově, p. Josefovi Rankovi v Praze, i jiným, kteří buď sbírkami svými, buď jakkoli jinak při tomto novém vydání pomoci svou mi se laskavě propůjčili.

V Praze dne 26. Listopadu 1863.

K. J. E.

O b s a h.

	Str.		Str.
Věk dětský.		Pisně posvícenské	91
Kolibavky	1	Babí léto	94
Hry s malým dítětem	2	Přástvy	95
Rozličná dětská říkadla	5	Hry zimní	96
Dětské posměšky	7		
Dětské vypravování	10	Pisně věku mládeneckého	
Dětské hádanky:		<i>a panenského.</i>	
a) podobenství	12	a) Mladost, krása, láska	98
b) žert a dvojsmysl	21	b) Láska nešťastná	147
c) z počtářství	23	c) Vzdory	212
Zvířecí řeč	24	d) Žerty a posměšky	237
Dětská počítadla	26	e) Hudba a tanec	256
Dětské hry obecné	30	f) Ženění a vdávání	273
Pisně a říkadla výroční.		Pisně a říkadla svatební	287
Vánoční koledy:		Zastaveníčko	288
a) o božím narození	37	Svolávání hostů	292
b) o novém roce	45	Cesta pro nevěstu	293
c) o třech kráľích	46	Příchod	295
Hromnice. Svätý Matěj	47	Cesta do kostela	300
Masopust	48	Oddavky	303
Svätý Řehoř	49	Cesta z kostela	304
Otloukání píšťalek	54	Oběd u nevěsty	306
Smrtná neděle	57	V hospodě	317
Pašijový týden	60	Uvádění nevěsty	319
Velikonoc. Pomlázka	61	Loučení nevěstino	322
Helské písně	64	Cesta k ženichovi	328
Hry jarní	65	Příjezd	334
Máj. Stavění májek	70	V domě ženichově	337
Sv. Dušní svätky. Hra na krále		Čepení nevěsty	340
a na kráľovnu	72	Tanec v hospodě	343
Hlásání pasaček	75	Skládání věnců	344
Děšť a sluníčko	76		
Zvířata a byliny	77	Obecné písně svatební a man-	
Sv. Jan Křtitel	79	<i>želské</i>	<i>345</i>
Hry letní	80	Pisně společenské:	
Jahodníci	84	a) pijácké	358
Hlásání žneček. Obžinky	85	b) smíšené žertovné a saty-	
Hry podzimní	88	rické	373

*Písňe o stavich, živnostech
a jiných stránkách ži-
vota občanského.*

	Str.
Kněžstvo	384
Zeman. Primas	385
Hajdaláci. Študent. Písař	386
Řemeslníci. Bednář. Cibuláři	387
Hadrník. Hajný	388
Havíři. Hokynář. Karbaník. Kolomazník	389
Kominík. Koudelník	390
Kováři. Krejčí	391
Lékař. Mlynáři	393
Myslivci	394
Nunváři. Parukář. Pekař. Per- nikář. Plavec. Pohodný	401
Ponocný. Pošta. Rakař	402
Řezníci. Rybníkář. Sladovník	403
Ševci	404

	Str.
Tesaři. Tkadlec. Zahradník. Zedník	405
Vandrovní. Zloději	406
Židé	407
Cikáni	408
<i>Selské hospodářství</i>	409
Selská strava	427
<i>Písňe vojenské</i>	432
<i>Zpomínky historické</i>	463
<i>Písňe rozpravné:</i>	
a) světské (balády)	466
b) náboženské (legendy)	500
<i>Říkadla v nemocech</i>	507
<i>Marnost světská, smrt a pohřeb</i>	513
Písňe pohřební	518
<i>Počátkové písňi a říkadel</i>	523

V ě k d ě t s k ý .

Modlitba,

když matka ukládá dítka ke spaní.

Pán Ježíš buď mi v hlavách,
panna Maria v nohách,
andělíčkové boží po všech všudy
stranách!

Večerní modlitba dětská.

Andělíčku,
můj strážníčku!
opatruj mně
mou dušičku.

Kolíbavky.

(Nápěv 112.)

Hajej, můj zlatoušku,
hajej a spi,
zambouří maličky
očičky svy:
hajej, dadej, dadej malej!
zambouří maličky
očičky svy.

Hajej, můj andílku,
hajej a spi,
mamička kolíbá
děťátko svy;
hajej, dadej, dadej malej!
hajej, můj andílku,
hajej a spi.

Chlapcovi.

(Nápěv 289.)

Spi, synáčku, spi,
zamkni očka svy:
Pán Bůh bude s tebou spáti,
andělíčky kolíbati:
spi, andílku, spi!

Spi, andílku, spi,
zambouř očka svy:
až se zbudíš za chvíličku,
dá ti mamička kašičku,
spi, miláčku, spi!

Spi, miláčku, spi,
zamkni očka svy:
dá ti buben a housličky,
nedá tě za svět celičký,
spi, synáčku, spi!

D ě v č e t i .

(Nápěv 600.)

Spala bych, spala,
ale ne sama:
s pánem Ježíšem,
s andělíčkami.

Ještě bych za to
modlitbu dala,
abych s panenkou
Marií spala.

Dítě budíti.*(Nápěv 106.)*

Děťátko maly,
jak jsi ospaly!
ptáčekové už dávno vstali,
modlitbičky vyzpívali —
a ty ještě spíš.

Děťátko maly,
jak jsi ospaly!
já kravičky podojila,
kašičku ti uvarila —
a ty ještě spíš.

Myška.

Když dítko malé na peřince ležíc
se protahuje, matka, aby se zasmálo,
takto s ním zahrává: dělá jemu po
tělíčku dvěma prsty, jako když my-
ška běží, drobné kráčky, od nožičky
přes kolínko po břišku až pod bradi-
čku anebo pod paždičko, při tom
říkajíc:

Běží myška po polici,
nese s sebou homolici.
Myško malá, maličká!
utec, číhá kočička —
ú-tíkej, utíkej!

Běží myška k Táboru,
nese pytel zázvoru.
A ty malá zůstaň doma;
a ty velká běž
na Tábořskou věž!

Běhala myška
okolo břiška:
šup do pupíčka!

Běžela myška po stěně:
ať se náš Vojtišek zasměje!

Sr. Štěpnice 1857, str. 67.

Kosteliček.

Když se dítě provaluje na peřince,
hrává s ním matka takto:

Hladí mu čeličko, řkouc:

„Tuto jest oltářiček.“

Zakryje mu rukou očka:

„To jsou světýlka.“

Pohládí mu líčka:

„To jsou polšťaříčky.“

Zatahá mu zlehouchka za nosíček:

„Tu je zvoneček — ciling cink!
ciling cink!“

Vezme ho za ouška:

„Tu jsou ministranti.“

Ukazuje na ústka, na zoubky a na
jazýček:

„Tu je kaplička, v ní lidičky a
pan pateříček.“

Přejede rukou po tělíčku a mírně
potahuje za ručičky a za nožičky:

„A tu jsou varhánky — tu se měchy
natahují — a zde se hraje.“

Při posledních slovech prstama
zlehouchka na prsíčkách a pod bradi-
čkou polehtává, až se dítě hlasitě
zasměje.

Sr. Štěpnice 1858, str. 34.

Chléb váletí.

Dítě leží na peřince, a matka nebo
chůva je převaluje s jedné strany na
druhou, přitom říkájíc:

Válím, válím chléb:
jest-li se mi nepovede,
dám mu buchtu do hřibete —
buch, buch, buch!

Při posledních slovech zlehouchka
dítko do zadíček třikrát uhodí.

Z Klatovska.

Třepati ručkama.

Matka neb chůva učíe dítě třepati
nebo plácati ručkama, takto při tom
říká :

Paci, paci, pacičky!
táta koupil střevíčky,
a maminka pásek
za myši vocásek.
Aneb:
a maminka metličku
na plačtivou Aněičku.

*

Třepám, třepám ručičky!
táta koupil botičky,
aby nožičky běhaly
a ručičky třepaly.

*

Čundy, čundy, čundičky!
dal nám pán Bůh ručičky,
aby ručičky dělaly
a nožičky běhaly.

*

Paci, paci roučky!
půjdem na zaloučky,
skrže Čechy do Němec
Majdalence pro věnec.

*

Třepy, třepy ručičky,
dej nám pán Bůh žemličky,
po žemličkách pápy,
podělíme čápy.

Kde jsou ty čapata?

Odletěly na vrata.

Kde jsou ty vrata?

Shořely na prach.

Kde je ten prach?

Voda ho vzala.

Kde je ta voda?

Vál ji vypil.

Kde je ten vál?

Panna ho snědla.

Kde je ta panna?

Na krchově pochována.

Vařiti kašičku.

Chůva vezme dítě za ručičku a je-
zdíc mu po dlani do kolečka prstem,
jako když na rendlíčku kaši míchá,
při tom říká :

Vaří myška kašičku
na zeleným rendlíčku;
přijde děti
jako smetí,
každýmu dá kouštíček,
až je prázdněj rendlíček.

Myška a pět prstů.

S počátku se dítěti prstem po
dlani do kolečka jezdí; potom se ve-
zme jeden prstíček po druhém, od
palečka počnouc, jako by je počítal,
a maličkem zlehoučka se zatřepá;
konečně se běží rychle dvěma prsty
po ručce až pod paždíčko :

Běžela myška okolo mlejna,
ukradla tam kousek sejra;
tomu dala — tomu dala —
tomu dala — tomu dala —
jenom tomu nedala;

a ten říkal :

„Jak jsem maličkej,
tak to na tě povím!“
a běžel, běžel, běžel —
až tuhle zaloktal.

Co jsou prsty?

To je táta —
to je máma —
to je dědek —
to je bába —
to je vnouček,
malej klouček.

Co dělají prsty?

Od palečka počnouc:

Ten vaří —
ten smaží —

*

ten peče —
 ten říká: dej mi kousek! —
 ten odpoví: matla — matla —
 matlafousek!

•
 Vařím, vařím kašičku
 na tom malým rendlíčku:
 ten vaří —
 ten smaží —
 ten peče —
 ten jí —
 ten říká: mrňousek —
 dej kousek!

Chlácholiti dítě.

Když dítě neškodně upadne nebo se uhodí a proto do pláče se dá, zpívají mu, aby se zasmálo a plakati přestalo, takto:

Kota lysá —
 hrachu mísa:
 kdyby hošíček sedával,
 bibátko by nemíval.
 Pic, pic, pic!
 nebude hošíčkovi
 zase nic.

•
 Kota lysá!
 kdes běhala?
 „Do kuchynky.“ —
 Co's tam dostala?
 „Tři buchynky.“ —
 Kdyby to dětátko sedělo,
 toho by nemělo!

•
 Leze myšička po stěně —
 ať se Karlíček zasměje!

Houpati dítě.

Houpy, houpy, houpy!
 kočka snědla kroupy,
 kocour hrách
 na kamnách;

kofata se hněvaly,
 že jim taky nedaly.
 Houpy, houpy, houpy:
 byly všechny hloupy!

Kovaříček.

Vezme se dítěti nožička do ruky
 a pěstí se na patičku zlehka polouká, přitom říkájíc:

Kovej, kovej, kovaříčku!
 okovej mně mou nožičku:
 až mi ji okováš,
 dám ti od ní groš.

•
 Kovej, kovej, kovaříčku!
 okovej mně mou nožičku,
 okovej ji hezky,
 dám ti čtyry česky;
 okovej mně obě,
 zaplatím já tobě:
 na svatýho Vítá
 dám ti míru žita;
 na svatýho Vavřince
 dám ti míru pšenice.

Sr. Štěpnice 1857, str. 63.

Jak se jezdí?

Posadí chlapečka na koleno jako na koně a kolennem potřásajice říkájící:

Tak hle jedou mladí páni,
 tak hle jedou staří páni,
 tak hle jedou husa- husa-
 husa- husa- husaři.

Jablička.

Když malé děvčátko dostane jabličko, zpívá mu matka nebo chůva takto:

Já jsem malá, maličká,
 ráda jídám jablička,
 když mně je tatíček koupí,
 a mamička oloupí.

Kolovrátek.

Když dítě některé svévolně pláče,
smějí se mu jiné děti, točíce rukou
jako při kolovrátku a říkajíce:

Vrní, vrní kolovrátek:
zejtra bude velkej svátek,
a pozejtří ještě větší —
naši Kačce ¹⁾ metla svědčí!

1) Aneb jak dítěti jinak říkají.

Bubák.

Dítě plačtivé, aby umklo, straší-
vají Bubákem nebo Rohatým (Cor-
niferem), takto:

Sedí bubák pod komínem
a má naši rohatou,
nese v ní homolky s kmínem,
hlavu celou chlupatou:
mlč a neplač, mé dítě —
přijde homolka a sní tě!

Rohatej.

(Nápěv 392.)

Mlč, děťátko, neplakej,
neplakej,
sic by přišel rohatej:
nabral by tě na rohy,
a bylo bys ubohy.

Žebraček.

Dítě vidouc, že druhé dítě něco jí,
ku př. chléb, housku a j., loudí na
něm kouseček takto: natáhne levou
ruku, zpřímí na ní první prst a
z ostatních udělá špetku. Potom prvním
prstem ruky pravé skáče střídavě
na prst, na špetku, do dlaně, na špe-
tku, na prst a t. d., přitom říkajíc:

Hraju, hraju na varhany,
všecky prsty polámany,
jeden mi jen ostal,
abych něco dostal.

Přišla ke mně jeptiška
od svatýho Františka,
položila kámen —
až na věky amen.

Prosím, prosím žebrotú —
strčím bábu do plotu,
a dědečka do hrněčka,
bude dobrá polivečka.

Prosím, prosím žebrotú:
strčím bábu do plotu,
pacholíčka do rybníčka
a dívčičku do potůčku.

Kdo mně dá,
pojede
na zlatém koníčku
do nebe;
kdo nedá
pojede
na prašivé svini
do pekla.

První zoubky.

Když se dítěti vyломí zoubek, tak
nazvaný cucáček, vezme jej a hodí
si po zpátku přes hlavu na pec, při
tom řkouc:

„Tu máš, Bábo ¹⁾, kostěnej,
dej mi za něj železnej!“

1) Liško.

Abeceda.

A — B — C — D —
kočka přede,
kocour motá,
pes počítá,
kolik nití
do desíti.

Malému žáčkovi.*(Nápěv 129.)*

Uč se, školáčku, uč se rád,
dostaneš zlatej kolovrat;
nebudeš-li se učití,
dostaneš metlu na řiti.

Dětské písmo.

Psala Ančička:
čte po ní kočička;
psal malý Mourek:
čte po něm kocourek.

Sr. Štěpnice 1858, str. 66.

Škádlivé odpovědi.

Dětem, když se vypyávají:

Co bude k snídání?
„Hrněček mazaní.“ —
Co bude k obědu?
„Hrněček od medu.“ —
Co bude k večeři?
„Vošatka po perí.“

Jaky budu mít šaty?
„Nechátovy barvy,
větrem podšívány.“

Cos dostal?

„Jednu prázdnou,
druhou vysypanou,
v třetí nic.“ —

Proč?

„Pro slepičí kvoč.“ —

Co?

„Stary sklo.“ —

Cože?

„Vidličky nože.“ —

Co ještě?

„Stary kleště.“ —

Co ještě víc?

„Starej střevíc.“ —

Kolik je hodin?

„Jako v Praze novin.“

Při škytání.

Někdo na mě zpomíná! —
„Ten co kouká z komína.“

Když někdo sen vypravuje.

Mně se zdálo —
„Že's měl v kapse málo
a v hlavě nic.“

Sr. Štěpnice 1858, str. 48.

Co se zdá, to je sen;
Když se vyspí, tak je den.

Dobrou noc!
pytel blech na pomoc!

Cvičení výřečnosti.

Čerstvě po sobě říkati:
Pět ptačátek, pět pěnkavek ptačátek.

Petře, nepřepeři pepřem pepřeného
vepře.

Náše okenice mezi všemi okenicemi
nejokenicovatější.

Přeletěla křepelíčka přes třiatřicet
střech.

Zaželezilo-li se železo či nezaže-
lezilo-li se?

Šla Prokopka pro Prokopa:
Pojď Prokope jist trochu ukropa.

Rozprostovlasatila-li se dcera krále
Nabuchodonosora čili nerozprostovo-
vlasatila.

Mezi domama má má máma malou
zahrádku.

Třikrát po sobě říci bez oddech-
nutí:

Pan kaplan má
chlapce střabce,
ten chlapec má
vrabce v kapse.

Dětské posměšky.

Tomu, kdo říká „prej“.

Máma prej, táta prej, dědek prej:
máte prej, půjčit prej, rendlík prej,
abysme mohli prej, vařit prej, samy
prej.

Kdó nesprávně vyřizuje.

Naše máma vzkazuje vám rendlík,
abyste jí půjčili dobré jitro, že vám
dá kaši na vořechy.

Tomu, kdo se diví.

Prolomte se, nebesa! spadni buchtu
jako necky, na půl lokte máku v ní!

Dědkovi a bábě.

Hoši, hoši!
dědek sedí v koši,
bába sedí v věrteli:
poďte, hoši, melte ji!

V tom černým lese
čert bábu nese:
vy kluci nezvední,
modlete se!

Špity špity, bábo,
já jdu pro to sádlo,
aby dědek nevěděl,
on by na mě pověděl.

Špity špity, dědku,
já jdu pro tu štětku,
aby bába nevěděla,
ona by to pověděla.

Byla jedna babka,
prodávala jabka,
trnky, šípky, hlohyně
prodávala hokyně.

Bába leze do bezu,
já tam za ní polezu;
kudy bába, tudy já,
budeme tam obádvá.

Hej, nik, nik, nik, nik, nik,
oženil se kominík,
vzal on sobě starou bábu,
přivázal ji k pivováru:
co s takovým Lucipárem,
lepší kožich i s rukávem.

Z Hradecka.

Hej! nik, nik, nik, nik, nik!
oženil se kožišník,
vzal je sobě starou bábu,
svatba byla na korábu,
a ta bába byla ráda,
měla čerta kamaráda;
kamarád byl dobrá liška,
sed na bábu, jel do Slízka!
jak se mele, tak se mele,
jede pryč na bábě směle:
a ze Slízka do Moravy,
bodejž bábu čerti vzali!

Z Bydžovska. — Tuto písničku zpívá nebo
vlastně odříkává jen jeden, a ostatní vřič-
kni při každém řádku zároveň přizvukují:

Hej! nik, nik, nik, nik, nik!

Konec také takto:

a ze Slízka do Milivska,
bodejž bábu čert roztříská!

Na jména.

Mikuláš
ztratil plášť,
Mikuláška sukni,
byli voba smutni.

Michal, Michal!
kozu popíchal,
ona bečela
až do večera.

Havel, Havel!
do lesa zajel
na bílým koni,
vlk ho tam honí.

Emane, Emane!
schovej dudy, máma 'de.
Proč bych já je schovával,
když jsem na ně dudával?

Kučero, Kučero!
co to u vás bručelo?
snad to kráva nebo bejk:
ňákej řas to musel bejt!

Kdo německy se modlí.

Vater unser, der du bist —
strojte na stůl, budem jíst!

Němcovi.

Otče náš, jenž jsi —
sběhli se dvě Němci
na jednoho Čecha,
že je štípala blecha.

Otče náš, jenž jsi —
prali se dvě Němci
o jednoho Čecha,
že ho štípala blecha.

Němec brouk,
hrnce tlouk,
házel jimi přes palouk,
a z palouku do louže —
šelma Němec v hrdlouže!
Němec brouk
hrnce tlouk,
schovával je pod klobouk;
a když jich měl půl kopy,
vařil si z nich patoky.

Němec brouk
hrnce tlouk,
pod lavici házel —
protože je blázen.

Francouzovi.

Francouz, Francouz!
čtyry kočky zakous,
pátá jemu utekla,
dříve než se upekla.

Tyto veršiky pocházejí z l. 1741, když totiž Francouzové v Praze obležení z hladu pozivati musili masa koňského, kočičího a p. Do téhož času také původem svým náleží posměšný veršik:

Vouy, vouy!
bába škvaří lůj.

Mon dieu, Písek!

Italiánovi.

Signore questo!
co's uvařil, sněž to.

Špatným pradlenám.

Šišli mišli — šup na plot!

Špatným přadlenám.

Někde jako vlásek,
někde jako klásek,
někde jako myši vocásek
(rozuměj nit.)

Špatně žvadeně.

Co pak dělá naše Bára?
V noci šije, ve dne párá.

Pražským lampářům:

Vystrě! nastrě!
prostrě! zastrě!

Před časy říkávali v Praze studentům:

Blázni byli, kordy měli,
hadrama se fechtovali!

Strojně dívce.

Plná hlava pentlí a tkanic,
a přece jen holka na nic.

Přihluchlým.

Šťastny dobrýtro!

„I jdu pro mlíko.“

Jak jste se vyspali?

„Za čtyry krejčary.“

Co se vám zdálo?

„Dávají ho málo.“

Kam pak, kmotře, k Plesu?

„Krocana na prodej nesu.“

Co pak dělají vaše děti?

„Je svázanej — neuleti.“

Vy mluvíte jako blázen!

„Dejž to pán Bůh! s pánem Bohem!“

**Jak umívaly za starodávna
městské panny německy:**

Při muzice táže se mládence
panny:

Či je panna dcerka?

„Primasova Dorotka.“

Umí panna německy?

„Tak trochu.“

Trinken's Fräule.

„Co pán povídá?“

Aby panna pila.

„Ah, teď jsem tomu porozuměla!“

Podivný kostel.

V oudolině, v pádolině
co se to tam svítí?

je tam kostel ze smetany,
podmáslím pobitý;

zvony jsou ze syrovátky,
provazy z tvarohu:

kdo tam na ně zvonit bude,
zalíbí se Bohu.

Kdo by tomu nechtěl věřit,
zeptej se zvonika:

však ho tam kus ještě leží
ze sedlýho mlíka.

Z Hradecka.

Otče náš — táta náš
posadil nás na lavici,
dal nám chleba po krajici;
my jsme chtěli eště,
dal nám starý kleště;
přišla máma s lopatou,
vyhnala nás i s tátou.

Bába sedí za kamny,
vylizuje kuthany;
pes na ni vrčí,
že jí dolá strčí;
kohout na ni kokrhá,
že jí kožich roztrhá.

Amen, amen, amen —
bába spadla s kamen,
zabila kohouta,
dala ho do kouta,
a z kouta na pec,
byl z něho chlapec,
a s pece za vrata,
byl z něho pantáta.

Praví svatej Job:
„Čtyři jezte a pátej drob.“
Praví svatej Jiří:
„Nečekejte na jednoho čtyři!“
Praví svatej Florian:
„Kdo nečeká, je krobíán.“
Štika, ryba, žába, rak:
když se najíš, nechěj tak.

Dělám, dělám kázání:
čtyry kočky svázany,
a pátej pes
do pece vlez;
ukrad tam topinku,
běžel s ní po rynku;
potkala ho kráva,
to byla jeho máma;
potkal ho bulíček,
to byl jeho tatíček;

potkal ho hejček,
to byl jeho strejček;
potkal ho hřebeček,
to byl jeho dědeček;
potkala ho kozička,
to byla jeho babička.
Amen, amen, amen,
bába spadla s kamen
a dědeček s pece:
sebrali se přece.

Z Berounska. — Sr. Krolm. I, 468. — Štěpn.
1855, str. 6.

Povídání pohádky.

Povídám, povídám pohádku,
že pes přeskočil hromádku.

Povídám, povídám druhou,
že teče voda struhou.

Povídám, povídám třetí,
že spaly na peci děti;
a když se hezký vyspaly,
po kusu chleba dostaly.

Z Bydžovska. — Sr. Štěpnice 1858, str. 34.

Konečná smrt.

Byl jeden domeček,
v tom domečku stoleček,
na stolečku mistička,
na mističce vodička,
v té vodičce rybička.
„Kde je ta ryba?“
Kočka ji snědla.
„Kde je ta kočka?“
V lesy zaběhla.
„Kde jsou ty lesy?“
Na prach shořely.
„Kde je ten prach?“
Voda ho vzala.
„Kde je ta voda?“
Voly ji vypily.
„Kde jsou ty voly?“
Páni je snědli.

„Kde jsou ti páni?“

Na hřbitově zakopáni.

Podobná hra ruská, řečená „Koža“, v Sachar.
skaz. rus. nar. I, 2, str. 90.

Devatero vran.

Voře, voře Jan,
přiletělo k němu devět vran:
první praví: Dobře voře;
druhá praví: Nedobře voře;
třetí praví: Dobře voře;
čtvrtá praví: Nedobře voře;
pátá praví: Dobře voře;
šestá praví: Nedobře voře;
sedmá praví: Dobře voře;
osmá praví: Nedobře voře;
devátá praví: Dobře voře Jan!

Z Bydžovska. — Sr. Štěpnice 1859, str. 19.

Řípka.

Byla jednou jedna babka, a ta
nasila plný žejdlík řepového semena
do jednoho dalku. Za čas vyrostla
ze všeho toho semena jen jedna řípka,
ale tak veliká, že jí ani babka, ani
žádný jiný nemohl vytrhnout. I šla
ta babka na potkání prosit, aby jí
pomohli vytrhnout tu řípku.

Šla a potkala jednero: „Jednero,
pojď a pomoz mi vytrhnout řípku;
až ji vytrhneme, hrnec ti jí dám.“

Jednero šlo,
chytilo se babky,
babka řípky:
trhaly, trhaly,
ale nic nemohly vytrhnout.

I šla babka a potkala dvojimo:
„Dvojimo, pojď a pomoz mi vytrhnout
řípku; až ji vytrhneme, hrnec ti jí
dám.“

Dvojimo šlo,
chytilo se jednera,
jednero babky,
babka řípky:

trhaly, trhaly,
ale nic nemohly vytrhnout.

I šla babka a potkala trojimo:
„Trojimo, pojd a pomoz mi vytrhnout
řípku; až ji vytrhneme, hrnec ti jí
dám.“

Trojimo šlo,
chytlo se dvojima,
dvojimo jednera,
jednero babky,
babka řípky:
trhaly, trhaly,
ale nic nemohly vytrhnout.

A tak to bylo pořád: babka šla,
potkala čtvero — patero — šestero,
sedmero, osmero — devatero —
trhaly, trhaly,
ale nic nemohly vytrhnout.

Potom ještě šla a potkala desa-
tero: „Desatero, pojd a pomoz mi
vytrhnout řípku; až ji vytrhneme,
hrnec ti jí dám.“

Desatero šlo,
chytlo se devatera,
devatero osmera,
osmero sedmera,
sedmero šestero,
šestero patera,
patero čtvera,
čtvero trojima,
trojimo dvojima,
dvojimo jednera,
jednero babky,
babka řípky:
trhaly, trhaly—
řípka se přetrhla,
babka se převrhla,

a všickni se svalili v jednu hro-
madu.

Z Klatovska. — Sr. Štěpnice 1858, str. 115.

● kohoutkovi a o slepičce.

Kohoutek a slepička vyšli si spolu
do obory na oříšky. Kohoutek řekl:

„Co kdo z nás najde, bude oběma na
polovic.“ — „Tak dobře!“ odpově-
děla slepička; hrabala, hrabala a vy-
hrabala jádýrko, a upřímně se s ko-
houtkem o ně rozdělila. Potom vy-
hrabal kohoutek taky jádro, ale byl
lakomý, chtěl je čerstvě sám pohl-
tit, aby slepička nevěděla, a jádro mu
uvázlo v krčku. „Běž honem, sle-
pičko, přines vody, sic umru.“ Jak
to řekl, převalil se na zemi, nožka-
ma zhůru. Slepička běžela pro vodu
ke studánce:

„Studánko dej vody
mému kohoutkovi:
leží tam v oboře,
má nožky nahoře —
bojím se, bojím, že umře.“

Studánka řekla: „Nedám ti vody,
dokud mi nepřineseš od švadleny
šátek.“

Slepička běžela ke švadleně:

„Švadlenko, dej šátek studánce
studánka dá vody
mému kohoutkovi:
leží tam v oboře,
má nožky nahoře —
bojím se, bojím, že umře.“

Švadlena řekla: „Nedám ti šátku,
dokud mi nepřineseš od ševce stře-
vičky.“

Slepička běžela k ševci:

„Mistře, dej střevičky švadlence,
švadlena dá šátek studánce,
studánka dá vody
mému kohoutkovi“ atd.

Švec řekl: „Nedám ti střeviček,
dokud mi nepřineseš od svině ště-
tin.“

Slepička běžela ke svině:

„Svinko, dej ševci štětiny,
švec dá střevičky švadlence“ atd.

Svině řekla: „Nedám ti štětín, dokud
mi nepřineseš od sladovníka mláta.“

Slepička běžela k sladovníkovi:

„Sladovníče, dej svini mláta,
svině dá ševci štetiny“ atd.

Sladovník řekl: „Nedám ti mláta,
dokud mi nepřineseš od krávy smetany.“

Slepička běžela ke krávě:

„Kravičko, dej sladovníkovi smetany,
sladovník dá svini mláta“ atd.

Kráva řekla: „Nedám ti smetany,
dokud mi nepřineseš s louky travičky.“

Slepička běžela k louce:

„Louko, dej krávě travičky,
kráva dá sladovníkovi smetany“ atd.

Louka řekla: „Nedám ti travičky,
dokud mi nevyprosiš s nebe rosičky.“

Slepička prosila:

„Nebe, nebičko! dej louce rosičky,
louka dá krávě travičky,
kráva dá sladovníkovi smetany,

sladovník dá svini mláta,
svině dá ševci štetiny,
švec dá střevíce švadlence,
švadlena dá šátek studánce,
studánka dá vody
mému kohoutkovi:
leží tam v oboře,
má nožky nahoře —
bojím se, bojím, že umře!“

Slitovalo se nebe nad kohoutkem
a seslalo louce rosičku, louka dala
travičku, kráva smetanu, sladovník
mláto, svině štetiny, švec střevičky,
švadlena šátek a studánka vody. Sle-
pička jí nabrala do zobáčku, a jak
mile ji kohoutkovi do krku vpustila,
sklouzlo mu jadýrko dolů, kohoutek
skočil na nožky, zatřepal křídly
a zakokrhal vesele: „Kykyryký!“ —
A potom už nikdy lakomý nebyl,
a upřímně se dělil se slepičkou.

Z Berounská. Ostatně s nepatrnými varianty
známo po celých Čechách.

Dětské hádanky.

a) Podobenství.

1.

Stojí, stojí dub,
a na tom dubě
dvanáct větví,
na každé větví
po čtyřech hnízdách,
a v každém hnízdě
po sedmi vajíčkách.

(Rok, měsíce, neděle, dni.)

Též slov., rusín., rus. a lit.

2.

Stojí, stojí chrám,
v tom chrámě sloup,
na sloupě dvanáct domů,

v každém domě třicet trámů
a dvě věci veskrz ustavičně chodí.

(Svět, rok, měsíc, den a noc.)

3.

Dvanácte paňen
v jedné posteli,
a žádna na kraji.

(12 měsíců v roce.)⁷

Sr. číslo 88.

4.

Stojí, stojí strom,
má tři sta a pětadesát listků,
dva a padesát kvítků,
a jen tři mišensky jabka.

(Rok: 365 dní, 52 neděl, 3 boží hody.)

5.

Táta vysoký,
máma široká,
syn divoký,
dcera hluboká.

(Čtyři žilové: vzduch, země, oheň,
voda.)

Též mor.

6.

Metu, metu —
nevymetu;
nesu, nesu —
nevynesu:
až čas přijde,
samo vyjde.

(Světlo slunečné.)

Též rus, ukr. a srb.

7.

Jelen moře přescočí,
ani nohy nesmočí.

(Měsíc a noc.)

Též slov. a srb.

8.

Šlehal sedlák do valachů,
roztrh sobě pytel hrachu,
ztratil kozí syreček.

(Hvězdy a měsíc.)

Též rus a ukr.

9.

Přišel k nám bílý kůň,
zalehl nám celý dvůr.

(Sníh.)

Též mor. a blh.

10.

Kousá, kousá —
nemá zubů;
lítá, lítá —
nemá křídél.

(Sníh.)

Též slov.

11.

Sletěl ptáček bezperák
na náš stromek bezlisták,

přišlo na něj bezzubátko,
sežralo to bezperátko.

(Sníh a slunce.)

Též lit.

12.

Přišel k nám bílý vůl,
vypil vody plný důl.

(Mráz.)

Též rusín.

13.

Co roste kořenem zhrůu?

(Střechýl n. rampouch.)

Též lit.

14.

Běhá to okolo chalupy,
dělá to cupity, cupity!

(Děst z okapu.)

15.

Tatík se rodí,
syn už běhá po střese.

(Oheň, kouř.)

Též mor., slov., srb., rusín., blh. a lit.

16.

Panna sedí v kvítí,
celá jen se svítí;
dáš-li panně polena,
vyžene ven jelena.

(Oheň v kamnech.)

17.

Panna bledá;
ve dne nedá,
v noci ráčí,
pokud stačí.

(Svíčka.)

Též mor. a slov.

18.

Za krejcar je toho plný pokoj.

(Světlo od svíčky.)

Též srb.

19.

Jedno praví:
kýž je den!

druhé praví:
 kým je noc!
 třetí praví:
 ať je den nebo noc,
 já mám vždycky tíže moc.

(*Svíčka, dvěře, hodiny.*)

Těž rusín. a srb.

20.

Čtyry rohy,
 žádné nohy;
 chodí to,
 stojí to.

(*Dvěře.*)

Těž mor.

21.

Dvě stojí,
 dvě leží,
 jedno chodí,
 když to vodí.

(*Dvěře.*)

Těž rus.

22.

V Praze tesáři sekají,
 za bránu třísky litají.

Také:

Ve vsi tešou,
 do lesa třísky litají.

(*Ve vsi zvoní, a v lese to slyšeti.*)

Těž rus., rusín. a lit.

23.

Sedí, sedí na střeše,
 kouří tabák, nekřeše,
 a přec mu hoří.

(*Komín.*)

Těž mor.

24.

Lezu, lezu
 po železu —
 na masitej kopec,
 na dřevěnej klopec.

(*Osedlaný kůň.*)

Těž rusín. a rus.

25.

Když jsem byl mlád,
 čtyřmi jsem vládl,
 hory doly jsem převracel,
 po smrti jsem k tanci šel.

(*Vůl.*)

Těž lit.

26.

Jde červeněj žvác,
 má dva roháče,
 čtyry cupitáče,
 sedmej omytáč.

Také:

Dva oštochance,
 čtyry okopance,
 pátej ometač.

(*Vůl neb kráva.*)

Těž mor., rus. a rusín.

27.

Masná hůra
 dřevěná důla:
 s hůry do důly
 čtyři střilejí.

(*Vemeno a dojačka.*)

Těž mor. a ukr.

28.

Dvanáct červenek
 jedno vejce sneslo.

(*Sýr.*)

Těž srb.

29.

Visí, visí visatec,
 pod ním stojí chlupatec;
 až visatec upadne,
 chlupatec ho popadne.

(*Žalud a vepř.*)

Těž mor. a rusín.

30.

Visí visatec,
 kouká chlupatec:
 kdyby visatec upad,
 žeby on ho popad.

(*Slanina a kocour.*)

Těž slov. a rusín.

31.

Tázala se hryzka,
je-li chňapka doma?

(*Mys a kočka.*)

Těž rusín.

32.

Čtyři stelou
a dva svítí,
jeden si lehne.

(*Pes když lehá.*)

Těž srb.

33.

Stojí, stojí žebrák,
má záplatu na záplatě,
ani švu mu neznat.

(*Hus neb jiný pták.*)

Těž mor., slov. a lit.

34.

Chodí v koruně — král není,
nosí ostruhy — rytíř není,
má šavli — husar není,
k ránu budivá — ponocný není.

(*Kohout.*)

Těž rus.

35.

Jede, jede lovec,
má červený konec:
kam ten konec strčí,
všudy voda crčí.

(*Káčer.*)

36.

Jede sedlák do lesa,
voj má z lesa;
a když jede z lesa,
voj má do lesa.

(*Straka letíc.*)

37.

Černá jako uhel,
bílá jako sníh,
zelená jako tráva,
hosti přivolává.

(*Straka.*)

Těž slov., rusín. a rus.

38.

Stojí v rose jako panna:
bílý jako sníh,
zelený jako dětel,
černý jako uhel.

(*Strakoput.*)

39.

Korunu na hlavě,
andělský šat,
zlodějský krok,
dábelský křik.

(*Páv.*)

Těž srb.

40.

Nenarodilo se to,
nevylihlo se to,
a přec je to živo?

(*Kapoun, vůl, valach.*)

41.

Je soudeček bez obrouček,
je v něm dvoji víno,
a přece se nesmíchá.

(*Vejce.*)

Těž mor., slov., srb., rus., blh. a lit.

42.

Bílé to vyhodíš,
a když to spadne,
je to žluté.

(*Vejce.*)

Těž mor.

43.

Roztloukla se nám bečička,
žádný bednář jí nespraví.

(*Vejce.*)

Těž mor.

44.

Přišli páni
bez pozvání,
vzali z domu hospodáře
a dům vyběh oknem ven.

(*Rybáři, ryba, voda, sit.*)

Těž rusín. a lit.

45.

Černý do koupele,
červený z koupele.

(Rak.)

Též rus. a lit.

46.

Čtyry rohy,
žádné nohy,
chaloupkou to pohne.

(Plž.)

Též mor.

47.

Přišel k nám host
co v lese zrost:
„Kohouta na mne nepouštějte,
psa se nebojím.“

(Mravenec.)

Též lit.

48.

Černé zvíře červeně piše,
velkou kládou pohne.

(Blecha.)

Též mor., rusin. a srb.

49.

Černá je, nečerní,
bez barvy červení;
nežere, přec skáče,
štípne až do pláče;
není žádné ptáče,
přece si vyletí:
hádejte, mé děti,
co je to?

(Blecha.)

50.

Vysoké jako les,
husté jako les
a není toho vidět.

(Stromová duše.)

Též rus.

51.

Ráno obírej mě,
večir očesej mě,

jen mne neuraz —
dám ti za rok zas.

(Ovocný strom z jara a na podzim.)

52.

Roste dříví, nehodí se k stavění;
kvete kvítek, nehodí se k vonění;
litá ptáče, nehodí se k snědení:
bez těch tří věcí nemůže kněz
sloužití mši svatou.

(Vinný keř, pšeničný květ, včela.)

53.

Přišel jeden,
ten byl s medem;
přišel druhý,
ten byl tuhej;
přišel třetí,
válel děti;
přišel čtvrtý,
ten byl scvrklej;
přišel pátý,
ten byl krátkej;
přišel šestý,
ten byl hezkej.

(Chléb: 1 zadělávání, 2 umísání, 3 děláni bochníků, 4 hotový bochník, 5 skynutý když se do peci sází, 6 upečený bochník.)

54.

Zelená jsem, tráva nejsem;
pleš mám, kněz nejsem;
žlutá jsem, vosk nejsem;
ocas mám, pes nejsem.

(Mrkev.)

Též mor. a slov.

55.

Zelená jsem, tráva nejsem;
žlutá jsem, vosk nejsem;
tvrdá jsem, kost nejsem;
sladká jsem, med nejsem.

(Mrkev.)

Též rusin. a srb.

56.

Sedí panna v komoře
a má vlasy na dvoře.

(Řepa.)

Těž mor., slov., rusin. a srb.

57.

Sedí panna na hrádkách
o devíti kabátkách,
přec je jí zima.

(Cibule.)

Těž mor., slov., a rus.

58.

Štípu — pazouru nemám,
bolesti žádné nedělám,
a přece každý slzí,
kdo mě mrtvého běře.

(Křen.)

59.

Leze hadrmudr přes hadrmudr
po plotě a přes plot.

(Tykev neb dýně.)

Těž lit.

60.

Matka v zemi odpočívá,
tatík do nebe se dívá,
syn po světě lidi bláznívá.

(Chmel.)

61.

Leží, leží u plotu,
přikrývá si nahotu,
ráda by soli.

(Okurka.)

Těž rusin.

62.

Sedí panna na pařízku,
drží pejska na řetízku.

(Jahoda.)

Těž mor.

63.

Stojí, stojí hálka,
na tej hálce kulka,

a v tej kulce
na tisíce.

(Makovice.)

Těž mor.

64.

Plná škola dětí
a nemají kudy ven.

(Makovice.)

Těž slav. a rus.

65.

Je chliveček bez dvířček,
je v něm víc než sto oveček.

(Makovice.)

Těž ukr.

66.

Sedí, sedí Charvátek,
má červený kabátek,
a na hlavě strup,
plné břicho krup.

(Šípek.)

67.

Šel sedlák do lesa
okolo koleasa,
uřiz tam polínko
jak vrabčí kolínko,
měl z něho dva štoky,
vantroky,
lavici, polici
a babě čepici.

(Žalud. Thalčovský stav.)

Těž lit.

68.

Kdo toho nevidí, zvedne to;
kdo to vidí, nechá toho ležet.

(Červivý ořeč.)

69.

Dřevo bylo, list mělo,
nosí duši i tělo.

(Dřevák. Kolíbka.)

Těž rusin.

70.

Když živo bylo,
živé živilo,
a když umřelo,
živé nosí.

(Bota.)

Těž slav.

71.

Skroucený, svázaný,
přec o svatbě skáče.

(Věnc.)

Těž rus. a ukr.

72.

V lese narozeno,
skopcem potaženo,
koněm hovoří.

(Housle.)

Těž slov. a srb.

73.

Řež valachem berana,
budem skákat do rána.

(Smyčec a struny.)

74.

Zabili ho,
odřeli ho:
teď chodí a zpívá.

(Dudy.)

Těž slav.

75.

Je jen jako jabko,
a pár koní ho
z jámy nevytláhne.

(Klubko.)

Těž slav. a lit.

76.

Jiné šatí
a sama je nahá.

(Jehla.)

Těž slav. a rus.

77.

Železné ptáče,
lněný ocásek.

(Jehla, nit.)

Těž mor., ukr. a lit.

78.

Přišel pán z Železnice,
pođubaly ho neštovice.

(Náprstek.)

79.

Dřevěný kopec,
železný háj.

(Vochle.)

Těž rusín.

80.

V noci jako provaz,
ve dne jako řebřík.
(Thanice na šněrovačce.)

81.

Leze, leze
po železe,
nedá pokoj,
až doleze.

(Klě.)

Těž slov.

82.

Mnoho dř,
a není kudy vylezt.

(Řešeto.)

Těž rus.

83.

Chodí hajný okolo lesa
a nikdy do něho nevejde.

(Bednář okolo sudu.)

84.

Když to necháš, mlčí to,
když to běřeš, křičí to.

(Řetěz.)

Těž mor. a rusín.

85.

Leze had do díry,
táhne za sebou čtyry klíny;
hák, klika, oklika,
čtyry díry, dvě oka.

(Pluh: 4 klíny = 2 tíhle a 2 desky;
hák = potykač; 4 díry v hřídeli;
2 oka = kolečka.)

86.

Čtyři pacholici se honí,
a žádný žádného nedohoní.

Také:

Běží, běží čtyry panny,
žádná žádné nedohání.

(Kola vozová.)

Těž mor., slov., srb., slav., rusín., rus. a blh.

87.

Sedm je málo,
pět je mnoho,
a jednoho dost.

(7 kol ke dvěma vozům, 5 kol k jednomu vozu, a jedno kolo k trakaři.)

88.

Dvanáct panen
v jedné posteli,
a žádná na kraji.

(Kolo o 12 paprscích.)

Srov. č. 3. Těž srb.

89.

Čtyry nožky,
dva trnožky;
v zimě běží,
v letě leží.

(Sáně.)

90.

Táta železnej,
máma dřevěná,
děti slaměny.

(Kosíř, řezací stolice, řezanka.)

Těž mor.

91.

Běžela lvíce
od Kamenice:
kam pohledla,
tráva zbledla.

(Kosa.)

Těž ukr.

92.

Jen jedna řada zubů,
a přece tuze kousá.

(Pila.)

93.

Shrbený mužik
běhá po poli;
nepřijde domů,
až je oholí.

(Srp.)

Těž rus., ukr. a srb.

94.

Je panna, není muž,
má hubu jako nůž,
na hlavě čepení —
přec nevěsta není;
bez nohou, bez šatů,
zubí se na patu;
když z lesa chodívá,
do něho hledívá.

(Sekyra.)

Těž mor., rusín., srb., slav. a lit.

95.

Běhá po světnici,
láhá pod lavici.

(Pomello.)

Těž mor., slov. a rusín.

96.

Přišel k nám host,
co v lese zrost;
zatočil se po světnici,
praštil sebou pod lavici.

(Chvoště.)

97.

Roztrhaná plachta
po poli cachtá;
nač se vrhne,
všecko roztrhne.

(Brány.)

Těž mor.

98.

Kmotra kmotře šepce:
Půjč mi kmotrů hřebce!
Ona jí ho půjčila,
ta si na něj skočila.

(Stoupa na kroupy.)

*

99.

Pán s paní hovoří,
div komoru nezboří.

(Másnice.)

100.

Čtyry rohy,
čtyry nohy,
hlava žádná.

(Stůl.)

101.

Ze země pošel,
krmil, napájel;
a když umřel,
ani ho nepochovali.

(Hrnec.)

Též rusín., srb. a rus.

102.

Pán s paní šepce,
dělají čepce.

(Kaše z mlíka a z krupice u varu.)

103.

Čtyry rohy,
žádné nohy,
jenom břicho veliké.

(Peřina.)

104.

Jde se koupat
a nechá břicha doma.

(Peřina.)

Též slov. a lit.

105.

Ó jedné nožičce
po stole, židličce
hopsa! si vyskočí,
vesele se točí;
nevejská, nezpívá,
jenom si brunčívá.

(Čamrda.)

106.

Malý domeček,
plný koleček.

(Hodinky.)

107.

Není ani na zemi, ani na nebi,
a má přece jednou za rok svátek.

(Zvon u veliký pátek.)

108.

Celá chalupa vyhoří,
a přece se nezboří.

(Dýmka.)

Též srb.

109.

Jde z domu, zpívá;
jde domů, pláče.

(Čbán.)

Též slav.

110.

Vyšlo z masa, je jako kost,
natropilo zlého dost,
a přec ničím není vinno.

(Péro.)

Též srb.

111.

Bíly poličko,
černý rolíčko
husou orany.

(Písmo na papíře.)

Též rusín., srb. a blh.

112.

Vaří se to,
peče se to,
smaží se to —
nejí se to.

(Špejl na jitrnici.)

Též mor.

113.

Co chodí po hlavě do kostela?

(Cvočky v botě.)

114.

Co chodí po přič do kostela?

(Dítě ke křtu.)

115.

Znám já les,
jsou v něm srnky kdes,

pod lesem jsou střely,
pod střelama smrky,
pod smrkama jedle,
pod jedlema berle,
pod berlema truhly,
pod truhlama kleky,
pod klekama fleky:
nechceš-li věriti,
přiď se podívatí,
uhlídáš to ještě dnes.

(*Lidské tělo.*)

Těž slov., rusín., srb. a lit.

116.

Dvanáct šťastných,
třicet silných,
padesát moudrých,
sto nemoudrých.

(*Léta člověčí.*)

Těž rusín.

117.

Dvě kavky podlé sebe sedí,
a jedna druhou nevidí.

(*Oči.*)

Těž slov., srb., ruš., blh. a lit.

118.

Okolo prorubu
hejno bílých holubů.

(*Zuby v ústech.*)

Těž srb., ukr. a rus.

119.

Maličký sklípek,
v něm dva řady slípek
a červený kohoutek.

(*Ústa, zuby, jazyk.*)

Těž mor. a lit.

120.

Mlátí, mlátí,
nikdy neobráti.

(*Tlachač.*)

121.

Pán Bůh toho nikdy neviděl,
císař málo kdy,
a sedlák to vídá každý den.

(*Sobě rovného.*)

Těž mor.

b) Žert a dvojsmysl.

122.

Kterí lidé bývají nejveselejší
na světě?

(*Hudci a zpěváci; neb i při pohřbu,
když všechno pláče, hudou a zpívají.*)

123.

Kterí lidé jsou nejsmělejší?

(*Lazebníci; neb i císaře za nos berou.*)

124.

Kterí lidé by rádi
jedním okem viděli?

(*Slepi.*)

125.

Které slovo je nejmocnější?

(*„Ou!“ neb vůz i s nákladem zastaví.*)

126.

Co se nejí od krajíce chleba?

(*Co se ještě v ruce drží.*)

127.

Co na střeše neshmije?

(*Díra.*)

128.

Když tomu přidáš,
je to menší;
když od toho vezmeš,
je to větší?

(*Díra.*)

129.

Která díra nedá se ve
stavení zadělati?

(*Kudy mrtvé vynášejí.*)

130.

Které písmě je v abecedě
nejposlednější?

(*ě.*)

131.

Co má Lukáš napřed,
má vlk u prostřed
a lízal zadu i napřed.

(L.)

132.

Kde prodává se draho voda?
(V hospodách.)

133.

Kdy je nejvíce dírek do nebe?
(Po žních na strništi.)

Též lit.

134.

Kdy zajíce bolívají zuby?
(Když ho pes popadne.)

135.

Kdy bývá kůň nejtěžší?
(Když někomu slápně na nohu.)

136.

Za půl roku
kolik udělá vrabec kroků?
(Ani jednoho; neb sháče.)

Též slov.

137.

Na stromě sedělo kopa ptáků;
myslivec jednoho zastřelil,
kolik jich tam zůstalo?
(Žádný; neb ostatní uletěli.)

138.

Proč zamhouří kohout oči,
když kokrhá?
(Aby slepice věděly, že to umí z pa-
měti.)

139.

Jakého psa zajíc více se
bojí, bílého nebo černého?
(Bílého; neb myslí, že se naň svlékl.)

140.

Kdy utíká pes od kostela?
(Na květnou neděli, když se kočičky
světi; neb myslí, že bude bit.)

141.

Jak hluboko do lesa
běhává zajíc?
(Do polovice; potom zas běží z lesa.)

142.

Na kterou stranu lehne zajíc,
když ho myslivec zastřelí?
(Na chlupatou.)

143.

Mám otce i matku,
a přec nejsem jich syn.
(Dcera.)

144.

Které zvíře je vlku nejpodobnější?
(Vlčice.)

145.

Jakých ryb je nejvíce v rybníce?
(Mokřích.)

146.

Jakých stromů je v lese
nejvíce?
(Kulatých.)

147.

Má to hlavu jako kočka,
má to nohy jako kočka,
má to ocas jako kočka,
mňouká to jako kočka,
a není to kočka?
(Kocour.)

Též lit.

148.

Jaký rozdíl mezi strakou samcem
a strakou samicí?
(Samec je bílý a černý a samice je
černá a bílá.)

149.

Jak je venku?
(Daleko, vysoko.)

150.

Po čem teče ve mlýně
voda na kolo?

(Po troškách.)

151.

Po čem padá sníh?

(Po houskách.)

152.

Kopa ptáků
po šestáku:
po čem jeden?

(Je den — po noci.)

153.

Kdy sedlák nejčerstvěji drndává?

(Drn dává — když se má k dešti,
na děravou střechu.)

154.

Všechno pán Bůh stvořil;
bez čeho se narodil?

(Bez z čeho? — ze země.)

155.

Proč pan farář koňům vykydal?

(Viky dal — proto že neměl ovsu.)

156.

Proč husa nežere, když někdo
ji uhlídá?

(Když jí uhlí dá)

c) Z počtářství.

157.

Páslo děvčátko husy. Šel tudy pán
a řekl: „Mnoho-li máš, panenko,
těch husí? není-li jich kopa?“ —
„Ba není,“ odpovědělo děvče; „kdy-
bych jich měla mít kopy, musilo by
jich být ještě jednou tolik, polovic to-
lik, čtvrt tolik, tři a dvě.“ — Kolik
bylo těch husí?

(Dvacet.)

158.

Dva pásli ovce. Ten jeden řekl:
„Ty, dej mi jednu ovci, a pak jich
budu mít tolik co ty.“ — A druhý
odpověděl: „Ne tak: dej ty mi je-
dnu, a pak jich budu mít dvakrát to-
lik co ty.“ — Kolik měl každý jich
ovec?

(Jeden pět a druhý sedm.)

159.

Šel bratr se sestrou a muž se že-
nou. Přišli k jabloni, na ní byly čtyry
jablka. Každý si utrhl po jednom a
přece tam ještě jedno zůstalo. Kte-
rak to mohlo být?

(Bratrova sestra byla zároveň ženou
toho muže.)

Též slov.

160.

Tři chlapi šli do lesa i našli ptačí
hnízdo, bylo v něm 9 vajíček. „Roz-
dělme se o ně,“ řekl jeden. —
„Rozdělme.“ — Každý si vzal po
třech, a přece tři vajíčka ještě
v hnízdě zůstaly.

(Ten jeden si vzal tři vajíčka
i s hnízdem.)

161.

Šel jeden cestou, vedl po jedné
straně vlka, po druhé straně kozu,
a nesl si také zeli. Přišel k řece, kde
nebylo žádného mostu ani lávky, než
jen malá lodička u břehu, tak malá,
že více do ní s sebou vzít nemohl
nežli jedno. Kterak udělal, aby ne-
zůstal ani vlk s kozou, ani koza se
zelím pohromadě — sic by jedno
druhé bylo sežralo?

(Nejprve převezl kozu, potom převezl
vlka a kozu vzal s sebou nazpět, pak
převezl zeli, a konečně dojel si zase
pro kozu.)

Z v í ř e c í ř e ě .

Konipásek,

boje se, aby v zimě nezmrzl, ule-
tuje na podzim do teplých krajin;
a když zase jaro nastává, vrátí se
do Čech, posadí se na plot a volá
sedlákovi do oken:

Živ-li's, sedláče? živ-li's?
živ-li's?

Linduška

napomíná z jara sedláka:

Vorej, vorej!
sej, sej!

Divoký holub,

z jara, když vidí sedláka hrách sítí,
volá:

Vrkú, vrkú!
sedláku! sedláku,
chudý, chudý!
nasej hrachu, hrachu
všudy, všudy
pro mé zuby, zuby!

Holub doupuák.

Sedláčku-ku-ku!
nasej hrášku-ku-ku!
tobě korec a nám korec
na klobáňku-ku-ku!

Sykora,

když sedlák vozí mandele z pole
domů, volává:

Teď jsi pán!
teď jsi pán!

Strnad.

Zimě na dvoře:

Sedlák strejc! sedlák strejc!
Sedláček pán! sedláček pán!

Z jara na střeše:

Sedláčku, sedláčku!
kdy pak budeš sít?

Létě na poli:

Sedláčku, sedláčku!
polib mi řít!

Také:

Bodejž by, sedláče, chcíp!

V jedné pohádce zpívá strnad
takto:

Mamička mě zabila,
tatiček mě sněd;
sestřička kůstky sesbírala,
pod stromečkem je zakopala:
to jsem já ten ptáček,
cililililid!

Vrabc.

Čim! čim! čimčarara!
štilip! štilip!
však! však! však!
tak! tak!

Křepelka

přede žněma:

Pojďte žat, pojdte žat!
po žněch počítá:
Pět peněz, pět peněz!

Vlaštovička

z rána budíc hospodyní zpívá:

Vstala, vstala, vstala,
devět políček oblítala,
a ty ještě spíš?

Anebo:

Vstala, vstala, vstala,
pět homolíček udělala,
a ty ještě spíš?

Z jara když přileti z pouli své:

Na zimu jsem odletěla,
bylo všeho dost;
na jaře jsem přiletěla,
není nikdež nic!

Vrána.

Děti vidouce ji letěti, volají:

Vráno, vráno!
kam ty děti neseš? kam?

A vrána na to:
K vám! k vám! k vám!

Kukačka.

Kup mi!
kup mi!
sukni!
sukni!

Dudek

odpovídá na to kukačce:
Jdu—du—du—du.

Slepice.

Kterak kdáče.
Kokoko, kokoko kdák:
kam mám to vajíčko dát?

Kokoko, kokoko,
kokoko kdák:
snesla jsem vajíčko,
vzal je voják!

Jednotky, desítky, sta, tisíce!
Jednotky, desítky, sta, tisíce!

Tototo's, tototo's hospodář?
tototototo's hospodář?

Kokoudák! kokoudák!
snesla jsem jich padesát
na kopečku v kopřivách:
pobral mi je žák! žák! žák!

Husy.

Jdouce housátka houfem štěbetají:

My jsme maly panenky!
My jsme maly panenky!

Husy:

My jsme taky byly!
my jsme taky byly!

Houser:

Ale dávno! ale dávno!

Houser:

Kam pák? kam pák?

Husy:

Do mlynářova ječmene,
do mlynářova ječmene.

Houser:

Ták! ták!

Kohout

vyvolává z rána:

Opilí jdou!
Opilí jdou!

Kočky.

Kolik je vás?
„Čtrnáct!“
Kudy k vám?
„Dourou.“

Všecky: Ajajajajaj!!

Zajíc

jsa postřelen a k smrti se maje
volá:

Kně—z! kně—z!

Cvrček

napomíná nešťastného:

Trp, trp, trp, trp!

Žáby.

Kterak kuňkají.

Kmotra!
„Co pak?“
Umřel.

„Kdo pak?“

Kmotr.

„Plačme.“

Všecky: Nu — nu! kuň — kuň!
ou — ou! uň — uň! 'm — 'm!

*

Kmotra!

„Co?“

Umřel.

„Kdo?“

Kmotr — starej.

„Budem — pro něj —
plakat.“

Všecky: No! — no! — no!

Kterak koktají.

Strejčku!

„Co pak?“

Hraj si!

„Voč pak?“

Vo ka-ka-ka-kabát.

Všecky: Vo ka-ka-ka-kabát!

Kterak hrčí.

Kmotra!

„Co pak?“

Pojdme!

„Kam pak?“

Vařit.

„Co pak?“

Ryby raky, ryby raky.

Všecky: Ryby raky, ryby raky, ryby
raky.

„Dáš nám?“

Taky taky, taky taky.

Všecky: Taky taky, taky taky, taky
taky!

*

Žáby z jara:

Sejte hrachy, hrachy, hrachy,
hrách, hrách, hrách!

Dětská počítadla.

Patnáct stop.

Píšu, píšu patnáct,
ještě jednou patnáct:
nevěříš-li, tovaryši,
napíš si je sám!

Dvaatřicet stop.

1.

Hela, Hela, Helana,
táta koupil berana,
beran se mu zatočil,
korbel piva natočil.

Píte, píte páni!

a já budu s vámi:

věřte mi to nebo ne,

že napíšu třicet dvě.

2.

Chodím, chodím kolem lesa,
sova na mě houká;
jedna panna, druhá vdova
z okenečka kouká:
jedno je toužení,
druhé je souzení —
mám jich napsat dvaatřicet:
však ono jich víc není.

Odřikávajíce tato počítadla, píše křídou anebo
tužkou při každé stopě, jakož svrchu na-
značeno, čárku, a potom ty čárky počítají.

Počítadla přede hrou.

Prvé než děti začnou hráti, obyčejně se počítají, aby určily, kdo má začítí aneb jistý úkol v té hře na se vzítí. Hráči postaví se totiž těsně jeden vedle druhého kruhem, a jeden jich odříkává některé z následujících počítadel, stopy každého verše hlasitěji vyřazuje, a po stopách rukou znamená hráče, jednoho po druhém pořadem vůkol, počav od sebe. Na koho padne poslední stopa, aneb jak říkají, poslední „slovo“, ten odstoupí. Ostatní potom opět se počítají buď týmž aneb jiným počítadlem, a tak pořád, až naposledy zůstane jeden sám.

1.

Jeden, dva, tři —
my jsme bratři;
kterej je to mezi námi,
co si zalez do ty slámy:
ten, ten, nebo ten,
vyhoďme ho z kola ven.

2.

Jeden, dva, tři, čtyry, pět —
kováf kuje hřebíček,
dítě pláče bude, den:
a ty vari z kola ven!

3.

Jeden, dva, tři,
čtyry, pět —
Co's to jed?
„Pečení.“
Kde's ji vzal?
„V kuchyni.“
Hupity, cupity,
z kuchyně ven!

4.

Jeden, dva, tři, čtyry, pět, šest,
sedum, vosum, devět:
kominík měl hezkou dceru,
unes mu ji nedvěď.

5.

Jeden dva —
to jsem já;
jeden tři —
to jsme my;
jeden čtyry —
vylez z díry;
jeden pět —
trhal květ;
jeden šest —
ten měl čest;
jeden sedum —
vyšel před dům;
jeden osum —
ten měl rozum;
jeden devět —
ten byl nedvěď;
jeden deset —
zůstal viset:
a to jsi ty!

6.

Jedna, dvanda,
třinda, čtrnda,
pádě, ládě,
souka, louka
do klobouka,
cinky, linky
bác!

Aneb:

Anda, žvanda,
trádě, ládě,
souka, louka,
do klobouka,
cuky, boky, flok.

7.

Unus, duo, tres —
tý jsi malej pes,
ty jsi malá veveřice,
ty si zůstaň kdes.

8.

An, cvaje, tráje —
stavěli jsme máje,

*

na svatýho Františka
přiletěla jeptiška;
jeptišku my prodáme,
koupíme si korále.

9.

Andělíky, dva špalíky,
cvoky boky ven:
nepudeš-li, vyrazím tě
zlatým kamenem.

10.

Hrály dudy u pobudy,
na bubínek: bum bum bum!
na housličky: tydlitum!
basa bručí: ryc ryc ryc!
jdi ty, Janku, od nás pryč!

11.

Reje, reje černá svině
na hřbitově křen:
kdo jej bude vybíratí?
tu hle je to ten!

12.

Stojí javor u potoka,
řikají mu klíč:
na koho to slovo padne,
ten musí jít pryč!

13.

Stojí buk
prostřed luk,
na tom buku
devět suků
eště něco více:
červený střevíce,
bílé boty
do roboty —
fuk z hrady ven!

14.

Rak leze z díry,
vystřkuje kníry;
haklice, bukvice,
červená stolice,
kopeček, lesejček,
čtyry oka ven!

15.

Sekyrečko! sekej kola,
pojedeme do Tábora,
a z Tábora do Benátek,
koupíme tam pár telátek:
jedno lisy, druhy kusy,
třetí solva ocas nosí;
dáme my je do kuchyně,
kde je dobrá hospodyně,
hospodář poprdář —
a ty, Janku, jdi od nás.

16.

Kovaričku! kovej kola,
pojedeme do Krakova;
a z Krakova do Budyně,
jsou tam hezky hospodyně;
a z Budyně do Benátek,
koupíme tam pár telátek:
jedno lisy, druhy kusy,
třetí solva ocas nosí.
Hospodyňka, hospodář —
a ty, hochu, var od nás.

17.

Hej, hej, Bartoni!
co to vezeš na koni?
Půl korce žita
od pana Víta.
Pan Vít není doma,
jel do Berouna
pro drahé koření,
kdo má zubů bolení;
pro zlatý věnce
naší Mařence.
Hej, z hrady ven!

18.

Až bude Máje,
půjdem do ráje;
co tam budem dělati?
stříbro, zlato lámali?
komu je budem dávatí?
šafářovic dcerce
na ty zlatý věnce. —
Věncec už je upleten: ¹⁾
jdi ty, Vávro, z kola ven.

1) Aneb:

Věvec leží pod prahem,
zaplácanej tvarohem:
jdi ty z kola ven.

19.

Běžela rejna
okolo mlejna;
ztratila věnec,
našel ho Němec.
Já nechci Němce,
já chci mládence;
mládenec je hezký,
stojí za tři česky.
Hupky, hupky do polívky,
a z polívky ven!

20.

Čáp letí po poli,
slepice ho dohoní:
Kam ty, čápe, kam letíš?
„Do zlaty komory.“
Co tam budeš dělati?
„Stříbro, zlato lámati.“
Kam je budeš dávatí?
„Mlynářovic dcerce
na ty zlaty věnce.“
Mlynářovic dcerka
koukala z okénka,
pustila věnec,
našel ho Němec.
„Já nechci Němce:
já chci mládence,
mládenec je hezký,
stojí za tři česky.“

21.

Páv sedí pod dubem,
hraje v karty s holubem,
holubička pláče,
že jí sněd koláče.

22.

Páv sedí pod dubem,
hraje v karty s holubem:
nehraj, nehraj, holube!
až tvá matka tu bude;

přiveze ti pěkný věnec,
bude z tebe mládenec.

23.

Páv sedí pod dubem
s pěkným bílým holubem:
holubičko,
snes vajíčko!
až já půjdu na kopeček,
koupím ti tam cimbáleček:
na cimbálek: tydli tydli!
na housličky: fidli, fidli!
a na basu: rum—dzum!
a na bubny: drum—bum!

Srov. Čel I, 212.

24.

Čáp sedí pod dubem,
hraje v karty s holubem:
a ty malá holubičko!
půjč mi peníz na vajíčko.
Až já puđu do ráje,
koupím ti tam korále;
až já přijdu z ráje,
přivedu ti krále.

25.

Běžel zajíc kolem plotu,
roztrh sobě novou botu;
liška mu ji zašívala,
veverka se posmívala.
„Co ty se máš posmívati? 1)
když ty nemáš kouska gati!“

1) Aneb:

Netřeba se posmívati,
však já umím zašívati.
Čtyry oka, haklík ven!

26.

Běží liška k Táboru,
nese pytel zázvoru;
běž, zajičku, běž za ní,
pober jí to koření.
Ježek za ní pospíchá,
že jí pytel rozpíchá.

27.

Vlk sedí v rokli,
uši mu zmokly;
on vyšel na vršek,
aby mu uschly.

28.

Sysel seče votavu,
liška pohrabuje,
zajíc na vůz nakládá,
myška našlapuje.
Komár boty natahuje,
že se ženit bude;
moucha uši nastrkuje,
že na svatbu pude.
Ty nešťastná obludo! ¹⁾
na mou svatbu nechod:
já mám doma ostrý kord,
já bych tě ním probod.

1) Aneb:

A ty zemská obludo!
ty mi nejsi rovna:
na mou svatbu nepudeš,
ty zůstaneš doma!

29.

Leze ježek podlé meze,
boje se ledu;
kmotra liška povídala:
„Já tě převedu.“

„Není třeba voditi,
však já umím choditi,
však já přejedu.““

30.

Sedí vrabec na kostele
jako mládenec;
přiletěla k němu vrána,
vzala mu věnec.
„O ty milá vráno!
černé nohy máš.“
„A ty milej vrabče!
tuze v karty hráš;
až poletím přes Vltavu,
nohy umeju:
ty poletíš do karbanu,
prohráš halenu.““

31.

Přiletěla vrána,
sedla na kopec;
přiletěla druhá,
dala jí klofec.
Řekla vrána vráně:
Kupme my si sáně,
budeme se vozivati
z Prahy do Libáně.

Také:

do stodoly k mámě,
aneb:
v stodole po slámě.

D ě t s k é h r y .

Hry dětské dílem jsou výroční, ježto se od starodávna z obyčeje anebo pro svou povahu provozují zvláště v jisté roční doby; dílem pak jsou obecné, totiž takové, které se podle příležitosti každého času hrají. Tuto napřed položeny jsou hry obecné, chlapecké, dívčí a společné, ostatní pak výroční nalézají se na

svém místě mezi písněmi a říkadly výročními, rozříděny jsouce v podletní, letní, v podzimní a zimní. Ostatně budiž připomenuto, že v tuto sbírku jen takové hry jsou pojaty, které mají svá jistá říkadla anebo písně; jiné pak, jako hra na mžik, na honěnou, hry míčem a jiné z prosta tělocvičné, tuto z úmysla se pomíjejí.

a) Chlapecké.

1.

Botky šiti.

Dítě točí prstem jedné ručky okolo prstu ručky druhé, na způsob mlýnku, při tom zpívajíc:

Šiju boty
do roboty;
nemám chleba
ani sejra,
všecko mně to
kočka snědla —
še!

Při zvuku „še!“ roztáhne obě ruky, jako když švec vytahuje dratev.
Z Berounska.

2.

Na Mužička.

Dítě jedno sedne si na zem a ostatní běhají kolem něho, tak blízko, co by jich mohlo rukou dosáhnouti, volajíc:

Mužičku! Mužičku!
strhni mě do potáčku!

Koho sedící dítě chytí a k sobě strhne, stane se místo něho Mužičkem, sednouc na jeho místo, a hra se opětuje.

Místem tu hru hrají také v ten způsob, že děti okolo Mužička běhají dotud, až je všechny schytá a k sobě posadí, a teprv poslední jich stává se Mužičkem.

Z Klatovska.

3.

Kdo s koho?

Dva chlapci postavíce se naproti sobě, říkají takto:

První: Dej mi, dej mi hrách!

Druhý: Já ho nemám.

První: Já tě posekám.

Druhý: Já se nedám.

Nyní počnou vši silou jeden druhému v obličej foukati: kdo první ustoupí, prohrál.

Z Bydžovska.

4.

Na trh.

Kupec: Zač ty voly?

Prodavač: Za sto tolarů.

Kupec: Co mi slevíte?

Prodavač: Ani krejcaru.

Kupec: Nic?

Prodavač: Nic.

Kupec: Ani krejcaru?

Prodavač: Ani krejcaru.

Oba: Ani krejcaru!

Při každé otázce i při každé odpovědi plácne jeden druhému dlaní na dlaň, a naposledy třese jeden druhému rukou, oba přitom poskakující.

Štěpn. 1858, str. 34.

5.

Na koně.

Chlapci postaví se kolem, jeden od druhého asi na krok vzdáli, každý jich poznamenaje místo své buď kamenem anebo důlčkem, a jeden chlapec jest u prostřed kola. Tento v kole chlapec přistoupí k některému z nich a řekne:

Zač ten kůň?

Otázaný chlapec odpoví:

Za kus chleba,

za kus sýra,

za kočičí snídání!

Po té opustě tázaný místo své, běží vůkol ostatních, a ten z kola chlapec vyběhne za ním, ale běží

v stranu protější též vůkol ostatních : běží-li totiž tázaný v pravo, běží druhý v levo, a naopak, běží-li první v levo, běží druhý v pravo. Který z nich dříve oběhne kolem, postaví se na prázdné místo tázaného chlapce, a druhý musí do kola. Potom táže se ten v kole opět druhého :

Zač ten kůň ?

a tak dále se hraje, dokud libo.

Srov. Štěpn. 1857, str. 100.

6.

Na klobásu,

jinak také „na jelito“ a „na tintidlo“.

Chlapci postaví se do kolečka těsně jeden podle druhého, do vnitř obličejem, každý máje ruce za zády přeložené křížem. Žádný jich nesmí se ohlednouti. Jeden chodí okolo nich, drže v ruce šátek, na způsob jelita nebo klobásy ztuha stočený, a říká takto :

Tintěrovo jelito
kroupama je nabito :
komu já chci sám,
tomu já je dám.

Anebo :

Chodím, chodím, nepovím,
za koho to položím :
za Žida rabína
z Novýho Kolína ;
rabín leze za basu,
tahá z kapsy klobásu.

Anebo také :

Nesu, nesu, nepovím,
za koho to položím :
za pana Papše ;
Papeš leze nahoru,
tahá babu za nohu.

A ty babo ! vstávej,
snídaní nám dávej,
masné buchty, masný hrách —
pastýř pase na drahách.

Při posledním slově vloží někte-
rému tomu chlapci dle své libosti
klobásu do ruky a dá se na útěk.
Chlapec pustí se s klobásou za ním
a dostihne-li ho, tluče jej, dokud
tento nevklouzne na prázdné místo,
které po honícím zůstalo v kruhu
ostatních. Po té chodí chlapec, který
má nyní v ruce klobásu, zase kolem
a hra se opakuje.

První říkadlo z Berounska, druhé z Čáslav-
ska, třetí z Klatovska.

7.

Na řemesla.

Hráči vyvolí počítáním dva ze
sebe za tovaryše. Ostatní jsou mistři
a vyvolí ze sebe jednoho za staršího
mistra, jenž za ně mluví. Tovyariši
umluví se za dveřmi anebo jinak po
straně o nějaké řemeslo neb zaměst-
nání, které chtějí provozovati, a po-
tom přijdouce před mistry říkají :

My ubozí vandrovníci,
vandrujeme ve dne v noci :
páni mistři, dejte práci !

Starší mistr se otáže :

Jakého jste řemesla ?

Tovyariši : Naše řemeslo je . . . Tu
jmenují první písmeno svého umlu-
veného řemesla, ku př. kdyby se
byli o bednářství snesli, řeknou „B“.

Mistr : Ukažte své řemeslo.

Nyní počnou tovaryši mlčky, kaž-
dý jinými posunky, řemeslo své ná-
podobiti. Mistři uradí se vespolek,
jaké by to bylo řemeslo, a starší
mistr jmenem jich to oznámí. Při vo-
lení řemesla hledí tovaryši hlavně

k tomu, aby ho mistři hned neuhodli. Neuhodnou-li do třetice, anebo jest-li že se příliš dlouho rozmýšlejí, řeknou tovaryši:

Náшеho řemesla dost:
dejte za vyučenou!

Na to jim řemeslo vyjeví. Poddají-li se mistři, tehdy vezmou tovaryše mezi sebe, a dva jiní jdou zase co tovaryši ven o jiné řemeslo se uradit. Pakli mistři to řemeslo uhodli, anebo nechtějí-li dáti za vyučenou, proto že tovaryši v něčem pochybili, ku př. když nepravými posunky ukazovali řemeslo své, tehdy musejí tovaryši odstoupiti a s jiným řemeslem zase přijíti.

Z Bydžovska.

8.

Na krále.

Z rovné, hladké, asi na malik tenké hálky vrbové, liskové a p. uříznou sobě dva stejné, na dva coule dlouhé špalíčky, a potom po délce rozštípnou je na půly. Toť jsou čtyry losy, každý máje dvě strany: jednu bílou rovnou, a druhou černou okrouhlou. Hráč vezme ty čtyry losy do ruky, zamíchá je a hodí na zem. Nyní se hledí, kterak padly: leží-li všecky čtyry losy bílou stranou na vrch, je ten hazeč králem; leží-li všecky čtyry černou stranou t. korou na vrch, je ten hazeč biřicem; a leží-li rozličně, dílem bílou, dílem černou stranou zháru, slove ten hazeč zlodějem, a biřic mu vysází stoučeným šátkem (klobásou) na ruku tolik ran, kolik mu padlo černých losů; prvé však ustanoví král, má-li zloděj dostati rány „hrdinské, co čert jimi skály láme“, t. ze vši síly, anebo „mastné“ t. tvrdé, anebo jen

„větrové“ t. lehké. Losy házejí jen zlodějové, střídající se, a to tak dlouho, dokud některý krále nebo biřice nesvrhne a na jeho místo nevstoupí. Svržený biřic dá svému nástupci „mastnou“, aby zastával dobře svou povinnost, ale svržený král jen prostě ustoupí svému nástupci.

Hra tato po celých Čechách i na Moravě známa jest, jen že někde místo čtyř užívají dvou toliko losův, a že místo krále, biřice a zloděje někde jmenují císaře neb generála, kaprála a sprostého. Kde se jen dvou losův užívá, ustanovuje král neb císař, kolik po každé také ran se dáti má. Hra to prastará: Němci v okolí Prešpurském i jinde v Uhrách ji nazývají „das rebeln“, kteréžto slovo pochází ze staroslovanského „grěb“, hřeb, nyní „los“; tudíž „rebeln“ tolik co „losování“; ano již Tacitus (Germ. 10) hru tuto vypisuje, nazýváje ji „sortium consuetudo simplex“ t. prosté losování.

Z her výročních náležejí mezi chlapkové: *Jarní*: a) na nebe a na peklo; *letní*: b) na krále, c) na zlatou bránu, d) jiná na zlatou bránu, e) na barvy, f) na Hastrmana, g) na straku; *podzimní*: h) na kokše a i) na umrlého Žida.

b) D í v ě í.

9.

Syreček.

Malé děvčátko točí se na jednom místě do kolečka na způsob šamrhy a při tom říká:

Náše paňmáma povídala,
že pantátovi udělala
sý-reček!

Při slově „syreček“ rychle sedne boběčkem, tak že se jí suknička dokola větrem nadme.

Ve Srěmě děvčátka při této hře říkají: „Čija máti veťju pitu mesi?“ či maminka dělá větši koláč? (Vuk posl. 346.)

10.

Mýši tanec.

Malá děvčata vezmou se za ruce kolem a točíce se zpívají:

Tancujte myši,
kde kerá slyší.

Kerá je hluchá,
ať neposluchá.

Kerá je chromá,
ať sedí doma.

Z Berounska.

11.

Na chléb.

Jedno z nejstarších děvčátek jest hospodyní, jedno děvečkou, a ostatní jsou bochničky. Děvčátka, které jsou bochničky, sednou si na bobeček, jedno podlé druhého, rovným řádkem. Hospodyně přijde k prvnímu, vezme hlavu jeho do dlaní a hází jí z ruky do ruky, říkajíc přitom takto:

Mísím, mísím boží dárek,
až pomísím, budu válet,
až poválím, budu píct,
až upeču, budu jíst.

Na to přitlačí děvčeti hlavu k zemi, „aby bochníček kynul“. Tak to dělá všem po pořádku. Když pomísila, přijde se podívat, jest-li vykynuto, totiž mají-li děvčátka hlavy zase zhůru. Potom vezmou se paní s děvečkou za ruce a vykynulý bochníček se jim přes ně přeloží, načež jej odnesou do pekárny. A tak všechny bochničky jeden po druhém odnášejí a v pekárně zase tak rovným řádkem posadí. Za chvílku jde se paní podívat, jest-li chléb upečen; zaklepá mu totiž na záda, říká: „Ještě není dost!“ — „Už je dost!“ Upečený chléb se potom „vysazuje“, t. vezme se zase tak přes ruce, jako prvé, a nosí se do komory.

Z Berounska.

12.

Na Ančičku.

Napřed vyvolí děvčata ze sebe Ančičku a hledačku. Ostatní děvčata vezmouce se za ruce udělají kolo, však tak, aby do kola zády obráceny byly. Ančička schová se do kola, a hledačka jí hledajíc táže se jednoho děvčete:

Kmotra, neviděla jste mou Ančičku? — Kmotra odpoví: „Neviděla; co pak vám udělala?“

Rozsypala krupičku,
zlámala mi jehličku:
až mi přijde domů,
naklepám jí hlavičku!

Zatím Ančička, sedíc na bobečku, za kmotron se schovává. Na to jde hledačka k vedlejší kmotrě, a potom ke třetí a tak dál až do poslední, a každé se táže tak, jako první kmotry, a každá jí také tak odpoví; mezi tím Ančička vždy se schovává za tou, s kterou hledačka právě mluví. Když pak hledačka přijde k poslednímu děvčeti, říká: Kmotra, neviděla jste mou Ančičku? odpoví tato kmotra: „Viděla.“

Kde pak jste ji viděla?

„V zahrádce.“

Na to kmotry pustí hledačku do zahrádky, totiž do kola, zdvihnouce ruce zhůru, tak aby se mohlo probíhati. Ančička utíká z kola ven, okolo kmoter a zas do kola atd., a hledačka neustále za ní, až ji chytí. Potom jí klepá prstem na hlavu, říká:

Proč jsi mi rozsypala krupičku?
proč jsi mi zlámala jehličku?
za to ti nyní naklepám hlavičku!

Potom opět jiné dvě jsou Ančičkou a hledačkou, a hra se počne znova.

13.

Na paní tetu.

Jedno děvče jest babičkou, ostatní jsou její vnučky. Babička sedí, májí v ruce háčku místo berličky. Vnučky přijdou k ní, prosíce:

Babičko, babičko!
odpusťte nás k muzice.

Babička: „Neodpustím, dokud nepodojíte krav.“ Aneb nějakou jinou práci domácí jim uloží po své libosti. Vnučky dělají, jakoby dojíly, aneb tu jinou práci vykonávaly, a potom přijdou zase: Babičko, už jsme podojily, teď nás odpusťte. —

Babička: „Jděte si, ale v deset hodin ať jste zase doma.“

Děvčátka poodběhnou stranou a tančí. Za chvíli babička troubí hodiny: hůt! — hůt! — hůt! — a t. d. až do desíti, neb kolik ustanovila; ale děvčátka nedbajíce na to, tančí pořád, a když mají tance dost, přijdou samy.

Babička: Kde jste tak dlouho byly?

Vnučky: U paní tety.

Babička: Co jste tam dály?

Vnučky: Skládaly metly.

Babička: Co jste za to dostaly?

Vnučky: Buchtičku s mákem.

Babička: Co jste mně nechaly?

Vnučky: Pykslu s tabákem.

Na to se vnučky rozutíkají a babička běží s berličkou za nimi. Kterou dohoní a uhodí, musí v další hře místo ní býti babičkou.

Z Hradecka.

14.

Na trnky.

Dvě děvčata postaví se podle sebe a vezmouce se za ruce křížem, t. pravou rukou za pravou a levou za levou, takto zpívají:

Pojďte, holky, do voborky,
chlapeci půjdou s námi;
půjdeme se podívatí,

jsou-li trnky zraly:

nejsou zraly, jsou kysely,
půjdem na ně až v neděli.

Zároveň poskakují při prvním a druhém řádku té písně ku předu, při třetím a čtvrtém řádku pak zase na zad. Na to stanouce, pustí se, a první děvče samo zpívajíc: „nejsou zraly“, tleskne druhému pravou dlaní v dlaň, načež druhé odpovídajíc: „jsou kysely“, opět prvnímu v dlaň dlaní tleskne. Potom opět se vezmou křížem za ruce a zpívajíc spolu poslední řádek: „půjdem na ně až v neděli“, otočí se přitom do půl kola, tak aby první děvče stálo na místě druhého, a toto na místě prvního. Pak opět druhé děvče tlesknouc prvnímu v dlaň, zpívá opakujíc: „nejsou zraly“, a první taktéž odpovídá: „jsou kysely“; načež zároveň zpívajíc: „půjdem na ně až v neděli“, opět se přitom do půl kola otočí. Hru tuto opakují, dokud jim libo.

Jest-li více děvčat pohromadě, postaví se po dvou, všechny jedním řádem, i hrají a zpívají zároveň.

Z Berounska.

Z her výročních přičísti tuto náleží k dívčím: *jarní*: a) na Heličku, b) jiná na Heličku, c) na Hlímababu; *letní*: d) na královnu, e) na husičky, f) na Hastrmana; *podzimní*: g) na kmotru Lidku; *zimní*: h) na přástvu, i) na prsten, k) na pantoflíček a l) na Kuca-babu.

c) Společně.

15.

Na křepelku.

Na křepelku hrávají chlapeci s děvčaty společně; jedněch bývá tolik

jako druhých. Napřed vyvolí se děvče jedno, aby hru počalo. Děvče vystoupí na prostranné místo a pomalu se točíc zpívá:

Sil Petr proso a pšenici,
vyvorali jsme tam křepelici;
křepelici máme,
křepela nemáme:
málo nás, málo nás,
pojdte jeden mezi nás.

Na to chlapec jeden přiskočí, vezme děvčátko za ruce, a oba spolu se točíce zpívají:

Sil Petr proso a pšenici,
vyvorali jsme tam křepelici;
křepelici máme,
křepela nemáme:
málo nás, málo nás,
pojdte jedna mezi nás.

Nyní opět jedno děvče k nim se připojí, a tím způsobem dále, chlapec a děvče střídavě, až se všickni dostanou do kola. Když pak jest kolo plné, změní se konec písně té takto:

Mnoho nás, mnoho nás,
jedna musí pryč od nás;

a když jedno děvče odstoupilo, zpívá se podruhé na konci:

jeden musí pryč od nás;

a tak dále jeden po druhém zase střídavě odstupují, až na posledy chlapec jeden sám zůstane.

Ostatně často také „na křepelku“ sama toliko děvčata hrajají.

Z Berounska. — Sr. Suš. 727. — Sach. I., kn. 3, str. 37, č. 32.

16.

Na koukol.

Chlapci a děvčata vezmouce se za ruce udělají kolo, a chlapec jeden, počítáním zvolený, do něho vstoupí. Kolo počne se točiti, zpívajíc:

Ptáček skáče po ulici,
vybírám sobě pšenici.

Chlapec v kole odpoví na to zpěvem:

A já stojím v kole,
vybírám koukole.

Na to kolo stane a chlapec vybera sobě z něho dívku, třikráte s ní v kole potancuje; potom ji v kole zůstaví a sám se vmísí mezi ostatní. Kolo počne se opět točiti, zpívajíc jako prvé:

Ptáček skáče po ulici atd.

a dívka v kole též odpoví jako prvé:

A já stojím v kole atd.

načež opět vyvolí sobě k tanci chlapce. A tak se hraje pořád, pokud libo.

Z Čáslavska.

17.

Šáteček.

Chlapci a děvčata držíce se za ruce, točí se okolo děvčete, ježto u prostřed kola stojíc, šátečkem v ruce kývá podlé písně následující, kterou všickni společně zpívají:

(Nápěv 289.)

Mám šáteček, mám,
komu já ho dám?
nedám já ho žádnému,
nežli mému milému,
koho ráda mám.

Na to zůstane kolo státi a děvče v něm stojící prostře svůj šáteček před některým chlapcem; chlapec na něj klekne a děvče ho na čelo políbí. Potom chlapec vstane a s děvčetem v kole potancuje, načež oba mezi ostatní se vřadí. Zatím jiné děvče vstoupí do kola a hra se opakuje.

Z Bydžovska.

Z her výročních jsou společné: *jarní*: a) Žalman; *podzimní*: b) na vlka jedna i druhá, a *zimní*: d) na Kuca-babu.

Pisně a říkadla výroční.

Zima.

Když přibývá dne,
přibývá i zimy.

*
Ve dne svítí,
v noci páli.

*
Slunce svítí na mráz.
*

Kterak dne přibývá.

Na Boží narození
o kuří pokročení,

aneb:

o huby otevření,

aneb také:

o bleši převalení.

Na Nový rok
o slepičí krok,

aneb:

o zaječí skok.

Na Tři krále
o tři kroky dále.

Na Hromice
o hodinu více.

Vánoce.

Světlá Koleda,
tmavá stodola;
tmavá Koleda,
světlá stodola.

*
Jest-li o jitřní hvězdno,
slepice hojně ponosou.

*
Zelené Vánoce,
bílá Velkonoc.

*
Lepší Vánoce třeskuté,
nežli tekuté.

Štědrý večer.

O půl noci štědrého večera cho-
dívali děvčata rachotit plotem, buď
že jim třesou, aneb na něj klepají,
přitom říkajíce:

Třesu, třesu plotem,
kde můj milý bytem:
ozvi mi se ozvi pes,
kde můj milej veđer dnes.

Z které strany nejprve uslyší psa
štěkati, z té strany naději se svého
souzeného.

Koledy vánoční.

a) O božím narození.

Tyto koledy odbývají se v den sv.
Štěpána, t. dne 26 Prosince; děti,
chodíce dům od domu, za dveřmi je
zpívají, začez jim hospodář neb ho-
spodyně malé dárky uděluje. Obsa-
hem svým jsou tyto koledy buď
světské, anebo náboženské.

Světské.

1.

Koleda, koleda, Štěpáne!
co to neseš ve čbáně?
Nesu, nesu koledu,
upad jsem s ní na ledu,
psi se na mě sběhli,
koledu mi snědli; ¹⁾
co mám smutný dělati?
musím jinou žebrati.
Koledu mi dejte,
jen se mi nesmějte!
Koledu mi dali,
přece se mi smáli.

Čel. I, str. 211. — Suš. 743.

¹⁾ páni, dejte jinou,
tu zamažte hlínou.

2.

Koledníci! o půl noci
co chcete u dvora? —
Štědrýho večera.
Panímáma hodná byla,
státi nám nedala,
dcerku vyvolala.
Dcerka poskočila,
koledy nám dala
po groši širokým,
po zlatým kulatým.

Sr. Čel. I, 211. — Suš. 744.

3.

Bukú, bukú, bukú!
otevřete ruku,
panímámo zlatá!
vyjděte mezi vrata,
koledy nám dejte,
nic se nám nesmějte.

Co nám dáte, to vezmem:
marcipány
jsou pro pány,
a zemáky
pro sedláky.

Jest-li nám nic nedáte,
na hrncích to shledáte:
mlynářova slepice
nazobá se pšenice,
shází vám všechny hrnce s police.

Tato koleda zpívá se obyčejně s bukálem.
Bukál aneb také bukač slove nádoba
baňatá hliněná, ku př. žbán, majíc otvor
potažený měchyřem na způsob bubnu a
prostřed měchyře přidělaný žiněný pro-
vázek dvou pramínků. Při koledě vezme
chlapeček nádobu mezi kolena a nasliniv
sobě prstů, drhne jimi po žině zřítu stří-
davě pravou i levou rukou.

4.

Já jsem malej koledníček,
přišel jsem k vám pro troniček;
troniček mi dejte,
jen se mi nesmějte:
budete-li se mi smáti,
musíte mi krejcar dáti;

však já s vozem nejedu,
co mi dáte, to vezmu:
dáte-li mi kus medu, ¹⁾
ještě lepší pojedu.

Pán Bůh vám to nadělí
na zahradě, na poli,
v chlivě telátka,
v maštali hřibátka,
pod lavicí housátka.

Sr. Štěp. 1859, 116. — Suš. 744.

¹⁾ nedáte-li voříšek,
vysvliknu vám kožíšek.

5.

Já jsem přišel k vám,
abych řekl vám,
že je dnes koleda:
kdo mi dnes něco dá,
rád to uhlídám;
kdo mi nedá nic,
je z Hrubianovic:
já se na něj zamračím,
jak o nedvěd zabručím,
potom půjdu pryč.

Čel. I, str. 211.

6.

Za dveřma stojím,
Boha se bojím;
pes na mě vrčí,
že mi paňmáma
nebo pantáta
kus housky do kapsy strčí:
ať je měkká nebo tvrdá,
však ona se předece schroupá.

O matičko božská!
šup do kapsy houska:
ať je tvrdá nebo měkká,
však ona se schroustá.

7.

Já jdu na koledu,
nesu si pytel;
kdo mi ho dá plnej,
bude můj přítel;

kdo mi ho dá půl,
vezmu na něj hůl;
kdo mi ho dá čtvrt,
pošlu na něj smrt;
kdo mi nedá nic,
pošlu ještě víc.

8.

Náš kmotr František
dal nám napect šišek;
a to jeho dítě
leží v aksamítě:
já mu budu kmotrem. —
Ty syrečky s koprem,
ty homolky s kmínem,
polivany vínem.
A ty Jiro pískej,
vesele nám výskej!

Z Klatovska.

9.

Koleda, koleda, dědku!
dej voříšek k snědku,
nedáš-li mi voříšek,
roztrhám ti kožíšek.

Aneb:

Dědečku, dědečku! koleda:
dejte voříšek nebo dva;
nedáte-li voříšek,
provrtám vám kožíšek.

10.

Koleda, koleda míšku!
dejte nám po voříšku:
nedáte-li po voříšku,
vyvrtáme vám díрку do kožíšku.

11.

Jdu k vám na koledu:
nedáte-li, hned pojedu
do komůrky háčkem
pro koláčky s máčkem.

12.

Běžela liška po ledu,
ztratila klíček od medu;
kdo ho má, ať ho dá,
ať se liška nehněvá.

Běžela liška k háji,
hoňte si ji, páni;
já ji honit nebudu,
zmeškal bych já koledu.

Z Demažlicka.

13.

Vyrval jest jelen
kozlovi bradu,
že mu podoral
jeho zahradu.

Ty starý kmotrě,
prohnaný lotře!
nebudeš lepší,
až tě nůž odře!

Kráva za humny
oves mlátila,
ovce v chaloupce
takto pravila:

Že žába hloupá,
čáp na ni kouká,
že mu nůž kazí,
tak na ni brouká.

Nedvěd i s kozlem
v hospodě sedí,
celí opilí,
sotva že hledí.

Brumbál jim hraje,
motýl tancuje:
mravenec s mouchou
v koutku frejuje.

*

My sme k vám přišli,
za zlé nemějte;
jen vy nám předce
koledy dejte!

Náboženské.

14.

(Nápěv 783.)

Zelená se louka, ¹⁾
na tej louce chvojka:
pásli jsou tam pastýřové,
jedli kaši z mlíka.

Přiletěl k nim anděl,
toto jim pověděl:
že se Kristus Pán narodil,
aby každý věděl.

Oni nemeškali,
hned tam spáchali,
k Ježíškovi do Betléma,
za pána ho znali.

A my hoši malí!
rádi bychom brali:
koledičku na ručičku,
kdybyste nám dali.

Jest-li že nedáte,
tehdy uhlídáte:
hrnce, mísy potlučeme,
co v misniku máte.

A pukličky k tomu; ²⁾
pak utečem domů:
proto že jste nechtěli dát
koledy nikomu.

Sr. 744. Suš.

¹⁾ Strunka, strunka, strunka,
zelená se louka,
na tej louce pastýřové,
jedí kaši z hrnka.

²⁾ Máte-li je v peci,
roztlučeme přeci:
železnejma vidlicema,
dřevěnou paličí.

15.

(Nápěv 103.)

Dej Báh štěstí tomu domu!
my zpíváme, víme komu: ¹⁾
malému dělátku,
Kristu Jezulátku
dnes v Betlémě narozenému.

On rozdává štědrovničky,
jabka, hrušky a trojničky

za naše zpívání,
za koledování:
dejž vám pán Báh požeňání!

Sr. Suš. 735.

¹⁾ My zpíváme pánu Bohu.

16.

(Nápěv 313.)

Štěstí, zdraví, pokoj svatý
vinšujeme vám,
nejprv panu hospodáři,
pak vašim dítkám!
z daleka se beřeme,
novinu vám neseme,
co jest se nám přihodilo
v městě Betlémě.

Narodil se tam Synáček,
posílá mne k vám,
byste mu koledy dali —
však já mu ji dám:
chlebička nechce bráti,
nakrmila ho máti;
radš tolárek neb dukátek
máte poslati.

Pěkně prosím, odbuďte mě,
nemám tu kdy stát,
ještě musím do Betléma,
dítko kolibat;
dítko to je bohaty,
v nebi vám to zaplatí:
že se budete po smrti
s ním radovali.

Sr. Suš. 740.

17.

(Nápěv 433.)

Náš pantáto rozmilý,
poslyšte nás tu chvíli,
co vám budeme zpívat,
radostně vypravovat.

Ježíš, malé dělátko,
překrásné pacholátko,
v Betlémě se narodil,
z Marie panny zrodil.

A v tom obecném chlévě
 položen jest na seně
 mezi dvěma hovádky
 od své přemilé matky.

Trpěl hlad, žízeň, zimu,
 to vše pro naši vinu:
 ten král slávy nebeský,
 navštívil nás, lid zemský.

Amen již zazpíváme
 a koledy žádáme:
 nenechte nás zde státi,
 ani dlouho meškati.

Jest-li že nedáte —
 veselme se!
 památku shledáte —
 radujme se!
 v tom novým kožíšku
 a v teplým pelišku
 dirku uhlídáte.

Dirku tak maličkou,
 coby jelen
 tudy moh proskočiti,
 jsa postřelen:
 tak hle to shledáte,
 jest-li že nedáte,
 škodu uhlídáte.

18.

(Nápěv 542.)

Poslechněte mne málo,
 má zlatá panimámo!
 a vy taky, otče milý!
 co vám povím tuto chvíli,
 co vám povím nového
 potud neslýchaného.

Slyšela jsem v Betlémě,
 že tam leží na seně
 to překrásné pacholátko,
 ušlechtilé Jezulátko:
 Josef s matkou ho hlídá,
 vůl a osel zahřívá.

Přišli jsou tam pastýři,
 chtěli hráti na dudy;
 neměli naštemováno,
 dohromady sformováno:
 každý hrál tu svou notou,
 k tomu si dupal botou.

Již Zpěv. č. 484.

19.

(Nápěv 373.)

Já malý přicházím
 koledovat:
 co umím o Kristu
 prozpěvovat,
 že se narodil
 v Betlémě v chlévě,
 chci zvěstovat.

Chudý je, nahý je,
 trpí zimu:
 kdybych měl, co bych chtěl,
 dal bych jemu,
 já malý začek,
 plínku i fáček
 i peřinu.

Dost málo darujte,
 groš neb zlatý:
 budete po smrti
 za to vzati
 do nebe jistě,
 pravím na místě,
 mezi svaaty.

Jest-li nic nedáte,
 nebroukejte
 a na mé zpívání
 nefoukejte:
 až větší budu,
 líp zpívat budu,
 jen počkejte!

Z Plzenska.

20.

(Nápěv 757.)

Vzhůru, pastuši,
 Kubo, Matouši,
 ty Klímo!

„Což na nás voláš,
spátí nám nedáš,
Damino?“

Což tvrdě spíte,
že neslyšíte
zpívání?
andělů množství
na této poušti
nad námi.

Bárta, bratr náš,
běží mezi nás
s pilností;
pospíchá skokem,
kejvá kloboukem
radostí.

Ach Bárto, bratře!
pověz nám krátce,
co děláš?
zdalíž před vlky
nebo nedvědy
utíkáš?

„Běžím radostí
s velkou pilností
mezi vás:

že se narodil
a nás navštívil
král, pán náš.“

Bárto, v hrdlo lžeš!
jak to dokážeš?

„Dosti dost:
leží v Betlémě
v chlévě na seně
vzácný host.“

21.

Ejhle, co to v Betlémě?
zdá se, že tam něco je:
kejvá na mě krásná panna,
vemu nohy na ramena,
řeknu: Lukši! hop, hop, hop!
ať je tady hned Prokop.
Zlostí bych se hned rozpuk:
kde je Ferda, malej kluk,
aby pás to stádo velky?
snad tam někde chytá lelky!

Nechte vy tu stádo stát,
ono může dobře spát:
Bárto vezmi svou písťalu,
Filo, šáhni po cimbálu,
a ty, Janku, housle spravuj,
Vaňku, basu svou pozdravuj;
kde jsou dudy, Lukáši?
a kde bubny, Tomáši?
Do Betléma pudeme,
pěkně zpívat budeme:
Dítě krásné jako květ,
přišlo v zimě na ten svět;
zahrajte mu, trantará!
ať to děťátko hajá.

22.

Hopsa, pacholátka!
i malá děvčátka!
vzhůru vstávejte,
k jeslím chvátejte;
už nám nastává
vejšroční památka.
Do Betléma pudem,
co tam uslyšíme,
povídati budem:
že se narodilo dítě.
Chutě k němu jděte,
všecka pacholátka
i malá děvčátka!
Jdi napřed, Honzíčku,
ty nes koliběičku;
když přijdeš k jesličkám,
pokloň se Ježíšku.
Apolenka malá
něsla jitrničku;
ubohá hapala,
šla domů plakala;
a Rozárka taky
nesla dva oplatky;
Zuzanka holátko
nese holoubátko;
Maří dala plínky,
Markýta peřinky;
Dora nese růže
děťátku do lůže.

23.

Ježíšek byl chudý, bohumilý ;
svatá Anna, jeho bába,
panenka Maria, jeho máma. —
Vařila bych kaši, nemám z čeho,
poslala bych pro ni, nemám koho ;
musí Josef pro ni jíti,
nesmí se za dítě nic stydět.

24.

Teče, teče říčka,
studená vodička.
Umejvala se v ní
panenka Maria.
Když se jest umyla,
po běhu chodila ;
na kameně klekla,
syna porodila.
„Ach ty milá máti!
chceš-li ryby jísti?“ —
„Ach ty milé dítě!
kdebys je lovilo ?
malé čtvrt hodinky,
co se's narodilo!“

Půjdeme tam dolů
do bílého dvoru :
najdeme tam pána,
on sedí u stolu.
Ach ty milý pane!
pošli nám svou paní,
ať nám ráčí dáti
ty štědry koledy.
Dala jest nám dala
růžičku od srdce,
která jí vykvětla
v zelený zahrádce :
však jí to zaplatí
přesvatá Trojice !

Z Hradecka.

25.

Poděkování.

(Nápěv 313.)

Pánbůh zaplat za koledu,
pane hospodáři !

a vám taky, paní hospodyně !
ať se vše daří,
co máte na poli,
v zahrádce, na roli :
slívky, jabka, pšenice,
žito, jařice.

Každá kura po třikrát do roka
ať kuřátka má,
každá kachna čtyrykrát do roka
ať kačátka má ;
kura praví : kur, kur !
a kohout : kykyryky !
ať máte plný dvůr
a to samých kur !

Srov. Snš. 741.

Hra s jesličkami.

Od Štědrého večera až do Nového
roku chodí chlapani u večer dům od
domu s jesličkami, totiž s vyobraze-
ním narození Kristova v chlévě, kdež
narozeného Ježíška viděti, an leží
v jeslích, a při něm v popředí Josefa
s Marií, vzadu pak volka s oslíkem.
Chlév i podůbky jsou buď z papíru
aneb ze dřeva udělány a na prkénku
upevněny. Chlapani bývají obyčejně
čtyři, jeden za anděla, ostatní pak
za pastýře přistrojeni, a vejdouce do
stavení již ve dveřích začínají zpívat.

P í s e ň I.

(Nápěv 80.)

Pastýřové.

Co to znamená v Betlémě nového ?
neviděli jsme nebe tak jasného :
měsíc překrásně svítí,
musí to něco býti ;
zpívají libým hlasem andělé,
pastýři vytrubují vesele ;
nikdá tak nedělali,
by v noci troubívali :
Sláva Bohu na výsosti !
vždy prozpěvují !

*

Recitativ.

- 1 pastýř: Gloria in excelsis Deo,
že se dítě narodilo.
2 pastýř: Kde?
1 pastýř: V městě Betlémě.
2 pastýř: Kudyž tam půjdeme,
když cesty nevíme?

P í s e ň II.

(Nápěv 80.)

Anděl.

Sem, sem, sem, pastýři!
sem do Betléma brzy,
sem, sem pojdte,
nemeškejte,
ať vás cesta nemrzí!

Pastýři.

Co na nás tak voláš,
že nám ani spát nedáš?
co anděle,
posle z nebe,
co pak nám to povídáš?

Anděl.

Narodil se jest,
v jeslích položen jest
náš spasitel,
vykupitel,
právě o půl noci dnes.

Recitativ.

- 1 pastýř: Ale bratře! co pak je to!
2 p. Inu bratře! svatba je to.
3 p. Není, bratře! je Betlehem,
aneb město Jerusaleým.
1 p. Bratře můj!
2 a 3 p. Nu!
1 p. Pozoruj.
2 a 3 p. Nu!
1 p. Co jsme si před lety říkali —
2 a 3 p. Nu!
1 p. Když sme ty berany pásávali —
2 a 3 p. Nu nu!
1 p. Že se nám narodí Spasitel —
2 a 3 p. Nu nu!

1 p. Celýho světa vykupitel.

2 a 3 p. Nu nu!

1 p. Ale bratři! vy pořád „nu nu!“
říkáte,ale žádnéj neříkáte, co mu dáte:
já mu dám svůj krajic z tobolky.

2 p. Já mu dám svy všecky homolky.

3 p. Já mu dám tučnýho berana:

pomoz mi ho na ty stary ra-
mena!

P í s e ň III.

(Nápěv 80.)

Pastýřové.

Tedy poženem, a honem
tam do Betléma pudem:
ty vezmeš housličky,
já dudy mám;
poženem k jesličkám,
zahrajem tam.

P í s e ň IV.

(Nápěv 571.)

Půjdem spolem do Betléma,
dujdaj, dujdaj, dujdaj dá!

Ježíšku, panáčku!

já tě budu kolíbatí,

Ježíšku, panáčku!

já tě budu kolíbat.

Začni, Kubo, na ty dudy:

dujdaj, dujdaj, dujdaj dá!

Ježíšku, panáčku atd.

A ty, Janku, na píšťalu:

dudlí, tudlí, dudlí dá!

Ježíšku, panáčku atd.

A ty, Mikši, na housličky:

hudlí, tydli, hudlí dá!

Ježíšku, panáčku atd.

A ty, Vávro, na tu basu:

rum, rum, ruma dá!

Ježíšku, panáčku atd.

Hút! hút! hút! atd.

(Jeden z pastýřů troubí 12 hodin.)

P í s e ň V.

(Nápěv 80.)

Už jsme si naši koledu odbyli,
žádný děvčátka s námi nebyly;
nyněko vy taky jděte,
pěkně se oblekněte;
nyněko vy jděte taky
Ježíška kolibati.

Aněička běží, zimou se třese,
byla s matičkou na dříví v lese;
nese Ježíškovi dary,
v košíčku jablíčka maly;
dary Ježíškovi nese,
celá se zimou třese.

Sr. Jič. Zpěv. str. 387.

28 Prosince.

O Mladátkách
den se omlazuje.

Z rána, když děti ještě leží v po-
steli, jest obyčej tázati se jich:

„Kolik bylo mladátek?“

Které neví, dostane metlou a při-
pomene se jemu, že „čtyři tisíce
čtyři sta čtyřicet čtyři.“

b) O novém roce.

(Nápěv 105.)

Den přeslavný jest k nám přišel,
v němž má býti každý vesel;
radujme se, veselme se
v tomto novém roce.

Jak jsem do pokoje vešel,
paní jsem s pánem tam našel —
léto mine a pomine —
paní s pánem našel.

Pán s paní za stolem sedí,
jeden na druhého hledí —
léto mine a pomine —
obá v karty hrají.

Panáčku! mně se chce spát,
já půjdu sobě lůžko stlát —
léto mine a pomine —
já půjdu lůžko stlát.

Jak sobě lůžko ustlala,
do něho se odebrala —
léto mine a pomine —
hned se odebrala.

Pěkná paní a pěkněj pán,
nedá-li paní koledy, dá pán sám —
léto mine a pomine —
dá pán koledy sám.

Nového léta vinšujem,
syna neb dceru darujem —
léto mine a pomine —
dobrého vám přejem.

Abysme k vám přes rok přišli,
a vás ve zdraví zas našli —
léto mine a pomine —
vás ve zdraví našli

Z Klatovska

S l a d o v n i c k á.

(Nápěv 105.)

Den přeslavný jest k nám přišel,
v němž má býti každý vesel,
kdo jen odkud má začítí,
třebas celý týden.

My odkud začít nemáme,
na koledu jít musíme
k vám, přemilí, vzácní páni,
dejž Bůh, ať se daří!
jak vaší paní manželce,
ditkám i vaší čeládce:

dej vám pán Bůh požehnání
v vašem pracování.

Dejte nám tolar neb dukát,
budeme na vás vzpomínat,
po vše časy naši chasy
budem chváliti vás.

Pakli nám co umenšíte,
a některý zlatý dáte:
dejte jenom s ochotností;
my pak s veselostí

od vás to za vděk přijmeme,
na plášť si vína koupíme,
páleným ho zpremujeme,
hořkým podšijeme.

Zdávna jsme toho žádali,
bychom se s vámi shledali;
pospolu jsouc sjednoceni
držme posvícení!

Pobudem veseli spolu,
přijímám jeden druhému:
vína, piva, páleného
za zdraví druhého.

Již se od vás rozejdeme,
a domů se povedeme
všichni zase k naší práci,
pracovití sládeci.

A ty chlapečku zametěj,
zrnko k hromádce přimetej!
víš, že my rádi píváme,
a nerozlíváme.

Byl poslední den v roce 1840.
V Novém městě Pražském v jednom
domě nákladnickém sedali jsme k ve-
čeři: hospodář sládek, poctivý Staro-
čech, v čele, a my ostatní dvěma
řady po celé délce stolu až ke dve-
řím. Tu zavzní venku píseň:

„Den přelavný jest k nám přišel,“

dveře se otevřely a do pokoje vešla
zpívající chasa sladovnická, každý
jich něco nesa: podstarší feruli,
hvozda pytel, dva vodáci kropidlo
a kadidlo z kostela vypůjčené, vy-
kropující a nakuřující, mládek a
sladomel každý po lopatce a chlapeč
po chvošti. Postavivše se půlkolem
u dveří zpívali dále. A když přišla
slova slohy poslední:

„A ty chlapečku zametěj,“

hodil hospodář na zem tvrdý tolar,
hvozda nastavil pytel a chlapeč do
něho tolar chvoštěm vehnal. Na to
přál podstarší hospodáři a celé ro-
dině „šťastného nového roku,“ po-
děkoval z daru, a pak se všichni
poklonivše zas odešli.

c) O třech králich

(Nápěv 404.)

My tři králové jdeme k vám,
štěstí, zdraví přejeme vám.

Štěstí, zdraví, dlouhá léta:
my jsme k vám přišli z daleka.

„Daleko-li cesta vaše?“
Do Betléma mysl naše.

„Co pak ty tam černej vzadu
vystřikuješ na nás bradu?“

Slunce je toho příčina,
že je má tvář opálena.

„Kdybys na slunce nechodil,
nebyl bys se tak opálil.“

Slunce je drahé kamení
od Kristova narození. —

Půjč, Josefe, půjč plínčičky,
ať zavinem to maličky.

Maličky jsme zavinuli,
do jesliček položili. —

Herodes král z okna kouká,
vidí tři krále z daleka. —

Protrh se Josef ze spaní,
pojal dětátko s Marií.

Utikal s ním do Egypta,
do toho slavného města.

Kde Maria přebývala,
nad tím domem hvězda stála.

Přebývejte s Kristem pánem
až na věky věkův. Amen.

A já černej vystupuju,
a nový rok všem vinšuju!

A druzí dvě doloží:

A my taky vystupujem,
a nový rok všem vinšujem!

Tuto kolédu zpívávají chlapi, za
tri krále jsouce přistrojeni. Někdy při
ní užívají také bukálu a takto ji končí :

Hráme, hráme, hráme,
koledy žádáme!

25 Ledna.

Bude-li na den Obrácení sv. Pavla
vítr vát,
budou toho roku na vojnu brát.

S které strany toho dne vítr věje,
s té strany přijdou kupci na obilí.

Únor,

netrkne-li rohem,
šlehne ocasem.

(Rozuměj o tuhých mrazích na po-
čátku neb na konci toho měsíce.)

Únor — úmor :
kdyby mohl,
umořil by v krávé tele
a v kobyle hřibě.

Únor bílý
pole sílí.

Hromice.

Na Hromice
dne o hodinu více.

Na Hromice
půl krajíce,
půl píce.

Mnoho-li sněhu do Hromic,
tolik i po Hromicích.

Co se napráší ho Hromic dveřmi,
nepráší se po Hromicích děrau.

O Hromicích musí skřivan vrznout,
kdyby měl i zmrznout.

Přijdou Hromice,
konec sanice.

Jest-li o Hromicích teplo,
staví medvěd boudu;
pakli o Hromicích zima,
bourá medvěd boudu.

5 Února.

Svatá Agata
bývá na sních bohata.

22 Února.

Svatý Petr za stólem
nechává na holém,
a teprv v okovách
posílá sedlákům výsluhu.

24 Února.

Na svatého Matěje
skřivan pije z koleje.

Svatý Matěj
mosty boří
anebo staví.

Nenajde-li Matějova pila,
najde Josefova širočina.

Svatý Matěj
hází pluhu s půnebí.

Jest-li na sv. Matěje větrno,
bude toho roku moc ovoce.

Před východem slunce jdou do
zahrad, a třesouce ovocnými stromy
volají :

Dnes je svatého Matěje :
nesu nahého na těle, (?)
aby nám nadělil ovoce dosti
do sytosti.

Aneb:

Dnes je svatého Matěje:
kudy se můj hlas rozleje,
ať všude ovoce hojně je!
Pán Bůh rač nám dáti,
abychom měli co trhati:
jabka, brušky, kadlátka,
ať je toho plná zahrádka!

Aneb také:

Dnes je svatého Matěje:
kam koli ten hlas dospěje,
ať obilíčka hojně je!

První toto říkadlo z Jičínska, druhé z Chrudimská, třetí z Berounska.

Březen.

V Březnu vítr z břízy fouká.

V Březnu prach co zlato a stříbro,
ale snih bývá na obilí jed.

V Březnu stár
boj se mar.

Suchý Březen, mokrý Máj,
bude humno jako ráj.

Březnový snih
zbavuje pih.

Březnová mha,
po stu dnech lijavec.

Až přijde Březen,
za kamna vlezem.

Až přijde Duben,
ještě tam budem.

Až přijde Máj,
půjdeme v háj.

1 Března.

O půl noci, když nastává první
den Března měsíce, dívky s postele
vstavše říkají:

Březne, milý Březne!
ukaž ty mi ve sně,
za koho se vdám,
ať ho uhlídám.

Aneb:

Března první den:
prosím, nech mne jen
ve snách toho uzříti,
koho mám za muže míti.

Potom se opět položí, nadějíce se,
že se jim jich souzený zjeví ve snu.

Masopůst.

Masopůst, masopůst —
jen mne, holka, neopust!

Jak vysoko holka o masopustě
skáče,
tak vysoký bude mít len.

Písňe masopustní.

1.

(Nápěv 371.)

Masopust držíme,
nic se nevadíme,
pospolu:
proč bychom se hádali,
když jsme se tak shledali
po znovu?

V dobrém jsme se sešli,
rádi jsme se našli
pospolu:
dříve než se rozejdem,
ještě sobě připijem
po znovu.

Z Plzenska.

2.

(Nápěv 560.)

Proč pak pán Bůh
stary panny tresce,
že je žádnéj
milovatí nechce?

3.

Proč pak pán Bůh
 stary panny nemiluje?
 proč pak pán Bůh
 stary panny nemá rád?
 tům mladejm dá muže,
 tům starejm nemůže:
 proč pak pán Bůh
 stary panny nemá rád?

Z Klatovska.

Ostatky.

(Nápěv 174.)

Už je toho masopustu
 na mále, na mále:
 kam pak my ty stary panny
 prodáme, prodáme?

Prodáme je do Hrdliva
 židovi, židovi,
 aby je měl se židovkou
 do zelí, do zelí.

Prodáme je Velvarskému
 bířici, bířici,
 aby jimi vydlážoval
 silnici, silnici.

Z Rakovnicka.

Voračky.

V úterý masopustní hoši okolo
 Domažlic chodíce dům od domu
 s praporcem a s hudbou, zpívají:

1.

(Nápěv 480.)

Voráči, voráči!
 pojed demů. —
 „Já eště nezvorál,
 nepojedu.

Eště mám vorati
 tu cestičku,
 kerú sem hušlapal
 pro Hančičku.“

2.

(Nápěv 799.)

Mrzilo mě vorání,
 a mrzilo mě kopání:
 dyž se mně nic nelíbí,
 a než ve světě toulání.

Mrzila mě voračka,
 a mrzila mě kopačka:
 dyž se mně nic nelíbí,
 a než ve světě toulačka.

Z Domažlicka. — Sr. Krol. II, 350.

Škaredá středa.

Na škaredou středu
 nerada předu,
 ráda spím,
 a co je dobrého,
 všecko sním.

12 Března.

Na den svatého Řehoře vyvolá-
 vají děti:

Dnes je svatýho Řehoře,
 přeletěla vlaštovička přes moře:
 blázen sedlák, kterej nevoře!

Z Bydžovska.

Na svatýho Řehoře
 led plove do moře,
 žába hubu otevře.

Řehořská.

(Nápěv 682.)

Učitele velkého,
 Řehoře svatého,
 dnešního dne slavnost máme;
 radujme se z toho.

Kdo své dítky miluje,
 vediž je k dobrému,
 a své syny dej do školy,
 ať se učí tomu:

Nejprvé Boha znáti,
stvořitele svého,
v víře je vyučovati
Krista, syna jeho.

Pakli záčka nemáte,
na papír nám dejte:
pro jeden groš, pro dva, pro tři
jistě neschudnete.

Budete mít odplatu
v tom nebeském ráji,
kde svatý Řehoř přebývá,
pána Boha chválí.

Pakli nám nic nedáte,
tehda uhlidáte:
všecky hrnce potlučeme,
co v polici máte,
a kosinky polámeme,
co na peci máte.

Ze staršího rukopisu. — Sr. Suš. 722.

Tuto píseň zpívali žáci, chodíce s učitelem dům od domu a dárky sbírajíce, až do zřízení německých škol za císaře Josefa II., načež chození toto přestalo. Přitom často také hrávali „na mistra“ a „na vojáky“, odříkávajíce způsobem recitačním následující a jiné podobné veršičky:

Mistr.

I.

Mistře, mistře vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz mi, co jest to: Jeden? —
„Jeden pán Bůh náš,
který na nebi přebýváš.“

Mistře, mistře vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz mi, co jest to: Dvě? —
„Dvě tabule Mojžišovy,
jeden pán Bůh náš,
který nad námi přebýváš.“

Mistře, mistře vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz mi, co jest to: Tři? —
„Tři svatí patriarchové,
dvě tabule Mojžišovy“ atd.

Mistře, mistře vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz mi, co jest to: Čtyři? —
„Čtyři evangelistové,
tři patriarchové“ atd.

Mistře, mistře vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz mi, co jest to: Pět? —
„Pět ran Ježíšových,
čtyři evangelistové“ atd.

Mistře, mistře vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz mi, co jest to: Šest? —
„Šest štoudví kamenných
vínem naplněných,
pět ran Ježíšových“ atd.

Mistře, mistře vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz mi, co jest to: Sedm? —
„Sedm darů Ducha svatého,
šest štoudví kamenných“ atd.

Mistře, mistře vyučený,
ve všech školách vycvičený;
pověz mi, co jest to: Osm? —
„Osmero blahoslavenství,
sedm darů Ducha svatého“ atd.

Mistře, mistře vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz mi, co jest to: Devět? —
„Devět kūrů andělských,
osmero blahoslavenství“ atd.

Mistře, mistře vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz mi, co jest to: Deset? —
„Desatero božích přikázání,
devět kūrů andělských“ atd.

Mistře, mistře vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz mi, co jest to : Jedenáct? —

„Jedenáct panen zmordovaných,
na Rejně v Kolíně pochovaných,
desatero božích příkázání“ atd.

Mistře, mistře vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz mi, co jest to : Dvanáct? —

„Dvanáct apoštolů
u božího stolu,
jedenáct panen zmordovaných,
na Rejně v Kolíně pochovaných;
desatero božích příkázání,
devět kůra andělských,
osmero blahoslavenství,
sedum darů Ducha svatého,
šest štoudví kamenných
vínem naplněných,
pět ran Ježíšových,
čtyři evangelistové,
tři svatí patriarchové,
dvě tabule Mojžíšovy,
jeden pán Bůh náš, ¹⁾
který na nebi přebýváš.“

Z Prahy.

1) Také:

jeden pán Bůh na nebi,
který panuje nad námi
nade všemi.

II.

Mistře nad mistry vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz nám, co jest to :

Jeden? —

„Orel pták,
to jest tak :
stroj, má milá, bílé lože,
půjdem na ně spat,
a ta naše šenkýřečka
bude nalejvat.“

Mistře nad mistry vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz nám, co jest to :

Dvě? —

„Dvě telátka a kravička,
pásla je tam Andulička.

Orel pták,

to jest tak :

stroj, má milá, bílé lože,
půjdem na ně spat,
a ta švarná šenkýřečka
bude nalejvat.“

Mistře nad mistry vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz nám, co jest to :

Tři? —

„Tři koňové šli,
dvě telátka a kravička,
pásla je tam Andulička“ atd.

Mistře nad mistry vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz nám, co jest to :

Čtyry? —

„Čtyry laně šly
a koňové tři,
dvě telátka a kravička“ atd.

Mistře nad mistry vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz nám, co jest to :

Pět? —

„Pět hřebců,
čtyry laně šly
a koňové tři“ atd.

Mistře nad mistry vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz nám, co jest to :

Šest? —

„Šest ševců,
pět hřebců,
čtyry laně šly“ atd.

Mistře nad mistry vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz nám, co jest to :

Sedum? —

„Sedum skrivanů pečených,
šest ševců,
pět hřebců“ atd.

Mistře nad mistry vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz nám, co jest to:

Osum? —

„Osum panen nevěrných,
sedum skrivanů pečených,
šest ševců“ atd.

Mistře nad mistry vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz nám, co jest to:

Devět? —

„Devět klášterů slaměných,
to nádherně stavěných;
osum panen nevěrných“ atd.

Mistře nad mistry vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz nám, co jest to:

Deset? —

„Desatero husí,
ty do peci musí;
devět klášterů slaměných“ atd.

Mistře nad mistry vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz nám, co jest to:

Jedenáct? —

„Jedenáct labutí,
ty nám budou po chuti;
desatero husí“ atd.

Mistře nad mistry vyučený,
ve všech školách vycvičený!
pověz nám, co jest to:

Dvanáct? —

„Dvanáct apoštolů
sedí kolem stolu.
Jedenáct labutí,
ty nám budou po chuti.
Desatero husí,
ty do peci musí.
Devět klášterů slaměných,
to nádherně stavěných.
Osum panen nevěrných.
Sedum skrivanů pečených.
Šest ševců,

Pět hřebečů.

Čtyry laně šly,
a koňové tři.

Dvě telátka a kravička,
pásla je tam Andulička.

Orel pták,

to jest tak:

stroj, má mila, bílé lože,
půjdem na ně spat,
a ta zlatá šenkýřečka
bude nalejvat.“

Sr. Suš. 75.

Řehořské vojsko.

Profos.

Já od toho regimentu profous,
kdyby tady někdo něco zakous,
já ho mám vůli potrestati
a od armády odehaati.

Tambor.

Bubny, bubny, veselosti
svatému Řehoři ke cti!
my dítky verbujeme
ku všeliké ctnosti,
by se nám daly verbovati
a s námi v dobrém bojovati.

Praporečník.

Neomylná pravda, to věz,
co mně můj bratr přines:
praporec Krista Ježíše,
to jest brána nebeské říše;
kdo chce se do ní dostati,
musí Ježíše Krista následovati.

Malí vojáci.

Já jsem malý záček,
zpívám jako ptáček,
rád do kostela chodívám,
pánu Bohu se modlívám.

Já mám ptáčka v dubu,
pošlu tam na něj Kubu:
Kuba má špičatou hubu,
on mi ho vyklobá z dubu.

Když jsem šel přes Pražskej most,
našel jsem stříbrnej groš:

najed jsem se,
napil jsem se,
měl jsem všeho dost.

Já jsem chlapík jurista,
mám kabát za tři sta:
pověším ho na kolik,
on nestojí za troník.

Já kadet,
stojím piket:
přijde na mě kulička,
padnu jako hnilička.

Já mám ptáčka v lese,
on mi tam vajíčka nese;
dá-li pán Bůh zdraví,
vyberu si mladý.

Rada, rada, rada naše —
kdybch já měl rendlík kaše,
sed bych si s ní pod lavici,
nepřekážel bych ve světnici.
A proč je ta vaše děvečka tak
hloupá,

že mi tu kaši nevoufouká:
až já ji budu foukat,
ona na mě bude koukat;
až já ji budu jíst,
ona na mně bude chít.

Bandur.

Já bandur ze Švábsky země,
přijměte mě mezi sebe,
já vás naučím verbovati,
všecko na pořád bráti:
nejdřív pobereme slepice,
potom kde jaky vejce;
až přijdeme do hospody,
uděláme si dobry hody.

Major.

Já major od armády
mám vyslejchati kamarády,

z hloupých moudré dělati,
co se má komu dostati:
však až já si zpomenu,
hůlku do ruky vemu;
až já budu křičet: couvej!
všickni budou křičet: ouvej!

Z Berounska.

25 Března.

Zvěstování prý jaro zvěstuje:
ale zima přec neulevuje.

Zvěstování
vždycky zimu nevyhání.

J a r o.

Laštovičky letí,
zvěstují podletí.

Na jaře konev deště,
lžice bláta;
na podzim lžice deště,
konev bláta.

Na jaře zamaž,
na podzim zapraž.

Kam se první bouřka honí,
všecky ostatní táhnou po ní.

Když záhy trn rozkvétá,
záhy se žito vymetá.

Jest-li z jara mnoho žluté trávy,
bude mokrý rok;
jest-li z jara mnoho bílé trávy,
bude suchý rok.

Jest-li z jara mnoho bodláčí,
bude pěkný podzimek.

Bujný květ,
plný úl.

Podlěška

(hepatica),

ježto záhy z jara, již v měsíci Březnu, pod lesními stromy a křovinami modře květe. Kdo ji na jaře nejprve spatří, utrhne ji rukou neholou, nejraději bílým šátkem ovinutou, a potírá květem jejím třikráte sobě vůkol očí, při tom třikráte po sobě říkáje :

Podliska, podliska, podliska!

tebe nebolejí očička,

ale mne očička bolejí:

však ony se do rána zhojejí.

Sr. Suš. 735. Na Moravě slove tato bylina prstonárodně sisi, sisičko a k tomuž účelu jí se užívá.

Otloukání pišfalek.

Z jara, když stromové pouští mízu, dělají sobě chlupci nejraději z vrbové neb olšové kůry, řídčeji z březové a liskové, pišfalky a prskačky. Uříznou si totiž čerstvou, hladkou a rovnou hůlku anebo proutek, tenčí konec rovně sříznou, a jak pišfalka nebo prskačka dlouhá býti má, při tlustším konci kůru kolem oříznou. Potom kůru na koleně nožem otloukají a plochou nožovou potírají, aby se snáze s dřeva svlekla. Při otloukání říkají tyto rýmy :

1.

Leží, leží kláda,

na tej kládě vrána:

až ta vrána vzlítne,

pišfalka se svlíkne.

2.

Otloukej se, pišfaličko!

nebudeš-li se otloukati,

budu na tě žalovati

císaři pánu,

on ti dá ránu,

že's mi ukrad krávu:

kráva stála za tolar,

ty's mi za ni nic nedal.

Buc! bac! buc! bac!

a ty Janku,

svlíkej plantu!

3.

Otloukej se kozí pysku,

dám ti hrachu plnou misku;

nebudeš-li se otloukati,

budu na tě žalovati

císaři pánu,

děravému čbánu.

Aneb:

císaři pánu,

on ti dá ránu,

až potom odletíš

k železnému čbánu.

Aneb také:

císaři pánu,

on ti dá ránu,

až se celá otočíš:

korbel piva natočíš:

Píte, píte, páni!

a já budu s vámi.

Dost, dědku, dost!

už je holá kost.

4.

Otloukej se mízo-lízo,

nebudeš-li se otloukati,

budem na tě žalovati

krajickému pánu,

z korbele do čbánu,

a ze čbánu do studnici:

přijdou na tě čtyři vlci,

pátá liška, šístej pes,

sežerou tě ještě dnes.

Z Klatovska.

5.

Pán jede s hůrky,

veze vokurky;

jedna mu spadla,

paní ji popadla;

von se za ní honil,

až jí dohonil;

dohonil ji u vrátek,
roztrhal jí kabátek:
Netrhej, netrhej,
vždyť jsi mi ho nešil;
šila mi ho švadlena,
šila mi ho jehličkou,
přítloukala paličkou,
fuk, fuk, fuk, fuk, fuk!

6.

Pán jede s vršku,
roztrh si držku;
paní mu ji zašivala,
koza se jim posmívala.
Pán vzal kozu za bradu,
a hodil ji do brodu;
koza v brodě nejní,
šla vokolo mlejní,
ztratila tam věnec,
kdo ho našel? — Němec
Já nechci Němce,
já chci mládence;
mládenec je hezkej,
stojí za pět českých.
Dost, dost, dost!
už je holá kost.

Aneb:

Chodila koza okolo mlejna,
ukradla tam kousek sejra,
ztratila věnec,
našel ho Němec.
Já nechci Němce atd.

Srov. dětská počítadla, str. 29, č. 19 a 20.

7.

Kovej, kovej, kovařičku!
okovej mi mou nožičku,
dám ti od ní groš,
ještě jednou groš.
Až pojedu do Police,
koupím si tam čtyry hrnce:
v jednom bude šmetana,
v druhým bude mlíko,
v třetím bude podmásli,
v čtvrtým syrovátka.
Patka, patka až do pátka.

8.

Starej jede s kopečka,
vrzají mu kolečka,
koza se mu posmívá.
Vzal on kozu za bradu,
uhodil s ní do Brodu:
v Brodě kozy nemají,
v pytlí dříví štípají.
Groš, groš a groš!

9.

Pán mele mou u
v bílým klobouku,
paní mele krupici
v chocholatý čepici:
co namele, to schová,
co ukradne, to prodá.

10.

Svině běží uličkou,
švec za ní s paličkou;
svině křičí: Ninini!
netrhej mně štětiny.

11.

Švec sedí na cestě,
šije boty nevěstě,
nevěsta se raduje,
že si boty obuje.
Boty spadly s kolka,
zabily pacholka;
nedali mu zvoniti —
starou babu honiti
okolo bradla,
až baba padla.
Dost, dědku, dost!
už je holá kost.

12.

Houdy, houdy!
já do houdy,
ona bouda prázdná;
já do druhy,
já do třetí,
ona panna krásná.

13.

Skočila baba přes rybník,
běžel za ní kominík:

Počkej babo proklatá,
že jsi snědla kofata!
O radost! o radost!
už bude píšťala dost.

14.

Běžel zajíc kolem plotu,
roztrh si tam novou botu;
liška mu ji zašivala,
veverka se posmívala.
Mlč, veverko, mlč!
vrazím do tě nůž!
vrazím do tě zavěraček,
budeš pískat jako pláček;
vrazím do tě kudličku,
vyrazím ti dušičku.

15.

Co's, holečku, co's dělal,
že's košilku umazal?
„Honili mne dva Turci ¹⁾
s červenými praporci;
zahnali mne na vršiček,
koupili mně bubíneček:
bubnujte, šturmujte,
z holi kosti ven!“

1) Aneb:

Honili mě dva Turci
s červenými praporci;
honili mě na kopeček
dali mně tam bubíneček.
Na bubíneček: bum, bum, bum!
na housličky: tydli, tydli!
na basičku rarara!
Ať se naše panimáma nestará.

16.

Stojí hruška v širém poli,
kdo je šelma, ten se bojí;
já jsem šelma, nebojím se,
vezmu šavli, postavím se.
Hrajte mi, trubte mi ¹⁾
nahoru marš,
ať mám do ty
vojny kuráž.

1) Aneb:

Hrajte mi, trubte mi,
na housličky tydlidum!
na bubínek bum, bum, bum!
Marš, marš, marš!
dokud mám kuráž.

17.

Když jsem já byl malej chlapec,
na housle jsem hrával;
struny mi se přetrhaly,
smyčec mi se zlámal.

Přišel jsem já k jedny selce,
ona pekla vdolky;
já jí prosil o vdoleček,
ona že jsou horky.

Poslala mne k druhy selce,
ona vaří hřečku;
já jí prosil o trošičku,
ona dala všecku.

Poslali mě na vobroučky,
já nařezal hůlek,
abych se měl čím obránit,
až pojedje Turek.

Turek jede od Moravy, ¹⁾
šavle se mu blyští;
husar za ním poskakuje,
že mu hlavu sklíští.

Nesekej ho do hlavičky,
máš tam samy kosti:
ale sekej výše sedla,
máš tam masa dosti

1) Aneb:

Turek jede ode mlejna,
šavle se mu blyští;
Švejda za ním poskakuje,
že mu hlavu zmrští.

Já se Švejdy nic nebojím,
ani jeho pána:
nabiju si karabinu,
zabiju ho z rána.

Duben.

Dne prvního a posledního Dubna posílají děti jedno druhé „Aprílem“; vymyslivše sobě totiž nějakou lež, lehkověrného navádějí, aby proto někam došel neb něco učinil.

Až přijde Duben,
ještě za kamny budem.

Ať si Duben sebe lepší bývá,
přec ovčákovi hůl zasněživá.

24 Dubna.

O svatém Jiří
vylízají z díry
hadí a štíří.

Svatý Jiří
trávu zžírí.

25 Dubna.

Jiří a Marek
mrazem nás zalek.

Lyščí neděle.

Lyška rozdává preclíky.

Kýchavná neděle.

Kdo na Kýchavnou neděli tři-
krát kejhne,
po celý rok nezastůně.

Smrtná neděle.

Toho dne vynášejí děvčata smrt a přinášejí nové léto. Oblekou totiž došek v oděv ženský a stužkami i jinak jej ozdobí, na způsob ženské postavy, kterou potom buď vezmou pod pažďí a jako vedou,

anebo nastrčí na tyč a nesou za dědinu, kdež ji zas odstrojí a holý došek vhodí buď do vody aneb do příkopu. Takto smrt utopivše chodí potom po vsi dům od domu s májí neb s lítém, totiž s jedlovým stromkem barevnými stužkami a malovanými nebo pozlacenými výdunky ozdobeným, zpívajíce a za to dárky dostávajícíe.

1.

Mořena! Mořena!
kam jsi klíče děla?
Děla jsem je, děla
svatýmu Jiří,
aby nám otevřel
do ráje dveří.
Děla jsem je, děla
svatýmu Jánú,
aby nám otevřel
do nebe bránu.

Svatej Jiří vstává,
zem odemykává,
aby tráva rostla,
travička zelená,
růžička červená,
fijala modrá.

Z Chrudimska.

2.

O Maria! o Maria!
kde's tak dlouho byla?
U studýnky, u rubínky
ruce jsem si myla,
zámečkem, zámečkem
jsem se zamykala,
lístečkem, lístečkem
jsem se odmykala.

Ze staršího rukopisu. Nyní počínají také takto:

Smrtonoško! Velkonočko!
kde's tak dlouho byla?
U studánky, u studánky,
ruce, nohy myla atd.

3.

Lito, nový lito!
co jsi nám přineslo?
Mnoho dobrého,
kvítí pěkného:
modrého, bílého
i červeného.

Víte, holky, věnce,
která má mládence;
však je dosti kvítí,
až se louka třpytí;
však je dosti lupení,
až se hora zelení.

Z Hradecka.

4.

Svatej Jiří jede k nám,
po věnečku veze nám,
nám, nám, nám,
Rovinskejm pannám.

Také:

Svatej Ján jede k nám,
po věnečku veze nám,
nám, nám, nám,
Semilskejm pannám.

5.

Smrt nesem ze vsi,
nový lito do vsi:
buďte, páni, veseli,
že vám lito nesemy
s červenými vejci,
s žlutými mazanci.
Jakej je to mazanec
bez koření bez vajec?

Počíná se také takto:

Smrt jsme vám zanesli,
nové lito přinesli;
buďte, páni, veseli atd.

Aneb:

Lito, lito nesemy,
buďte, páni, veseli atd.

Aneb:

Smrt plyne po vodě,
nové lito přichodíe
s červenými vejci atd.

Také:

Smrt pluje po vodě,
nové léto k nám jede
s červenými vejci atd.

Rýmy nesemy a přichodíe, místo nynějšího neseme a přichází jsou stopy neomylné, že píseň tato pochází z časů pradávných, předhusitských, když ještě formy takové v jazyku našem bývaly v obyčeji.

6.

Buďte, páni, veseli
na tu Smrtnou neděli:
smrt jsme vám odnesly,
nové lito přinesly.
Vítej lito líbezná,
obilíčko zelené!

Hody jdou, květy jdou,
vedou lito za sebou;
dej pán Bůh travičku
až do kolenou!

7.

Dej vám pán Bůh dobrej den,
pěkná paní i s pánem!
i s družbanci,
květovanci,
s červenými vejci,
s žlutými mazanci.
Jakej je to mazanec
bez koření, bez vajec?

Z Hradecka.

8.

Píjala, růže
kvísti nemůže,
až jí milej pán Bůh
s nebe pomůže.

Růžička se hněvá,
že listejčků nemá:
počkej, počkej, růžičko!
až dá pán Bůh teplíčko;

až zahučí hrom,
obalí se strom
listem zeleným,
květem červeným.

Z Prachenska.

9.

A ty svatá Markyto!
dej nám pozor na žito,
i na všecko vobilí,
co nám pán Bůh nadělí.

Aneb:

Svatá Markyto!
dej nám dobrý líto
na pšeničku, na žito,
abychom měli co žíti
a do stodoly voziti.

Také:

aby byl veliký klas:
ať přijdeme po roce zas.

10.

Svatý Petr hřímá,
nadělí nám vína,
abychom se napili,
pána Boha chválili;
dejž to milý Bůh!

Ze staršího rukopisu. Nyní také takto:

Svatej Petře z Říma!
dej nám flaši vína,
ať se můžem napíti,
pána Boha chváliti.

11.

Svatej Petr voře
na zelený hoře.
Markyta mu pohoní,
utekla mu od koní;
on ji dostal u vrátek,
roztrhal jí kabátek.
Proč ty mně ho trháš?
ty jsi mně ho nešil:

šila mně ho Barborka,
co vykouká z vokýnka.

Z Klatovska. — Sr. Řikadla při otlonkání
přítalek, str. 52, č. 5.

12.

Pěkná paní stojí,
v bílé sukni chodí,
ona do ní sáhne,
bílý groš vytáhne,
nám ho daruje.

Ze staršího rukopisu.

13.

Zatoč se, koši!
dej nám po groši;
rozdrhni se, míšku!
dej nám po penízku
na zelenou mísku!

14.

Zadrkejte almarou,
ať ty groše vypadnou;
rozdrhni se, míšku!
dej nám po penízku,
po malým, po malým,
po vajičku červeným.

15.

Až půjdeme z domu ven,
dej vám pán Bůh dobrej den,
panímámě mazanec,
pantátovi skládanec.

Aneb:

Vinšujem vám dobrej den,
až pudeme z domu ven,
dnes a na celej tejden!

16.

Jest-li nám nic nedáte,
zlou odměnu shledáte:
budou vám hrnce skákati
z police,
jako ty mlynářovy slepice,
když se nažerou panský
pšenice.

Květná neděle.

Ze svěcených jívových, klokočových neb tisových proutkův udělají hospodáři tři křížky a nesou je po obědě každý na své pole, kdež je zarazí, říkáce:

Bůh otec, syn a duch svatý
požehnej mé pole osaty!

Škaredá středa.

Jak mile jsou pašije skončeny, vyběhnou chlapeci z kostela a klapajíce i řehtajíce honí po vsi Jidáše, začez od možnějšich obyvatelů dárky dostávají. Při honění plným hrdlem vyvolávají takto:

Jidáši! co's učinil,
že's pána Krista Židům zradil?
musíš za to v pekle býti,
s čertem ďáblem přebývati.

Ze staršího rukopisu.

Aneb:

O Jidáši nevěrný!
co jsi učinil,
že's svého mistra
Židům prozradil?
musíš za to
šlapat bláto,
co nejvíce
do čepice.
My Jidáše honíme,
klekání zvoníme;
Kyrie cleyson.

Z Chrudímska.

Toto místem opakují také v Zelený čtvrtek a na Velký pátek.

Zelený čtvrtek.

Toho dne vyhánějí ze stavení blechy; šlehajíce svěceným klokočovým proutkem po posteli a po podlaze až ke dveřím, říkají:

Ven hosti
bez kostí!

Velký pátek.

Před východem slunce klekajíce v zahradách pod ovocnými stromy, říkají:

Modlím se tobě,
stromě zelený!
ať tebe pán Bůh
dobrým odmění!

Z Berounska.

Také vycházejí před východem slunce pod širé nebe, do zahrady, na pole a p., a kleknuce holýma kolenama na trávník, říkají takto:

Ráno, ráno, raničko,
dřív než vyšlo sluníčko,
Židé pána Ježíše jali.
On se třás, oni se ho ptali:
Pane, máš-li zimici?
„Nemám, aniž míti bude,
kdo na mou smrt pamatovat bude.“

Aneb:

Na Velký pátek
pán Kristus měl sňatek.
Pán Kristus svůj kříž nese,
až se celej pod ním třese.
Pilát se ho ptá: „Pane! zima-li?“
Pán Ježíš odpovídá:
„Mně zima není, ani nebude.“
Kdo ty slova říkati bude,
ten zimnici míti nebude.

Z Hradecka a z Prachenska. — Srov. Suš. 760.

Téhož dne při řehtání aneb klapání na klapáčky v některých místech děti zpívají:

Židi nevěrní,
jako psi černí,
kopali jámu
Ježíši pánu,
aby ho jali,
ukřižovali,
na Velký pátek
do hrobu dali,
v Bílou sobotu
zas vykopali.

Z Holeslavaka.

Velký Pátek deštivý
dělá rok žiznivý.

Jest-li že na boží hroby prší,
sucho úrodu poruší.

Suchý půst.
úrodný rok.

Bílá sobota.

O půl noci s Velkého pátku na sobotu běhávají hospodáři po zahradách a povřísem obvazují stromy, volajíce:

Obouvejte se, stromy,
bude zejtra mráz:
nebudete-li se obouvatí,
posekáme vás.

Velikonoc.

V pondělí velikonoční chodí chlapečci a na to v úterý děvčata dům od domu s pomlázkou. Pomlázka chlapečká bývá obyčejně z osmi vrbových proutků zpletena nebo ztočena, děvčata pak mívají pouhý proutek, stužkami a strakatými klůcky ozdobený. Přijdouce do domu a zpívajíce, točí dle taktu písně přitom pomlázkou.

1.

Hody, hody
do Provody!
dejte vajíčko malovany,
nedáte-li malovany,
aspoň mi dejte bíly,
slepička vám snese jiny
v komoře v koutku
na zeleným proutku.

Z Hradecka. Počíná se také takto:

První hody
do Provody!
červený vejce;
nedáte-li červený,
dejte aspoň bíly atd.

Červených vajec!
červených vajec!
nedáte-li červený,
dejte bíly,
slepička vám nanese jiny
za kamny v koutku
na vrbovým proutku.
Proutek vohnoutek,
sedí na něm zlatej kohoutek.

Z Rakovnicka

2.

Proutek se ohýbá,
slepička kokrhá:
chyťte mi tu slepičku,
koupíme za ni čepičku:
tu čepičku pánu,
on dá za ni krávu;
tu krávu hraběnce,
ona dá za ni na věnce.

Paní jde s louky,
nese misku mouky;
bude-li jí maličko,
ještě nám přidá vajíčko.

3.

O srdce jediný!
propuk se čas:
dejte mi vajíčko,
sic přijdu zas;
červený nebo bíly,
však vám zas slepička
snese jiny,
za kamny v koutečku
na zlatým proutečku,
pěkny bíly.

Z Hradecka.

4.

Slepička běhá po dvoře,
vajíčko se koulí v komoře;
dejte jí piti,
ať vám neuletí;

dejte jí semence,
vona vám snese za den
tři vejce.

Z Čáslavska.

Slepička běhá po dvoře,
vajíčko se kotálí v komoře:
slepička kdák!
vajíčko křáp!
máte mi ho, panímámo, dát.

Z Berounska.

Slepička se popelí,
vajíčko se kotálí:
kokouďák! kokouďák!
snesla sem jich padesát
na kopečku v koprivách,
pobral mi je kmotr
žák! žák! žák!

Z Hradecka. — Sr. Zvířecí řeč, str. 25.

Mlynářova slepice
nažrala se pšenice,
vlítla mezi hrnce,
sházela je s police.

5.

Já jsem malej koledníček,
já k vám jdu,
dáte-li mi pár vajíček,
rád vezmu:
nemáte-li červený,
dejte bílý,
však vám za ně slepička
snese jiny:
na peci v koutku,
na zeleným proutku;
než se proutek otočí,
ať se korbel natočí.
Píte, páni, píte,
jen se neopíte
a nám taky připíte:
až já budu mládencem,
připiju vám i s věncem.

6.

Dej Bůh štěstí tomu domu,
my k vám jdeme na pomrhou.

Naše zlatá, krásná panno!
slepičky vám nesou dávno
vejce pěkný bílý;
dejte vajíčko malovaný,
slípka snese jiny.
Dáte-li kus mazance,
dostanete mládence;
dáte-li kus pečeně,
půjdem domů vesele;
pakli nám nic nedáte,
tehdy se letos nevdáte.

Sr. Kroim. sv. 11, str. 582.

7.

Já jsem malej koledníček,
tetičko!
přišel jsem si pro červený
vajíčko,
pro vajíčko červený,
pro koláček bílý:
jak pak vám ten koledníček
je milý?

Nehněvejte vy se na mě,
strejčičku!
vytáhněte z vaší kapsy
grešličku,
koledničkoj dejte,
nic se mu nesmějte,
on vám za ni poděkuje
srdečně.

Pán Bůh vám to naděli
na zahradě, na poli,
i doma;
budete mít co vyhánět
ze dvora:
z maštale hřibátka
a z chlíva telátka,
z toho nejmenšího chlívka
jehňátka.

Z Jičína.

8.

Pomlázka se čepejí,
ať nám dceruška nevěří:
budem ji honit ze dveří;

poběhnem za ní do kuchyně,
třeba tam byla hospodyně;
a z kuchyně do pokojíčku,
až dostaneme po vajíčku.

Z Tábořska.

Binovačka se čepejí,
ať mně Liduška nevěří:
poženeme se do dveří,
a ze dveří šup do síně,
a ze síně do kuchyně,
a tam si něco povíme.

Z Hradecka. — Binovačka, vlastně dynovačka, t. pomlázka.

9.

Moje zlatá panimámo!
vejce na mě kouká samo,
prosím, aby mně bylo dáno:
nešť je bílý nebo strakaty,
třeba bylo holubaty,
jen prosím; ať je kulaty.

Z Hradecka.

Ach má zlatá panimámo!
vejce na mě hledí samo,
věřím, že mně bude dáno;
prosil bych já pana strejce,
aby mi daroval vejce:
on neohledává slepice.

Z Jičínska.

10.

Hou, hou! krásy jdou,
nesou mléko pod vodou.
Kde je naše jalová?
u božího kostela.
Kostel se boří,
stodola hoří.

Z Klatovska.

Houha hou! krásy jdou,
nesou mlíko s smetanou,
a ta naše jalovička
u božího kostelíčka;
kostelíček hoří,
stodola se boří.

Z Bydžovska.

11.

Skoč ty panno do vody,
podej pánu jahody.
Proč bych já tam skákala,
sukničku si mákala?
Kde bych já ji sušila?
Za kamny v koutku
na zeleným proutku.
Proutek se otočí,
korbel piva natočí:
Píte, píte, páni!
a já budu s vámi.

*

Skoč panno do vody
pro červené jahody.
Proč bych já tam skákala,
sukničku si máchala?
kde bych si ji sušila?
U paní báby,
u zelené žáby.

Aneb:

U pana Víta.
Vít není doma,
jel do Berouna
pro čtyry ovce,
pátýho skopce,
pro bílého berana
se zlatýma rohama.

Také:

pro šestýho berana,
snědli jsme ho do rána.

12.

Hou, hou! krásy jdou,
nesou mlíko s smetanou:
bejku, bejku! dej tabáku
stary bábě do frňáku.

13.

Vstalt jest této chvíle —
řezník zabil týle
a řeznice husu,
dala nám po kusu;
a babička kohouta,
vstrčila ho do kouta;
a pacholek kozu,
hodil ji do vozu.

Helské písňe.

Písňe a hry Helské, polské „Haiłki“, tak nazvané, zpívaly a provozovaly se v pondělí a v úterý velikonoční po polední po službách božích; nyní však i v jiné prázdné dni jarní se zpívají a hrávají.

1.

H é l a.

Zpěv dvousborový. Jako tuto první řádek, tak i každý následující se rozšiřuje.

- 1 sbor. Héla, Héla! paní naše,
žumber, žumber dá;
Héla, Héla! paní naše,
žumber, žumber,
šveděr, šveděr,
tarun, tandará.
- 2 sbor. Co nám chtěla paní naše ?
1 „ Poslala nás pro sekýrku.
2 „ Co s tou sekýrkou dělat budem ?
1 „ Budeme s ní dříví sekat.
2 „ Co s tím dřívím dělat budem ?
1 „ Budem z něho housle dělat.
2 „ Co s houslema dělat budem ?
1 „ Budem na ně pannám hrátí.
2 „ Co nám za to panny dají ?
Oba sb. S první budem tancovatí,
druhá bude postel stlátí,
třetí budem milovatí.

Z Hradecka. Srov. Zpěv. 1, str. 3: „Hoja! dunda Hoja!“

2.

Hruška.

(Nápěv 609.)

Stojí hruška v oudolí —
hej! radost má! ¹⁾
na ní hrušky červený —
hej! hej! karmazínová! ¹⁾
Json do poly zelený
a vod poly červený.
Vylez na ně, Jeničku!
natrhej jich trošičku.

Šel Jeniček, natrhal,
svej panence poslal dar.

„Tu máš, holka, hruštičku,
dej mi za ni ručičku.“

Z Plzenska. — Sr. Suš. 751. — 1) Jako první, tak i každá další sloha ve zpěvu se rozšiřuje.

3.

Chmel.

Stojí tyčka v prostřed dvoře —
chvála tobě, velký Bože,
Bože v nebesích! ¹⁾
na tej tyčce chmelí roste;
až to chmelí otrháme,
piva z něho navaříme.
Kdo to pivo pítí bude?
Vašiček ho pítí bude,
až o svatbě mítí bude.
Kam mu půjdem pro nevěstu?
Za ty lesy, za ty hory,
k Vitochovům do komory.
V tej komoře bíly lože,
na tom loži panna leží,
zlatý prsten v ruce drží.
Kdo ten prsten nosit bude?
Vašiček ho nosit bude,
až po svatbě mítí bude.

Z Chrudimska. — Sr. Suš. 749. — 1) Opětuje se po každém řádku.

4.

Královská panna.

Héla! Héla! helilalou!
V tom královém dvoře,
v té zlaté komoře
lůžko stojí,
na tom zlatém lůžku
panna leží,
na té panně bílá ruka,
na té ruce zlatý prsten,
skrz ten prsten tráva roste:
kdo tu trávu žítí bude,
ten tu pannu mítí bude.
Héla! Héla! helilalou!

Z Jičinska. — Sr. Suš. 749.

Hry jarní.

1.

Na Heličku.

I.

Hra jarní, ve které jen děvčata mívají účastenství, totiž „Helička“ (chybně také Eliška neb Liška řečená) a dvanácte „družiček.“ Družičky vezmou se za ruce, udělají kolo, v němž u prostřed stojí Helička, a točice se okolo ní zpívají :

(Nápěv 446.)

Nebyla Helička pyšná, pyšná,
přece k nám na hodý přišla, přišla :

Heličko! Heličko!

uhlaď si své zlaté líčko,
poskoč si bosú nožičkú,
vyber si z kola družičku,

z růže květ, z růže květ,
kterej by se ti nejlepší zved.

Nyní zůstane kolo státi, Helička vezme z něho jednu družičku a třikráte s ní v kole potancuje, k čemuž ostatní družičky, stojíce, takto zpívají :

Přes hory, přes doly,
přes vody, přes bory,
hej malá koule,
ty zlaty kdoule!
pusť tu družičku,
zůstaň v kole.

Potom Helička dovede zase družičku na předešlé její v kole místo, postaví se opět do prostřed, a družičky počnouce se zase kolem ní točiti, zpívají jako prvé na počátku :

Nebyla Helička pyšná atd.

Nyní vezme Helička zase druhé děvčátko v kole k tanci, a potom třetí, a tak dále jedno po druhém, až je všechny vystřídá, čímž se hra skončí.

Místem uchyluji se děti od tohoto pořádku hry v tom, že Helička, když potancovala s družičkou, potom ji na místě svém pozůstává v kole a sama se družičkou stanouc, s ostatními okolo nové Heličky se točí; kterýmžto způsobem potom se všechny vystřídají. Toto však jest proti pravidlu písňe samé, ježto výslovně Heličce narizuje, aby družičku pustila a sama v kolé zůstala.

Z Berounska. — Sr. Krolm. III, 199. — Suš. 725.

II.

Družky za ruce se držíce a kolem Heličky se točice zpívají; Helička po nápěvu písňe poskakujíc dělá to, co písň praví.

(Nápěv 425.)

Uhladila si hlavičku,
aby se leskla na sluničku :

Heličko, Heličko!
červená bílá růžičko!

Umyla sobě tvářičky
rosou z té jarky pšeničky :

Heličko, Heličko!
červená bílá růžičko!

Urovnala si sukničku,
přivázala si pásničku :

Heličko, Heličko!
červená bílá růžičko!

Obula sobě střevíčky
na ty běloučké nožičky :

Heličko, Heličko!
červená bílá růžičko!

Podepřela si své boky,
vybrala děvčátko modrooky :

Heličko, Heličko!
červená bílá růžičko!

Tu zůstane kolo státi, Helička vezme z něho jedno děvče a v kole s ním potancuje, k čemuž ostatní zpívají :

Helička v kole tancuje,
hezké mládence miluje:
Heličko, Heličko!
červená bílá růžičko!

Potom v další hře ta vybraná
družka bude Heličkou a tato místo
ní družkou.

Z Tábořska. — Sr. Suš. 724. — Kol. II, 47.

2.

Na Hřimbabu,

jinak také „na pannu Marii“, anebo
„na paní Růži neb Růžovou“.

I.

Hru tuto hrají nejraději jen děv-
čata samy. Jedna jest Hřimbabou
(Marií, Růži) a jedna chodačkou.
Hřimbaba si sedne na zem; před ní,
jí mezi koleny, sedne si děvče dru-
hé, před druhým třetí, a tak ostatní
všecky rovnou řadou. Chodačka vů-
kol nich obcházejíc říká:

Hledám, hledám listejček
na bolavej prstějček;

tu přijdouc k prvnímu děvčeti v řa-
dě, táže se: Kde je Hřimbaba?

Odpověď: „Vedlé.“

Chodačka jde k druhému děvčeti
a opět se táže: Kde je Hřimbaba?
Ta opět řekne: „Vedlé.“ A tak
dále všecky jí posílají „vedlé,“ až
dojde k posledními děvčeti (Hřim-
babě).

Kde je Hřimbaba?

„Já jsem.“

Prosím tě, Hřimbabo,
dovol mi utrhnout kořeni
pro veliké bolení:
šla jsem skrz černej lés,
potkal mě velkej pes
a tákovéj kus prstu mi ukous!

Přitom ukáže prstem pravé ruky
na ruce levé, jaký kus. Hřimbaba
se táže:

„Jaké chceš kořeni!“

Chodačka jmenuje ku př. Jitro-
cel.

„Utrhni si ho z kraje.“

Zač ho mám vzít?

Hřimbaba řekne ku př. „za ruku“
anebo: „za sukni,“ „za ucho“ a p.
Na to chodačka vezme děvče v řadě
první za ruku, anebo jak Hřimbaba
řekla, a odvede si je stranou. Potom
jde zase jako s počátku:

Hledám, hledám listejček atd.;

ale když potom dojde zase k Hřim-
babě a ta se jí táže:

„Jaké chceš kořeni?“

jmenuje chodačka nyní jiné, ku př.
rmen; a v další hře potom opět
jiné, ku př. balšán, šalvěj, cendulin,
tučný mužík, mátu, bazalku atd. po-
dlé libosti, až všecky děvčata t. by-
liny a konečně i Hřimbabu samu od-
vede, přijdouc pro ni také co pro
kořeni; načež počne o jedné noze
skákati, zpívajíc takto:

Už mně ta nožička neboli
po tom Hřimbabiným kořeni;
kdyby mně nožička bolela,
ani bych skákat nechtěla.

Potom se posadí Hřimbaba na ně-
jaké vyvýšené místo, ku př. na ká-
men, na špalík, na mez a p., choda-
čka zaváže jednomu z děvčat, ježto
byly prvé bylinami, šátkem oči, a
vedouc je okolo Hřimbaby, říká:

Vedu, vedu anděla
okolo kostela:
andělíčku klekni,
nohy, ruce sepní,
zubů neokaž.

Když andělíček před Hřimbabou poklekl, počne se ho Hřimbaba vyptávati:

Co je to tu?

„Boubel.“

Co v tom boubeli?

„Pán Bůh.“

Na čem sedí?

„Na zlaté sesli.“

Co v rukou drží?

„Zlaté knihy.“

Co v nich říká?

„Anděl Páně.“

Mezi tím vynasazuje se chodačka všelijak, aby se andělíček zasmál. Na otázku: Co je to tu? odpoví rychle ku př. „Psí bouda.“ — Co v tom boubeli? „Židák.“ — Na čem sedí? — „Na ranci.“ — Co v rukou drží? — „Klobásy.“ — Co v nich říká? — „Že jsou dobry“ a jiné směšné odpovědi napovídajíc. Jest-li že se andělíček tomu zasmál, odvede jej chodačka „do pekla“; pakli statečně zkušku přestál, odváže mu Hřimbaba s očí šátek, řkouc:

Ohlídni se třikrát, nezasměj se!

Děvčátko třikráte se otočíc, ohlíží se vůkol, ana chodačka všelikými posunky ještě ho hledí popuditi k smíchu. Nezasměje-li se, položí mu Hřimbaba na hlavu třikráte ruku, řkouc: „Hřimbaba do nebe! Hřimbaba do nebe! Hřimbaba do nebe!“ a vezme je na svou stranu. Pakli se děvče při ohlížení zasmálo, řekne Hřimbaba: „Hřimbaba do pekla! Hřimbaba do pekla! Hřimbaba do pekla!“ a odevzdá je chodačce, kteráž je zase na jiné místo odvede.

Potom jde chodačka pro druhé děvče, zaváže mu oči a hra se opětuje. Když pak tím způsobem již všecka děvčata na dvě strany „do

nebe“ a „do pekla“ rozdělena jsou, shromáždí Hřimbaba své anděly, a chodačka (Ježibaba) své čertiky, a počnou se přetahovati přes čáru týmž způsobem, jako ve hrách letních „na zlatou bránu“ a „na barvy“.

Z Klatovska. — Sr. Krolm. II, 505 a Štěp-nice 1857, 82, a 1859, 3.

II.

Na mnohých místech tuto hru poněkud jinak provozují. Chodačka přijdouc táže se prvního děvčete v řadě:

Kde je paní Růžová?

Odpověď: „Vedlé,“ a tak dál, až přijde k paní Růžové, kteráž odpoví:

Co jí chceš? já jsem.

Chodačka: Chci zlatý klíč od nebe.
Růžová: Upadly mi klíče do studně, vytáhni si jeden.

Chodačka: Který si mám vytáhnout?

Růžová: Ten krajní.

Chodačka: Zač ho mám vzít?

Růžová řekne ku př. „Za ruku“, aneb jinak podle své libosti.

Na to vezme chodačka děvče v řadě první tak, jak Růžová nadržila, a vodíc je do kola říká:

Vedu, vedu andělíčka
do božího kostelíčka:
andělíčku klekni,
ruce, nohy sepní,
ale zubů neokaž.

Andělíček klekne před paní Růžovou a tato počne se ho vyptávati:

Kudy jsi šla?

Děvče: Skrz uličku (hájem).

Růžová: Koho's potkala?

Děvče: Starou babičku (pána Boha)

Růžová: Co jedla? (co jedl?)

Děvče: Houstičku.

Růžová: Dala ti kousek?

Děvče: Dala.

Růžová: Jak jsi řekla?

Děvče: Zaplať pán Bůh.

Růžová: Jak ona tobě?

Děvče: Dejž to pán Bůh.

Chodačka zatím děvčeti všeliké směšné odpovědi napovídá, aby se zasmálo; nedá-li se tím děvče mýlití, zeptá se konečně paní Růžová: Komu se dáš: Sluníčku nebo Měsíčku?

Takto učiní se dvě strany: strana „slunečnic“, s paní Růžovou v čele, a strana „měsíčnic“, v čele majíc chodačku, kteréžto strany potom opět spolu bojují.

Z Berounska. — Srov. Krohn. II, 507.

III.

Jiný variant:

Chodačka: Kde je Maria?

Odpověď: Pod podloubím.

Poslední odpoví: Já jsem ta Maria.

Chodačka: Maria, Maria! dej mi kousek kořínku.

Maria: Ukopni si ho.

Chodačka: Zač ho vezmu?

Maria: Za vlasy (za nos a p.).

Potom chodačka vodíc děvčátko do kola říká:

Vodím, vodím andělička,
okolo bílého kostelička atd.

Když děvčátko klekne, táže se

Maria: Co's jedla?

Děvčátko: Hrách.

Maria: Kdo ti ho dal?

Děvčátko: Pán Bůh.

Maria: Kde ho vzal?

Děvčátko: Kde chtěl.

Maria: Co's pila?

Děvčátko: Víno.

Maria: Kdo ti je dal?

Děvčátko: Pán Bůh.

Maria: Kde je vzal?

Děvčátko: Kde chtěl.

Maria: Zasměj mi se.

Děvčátko musí říci: „Nechce mi se.“ Pakli se zasměje, jest čertem, jinak andělem.

Konečně řekne Maria: Poskoč!

Na to děvčátko vyskočí a jde buď do nebe neb do pekla. Konečně následuje boj andělů s čerty.

3.

Žalman.

Chlapců a děvčat týž počet. Chlapci stojí řadou jeden vedlé druhého, držíce se za ruce, a naproti nim vzdáli asi šesti kroků děvčata též řadou jedna vedlé druhé a za ruce se držíce. Každá sloha písňe následující záleží v osmi taktech, každý totiž řádek ve dvou. Při prvních dvou řádcích postupuje řada chlapců anebo děvčat, kteráž tu slohu zpívá, každým taktem o krok blíže ku protější řadě; při třetím pak a čtvrtém řádku zase tak o čtyry kroky zpátky couvají.

Chlapci: Jede, jede pan Jan,
jede, jede Žalman,
jede, jede celé naše
rytířstvo.

Děvčata: Čeho žádá pan Jan,
čeho žádá Žalman,
čeho žádá celé vaše
rytířstvo.

Chlapci: Jednu pannu krásnou,
jako hvězdu jasnou,
jede pro ni celé naše
rytířstvo.

Děvčata: My vám ji nedáme,
my si ji necháme,
ať odjede celé vaše
rytířstvo.

Toto opakuje se do třetice: po druhé beze vší změny, ale potřetí slohu poslední takto změnují:

Děvčata: Teď už vám ji dáme,
zlaté věnce máme,
vemte si ji celé vaše
rytířstvo.

Na to děvče jedno krajní z řady své se postaví do řady chlapců mezi prvního a druhého chlapce z kraje, a chlapci potom i s tím děvčetem zase vším tím způsobem o druhé děvče hru znova vedou, jako hráli o tu, kteráž jest mezi nimi. A když pak zase druhé děvče krajní z řady dívčí přejde do řady chlapců, postaví se toto nyní mezi druhého a třetího chlapce, a potom v další hře třetí děvče krajní mezi třetího a čtvrtého chlapce, a tak dále, až i poslední děvče k řadě chlapců na konec se připojí. Když pak takto z obou řad, kteréž byly na počátku hry, již jen jedna řada způsobena jest, učiní se z ní, spojí oba její konce, kolo, a všickni za ruce se držíce kolem se počnou točiti a zpívající:

Sil Petr proso i pšenici,
vyorali jsme tam křepelici;
křepelici máme,
křepela nemáme:
mnoho nás, mnoho nás,
jděte šholky } pryč od nás.
 { chlapci }

Nyní se rozejde kolo zase na dvě strany, chlapci na jednu a děvčata na druhou, každá strana postaví se v řadu a mohou znova zase hru počítí.

Podobná hra provozuje se na Moravě o přástvách. Sr. Suš. 765. — Těž Kol. II, 396. — Ol. 49. — Sach. I, kn. 3, str. 38 a 82, č. 35.

4.

Na nebe a na peklo.

Hru tuto sami toliko chlapci obyčejně hrávají. Na násvi nebo na dráhlách udělají dvanácte důlků, jeden od druhého asi na krok nebo na dva vzdáli; poslední jich bývá největší a slove n e b e m. Těch dvanácte důlků ustanovují následujícím říkadlem dvanácti stop:

Dej, mátko, dětem chléba,
sic pustíme bejka z chléva,
a on tebe potrká.

V některých stranách, ze jmena v Klatovsku, mají jiné říkadlo s devíti toliko stopami, a protož také jen devět důlků dělají, totiž:

Nebe, peklo, hej!

jen ty stará bábo

kousek chléba dej.

Potom hráči ustanoví, kterak ve hře jeden po druhém následovati má, způsobem tímto: každý hráč hodí od prvního důlku k poslednímu (k nebi) svůj zavěrák: či zavěrák padl k nebi nejbližše anebo do nebe, jest potom prvním hazečem, a ostatní po něm jdou v témž pořádku, jakož jich nože od nebe dále leží; či nůž leží nejdále, jest posledním hazečem.

Na to vezme první hazeč svůj zavěrák a hodí jej do výšky, přitom volaje:

Svatý Petře!

půjč mi klíče od nebe.

Nyní dávají pozor, kterak zavěrák padl: leží-li zhůru výrazem, kterýž jest na želizku, postoupí hazeč z prvního důlku do druhého,

i vloží do něho svůj nůž; padl-li však nůž jeho tak, že leží výrazem ve spod, zůstane hráč nožem svým vězeti v prvním důlku, dokud nepřijde zase naň pořádek, aby házel. Zatím hází druhý chlapec, a po něm třetí a tak dále, až se všickni vystřídají, každý volaje tak jako první: „Svatý Petře! půjč mi klíče od nebe;“ načež buď postoupí anebo zůstane vězeti. Potom házejí zase všickni po druhé, po třetí, a t. d., vždy v témž pořádku a způsobu jako po prvé, až potom při posledním házení někteří hráči, neb aspoň jeden jich, přijdou noži svými do nebe. Na čež ostatní, kteří nebe nedosáhše, zůstali v pekle, oněm v nebi musejí se buď něčím vypláceti, anebo nějakou umluvenou pokutu podniknouti.

Sr. Krolmus, III, 205.

Písňe jarní.

1.

(Nápěv 233 a 499.)

Každá babička stará
je veselejší z jara:
vezme svou berličku,
sedne na sluníčku;
myslí si: „Kýž jsem mladší,
ach, což bych byla radší!“

2.

(Nápěv 489.)

V Máji z jara, z jara
každá babka stará
tlačí se k sluníčku,
zpívá si písničku:
„Kdybych byla mladší,
byla bych já radší.“

Z Prachenska.

M á j.

Až přijde Máj,
budem mít ráj.

Také:

půjdeme v háj;

aneb:

poženem kozy v háj,
staré baby za kamna,
mlady ještě za nima.

*

Trnopak:

s kamen fuk.

*

Studený Máj,

v stodole ráj.

*

Jest-li že v Máji neprší,
tehdy to Červen převrší.

*

Suchý Březen, mokrý Máj,
bude humno jako ráj.

*

Když se ozve v Máji hrom,
chyť kámen anebo strom
(a třes jím, abys byl silný).

*

Který roj se v Máji rojí,
za plný vůz sena stojí;
Červnové vyrojení
nestojí za zvonění.

1 Máje.

Prvního Máje
půjdem do háje.

*

Toho dne po půl noci chodí
mládenci do háje pro májové stro-
my, totiž pro brízy, a kde těch
není, i jedličkami, jeřábky a ji-
nými stromky se spokojí. Utnuvše
jednu velikou takovou máji, zdůli
až po korunu hladce ji oklestí a
potom u prostřed návsi do země
zarazí. Krom toho také každé mladé

zachovalé děvče svou májku do-
stane, kterou jí před okny anebo
na dvoře postaví její milý, a ne-
má-li ještě žádného, jiný mládenec.
Všecky májky po vsi musí posta-
veny býti prvé, než se rozední.

Máj pod okny.

Na rozloučení,
mé potěšení!
postavím pod okny máj:
aby věděli
falešní lidi,
že jsem já chodíval k vám.

Z Klatovska.

Toho dne vyvolávají děti:

Vítej, vítej Máji!
my jsme tobě rádi.
Vítej léto libezné,
obilíčko zelené.
Co nám léto přinese,
zima nám zas odnese.

Potom v první neděli májovou po
polední sejdou se mládenci v hospo-
dě, a vezmouce s sebou hudbu a pi-
vo, chodí po vsi dům od domu, kde
děvčatům byly májky postaveny. Je-
den jich, nesa májku fáborem ozdo-
benou, je vede. Když přijdou do
stavení, vezme mládenec, jenž toho
domu dceři postavil máji, děvče své
k tanci, a potancovav podá jí na ta-
liři poctu, t. s pivem sklenici, řka:

O májko, májko zelená!
přes hory doly nešená:
nebude panna taková,
aby nedala tolar nebo dvě.
Páni muzikanti! tuš!

Někdy bývají takové přípitky více
méně improvizované, jako ku př.
tento:

Málo, málo, maličko
staň se pomlčeničko,

ať já mohu s mojí ctnou pannou
promluvit slovíčko.

Má ctná a šlechtná panno!
mně se na dnešek o vás zdálo,
že před vašimi okny
pár zelených májí stálo,
jedna krásnější než druhá,
červenými pently opletená.
A vy páni muzikanti!
hleďte na mě dobrý pozor dáti:
až já budu mé ctné a šlechtné
panně připíjeti,
hleďte jí nahoru zahrati
tuš!

Hudba hraje, a dívka přijmouc po-
ctu pije a potom na talíř položí ně-
jaký peněžitý dar. Na to zahrají
hudeci:

Poděkování.

(Nápěv 799.)

Andulka hodná je,
dala nám od máje;
dala nám dvě česká —
my od ní dost máme.

Potom vezmouce dívku s sebou,
jdou odtud do druhého stavení, a
tak dále, až obejdou celou ves, na-
čež buď na návsi anebo v hospodě
s děvčaty se veselí, tančice, zpíva-
jíce i hodující, dokud peníze od děv-
čat vybrané postačují.

Máj na návsi.

(Nápěv 264.)

Ta Sedlecká májka
zelená se,
a na ní šáteček
červená se:
uvázala ho tam
moje milá,
aby se mládencům
zalíbila.

Z Budějovicka. — Sr. Suš. 716.

25 Máj.

Na Urbanův den
pospěš sítí len.

Havlovo žito,
Urbanův oves:
co z toho bude,
potom mi pověz.

Když květe bez,
ať i víno květe.

Na Boží vstoupení

vstupuje pán Bůh do nebe
a dábel do baby.

Svátky Svatodušní.

Do svatého Ducha
nesvlikej kozucha,
a po svatém Duše
zůstaň zas v kožuše.

Hra na krále.

Tato hra, nyní na mnohých místech již vyhynulá, hrávala se před 20—30 lety ještě dosti zhusta po vesnicích, zvláště v jižních krajích českých a místem i v severních. Ale způsob její nebyl nikoli všude jednodušejší, nýbrž každá skoro krajina užívala při tom svých zvláštních obřadných obyčejův, kterých však jádro a podstata bylo toto tré: a) svržení starého krále pastušního, b) uvedení nového a c) pastuší soud.

Svržený král býval buď utopen anebo sťat, ovšem jen v podobenství. Vystrojili totiž ze slámy hastroše, jehož nazývali králem, a vyvlekše jej na náves k rybníku anebo za humna ku potoku, vhodili jej do vody.

Stínání pak dalo se v ten způsob, že starému králi mečem dřevěným srazili s hlavy čepici z kůry stromové udělanou.

Co se pak dotýče nového krále uvedení, býval v krajích severních, ze jména v Bydžovském a Hradeckém, obyčej takový: Již v sobotu před nedělí Svatodušní po slunce západě svolávali se pasáci, práskající biči a hulákající dlouho na noc, že nastává pastva. Potom v pondělí Svatodušní vyháněli po prvé na pole, při čemž každý se vynasnažil, aby na umluveném místě byl první, neb aspoň aby nezůstal posledním. Kdo nejprve přihnal, byl králem pastušším a posmíval se každému později přicházejícímu těmito rými:

Pecivále! požeň dále,
ať se na tě podíváme:
já jsem král! já jsem král!
ty jsi pecivál!

Aneb:

Pecivále! požeň dále,
zahrajem si na tři krále. —
Kdo je králem? — Já jsem králem,
a ty jsi peciválem.

Poslední pasák zůstal peciválem a musil z pokuty žábu odřít a na holi nastrčenou za ostatními nositi, když přitáhše s pole, nového krále s hudbou dům od domu vodili a dary sbírali.

V jižních krajích hoši selští buď sobě krále volí, hledíce obyčejně na to, kdo zámožnější jest, aby mohl dáti na propití, anebo losují, kdo má býti králem. Na to v pondělí po polední sejdouce se v hospodě aneb u nového krále, oblekou se i s králem v odění ze smrkové neb jedlové kůry na způsob rytířův, na hlavu vezmou z kůry

čepice a král korunu, a kvítím se všelijak ozdobivše, s vytasenými dřevěnými meči chodí po vsi dům od domu a prosí, aby jich králi něco bylo uděleno.

V kraji Budějovickém na některých místech vedou tuto hru jezdecky na koních. Zvolivše sobě krále, vyjedou v pondělí Svatodušní odpoledne, král sám devátý, k rybníku na hráz; tu slezou s koní, král se postaví na stavidla, a jeden z ostatních osmi, „stinač“, dřevěným mečem jemu s hlavy srazí do vody korunu, což slove „stínati krále“. Na to král pro korunu skočí do vody a několikrát se pohříže „vodu posvětí“, neb dotud byla „prašivá“, t. škodlivá. Ostatní vidouce krále ve vodě, hodí po něm do rybníka své dřevěné meče; král pak popadne korunu, dá si ji na hlavu, a sebera meče, vyhodí je na místo některé, kam nesnadno mohou přistoupiti. Zatím co se každý po svém meči pídí, vyjde král z vody a vyšvihne se na koně, ujíždí k určitému cíli. Podarí-li mu se cíle svého dosáhnouti prvé, nežli ho kdo s mečem dohoní, dostane uloženou odměnu; pakli ho kdo v jízdě dostihne, zůstane základ jeho tovaryšům a jemu se dostane posměchu. Potom se král obleče v suchý oděv a tovaryši jeho vezmouce jej mezi sebe, vodí jej po vsi s hubbou, v každém stavení zpívajice:

Našli jsme krále
v zelené trávě,
posekaného,
porubaného:
porubali nám ho Turci
mezi dvěma kůlci;
neměli jsme se čím brániti,
museli jsme si dřevěných
šavlí nadělati.

Hospodyňko krásná!
dej nám kousek másla,
sáhni hodně z hluboka,
aby tě nebolela ruka do roka
a hlava do smrti.

V Prachensku užívají také těchto veršů:

Hospodyňko zlatá!
vyjděte mezi vrata,
udělejte dobrej skutek:
dejte nám trochu krupek,
dejte nám trochu mouky,
však máte pole i louky;
dejte nám kousek sádla,
abyste nad mužem vládla;
naberte hodně z hluboka,
aby vás nebolela ruka
z roka do roka,
a hlava do smrti.

Co takto dostanou, potom prodají a o peníze se rozdělí.

Když již obešli všechny hospodáře, táhnou na náves, a jeden jich, „vyvolavač“, vystoupí na nějaké vyvýšené místo, na kámen, na stolic, aneb i na strom a p., a propoví o každém stavení a jeho obyvatelích nějaký pochvalný, nejraději však posměšný rým pro obecný smích, ku př.

Hej, hej!

Poslouchejte domácí a přespolní,
co vám budu povídati v Svatodušní
pondělí:

U mlynářů v potoce jsou oblázky,
že tam mají děvčata jak obrázky.

Hojala! kotala!
je-li tomu tak?

Ostatní odpoví: „Je! je!“ a řečník doloží:

Já to nemám ze své hlavy,
ale z celé pohůnské rady:
je-li pohůnská rada šelma,
já jsem z ní!

Na to zahraje hudba tuš, a řečník
zatím se ohlíží po jiném stavení, ja-
koby přemýšlel, co má vyvolávat.

Hej! hej!

Poslouchejte staří a mladí,
co kdo má dobrého a co mu vadí:

U Tomášků stojí vrba,
že se Tomášek v hlavě drbá.

Hojala! kotala!

je-li tomu tak!

„Je! je!“

Však já to nemám ze své hlavy,
ale z celé pohůnské rady:

je-li pohůnská rada šelma,
já jsem z ní!

Tuš. — Často vyvolavač naráží
také na dary, které kde při obchá-
zení s králem dostali; ku př.

Dvořáček dal otep lenu,
proto že má hezkou ženu.

Hojala! kotala!

je-li tomu tak?

„Je! je!“ — Náramný smích; neb
každý ví, že Dvořáčkova žena je
v celé osadě nejškaredější.

Na tyto vyvolávky připravují se
někdy pasáci již napřed po delší čas
u veliké tajnosti; pakli kdo co toho
prvé vyzradí, upadne v pokutu „po-
hůnské radě“.

Sr. Krolm. III, 79 atd. — Suš. 761.

Hra na královnu.

V pondělí Svatodušní od poledne
chodí také po vsi dům od domu
devět děvčat, jedna za královnu pě-
kně vystrojená, hlavu věncem z kvítí
a stužkami majíc ozdobenou, ostatní
co služky okolo ní, zpívající:

(Nápěv 425.)

Naše královna bosa chodí,
své bílé nožičky v rose brodí:
prosíme, žádáme
naši chudé královně!

Naše královna osiřelá,
koláčů, másla, vajec nemá:
prosíme, žádáme
naši chudé královně!

Kdyby královna měla otce,
styděla by se jít za chodce:
prosíme, žádáme
naši chudé královně!

Kdyby královna měla matku,
v ničem by neměla nedostatku:
prosíme, žádáme
naši chudé královně!

Z Budějovicka.

Naše králka bosa chodí,
tluče si nohy o kamení,
své bílé nohy v rose brodí:
prosíme, pomozte
naši chudé králce!

Královna a služka bosa,
chudá královna, chudý král,
nemají volů ani krav:
prosíme, pomozte
naši chudé králce!

Čel. I, 210. — Sr. Suš. 759.

Královnou obyčejně bývá děvčá-
tko nejmenší, kteréž ostatní mezi
sebou schovávají tak, aby jí nebylo
viděti. Až když potom po skončené
písni selka se otáže: „A kde máte
královnu?“ děvčata se rozstoupí,
královna vyjde a několikrát se otočí.

Před lety zachovávaly prý děv-
čata, chodíce s královnou, v Budějo-
vicku ještě obyčej, když již obešly
celou ves, že potom u prostřed ná-
vsi, vezmouce se za ruce, provodily
tanec na způsob kola, při kterém
zpívaly píseň s pověstným: „Duli
duli, hoj hoj!“ Nyní prý té písně již
neznají. Slova: Duli duli, hoj hoj!
připomínají píseň slovenskou: „Ho-
ja! dunda Hoja!“ (Zpěv. I, 3.)

Ostatně podobné tance provozují se také o svátcích Velkonočních.

Místem slovou děvčata v této hře „králičky“, a s královnou chodí také král, totiž děvče za krále ustrojené, majíc na hlavě z pozlaceného papíru korunu a v ruce dřevěný meč. Vědouce králičky do stavení, zpívají:

V rychtářovic dvoře ¹⁾
koničky stavíme,
za dary prosíme.

Vyjděte, matičko,
šlědrou ruku vemte,
králičky nadělte.

Čím nás nadělíte,
králi, králce dáme,
zámků naděláme.

Králi vystavíme
z kamení drahého,
ze zlata ryzého.

Králce vystavíme
z peří pávového,
z kvítí májového.

Vyšla hospodyně,
krále pozdravila,
králku přivítala.

Kázala jim dáti
vajec sedum košů,
a tři kopy grošů.

Sr. Čel. III, 19. — 1) První řádek mění se dle toho, kam právě králičky přijdou, ku př.: V Antošovic dvoře. — Před Hákovíc domem — Před tou naší farou a p. — Co se pak dotýče nápěvu písně této, týž jest jako v koledě tříkrálové, č. 404, když se totiž první, pátý a devátý takt vynechá, a bílá nota druhého, šestého a desátého taktu se rozvede na dvě noty čtvrtní.

Hlásání pasaček.

Děvčata v Jičínsku, pasouce na poli dobytek jedna od druhé vzdál, dovolávají se těmito i podobnými písněmi, které zpívají neb „hlásají“ jistým způsobem recitativu.

1.

Hej, hej!
Máro, Mařenko Zikmundova!
požeň ty ke mně na malou:
telátko má nohu zlámanou,
třema pentličkama svázanou;
kdybys ty sem ke mně hnala,
jednu bych ti darovala:
buďto tu zelenou,
a nebo červenou,
nebo tu fíjalovou;
kterou bys si chtěla vybrati,
tu bych ti chtěla darovati.

Héla helilalou!

2.

Hej, hej!
Báro, Baruško Kulichova!
požeň ty ke mně sem,
já pasu pod lesem;
ty červený jablíčka vočešem
a ty zelený necháme,
až uzrajou, počkáme.
Máš-li ty kudličku, lup sobě;
nemáš-li, kup sobě.
Já jsem si kudličku koupila,
abych ty červený jablíčka loupila;
já bych ti ji půjčila,
ty bys mně ji ztratila,
mezi mládence a panny prokrama-
řila.

Héla helilalou!

3.

Hej, hej!
Anko, Aninko Tomešova!
požeň ty ke mně k doubí,
vlk se ke mně sem loudí,
chce na mně telátko:
já telátko nemám,
kravičku mu nedám;
kravičky jsou obě stejny,
jedna druhý rovny.

Héla helilalou!

4.

Hej, hej!

Ta Káča Kubikova dlouho líhá,
svýho skotáka za pecivála mívá;
kdyby vona tak dlouho nelíhala,
za pecivála by ho nemívála.

Héla helilalou!

Plejavání.

Když dobytek na poli někomu
škodou činí, děti to vidouce vyvolá-
vají takto, aby hospodáře přivolaly:

Plejavám, plejavám na dole,
na té Antošovic 1) stodole:
kdyby on ten Antoš je uhlídal,
on by jim ty krávy 2) szajímal.

Z Boleslavská. — 1) Jmenují toho, komu se škoda děje. — 2) kozy, ovce atd. — Plejavati, freq. od pleju, plení. Stodola, fig. místo obilí, jež do stodoly se skládá.

Za děť.

Z jara, zvláště v Májí, když po-
třeba jest deště a začíná poprchá-
vati, vybíhají děti ven pod širé nebe
a volají:

Pane Bože houšť!
pane Bože houšť!
pane Bože houšť!

Májový děť.

V Májí když počíná pršet, děti na
násvi vezmou se za ruce a točíce se
kolem zpívají:

Májový deštiček,
dej nám ho Pámbiček!
aby se vydařil
na poli chlebiček.

Dej Pámbů deštička
na naše polička,
aby se zdařilo
žito a pšenička!

Z Hradecka. — Sr. Suš. 723.

Poprchávání.

Když začíná pršet, říkají děti:

Poprchává:
dědek bábu
zakopává.

Za sluněčko.

Když létě mnoho přšek bývá, a
mezi tím slunce vysvitne, vybíhají
děti ven a zpívají:

1.

Vyjdi, vyjdi, sluníčko!
nad to naše poličko;
nevyrješ-li nahoru,
zavedu tě k Táboru,
od Tábora k Tejnu,
zavřu tě v ratejnu.

Šel Janeček na kopeček,
hnal před sebou pět oveček
a šestýho berana
se zlatýma rohama.

Z Táborská. — Sr. Suš. 723.

2.

Sviti, sviti, sluníčko!
dám ti zlaté jablíčko;
bude-li to málo,
dám ti panské stádo.
Panské stádo leží,
panna Lída běží.
Pan Jan, Didi-Jan
pase koně
na výhoně
o zlaté oprati;
zlatým bičem
pohoničem
je bude šlehati.

Z Berounská. — Sr. Ž. Pauli I, 31.

3.

(Nápěv 289.)

Hřej sluněčko, hřej,
hory doly křej:

povyskoč si vejše,
na tej naší střeše
kolo udělej.

Z Hradecka.

H u s y .

Husačky ženouce na pastvu anebo
z pastvy, zpívají takto :

Haj, haj, husičky!
všecky řadou,
všecky řadou:
ať vás vojáci
nepokradou,
nepokradou!

Aneb :

Haj, haj, husičky!
pěkně řadem,
pěkně řadem:
ať nepochcípáte
všecky hladem,
všecky hladem!

V r á n a .

Když ji děti vidí letěti, volávají :

Vrána letí,
nemá děti;
my je máme,
neprodáme:
do hrobečka ¹⁾
zakopáme,
pánu Bohu
darmo dáme.

*

Vrána letí,
nemá děti;
my je máme,
neprodáme:
zakopáme ¹⁾
do dolíčka
nedaleko
kostelička.

1) Aneb:

zakopáme
pod zelený
trávníček!

Aneb také:

zakopáme
pod zelenou
podušku!

Vrána letí,
nemá děti.
Kde je mají?
„V černém lese.“
Co jim vaří?
„Z jahod kaši.“
Čím ji mastí?
„Kolomastí.“

Místo vrány také říkají :

Luňák letí atd.

*

Když uslyší vránu kvákati, říkají :

Vrána kváčí:
někdo kráčí.

Z Klatovska.

K u k a č k a .

Slyšíce venkované kukačku z jara
kukati, říkají :

„Kukačko, kukačko! zakukej,
kolik let budu živ neb živa?“

Anebo :

Kukačko, kukačko! zakukej,
po čem bude letos žito, anebo
pšenice, ječmen atd.

Kolikrát zakuká, tolik sobě let
života, a tolik zlatých za korec jme-
novaného obilí počítají.

P I Ź .

Děti když najdou plže, říkají takto :

Plži, plži!
vystřě rohy:

sic tě vhodím
do vřelé vody.

Z Klatovska.

Šnečku, šnečku!
vystrč růžky,
dám ti krejcar
na tvarůžky,
a troniček
na tabáček:
bude z tebe
Hajdaláček!

Z Hradecka. — Těž na Moravě.

Májka.

Kdo má nějaký bolavý oud, chytí
májku (májovou mouchu), dá ji na
tu ránu a řekne:

Májko, májko!
dej mi masti
na mé bolesti;
nedáš-li masti,
vhodím tě do kolomasti.

Májka, když ji stiskne, vydá ze
sebe černožlutou šfávu, kteráž hojí.

Z Boleslavska.

Sluníčko,

muška, jinak také beruška, maj-
dalenka (srb. mara, něm. Marien-
käfer), aneb pinka i peleta (t.
pestrá, kropenatá, lat. coccinella
punctata) nazvaná. Když děti jí na-
jdou, vezmou ji na ruku a dají
jí zhůru po prstě léztí. Muška při-
jdouc na konec prstu, zůstane státi,
jakoby se rozmýšlela; potom kři-
délka znenáhla rozevrouc odletí stra-
nou. Když už se má k odletění, ří-
kají:

Sluníčko, sluníčko!
kam poletíš?
do nebe nebo do pekla?

Z Bydžovska.

Aneb.

Beruško, beruško!
leť do nebes:
pověz mi, vyjde-li
sluníčko dnes?

Z Prachenska.

Aneb také:

Sluníčko boží!
tvůj domek hoří:
dej pozor, ať ti neshoří.

Z Berounska.

Mládenci pak takto přitom říkají:

Pele- pele- peleta!
kde bude má nevěsta?

A děvčata zpívají:

(Nápěv 289.)

Rej sluníčko, rej,
hory, doly krej:
ukaž ty mně tu stranu,
na kterou se dostanu,
kde je můj milej.

Aneb:

Pinko, linko!
leť na zlatý okýnko:
ukaž mi tu stranu,
kam se já dostanu.

Z Berounska. — Podobně i srbská děvčata
říkají: Kaži, maro, otkuda tje svatovi do-
tji? A děti maloruské táží se: Sonečko,
sonečko! po jakim boei Tatary?

Čekanka,

jinak také sv. Petra koření (solse-
quini, Wegewart). Květ její neroz-
vítý trhají děvčata pro štěstí v lásce,
ovinuvě sobě prsty šátkem anebo
zástěrkou. Trhajíce ji takto říkají:

Čekanko u cesty!
trhám tě pro štěstí:
abys mi milého popřála,
kterého's nadarmo čekala!

Potom si květ utrhnutý vloží za
ňádra, řkouce:

Bodejž jsi vykvětla!

Jest-li že za nějakou chvíli teplem těla jejího vykvěte, naděje se děvče svého štěstí.

Z Berounska.

Křížkové koření

(polsky: křížovnice, polygala, Milchkraut). Panny vezmouce to koření, stlaskou je mezi dvěma křemennými a štávu procedí cípem své zástěrky, aby zvěděly, jest-li milý upřímný, dle pravidla:

Štáva-li zelená —
láska studená;
čím červenější —
tím upřímnější.

Z Klatovska.

Podražej.

Aby bylo máslo žluté a smetana hustá, nakopají sobě v lese v Májí měsíci koření jmenem Podražej neb Podražec (aristolochia, něm. Osterluzei) a dávají je po malíčkých troškách dobytku do nápoje. Kopajíce je říkají takto:

Kořínečku!

ve jmenu Boha otce † tebe hledám,
ve jmenu Boha syna † tebe nalézám,
ve jmenu Boha ducha svatého †
tebe kopám a svým kravičkám
užívati dávám!

Toho mi dopomáhej Báh-otec atd.

Z Klatovska.

Červen.

Červen studený,
sedlák krčí rameny.

Červnové včel rojení
nestojí za zvonění.

Sr. Máj, str. 70.

Jest-li že v Májí neprší,
tehdy to Červen převrší.

8 Června.

Medardův dýst —
čtyřecet dní plíšt.

15 Června.

Na svatého Vítu
celou noc svítá.

Svatej Vít
kořen štíp.

Svatej Vít
káže siet,
svatej Jan
seče sám.

21 Června.

Na svatého Jana
není noc žádná.

Dlouhý den,
krátká nit.

Vít — chovit,
Jan — hlava
(říkají o zeli).

Do Jana Křtitele
nechval ječmeno.

Sv. Jana Křtitele.

Tu noc před sv. Janem děvčata natrhavše sobě z jarého žita pýření, t. žitných listů, po paměti je v klíně svazují, takto při tom říkajíce:

Velký Bože! svatý Jene!
prosim tebe poníženě,
oznam ty mi sám,
za koho se vdám,

Anebo :

Trávo, trávo zelená,
po paměti pletená!
pověz ty mně pouhou pravdu,
za koho se vdávat budu?

K čemu pletení se podobá, tako-
vý očekávají na sebe osud.

Z Berounska. — Místo počátku: „Velký Bože,
svatý Jene!“ říkají také :

Svatý Jene, Didi-Jene!

Před svatým Janem Křtitelem žá-
dná matka, které bylo dítě zemřelo,
nemá požívatí jahod ani třešní; neb
toho dne rozdává panna Maria v nebi
dítěm po jahodové a třešňové ky-
tičce, a kdyžby přišla k takovému
dítěti, jehož matka prvé toto ovoce
jedla, řekla by :

Tvoje matka mlsná byla,
tvou kytičku tobě snědla —
nemám ti co dát!

a dítě by plakalo.

Z Bydžovska.

Prší-li na Jana Křtitele,
pršívá tři dni celé;
pěkně-li na Jana Křtitele,
máš pěkné tři dni celé.

Prosíme-li před Janem za déšť,
po Janu přijde bez prošení

Kuká-li kukačka po sv. Janu Křti-
teli, říkají :

Mlě a nekukej na drahotu.

Kolik dní po svatém Janě
kukačka kuká,
po toliku grošich (nyní snad zlatých)
bude korec žita.

Mnoho hřibů,
málo chleba.

Mnoho ryb,
málo zrna.

Letní hry.

Na zlatou bránu.

I.

K této hře aspoň 12 chlapců
třeba jest. Dva z nich největší a nej-
silnější, jeden jmenem Anděl a
druhý Čert, nápodobí bránu: po-
staví se toliž naproti sobě a vez-
mouce se za obě ruce, zdvihnou je
do výšky na způsob oblouku v bráně.
Ostatní chlapci postaví se naproti
bráně rovnou řadou jeden za druhým
a každý obejmě volně toho, jenž
stojí před ním, okolo pasu oběma
rukama; první jich slove vůdce a
celá řada vojsko. Brána zpívá :

Zlatá brána

otevřena :

kdo tudy přejde,

hlava mu sejde.

Pojď, vojsko, pojď!¹⁾

Nyní jde vojsko branou; ale když
poslední má projíti, spustí se oblouk
dolů tak, že toho posledního s předu
i po zadu zavře. Načež se brána
táže: „Komu se dáš: Andělu nebo
Čertu?“ Zajatý odpoví a pak se hned
postaví za Anděla neb za Čerta, ko-
mu se dal.

Potom brána zase zpívá, jako
s počátku: Zlatá brána
otevřena atd.

Tím způsobem vojsko vždy znova
přechází branou a vždy posledního
v ní nechá, až potom konečně vůdce
zůstane sám a také buď k Andělu
nebo k Čertu se přidá. Takto stojí
nyní naproti sobě v rovných řadách,
chlapec za chlapcem, dvě vojska ne-
přátelská, jichž jednoho jest vůdcem
Anděl a druhého Čert. Mezi Andě-
lem a Čertem udělá se nyní na zemi

čáru, anebo se položí mezník, totiž hůl nebo kámen. Potom se chytí vůdcové za ruce, a jeden i druhý vši silou se vynasazuje, aby protivníka svého přetáhl přes čáru, máje v tom sobě ku pomoci vojsko své, ve kterém každý drže pevně svého předního kolem pasu, táhne ho nazpět. Kdo přes čáru byl přetažen, již náleží straně druhé, a musí se k ní na zadním konci připojiti a pomáhati k vítězství.

Hra v celých Čechách známá. Z okolí Bolešlavského uveřejněna ve Štěpnici 1857, str. 66. Tamtéž ze Slovenska pod titulem: „Na železný most“ 1858, str. 67. — Sr. mor. „Na mostek“. Suš. 730. 731. —

1) Místem tohoto zpěvu neznají, učebřž vojsko samo, přijdouc před bránu, rekne:

Prosíme vás,
pusťte nás
skrz tu zlatou bránu.

Brána: Co nám za to dáte?

Vojsko: Krajíc chleba s máslem,
a toho posledního si necháte.

Brána: Jděte!

II.

Dva chlapi napřed se spolu tajně umluví, kdo z nich bude Andělem a kdo Čertem, a potom udělají bránu, ale každý jen jednou rukou. Ostatní chlapi vezmouce se za ruce, udělají v bráně kolo, tak aby jeden sloup brány byl v kole a druhý kromě kola. Kolo začne se točiti a Čert s Andělem při tom taktó zpívá:

Podlé jámy myška,
podlé jámy:
pojd, ty kocourku,
pojd za námi!
Kličky zvoní,
fijala voní.
Brána otevřítá,
mečem podepřítá:

kdo se brány dotkne,
tomu hlavu potkne.
Sek! sek! sek!

Při slově „sek!“ po prvé a po druhé oblouk se spusti vždy mezi dva z kola, a hned se zase zvedne; ale po třetí kolo se zastaví, a brána táže se toho, před kterým spuštěn oblouk: „Komu se dáš?“ Ten pak odpoví: „Tobě,“ a při tom ukáže na jednoho neb na druhého, nevěda, dal-li se Andělu nebo Čertu, a postaví se za něj. Potom se kolo zase zavře, počne se točiti a brána zpívá jako s počátku:

Podlé jámy myška atd.

Tak to jde pořád, až i poslední z kola k jedné nebo ke druhé straně brány se přidal. Načež Anděl a Čert se projeví a „Nebesáři“ s „Pekelníky“ počnou bojovati, přetahující se přes čáru jako ve hře předešlé.

Z Hradecka.

2.

Na husičky.

Táž hra jako chlapecká: „Na zlatou bránu“. Dvě dívky nápodobí bránu, stojíce naproti sobě a držíce se za ruce vzhůru, aby byl pod rukama průchod. Jedna jich zove se Sluncem, druhá Měsícem. Zdaleka přichází řada děvčat, „husičky“, jedna za druhou, držíce se v kyčlích za sukničky; nejprvnější slove „husák“.

Brána: Husičky, husičky, polefte!

Husičky: Nesmime.

Brána: Pro koho?

Husičky: Pro pána.

Brána: Pán není doma,
jel do Berouna,

pro bílýho berana 1)
se zlatýma rohami.

Husičky táhnou do brány, kri-
čice: „Kejhá! kejhá! kejhá!“ A
když poslední v řadě chce proletěti,
brána se zavře a husička uváže
mezi Sluncem a Měsícem.

Brána: Husičko, kde's byla?

Husička: V lese.

Brána: Co's tam dělala?

Husička: Dříví sekala.

Brána: Nač to dříví?

Husička: Na zahrádku.

Brána: Co s tou zahrádkou?

Husička: Salát sázet.

Brána: Co s tím salátem?

Husička: Jídlo mít.

Brána: Za to musíš, husičko, naše
být.

Komu se dáš: Sluníčku nebo Mě-
síčku?

Husička poví a postaví se za toho,
komu se dala. Potom brána zase
volá:

Husičky, husičky, polette!

Husičky: „Nesmíme“ a tak dále,
jako prvé. Když pak již všechny hu-
síčky i s husákem byly se daly buďto
Slunci nebo Měsíci, počnou „Slu-
nečníci“ s „Měsíčníky“ bo-
jovat, každá řada se namáhá, aby
druhou přetáhla přes čáru, vším tím
spůsobem, jako při hře chlapecké:
„Na zlatou bránu“.

Srov. Krol. I, 295. — Suš. 729. —

1) Také:

pro drabé koření
pro srděčka bolení.

3.

Na barvy.

Jeden jest Andělem, druhý Čer-
tem, třetí hospodářem, a ostatní,
jichž 12 býti má, jsou barvami. An-

děl a Čert odstoupí stranou; načež
barvy, každá jiná, postaví se kolem
hospodáře, a on v soukromí jim
oznámí, jak se která jmenuje, tak
aby Anděl a Čert toho neslyšeli. Po-
tom zavolá hospodář: „Pojďte!“
Nejprvé vejde Anděl: „Klink klink!“
Hosp. Kdo to?

And. Anděl.

H. Co chce?

A. Barvu.

H. Jakou?

Anděl jmenuje ku př. „Modrou“.
Jest-li tato barva v kole, řekne

H.: Je tu, hledej si jí.

Nyní musí Anděl na někoho v kole
ukázati. Jest-li že náhodou uhodl,
odvede si tu barvu na svou stranu;
pakli neuhodl, musí z prázdna ode-
jiti. Taktéž odejítí musí, jest-li že
hádal barvu nějakou, které v kole
není; což jemu hospodář oznámí
slovy: „Není jí tuto.“

Potom zavolá hospodář: „Dále!“

Vejde Čert: Brrrrr!

Hosp. Kdo to?

Č. Čert.

H. Co chce?

Č. Barvu.

H. Jakou?

Čert jmenuje ku př. „Černou“.

Jest-li náhodou tato barva v kole,
musí Čert, tak jako prvé Anděl, opět
na zďarbůh hádati, která to jest, a
jen když uhodl, může si ji zase na
svou stranu odvesti. Hádá-li Čert
barvu takovou, kterou již prvé byl
odvedl Anděl, oznámí mu to hospo-
dář slovy:

„Vyletěla oknem.“

Jest-li že potom Anděl zase hádá
barvu, kterou zatím již odvedl Čert,
řekne hospodář:

„Vyletěla komínem.“

V každém případě musí ten, kdo neuhodl, odstoupiti a přijde druhý. Když pak již všechny barvy rozebrány jsou, přijde Anděl i Čert, každý se svými barvami, postaví se naproti sobě, a hospodář udělá mezi nimi na zemi čáru anebo položí nějaký mezník; načež Anděl a Čert, vezmouce se za ruce, přes tu čáru se přetahují, každý máje za sebou barvy své v řadě jednu za druhou postavené a rukama spojené, ježto jemu týmž způsobem pomáhají jako ve hře „na zlatou bránu“. Která strana druhou přes čáru přetáhla, zvítězila.

Hra vůbec známá. — Sr. Štěp. 1858, str. 66.

4.

Na Hastrmana.

I.

Tuto hru hrají nejraději buď chlapi sami, anebo sama toliko děvčata. Ustanoví se místo, ježto má býti vodou nebo rybníkem, a kde je břeh anebo hráz. Rybníkem bývá obyčejně místo nějaké prohlubené aneb také křovina. Hastrman neb Vodník má právo jen ve vodě, za břeh moc jeho nedosahuje. Hastrman, jež nejprvé zvolí počítáním, posadí se do prostřed rybníka na určité místo, nazvané „sedlo“ (t. sídlo, příbytek), děláje jako by si něco zašival a přitom si brumlá:

Svíť, měsíčku, svít,
at mi šije nit.

Zatím chlapi přebíhají přes hráz, dělajíce, jako by se koupali, a dráždíce Hastrmana písní:

Hastrmane, Tatrmáne!
dej kůži na buben:
budeme ti bubnovati,
až vyjdeš z vody ven.

Koho se Hastrman ve vodě i jen dotkne, již ho má ve své moci a dovede si ho do prostřed rybníka, kdež chyčený tak dlouho zůstati musí, dokud Hastrman všech ostatních nepochytá, anebo dokud některý chlapec nevysvobodí chyčených. Když se totiž některému chlapi podaří, Hastrmanovi se vyhna, sedla jeho doskočiti prvé než on, všechny jeho zajaté tím vysvobodí, a vysvoboditel i s vysvobozenými vyběhnou z vody na břeh; Hastrman musí sednouti zase na své místo a hra se počne znova. Pakli se Hastrmanovi podaří všechny chlapece zajmouti, tehdy poslední zajatý zůstane Hastrmanem a počne se zase z nova hráti.

Často hrají však tuto hru jen prostě bez vysvobození, dokud totiž Hastrman všech chlapečů, jednoho po druhém, nepochytá, načež poslední se stane Hastrmanem v další hře.

II.

Hrají-li děvčata na Hastrmana, kterýmž ovšem jest také děvče, liší se hra jich od předešlé hry chlapecké jen jiným jich ve vodě zaměstnáním a jinými veršičky. Děvčata totiž přijdouce na břeh ptají se Hastrmana:

Hastrmánku, Tatrmánku!
dej se znát:
můžeme-li v tom rybníce (?)
plinky práť.

Hastrman po prvé a po druhé řekne: „Nedovolím!“ a teprvé když po třetí se jeho ptají, odpoví huňavým hlasem:

Můžete, perte a máchejte:
jen mně mých rybiček nechejte.²⁾

Na to děvčata vstoupí do vody a dělají jako by praly, zpívajíce:

Peru, peru plínky
na ty bílé vínky; ³⁾
peru, peru košile
na ty boží neděle;
peru, peru šátky
na zelené svátky. ⁴⁾

Najednou, jako by viděly rybičky,
skočí po nich a lapají, volajíce:

Chytám rybičky! chytám rybičky!

V tom Hastrman vyskočí a za ni-
mi běží, huhňaje:

Za to mi dáte své dušičky!

Kterou ve vodě dostihne, odvede
jí na své místo, a hra v ostatním
dále se vede tak, jako chlapeci hrají.

Z Berounska. — Sr. Štěpnice, 1857, str. 34,
kdež ta hra z okolí Boleslavského a Do-
mažlického.

1) Místo: „v tom rybníce“ také:

„v tejto vodě, v tvej kaluži“ a p.

2) jen mně rybiček nepochyťte.

3) házím do puťynky.

4) na ty boží svátky.

5.

Hra na straku.

Když nastanou zelené lusky, hrají
o ně chlapeci, sebravše se v hromád-
ku, takto: Jeden jest tazačem, ostatní
pak, obyčejně tři, jsou hadači. Ta-
zač vezme lusku do ruky, tak aby
jen koneček byl viděti, a řekne:

„Straka skáče po horách.“

První hadač na to odpoví:

„A já po ní sbírám hrách.“

Druhý hadač:

„A já taky po ní.“

Třetí hadač:

„A já taky po ní.“

Tazač:

„O koliku koní?“

Na to hádá první hadač ku př.

„O čtyrech.“

Druhý hadač řekne ku př.

„O pěti.“

Třetí ku př.

„O sedmi.“ ¹⁾

Jest-li že jeden z nich uhodl, ko-
lik koní, t. zrněk, ta luska v sobě
má, dostanou všickni hadači od ta-
zače po lusce; pakli žádný neuhodl,
musejí hadači tazačovi po lusce dáti,
a hra znova se počne.

Z Bydžovska. — Ve Štěpnici 1859, str. 79
poněkud jinak.

1) Krátce říkají také jen takto:

**Tazač: Straka skáče po zahrádce
o kolik a kolik?**

Na čež hadači hádají.

Jahodníci.

Když děti jdou na jahody, vstu-
pujíce do lesa říkají po třikráte:

Hadi, štíři, ještěry z lesa:

panenka Maria s pánem

Ježíšem do lesa!

a po třetí dodají: **A my s nima!**

Z Boleslavska.

Zavírání lesa.

Když děti jdou z lesa s jahodami
nebo s houbami, přijdouce na kraj,
zahajují les těmito veršiky, jež hla-
sitě vyvolávají:

Zavírám, zavírám les,
aby sem nikdo nevlez,
ani kočka, ani pes:
vleze-li sem bába,
ať z ní bude zába;
vleze-li sem dědek,
ať je z něho dudek;
vleze-li sem panna,
ať z ní bude srna;
vleze-li sem mládenec,
ať je z něho hrabeneč!

Z Bydžovska.

Jahodnická.

Jahodníci jdou, jdou,
jahody si nesou:
plny hrnky jako trnky
jahod sobě nesou.

Až já přidu domů,
krajíc chleba vemu,
a jahody, a jahody,
a jahody k tomu.

Z Bydžovska.

4 Července.

Svatého Prokopa den
nešťastný den.

*

Toho dne musí se jich 9 utopiti,
9 oběsiti a 9 zabiti.

*

Svatý Prokop
kořen dokop.

13 Července.

Svatá Markyta
vodí žence do žita,
aneb:
vhodila srp do žita.

*

Ženci na pole,
včely s pole.

25 Července.

S které strany sv. Jakub fouká,
v té straně bude drahá mouka.

*

Parno o Jakubě,
zima o Vánocích.

*

Co do sv. Jakuba (vína) odkvěte,
do Havla uzraje.

26 Července.

Svatá Anna
chladno z rána.

*

Svatá Anna
žito žala.

Srpen.

Co Srpen nedovají,
Září nedopeče.

1 Srpna.

Svatý Petr v okových
posílá sedlákům výsluhy.

Viz 22 Února, na str. 47.

Hlásání žneček

při žeti obilí v Prachensku a v Budějovicku. Dvě žnečky vstanou od své práce a zakryjice sobě obličej hrstí obilí, „hlásají“ krátkými písničkami chválu neb hanu osobě některé buď přichozí anebo která s nimi jest na poli. Ty písničky jsou větším dílem improvizované dle jistých nápěvů starobylých, ježto se nápěvům ruským podobají v tom, že se v nich poslední nota „dodržuje“.

Hospodářovi.

(Nápěv 537.)

Zafoukej, větříčku, z Dunaje,
z Dunaje,
uraz jablíčko nebo dvě;
ať jsou pěkný červený,
červený,
k našemu pánovi podobny.

*

(Nápěv 537.)

My máme pána mladýho,
mladýho:
u Voseka mají starýho;

tot nám ho dal pán Bůh sám,
pán Bůh sám,
panenka Maria, svatej Ján.

Brousilovi,

jenž na poli žencům srpy pobrušuje.

(Nápěv 685.)

Ten náš brousil nepobrousí,
až ho každej pěkně prosí,
oho! až ho prosí:
von se bojí vo ten brousek,
že už ho má malej kousek,
oho! malej kousek.

Šafařovi.

(Nápěv 537.)

S tím šafařem je rekrací,
von má kalhoty hrkací;
vony na něm hrkají,
až se strništěte chytají.

Mládencovi.

(Nápěv 537.)

Tomeš Javůrkoje moc zmůže,
von má holku jako růže,
pěkně hezky červenou,
k tej nejpěknější růži podobnou.
Kdo chce vědět, kerá je:
Mařenka šenkýřojc — hezká je!

(Nápěv 537.)

Pod tím kopcem, jalovcem,
hrála tam má milá s brabencem;
a to nebyl brabeneč,
byl to hezkej mládenec.
Kdo chce vědět, kerej je:
Honziček rychtářojc — hezkej je!

(Nápěv 685.)

U Javůrků kohout zpívá —
Honza Žilojc leze z chlíva,

dřeváky si v ruce nese,
miloval by, až se třese,
ouvej! až se třese.

Panně.

(Nápěv 685.)

U kovářů hodná louže,
Marjánka je jako růže,
jako růže nejkrásnější,
Pavlouškovi nejmilejší,
ouvej! nejmilejší.

U Šohajů pěkněj javor —
Baruška je jako fábor,
jako fábor nejkrásnější,
Františkovi nejmilejší,
ouvej! nejmilejší.

Příchozímu.

(Nápěv 326.)

Tám hle sem jde jeden mužskej,
podívejte se, jak je hezkej:
von je hezkej svej panence,
tej šenkýřojc Madlence.

Koza.

Kdo při polní práci za jinými po-
zadu zůstává, jest „na koze“.

1.

Žněte, holky, zažinejte,
ani hlavy nezdvihajte;
kerá hlavu pozdvihnete,
na kozu se dostanete.

Z Berounska. — Sr. Suš. 557.

2.

Andulka je na koze,
Jiriček jí pomůže:
kerak pak jí pomůže,
když von tam k ní nemůže?

3.

Káča leze na kozu,
já tam za ní polezu;
kudy Káča, tudy já,
chytím-li ji, bude má.

Žnečka.

Když ženci na večer jdou s pole
domů, zpívají:

(Nápěv 68.)

Už je sluníčko za horou,
Lhotečtí ženci s pole jdou.

Paňmámo, neste večeri,
už vám jdou ženci do dveří.

Náš hospodář je hodnej pán,
von nám daruje piva čbán.

Z Budějovicka. — Sr. Suš. 558.

Obžínky.

Když již poslední snopy ženci
svázali, udělají ze všelikého obilí,
které hospodář toho roku sklídlil,
věnec. Potom ověncí kosy, srpy i
roubiky kvítím, a s posledním vozem
obilí zpívajíce a výskajíce táhnou na
dvůr hospodářův. Tu pak nejhezčí
žnečka, hlavu majíc věncem ozdo-
benou z polního kvítí, podá hospo-
dáři věnec obilný na talíři, a přitom
jemu ke sklizené úrodě přeje štěstí
a zdraví. Hospodář za to dá žencům
píva, chleba, ano někdy také, ve
velkých statech, pečení, a slavnost
se skončí zpěvem a tancem.

Přípitek.

(Nápěv 563.)

Za zdraví našeho pána,
kerej nám pivičko dává!
za zdraví celého domu,
že máme pečení k tomu!

Z Prachenska.

Píseň obžínková.

(Nápěv 109.)

To jsou dobry, zlaty časy,
ty zlaty obžínky:
máme pivo, máme maso,
k tomu kousek hnětinky.

15 Srpna.

Svatá Královna
dává první vejlupek
(t. první oříšky).

10 a 24 Srpna.

Jaký sv. Vavřinec
a sv. Bartoloměj,
takový bude podziměk.

14 Září.

Svatý Kříž —
ovčí stříž.

21 Září.

Na sv. Matouše,
kdo nemá chleba,
ať nekouše.

Po sv. Matúši
čepici na uši.

25 Září.

Svatý Mauríci
dělá snětivou pšenici
(kdo totiž toho dne pro ni oře aneb
ji sije).

Podzim.

Na podzim lžice deště
a konev bláta.

Na podzim zapraž
(t. zatop).

Srov. Jaro, str. 53.

Jest-li na podzim mnoho trnek,
bude příštího roku mnoho žit.

Na podzim jabloňový květ
kazí mladým lidem svět.

Podzimní hry.

1.

Na jestřábu.

Jestřáb sedě na zemi, dřívkem kope jamku. Kvočna s kuřaty vůkol obchází kvokajíc a kuřata tipajíc. První kuře drží se kvočny kolem pasu, druhé se drží prvního, třetí druhého a tak dále všechny jedno druhého řadou.

Kvočna: Kvok! kvok! co tu děláš?

Jestřáb: Klofám, klofám jamčičku.

Kvočna: Co s tou jamčičkou?

Jestřáb: Ohniček rozdělávat.

Kvočna: Co s tím ohničkem?

Jestřáb: Vodičku hrát.

Kvočna: Co s tou vodičkou?

Jestřáb: Kuřátka parit.

Kvočna: Kdo ti je dá?

Jestřáb: Pán Bůh.

Kvočna: Pán Bůh jich nemá ani ti nedá.

Jestřáb: A co ty máš?

Kvočna: Já mám kobyly, ona tě kopne.

První kuře: Já mám krávu, ona tě trkne.

Druhá kuře: Já mám psa, on tě kousne.

Třetí: Já mám kočku, ona tě škrábně.

Čtvrté: Já mám husu, ona tě štipne.

Páté: Já mám kohouta, on tě klofne.

A tak dále každé kuře jmenuje zvíře nějaké, a co jestřábovi udělá. Potom zeptá se jestřáb ještě kvočny: Kudy cesta do města?

Kvočna ukáže mu naopak, do poli anebo k lesu. Jestřáb na to nedbaje vyskočí a pustí se za posledním kuřetem, chtěje ho polapiti. Kuře jemu se vyhýbá a však neustále se držíc řady, a kvočna musí kuřeti pomáhati. Podaři-li se kuřeti, aby se zády ke kvočně dostalo, obejmě je kvočna kolem pasu, a jestřáb musí zas odejiti, nemaje k tomu kruhu, který kvočna s kuřaty takto činí, moci žádně. Na to se hraje znova, a ono poslední kuře nyní jest kvočnou. Podařilo-li se však jestřábovi ono poslední kuře odtrhnouti od řady, prvé nežli je kvočna mohla obejmouti, tehdy je zabije, totiž odvede je stranou, a pak zase sedne a kopá jamku, načež předešlá kvočna s ostatními kuřaty hru zase počne jako prvé. Hra tak dlouho trvá, až jestřáb všechny kuřata kvočně odvede a konečně také kvočnu polapí.

2.

Na kokše.

Chlapci postaví se rovnou řadou jeden za druhým, každý drže se toho, jenž stojí před ním, pevně v kyčlích, aby jestřáb nemohl prorazit. První jich slove „kokeš“; jeden pak chlapec, mimo řadu jsoucí, „jestřábem“ se nazývá. Jestřáb přiletí před kokše, řka: Kokeš!

Kokeš: Co chceš?

Jestřáb: Toho zadního.

Kokeš: Jdi a chyt si ho.

Jestřáb běží pro zadního chlapce; tento však po druhé straně řady utíká ku předu, chtěje se dostatí na první konec řady před kokše. Jestřáb jemu nadbíhá brzy po té brzy po druhé straně, dokud ho buď nechytí, anebo dokud se chlapci ne-

podatí postaviti se před kokše. Jest-li že se mu to podařilo, jest onen chlapec nyní sám kokšem a hraje se znova; jestřáb pak musí zůstatí jestřábem, dokud někoho nechytí. Když někoho chytí, musí chycený nyní býti jestřábem a jestřáb stane se kokšem. Při honění nemá se na tři kroky odbíhati od řady.

3.

Hra na vlka.

I.

Chlapec jeden jest vlkem, číhaje ve křoví, za plotem, v příkopě a p.; druhý jest ovčákem a třetí psíkem. Ostatní pak děti, chlapani i děvčátka, jsou ovečkami, sedíce na boběčku a škubajíc trávu, jako by se pásly. Ovčák zpívá:

Pasu, pasu ovce
na vlkově louce;
vlk není doma,
šel do Bydžova
pro čtyry ovce,
pátýho skopce,
pro bílýho berana
se zlatýma rohama.

Mezi tím vlk se přiloudí a vskočí mezi ovce, ježto se rozutikají; kterou chytí, odvede si ji na své místo. Tato hra opakuje se tolikrát, dokud ještě jaká ovečka se pase. Zatím však ovčák se psíkem ovcí svých brání, a protože musí chlapec vlk nad ně silnější býti. Když pak ovce všechny již odvedeny jsou, chytí vlk také psíka a konečně ovčáka samého.

Z Bydžovska.

V některých místech hrají tuto hru bez ovčáka a bez psíka. Ovečky pasouce se zpívají:

Trhám, trhám travičku
v tom zeleném háječku;
přijde-li na mě vlček,
strhne on mi krček:
já se vlčka nebojím,
svy kravičky podojím:
pojd', vlčku, pojd'!

V tom vlček vyskočí a ovce dají se na útěk, trávu natrhanou zahodíce a říkouce: „Tu máš, vlčku, svou travičku!“ Kterou ovcí vlček polapí, odvede si ji a jde potom znova číhat, až je všechny schytá.

Sr. Krolm. II, 456.

V lese vlk, ovce na pastvě a hospodář.

Hospodář: Ovčičky, ovčičky! pojdte domů.

Ovce: Nesmíme.

Hospodář: Pro koho?

Ovce: Pro vlka.

Hospodář: Kde je vlk?

Ovce: V lese,
černou ovčičku nese.

Na to vlk vyběhne a jednu ovcí sobě chytí.

Z Berounska.

II.

Pasačka, psík, stádo oveček a vlk jako ve hře předešlé. Pasačka se psíkem obchází stádo, točíc v ruce proutkem a zpívající:

Naše paní říkávala,
abych dobře pásávala;
a já pásat nebudu,
raděj odtud pryč pudu:
sama jí dá kaši sladku,
a mně dává syrovátku;
sama pije ze sklenice,
a mně dává ze střevice;
sama jezdí v kočáře,
a já musím na káře.

Nyní volá do lesa: „Vlěku!
vlěku!“ — Vlček vyběhne: „Co chceš?
já jsem vlček.“

Pasačka: „Když jsi vlček, chyt si
nejpěknější ovčičku.“

Vlček: „Já nechci ovčičku; já chci
hezkou holčičku!“

Pasačka utíká, vlk za ní, a když
jí chytí, vezmou se za ruce a točíc
se kolem zpívají:

Naše paní říkávala,
abych dobře pásávala;
a já pásat nebudu,
raděj s vlčkem pryč pudu:
sama jídá atd.

Mezi tím pes neustále štěká a stá-
do bekotá, ku písni té přizvukující.
Štěpnice, 1857, str. 50.

4.

Kmotra Lidka.

Tuto hru hraje obyčejně pět děv-
čátek buď ve stromové zahradě anebo
na návsi, kdež aspoň čtyry stromy
pohromadě stojí. Každé děvče chytí
se jednoho z těch čtyř stromů a páté
liché jest „žebračkou“.

Žebračka přijdouc k jednomu děv-
četi, řekne:

Kmotra Lidko,
půjč mi sítko.

Tato odpoví:

„Já ho nemám, má ho vedlé“;
anebo:

„Půjčila sem ho sousedce“ —
a přitom ukáže na vedlejší děvče.
Žebračka jde k této sousedce:

Kmotra Lidko,
půjč mi sítko.

Tato jí opět ukáže dále k děvčeti
u třetího stromu, a toto ke čtvrtému.
Poslední však děvče nesmí již se vy-
mlouvat, že sítko nemá, a žebračku

zase pošlali k prvnímu, nébrž vy-
krikne:

„Hejbejte se!“

Na to musejí všechny děvčata mí-
sta svá změnit, totiž každá svůj
strom opustíc hleděti, aby se jiného
chytila; při té příležitosti zaskočí si
žebračka místo u nejbližšího stromu,
a které děvče potom zbylo, musí
býti žebračkou. A však i mezi hrou,
když žebračka s některou kmotrou
mluví, ostatní děvčata za jejími zády
neustále přebíhajíce místa sobě mě-
ní; podaří-li se žebračce děvčeti
některému zaskočiti místo, přestane
býti žebračkou, a jest jí toto děvče.
Z Berounska.

5.

Na umrlého Žida.

Na podzim, když listí již opadá,
hrávají děti rády v zahradách na
umrlého Žida. Jedno totiž, jsouci
Židem, položí se na zemi na znak,
ostatní pak chodí, jedno za druhým,
okolo něho do kolečka, zpívajíce:

Žid nám umřel pod lavicí,
pochováme ho na vinici,
nebudem mu zvoniti,
až nás bude honiti
okolo chléva
pro kousek chleba,
okolo polí
pro trochu soli.

Gon! — gon! —
Žide, Žide zhůru!
máš tam mastnou kůru:
až ta kůra vychladne,
Žid někoho popadne.

Tu se Žid se země rychle zchopí
a děti se na vše strany rozutíkají;
koho z nich Žid polapí, jest potom
místo něho zase Židem.

Z Berounska.

V Klatovsku při hře této zpívají:

Žid náš Heršel
pod lavicí zemřel;
nedáme mu zvoniti,
až nás bude honiti.
Vstaň, Žide, nahoru!
máš tam mísu tvarohu,
na necičkách másla,
aby se ti hubička spásla.

Anebo:

Žid nám umřel na lavici,
vynesli ho na ulici;
a ta židovská nevěsta
ukradla nám kus těsta,
rozdala je záčkům,
těm nebeským ptáčkům.

Cincililin!

Žide vstávej!

Říjen.

Teplý Říjen,
studený Únor.

Není-li vídati čечetek,
bude tuhá zima.

7 Října.

Na sv. Marka,
kdo nemá chleba,
ať kouše jabka.

16 Října.

Svatý Havel
do zelí zajel.

Havlovo žito,
Urbanův oves,
co z toho bude,
potom mi pověz.

18 Října.

Na svatého Lukáše
hojnost chleba i kaše.

21 Října.

Svatá Voršila
jiní nasila.

Písňe posvícenské.

1.

(Nápěv 313.)

Raduj se, kmotře Dvořáku!
budem veseli;

bude u nás posvícení,

dá Bůh v neděli:

vola jsme už zabili,

prasata jsme pobili,

čtyry husy náležitě

jsme ukrmili.

Příjd' ty kmotře i s kmotřičkou
v neděli ráno;

já vás zvu na posvícení,

bude vám přáno:

masa dost a jitrnic,

jelita, a ještě víc;

od jídla nebude scházet,

věř mi, kmotře, nic.

Jest-li že ty kmotře s kmotrou
taky nepřijdeš,

do očí ti to povídám,

že šelma budeš:

nebo rád vás uhlídám,

dám vám, co v svém statku mám;

nechci tě víc za kmotra znát,

to ti povídám.

Tři hrnce červené řipy

mám už vařeny,

dva zlaty jsem k posvícení

dal na koření:

jabka máme na sadě,

švestky taky v zahradě,

staré slepice jsou taky

ještě v posadě.

Dvanáct liber hověžího

masa vařit dám,

sedum liber skopovýho

do zelí už mám:

*

šest liber vepřovýho,
a čtyry uzenyho:
kdo na posvícení přijde,
uctím každýho.

Devět kachen mám ve dvoře,
v louži plavají,
ty mně žádnýho úžitku
více nedají;

dám je všecky pobiti,
můžeme jich užiti:
však bych je musel vojákům
za darmo dáti.

Viš-li, ty kmotrě, co mně má
žena radila:
měla čtyrydvacet kuřat,
všecky pobila:
když posvícení máme,
přátelům je sníst dáme;
však nic na nich, na přišerách,
nedochováme.

Po šesti korcích koláčů
napekla žena,
čtyry dni jí pomáhala
stará Mařena:
když posvícení máme,
každýmu kmotru dáme,
a kterej kmotr nepřijde,
naň se hněváme.

Piva nemám než půl sudu,
to se ti přiznám;
však u našeho šenkýře
dobrej kredýt mám:
až od stolu vstaneme,
k muzice tam půjdeme,
co se nám nebude líbit,
ven vyženeme.

Ty kluku! Vaňku pohůnku!
z hospody jdi pryč,
my tě tu už mezi sebou
netrpíme víc:
nejší žádněj pacholek,
jsi jen ještě pohůnek;
Vávra musí stát za dveřma —
starej pacholek!

Co děláte, muzikáři?
jen s chutí hrajte!
bratře! kmotrě! a vy strejčku,
notně tancujte!
Janku s Annou zatáčej,
Ferdo s Márou vytáčej,
muzikářům do cimbalu
hned dva česká dej.

Dnes a zejtra po ty dva dni
budem veseli,
aby ō tom naši páni
taky věděli:
až se dost napijeme,
potom se rozejdeme,
a v outerej na robotě
zas se sejdeme.

Čel. I, 206. — Písň selská ve způsobu Vavá-
kovském, patrně z druhé polovice přede-
šlého věku. Ceny básnické sice nemá, líčí
však věrně život posvícenský ve vsi, a
proto jedině do sbírky této pojata.

2.

(Nápěv 70.)

Šel sedlák na jarmark,
koupil si spodky,
pacholkovi klobouk,
klukovi botky;
a selce punčochy
a děvce kytli,
a holce střevičky —
přines to v pytli.

Už máme poscení
za dveřma v sini;
jděte pro řezníka,
ať bije svini:
voda se už vaří,
z mēděnce skáče,
a zejtra budeme
dělat koláče.

A co jich napečem,
to po dvou pecích,
ty je pak rozneseš,
Vašku, po strejčích.

Když přijdeš do domu,
dej pozdravení:
že je zvem oba dva
na posvícení.

Už máme, sedláci,
už máme po žněch;
nepudete, selky,
na pole podnes;
a co jste na poli
klasů nechaly,
žeňte na to husy,
by to sebraly.

Z Jičínska.

3.

Sedlák pán.*(Nápěv 219.)*

Jináč není
v posvícení:
selky se od zlata
blejskají,
mládenci v hospodě
vejskají:
poďme tam, ať zvíme,
co to má znamenat,
spatříme.

Jindy sedlák
bejval chudák:
když prodal na trhu
obilí,
ptal se, kde kořalku
pálili;
jed s rejží slepici,
dal sobě na stranu
čepici.

Nyněko sedlák,
pysnej jonák,
volá: Nalejte mi
dobrej most,
však jsem dnes utřil
hadrů dost: ⁴⁾

nalejte malaku,
poslužte, měšťáci,
sedláku!

1) Písni z časů tak nazvaných bankocetlí,
když sobě jimi sedláci fajfky zapalovali.

4.

(Nápěv 448.)

Podte děti, podte domů,
táta na vás volá:
bude u nás posvícení,
zabili jsme vola.

Čtyry ovce a dva skopce,
prase taky k tomu:
bude u nás posvícení,
podte děti domů!

5.

(Nápěv 488.)

O posvícení
sedlák je pánem:
selka jde pro pivo
s velikým dčbánem,
ňadra jí voní
samým balšánem.

O posvícení
sedlák si vejská,
na žádnou robotu
sobě nestejská:
hej holka, do kola!
hop holka hezká!

Z Klatovska

6.

(Nápěv 345.)

Na Kunětské hůře
zabil sedlák kuře,
k tomu selka husu,
dali si po kusu.

7.

(Nápěv 109.)

To je zlatý posvícení,
to je zlatá neděle:
máme maso, a zas maso,
k tomu kousek pečeně.

To je zlaty posvícení,
to je zlaty pondělí:
máme maso, a zas maso,
jako včera v neděli.

8.

(Nápěv 447.)

Nebývej, nebývej,
posvíceníčko:
nemáme koláče,
ani pivíčko!

Z Budějovicka.

9.

(Nápěv 777.)

Zatoč ty se, má panenka,
okolo mne,
jako pláček červenáček
okolo pně;
udělej kolečko,
má zlatá děvečko!
dá-li pán Bůh, v masopustě
budeš moje.

Z Chrudimska.

29 Října.

Na svatého Šimoníše
můžeš chodit už v kožiše.

Šimona Judy —
zima je všudy.

Na sv. Šimona a Judy v noci o 12
hodině chodí panny do zeleného žita
poslouchat, odkud přijde jich souze-
ný, říkajíce:

Nevím, nevím, v kterou stranu
já se přesmutná dostanu:
štěkej, štěkej pes,
kde můj milej dnes!

Místem chodí trást kolem v plotě
anebo stromem, kterýž stojí na trojím
rozhraní, mluvíce takto:

Třesu, třesu, nepřestanu,
dokud znamení nedostanu:
štěkej, štěkej pes,
kde můj milej dnes!

Z Klatovska a z Berounska.

Babí léto.

Ten týden po sv. Václavě počíná
se babí léto. Ale že již toho tepla
bývá na mále, proto říkají:

Bude asi toho tepla,
jako ho má stará bába.

Divoké husy na odletu,
konec babímu létu.

11 Listopadu.

Svatý Martin přijíždí
na bílém koni
(t. padává sněh).

Na svatého Martina
kouřívá se z komína.

O svatém Martině
husa nejpěkněji zpívá
(t. jidají se husy).

Chodí-li husa o Martině
po ledě,
bude chodit o vánocích
po blátě.

25 Listopadu.

Na svatou Kateřinu
schovej se pod peřinu.

Zima-li na Kateřinu,
přilož o peřinu.

25 a 30 Listopadu.

Od sv. Kateřiny do sv. Ondřeje
sotva že se pod peřinou ohřeje.

O půl noci před sv. Ondřejem
děvčata vstanou a jdou zaklepat na
kurník, takto při tom řkouce :

Kohoutku, kohoutku!

zakokotej,
muže-li dostanu,
vědět mi dej.

Slepičky, vy nechte
kokotání,
nekažte, nekažte
mi vdávání.

Ozve-li se nejprve kohout, má
děvče naději, že se toho roku vdá;
pakli se ozve slepice, zvěstuje, aby
holka přišla za rok zas.

Z Berounska.

6 Prosince.

Svatý Mikuláš
splachuje břehu
(pršívá).

Prší-li o sv. Mikuláši
anebo padá-li sníh,
bude příštího roku
hojně hrachu.

13 Prosince.

Svatá Lucie
noci upije.

Aneb:

Lucie, Lucie,
ta nám noci upije
a dne nepřidá (dokládají
žertovně).

Přástvy.

Krátký den,
dlouhá nit.

Po posvícení počínají se přástvy
a trvají až do popelčné středy. Dívky
scházejí se večer do jednoho stavení
příst o úkol; při tom zpívají, vy-
pravují sobě, co která ví a umí, žer-

tuji a čtveračí. Místem i hoši přichá-
zejí sem, což dívkám ovšem není
nemilé; ano samy je přivábí hledí
tímto způsobem: smetají ze všech
koutů smetl do prostřed světnice,
řikajíce:

Smetáme smetl:
mládence, vdovce,
ať přijde, kdo chce:
od východu,
od západu,
z předu, z zadu
přes zahradu.

Potom to smetl vyhodí před sta-
vení na cestu.

Z Chrudimska. — Sr. Suš 762.

Kuželíček.

Dá-li pán Bůh, v pondělí
můj kuželíček naději:
kuželíček, přeslička,
děvče jak růžička, 1)
můj kuželíček naději.

Dá-li pán Bůh, v outerej
můj kuželíček hotovej.

Dá-li pán Bůh, ve středu
můj kuželíček opředu.

Dá-li pán Bůh, ve čtvrtek
můj kuželíček jak chrtek.

Dá-li pán Bůh, na pátek
můj kuželíček má svátek.

Dá-li pán Bůh, v sobotu
přadena budou na plotu.

Dá-li pán Bůh, v neděli,
aby to všichni věděli.

Z Boleslavska a z Klatovska.

1) Opakuje se v každé sloze.

Zimní hry.

1.

Na přástvu.

Dvě děvčátka sednou si naproti sobě, dělajíce jako by předly na vřeteně. Berouce levou rukou z kužele vlákno, pravou rukou točí vřetenem a táhnou nit, a potom ji na vřeteně navíjejí. A však nepředou spolu zároveň, nébrž střídavě: když jedna táhne nit, druhá navíjí. A navíjejíce, říká jedna po druhé takto:

1. Za tím Vitochovým humnem —
2. běhal tam zajíček s bubnem. —
1. Proč jsi ho nechtyla? —
2. Že jsem mu nestačila. —
1. Já bych ti byla pomohla. —
2. Za tím kovářovým humnem —
1. lítala tam straka s bubnem. —
2. Proč jsi ji nechtyla? atd.

Tím způsobem hovoříce hrají pořád, a však jmenují při tom vždy jiného a jiného hospodáře humno, a také vždy jiné a jiné zvíře s bubnem, ku př. plaval tam kapr s bubnem, skákala žába s bubnem atd. Která již žádného hospodáře aneb žádného zvířete neví jmenovati, prohrála.

Z Jiřínska. — Podobnou hru mají také Slováci. V. Slov. pov. v B. Štiavnici, I, 350.

2.

Na zlatý prsten.

Hru tuto provozují obyčejně děvčata. Jedna jest rozdavačkou, druhá stojíc opodál, hadačkou; ostatní sedí do kola, ruce majíce v klíně složené dlaněmi k sobě. Rozdavačka nápodobně ruce své dlaně-

mi k sobě složíc, vezme mezi ně prsten, a jde potom ku každému děvčeti v kole, vloží ruce své mezi ruce její, říkajíc: „Schovávám, schovávám zlatý prstýnek!“ anebo: „Zamazám, zapleskám, aby žádněj neviděl!“ a přitom jedné z nich do dlaní jej pustí, však tak, aby hadačka nevěděla, kdo prsten má. Potom praví k hadačce:

Hádej, hádej, hadači,
kdo ten zlatý prsten má?

Hadačka chodíc kolem děvčat, praví:

Já bych ráda hádala,
přes zlaty stromky skákala,
přes moře jdoucí,
sítě pletoucí:
kdo ho má, ať ho dá,
ať si ze mne blázna nedělá!
Má ho — má ho — má ho
tu ta!

Při tom sáhne té, na kterou hádala, do rukou pro prsten. Jest-li že uhodla, jest potom v další hře rozdavačkou, a ta, která prsten měla, hadačkou; předešlá pak rozdavačka sedne na její místo do kola. Pakli hadačka neuhodla a na prázdno sáhla, musí v další hře opět hadačkou býti.

Z Bydžovska.

V některých místech slove tato hra: „Na makovec“. Rozdavačka při rozdávání říká: „Schovávám, schovávám makovec!“ a nebo:

Ná makovej!
pěkně schovej!

a potom praví k hadačce:

Hádej, hádej, hadači!
o makovém koláči:

kdo ho má,
ať ho dá,
ať si blázný nedělá.

Hadačka pak vůkol chodíc od jedné ke druhé, říká: „Chléb — chléb — chléb . . . koláč!“ Při slově „koláč“ sáhne pro něj děvčeti do rukou.

3.

Na pantofliček.

Podobná hra jako na prstýnek, jen že tu není žádné rozdavačky, nébrž jen hadačka. Děvčátka sedíce na zemi podlé sebe do kola, postrkují pantofliček jedna ke druhé pod koleny. Hadačka v kole stojíc, táže se:

„Kdo má můj zlatý pantofliček?“

Každé děvčátko, ku kterému se s tou otázkou obrátí, říká:

„Já ho nemám.“

Domnívá-li se hadačka o některé, že pantofliček jest pod ní, řekne: „Vstaň!“ Uhodla-li, sedne si na její místo a to děvče musí býti hadačkou.

4.

Kuca-Baba.

Hra v zimě v prostranné světnici. Kdo při počítání zůstane naposled, jest Kuca-Babou: jeden mu zaváže šátkem oči, pak ho vezmou dva za ruce, a vodíce ho kolem ptají se ho:

Kuca-Babo, kam tě vedem?

„Do kouta.“

Co v tom koutě?

„Kohouta.“

Co v tom kohoutu?

„Zlaté klubko.“

Co v tom klubku?

„Zlatá jehla.“

Co v té jehle?

„Zlatá nit.“

Tehdy si nás, Kuca-Babo, chyt!

Aneb také:

Kam jdeš, babo?

„Do kouta.“

Co v tom koutě?

„Kohouta.“

Co ještě víc?

„Starej střevíc.“

Co v tom střevíci?

„Zlaté jab'ko.“

Tu ho máš, babko! 1)

Při posledních slovech uhodí jeden jich Kuca-Babu zlehka do zad, a nechajíce ji prostřed světnice státi, rozutíkají se všichni do koutův. Kuca-Baba tápá vůkol sebe, aby někoho polapila, při čemž ostatní jí dávají návěští: jest-li totiž od těch, kteří se schovávají, daleko, volají:

„Samá voda! samá voda!“

pakli se k někomu přibližuje, křičí ostatní:

„Hoří! hoří!“

Týmž také způsobem oznamují, když by Kuca-Baba mohla učiniti škodu nějakou anebo sobě ublížiti: „Hoří“ ku př. „okno“ — „police“ atd. Koho chytí, musí místo ní býti Kuca-Babou.

1) Místem toto říkadlo takto se končí:

Jíš ráda kašičku?

Jdi si pro lžičku!

5.

Na Kotka.

(Nápěv 319.)

Kotek sedí mezi sudy,

pil by pivo, neví kudy.

Hej kotka do koutka!

skákejte děvčátka!

pacholata jdou, jdou,

pacholátka jdou!

Kotek leží na vrch kamen,

počítá, kolik je panen.

Hej kotka do koutka!
skákejte děvčátka!
pacholata jdou, jdou,
pacholátka jdou!

Kotek běhá po stodole,
upadne-li, bude dole.
Hej kotka do koutka!
skákejte děvčátka!
pacholata jdou, jdou,
pacholátka jdou!

S písni touto spojen byl jistý tanec anebo hra národní, kteráž se zvláště po svatbě v pátek provozovala. Ziegler ve svém překladu příběhů Telemachových (I, str. 271) popisuje ji jen co hru dětskou takto: že děti obojího pohlaví se sešly, udělaly daleké kolo, vzaly se za ruce, skákaly a zpívaly. Při posledním sloveč (každé slohy) každé dítě se vytrhlo,

jedno za druhým se hnalo, jedno druhému utíkalo. Kdo koho uhonil a přemohl, vedl přemoženého na místo umluvené, kteréž slulo pykačka. Zde musilo zajaté dítě tak dlouho býti, dokud se po skončeném honění fantem neb zástavou nevykoupilo. Takto, prý, provozovala se ta hra v městě Dobrušce. Z tohoto popisu nelze jest ovšem utvoriti sobě obraz určitý hry této. — Místo slov posledních: „Pacholata jdou!“ zpívá se také:

„Pacholata vejš!“

Někde místo toho ukončují tu píseň jako ve hře dětské: „Sil Petr proso“ atd. slovy těmito:

Málo nás, málo nás,
pojdte hoši (holky) mezi nás.

Srov. Jič. Zpěvník, č. 449; Krolm. II, 123; Sug. 618.

Písň věku mládeneckého a panenského.

a) Mladost, krása, láska.

1.

Panna květ.

(Nápěv 160, 161.)

Já jsem panna růže,
dokud nemám muže.

Já jsem panna kvítek,
dokud nemám dítě.

Z Plzenska. — Srov. Čel. I, 82; Suš. 498; Kol. I, 143; Vuk I, 301; Kukulj. 216.

2.

Přespolní milá.

(Nápěv 603.)

Což je tomu hodně,
kdo má milou v domě.

Kdo ji má přes pole,
přesmutné pachole!

Musí za ní jíti,
byl měl krk sraziti.

Z Berounska.

3.

Námluva.

(Nápěv 129.)

Měj mě, Jeníčku, měj mě rád,
koupíme sobě vinohrad:

Ty budeš vorat a já žít,
budem se spolu dobře mít.

Z Berounska. — Srov. Čel. I, 47; Kol. I, 284.

4.

Zámluva.

(Nápěv 676.)

Pásla husy na jeteli,
ptala se ho: „Přijdete-li?“ —

„Přijdu, přijdu, jsem ti jistě,
jen mi večeri uchystej!“

Z Prachenska.

5.

Panny z kostela jdoucí.

(Nápěv 676.)

Ty podhajský kosteličku,
stojíš na pěkném vršíčku.

Vycházejí panny z tebe,
jako anděličky z nebe.

Jedna vyšla pěkná bílá,
a ta bude moje milá.

Druhá vyšla ještě hezčí,
ta bude má nejmilejší.

Třetí vyšla jako růže,
žádný jí dostat nemůže.

Já ji musím přece dostat,
kdybych tam měl mrtev zůstat. ¹⁾

Z Berounska. — Srov. Čel. II, 27; Suš. 364; Vojc. II, 258; Žeg. P. 158.

¹⁾ kdybych tam měl život nechat.

6.

Potěcha.

(Nápěv 377.)

Sluněčko vyšlo přes hory,
má milá kouká z komory;
koukala se, dívala se,
na miláčka ohlídlá se.

Ohlíží se na vše strany,
má očičky uplakany:
oči, oči, co pláčete?
jděte, raděj se vyspěte.

Kdybych věděl, moje milá,
že mě máš ze srdce ráda,
dal bych tobě dar k libosti,
na důkaz mé upřímnosti.

Dal bych ti prstýnek zlatý
na znamení lásky naší,
na něm slova vyrývany,
že jsi moje potěšení.

Z Budějovicka.

7.

Cestička.

(Nápěv 377.)

Ach cesto, cesto uzoučká!
pude-li po ní Ančička,
dám ji dláždit dlažičkama,
kudy pude nožičkama.

Slunce stojí nade mlejnem:
kde pak my se spolu sejdem?
sejdeme se na cestičce,
tam si dáme po hubičce.

Z Budějovicka.

8.

Večerní návštěva.

(Nápěv 270.)

Když jsem já k vám chodíval,
pejsek na mne štěkával;
já mu házel z kapsy kůrky:
pusť mě, pejsku do komůrky.

Na okýnko jsem tukával,
vaši dceru jsem volával:
vaše dcera velmi pyšná,
ani za mnou ven nevyšla.

Z Berounska. — Srov. Suš. 208.

9.

Úmysl.

(Nápěv 270.)

To si, mámo, nemyslete,
že si vezmu, co vy chcete:
já si vezmu, co budu chtít,
já s tím musím do smrti být.

*

Nadělali na mne klevet,
že jsem já měl děvčat devět:
a já nemám jenom jednu,
ta je hezká, tu si vezmu.

Z Hradecka.

10.

Rosa.

(Nápěv 195.)

Jdi, má milá, jdi do lesa,
podívej se, je-li rosa:
rosička je pěkná bílá,
roste na ní rozmarína.

Z Budějovicka.

11.

Léčivá bylina.

(Nápěv 457.)

Není na světě bylina,
aby pro něco nebyla:
hledej, milá, to kvítečko,
co vyhojí mé srdéčko.

Z Budějovicka.

12.

Pouchňata.

(Nápěv 326.)

Počkej na mne, holka zlatá,
půjdem spolu na pouchňata:
já je budu v šátku nosit,
ty je budeš na mně prosit.

Z Klatovska.

13.

Vyprovázení.

(Nápěv 326.)

Už je malá chvílka do dne:
pojd, má milá, vyprovod mne,
vyprovod mne přes hájiček,
já ti tam dám pár hubiček.

Z Klatovska.

14.

Červený šáteček.

(Nápěv 563.)

Proč vy sem k nám, hoši, jdete,
když s sebou nic nenesete? —
My jdeme pro červenej šátek,
pomilovat vašich děvčátek.

Z Berounska.

15.

Vyvolená milá.

(Nápěv 641.)

Šly panenky silnicí,
potkali je myslivci
dvá.
„Kam panenky, kam jdete?
která to z vás budete
má?

Ta maličká, ta je má,
ta má oči jako já
mám;

Na krku má granáty,
mezi nimi dukáty
jsou.

Jak pak já to vyvedu?
Já si pro ni přijedu
tam,
Čtyrma koňma vranejma,
jako sedlák do mlejna
jede.“

Z Čáslavska. — Srov. Suš. 350.

16.

Moje milá.

(Nápěv 107.)

Která bude má,
než ta maličká:
vona štěbetá
jak vlaštovička.

Vona štěbetá,
vona se točí,
když se k ní hezkej
chlapec přibočí.

Z Budějovicka.

17.

Důvěra.

(Nápěv 701.)

Už se Krumlovskej
zámeček bourá:
že se můj milej
za jinou toulá.

Toulá se, toulá,
řekli mi lidé —
až se vytoulá,
však von zas přijde!

Můj milej jede
vod Prahy domů:
já pudu zejtra
naproti němu.

Ach jede, jede
čtyrmi koničky:
vzadu má vrané,
napřed šimlíčky.

Z Budějovicka.

18.

Odhodlanost.

(Nápěv 421.)

Na prahu stála,
hezká se zdála,
já jí dal hubičku,
ona se smála.

Jak s prahu sešla,
tuz se lekla,
že musím na vojnu,
smutně mi řekla.

Na vojnu půjdu,
bojovat budu:
bude-li pán Báh chtít,
přece tvůj budu.

Z Hradecka.

19.

Pozvání.

(Nápěv 107.)

Dlouho holečku,
dlouho k nám nejdeš:
já jsem myslila,
že už neprijdeš!

Když jsi k nám přišel,
pojď večer s námi:
však nejseš cizí,
jseš dobrý známý.

Z Budějovicka.

20.

Mládenci jako z pivoňky.

(Nápěv 255.)

Kdyby mně máti
na trávu dala,
já bych jí trávy
náši našala.

Tráva neroste
jenom za vodou,
kudy Chejnovští
mládenci jedou.

Ale ne všickni,
jenom někteří:
ti kteří nosí
pákové peří.

Pákové peří,
stříbrné sponky:
to jsou mládenci
jako z pivoňky.

Z Plzenska. — Srov. Krol. I, 288.

21.

Namítka.*(Nápv 255, 357.)*

Louka široká,
tráva zelená;
pásla má milá,
pásla jelena.

Nebyl to jelen,
byla to laně:
počkej, má milá,
tři léta na mě.

„Tři léta čekat,
ještě se nevdát:
mohla bych sobě
žalost odchovat.

Žalost odchovat,
radost pochovat,
potom do smrti
toho litovat.“

Z Plzenska. — Srov. Suš. 521; Kol. I, 292.

22.

Česka a Moravka.*(Nápv 292.)*

Přiletěl ptáček
z cizí krajiny;
přines mi psaní,
v něm pozdravení.

Bych se podíval
do země České,
že jsou tam v Čechách
panenky hezké.

Česka má každá
na jazyku med;
a když ji pozná,
pak je jako jed.

Zůstanu raděj
v naší krajině,
najdu si děvče
švarné v Moravě.

Moravka každá
jak rovná svíce,
každá má k chlapci
upřímné srdce.

Z Klatovska. — Srov. Suš. 317.

23.

Překrásná noc.*(Nápv 292.)*

Když jsem šel jednou
k panenci mojí,
svítil mi měsíc
a jasné hvězdy.

Když jsem tam přišel,
ona nespala,
venku pod stromem
na mě čekala.

„Nechoď, holečku,
do mé komory,
neb ti podkovky
tuze cinkají.

Ostanem raděj
venku pod stromem
a tu se spolu
těšiti budem.“

Z Klatovska.

24.

Kámen.*(Nápv 255.)*

Mračí se, mračí,
že bude přšet:
za našim humnem
zelenej vršek.

A na tom vršku
širokej kámen:
chlapce s paenkou
sedává na něm.

Z Plzenska.

25.

Kámen.

Pod našima okny
širokej kámen:
sedávej, holečku,
sedávej na něm;
dá ti pán Bůh štěstí,
požehnání
za tvoje upřímné
milování.

Z Budějovicka.

26.

Vybídka.

(Nápěv 286.)

Když sem odcházel,
muzika hrála;
moje nejmilejší
pro mne plakala.

Ach, neplač pro mne,
půjď raděj se mnou:
a já tobě koupím
sukni zelenou.

Sukni zelenou,
ne tuze dlouhou,
abysi ty mohla
vandrovat se mnou.

Povandrujeme
přes hory, doly,
a lesové budou
naše komory.

Tráva zelená
naše peřina:

tam budeme spávat
a se milovávat,
holka rozmilá.

Z Plzenska. — Srov. Čel. I, 60.

27.

Čeho se báti?

(Nápěv 286.)

Ach holka, holka!
černé oči máš:
a já se tě bojím,
že mne oklamáš.

„Kdybych já měla
ještě černější,
neboj ty se, neboj,
můj nejmilejší!

Neboj se, neboj
mých černých očí:
ale jen se varuj
klevetných řečí.“

Z Plzenska. — Srov. Čel. I, 60; Kol. I, 329.

28.

Slib.

(Nápěv 286.)

Vrána na dubě ¹⁾
žaludy klube:
a to sám pán Bůh ví,
či holka bude!

„Či pak bych byla,
když jsem slíbila:
pod zeleným dubem, ²⁾
že my svoji budem,
jsem ti pravila.“

Z Plzenska. — Srov. Čel. I, 60.

¹⁾ Straka na dubě.

²⁾ tam pod tím dubem,
kde jsem seděla.

29.

Bylina.

(Nápěv 106.)

Děvčátko maly
po poli chodí,
hledá sobě bylinečku,
hlava mu bolí.

Bylinko malá!
kdybich tě znala:
jistě bych si mládenečka
přičarovala.

Ale ne všechny,
jenom jednoho:
vybrala bych sobě ze sta
nejvěrnějšího.

Z Klatovska.

30.

Slib milého.

(Nápěv 260.)

Kdyby se tatínek nevadil,
řekla bych, kdo se mnou včera byl:
vaďte se, tatínku, nebo ne,
byl se mnou můj milej v hospodě.

Kdyby ten tatínek nebroukal,
řekla bych, co mně můj milej dal:
broukejte, můj zlatej tatičku!
dostala jsem od něj hubičku.

Kdyby se tatínek nedivil,
řekla bych, co hoch mi přislíbil:
divte se, tatínku, jak chcete,
ještě rád mne vdávat budete.

Slíbil mi můj milej, přislíbil,
když mne na rozchodnou políbil:
až se ta pšenička vymetá,
že mne pak u vás víc nenechá.

Z Prachenska — Sr. Čel. III, 31.

31.

Jízda k milé.

(Nápěv 64.)

Jen ty mě, koničku,
pěkně nes,
dostaneš ovíska
ještě dnes.

Až ty mě k mej milej
doneseš,
pěkně si hlavičkou
zatřešeš.

Z Prachenska. — Čel. I, 220.

32.

Úcta.

(Nápěv 64.)

Má zlatá panenka!
jak se máš?
až zejtra k vám přijdu,
co mně dáš?

„Přinesu koláče
na mísě,
naleju ti piva,
napí se.“

Z Prachenska.

33.

Kočárek.

(Nápěv 118.)

Já bych vás, děvčátka,
rád vozil,
kdyby se kočárek
nezbořil:
však on se kočárek
nezboří,
vždyť on je kovanej
v Záboří. ¹⁾

Z Prachenska.

¹⁾ železy.

34.

Výhra.*(Nápěv 490, 64.)*

Osum kuželiček,
devátej král:
jen jsem jednou hodil,
hned jsem vyhrál.
Vyhrál jsem panenku, ¹⁾
což je hezká:
chodí na pantoflích
do městečka.

Z Budějovicka.

1) Vyhrál jsem panenku
boubelatou:
ona má sukničku
kropenatou.

Z Berounska.

35.

Výmluva.*(Nápěv 172.)*

Jak pak se, má milá,
jak pak se máš?
„Ach mám se — když ty nic
o mě nedbáš.

Do hospody přideš,
pivo piješ:
a na mě ubohou
nezpomeneš!“

Kterak pak mám na tě
zpomínati:
když vaši zbraňujou
k tobě jíti?

„Jen tomu, holečku,
nikdy nevěř:
i vždycky se ptají,
proč k nám nejdeš?“

Z Budějovicka.

36.

Boty pod okny.*(Nápěv 207.)*

Jen ty k nám, Matoušku!
jen ty k nám choď:
nechávej v zahrádce
pod okny bot.

Panímáma praví:
„Či to boty?“ —
To jsou Matouškovy
od roboty.

Z Prachenska.

37.

Návštěva.*(Nápěv 480.)*

Či je to pachole?
v noci chodí:
vono celý noci
lidi budí.

Dyť je to pachole
lichtářovo:
von chodí za cerú
šafářovo.

Tluču, tluču, dívčko,
votevři mně:
dyť to není v létě,
je to v zimě.

„Dyť bych já ti ráda
votevřila,
kdyby moje máma
neslyšila.

Kdyby moje máma
huslyšila,
vona by nás třeba
voba zbila.

Jdi ty raděj, chlapče,
jdi ty domů:
poruč ty mě tady
pánu Bohu.“

Z Domažlicka.

38.

Úmysl milenin.

(Nápěv 771.)

Až odtud pojeděš,
můj holečku,
já pudu za tebou
za vojačku.

„Co bys, má panenko,
tam dělala?
vždyt bys mě ve vojsku
nepoznala?“

Udělala bych se
malým ptáčkem,
snášela bych se ti
nad kloboučkem.

Udělala bych se
vlastovičkou,
snášela bych se ti
nad hlavičkou.

Z Prachenska. — Srov. Čel. II, 41.

39.

Znamenaná cesta.

(Nápěv 771.)

Když jsem do Nevěsíc
chodíval,
já jsem si cestičku
znamenával:
červený růžičky
jsem si házel,
kudy jsem panenku
doprovázel.

Z Prachenska.

40.

Milý ve dvoře.

(Nápěv 480.)

Ten panský dvoreček
ten se bělí,
slouží tam můj milej,
mně se líbí;
slouží, slouží, slouží
v panským dvoře,
on se tam červená
jako růže.

Z Klatovska.

(Nápěv 482.)

Ten řečický zámek
pěkný bílý,
slouží tam můj milý,
mně se líbí;
je pěkný červený,
jako kvítí:
kýž mi ho je možná
políbiti!

Z Tábořska.

41.

Dobrá voda.

(Nápěv 482.)

Okolo javora
teče voda:
napí se, má milá,
však je dobrá;
napí se má milá,
napí se jí,
budeš mít srděčko
uzdravený.

Z Tábořska.

(Nápěv 482.)

Okolo Kláštera
teče voda:
napí se, má milá,
což je dobrá!

„Já jsem se napila
do libosti:
děkuju ti, chlapče,
z upřímnosti!“

Z Budějovicka.

42.

Zákaz.

(Nápěv 83.)

Záhon petržele,
záhon máku:
Nechoďte k nám, hoši,
do baráku.

Záhon petržele,
záhon prosa:
nechoďte k nám, hoši,
když je rosa.

Záhon petržele,
záhon mrkve:
nechoďte k nám, hoši,
až se smrkne.

Záhon petržele,
záhon zeli:
nechoďte k nám, hoši,
až v neděli.

Z Plzenska.

43.

Pohaněná milá.

(Nápěv 86.)

Což ten panský mostek
prohýbá se,
na něm je travička,
neseká se.

A pod tím mostěčkem
drobné ryby,
tam je má panenka,
mně se líbí.

Šíte mně, matičko,
košiličku,
a já si pojedu,
pro Ančičku.

Šíte mně, matičko,
vyšívanou,
že já mám panenku
pohaněnou.

„Kdo ti ji pohanil?“
Můj kamarád:
proto ji pohanil,
že jí má rád.

„Kdo ti ji pohanil?“
Všecky lidi:
a já ji nehaním,
mně se líbí.

„A když se ti líbí,
tak si ji měj,
na ty lidské řeči
nic nedávej.“

Z Chrudimska. — Srov. Suš. 312; Kol. I,
249.

44.

Marné hanění.

(Nápěv 74, 290.)

Vypraná vestička ¹⁾
neválená:
že je má panenka
pohaněná.
Kdo ji hanil?
všichni lidi:
co je komu na tom?
mně se líbí.

„Vypraný šáteček ²⁾
neválený:
že je můj holeček
pohaněný.
Kdo ho hanil?
všickni lidi:
co je komu na tom?
mně se líbí.“

Z Prachenska.

¹⁾ Košilička tenká.

²⁾ Ten šáteček bílý.

45.

Nebezpeční Hosiňáci.*(Nápěv 75.)*

Co jsou nám Hosiňáci
dokázali,
co jsou nám Hosiňáci
dovedli:
oni nám naše holky
odváděli,
oni nám naše holky
odvedli!

Z Budějovicka.

46.

Jasná upřímnost.*(Nápěv 73.)*

Na horách se svítí, ¹⁾
já tam poběhnu;
je-li to kvítečko,
já ho utrhnu.

Kvítečko to není,
je to má milá:
proto se tak svítí,
že je upřímná.

Z Berounska. — Srov. Čel. III, 37.

¹⁾ Co se to tam svítí.

47.

Poctivost.*(Nápěv 483.)*

Pověz mně, má milá!
proč jsi tak tenká?
„Proč pak bych nebyla,
vždyť jsem panenka?
panenka poctivá,
a ty mládenec:
obádvá nosíme
zelenej věnec.“

Z Budějovicka.

48.

Radost matčina.*(Nápěv 73.)*

Koukněte, matinko,
koukněte na mě,
kterak se mládenci
tahají o mě;
kterak se tahají,
kterak se perou:
máte vy, matinko,
radost nad dcerou!

Z Prachenska. — Srov. Čel. II, 20.

49.

Jablůnek.*(Nápěv 594.)*

Tam hle je jablůnek,
já na něj vlezu,
jen jednou zatřesu,
hned zase slezu.

Jsou na něm jablíčka,
pěkny červený;
tam pod ním sedává
mé potěšení.

Z Prachenska. — Srov. Čel. II, 15.

50.

Naše holky.*(Nápěv 594.)*

Pod našima okny
roste jeřábek:
že jsou naše holky
jako obrázek.

Pod našima okny
roste rokytí:
že jsou naše holky
jako to kvítí. ¹⁾

Z Plzenska.

¹⁾ jako motyky.

51.

Milé rozednění.*(Nápěv 350.)*

Zdálo mi se, zdálo,
že se od hor mračí:
a to se černají
mé panence oči.

Zdálo mi se, zdálo
o východní záři:
a to se zardělo
mé panence v tváři.

Zdálo mi se, zdálo,
že se rozednělo:
a to se svítilo
mé panence čelo.

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 414; Kol. I, 323; Čel. I, 82.

52.

Utrhační lidé.*(Nápěv 350.)*

Lidi povídali,
že nejsem mládenec:
mám klobouk na straně
a zelený věnec.

„Lidi povídali,
že nejsem panenka:
mně květe poctivost
jako rozmarínka.“

Z Bydžovska.

53.

Podiynosti.*(Nápěv 79.)*

Co to máš, má milá,
co to máš za čelo:
jak jsem tě políbil,
celé se zardělo.

Co to máš, má milá,
co to máš za oči:
když do nich pohlednu,
svět se mnou se točí!

Co to máš, má milá,
co to máš za lice:
když já jich nevidím,
bolívá mě srdce.

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 217.

54.

Zchytralá nevědomost.*(Nápěv 55.)*

Má milá, má milá!
černé oči máte:
povězte, řekněte,
čím je umejváté?

„Já jich neumejvám,
leč jen za den jednou,
v tom našem potoce
vodičkou studenou.“

U potoka stála,
napájela páva:
povězte, má milá,
kdo u vás bejvává?

„Nevím, sama nevím,
ale dnes se dovím:
přijďte k nám z večera,
jistotně vám povím.“

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 411; Kol. I, 165.

55.

Láska nezradí.*(Nápěv 250.)*

Kdybých já se nebál,
má milá, tvé zrady,
šel bych na jablička
do vaší zahrady.

Bojím se však, bojím,
žebyš mne zradila;
žeby mně má služba
za rok nestačila.

„Neboj se, můj milý,
já tebe nezradím:
červeným šátečkem
okýnko zahradím.“

Z Berounska. — Srov. Suš. 255.

56.

Vrany koně.

(Nápěv 743.)

Koně, vrany koně
pod javorem stojí,
a má nejmilejší
na pole se strojí.

„Kdybych já věděla,
čí to jsou koničky,
navázila bych jim
studené vodičky.

Kdybych já věděla,
že jsou hocha mého,
nasykala bych jim
ovsa zrnátého.

Z Klatovska.

57.

Výstraha.

(Nápěv 134.)

Kalouskovy koně
čistou vodu pijou:
dej pozor, Jeničku,
ať tě nezabijou!

Kdyby tě zabili,
bylo by tě škoda:
plakala by pro tě
mlynářova dcera.

Z Berounska.

58.

Věchozdar.

(Nápěv 743.)

V té naší zahrádce
pěkně roste kvítí,
do těch našich oken
pěkně slunce svítí.

Pod večer na nebi
jasná hvězda vyšla:
že za mnou má milá
do zahrádky přišla.

Do zahrádky přišla,
podlé mne si sedla;
nezůstala dlouho,
hnedky zas odběhla.

Neořu, neseju,
přece se mi rodí:
mám já potěšení,
samo za mnou chodí.

Nechodí, nechodí,
přišla jenom jednou,
jako ta ovečka
za zelenou travou.

Z Plzenska. — Srov. Suš. 295; Kol. I, 79,
161.

59.

Tužba.

(Nápěv 346.)

Kdybych já moh býtí,
kde je mé myšlení:
tam kde se prochází
moje potěšení!

Kdyby mi nebyly
hory na závadě,
viděl bych mou milou
chodit po zahradě.

Chodit po zahradě
trhat modré kvítí:
ach, to sám pán Bůh ví,
budu-li tě mítí!

Hory, černé hory,
ustupte na stranu:
ať přece mou milou
za ženu dostanu.

Z Tábořska. — Srov. Suš. 200.

60.

Nedověra.*(Nápěv 93.)*

Červená růžičko,
co se nerozvíjíš?
co k nám, můj Jeníčku,
co k nám už nechodíš?

„Kdybych já k vám chodil,
ty bysi plakala,
červeným šátečkem
oči utírala.“

Proč bych já plakala,
když mne nic nebolí?
milovali jsme se,
jako dva holubi.

Jako dva holoubky,
jako dvě hrdličky:
já jsem ti dávala
upřímné hubičky.

Upřímné hubičky —
falešná tvá láska:
nebudu ti věřit,
až bude ohláška.

Až bude ohláška
na té naší šaře,
tenkrát budu říkat
bratru tvému švaře.

Bratru tvému švaře,
matce panímámo;
budu jí líbávat
ruce každé ráno.

Ruce každé ráno,
nohy každý večír:
a to všecko proto,
že jsi ty můj přeci.

61.

Rakev neupřímného.*(Nápěv 376, 384.)*

Měla jsem milého,
umřel mi na klíně:
dala jsem mu dělat
truhličku v Kolíně;
truhličku v Kolíně,
a víko v Kostelci:
abyste věděli,
falešní mládenci!

Z Čáslavska.

62.

Nestálý milý.*(Nápěv 743.)*

Ráda jsem, Jeníčku,
ráda jsem tě měla,
dokud jsi nechodil
ještě za jinejma.

Jednou jdeš k Anince,
podruhé k Marjance:
když jsi hezkej chlapec,
každá tě ráda chce.

Z Klatovska.

63.

Rada.*(Nápěv 79.)*

Studýnka roubená
mezi vinohrady:
pověz mně, má milá,
čí užíváš rady?

„Či bych užývala
než mého milého?
pro něho já nesmím
milovat jiného.“

Z Čáslavska.

64.

Trpělivá milá.*(Nápěv 345.)*

Roztocká hospoda
je velmi vysoká,
přeletěla přes ni
husička divoká.

Přeletěla přes ni
jenom jednou v roce,
vypila vodičku
v Roztockém potoce.

Tu čistou vypila,
tu kalnou nechala:
což jsem, můj holečku,
pro tebe vystála!

Co jsem už vystála,
co ještě vystojím:
pro tebe, můj zlatej,
vše ráda přestojím!

Z Rakovníka. — Srov. Suš. 532.

65.

Nekalost.

(Nápěv 345.)

Husička divoká
letěla s vysoka,
vypila vodičku
z našeho potoka.

Tu čistou vypila,
kalnou nám nechala:
což je po panence,
jest-li je nekalá!

66.

Bezpečnost.

(Nápěv 117.)

Když jsem nezahynul,
když ta vojna byla,
taky nezahynu,
když už pomínula.

Když jsem nezahynul
mezi Rakušany,
taky nezahynu
mezi svými pány.

Když jsem nezahynul
na francouzských lukách,
taky nezahynu
mé panence v rukách!

Z Prachenska,

67.

Víšeň.

(Nápěv 346.)

Kdybysi byl přišel,
než měsíček vyšel,
byla bych ti dala
za klobouček víšeň.

Za klobouček víšeň,
do kapsičky šátek:
abys nepodváděl
poctivých děvčátek.

Z Prachenska.

68.

Důvěra v Boha.

(Nápěv 346.)

Dej Bože, dej vláhy
do naší dědinky:
já jsem si zasila
záhon rozmarinky.

Sila jsem zelenou,
žlutá mně vychází:
že se můj Jeníček
s jinšíma prochází.

Prochází, prochází —
ať si vodi jiné:
co mně pán Bůh soudí,
přec mne to nemine.

Z Bereunska. — Srov. Suš. 327.

69.

Vzácné kvítí.

(Nápěv 681.)

Ty Zvíkovské zahrady
pěkně se zelenají;
procházelo se tam
mé zlaté potěšení.

Procházelo, prochází,
procházet se nebude:
ale sám pán Bůh ví,
čí to děvčátko bude!

Bude-li má, nebo tvá,
komu nám ji pán Bůh dá,
kdo to pěkné kvítí,
kdo je utrhnouti má!

Z Berounska.

70.

Láska.

(Nápěv 775.)

Za těma, za těma
černýma očima,
věru bych já pro tě Dunaj
skokem přiskočila.

Ne Dunaj, ne Dunaj,
ale celé moře
pro tebe bych přeplovala,
potěšení moje!

Z Berounska.

71.

Lítost.

(Nápěv 65.)

Co je ti? co je ti?
že se na mě hněváš,
že mi ani na dobrou noc
pár hubiček nedáš?

„Nehněvám, nehněvám,
ale je mi líto,
že za jinou chodiváš —
povídali mi to.“

Z Prachenska.

72.

Koníčky na úhoře.

(Nápěv 95.)

Či jsou to koníčky
na tom našem ouhoře?
oni se tam pasou
od samého poledne.

Kdybich já věděla,
že jsou mého milého,
já bych je zahrála
do jetele bílého.

Kdybich já věděla,
že jsou mého Jenička,
já bych je zahrála
do pěkného zelička.

Z Klatovska. — Srov. Čel. II, 54; Suš. 254.

73.

Starost o koníčky.

(Nápěv 108.)

Dlouho, můj holečku,
dlouho domů nejdeš:
koně máš ve stáji,
hladem ti řehtají,
kdy je krmit půjdeš?

Dej jim, má panenka,
dej jim kousek sena:
aby se nažrali,
na mne nečekali,
Když já nejsem doma.

Dej jim, má panenka,
dej jim kousek včičky:
aby se nažrali,
na mne nečekali
mý vrany koníčky.

Z Klatovska.

74.

Roztlučení džbán.

(Nápěv 638.)

Šla panenka pro vodu,
měla novou nádobu;
potkal ji tu pán,
roztlouk' on jí džbán.

Šla panenka, plakala,
svého džbánu želela:
Třeba vy jste pán,
zaplaťte mně džbán!

„Milé panenko! neplač ty,
škoda se ti nahradí:
za zelenej džbán
šáteček¹⁾ ti dám.“

Děvče šátek nechtělo,
vždy jen džbánu želelo:
Třeba vy jste pán,
zaplaťte mi džbán!

„Mlě panenko! neplač ty,
škoda se ti nahradí:
za zelenej džbán
prsten tobě dám.“

Děvče prsten nechtělo,
vždy jen džbánu želelo:
Třeba vy jste pán,
zaplaťte mně džbán!

„Mlě panenko! neplač ty,
škoda se ti nahradí:
za zelenej džbán
vezmu si tě sám.“

Děvče víc nezelelo,
ale bylo veselo:
„Za zelenej džbán
dostal se mně pán!“

Z Hradecka. — „Řezanka“ tanec tak řečený.

- 1) Jako zde nejprv šáteček a potom prsten za džbán se podává, tak mohou se i jiné věci zvolit, ano i řada jich dle libosti prodloužit, ku př. „koně — domek — panství tobě dám,“ při čemž toliko toho pozorovati jest, že cena věcí podávaných postupovati, a naposledy pán sebe sám za výplatu obětovati musí. — Srov. Suš. 126; Kol. II, 20; Luž. I, 162; Wójc. I, 41; Olesk. 448; Lip. I, 32.

75.

Chlapík z Moravy.

Já jsem chlapík z Moravy,
má panenko, nevěř mi:
já jsem tak jako pták,
pomiluju, nechám tak.

76.

Malé a dospělé děvče.

(Nápěv 269.)

Když jsem husy pásala,
zimou jsem se třásala:
nyněko když hus nepasu,
už se zimou netřesu.

Když jsem byla maličká,
chovala mne matička:
nyněko když jsem veliká,
potřebuju ženicha.

Z Hradecka.

77.

Švárně děvče.

(Nápěv 244.)

Já jsem mladá, hezounká,
houbelatá, bělounká:
kdo chce moje jmeno vědět,
říkají mi Lidunka.

Hned jsem dobrá, hned jsem zlá,
slovičkem mě rozhuěvá;
kdo mne nezná, ať k nám přijde,
ať se na mě podívá.

Měla jsem se loni vdát,
nechtěla mně máti dát,
že jsem ještě tuze mladá,
musela jsem tak nechat.

Ledajakýs otrapa
ať k nám cestu netlapá,
ať neláme našich dveří,
o lásce mi netlachá.

Z Kouřimska. — Srov. Čel. III, 37. Zdá se, že básník umělý tuto píseň jaksi vzdělal, aspoň sloha první není prstonárodní.

78.

Nekrmené koně.

(Nápěv 243, 244.)

Kdo mně krmí koničky,
když jsem u svý holčičky?
nechtěla mne domů pustit,
že až zajdou hvězdičky.

Hvězdičky se ztratily,
já byl eště u milý:
mý koničky nekrmeny
přenáramně řejhtaly.

Mlčte, mlčte, koničky!
naseču vám travičky,
abyste mi neřehtaly,
když jsem u svý holčičky.

Z Prachenska.

79.

Cesta v noci.

Žádnej neví jako já,
jak je cesta v noci dlouhá;
žádnej neví jako já,
jak je cesta v noci zlá.

Kdo mně krmí koničky,
když já nejsem v noci doma?
kdo mně krmí koničky,
když jsem u svy holčičky?

Kdo mně sklídí nádobí,
když já v noci nejsem doma?
kdo mně sklídí nádobí,
když já jsem u svý milý?

Z Prachenska.

80.

Žádost.

(Nápěv 134.)

Vysoký jaloveček,
vysoký jako já:
kýž mi tě, má panenko,
kýž mi tě pán Bůh dá!

Z Berounska.

81.

Kanafaska.

(Nápěv 566.)

Proto jsem si kanafasku
koupila,
abych se ti, můj Jeničku,
libila:
na červenou, na zelenou,
na bílou,
abysi mně nechodíval
za jinou.

Z Hradecka. — Srov. Čel. I, 216; II, 16.

82.

Potěcha.

(Nápěv 634, 635.)

Šla má milá do háječka,
do zeleného,
potkala tam mládenečka
modrookého.

„Myslivečku mládenečku!
přijďte zejtra k nám,
já mám doma bilej šátek,
a já vám ho dám.“

Mysliveček mládeneček
dvěře otvírá,
a ta jeho nejmilejší
oči utírá.

„Neplač, neplač, má panenko!
vždyť se k tobě znám:
až se žitko zazelená,
ruku tobě dám.“

Z Berounska.

83.

Prozřetelný milý.

(Nápěv 584.)

Před sousedy na potoce
husy se perou:
jdi, Jeničku, vem flintičku,
zabí některou.

„Já ty husy nezabiju,
já je dobře znám:
jsou to husy paňmáminy,
kam já chodívám.“

Kdybych já jí jednu zabil,
hněvala by se;
a kdybych tam potom přišel,
vadila by se.“

Z Berounska. — Srov. Čel. III, 59; Suš. 306;
Kol. I, 346.

(Nápěv 548.)

Před sousedy na potoce
 husy se perou:
 Jdi, Jeničku, vem flintičku,
 zabí některou.
 „Toho já neudělám,
 já ty husy dobře znám:
 jsou to husy z toho dvora,
 kam já chodívám.“

Z Plzenska.

84.

Patero milých.

(Nápěv 584.)

Sedí milá za stolečkem,
 jako z růže květ,
 sama sobě povídala,
 že jich měla pět.

Jeden si ji zamiloval,
 druhý mu ji vzal;
 a třetího srdce bolí,
 že jí nedostal.

Čtvrtej stojí pod okýnkem,
 utírá oči;
 a ten pátej při muzice
 šátečkem točí.

Z Berounska. — Srov. Čel. II, 48; Suš. 316.

85.

Shoda.

(Nápěv 139.)

Koulelo se, koulelo
 červené jablíčko:
 komu ty se dostaneš,
 má zlatá holčičko?

Koulely se, koulely
 dvě naproti sobě:
 komu bych se dostala,
 než, Jeničku, tobě?

Komu bych se dostala,
 než, můj milej, tobě:
 ty jsi hezkej; já taky,
 šikneme se k sobě.

Z Berounska. — Srov. Čel. I, 216; II, 35; Suš. 248, 407; Kol. I, 120.

86.

Měsíček a hezká panna.

(Nápěv 139.)

Na vršíčku jalovec,
 pod vršíčkem kvítí:
 což je hezky milovat,
 když měsíček svítí!

Na vršíčku jalovec,
 pod vršíčkem tráva:
 což je hezky milovat,
 když je hezká panna!

Z Berounska. — Srov. Kol. II, 302.

87.

Lživý ptáček.

(Nápěv 139.)

Co ten ptáček štěbetá,
 co na dubě sedá?
 která panna hocha má,
 že je vždycky bledá.

Mlč, ty ptáčku, mlč, ty lžeš, ¹⁾
 jak cikánská kůže:
 však já taky hocha mám,
 a jsem jako růže.

Z Klatovska. — Srov. Čel. III, 49.

¹⁾ Mlč, ty ptáčku! mlč, ty lžeš,
 nepovídáš pravdu:
 a já taky hocha mám,
 a mám přece barvu.

(Nápěv 448.)

Co ten ptáček tam povídá,
 co na dubě sedá?
 která panna dva miluje,
 že je každá bledá.

V hrdlo lžeš, ty malý ptáčku!
pravíť Jezuviti:
která panna dva miluje,
že je jako kvítí.

Že má ruce jak lilije,
tváře jako růže:
jenom se jí postarejte
o svatební lůže.

Z Berounska.

88.

Vzkázání.*(Nápěv 348.)*

Leť, můj poslíčku, jako pták
k potěšení mému,
pozdravuj ho nastokrát
a dej vědět jemu:

Že ho věrně miluju,
ve svém srdci nosím:
aby přišel večer k nám,
že ho pěkně prosím.

Z Berounska.

89.

Ztracený pantoflíček.*(Nápěv 788.)*

Ztratila jsem pantoflíček
ve pšenici,
ztratila jsem pantoflíček
v žitě:
jen ty mi ho, můj Honzíčku,
hledej,
ztratila jsem pantoflíček
levej.

Z Prachenska.

90.

Pantoflíček.*(Nápěv 381.)*

V Strakonících na rohu
vedlé perníkáře
ztratila jsem pantoflíček:
běžte pro rychtáře!

A vy pane rychtáři!
řídte podlé práva:
ztratila jsem pantoflíček,
našla bych ho ráda. ¹⁾

Z Prachenska.

¹⁾ záplatím vám ráča.

91.

Rakušanka a Moravanka.*(Nápěv 341.)*

Lepší je ta Rakušanka,
než Moravské děvče:
Rakušanka dá hubičku,
a Moravka nechce.

Z Hradecka.

92.

Vzdálený milý.*(Nápěv 581.)*

Za tím našim háječkem
zraje pěkný žito:
můj milej je daleko,
je mi ho přec líto.

Já mu pudu naproti,
vemu pěkný šaty,
dám mu hezkou hubičku
a srdéčko taky.

Z Prachenska.

93.

Marné přikori.*(Nápěv 355.)*

Líto, líto přichází,
srdce mé se léká:
každej tu na mě žaluje,
každej na mě štěká.

Sestra, matka zbraňuje,
tatík ještě více:
já tebe přece nenechám,
moje zlaté dívče!

Z Budějovicka.

94.

Otrhaná milá.*(Nápěv 311.)*

Moje milá roztomilá,
 což to holka hezká:
 sukničku má roztrhanou,
 košilíčkou blejská.

Moje milá sukni nemá,
 ale bude mítí:
 zeleničkou, červeničkou,
 jakou bude chtítí.

Z Plzenska.

95.

Ptáček.*(Nápěv 406.)*

Šla panenka do háječku,
 chytila tam ptáčka,
 dala si ho do šátečku,
 by ho nezamáčkla.

„Pust mě, pust mě, zlaté dítě!
 já ti budu zpívat:
 až se tudy se svým milým
 budeš procházívat.“

Z Berounska.

96.

Hněv milenců.*(Nápěv 274.)*

V tom háječku při měsíčku
 zpíval tam slavíček:
 že už více nemiluje
 Andulku Jeníček.

Tak dlouho se milovali,
 až se rozhněvali:
 ale zase v krátkém čase,
 zase se shledali.

Z Prachenska.

97.

Vyprovázení.

Už je malá chvilka do dne,
 pojď, má milá, vyprovod mne;
 pojď, má milá, pojď,
 pojď, mne vyprovod.

Svitá, svitá svitáníčko,
 stroj, má milá, snídaníčko;
 pojď, má milá, pojď,
 pojď, mne vyprovod.

Svitá, svitá, je den bílý,
 už já musím od svý milý;
 pojď, má milá, pojď,
 pojď, mne vyprovod.

Vyprovod mne mezi vrata,
 má panenka boubelatá!
 pojď, má milá, pojď,
 pojď, mne vyprovod.

Vyprovod mne na rozcestí,
 na cestu mně vinšuj štěstí;
 pojď, má milá, pojď,
 pojď, mne vyprovod.

Vyprovod mne na pěšinku,
 na cestu mně dej hubinku;
 pojď, má milá, pojď,
 pojď, mne vyprovod.

Z Bydžovska. — Srov. Čel. I, 218.

98.

Lijavec.*(Nápěv 435.)*

Prší, prší, jen se lije!
 kam ty koně postavíme?
 Postavte je, kde chcete,
 já se držím děvčete.

Postavte je do zahrádky,
 já se držím Marijánky;
 postavte je pod oknem —
 jen když my dva nezmoknem.

Z Bydžovska.

99.

Sloužící milá.

(Nápěv 650.)

Má panenka v Praze slouží,
 mé srdéčko po ní touží:
 však já ji tam nenechám,
 já si pro ni pojechám.

Z Berounska.

100.

Děvče u zpovědi.

(Nápěv 274, 637.)

Šla panenka k zpovídání,
 měla zlaté šněrování,
 a pan páter se jí ptal,
 kdo že ji tak šněroval?

Pane páter, co se ptáte?
 vždyť vy mě jen zpovídáte:
 sama já se šněruju,
 a Honzička miluju.

„Zanech, holka, mlkování,
 dej se raděj na pokání,
 sice trestu neujdeš,
 do pekla se dostaneš.“

Já se pekla nic nebojím,
 jen když já mám, oč já stojím:
 když mám Honzička svého,
 milovníčka věrného.

Z Prachenska. — Srov. Kol. I, 132.

101.

Dobrá rada.

(Nápěv 538.)

Za tou naší stodoličkou,
 za tou naší stodolou
 plakala tam má panenka,
 plakala tam nade mnou.

„Neplač, neplač, nenaříkej, ¹⁾
 vždyť já přijdu brzičko:
 časně ráno za svitání,
 dřív než vyjde sluníčko.“

Když máš přijít zejtra ráno,
 zůstaň radší hned u mne:
 potěšíš tak mé srdéčko,
 potěšíš i sám sebe.

Z Prachenska.

1) Místo následujících dvou sloh zpívá se
 místem tato jedna:

Neplač, neplač, nenaříkej,
 vždyť já si tě přec vezmu:
 až jen drobet povyrosteš,
 vezmu si tě za ženu.

102.

Slíb.

(Nápěv 538.)

Za tou naší stodoličkou,
 za tou naší stodolou
 naříkala má panenka,
 že prej chodím za jinou.

Nevěř tomu, má panenko,
 nevěř ty nic žádnému:
 já nechodím než za tebou,
 a jinou si nevemu.

Já bych za tebou nechodil,
 kdybys nebyla hezká:
 když já tejdén tě nevidím,
 po tobě se mi stejská.

Z Prachenska.

103.

Starostlivost.

(Nápěv 747.)

Před tím naším okenečkem
 stojí lípa zelená:
 šasto na tě, můj holečku!
 mé srdéčko zpomíná.

Pořád lidi povídají,
 že ta vojna zas bude:
 nevím, nevím, můj holečku!
 jaké to s tebou bude.

Z Berounska.

104.

Věrná milá.*(Nápěv 747.)*

Čtrnáct let jsem byl na vojně,
ty ses ještě nevdala:
na koho jsi, moje milá,
na koho jsi čekala?

„Čekala jsem, můj holečku!
čekala jsem na tebe:
až ty z vojny domů přijdeš,
že pak svoji budeme.“

Z Berounska.

105.

Překážka v pobožnosti.*(Nápěv 309.)*

Když tě vidím, má panenko!
v tom kostele klečeti,
nic nemohu sloužit Bohu,
musím na tě hleděti:
kdybych Boha tak miloval,
jako miluju tebe,
byl bych dávno za svatého,
jako anděl z nebe.

Z Berounska. — Srov. Suš. 261; Kol. I, 126;
Wojč. II, 211; Žeg. P. 154.

106.

Jisté znamení.*(Nápěv 400.)*

Ještě husy nekejhaly,
ještě ráno nebude:
ještě chlapec na návštěvě,
ještě odtud nepude.

Z Prachenska.

107.

Poupě.*(Nápěv 367.)*

Náš Honzíček, maly poupě,
šoupával on se po sloupě
nahoru, pak dolů
k Zápotockejm do dvoru.

Zápotocká to viděla,
starému to pověděla:
„Pudu tam! je-li tam,
já mu hodně vylupám!“

Honza slyšel hubování,
nechal dívky milování,
utikal, pospichal,
by ho starej nedostal.

Z Klatovska.

108.

Láska a sluníčko.*(Nápěv 649.)*

Nestůj, děvče, na sluníčku,
chraň se jarního větríčku:
tváře se ti změníjí,
pihy se tě chytějí.

Ona jen se tomu smála,
na sluníčku přece stála:
když čekala Tonička,
nebála se sluníčka.

A když se s ním seznámila,
zas do chládku radš chodila;
kde sluníčko svítilo,
milo jí tak nebylo.

Z Hradecka.

109.

Rukavice.*(Nápěv 544.)*

Včera mně svítilo sluníčko,
dnes už mě zebou ruce;
kdybys byl, Honzíčku, upřímněj,
koupil bys rukavice.

„Kup ty mně, má milá, na podzim,
já ti je koupím z jara:
až budeš chodívat na trávu,
abys se neužala.“

Z Klatovska.

110.

Rozmarína.*(Nápv 583.)*

Seděla pod borovičkou,
plakala, že má chudičkou
kytičku rozmarínovou
na zahrádce.

Prosila božího deště,
aby jí vyrostla ještě
kytička rozmarínová
na zahrádce.

Z Bydžovska.

111.

Čiprné děvče.

Mladost, radost!
ani mně nedají dorost:
včera mně minulo patnáct let,
už jsem jich přelhalo devět.

Nedám, nedám,
mládenci, to vám povídám,
se stromu jablíčka trhati:
musíte času čekati.

Z Táborska.

112.

Svitání.*(Nápv 691.)*

Kdyby bylo nesvitalo,
bylo by mi děvče dalo
tři hubičky nebo čtyry,
to je děvče roztomily!

Z Prachenska.

113.

Děvčata z Lomce.*(Nápv 538.)*

Už jdou děvčátka z Lomečku,
už jdou děvčata z Lomce:
mají červený čepení,
mají zelený věnce.

Z Táborska.

114.

Naučení.*(Nápv 191.)*

Pověz mně, och má znejmilejší!
kudy k vám budu chodit?

Vokolo humen je cestička,
ta tě k nám bude vodit.

Vokolo humen je cestička,
je pěkná drnovatá:
kdy ty k nám, můj Honzičku, při-
deš,

sedni před naše vrata.

Před těma našima vratami
je pěkněj bílej kámen:
kdy ty k nám, můj Honzičku, při-
deš,

jenom si sedni na něn.

Před těma našima vratami
je pěkněj kameníček:
aby vo tom lidi věděli,
že jsi můj milovníček.

Z Domažlička.

115.

Neznámá.*(Nápv 618.)*

Šafáři, Ů
mlynáři!

z vašeho dvora
krásná osoba
vychází.

Jeníčku,
bratříčku!
nabí flintičku,
postřel Aničku
na hrázi.

Nechám jí,
neznám jí:
ona mně koupí
na pěkný šaty
hedbávi.

Já jí zas
zlatý pás,
stříbrny přazky,
zlaty podvazky:
„Tu máš, Ančičko,
zlatá perličko!
lásku zas.“

Z Hradecka a z Budějovicka. — Srov. Kol. I, 389.

1) Rychtáři,
šafáři! atd.

116.

Nedbalý.

(Nápěv 2.)

Adámku náš!
co pak děláš?
na louce ti pasou,
ty jsi mezi chasou,
ty nic nedbáš.

Z Berounska. — Srov. Čel. I, 19.

117.

Slib.

(Nápěv 2.)

Adámku můj!
v slovu mně stůj,
co jsi mně sliboval,
když jsi mne miloval,
že budeš můj.

„Andulko má!
není možná:
počkej jen do jara,
až bude sňala,
pak budeš má.“

Andulko má
roztomilá!
do smrti nejdelší
moje nejmilejší —
žádná jiná.“

Z Berounska. — Srov. Čel. I, 19; Suš. 341.

118.

Matoušek.

(Nápěv 2.)

Matoušek můj,
on vozí hnůj:
až on ho vyvozí,
koníčky vybrodí,
pak bude můj.

Na vrbě pták,
v potoce rak,
v rybníce rybice:
má zlatá dívčice,
já tě mám rád!

Z Prachenska.

119.

Spomínka.

(Nápěv 396.)

Moje milá
je z Rájova:
je-li tak zdráva,
když ráno vstává,
jako jsem já?

Z Budějovicka.

120.

Bázlivá.

(Nápěv 123.)

Pod ten Pražský most
teče vodička:
napoj mně, má milá,
hubičko rozmilá,
mého koníčka.

„Já nenapojím,
já se ho bojím:
on by mě pošlapal,
on by mě pošlapal,
kdoby mě zhojil?“

Pražští doktoři
to jsou lékaři:
ty by tě zhojili,
moje potěšení,
za dvě hodiny.

Z Prachenska.

121.

Přípověd.

(Nápěv 232.)

Karličku, Karle!
nepovidej na mě:
hrušky zrajou, jab'ka taky,
až uzrajou, dám ti taky,
přiď, Karličku, na ně.

Z Bydžovska.

122.

Výstraha.

(Nápěv 47.)

Až ty půjdeš k nám,
nechodivej sám:
vezmi s sebou kamaráda,
panimáma bude ráda,
přes zelenej háj.

V zeleném háji
na tě čekají:
zabijou tě pro Ančičku,
zakopají pod jedličku,
tam tě nechají.

Z Kouřimska.

*

(Nápěv 46.)

Až ty půjdeš k nám,
nepřicházej sám:
vem si s sebou kamaráda,
a já tomu budu ráda,
ne- a ne- a nepřicházej sám.

V zeleném háji
na tě čekají;
nechodivej, můj holečku!
zabijou tě pro tvou dívčku,
tam tě, tam tě, tam tě nechají.

„Když mě zabijou,
vostanu ležet:
bude pro mne má hubička,
červená bílá růžička,
kvílet, kvílet, kvílet a želet.“

Z Klatovska. — Srov. Čel. I, 86; Suš. 261;
Kol. I, 165.

123.

Věrná milá.

(Nápěv 534.)

Pod našima okny
roste tam bez:
pověz mně, Ančičko,
mé zlaté srdíčko!
kdo tam byl dnes?

„Byl je tam Josífek,
pod okny stál.“
Pověz mně, Ančičko,
mé zlaté srdíčko:
co se tě ptal?

„On volal, on klepal
na okýnko:
Otvírej, nedřímej,
otvírej, nedřímej,
má hubinko!

A já bych ti ráda
otevřela:
kdyby mě hlavička
pro mého holečka
nebolela.

Však tě tak nebolí,
jak se děláš:
že ty tam, hubičko,
mé zlaté srdíčko!
jiného máš.

Koho bych tu měla?
jsem tu sama:
jen tu se mnou leží
v postýlce u dveří
panimáma.“

Z Klatovska.

*

124.

Otázka k lásce.

(Nápěv 154.)

Kde, lásko, kdes byla,
že jsi tu nebyla?
bez tebe v tesknosti
žiju v svý mladosti —
kde pak jsi chodila?

„Po horách, po lesích,
po městech i po vsích,
všude jsem chodila,
spáti jsem nedala,
srdce jsem trápila.“

Z Berounska.

125.

Třeboně.

(Nápěv 510.)

Třeboně, Třeboně!
co se to tam blejská?
já tam taky pudu,
namlouvat si budu,
je tam holka hezká.

Z Táborska.

126.

Srdečná žádost.

(Nápěv 510.)

Pěkněj obrázek mám,
vím co s ním udělám:
jsou na něm dvě srdce —
jedno dám panence,
druhé si sám nechám.

V Hrazánkách je radost,
je tam děvčátek dost:
kýž mně to pán Bůh dá,
bych brzy mohl já
jedné odtud pomoci!

Z Táborska.

127.

Laskavec.

(Nápěv 510.)

Až půjdeš, zastav se,
dám ti kus laskavce,
kytičku z brotanu:
snad že tě dostanu,
roztomilý děvče!

Z Prachenska.

128.

Kdy domů?

(Nápěv 591.)

V tej naší zahrádce
pěkněj ptáček skáče;
klekání zvonějí,
lidi se modlejí:
jdi už domů, chlapče! ¹⁾

„Já domů nepudu,
já tu ještě budu:
jen malou chvíličku,
až mně dáš hubičku,
potom domů pudu.“

Kolem, holka, kolem,
pod tím panským dvorem,
kolem jsem obešel,
přeci jsem nenašel
mej panence roveň.

Z Budějovicka.

¹⁾ - moje milá pláče.

129.

Zlá láska.

(Nápěv 82, 510.)

Což jest ta láska zlá,
když mají holku dvě:
jeden jí miluje,
druhej jí slibuje —
nechají tak obá.

Z Prachenska. — Srov. Čel. II, 37.

130.

Naučení.*(Nápěv 82, 510.)*

Můj milej, rozmilej,
to ty mně udělej:
kramlíčkem zaklepni
a klobouček smekni,
poklonu udělej.

Když pannu navštívíš,
rodiče pozdravíš,
pak si sedneš zticha,
srdce panně vzdychá,
že na ni nemluvíš.

Můj milej, rozmilej!
toho mi nedělej,
bys chodil za jinou,
když už máš svou milou,
buď ke mně upřímněj.

Z Prachenska.

131.

Šenkýřka.*(Nápěv 722.)*

V háječku v dolině
na pěkněj rovině,
je tam moje milá,
Andulka rozmilá,
šenkujje ve víně.

Přišel tam Jeníček,
sed si za stoleček;
převelice vzdychal
a sobě nařikal,
můj zlatej holeček!

Nesedej, nesedej,
pojď, pomoz, nalívej!
by lidi neřekli,
toho si nevšímli,
žeš bejval můj milej.

„Já jsem k vám nepřišel
vína nalívati:

já přišel pro lásku,
můj zlatej obrázku,
tebe milovati.

Když jsem byl v arestě
v tom Klatovském městě,
nic mně tam nebylo,
když za mnou chodilo
mé rozmilé děvče.

Když jsem byl v vězení
sedum let pod zemí,
nic mi zle nebylo,
když za mnou chodilo
moje potěšení.

Moje potěšení!
pomoz mně z vězení.“
Z vězení pomůžu,
tvoje bejt nemůžu —
není možná, není!

Z Klatovska.

(Nápěv 510.)

Praha a Vídeň jsou
na pěkněj rovině,
je tam moje milá,
Andulka rozmilá,
šenkujje ve víně.

Přišel k ní Jeníček,
sed si za stoleček;
dal si nalejt vína,
pořád při něm dřímá,
rozmilej holeček.

Nespi a nedřímej,
pojď, víno nalejvej:
by lidi neřekli
a na nás nesvedli,
že jsi ty můj milej.

„Já jsem k vám nepřišel
vína nalejvati:
já jsem přišel k tobě,
potěšení moje,
tebe milovati.

Když jsem byl za Prahou,
daleko za vodou,
nic mi zle nebylo,
když za mnou chodila
paňmáma i s dcerou.

Byl jsem ve vězení
tři léta pod zemí,
nic mi zle nebylo,
když ke mně chodilo
moje potěšení.

Moje potěšení,
pojď, pomoz z vězení!“
Z vězení pomůžu,
z vojny však nemůžu,
není možná, není!

z Tábořska. — Srov. Čel. III, 48; Suš. 213.

132.

Nalevačka.

(Nápěv 154.)

Vyletěla čejka
z Vysokého Mejta,
ta mně vyřizuje,
že mne pozdravuje
černooká holka.

Černooká byla,
bílé šaty šila,
červený šáteček,
zelený věneček,
má panenka milá.

Přišel tam Janeček
unavenej všecek,
hluboce si vzdychal,
smutně si nařikal,
sed si za stoleček.

Nesedej, nesedej,
poď, pomoz, nalejvej,
by lidi neřekli
a na nás nesvedli,
že jsi ty můj milej.

„Já nejdu nalejvat,
ale jdu namlouvat:
je-li vůle boží,
bychom byli svoji,
aby se mohlo stát.“

Když jsem šel po louce
okolo jalovce,
potkal jsem mou milou,
panenku rozmilou,
bolelo ji srdce.

Z Hradecka.

133.

Modlitba divčiči.

(Nápěv 154.)

Andulko má milá!
kde pak jsi chodila?
„Byla jsem na pouti
u svaty Doroty,
tam jsem se modlila.

Za koho jiného
než mého milého:
abych ho dostala
za svého manžela
do lože bílého.“

Z Berounska.

134.

Starost a potěcha.

(Nápěv 82, 726.)

Vlaštovička litá,
povídá že svítá:
jdi, holečku, domů,
pomoc ti nemohu,
já bych byla bita.

Já bych byla bita
od svojí matičky:
že jsem nenažala,
kravičkám nedala
zelené travičky.

„Ty bita nebudeš,
na trávu nepůjdeš:
napadla rosička,
studená vodička,
není to žádná lež.“

Z Bydžovska. — Srov. Čel. I, 219; Suš. 293;
Kol. I, 171.

135.

Bledá panna.

(Nápěv 586.)

Seděla u našich vrat,
pěkná bílá jako šat:
hledte, panno, hledte,
vy krásu tratíte,
že nejdete sama spat.

„To není pravda žádná,
já spávám vždycky sama
v tej naší komoře,
tam žádnéj nemůže
než naše panímáma.“¹⁾

Z Prachenska.

¹⁾ než husar s ostruhama.

136.

Mocná voda.

(Nápěv 462.)

U té naší maštalky
teče voda ze skalky:
kdo tu vodu okusí,
za panenkou jít musí,
třeba byla pod zámky.

Z Táborska.

137.

Toužení.

Foukej, větříčku, v tu stranu,
kde má milá slouží:
vyříd pozdravení,
mému potěšení,
mé srdce tam touží.

Z Budějovicka.

138.

Toužení.

(Nápěv 448.)

Ach vy milý černý oči!
což já po vás toužím:
jest-li já vás nedostanu,
já tu nedosloužím.

Z Budějovicka.

139.

Rosa.

(Nápěv 450.)

Nechoď, má milá, do lesa,
padá studená rosa;
střevíčky máš stary,
cely roztrhany,
musela bys jít bosa.

Z Klatovska.

Nechoď, má milá, do lesa,
je tam veliká rosa:
máš střevíčky maly,
což by rozmokvaly,
přišla bys domů bosa.

Z Budějovicka.

140.

Slaviček.

(Nápěv 87.)

Což ten slaviček od půl noci
zpívá?
což se ten hlásek pěkně roz-
líhá!

sedne na větvičku,
zpívá si písničku,
aby slyšela samička milá.

Z Táborska.

141.

Znamení lásky.

(Nápěv 516.)

Já mám děvče,
vono mě chce,
vono černý voči má:

jak mě vidí,
už se stydí
a hned si je zakrejvá.

Z Hradecka.

142.

Budiček.

(Nápěv 27.)

Ančičko vstaň,
já už jdu k vám:
půl čtvrtý hodiny
v Klášteře odbily;
Ančičko vstaň,
já už jdu k vám.

Někdo jde k nám,
já ho neznám:
má modré očičky,
růžové tvářičky,
až přijde k nám,
pak ho poznám.

Z Budějovicka.

143.

Svítilo.

(Nápěv 418.)

Stojím pod okny
celý promoklý
jako myš:
panenko zlatá!
otevř mi vrata,
jest-li smíš.

„Ráda bych já tě
k nám do světničky
pustila:
ale nemáme
v celém stavení
svítila.“

„Dej si, můj milej,
grešli na svíčku,
já dám dvě:

pak se budeme
spolu těšiti
až do dne.“

Z Prachenska. — Slov. Čel. II, 34.

144.

Vzácná milá.

(Nápěv 418.)

Vyletěl ptáček
na jaloveček,
škubal mech:
že moje milá
sladky ústa má
jako med.

Já jsem obešel
čtyry krajiny,
pátou ves:
však jsem nenašel
mé milé roveň
až podnes.

Z Klatovska.

145.

Budiček.

(Nápěv 786.)

Zpívej slavičku!
zbuď mou hubičku,
spí vedlé dveří:
aby nespala,
sobě přivstala,
že už se šerí.

Z Budějovicka.

146.

Tři růže.

(Nápěv 336.)

Nad Strakonici
při tej silnici
rostou tam tři růže:
jedna rozkvětá,
druhá dokvětá,
třetí kvěst nemůže.

Kýž je mně možná
s ty jedny růže
utrhnout jeden květ:
všecky přátele
bych opustila —
pro chlapce celej svět.¹⁾

Z Táborska. — Srov. Čel. II, 37.

¹⁾ Jen tátu s mámou ne!
Aneb:
jen tebe, chlapče, ne!

147.

Vyptávky.

(Nápěv 230.)

Kam se půjdem projít,
má milá?
„Do pěkné zahrádky,
ty a já.“
Nepovídej na mě,
má milá!

Co tam budem dělat,
má milá?
„Trhat pěkné kvítky,¹⁾
ty a já.“
Nepovídej na mě,
má milá!

Kam je budem dávat,
má milá?
„Do bílého šátku,
ty a já.“
Nepovídej na mě,
má milá!

Co z nich budem dělat,
má milá?
„Pěkný věnec víti,
ty a já.“
Nepovídej na mě,
má milá!

Kam půjdem na večír,
má milá?
„Do naší hospody,
ty a já.“
Nepovídej na mě,
má milá!

Co tam budem dělat,
má milá?

„Žejdlík piva pítí,
ty a já.“

Nepovídej na mě,
má milá!

Kam pak půjdem spat,
má milá?

„Každý na svou postel,
ty a já.“

Nepovídej na mě,
má milá!

A když ráno vstanem,
má milá?

„Tuť se políbíme,
ty a já.“

Nepovídej na- mě,
má milá!

Z Klatovska.

¹⁾ Natrháme kvítí.

148.

Hodné zvony.

(Nápěv 675.)

Ty Kláštersky zvony,
to jsou hodny zvony,
pěkně vyzvánějí:
ty jejich srdcata
ze stříbra, ze zlata,
chlapce nám přivábějí

Z Budějovicka.

149.

Nepokojná.

(Nápěv 30.)

Anduličko moje,
nedala's pokoje,
nedala's mně v noci spát;
nedala's mně spáti,
já jsem musel vstáti,
musel jsem tě milovat,

Já jsem domů přišel,
když měsíček vyšel,
sedlák měl nakrmeno;
Můj sedláče zlatý!
já jsem byl zajatý
u děvčete švárného.

Z Klatovska.

150.

Neříkej nic.*(Nápěv 26.)*

Aničko šafářojic,
neříkej žádnýmu nic:
ani panímámě,
že se spolu známe;
neříkej žádnýmu nic,
Aničko šafářojic!

Z Budějovicka.

151.

Ůcta milému.*(Nápěv 499.)*

Paňmámo! milej jde k nám:
jakou mu večeři dám?

Večeře hotová,
pečínka skopová,
pivíčko přinešeny
pro moje potěšení.

Paňmámo! milej jde k nám,
jakou mu postýlku dám?

Postýlka dubová,
peřinka prachová,
běloučké povlečení
pro moje potěšení.

Z Hradecka.

(Nápěv 498.)

Paňmámo! milej jde k nám,
jakou já mu večeři dám?

Večeře hotová:
pečínka skopová,
ještě k tomu pivíčka žbán.

Z Budějovicka.

152.

Holka komorná.*(Nápěv 268.)*

Já mám holku komornou,
ona líhá pod kolnou:
já ji koupím prsten,
za prstýnkem postel,
postýlku javorovou,
aby byla mou ženou.

Z Klatovska.

153.

Marné čekání.*(Nápěv 579.)*

Roste stromek dubový,
ach dubový!
na vršíčku tenoučký:
počkej na mě,
má zlatá panenka!
já jsem ještě mlaďoučký.

„Já bych na tě čekala,
ach čekala!
však ty si mne nevemeš:
ty si vsedneš
na koně vraného
a na vojnu odjedeš!“

Z Budějovicka.

154.

Zastaveničko.*(Nápěv 536.)*

Pod okýnkem jsem stával,
jsem stával,
na milou volával:
vstaň, má milá, polehoučku,
přístup blíže k okynečku,
vstaň, panenka!

A ona už povstává,
 povstává,
 sukničku obléčí;
 k okynečku přistupuje,
 na milého pokukuje,
 zlatá holka.

Tichou řečí promlouvá,
 promlouvá
 k němu sladká slova:
 „Kde's byl, můj zlatej Venclíčku!
 že's nepřišel tu chvíličku
 k nám do domku?

Už jsou vrátka zavřeny,
 zavřeny,
 tatíček má klíče;
 nesmím pro ně k němu jíti,
 nemůžu ti otevřítí,
 zlaté dítě!“

Kýž mám křídla ptačfčka,
 slavíčka!
 vznášel bych se zhůru:
 na okýnko bych vyletěl,
 do komůrky bych zaletěl
 k srdci mému.

Z Bydžovska.

155.

**Pro milého nic těžkého,
 pro milou touž měrou.**

Můj milej má bílej kabát,
 já si ho nesmím vzít,
 že je voják:
 já bych si ho ráda vzala,
 kdyby mně matička
 nebránila.

Když k nám přijde, nic neříká,
 a když pryč odejde,
 hned jsem bita:
 z bití já si nic nedělám,
 jen když já milého
 u sebe mám!

Z Hradecka.

Není a nebude,
 co svět světem bude,
 tolik v lese vran,
 co jsem jen já dostal,
 ani jsem nepískal,
 pro mou milou ran.

Z Boleslavska.

156.

Wyprovázení.

(Nápěv 197.)

Jedna hodina
 z půlnoci byla,
 když mne má milá
 vyprovodila:
 „Přes ten zelenej háj
 jdi už, můj milej, sám,
 jdi s pánem Bohem!“

Není na nebi
 tolik hvězdiček,
 co mně má milá
 dala hubiček,
 není a nebude,
 co svět světem bude,
 tolik hvězdiček.

„Kdyby mě byla
 moje matička,
 dokud jsem byla
 ještě maličká,
 do kláštera dala,
 nebyla bych znala
 nyní Honzíčka.“

Z Plzenska. — Srov. Čel. I, 59; Kol. I, 194.

157.

Dorozumění.

(Nápěv 373.)

Mišenská jablíčka —
 pojďme na ně:
 budem je vařivat
 na smetaně;

pozveme Mařenku,
mou zlatou panenku,
taky na ně.

Má zlatá Mařenka
v komůrce spí;
přišel k ní Jeníček,
probudil ji:
Pí, moje Mařenko,
má zlatá panenko!
na mé zdraví.

„Proč bych já na vaše
zdraví pila?
vždyť já nejsem žádná
vaše milá.“

Jsi, moje Mařenko,
má zlatá panenko,
žádná jiná.

„Vždyť jsou mi to lidé
povídali,
že jste prej za jinou
chodívali?“

Nevěř, má Mařenko,
má zlatá panenko!
lidí lhali!

Z Tábořska. — Srov. Krol. II, 234.

158.

Slaviček.

(Nápěv 535.)

U těch našich dvířek,
u těch našich vrat
zpívá tam slaviček
za noc kolikrát;
on tam pěkně zpívá,
jen se to rozlívá
za noc kolikrát.

Z Prachenska.

159.

Lenorka.

Já mám holku,
hezkou holku, pěknou holku,
jmenem Lenorku:

je to děvče jako květ,
radost na ni pohledět;
je to holka jako z vosku,
vzal bych si ji hned!

Z Boleslavsko.

160.

Andulička.

(Nápěv 29.)

Andulička mladá
milovat se nedá,
utíká mně:
já za ní běžím,
upad' jsem, ležím;
roztlouk' jsem sobě
kolínka obě,
bolely mě.

Z Klatovsko.

161.

Vyznání.

(Nápěv 575.)

Ráda, ráda,
můj zlatej Honzíčku!
ráda, ráda
ráda tě mám!
„Jest-li to jen pravda,
že mě máš tak ráda?“
Ráda, ráda,
ráda tě mám!

Z Berounsko.

162

Ztráta.

(Nápěv 666.)

Thuču, thuču,
otevřete;
ztratil jsem klobouček
u děvčete:
děvče spalo,
já taky spal,
někdo mi klobouček
z komůrky vzal.

„Nevzal, nevzal,
můj holečku!
visí tam v komůrce
na hřebíčku:
přiď si pro něj
dnes večír k nám,
já ti ten klobouček
hned zase dám.“

Z Hradecka.

(Nápěv 665.)

Tluču, tluču,
otevřete;
ztratil jsem šáteček
u děvčete:
děvčátko usnulo,
já taky spal,
někdo mi šáteček
pod hlavou vzal.

„Nevzal, nevzal,
můj holečku!
leží tam v komůrce
na stolečku:
přiď ty si, holečku,
dnes večer k nám,
já ti ho a k němu
hubičku dám.“

Z Pízenska.

163.

Překážka.

(Nápěv 64.)

Já bych šel za milou,
já nesmím,
zarostla mně cesta
rákosím;
až já to rákosí
posekám,
tebe tam, má milá,
nenechám.

Já bych šel za milou,
nevím kam,
zarostla mně cesta
semo tam;

až já to semotam
vymotám,
já tě tam, má milá,
nenechám.

Já bych šel za milou
za lesy,
narostlo mně v cestu
rákosí;
až já to rákosí
polámu,
vezmu si dcerušku
i mámu.

Z Berounska — Srov. Čcl. II', 41; Suš 346.

Šel bych do Kláštera,
já nesmím,
zarostla mně cesta
rákosím:
a já to rákosí
pořežu,
tebe si, má milá,
odvezu.

Z Budějovicka.

164.

Laskavec.

(Nápěv 597.)

Až tady pojeděš,
zastav se:
já ti dám kytičku
laskavce;
kytičku
zelenou:
jsi-li tak upřímněj,
přiď za mnou.

Z Budějovicka. — Srov. str. 124 č. 127.

165.

Marná rada.

(Nápěv 759.)

Vždycky mně matička
říkávala.
abych se mládencům
vyhýbala;

a já přeci
mám je v srdci:
však jsou ti mládenci
hodní chlapi.

Když jsem šla v neděli
na mši ranní,
potkal mě mládenec
k milování:
pěkný tváře,
modry oči —
div že srdéčko mi
nevyskočí!

Z Budějovicka. — Slov. Suš. str. 401. — Podobná sloha, jako tuto první, čte se v písní rukopisu Kralodvorského: „Jde má milá na jahody.“

166.

Bezpečný lékař.

(Nápěv 678.)

Dala se má milá
do stonání,
že jsem jí nekoupil
lemování:
já tam pudu,
já ji zhojím,
já se téj nemoci
nic nebojím!

Z Budějovicka.

167.

Jablička.

(Nápěv 290.)

Když jsem šel dnes tejdén
z posvícení,
potkal jsem panenku,
neznal jsem jí:
hezká byla,
pěkná bílá;
červený jablíčka
v rukou měla.

Já jsem byl chlapeček
nerozumný,
vzal jsem já jablíčka,
byly dobré;

jak jsem je sněd,
hned jsem tu zbled:
navrať mi, má milá,
mou krásu teď.

„Já bych ti tvou krásu
navrátila,
když s ní holubička
uletěla;
uletěla
do háječku:
opatruj tě pán Báh,
můj holečku!“

Já jsem ti byl říkal
tyto slova:
že nechceš jednoho,
že chceš oba;
nemůžeš chtít
než jednoho:
odbuď mě, panenko,
nebo jeho!

Z Prachenska.

168.

Vyprovázení.

(Nápěv 678.)

Na našem sádečku
je travička,
žádněj jí neseče,
je drobníčká,
je drobníčká,
jen se plazí:
po ní mě má milá
vyprovází.

Půjč mi, má panenko,
lucerničku,
abych si posvítil
na cestičku,
je-li suchá
nebo bláto:
cestička se svítí
jako zlato.

Z Budějovicka.

169.

Ochrana.*(Nápěv 208.)*

Já jsem si vyvolil
za ochranku
s růžovou sukničkou
Marijánku:
necht' je jak chce,
ona mě chce;
ona mně vzkázala
o jarmarce.

„Já jsem si zvolila
za ochrance
v zelené kazajce
pana France:
necht' je jak chce,
když on mě chce,
on si mě namluvil
o muzice.“

Z Rakovnicka.

170.

Mračno.*(Nápěv 290.)*

Mračínko vychází,
bude pršet:
schovej mne, má milá,
do podušek;
nepůjdu od tebe,
potěšení moje,
až vyjde sluníčko
zas nad vršek.

Z Prachenska.

171.

Kuráž.*(Nápěv 282.)*

Když jsem šel k mej milej,
pes na mě vrčel,
já mu dal kůrčičku,
jen aby mlčel:
Kuráž! Kuráž!
kůrčičku tu máš:
jen na mě neštěkej,
když já jsem u vás!

Přišel jsem k okýnku,
tiše jsem klepal,
nešťastnej Kurážek
hned na mě štěkal:
Kuráž! Kuráž!
kůrčičku tu máš:
buď jenom ztichounka,
když já jsem u vás!

Má drahá Lidunko!
ach moje zlato!
a Kuráž: haf, haf, haf!
nič nedbal na to.
Kuráž! Kuráž!
svědomí nemáš;
sice bys neštěkal,
když já jsem u vás!

Najednou pantáta
ze dveří vyšel:
já skokem ze dvora,
kudy jsem přišel.
Kuráž! Kuráž!
ty lásky neznáš;
sic bys byl neštěkal,
když jsem byl u vás.

Následující sloha jest patrně přídavek pozdější a předešlým jen na závađu:

Vždyt já jsem neštěkal,
já jsem jen vrčel;
kdybych to byl věděl,
byl bych radš' mlčel.
Špetni jen: Kuráž!
kůrčičku tu máš;
já ani nemuknu,
když budeš u nás.

Srov. Jič. Zpěv. 330; Suš. 208.

172.

Zlý pes.*(Nápěv 778)*

Když jsem já šel od mé milé,
od panenky,
cinkaly mně pod botama
podkovinky:

činky, bříanky,
podkovinky!
míloval jsem černoooké
dvě panenky.

Když jsem já šel od mé milé
za svitání,
dal se na mě sousedův pes
do štěkání;
a já na něj:
„Ticho, psíčku!“
a on by mně byl pokousal
mou nožičku.

Z Prachenska.

173.

Zlý Pozorek.

(Nápěv 463.)

Nepůjdu k rychtáři
do dvorečka:
maji tam černýho
Pozorečka;
já vždycky: „Pozorku!“
on ještě touž:
ty bys mě, nešťastnej
Pozorku, kous!

Z Budějovicka.

174.

Panská Mařena.

(Nápěv 218.)

Nechoďte, mládenci,
k panské Mařeně,
sice vás jako mě
psema vyžene:
když jsem tam přišel,
pes na mě vyšel,
musil jsem se vrátit,
solva jsem ušel.

Z Klatovska.

175.

Zástěrka s tulipánama

(Nápěv 218.)

Vždycky mně říkají,
že já se nevám,
že já vyšivané
zástěrky nemám:
když nemám, nemám,
můžu ji míti;
dám si ji Volinské
švadleně šíti.

Volinská švadlena
je dobře známa,
ona ji vyšije
s tulipánama;
s tulipánama,
i pěkné kvítí:
potom mne budete,
mládenci, chtítí!

Z Klatovska.

176.

Osamělá pasačka.

(Nápěv 218.)

Na krátce, na dlouze
nic mě netěší,
když on tu nepase
můj znejmilejší!
kdyby on tu pás,
bylo by mně snáz,
bylo by mé srdce
veselejší zas.

Z Klatovska. — Srov. Čel. II, 28.

177.

Vychování dcery.

(Nápěv 218.)

Chovej mne, matičko,
chovej mne, matko,
dokud neuzraje
zelené jabko:

až mne vychováš,
za milého vdáš,
potom se, matičko,
na mne podíváš.

Z Berounska.

178.

Vychování syna.

(Nápěv 140.)

Chovejte mne, má matičko,
jako míšeňské jablíčko,
chovejte mne, má matičko,
jako z růže květ:
jen až vy mne vychováte,
pak se na mne podíváte,
jak mně bude pěkně slušet
bílej kabátek.

Z Berounska. — Srův. Čel. III, 50.

179.

Pomilování.

(Nápěv 8.)

Ach mé roztomilé,
zlaté okýnko!
já tluču na dvěře,
má panenka!
já tluču prudce,
otevři, srdce!
spíš-li ty či nespíš,
moje duše?

Spala jsem, už nespím,
zlatý holečku!
pantáta s paňmámou
v pokojíčku:
až táta usne,
pomilujem se,
budem si povídat
do svitání.

Když se pomilujem,
můžeš jít domů,
není ti třeba říct
nič nikomu;
můžeš pucovat,
koně kširovat,
do pole širého
jeti vorat.

Z Klatovska.

180.

Šáteček.

(Nápěv 512.)

Petrovický zámek
mezi horama:
nezapomeň na to,
co jsi mi dala!
„Dala, dala, dala jsem
vyšíváný harasem
pěkný bílý šátek
s tulipánama.“

Z Berounska.

181.

Neříkej nic!

(Nápěv 466.)

Neříkej, má panenka!
neříkej nic,
že jsme spolu mluvili,
neříkej nic;
že jsme spolu stávali,
hubičky si dávali,
neříkej, má panenka,
neříkej nic!

Z Tábořska.

182.

Vlaštovčí zpěv.

(Nápěv 413.)

Nad Pušperkem ten vršíček
zelená se,
na něm sedí vlaštovička,
ozývá se:
já tam pudu
poslouchati,
co mně bude vlaštovička
povídati.

Vlaštovička povídala
o mý milý,
že já musím od ní jít,
jak den bílý;
jak den bílý,
slunce svítí:
že je má zlatá panenka
jako kvítí.

Z Klatovska.

183.

Píšťalka.

(Nápev 413.)

Za tou naší stodoličkou,
za stodolou,
našla jsem tam píšťaličku
malovanou;
ta píšťalka
pěkně hrála:
falše jsem se, můj holečku,
nenadála!

Z Prachenska.

184.

Bolavá hlavička.

(Nápev 120.)

Hlavička mě pobolívá,
můj zlatěj holečku!
vyndej šátek z kapsy svojí,
zavaž mně hlavičku;
můj zlatěj holečku!
zavaž mně hlavičku:
až mně hlavičku zavážeš,
já ti dám hubičku.

Z Klatovska.

185.

Slib.

(Nápev 529.)

Zelenej hájičku,
zelenej se les:
co's mně včera slíbila,
já jdu pro to dnes;
co's mně včera slíbila,
já jdu pro to, má milá,
slíbila, nedala,
mne ošídila.

Z Klatovska.

186.

Rozmarína.

(Nápev 412.)

Stojí hruška v širém poli,
zelená se,
pod ní roste rozmarína,
netrhá se:

já ji musím utrhnout,
kdybych tam měl zahynout,
a ty musíš, má panenko,
zapomenout.

Kdyby se to naši páni
dověděli,
že je proutek z rozmaríny
utržený:
oni by sem svolali
všecky krajské ouřady,
oni by nás hned na vojnu
pochytali.

Z Prachenska.

187.

Hněv.

(Nápev 412.)

Vykvětla mně pěkná růže,
karafját:
nechtěla mně má panenka
hubičku dát;
nechtěla je, nedala,
proto že se hněvala:
jak ona se má panenka
udobří zas.

Z Prachenska.

188.

Zlý milý.

(Nápev 636.)

Šla panenka do Vamberka,
nesla v nůši kuřata;
potkal on jí její milej,
že jí nůši rozšlapá.
„Truc na truc, můj milej!
nebuď tak zlobivej:
kuřata si třeba pober,
jen mi nůši nešlapej.“

Z Hradecka. — Jistý tanec.

189.

Mocnost lásky.

(Nápev 548.)

Žádnej neví, co je láska,
kdo jí nezkusil:
nešel bych já za svou milou,
kdybych nemusil:

ale já tam musím jít,
svou panenku navštívit,
kdyby mně to všickni lidé
měli za zlé mít.

Z Plzenska.

190.

Napomenutí.

(Nápěv 470.)

Netukej, nefukej,
panímáma ještě nespí;
nefukej, nefukej,
naši ještě neležej:
budeš-li tu dlouho tukat,
panímáma bude se ptát:
kdo to je? kdo to je?
nedá v noci pokoje.

Z Hradecka.

191.

Co souzeno, nemine.

(Nápěv 780.)

Zazpívej, slavičku, vesele
na tej naší dolině:
co mi je od Boha souzeno,
však ono mne nemine;
necht si lidi mluví, co chtějí,
co mně mou milou odvádějí:
jest-li mně má milá chtít bude,
žádněj jí neodvede.

Když jsem k mej panence cho-
díval,
svítival mi měsíček;
když jsem se zas domů vracíval,
bejval bílej deníček.
Vyběhla za mnou do sádečku:
„Brzo-li k nám přideš, holečku?
když tebe, můj zlatej, nevidím,
ztrápená celá chodím.“

Z Budějovicka.

192.

Přemlouvání.

(Nápěv 451.)

Nechoď tam, poď radš k nám,
já jsem holka vonačejší;
poď radš k nám, nechoď k ní,
já jsem holka vonači:
jest-li ona bohatější,
já jsem za to upřímnější;
nechoď k ní, poď radš k nám,
já tě ráda uhlídám.

Z Klatovska. — Tanec „Okročák“.

193.

Upřímnost nad krásu.

(Nápěv 258.)

Kdyby moje milá
samy pentle byla,
a všem se líbila,
a já si jí přece nevezmu:
vezmu já si upřímnou dívčici,
třeba měla jen jednu kytlici,
modré oči, jako já,
ach! jako já.

Z Chrudimska.

194.

Láska nad bohatství.

(Nápěv 10, 746.)

Kdyby byla jiná
zlatem obalená,
moje nejmilejší
samy bláto:
já na to nic nedbám,
já bláto oškrabám,
moje nejmilejší
stojí za to!

Z Tábořska.

Kdyby jinší byla ¹⁾
zlatem premovaná,
a moje panenka
samy bláto:

*

nechci žádnou jinší,
než mou znejmilejší:
a což má panenka
stojí za to!

Z Prachenska. — 1) Popěvky taneční tohoto rozměru oblíbeny jsou nejvíce v jižních Čechách a zvláště v kraji Tábořském na panství Protivinském; pročež slove takovýto tanec s písní vůbec „Protivinská“. Chlapec točí se s dívkou dle tříčtvrtního taktu na jednom místě brzy na jednu brzy na druhou stranu, zpívaje k tomu své „písničky“.

195.

Pěkné barvy.

(Nápěv 389.)

Červeny bíly,
to se mně líbí,
červeny bíly
to já mám rád:
červený tváříčky
a bíly ručičky,
hezoučky děvče
to já mám rád!

Z Prachenska.

196.

Holka krev a mléko.

(Nápěv 211.)

Proč bych já nebyla,
šafařova dcera,
proč bych já nebyla
pěkná bílá:
smetanu vypiju,
mlíkem se umyju;
proč bych já nebyla
pěkná bílá?

Proč bych já nebyla,
šenkýřova dcera,
proč bych já nebyla,
jako růže:
vínečko vypiju,
pivem se umyju;
proč bych já nebyla
jako růže?

Z Hradecka.

197.

Zahrádka.

(Nápěv 479.)

Nic nedbám, jen když mám
pod okny zahrádku,
nic nedbám, jen když mám
pod okny štěp:
jsou na něm jablíčka,
trhá je Ančička,
jsou dobry, jsou sladky,
jsou jako med.

Z Berounska.

198.

Maličká milá.

(Nápěv 439.)

Na tom mostě
travička zelená,
na tom našem mostě
tráva roste:
žala ji má dívka,
je eště maličká;
a já na ni počkám,
až doroste.

Z Klatovska.

(Nápěv 746.)

V tom našem sádečku ¹⁾
travička zelená,
v tom našem sádečku
tráva roste;
žne ji tam Ančička,
je eště maličká:
já si na ni počkám,
až doroste.

Proč pak bych nečekal,
když je moje milá?
proč pak bych nečekal,
když je moje?
kdo mně za ní pude,
dobře mu nebude:
jest-li ho dostanu,
zle mu bude!

Z Budějovicka.

¹⁾ Okolo Kláštera.

199.

Maloučko děvčat.*(Nápěv 459.)*

Okolo Kestřan
travička zelená,
okolo Kestřan
tráva roste:
až tráva vyroste,
Ančička doroste;
až tráva vyroste,
pak bude má.

Už je vás málo,
Kestřanský děvčátka,
už je vás málo,
maloučičko:
bylo vás jedenáct,
už nejsou jen dvě z vás,
přišli vojáci,
pobrali vás.

Z Táborska.

200.

Děvče k milování.*(Nápěv 387.)*

Stála na potoce
v modry šněrovače,
a měla sukničku
popelavou,
šáteček růžový,
fěrtoušek kmentový:
bylo to děvčátko
k milování!

Z Boleslavská.

201.

Přípověď.*(Nápěv 601.)*

Stála na pavláčce
v kmentovej košilce,
šněrovačku měla
s portičkama;
a já pořád prosil,
klobouk y ruce nosil,
aby mi ustlala
peřinkama.

Ona mi povídá,
že ještě je mladá,
že ještě husičky
neškubala;
až bude šhubati,
že mi chce ustlati
pěknejma bílejma
peřinkama.

Z Prachenska.

202.

Vyhrůžka.*(Nápěv 527.)*

Počkej, povím,
že's na mně loudíval,
počkej, povím,
že's na mně chtěl:
v zahrádce růžičku,
po cestě hubičku;
počkej, povím,
že's na mně chtěl!

Z Berounska.

203.

Šáteček.*(Nápěv 454.)*

Nedám, nemám,
jsem ještě maličká,
nemám, nedám,
jsem ještě mladá:
až já budu větší,
trochu rozumnější,
potom tobě
šáteček dám.

Z Prachenska.

204.

Rozňafná láska.*(Nápěv 454.)*

Ach nevím, nevím,
proč se tobě líbím,
ach nevím, nevím,
proč mne máš rád:

bohatá já nejsem,
tak hezká taky ne;
ach nevím, nevím,
proč mne máš rád.

„Tvé modré oči
ty já mám nejradší,
tvé modré oči
ty já mám rád:
ty modré očičky
a bílé ručičky:
protože umějí ¹⁾
všecko dělat.“

Z Hradecka.

¹⁾ jen kdyby uměly
něco dělat!

205.

Nejistota a jistota.

(Nápěv 293.)

Ráda bych tě měla,
jen kdybich věděla,
jen kdybich věděla,
že budeš můj;
ale tak těžko je,
potěšení moje,
protože já nevím,
budeš-li můj.

„Jen ty mě ráda měj,
na mě se nehněvej,
jen ty mě ráda měj,
já budu tvůj;
nebo tak lehko je,
potěšení moje,
protože nechci být,
než jenom tvůj.“

Z Klatovska.

206.

Zármutek a veselost.

(Nápěv 602.)

Když tě nevidím,
zarmončená chodím;
když tě nevidím,
truchlivá jsem:

a jak tě uhlídám,
veselé srdce mám,
všechny starosti
zbavena jsem.

Z Budějovicka. — Srov. Čel. II, 15.

207.

Tesklivá cesta.

(Nápěv 332, 599.)

K Lužanům je cesta
zaprášená všecka,
komu se nestejská
po ní chodit?
komu se nestejská,
když je holka hezká,
komu se nestejská
vyprovodit?

Z Prachenska.

K Pažežnici cesta
trníčkem vobrostlá,
komu se nestejská
po ní chodit?
mně se tam nestejská:
je tam holka hezká,
vona mě chodívá
vyprovodit.

Z Domažlicka.

208.

Děť.

(Nápěv 411.)

Nad Pušperkem je
zelenej vršeček,
nad Pušperkem je
zelenej vršek:
zamračilo se,
bude tam přšet;
zamračilo se,
bude tam přšet.

Bude tam přšet,
jen se bude liti;
bude tam přšet,
jen se bude lit:

je tam má milá, ¹⁾
 já tam musím jít;
 je tam má milá,
 já tam musím jít.

Z Klatovska.

¹⁾ já tam mám holku,
 musím pro ni jít.

Za Domažlici
 velikej vršík:
 mráky se strojí,
 bude tam pršít;
 bude tam pršít,
 bude se lít:
 já tam mám milou,
 musím tam jít.

Z Domažlicka.

209.

Schůzka.

(Nápěv 389.)

Měsíček svítí,
 já musím jíti
 za mou nejmilejší,
 za mou milou;
 měsíček zašel,
 já milou našel:
 ona mne čekala
 pod březinou.

Z Budějovicka.

210.

Pěkná rovina.

(Nápěv 599.)

Okolo Kolína
 je pěkná rovina,
 okolo Kolína
 voda teče:
 slouží tam má milá,
 Nanyňka rozmilá,
 slouží tam mé zlaté
 potěšení.

Z Prachenska.

211.

Jízda.

(Nápěv 454.)

Dovez mě, dovez,
 můj vranej koničku,
 dovez mě, dovez,
 za mou milou:
 jest-li mě dovezeš,
 já ti dám, co jen chceš;
 dovez mě, dovez,
 dám ti oves.

Z Prachenska.

Přenes mě, přenes,
 můj vranej koničku!
 přenes mě, přenes,
 přes ten černej les:
 až ty mě přeneseš,
 k mej milej doneseš,
 dostaneš k večeri
 zlatej oves.

Čel. II, 29.

212.

Hněv.

(Nápěv 293.)

Když jsem šel od milý,
 pěkně mi troubili,
 kukačka na dubě
 zakukala:
 kukačka kukala,
 má milá plakala,
 že sobě Jenička
 rozhněvala.

Jeničku můj milej!
 proto se nehněvej,
 že jsem já za tebou
 nevyšla ven;
 proto se nehněvej,
 příčiny nehledej:
 jest-li se ti líbím,
 jen si mě vem.

Z Klatovska. — Čel. I, 43.

213.

Poptávka.*(Nápěv 234, 235.)*

Každej se mne ptá,
kde je má panenka,
každej se mne ptá,
kde je má milá?
sedí pod stromečkem,
hraje si s věnečkem:
to je má milá,
holka rozmilá.

Z Budějovicka.

214.

Starostlivý milý.*(Nápěv 602.)*

Tamhle za vodou
dvě holky s trávý jdou,
potřebovaly by
převezení:
vstávej převozníčku,
převez mou holčičku,
aby mi nepřišla
k utopení.

Z Prachenska. — Čel. II, 28.

215.

Stesk.*(Nápěv 10.)*

Ach bože nebeskej!
co pak nejsem hezkej,
že mě v těch Klatovech
žádná nechce?
já pudu do světa,
kde štěstí rozkvětá,
a tam si namluvím
hezky děvče.

Matičko nebeská!
co pak nejsem hezká,
že mě v tom Pušperku
žádněj nechce?

já pudu do světa,
kde štěstí rozkvětá,
a tam si namluvím
taky chlapce.

Z Klatovska.

216.

Úmysl.*(Nápěv 10.)*

Já tu nebudu,
já odtud pryč pudu;
já tu nebudu,
já pudu pryč:
já pudu do světa,
kde růže rozkvětá,
tam si vyberu,
co jenom chtít budu,
tam si vyberu,
co budu chtít.

Z Jičínska.

217.

Poctivost chodí dveřma.*(Nápěv 10, 458.)*

Vzdor na vzdor někomu
do našeho domu,
vzdor na vzdor někomu
do našich vrat:
rostou tam dvě růže,
žádněj k nim nemůže,
žádněj jich nemůže
pomilovat.

„Já nejsem žádněj pes,
abych k vám oknem lez;
já nejsem žádněj pes,
ani šelma:
až já budu chtítí¹⁾
vaši dceru míti,
nepůjdu já oknem,
půjdu dveřma.“

Z Plzenska. — Srov. Kol. I, 169.

¹⁾ kdybych já šelma byl,
já bych k vám nechodil,
já bych k vám nechodil
přede všema.

218.

Pocta.*(Nápěv 744.)*

Přijď k nám ve dne,
sedni si vedlé mne,
přijď k nám ve dne,
sedni vedlé mne:
dej nám přinest piva,
abych se napila;
já dám na stůl
chléb a sejr a sůl.

Z Budějovicka.

219.

Úmysl.*(Nápěv 10.)*

Když tě nedostanu,
vím, co dělat budu;
když tě nedostanu,
má panenko!
půjdu do kláštera,
dám se za frátera,
a tam se za tebe
modlit budu.

Pakli nám pán Bůh dá,
a ty přec budeš má,
potom se vysmějem
nepřátelům:
když nás pán Bůh svede,
žádnej nerozvede,
až někdy lopata
na hřbitově.

Z Hradecka.

220.

Odhodlaná.*(Nápěv 343.)*

Čí je to koníček?
po silnici řinčí:
ach, můj nejmilejší
na vojnu jede!

já si svážu šaty,
pojedu s ním taky,
žádnej nás do smrti
nerozvede.

Z Klatovska.

221.

Podivná svíčka.*(Nápěv 550.)*

Pře- má milá kmotra,
jste-li vy tak chytrá,
abyste vy věděla,
co v lucerně mám?
mám tam Ančičku,
mého srdce svíčku —
až já ji dostanu,
posvítím si k vám.

Z Domažlicka.

222.

Ospalá.*(Nápěv 711, 712.)*

Vari, vari, vari ode mne,
já byla ve mlejně;
vari, vari, vari ode mne,
mně se chce spát:
mlela jsem pšeničku,
můj zlatej Jeničku;
vari, vari, vari ode mne,
mně se chce spát!

Z Prachenska.

223.

Ospalka.*(Nápěv 567.)*

Proto jsem tě nechtěl,
že's tuze ospalá,
proto jsem tě nechtěl,
že tuze spíš:
já jsem k tobě přišel,
zase jsem odešel,
dal jsem ti hubičku,
ty nic nevíš.

Z Berounska.

224.

Návštěva v zimě.

(Nápěv 719.)

Vítr fouká od Podlázek,
 má panenka jak obrázek;
 vítr fouká od Podlázek,
 zima, zima, zima je.
 Topěj', kouří se z vesničky,
 vem mě, holka, do světničky,
 topěj', kouří se z vesničky,
 zima, zima, zima je.

Z Boleslavská.

225.

Hněv.

(Nápěv 121.)

Hněvej ty se na mě,
 nebo nehněvej,
 jen když mě potkáš,
 pozdravení dej;
 hněvej ty se na mě,
 nebo nehněvej,
 jen mi pozdravení dej:
 a když mě potkáš,
 pozdravení dáš,
 budou lidi myslit,
 že se nehněváš;
 hněvej ty se na mě,
 nebo nehněvej,
 jen mi pozdravení dej.

Z Hradecka. — Srov. Kol. I, 95.

226.

Zákaz.

(Nápěv 121.)

Zelená se louka, zelená se les,
 jen ty, má milá, na mě nepověz;
 zelená se louka, zelená se les,
 jen ty na mě nepověz:
 a jest-li povíš, povíš na sebe,
 že jsem bez hubičky nešel od tebe;
 zelená se louka, zelená se les,
 jen ty na mě nepověz!

Z Hradecka.

227.

Neprízeň v lásce.

(Nápěv 33.)

Andulko, mé dítě,
 vy se mně libíte;
 Andulko, mé dítě,
 já vás mám rád!
 Ani mi to lidi nepřejou,
 že chodím za tebou;
 ani mi to lidi nepřejou,
 že chodím k vám.

Truc na truc někomu
 do vašeho domu,
 truc na truc někomu
 do vašich vrat.
 Ani mi to lidi nepřejou,
 že chodím za tebou;
 ani mi to lidi nepřejou,
 že chodím k vám.

Z Berounská.

228.

Honza.

(Nápěv 184.)

Já nechci žádného,
 jen Honzu samého,
 já nechci žádného,
 jenom Honzu:
 Honza ten mě bude vozit
 v krytém vozu,
 v krytém vozu, čtyřma koňma,
 ach můj zlatej Honza, Honza!

Z Berounská.

229.

Výstraha.

(Nápěv 122.)

Holka modrooká,
 nesedávej u potoka,
 holka modrooká,
 nesedávej tam:

v potoce je velká voda,
vezme-li tě, bude škoda;
holka modrooká,
nesedávej tam!

Holka modrooká,
nesedávej u potoka,
holka modrooká,
nesedávej tam:
v potoce se voda točí, ¹⁾
podemele tvoje oči;
holka modrooká,
nesedávej tam!

Z Bydžovska.

¹⁾ přijde na tě mysliveček,
připraví tě o věneček;
holka modrooká,
nesedávej tam!

230.

Modlitba zamilovaného.

(Nápěv 491.)

Otče, otče, otče, otče náš —
má panenka, jak se máš?
Zdráva, zdráva, zdráva, zdráva
jsi —

když mě vidíš, ráda jsi.
Věřím v pána Boha —
že jsme rádi oba:
Desatero boží —
když hubičky hoří.
Andělíčku boží, strážce můj —
ty jsi moje a já tvůj.

Z Berounska.

231.

Šidilka.

(Nápěv 572.)

„Pust mě, holka,
pust mě do komůrky.“
A já nechci,
já tam mám měchurky!
To jsem tě, můj zlatej holečku,
to jsem tě ošidila,
že jsem tě do naší komůrky,
že jsem tě nepustila!

„Pust mě, holka,
pust mě do setničky.“

A já nechci,
já tam mám rohlíčky!
To jsem tě, můj zlatej holečku,
to jsem tě ošidila,
že jsem tě do naší setničky,
že jsem tě nepustila!

Z Klatovska.

232.

Láska.

Miluj mě, já tebe,
budeme spolu přátelé:
kdo mě miluje,
já jeho víc;
a kdo mě málo,
já jeho nic.
Láska je pěkná ctnost,
ta bude trvat na věčnost.

Z Hradecka.

b) Láska nešťastná.

233.

Uprehlý holoubek.

(Nápěv 603.)

Vyletěl holoubek
na zelenej doubek.

Vyletěl, zahoukal,
až se dub zahoupal.

Za ním holubička,
hledala samečka.

Sameček uletěl
za ten panskej jetel.

Za jetel na lesy:
„Holoubku můj! kde jsi?“

Z Pízenska.

234.

Výprava na vojnu.*(Nápěv 603.)*

Stála na zahrádce
v zlaté šněrovačce.

Měla čepec zlatý,
vlásky kudrnaty.

Košilička tenká,
šila ji panenka.

Šila ji z hedbáví
v tom zeleném háji.

Šila, vyšivala,
žalostně plakala.

„V té zámecké věži
tam můj milý leží.

Vartu k němu dejte,
ať mi neodejde.“

Vartu k němu dali,
čtyry kyrysary.

A v širokém domě
sedlali mu koně.

„Koně mně sedlejte,
dlouhý palaš dejte.

K tomu karabinu
za mou mladou ženu.“

Z Plzenska. — Srov. Suš. 103.

235.

Novinka.*(Nápěv 91.)*

Černé oči, jděte spat,
však musíte ráno vstát.

Ráno, ráno, raničko,
dřív než vyjde sluníčko.

Už sluníčko vychází,
má milá se prochází.

Prochází se po rynku,
přinesla nám novinku.

To novinku takovou,
že na vojnu verbujou.

Když verbujou, budou brát,¹⁾
škoda hochů nastokrát!

Ty hezké nám poberou,²⁾
ti chromí nám zůstanou.

Z Plzenska. — Srov. Čel. III, 73; Kol. I, 357.

¹⁾ Když verbujou, budou brát,
půjdeme se taky dát.

Dej se bratře, já taky,
budem spolu vojáky.

Z Prachenska.

²⁾ Zverbovali Honzička,
dali jemu konička.

Dali zeleny šaty
a klobouček ušatý.

Na klobouček přiení
jemu pro potěšení.

Z Tábořska.

236.

Ubitý Jiříček.*(Nápěv 91.)*

Čtyry koně na dvoře,
žádněj jimi nevoře.

Voře jimi Jiříček,
červený jak hřebíček.

Jede s nimi do pole,
zavorávat koukole.

Když ku konci dovorál,
na svou milou zavolal:

Pojď, má milá, pojď ke mně,
já ti povím, co je mně.

Bolí mě má hlavička,
pobila mě matička.

Pobila mě pro tebe,
bych upustil od tebe.

„Pro mě ať tě nebijou,
můžeš chodit za jinou.“

Já za jinou nepůjdu,
dám se radši na vojnu.

Až já budu vojákem,
budu švárným jonákem.

Daj' mně šaty zelené
a vejložky červené.

A koníčka vraného,
vyskočím si na něho.

Na koníčka vyskočil,
bílým šátkem zatočil:

Pěkně se ti, má milá,
pěkně se ti poroučím!

Z Hradecka.

237.

Modrá pentle.

(Nápěv 750.)

Žalo děvče, žalo trávu
nedaleko suchopáru.

Jak nažala, ohledla se,
kde Janeček koně pase.

Pase on je na dolině,
na té mladé jetelině.

Jezte, koně, však je dobrá —
moje milá je podvodná.

Koupil jsem jí pentli modrou:
tu máš, holka, na rozchodnou!

Když tu pentli zaplitala,
vždycky nad ní zaplakala.

„Kde je ten, co mně ji koupil?
mé srdéčko mi zarmoutil!“

Z Chrudimska.

238.

Zrušená láska.

(Nápěv 750.)

Vyletěla holubička
z rychtářovic okenečka.

Vyletěla, zahoukala,
na milého zavolala.

Pojď, můj milý, s oné strany,
pomoz na mě nůši trávy.

„Těžší tráva než otava,
proč's, má milá, tolik brala?“

Já jsem brala po libosti, ¹⁾
abych měla kravám dosti.

Otočil se a zasmál se,
vyfal facku své panence.

Červená ji polívala,
do šátečku utírala.

Do šátečku, do bílého,
co dostala od milého.

Vila věnec ze slziček
a vplítala jetelíček.

Vadne kvítí ve věnečku:
S pánem Bohem, můj holečku!

Z Prachenska. — Slov. Suš. 537; Kol. I. 295.

¹⁾ „Ať pomůže otec, máti,
nechtěli mi tebe dáti.“

Ještě tebe kolíbali,
už mi tebe slibovali.“

239.

Tmavá hvězda.

(Nápěv 676.)

Když jsem já šel od mé dívky,
svítily mi dvě hvězdičky.

Jedna světlá, druhá tmavá:
ach můj Bože! kde je ta má?

Ach ta světlá, ta je tvoje,
a ta tmavá, ta je moje.

Hvězdo tmavá! rozsvětli se:
má panenko! rozmysli se.

Jak pak se mám rozmyslit,
když si tě nemíním vzítí?

Kámen mlejnský, ten je těžký:
ještě těžší stav manželský.

Kámen mlejnský se omele,
stav manželský se nezdere.

Kámen mlejnský se udrťí:
stav manželský až do smrtí!

Z Klatovska.

240.

Kalina.

(Nápev 546.)

Proč, kalino, v strouze stojíš?
zdali ty se sucha bojiš?

Kdybich já se sucha bála,
ještě bych já hlouběj stála.

Proč, kalino, kalin nemáš
a jimi se nečervenáš?

Já jsem kalin dosti měla
a jimi se červenala.

Svrchu ptáci ozobali,
z důly panny olámaly.

Každá panna hochu svému —
a já smutná nemám komu.

Ach kdybich já komu měla,
byla bych si přispíšila!

Z Berounska. — Srov. Krol. II, 70; Suš. 321.

241.

Rovnost v lásce.

(Nápev 377.)

Vsadila jsem záhy dosti
pěknou růži k svéj libosti;
ach, růžička opadává,
můj milej mne zanechává.

Zanechává a mne nechce,
že já nemám na tisíce,
na tisíce, ani na sta —
zarostla k nám travou cesta.

Měla jsem milého chlapce,
což je po něm, když mne ne-
chce?

když k nám přijde, pořád sedí,
ani slova nepromluví.

Ožeň se, holečku, ožeň,
vem si, která je ti roveň:
na poctivost jsem ti rovná,
na bohatství není možná!

Z Hradecka. — Srov. Čel. I, 66; Suš. 212.

242.

Konec lásky.

(Nápev 377.)

Šel jsem lesem i nelesem,
zabloudil jsem, nevím kde jsem;
šel jsem cestou, i necestou,
potkal jsem tam holku hezkou.

Potkala mě, neznala mě,
zašla za mě, volala mě:
„Vítám tebe, můj krajane!
nechodívej k jiné panně.“

Proč bych já k vám chodíval,
tobě se šiditi dával?
mé lásce a upřímnosti
zplácela jsi nevěrností.

Nemysli si, že's jediná,
mému srdci usouzená:
vždyť je děvčat všude dosti
jako zrněk na jalovci.

Tři léta jsem k vám chodíval,
tobě jsem dary nosíval;
já nosíval, ty jsi brala,
jiného jsi milovala.

Tři léta jsem k vám chodíval,
a od tebe šizen býval;
třetí rok dozrál jalovec:
bylo naší lásce konec.

Svět se točí jako kolo: ¹⁾
miluj nyní, máš-li koho;
svět se točí jako kámen,
už je naší lásce amen!

Z Hradecka. — Srov. Čel. I, 66.

1) Takto počínala se již ve XIV věku jedna píseň. Viz Jung. hist. lit. 1849, str. 28.

243.

Starodávná láska.

(Nápěv 377.)

Má panenko starodávná!
pro tebe mne nechce žádná;
pro tebe mne nemilujou, ¹⁾
na tebe mi ukazují.

Kdybych věděl, že má budeš,
dal bych dláždít, kudy pudeš;
dal bych dláždít dlaždičkama,
kudy chodíš nožičkama.

Slunce stojí nade mlejnem,
kdepak se my zase sejdem?
sejdeme se na cestičce,
dáme sobě po hubičce.

Z Hradecka. — Srov. Suš. 632; Kol. I, 119.

1) Pro tebe mne nemiluje,
prstem na tě ukazuje.

244.

Nevěrná.

(Nápěv 270.)

Nevím, nevím, kudy cesta —
zarostla mi travou všeka;
zarostla mi jetelinkou,
bych nechodil za hubinkou.

Koupil jsem jí šněrování
stříbrem, zlatem premovaný,
šněrování, zlaté přazky
na závazek naší lásky.

„Kdo pak se tě, synku, prosil,
abys ty mi dary nosil?
ty jsi nosil, já jsem brala,
jiného jsem milovala.“

Z Berounska.

245.

Poslední schůzka.

(Nápěv 48, 326.)

K Pažežnici cesta hůzká, ¹⁾
celá trníčkem porostlá;
to trníčko bíle kvete:
má panenko, votevřete!

Má zlatá Spaněvská cesto,
což je mně po tobě teskno:
ani tak ne po cestičce,
jako po tě, má dívčice!

„My zlaty Spaněvsky háje,
já na vás zpomínám stále:
ani tak ne po háječku,
jako po tě, můj holečku!

My zlaty Spaněvsky dráhy,
jak jste vy se zelenaly:
zazelenejte se eště,
moje srdéčko potěšte!“

Tam na těch Spaněvskéjch lukách
já slyšel kukalku kukat;
kukalička zakukala,
má panenka zaplakala.

Kukalka kukala kuku:
„Podej mně, můj chlapče! ruku,
podej ruku, podej pravou,
zarostla k nám cesta travou.

Podej ruku, podej vobě,
že se nedostanem sobě:
ani za rok, za dvě léta,
ani do skonání světa!“

Z Domažlička.

1) K Pušperku je cesta zlatá,
celá trníčkem pojatá atd.

246.

Odechod.

(Nápěv 326.)

Zelenaly se pšeničky,
když jsem já šel od hubičky;
zelenaly se vesele,
když jsem šel, holka, od tebe.

Pšeničky se zelenaly,
modré oči zaplakaly;
už já musím jít od tebe,
potěš tě sám pán Bůh s nebe!

Z Plzenska.

247.

Propuštění.

(Nápěv 326.)

Propust mě, můj milej, propust:
jsi falešnej — Bůh ti odpust!
propust mě ze slibu mého,
budu čekat na jiného.

Ty si myslíš, že já nevím?
a já se ti všeho dovím,
co, ty synku, co ty děláš:
že sobě jiny namlouváš!

Z Plzenska.

248.

Vláčení.

(Nápěv 326.)

Když jsem já ty pole vláčel,
tenkrát jsem se dosedláčel;
vláčel jsem je mrchou vranou,
když jsem chodil za svou pannou.

Z Plzenska.

249.

Trápení.

(Nápěv 136, 377.)

Chlapče, chlapče, můj holečku!
ty mně trápiš mou hlavičku;
ty mě trápiš a sužuješ,
mé srdéčko zarmucuješ.

Z Plzenska.

250.

Loučení.

(Nápěv 48, 377.)

Když se loučí milej s milou,
řezají si srdce pilou,
srdce pilou — papírovou,
stříbrem, zlatem vykládanou.

Když se loučí milej s milou,
svítí sobě loučí bílou:
a my jsme si nesvítili —
přeci jsme se rozloučili.

Z Klatovska.

(Nápěv 637.)

Když se milej s milou loučí,
svítějí si smolnou loučí:
já jsem si nesvítila,
přec jsem se rozloučila!

Z Prachenska.

251.

Vzdálená.

(Nápěv 131.)

Horo, horo, vysoká jsi!
má panenka, vzdálená jsi,
vzdálená jsi za horama —
vadne láska mezi náma.

Vadne, vadne, až uvadne!
není v světě pro mne žádné,
není žádné potěšení
pro mne více k nalezení!

Z Jičinska. — Srov. Zpěv. I, 102.

252.

Loučení.

(Nápěv 131.)

Zhuru cesta, dolů druhá —
rozlučme se, moje milá!
těžké naše rozloučení,
když jsme spolu naučení!

Ach, až my se rozloučíme, ¹⁾
dvě srdéčka zarmoutíme!
dvě srdéčka, čtyry oči
budou plakat ve dne, v noci.

Modré oči, proč pláčete,
když vy moje nebudete?
nebudete a nesmíte,
darmo si na to myslíte!

1) Starší píseň zní takto:

Ach! až my se rozloučíme,
dvě srdéčka zarmoutíme:
jedno moje, druhé tvoje,
budou plakat obě dvoje.

Já za horou, za vysokou,
ty za vodou, za hlubokou:
dvě srdéčka, čtyry oči
budou plakat ve dne, v noci.

Oči, oči, proč pláčete?
což tak sobě naříkáte?
Ach, neplačte vy pro toho,
dostanete zas jiného.

Z Jičínska. — Srov. Mor. Suš. 401; Zpěv. I, 102, 178.

253.

Ovedená milá.

(Nápěv 695.)

Ouvej, ouvej, co já dělám!
měl jsem holku, už ji nemám;
měl jsem děvče namluveny,
jiněj přišel, vodved mně ji.

Až pojedu tou dolinou,
moje koně řejhtat budou;
ten podsední ten nejvíce,
co mě nosil k mej panence.

Z Budějovicka.

254.

Tajná láska nestálá.

(Nápěv 377.)

Měla jsem chlapce, nemám nic;
dala jsem šátek, nedám víc:
ouvej moje potěšení!
včera bylo, dnes už není.

Dobře mé srdce vědělo,
povědit mně neumělo:
že ta láska není stálá,
co se před lidmi schovává.

Šel mňj milej, šel do Slezska,
vzal mně klíček od srdéčka:
vzal od svého i od mého,
nenechal mně od žádného.

Z Budějovicka.

255.

Veta po lásce.

(Nápěv 629.)

Škoda je tě, synku, škoda je tě:
pantáta tě nechce mít za zetě,
ani dcera za milého;
zanechej chození daremného.

„Já toho chození nezanechám,
dokud vaše dvířka nerozsekám,
dvířka novy jasanovy,
že je konec toho milování.“

Z Táborska.

(Nápěv 695, 696.)

Už holečku, už je veta:¹⁾
máma nechce tě za zeta,
ani dcera za milého,
nech chození daremného.

„Já chození nezanechám,
dokud vrátka neposekám,
třeba byly z brusu novy:²⁾
abych věděl, kdo k vám chodí.“

Z Domažlicka a z Budějovicka.

¹⁾ Už je, synku, už je veta.

²⁾ vrátka novy jasanovy,
že je konec milování.

256.

Zasněžená cesta.

(Nápěv 696.)

K Lužanům je cesta během,
celičká zavátá sněhem:
kdo chce holku pomilovat,
musí cestu prohazovat.

Z Klatovska.

257.

Zármutek.

(Nápěv 68.)

Červená, modrá fíjala —
kdes ji, má milá, trhala?

Trhala jsem ji v zahrádce,
zabolelo mne mé srdce.¹⁾

Zelené, bílé ořeší —
ach, kdo mé srdce potěší!

Zarmoutil mně ho leda kdo,
ale potěšit nemá kdo.

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 220; Kol. I, 146, 151.

1) Někdy se píseň tato zavírá slohou následující:

Proč by tě srdce bolelo,
když už máš hoča jiného?

258.

Holka poctivá.

(Nápěv 68, 690.)

Utíkej, holka, utíkej,
zdaleka chlapcům vyhýbej.

Která je holka poctivá,
zdaleka chlapcům vyhýbá.

A když jim vyhnout nemůže,
začervená se jak růže.

Vyrazí na ní rosička,
jako makové zrníčka.

Vyrazí na ní jako hrách —
škodá tě, holka, nastokrát!

Z Hradecka. — Srov. Čel. I, 59; Suš. 374.

259.

Mládenec poctivý.

(Nápěv 68, 690.)

Jsi-li mládenec poctivej,
taky děvčátkům vyhýbej.

Když se ti děvče přitočí,
stáhni klobouček na oči.

Z Hradecka. — Srov. Čel. I, 59.

260.

Ztracená krásna.

(Nápěv 292.)

Vyběhla z domu,
pošeptala mu:
„Máš jít, holečku,
máš jít na vojnu!“

Na vojnu puđu,
bojovat budu:
co vybojuju,
tobě daruju.

Vybojoval jsem
koně vraného:
sedni, má milá,
sedni na něho.

Na koně sedla,
hned celá zbledla:
kam jsi, má milá,
krásu poděla?

„Poděla jsem ji
do širých polí:
ach což mne nyní
srděčko bolí!“

Z Klatovska.

261.

Nepřijatý žert.

(Nápěv 794.)

Žaly jsou travičku
nad struhou,
pomáhala jedna
na druhou.

Stál-tě tam Jeniček
za dubem,
hodil po Andulce
žaludem.

Neházej, neházej
žaludem:
neb my žádná tvoje
nebudem.

Z Hradecka.

262.

Oklamaná.

(Nápěv 58, 59, 794.)

Byla-tě cestička
šlapaná,
šla tudy Anička,
plakala.

Šel tudy Jeníček,
vejskal si;
dohonil svou milou,
stejskal si.

„Což pak si, můj milej,
stejskáte?
zdaliž vy mou lásku
neznáte?

Přijďte k nám, můj milej,
v neděli,
já vám dám věneček
zelený.“

Jeníček v neděli
nepřišel,
zelený věneček
opršel.

Opršel, opršel,
opadal,
že jest ji Jeníček
oklamal.

Z Klatovska i od jinud. — Srov. Čel. I, 23;
Suš. 398. — Počíná se také:

Od Lipoltic stezka
šlapaná atd.

263.

Poslední chůze.

(Nápěv 58.)

Vždycky's mi, měsíčku,
svítival,
když jsem k mej panence
chodíval.

Svíť ty mi, měsíčku,
ještě dnes:
však mi už svítivat
nebudeš.

Však mi už svítivat
nebudeš:
nepudu k mej milej
už podnes.

Z Rakovnicka.

264.

Láska a hněv.

(Nápěv 171.)

Za našima humny
dlouhé pole,
ono tam voralo
mé pachole;
zavoralo je tam
všecku lásku:
což jsi to učinil,
můj obrázku!

„Proč vy mi děvčátka,
zapíráte,
kam vy na tu trávu
chodíváte?
na trávu, na trávu,
na travičku
a na tu zelenou
votavičku?“

Já jsem ji požala
včera na vlas,
a ona vyrostla
do rána zas:
jak ta tráva roste,
zlatej chlapče!
tak mi mé srděčko
v těle skáče.

*

Když jsem šla na trávu
za panskej dvůr,
vorál tam můj milej
volkama zůr;
já mu pěkně dala
pozdravení,
neděkovalo mi
potěšení.

Hněvej se, můj milej,
hněvej, hněvej,
třebas na mě nemluv
tejden celej:

*

fěrtoušek na ruby
budu nosit,
ještě ty mne, chlapče,
přiďeš prosit!

Z Klatovska.

265.

Litostivá služba.

(Nápěv 779.)

Za vodou, za vodou,
za vodičkou
hrála tam má milá
s holubičkou,
hrála tam má milá
s černým orlem:
„Ožeň se, Jeničku,
s panem Bohem!“

Já se ti ožením,
ani nezvíš,
ty mně mých ohlášek
nezapovíš,
ani mi oddavek
strojit nedáš,
toho ty, má milá,
neuděláš.

Když jsem tě nedostal
za ženušku,
vyvolím si tebe
za družičku,
abys mně naposled
posloužila,
věneček na hlavu
položila.

„To se ti, Jeničku,
nemůže stát,
pro lítost bych ti ho
nemohla dát,
pro pláč do kostela
ani vejít:
pro lásku falešnou
musím umřít!“

Za to tě jen prosím,
můj Jeničku!
bys při mém skonání
rozžhal svíčku,
bys při mém skonání
samotný stál,
mé kalné očička
zatlačoval!

Zatlač mi očička,
rozžhni svíčku,
modli se otčenáš
za dušičku:
aby láska naše
zapálená
jedním plamínečkem
vyhořela!“

Z Klatovska. — Srov. Čel. I, 22, 220; Suš.
231; Kol. I, 223.

(Nápěv 678.)

Když jsem si tě nevezal
za ženušku,
vyžádám si tebe
za družičku,
za družičku
za nejstarší,
proto že's byla má
nejmilejší.

„Já za tu družičku
nemůžu být,
nemohla bych pro pláč
vínku uvít;
vínku uvít,
k oltáři jít —
pro lásku falešnou
musím umřít.“

Z Budějovicka.

266.

Láska a bohatství.

(Nápěv 480.)

Co jsi, můj holečku,
co jsi myslil,
žeš mě pro chudobu
z lásky pustil?

Já se pro tě ve dne,
v noci trápím:
a ty máš myšlení
jinde zatím!

Falešná tvá láska,
falešnej svět:
když si's mě nechtěl vzít,
moh' si říct hned!

Já byla bych na tě
nemyslila:
jiného si za tě
vyvolila.

Co pak si zakládáš
na bohatství?
však vidíš příkladů
všady dosti.

Jsú lidi, že měli
kolik tisíc:
všecko jim ušlo pryč,
nemají nic.

Peníze uplynú
jako voda:
a tobě vstane
mrcha žena!

Z Domažlicka.

267.

Slaviček s psaním.

(Nápěv 447.)

Na kopečku stojí
borovička,
seděla tam pod ní
má Ančička.

Přiletěl slaviček,
nese psaní,
podal ho Andulce
s pravé strany.

Tu máš, má panenka,
nelekej se,
nesu ti psaníčko,
potěšiš se.

Dříve než sluněčko
vyjde z hory,
budeš mít milého
u komory.

Bude na tě smutně
očekávat,
bude na okýnko
poklepávat.

Až bude klepati,
neotvírej,
on taky klepává
někdo jinej.

A jest-li otevřeš,
ošidiš se,
a ta vaše láska
promění se.

Promění se jednou,
víc nebude:
milej tebe nechá,
jinam pude.

Z Berounska.

268.

Zlaté časy.

(Nápěv 765.)

Zafonkej, větríčku,
od východu:
miloval jsem holku,
víc nebudu.

Nebudeš, Andulko,
nebudeš má,
neb je tvá matička
tuze chudá.

Přišly vám, mládenci,
smutné časy,
nesmíte sobě brát
podlé krásy.

Ať si je kulhavá,
neb hrbatá,
když jen má peníze,
přec je zlatá!

Z Budějovicka.

269.

Překážky v lásce.*(Nápv 148.)*

Já bych tě, má zlatá,
já bych tě rád,
kdyby mně nebránil
můj kamarád.
„Já bych tě, můj zlatej,
ještě radší,
kdyby nebránili
všickni naši.“

Z Budějovicka.

270.

Liduška.*(Nápv 171.)*

Plavala liduška
po Dunaji:
ličátka se za ní
kolibají.
Jak ty tam, liduško,
nedoplaveš:
jak ty mne, Honzíčku,
nedostaneš!

Z Prachenska.

271.

Zufalý úmysl.*(Nápv 382, 171.)*

Jest-li tě, má milá,
nedostanu,
vylezu na skálu,
srazím hlavu;
na skálu vysokou,
na špičatou,
srazím mou hlavičku
kudrnatou.

Z Prachenska.

272.

Nehody.*(Nápv 101.)*

Dej, Bože! Barboře
Martina s kosou,
aby jí nasekal
travičky s rosou.

Než trávy nasekal,
kosa mu spadla;
než kosu nasadil,
tráva mu zvadla.

Z Hradecka.

273.

Mysliveček.*(Nápv 207.)*

Když jsem šla jedenkrát
přes háječek,
ach, přes háječek!
potkal mne na cestě
mysliveček.

Slunéčko svítilo,
bylo teplo,
ach, bylo teplo!
tenkrát mé srdéčko
láskou kvetlo.

Seděli jsme spolu
do večera,
ach, do večera!
střelil mysliveček
na jelena.

Nebyl to jelínek,
byla laně,
ach, byla laně!
„Spomeneš, panenke,
brzy na mě.“

Když potom po čase
trávu žala,
ach, trávu žala!
Kýž jsem myslivečka
nepoznala!

Když šaty mákala
u rybníčka,
ach, u rybníčka!
Kýž jsem nepoznala
myslivečka!

Než jsem já poznala
myslivečka,
ach, myslivečka!
byla jsem červená
jak růžička.

Nyničko však moje
krása je pryč,
ach, krása je pryč!
mysliveček nejde
milovat víc.

Mysliveček s jinou
na procházce,
ach, na procházce!
děvčátko v komůrce
hořce pláče.

Nechodte, panenky,
přes háječek,
ach, přes háječek!
ať vás tam nepotká
mysliveček.

Z Prachenska. — Čel. III, 15.

274.

Zabráněná láska.

(Nápěv 344.)

Letěla husička,
letěla přes pole,
tam kde bejvávalo
potěšení moje.

Letěla husička,
už víc nepoletí:
škoda je tě, děvče,
že tě nesmím měti!

když jsem k vám chořival
do vaší děřiny,
míval jsem klobouček
plnej rozmaríny.

Nýčko k vám nechodím,
už chodí tam jinej:
jen na mě, má milá,
více nespomíněj!

„Zachází sluněčko,
zachází za horu:
kterak pak já na tě
chlapče, zapomenu!“

Z Budějovicka.

275.

Chudobná milá.

(Nápěv 729.)

Vletěla husička,
do dvora vletěla:
pověz mně, má milá,
jest-li bys mě chtěla?

Já bych tebe chtěla,
nedají mně naši:
že se tvá matička
vysoko vynáší.

Vysoko vynáší,
vysoko si vede:
a já jsem děvečka
chudobné matere.

Vem sobě bohatou,
a já chudobného:
potom zapomenem
jeden na druhého.

Chudobná děvečka
co vyslouží, to má:
bohatým dcerušským
maminka najedná.

Ona jim najedná
tenounké ručníčky,
co na ně napředly
chudobné dívčičky!

Z Chrudimska. — Srov. Suš. 386.

(Nápěv 532.)

Služebná děvečka,
což ta mnoho zkusí:
v službě ledakoho
poslouchati musí.

Když ho neposlechne,
všickni po ní pasou:
jak slovičko řekne,
je to mezi chasou!

Z Prachenska. — Srov. Čel. II, 13.

276.

Černé oči.

(Nápěv 346.)

Oči, černé oči,
jak černá trnečka:
dala bych vás vařit
na noc do hrnečka.

Na noc do hrnečka,
do vlašnej vodičky:
aby nešidily
chudobnej dívčičky!

Chudobná děvečka
nic jiného nemá,
nežli tu poctivost,
kterou si zachová!

Z Chrudimska.

277.

Lítost.

(Nápěv 328.)

Já jsem se oženil,
ty jsi se nevdala:
na koho's, má milá,
na koho's čekala?

Čekala, můj milej!
čekala na tebe:
až ty se oženíš,
jak se ti povede.

Na tebe, můj milej
s černýma očima:
byla bych pro tebe
do vody skočila.

Do vody, vodičky,
kde se kolem točí:
ach, škoda nastokrát
těch tvých černých očí!

Z Hradecka.

(Nápěv 656.)

Měla jsem milého
s černýma očima:
já bych byla pro něj
do vody skočila.

Do vody, do vody,
kde se kolem točí:
to všecko pro tebe,
pro tvy černy oči.

Z Budějovicka.

278.

Dar na rozloučenou.

(Nápěv 376.)

Měla jsem holoubka
v truhle zavřeného,
on mi však uletěl
do pole šírého.

Do pole šírého
na zelenej doubek;
tam sobě zahoukal
můj zlatej holoubek.

Nehoukej, nebroukej,
můj zlatej holoubku;
nedělej svej milej
většího zármutku!

„Já jí ho nedělám,
dělá si ho sama;
když já nejsem doma,
s jinými sedává.

Já jí koupil pentli
barvy proměňavé,
by si proplétala
vlásky kadeřavé.

Já jí koupil jinou,
a to pěknou bílou:
by pamatovala,
že byla mou milou.“

Z Klatovska. — Srov. Kol. I, 108.

279.

Oklamaná.*(Nápv 376.)*

Na horách, dolinách
sil jest Jeníček hrách;
a ta jeho milá
lusky tam trhala.

Když jich natrhala,
sedla na mezičku;
čekala, volala:
„Můj zlatej Jeníčku!“

Kolik těch lustiček
z fěrtoušku vyndala,
tolik, tolikráte
sobě zavzdychala.

Kolik z těch lustiček
zelených zrníček,
tolik, tolik z očí
vylila slziček.

„Vždy jsi mně sliboval,
že ty si mne vezmeš,
jen až pod háječkem
žito jaří sežneš.

Žito's jaří sežal,
mne jsi přece nevzal:
bodejž tobě pán Bůh
žádné štěstí nedal.

Žádné štěstí nedal
na tom tvém statečku,
že jsi mne oklamal
chudobnou děvečku.

Chudobná děvečka, ¹⁾
což ta mnoho zkusí!
ta každičkou křivdu
tíše snášet musí.“

Z Klatovska. — Srov. Suš. 251, 252.

¹⁾ Chudobná děvečka
ta ničehož nemá,
jenom tu poctivost,
kterou si zachová.

280.

Opuštěná.*(Nápv 137.)*

Mám velkej zármutek
pro tebe, holečku,
že jsi mne zanechal,
ubohou děvečku.

Když jsi k nám chodíval
a mne jsi miloval,
nemyslila jsem si,
že bys mne zanechal!

Když jsi mne zanechal, ¹⁾
děkuju ti z lásky:
nebudem už spolu
chodit na procházky.

Děkuju ti, synku,
za tvé milování:
aby ti dal pán Bůh
hojné požehnáni!

Z Plzenska.

¹⁾ Vždycky jsem myslila,
že máš ke mně lásku:
a tys mě ošidil,
můj zlatý obrázku!

Dřív jsi mne miloval,
teď jsi mne zanechal:
děkuju ti, synku,
že's falešný býval!

281.

Neupřímná kamarádka.*(Nápv 352.)*

Kamarádko věrná,
jako ruka jedna:
já měla milého,
ty's mi ho odvedla.

Ty's mi ho odvedla
a budeš se vdávat:
neměla jsem já tě
na tu trávu brávat!

Na trávu, travičku
do naší pšeničky;
lidi říkávali,
že jsme dvě sestřičky!

Ani tak sestřičky,
jako kamarádky:
šivaly jsme spolu
hochům pěkné šátky.

Bývaly jsme spolu
jako ruka jedna:
já byla upřímná —
ty jsi mne podvedla!

Z Berounska. — Srov. Suš. 249.

282.

Nucená veselost.

(Nápěv 745.)

Vesele, vesele!
třeba zle se děje:
srdce div nepukne
a líčko se směje.

Srdce moje, srdce!
těžké jako skála:
do smíchu se nutím,
radší bych plakala!

Z Prachenska. — Srov. Suš. 214.

283.

Neplatná pomoc.

(Nápěv 745.)

V tom našem sádečku
je mnoho modráčků:
žala tam má milá
zelenou travičku.

Když trávy nažala,
sedla na cestičku:
„Pojď, já tě pohladím,
můj zlatý Jeničku!“

Kolik mu na hlavě
vlásků pohladila,
tolik-tě slziček
z očí svých vylila.

Vytáh šátek z kapsy,
utíral čeličko:
Proč pláčeš, naříkáš,
má zlatá holčičko?

„Kterak nemám plakat
a sobě naříkat,
když mne má pásnička
nemůže obměstnat?“

Ani má pásnička,
ani má suknička:
to jsem já dostala
od mého Jenička!“

Vzal ji za ručičku,
ved ji ku krámečku:
Já ti koupím pentli,
nastav si sukničku.

„Já bych nastavila,
kdyby platná byla;
jen kdybych já tebe
byla nespátřila!“

Z Prachenska. — Srov. Čel. I, 39.

284.

Marná chůze.

(Nápěv 626.)

Široky, hluboky
ty Vltavsky tůně:
měl jsem já panenku,
teď mi srdce stůně.

Měl jsem já panenku,
měl jsem ji dvě léta:
teď mi ji odvedli —
po lásce je veta.

Co jsem se nachodil,
co našlapal bláta:
přec jsem tě nedostal,
má panenko zlatá!

Co jsem se nachodil,
našlapal kamení:
přec jsem tě nedostal,
moje polěšení!

Z Kouřimska. — Srov. Suš. 213.

285.

Rozloučení.

(Nápěv 743.)

Daleké široké
to Stupenské pole:
po něm se prochází
potěšení moje.

Prochází, prochází,
pláče a naříká,
svoje bílé ruce
za hlavu zakládá.

Proč pláčeš, naříkáš,
panenko rozmilá:
když jsi mi od Boha
souzena nebyla.

Od Boha souzena
od matičky dána:
neplač, nenaříkej,
není pomoc žádná!

Z Klatovska.

286.

Odbytý.

(Nápěv 141.)

Venku stál u dvířek,
pískal na lupínek,
a panenka stála
s druhé strany dvířek.

Nepískej, nehvízdej,
však ty můj nebudeš:
ještě si pár roků
na vojně pobudeš.

Pár roků na vojně,
a já doma pannou:
aby každý věděl,
že jsi chodil za mnou.

Z Budějovicka.

287.

Škoda chlapců!

(Nápěv 346.)

Husaři, husaři!
pěkné koně máte:
já s vámi pojedu,
kterého mi dáte?

Buď toho bílého,
neb toho vraného:
já s vámi pojedu
do pole širého.

Do pole širého
na studenou rosu:
ještě se podívám
na Skutečskou chasu.

Ti Skutečtí chlapci
jsou švární jonáci:
jen škoda, přeškoda,
že jsou z nich vojáci!

Z Chrudimska.

288.

Zármutek.

(Nápěv 477.)

Nic mne tu nermoutí,
než panská zahrada,
po který jsem chodil,
má milá plakala.

Plakala, želela,
rukama lomila,
když mne naposledy
tam vyprovodila.

Kdybych já věděla,
že umřeš za Prahou,
dala bych ti dělat
truhlu jabůrovou.

Z Rakovnicka.

*

289.

Fijalička.

(Nápěv 582.)

Sázela má milá
modrou fijaličku;
když ji nasázela,
prosila vlažičku.

Vlažička nepřišla,
přišla jen rosička,
aby ji neuschla
modrá fijalička.

Modrá fijalička
co pávové peří:
každá holka blázen,
která chlapi věří.

Já taky věřila
a jsem oklamána:
ztratila jsem prsten
s třema kamenama.

Z Prachenska.

290.

Po všem nic.

(Nápěv 55.)

Chodila po lesí,
trhala ořeší:
„Což je po ořeší,
když mne nic netěší!“

Chodila po hájku,
trhala fijalku:
„Což je po fijalce,
když mne žádnej nechce!“

Chodila po poli,
po zvorané roli:
„Co je po té roli,
když mne hlava bolí!“

Z Bydžovska. — Srov. Čel. I, 224; Suš. 238;
Kol. I, 146, 151.

291.

Kobylí hůra.

(Nápěv 722.)

Na kobelí hůře
náš synáček voře;
chodějí mu koně
na hedbávný šňůře.

Ta kobelí hůra
celá pošlapaná;
chodí tam má milá
celá uplakaná.

Co pláčeš, naříkáš,
když mě tu eště máš:
potom můžeš plakat,
až mne neuhlídáš.

Z Táborska.

292.

Trojí slunce.

(Nápěv 79.)

Kdyby mi tak bylo,
jak mi bylo kdysi,
když mne vozívaly
vrany koně lysy.

Kdyby mi tak bylo,
jak mi bejvávalo,
když mi ve dne v noci
slunce svítivalo.

Jedno od východu,
druhy od západu,
třetí mi svítilo
přes naši zahradu.

Svítilo mi slunce
v modry kamizolce:
když už svítit nechce,
ať svítí komu chce!

Z Chrudimska. — Srov. Suš. 470.

293.

Tužba.

(Nápěv 79.)

Kdybych já tam byla,
kde je mé myšlení,
kde bude večeřet
moje potěšení!

Bude on večeřet
za dubovým stolem:
kdybych já tam byla,
jedli bysme spolem.

Z Chrudimska.

294.

Rozvedení.

(Nápěv 352.)

Na zeleném doučku
dva holoubky hrají;
lidi jim závidí,
že se rádi mají.

Lidi, dobří lidi!
nezávidte toho:
vždyť je to hezká věc,
když kdo má rád koho.

Milovali jsme se,
jako holubičky;
rozloučili jsme se
jako vlašfovičky.

Milovali jsme se
nebylo to z dávna:
a už nás rozvedla
jedna stará bába.

Z Chrudimska.

295.

Kletba.

(Nápěv 253.)

Kdybych já věděla,
kdo mne s milým loučí,
nasypala bych mu
soli mezi oči.

Soli mezi oči,
písku mezi zuby:
aby nevypouštěl ¹⁾
falešných slov z huby.

Byla je příčina
stará baba jedna,
ta je naše srdce
od sebe rozvedla.

Dopusť, Bože! dopusť
na babici hřmění,
by na ni přišlo
devět dní kamení.

Devět dní kamení,
desátý den trní:
by víc nerušila
věrné milování.

Z Budějovicka. — Srov. Suš. 662; Kol. I, 108.

¹⁾ aby nerozváděl,
co se komu líbí.

Tím se někdy ta píseň také zavírá.

296.

Výčitka.

(Nápěv 259.)

Když jsi mne nechtěla,
měla's mi povědít,
já jsem moh za tebou
sedum let nechodit.

Sedum let nechodit,
peněz neutrácet,
vraného koníčka
darmo netrmácet.

Z Hradecka. — Srov. Suš. 262.

297.

Ztracené pentličky.

(Nápěv 346, 582.)

Na Slíchovskejch lukách
ztratila jsem dukát,
a tam u vrbičky
červené pentličky.

Slichovští mládenci!
kde jste koně pásli?
já ztratila pentle,
kterej jste je našli?

„My jsme jich nenašli,
jen jsme je viděli:
červené pentličky
po vodě plynuly.

Rybáři, rybáři!
na lodě sedejte,
červené pentličky
po vodě hledejte.

„Kdybychom zapřáhli
tři sta vraných koní,
červených pentlíček
více nedohoní.

Kdybychom zapřáhli
koní na tisíce,
červených pentlíček
nedohoní více.“

Sedla na lodičku,
zaplakala tuze,
že už svých pentlíček ¹⁾
dohonit nemůže.

Z Berounska. — Srov. Čel. I, 40; Krol. II, 60;
Suš. 376; Kol. I, 326; Žeg. P. 118; Ol. 470.

1) Místo červených pentlíček v písni této zastupuje také „zelené věnceček“.

298.

Holubička s poselstvím.

(Nápěv 582.)

Pršelo, bylo tma,
holubička zmokla, ¹⁾
nemohla doletět
k milému pod okna.

Nemohla doletět,
vzkázání vyřídít:
Vzkázal tě, Andulko!
tvůj milej pozdravit.

„A já mu zas vzkážu,
že já se nehněvám,
aby jen k nám přišel,
že já ho ráda mám.“

Z Plzenska. — Srov. Suš. 325.

1) žežulička zmokla.

299.

Výstraha.

(Nápěv 582.)

Pověz mně, má milá,
kudy je cesta k vám?
„Pod našima okny
roste tam tulipán

Pod okny tulipán,
u stezičky strůmek.“ —
Dej pozor, Andulko!
aby tě nepodved.

Jest-li tě podvede,
pak si tě neveme,
na konička vsedne,
na vojnu odjede.

„Neboj se, má milá,
toho neudělám:
pro jednu panenku
na vojnu se nedám!“

Z Plzenska.

300.

Poctivost nade všeho.

(Nápěv 582.)

Ach pole, poličko,
pole nevorané!
pase tam Jeníček
čtyry koně vrané.

Pase je tam, pase,
brodí nohy v rose:
jde k němu Andulka,
pacholátko nese.

Nesu tobě, nesu
tu synáčka tvého:
když jsi mne miloval,
miluj taky jeho!

Nech si ty synáčka,
já tobě zaplatím:
dubový stoleček
tolary posázím.“

Já nechci tolarů,
nač mi ty peníze?
jen tebe, Jeničku!
chci mítí za muže.

Kdybysi nasázel,
co v rybníce řásy,
ty mně nezaplatíš
mé panenské krásy.

Kdybysi nasázel,
co na louce sena,
ty mně nezaplatíš
pocitivého jmena.

Kdybysi nasázel,
co písku drobného,
ty mně nezaplatíš
věnce zeleného!

Z Plzenska. — Srov. Suš. 376.

(Nápev 743.)

V tej naší maštalce
jsou tam novy stání:
češe tam holeček
čtyry koně vrany.

Češe je tam, češe,
pěkně přistrojil se:
jeho nejmilejší
synáčka mu nese.

Nese mu ho, nese
v tom bílém fěrtoušku:
Tu máš, můj holečku,
naši věrnou lásku!

Už s věnečka mého
opadalo kvítí:
když jsi mně svět zkazil,
musíš si mě vzítí.

„Já nechci, nevemu,
radši ti zaplatím:
žlutými dukáty
stoleček posázím.“

Kdybysi nasázel
co v lese jalovce:
ty mně nezaplatíš
zeleného věnce.

Kdybysi nasázel
co na dubu listí:
ty mi nezaplatíš
mojí poctivosti.

Kdybysi nasázel
co na poli klásků:
ty mi nezaplatíš
mou upřímnu lásku!

Z Klatovska.

301.

Vězeň.

(Nápev 328, 532.)

Ten Zbirovský zámek ¹⁾
dokola klenutý,
sedi tam můj milý
řetězy sepnutý.

Pověz mi, můj milý,
proč tě přikovali?
„Pro tebe, má milá,
že mi tě nepřáli.“

Co ho tam přivedlo?
ti Zbirovští páni:
aby on zanechal
faleš v milování.

Co ho tam přivedlo
než jeho mladý věk:
přeškoda, Jeničku!
že jsi mně zkazil svět!

Z Berounska a z Klatovska.

¹⁾ Ten Letovský zámek.

302.

Uvčzený milý.*(Nápčv 656.)*

Ten Krumlovskej zámek
na zelenejch lukách:
sedí tam můj milej,
má nožičky v putách.

Já jsem jeho milá,
my se spolu známe:
pusťte mě tam k němu,
ať se rozžehnáme.

Co pak jsi, můj milej,
co pak jsi provinil?
však jsi ty žádnému
ničím neublížil!

„Já jsem neprovinil,
jen že jsem u vás spal:
proto jsem železa
na mé nohy dostal.“

Z Budějovicka.

303.

Oklamaná.*(Nápčv 346, 582.)*

Pantáto, pantáto!
hezkou dceru máte:
budu za ní chodit,
jest-li mně ji dáte.

„Karlíčku, Karlíčku!
nevěřim tvé řeči;
nebo jsi falešný,
hledí ti to z očí.

Celý jsi falešný
a máš hrdé srdce:
žádná panna tobě
už věřití nechce.

Mne's taky oklamal,
lásku's mi sliboval:
já jsem ti věřila,
nešťastná jsem byla.“

Seděla vzdychala,
drala drobné peří:
„Necht žádná panenka
mláďencům nevěří!“

Z Chrudimska.

304.

Výmluva.*(Nápčv 582.)*

Trápila's, má milá!
trápila's mé srdce:
až jsem včera večír
dal tolar muzice.

Tolar muzikantům
a zlatej jsem propil:
byl bych ti, má milá,
šátek za to koupil.

Tobě pěkněj šátek,
sobě novej klobouk:
musíš už, má milá,
na mě zapomenout.

Na mě zapomenout
a mne zanechat;
neboť mi zbraňujou
můj otec i máti.

Z lásky ti děkuju,
má panenka milá:
proč jsi Karlíčkoví,
co mluvil, věřila!

Z Klatovska.

305.

Truchlivá poutnice.*(Nápčv 574.)*

Putovalo děvče
z Prahy do Moravy,
mělo modry oči
cely uplakany.

Putovalo předse
od potoka k řece:
Převez, převozníku!
mne švárnou dívčíku.

„Nechci, nepřevezu,
jest-li má nebudeš;
dokud mi neslíbiš,
že ty se mnou budeš.“

Nechci a nepůjdu,
nejsem tvoje milá,
radší bych se zase
zpátky navrátila. —

Sedla na mezičku,
zaplakala tuze,
že jí stříbrný pás
opásat nemůže.

Natrhala klasů,
přivázala k pasu:
Kýž jsem nepoznala
tu mlynářskou chasu!

Když jsem ho viděla
příliš opilého,
měla jsem se vyhnout
do pole širého.

Když jsem ho viděla
ouzkou cestou jíti,
měla jsem se vyhnout,
kde slunce nesvíti.

Když jsem ho viděla
hořké pivo píti,
neměla jsem sama
na trávu choditi!

Z Pízenska.

306.

Pozdní bych.

(Nápěv 352.)

Lítej ptáčku, lítej,
máš zelené peří:
každá panna blázen,
která chlapcům věří.

Chlapci je co věřit
jako štiru, hadu:
on má pod jazykem
devaterou zradu.

Na jazyku má med,
pod jazykem má jed:
dej pozor, panenko,
by tebe nepodved!

Jest-li tě podvede,
tebe si neveme,
nebudeš naříkat
než sama na sebe.

Než sama na sebe,
na svůj rozum krátký,
že jsi poslouchala
řeči jeho hladky. —

Panímáma pláče
a pantáta kleje,
a mladší sestřička
po straně se směje.

Smějou se jí, smějou
její kamarádky:
šněrovačka těsná,
suknička se krátí.

„Sukni já nastavím,
planžet nosit budu:
do nejdlejší smrti
chlapců bát se budu!“

Když postýlku stlala,
do pláče se dala:

„Kýž jsem tebe, chlapče,
byla nepoznala!“

Z Hradecka. — Srov. Čel. III, 66.

307.

Sládek.

(Nápěv 793.)

Nenechám, posekám
Novodvorský hájek,
aby mi nechodil
za mou milou sládek.

Z Čáslavska.

308.

Dar.*(Nápv 173, 793.)*

Jak se dám, posekám
ten zelený hájek,
aby mi zafoukal
na mou milou chládek.

Jak se dám, posekám
to zelené olší,
aby mi zafoukal
na mou nejmilejší.

Pod jezerem, nad jezerem
vodička se kalí:
koupila má milá
za tolar hedbávi.

Za tolar hedbávi,
za dva zlaty nití,
že bude milému
košiličku šiti.

Košili ušila,
nevěděla komu:
dala ji milému —
vzali ho na vojnu.

Z Berounska.

309.

Osiřelá.*(Nápv 653, 673.)*

Až já odtud půjdu,
bude vítr foukat;
bude se má nejmilejší
za mnou smutně koukat.

Koukej neb nekoukej,
co mně už je do ní:
nechtěla's mne vyprovodit
do Chejnovskejch polí.

Do Chejnovskejch polí,
na Bělocky draha:
neměla's mne, má panenka,
neměla's mne ráda.

At je tak nebo tak,
já jsem svobodnej chlap:
já můžu holku milovat,
nebo jí tak nechat. —

„Už jsem osiřela,
jako javor v lese:
toho jsem se nenadála,
co ta láska nese.

Už jsem osiřela,
jako lipa v poli:
toho jsem se nenadála,
kam můj milej chodí.

Už jsem osiřela,
jako v trní růže:
toho jsem se nenadála,
co ta láska může!“

Z Berounska. — Srov. Suš. 336.

310.

Zrušená láska.*(Nápv 673.)*

Teče voda, teče
po potoce k řece:
vzkázala mně moje milá,
že ona mne nechce.

Teče voda, teče
na ty pansky mlejny:
což je těžko milovati,
co k libosti nejní!

Co k libosti bylo,
to mě opustilo;
a co mne těšit nemůže,
za mnou by chodilo.

Už jsem opuštěnej
jako ptáček lesní,
kterej pořád sem tam lítá,
a kam by rád, nesmí.

Už jsem opuštěnej
jako ta herlička,
která pořád sem tam lítá,
hledá přítelička.

Ach holka má milá!
co pak jsi myslila,
že jsi ty tvé svaté sliby,
že jsi je zrušila?

Zrušila jsem já je,
to pro lidské řeči:
nyní vidím a poznávám,
že upřímnej nejsi.

Zrušila jsem já je,
to pro lidskou hubu:
nyní vidím a poznávám,
že tvoje nebudu.

Z Klatovska.

311.

Ztrestaná neposlušnost.

(Nápěv 653.)

Teče voda, teče
po potoce k řece:
namluvil si mladý hulán
modrooké děvče.

Ach mámo, mamičko!
dodejte mně rady:
naučil se za mnou chodit
jeden hulán mladý.

„Ach dcero, dcero má!
zanechej hulána:
huláni ti pryč odjedou,
ty zůstaneš sama.“

Ach mámo, mamičko!
špatná vaše rada:
já už mám šaty svázané,
půjdu s hulánama.

Huláni, huláni!
pěkné koně máte:
já bych s vámi taky jela,
kterého mně dáte?

„Žádného jiného,
než toho vraného:
pěkně bude osedlaný,
sedneš si na něho.“

Když bylo po roce,
vrátila se k matce,
přinesla si hulaňátko
v strakaté perince.

Ach mámo, mamičko!
pomozte nyníčko:
bude vám moje děťátko
říkati: Babičko!

„Ach dcero, dcero má!
špatná moje rada:
nechť tobě nyní pomůže,
s kým jsi radu brala!“

Ach Bože, pře-Bože!
co jsem já myslila,
že jsem svou milou matičku
poslechnout nechtěla!

Teď jsem osaměla,
jako holubička,
kterážto letí do světa,
hledajíc samečka.

Teď jsem osaměla,
jako hruška v poli:
když hrušky jsou očesany,
ona smutně stojí.

Teď jsem osaměla,
jako kůl u cesty:
teprva nyní poznávám,
jaké mám neštěstí!

Z Plzenska. — Srov. Suš. 316; Kol. II, 160;
Meinert 199.

312.

Vrtkavý milý.

(Nápěv 673.)

Tři noci nespala
ani čtvrt hodiny;
stále jen pozor dávala,
jaké jdou noviny.

Noviny pořád jdou,
to jedna za druhou:
že ty chodíš, můj holečku,
že chodíš za jinou!

*

Pod Přestickou věží
tam srdce mé leží,
leží, leží jako kámen —
už je lásce amen!

Z Klatovska.

313.

Žalost.

(Nápěv 139, 323.)

Koulelo se, koulelo
červené jablíčko:
jen se na mě nehněvej,
má zlatá holčičko!

Já se na tě nehněvám,
ale je mi líto,
že za jinou chodiváš
přes zelený žito.

Žito, žito, žitečko!
kdo tě bude žítí?
můj milej je daleko,
musím pro něj jíti.

Žito, žito, žitečko!
kdo tě bude vázat?
můj milej je daleko,
musím pro něj vzkázat.

Trávo, trávo, travičko!
kdo tě bude kosit?
můj milej je daleko,
musím smutek nosit.

Z Hradecka. — Srov. Čel. II, 8.

(Nápěv 800.)

Žite- žite- žitečko,
kdo tě bude žítí?
má milá je daleko,
musím za ní jíti.

„Žite- žite- žitečko,
kdo tě bude vázat?
můj milej je daleko,
musím pro něj zkázat.“

Z Klatovska.

314.

Sen.

(Nápěv 782.)

Zdálo mi se té noci
na mojí postýlce,
že můj milej odchází
za české hranice.

Odchází, ach odchází!
víc se nenavráti:
kdo ty zimní večery,
kdo mi je ukráti!

Z Čáslavska. — Srov. Suš. 412.

315.

Zlá rada.

(Nápěv 689.)

U té naší studnice
roste bílá bukvice:
ta bukvice bílá
byla moje milá. —

Co, má milá, co ti je,
mé srdéčko rozmilé?
snad ti máti lála,
či se's nevyspala.

„Ach, mně máti nelála,
i já jsem se vyspala:
ale želim svého
vínku zeleného.

Všecky panny s trávy jdou, ¹⁾
pěkně jedna za druhou:
a já ubožátko
kolíbám dětátko!

Zakolíbej, Jeničku,
zakolíbej chvíličku,
zakolíbej chvílku,
až vyperu plínku!⁴

Já kolíbat neumím,
za kolíbku se stydím:
kolíbej si sama,
s kým jsi radu brala.

„Brala jsem ji v štěpnici,
brala s dvěma mládenci:
ti mně radu dali,
když mne milovali.“

Z Hradecka. — Srov. Suš. 201; Kol. I, 266;
Lip. I, 208.

1) Všecky panny tancujou.

316.

Zrušená láska.

(Nápěv 17.)

Ach žalude, žalude!
jak jsi těžkej na duši:
pod tebou se celičkej dub
k zemi ohýbe!

Vždycky jsi mně sliboval,
když jsi za mnou chodíval,
dokud jsi mě, můj holečku,
ještě miloval.

Sliboval's mi, jak sluší,
zaklínal se's na duši,
že se naše věrná láska
nikdy nezruší.

Už je láska zrušena,
už je všecka zkažena:
do vodičky do hluboky
je uvržena.

Z Budějovicka.

317.

Tři kavalírově.

(Nápěv 687.)

U našeho jezera
stojí lipka zelená,
a na tej lipce, na tej zelenej
tři ptáčekové zpívají.

Nebyli to ptáčekové,
jsou to kavalírové:
oj radějí se o jednu dívčici,
kterej ji z nich dostane.

Jeden praví: „Bude má;“
druhej praví: „Jak Bůh dá;“
a třetí praví: „Mé milé srdéčko!
co že jsi ty tak smutná?“

Jak pak nemám smutná být?
starého mi kážou vzít:
rozzelilo se srdéčko moje,
nemohu rozveselit.

A v tej naší komoře
je tam zelené lože:
oj lože, lože pěkné zelené!
kdo na tobě spát bude?

Bude-li tam starý spát,
bodejž rána nedočká;
a bude-li mladý pěkné úrody,
bodejž mu Bůh zdraví dá.

Z Plzenska. Píseň tato bez pochyby od pol-
ských vojáků sem byla přinesena. — Srov.
Čel. III, 63; Suš. 369.

318.

Rozchod.

(Nápěv 611.)

V šírém poli hruška stojí
vysoká,
pod ní pěkná bílá růže
vykvětá.

Trhej, trhej, má panenko,
ty růže,
nasázej je hochu svému
do lůže.

On ti bude na těch růžích
libě spát,
ráno vstane, bude tobě
děkovat.

Děkuju ti, má panenko,
děkuju,
před tebou já svůj klobouček
smekuju.

„Nesmekej ho, můj Jeníčku,
přede mnou:
však oni tě naši páni
odvedou.“

Odvedou tě pod zeleny ¹⁾
myslivce:
bude tobě místo holky
ručnice.“

Žala trávu v suchopáru
metlici,
přišli na ni dva zelení
myslivci.

Srp jí vzali, rozlámali:
Jdi domů,
berou tobě potěšení
na vojnu.

„Když ho berou, at ho berou,²⁾
mají ho,
však on mně dá zejtra pán Bůh
jinýho.“

Z Plzenska. — Srov. Čel. I, 32; Suš. 627.

¹⁾ Odvedou tě, můj Jeníčku,
do Prahy,
tam ti dají bílej kabát
a šavli.

²⁾ Když ho berou, at ho berou,
nic nedbám:
však já se tam zejtra ráno
podívám.

Proč pak vy mně potěšení
bérete?
co pak víc svobodné chasy
nemáte?

Prala plínky u studýnky,
plakala:
ach kýž jsem tě byla raděj
neznala!

Jiný konec:

„Když ho berou, at ho berou,
at je tam:
však já ho tam na té vojně
nenechám.

Nenechám ho na té vojně
bojovat,
aby mohl svou panenku
milovat.“

Milju tě, má panenko,
miluju:
ale zejtra na koničku
odjedu.

Žala trávu na rybníce —
srp tupej:
„Jen ty mně ho, můj Jeníčku,
naklepej.“

On naklepal, on nabrousil —
nechce žít:
protože tě, má panenko,
nechce mít.

Pila pivo, pila víno
z korbele:
„Ači že jsem se nenadála
forte!“

Z Berounska.

319.

Nemysli si na mě.

(Nápěv 617.)

Svit, měsíčku, pomalíčku
na ten panskéj dvůr:
nemysli si, moje milá,
abych já byl tvůj.

Jiní žito zpodsívali,
já bych plivy bral:
nemysli si, moje milá,
abych si tě vzal!

Z Prachenska. — Srov. Suš. 332.

320.

Žel opuštěné.

(Nápěv 617.)

Svit, měsíčku, polehoučku
na ten panský háj:
nemysli si, má zlatá panenka,
abych si tě vzal.

Šel jsem lesem, byl jsem vesel,
zpíval jsem sobě;
uslyšel jsem smutný nářek
od panenky mé.

Ona stála pod stromečkem,
neviděl jsem jí;
hodila na mě jablíčkem,
ozvala se mi. —

Pod háječkem nad sádečkem
roste májoví:
kam jsi dala, má panenko,
růže červený?

„Růže červený povadly,
vénce nemůž vít:
nemyslete, potěšení moje,
že vás musím chtít.

Co je po tej rozmaríně,
která nevoní:
co je po vás, potěšení moje,
když máte jiný!

Co je po tej levanduli,
která nekvěte:
Co je po vás, potěšení moje,
když mne nechcete!“

Pod vršíčkem na dědince
byla zahrada;
chodila tam má panenka,
kvítí trhala.

Když kytíčku natrhala,
tu zaplakala:
„Kýž jsem tebe, potěšení moje,
byla neznala!“

Z Chrudimska. — Srov. Čel. III, 23, 39.

321.

Pozdní bych.

(Nápěv 617.)

Svíť, měsíčku, polehoučku
na ten černý les:
nemysli si, má panenko,
že k vám přijdu dnes.

Svíť bledoučký, svíť měsíčku,
na ten panský dvůr:
nemysli si, má panenko,
že já budu tvůj.

Když jsem já k vám chodíval,
ty's plakávala;
panímáma mne vítala,
ty's mne nechtěla.

Nyněko bysi ráda chtěla,
už nemáš koho:
tenkrát já si osedlávám
koně vraného.

Tamhle stojí kůň můj vraný,
na něm bílý plášť:
co ty tomu, má panenko,
co tomu říkáš?

„Což bych tomu smutná řekla,
jsem sama vinna;
neb jsem sama ten plášť bílý
ti způsobil!“

Z Plzenska. — Srov. Čel. I, 36.

322.

Žezulička.

(Nápěv 770.)

Zakukala žežulička
v lese v oboře,
ach, v lese v oboře!
zaplakala má panenka
doma v komoře,
ach, doma v komoře!

Proč pak pláčeš a naříkáš?
vždyť ty budeš má:
až žežulka o vánocích
tříkrát zakuká.

„Jak pak nemám naříkati,
když nebudu tvá:
vždyť žežulka o vánocích
nikdy nekuká!“

Vyrostla mý rozmarinka
pěkná zelená:
měla jsem já milovníčka —
už ho má jiná!“

Z Chrudimska. — Srov. Suš. 403; Kol. II, 121;
Voj. II, 170.

323.

Odjezd milého.*(Nápěv 610.)*

Stojí hruška v širém poli,
vrch se jí zelená;
pod ní se pase kůň vraný,
drží ho má milá.

Proč, má milá, dnes pasete
z večera do rána?

„Kam, můj milý, pojedete,
já pojedu s váma.“

Och já pojedu daleko,
přes ty modré hory:
kýž jsem byl nikdy nepoznal,
co mé srdce bolí!

Och já pojedu daleko,
přes vody hluboké:
kýž jsem byl nikdy nepoznal
panny černoooké!

Och já pojedu daleko,
do světa širého:
kýž jsem byl nikdy nepoznal
srdce falešného!

Z Bydžovska.

324.

Posekaná milá.*(Nápěv 274.)*

Když jsem já šel kolem lesa,
byla velká rosa;
sed jsem si tam pod stromeček,
poslouchal jsem kosa.

Kose, kose, černý ptáče!
ty líbezně zpíváš,
všecky panenky s trávy jdou,
ty se na ně díváš.

Všecky panenky s trávy jdou,
jenom moje nejde:
ona se tam posekala,
ona jí krev ujde.

Já zapřežu čtyry koně,
pojedu si pro ni;
povezu ji k doktorovi,
který rány hojí.

„Pane doktor, já vás prosím,
vyhojte vy mně ji:
já od ní chci zaplatiti
jako od svy milý.“

Z Klatovska.

(Nápěv 274, 538.)

Všecky panenky s trávy jdou,
jenom jedna nejde:
ona se tam posekala,
ona jí krev ujde.

Zapráhněte čtyry koně, ¹⁾
a dojeďte pro ni;
dovezte ji k doktorovi,
ať jí rány zhojí.

Náš pan doktor doma není,
jen jeho mládenec:
pan doktor jel do kláštera
pro zelený věnec.

V klášteře tvojí panence
věnečků nevijou:
to pro tebe, nevěrníče,
že máš holku jinou!

Z Táborska.

¹⁾ Zapráhněme koně vrany,
pojedeme pro ni;
dovezem ji do Melníka
k panu doktorovi.

Aneb:

odvezem ji k felčarovi,
on mi ji vyhojí.

Aneb:

nežli pro ni dojedeme,
zatím bude po ní.

Z Berounska.

325.

Tři panenky.*(Nápěv 406, 473.)*

Nad Dunajem, pod Dunajem,
na zelenej louce
hrály jsou tam tři panenky,
hrály tam o věnce.

Jedna byla Kateřinka
a druhá Madlenka,
třetí tu já nejmenuju —
byla má panenka.

Já jsem ji vzal za ručičku,
vzal jsem ji za obě:
Pojeď, holka, pojeď se mnou,
poplavem po vodě.

„A já nechci, nepojedu,
ty jsi šelma zrádce:
pošlapal's mně marijánku
v tej naší zahrádce.“

Ta marjánka, rozmarínka
modrým kvítkem květe:
připravil's mě o věneček,
co mi máma řekne!

Já ho nemám, ty ho nemáš,
nemáme ho oba:
půjdem-li ho sobě koupit,
kdo pak nám ho prodá!“

Z Klatovska.— Srov. Suš. 257.— Počátek také takto:

Když jsem plynul po Dunaji
k zelenému háji,
viděl jsem tam tři panenky,
o věnečky hrály.

Jedna byla Rakušanka,
ta druhá Moravka;
třetí jmenovati nechci —
byla má panenka atd.

Z Berounska.

326.

Nevěrník.*(Nápěv 414.)*

Nad vršečkem, pod vršečkem
stály jsou tam dvě panny:
já jsem jim dal pozdravení,
ony neděkovaly.

Jednu jsem vzal za ručičku,
druhou jsem vzal za obě:
Podívej se, má panenko,
podívej ty se na mě.

„Já se na tě nepodívám,
já se na tebe hněvám:
připravil's mne o věneček,
který posavad nemám.

O věneček o zelený,
z rozmarínky pletený,
který jsem ti ráda dala,
že's byl mé potěšení.“

Co mně budeš, má panenko,
co mně budeš vinšovat,
až já budu s jinší holkou
po procházkách chodívat?

„Vinšuju ti tolik štěstí,
abys dlouho živ nebyl,
až pojedeš na koničku,
abysí hlavu srazil!“

Z Klatovska.

327.

Opuštěná.*(Nápěv 753.)*

Vyrostla mně bílá růže,
trhat já ji nebudu:
milovala jsem Vojtiška,
milovat už nebudu.

Milovala jsem ho věrně,
v srdci jsem ho nosila;
toho jsem se nenadála,
žeby láska šálila.

Šel můj milej po ulici,
měl klobouček na stranu;
lidé jsou mu povídali:
Tamble vidíš svou pannu.

„Nemluvte mně, lidé, o ní,
hledět na ni nemohu;
jak ji spatřím jedním okem,
sklopím hlavu hned dolů.“

Když jsi na mě hledět nemoh,
proč jsi za mnou chodíval?
já jsem tebe neprosila,
abys ty mne miloval.

Měl jsi dvéře otevřeny
do srdce upřímného:
ale nyní jsou zavřeny,
nepřijdeš víc do něho!

Což pak jsem ti udělala,
že mne teď nenávidíš?
vždyť jsem ta, která jsem byla,
proč pak se za mě stydíš?

To mám já teď za upřímnost,
kterou jsem k tobě měla;
pro tebe bych, nejmilejší,
krev byla vycedila!

Rozpomeň se, nejmilejší!
na tvoje slibování:
že tě bude pán Bůh trestat,
nedá ti požehnáni.

Rozpomeň se, nejmilejší!
na moje mladá léta:
léta s tebou jsem ztratila —
po radosti je veta!

Živobyti bych si vzala,
však jsem si ho nedala:
věčnost věčší, než celý svět,
toho jsem se lekala.

328.

Rozmarína.

(Nápěv 297.)

Když jsem šel skrz dubový les,
přepadla mne dřímota;
a do rána mně za hlavou
rozmarína vykvětla.

Požezal jsem všecky pruty
rozmaríny zelené,
pustil jsem je po vodičce,
po vodičce studené.

Která panna lovit bude
rozmarínu zelenou,
ta mou nejmilejší bude
za vodičkou studenou.

Šly panenky ráno k řece,
do věder nabíraly:
v tom ty pruty z rozmaríny
k samé lávce plavaly.

Ta mlynářovic Anička
po prutech se nahnula,
a nešťastná holubička
do vodičky spadnula.¹⁾

Zvoní, zvoní troje hrany,
co to asi znamená?
povězte mi, vy ptáčkové!
snad to není má milá?

„Tvou milou, tvé potěšení
do rakve ti skládají,
čtyři muži v černém rouše
do hrobu ji dávají.“

Ach, můj Bože nejmilejší!
ty's mi vzal mou nevěstu!
povězte mi, vy ptáčkové,
k jejímu hrobu cestu.

„Za vrchem tam v kostelíčku
zpívají v kůru kněží;
pět kroků za kostelíčkem
v hrobě tvá milá leží.“

Tam já půjdu, plakat budu,
na ten tmavý hrob sednu,
a pro tebe, má panenko,
těžké hoře ponesu.

Těžké já ponesu hoře,
až mne smrt vysvobodí,
a věneček z rozmaríny
na můj příkrov položí!

Z Berounska. — Srov. Čel. I, 12.

1) S místem tímto srovnaj první polovici
písni „Kytice“ v rukopisu Kralodvorském.

329.

Pasačka koní.

(Nápěv 504.)

Pásla má milá koničky,
pásla má milá koně,
jen vždycky po záhoničku,
jen vždycky po záhoně.

A když na konec dopásla,
obrátila je zase,
že ona jich pást nebude,
ať si je pase kdo chce.

Ještě si jednou zavejsknu
za tím zeleným lesem,
aby věděla má milá,
aby věděla, kde jsem.

Z Berounska. — Srov. Čel. I, 25.

Píseň tuto spojují brzy s číslem 330 brzy
s 331, a však také každou jich samu o sobě
zpívají.

330.

Pravá a nepravá láska.

(Nápěv 504.)

Na jednom poli pšenička,
na druhém poli žito:
pověz mně, pověz, má milá!
kterého je ti líto?

„Toho mi není nic líto,
co má ty černý oči;
neb on se za mne styděl,
chodíval ke mně v noci.

Ach! toho je mně nejlítěj,
co má ty vrany koně;
neb on se za mne nestyděl,
chodíval ke mně ve dne.“

Z Tábořska. — Srov. Čel. I, 26.

331.

Marné čekání.

(Nápěv 504, 747.)

Vyjdu si já na vršíček,
a ještě se podívám,
vorá-li tam kde můj chlapec,
já si na něj zavolám.

Pojeď, chlapče, pojeď domů,
nech už toho vorání!
neb mne bolí má hlavička
od samého čekání.

Čekala jsem, nespala jsem,
čekala jsem na tebe:
nemohu bejt, můj Jeničku,
nemohu bejt bez tebe!

„Lef, ty ptáčku! přes ty lesy,
pozdravuj tam mou milou,
aby na mne nečekala,
že já už zas mám jinou.“

Z Berounska. — Srov. Čel. I, 218.

332.

Marné volání.

(Nápěv 539.)

Pojeď, chlapče, pojeď domů,
nech už toho vorání;
už mě bolí má hlavička
od samého volání.

„Nechci, nechci, nepojeďu,
eště mám záhon vorat:
však si ani nemuřela
tak dlouho na mě volat.“

Z Budějovička.

(Nápěv 538, 747.)

Pojeď, chlapče, pojeď domů,
zanech toho vorání;
dyť už mě má hlava bolí
vod samýho volání.

„A já nechci, nepojedu,
eště mám záhon vorat:
co pak jsi se nestyděla
před lidma na mě volat?“

Ty se's taky nic nestyděl¹⁾
před lidma za mnou chodit:
když jsem šla z hospody domů,
ty's mě šel vyprovodit.

„Tu máš, holka, tu máš dukát,
to za ten stezníček můj:
abysi mně nemohla říct,
že jsem já milovník tvůj.“

A já nechci žádnéj dukát,
ani žádný peníze:
já tě chci mít, můj holečku,
já tě chci mít za muže.

Z Klatovska.

¹⁾ Proč pak bych já se styděla
před lidma na tě volat?
když se's taky nic nestyděl
před lidma mě milovat.

333.

Výmluva.

(Nápěv 88, 89.)

Časně ráno za svitání
šla na louku trávu žít;
ohlídla se a viděla
milého za sebou jít.

Pojď, pospěš, můj nejmilejší!
ať mne brzo dohoniš;
musím já ti něco říci,
čemu ty se podivíš.

Panímáma ráno vstala,
praví: Dcero, co je ti?
krásku tratiš, celá's bledá,
snad musíš užívatí?

Co jsem měla smutná říci,
bych jí odpověděla?
v kříži jsem se polámala,
když jsem trávu nosila.

Z Prachenska a z Klatovska.

334.

Odehod milého.

(Nápěv 88.)

Až já odtud pryč pojedu,
bude pro mě velkej pláč:
budou pro mě holky plakat,
které jsem já míval rád.

A já taky plakat budu,
až já odtud pryč pudu:
pannu, kterou jsem miloval,
více milovat nebudu.

Vykoukala z okýnečka,
byla jako z růže květ;
černé oči utírala,
že se jí svět nepoved.

Neplač, nekvil, nenaříkej,
přijdu já k vám brzičko:
přijdu ještě zejtra ráno,
dřív než vyjde sluníčko.

Vy hodiny, ach hodiny!
co jste mi to vyvedly,
že jste vy mne s mou panenkou
tak na krátee rozvedly?

Jak rozvedly, tak rozvedly,
už nás víc nesvedete:
a vy milý černý oči,
kdy se dost vypláčete?

Z Prachenska.

335.

Láska nestálá.

(Nápěv 414.)

Ku Praze je cesta dlouhá,
stromkama je sázená:
sázela je moje milá,
když mě vyprovázela.

Sázela je s rozmarínkou,
s pěkným bílým jetelem:
na znamení naší lásky,
že my svoji nebudem.

Z Klatovska.

336.

Rozloučení.

(Nápěv 747.)

Teče voda od Skuhrova,
ze břehů ven vystala:
prala tam má milá šaty,
voda jí je pobrala.

Když pobrala, ať pobrala,
já jich hledat nepudu:
a to proto, má panenko!
že já už tvůj nebudu.

Šel jsem já k vám jedenkrátě,
ty jsi stála ve vokně:
věděla's, že mé srděčko
div žalostí nepukne.

Šel jsem já k vám zas po druhý,
ty jsi stála před domem:
dobře lidi povídali,
že my svoji nebudem!

Když nebudem, ať nebudem,
jen když není vina má:
já jsem k tobě byl upřímný,
a ty's byla falešná.

Z Berounska.

337.

Rozloučení.

(Nápěv 504.)

Pověz ty mi, má panenko,
pověz ty mi upřímně,
kdo k vám chodí, má panenko,
kdo k vám chodí mimo mě?

„Ach k nám žádnéj nechodívá,
není cesta šlapaná:
jen po který my chodili —
a ta nám už zarostla.

Zarostla nám rozmarínkou,
samým drobným jetelem:
to nám jistě za znamení,
že my svoji nebudem.“

Když nebudem, ať nebudem,
však jsme oba svobodni:
nebudem se trestu báti,
že jsme byli nevěrni.

Ten prstýnek, co's mi dala,
já ho nosit nebudu:
hodím já ho do potoka,
vší starosti pozbudu.

A ten šátek, co's mi dala,
nechám si na památku:
abych vždycky pamatoval
na tvou falešnou lásku.

Z Tábořska.

338.

Všední láska.

(Nápěv 539.)

Můj koníček pěkný vraný,
na něm pentle zelená:
pověz ty mně, má panenko,
jsi-li ke mně upřímná?

„Já jsem k tobě upřímnější,
než ty ke mně, můj milej:
všedního dne k nám chodíváš,
a v neděli jdeš k jinéj!“

Z Budějovicka.

339.

Trápení pro milou.

(Nápěv 539.)

To soužení, to trápení,
to je všecko pro tebe:
že jsem mušel nalámati
sedum sáhů kamene.

Sedum sáhů kamenička,
vosum sáhů dřívíčka:
k tomu je mě připravila
moje zlatá hubička!

Z Budějovicka.

340.

Suchá lípa.*(Nápěv 133.)*

Až se bude suchá lípa
u Nymburka zelenat,
přijď se na mě, má panenko,
přijď se na mě poďivat.

Už já více po Mělníce
procházet se nebudu:
miloval jsem jedno děvče,
víc milovat nebudu.

Z Boleslavka. — Úlomky písní delších.

341.

Návštěva na hřbitově.*(Nápěv 496.)*

Panímámo! kde je vaše dcera?
já jí přišel navštívit;
tři léta minuly, co jsem jí neviděl,
já se přišel potěšit.

„Naše dcera na hřbitově leží,
tam je její postýlka:
nemysli si více, Jeničku rozmilý,
že bude tvá manželka!“

Jak ta slova máti promluvila,
duch se ve mně zatajil,
že toho stvoření na světě už není,
po němž touží srdce mé.

Panímámo! ukažte to místo,
kde mou milou hledat mám;
já na hřbitov pudu, pilně kopat
budu,
at ji ještě uhlídám.

Jak jsem jen krok na hřbitov
udělal,
spatřil jsem tam hrob nový;
dvě růže červený daly mně
znamení,
že tu srdce mé leží.

Ptám se já vás, červené růžičky!
je-li tu hrob mé milé?

Růže se sklonily, znamení mně
daly,
že tu leží srdce mé.

Vstaň, má milá, mé zlaté srdéčko!
promluv ke mně slovíčko!
„Já bych ráda vstala, k tobě
promluvila —
mám zemdlené srdéčko.“

Ach já smutné, nešťastné stvoření
na tomto bídném světě!
uschnula mně růže, srdci milá
tuze,
více mně nepokvěte.

Odpočivej v tomto tmavém hrobě,
já jdu už od tebe pryč;
tvé růžové tváře jako ranní záře
nespatřím už nikdy víc!

Přenešťastny ty Jičínsky luka,
po kterých jsem chodíval,
když jsem svou panenku, krásnou
holubinku,
za ručičku voďíval!

Přenešťastná ta Jičínská brána,
přenešťastná silnice!
protože nepřála, milovat nedala,
co těšilo mé srdce.

Přenešťastní takoví rodiče,
kteří dítkám zbraňují!
oni jim zbraňují, vzítí se nedají,
do hrobu je svrhují.

Z Jičínska. — Srov. Čel. I, 55.

342.

Mniška.*(Nápěv 271.)*

Když jsem já k vám chodíval,
pod okýnkem vašim stával,
na to nepomyslí jsem,
že my svoji nebudem.

Vila's věnce k milování
ze zelené rozmaríny;
vila's, ale nesvila,
co's, má milá, myslila ?

„Myslila jsem sama sobě,
že se nedostanem k sobě;
myslila jsem a myslím,
že tě opustit musím.

Chtěli jsou mně svatbu strojit,
já nechtěla k tomu svolit:
že jsem sobě měla vzít,
co nechtělo srdce mít.

Chtěli jsou mně svatbu strojit,
já nechtěla k tomu svolit:
nyní už ji chystají,
už mi vlasy stříhají.

V klášteře tam na dolině
dám se zavřít dobrovolně,
na vzdory tomu světu
ve mladosti mé květu.

Přijď, můj milý, se podívat,
až já budu v kůru zpívat,
až mne budou oblíkat,
černý habit připínat.

Ze světských šatů mne svlečou,
do habitu mne oblečou,
svatý kříž mně podají,
růženec mi chystají.

Po klášteře budu chodit,
růženec se budu modlit,
milovati krucifix:
na svět nezpomenu víc.

Odstup již, ženichu světský!
přístup ženichu nebeský!
toběť jsem již oddána,
budiž moje ochrana!“

343.

Verbování.*(Nápěv 435.)*

Co, mládenci, co děláte,
že tak dlouho nevstáváte?
chtěli vás tu zverbovat,
já nedala vás volat.

„Dobře's, holka, udělala,
že's nás volat nenechala:
kdybys byla volala,
byla bys litovala.“

Na dva bubny bubnovali,
když Vojtiška verbovali;
na dvě trouby troubili,
když ho k sobě loudili.

Nevěděl on, co má dělat,
má-li se jim dát zverbovat:
bubnovali, troubili —
až ho přec odloudili.

Z Berounska.

344.

Falešní lidé.*(Nápěv 776.)*

Zatmělo se mně sluněčko,
ach kdo potěší,
moje znejmilejší,
mé zarmoucené srděčko!

Zatmělo se mně ze všech stran,
že mnoho falešných
a málo upřímných,
že mnoho falešných lidí mám.

Nemohu nikam vyjiti,
aby mne nemohli
tí lidé falešní,
aby mne nemohli souditi.

Ach suďte, suďte, jak sluší:
zaplat vám to pán Bůh,
vy lidé falešní,
zaplat vám to pán Bůh na duši.

Na duši, tak i na těle,
 proto že jste všichni,
 i ti mí přátelé,
 proto že jste všichni proti mně!

Z Prachenska.

345.

Toužení.

(Nápěv 776.)

Letěla tady labutě:
 ach kterak se máš,
 můj znejmilejší,
 ach kterak se máš ve světě?

„Lepší mi ve světě býti,
 nežli po tobě,
 potěšení moje,
 nežli po tobě toužiti.

Toužení, to je velká moc:
 ještě je větší,
 potěšení moje,
 ještě je větší, než nemoc.

V nemoci pošlu k lékaři:
 ale toužení,
 moje potěšení,
 to mne přivede na máry.

V nemoci pošlu k doktoru:
 ale toužení,
 moje potěšení,
 to mne přivede do hrobu.“

Z Prachenska. — Srov. Suš. 411.

346.

Tajná příčina.

Má panenko, co's dělala,
 že jsi se tak porousala? —
 „Trávu žala, můj holečku,
 trávu žala.“

Však jsem já ji taky žal,
 přece jsem se nezrousal? —
 „Rosa byla, můj holečku,
 rosa byla.“

Má panenko, co jsi jedla,
 že jsi mně tak hrubě zbledla? —
 „Drobný ryby, můj holečku,
 drobný ryby.“

Však jsem já je taky jed,
 přece jsem já tak nezbled? —
 „Hořky byly, můj holečku,
 hořky byly.“

Má panenko, co jsi pila,
 že jsi krásy své pozbyla? —
 „Z louže vodu, můj holečku,
 z louže vodu.“

Však jsem já ji taky pil,
 přece jsem jí nepozbyl? —
 „Kalná byla, můj holečku,
 kalná byla.“

Má panenko, co tě bolí?
 pošleme ti pro doktory. —
 „Všechno všudy, můj holečku,
 všechno všudy.“

Jak doktoři přijeli,
 hned příčinu věděli:
 zdráva byla, syna měla,
 kolíbala.

Z rukopisu 17 věku.

347.

Láska nad statek.

(Nápěv 544.)

Pověz mně, má milá rozmilá!
 proč ti paňmáma brání?
 „Brání mně pro tebe,
 potěšení moje,
 že nemáš pole žádný.“

Ač nemám políček ani luk,
 přece jsem na světě rád
 může mně pán Báh dát,
 že budu milovat
 děvče jak karafiját.

Karafiát pěkný červený
ten svoji krásu mění:
ty pak myslíš sobě,
potěšení moje,
že už nad tebe není.

Dost jsem se za tebou nachodil,
dost jsem já pro tě vystál:
když jsi mi od Boha
souzena nebyla,
přece jsem tě nedostal.

Když jsi mne pro lásku nechtěla,
pro statek o tě nedbám:
když jsi mne nechtěla,
má milá rozmilá,
pošlapu cestu jinam!

Z Berounska. — Srov. Čel. II, 36; Krol. II, 244.

(Nápěv 191.)

Pověz mně, och má znejmilejší!
proč pak tě váši brání?
„Brání mě pro tebe, můj chlapče!
že nemáš pole žádný.“

Třebas já pole, lúky neměl,
přece jsem na světě rád:
pán Báh mně může dát milovat
dívčici jak krafját.

Z Domažlicka.

(Nápěv 136.)

Což pak se, má milá, domníváš,
že jsi ty sama v světě?
nejedna matička dceru má,
že jako růže květe!

Což pak se, má milá, domníváš,
že se tě budu prosit?
kdyť ještě císař pán koně má,
kterej mě může nosit!

Z Budějovicka.

348.

Pozdravení.

(Nápěv 136.)

V Klášteře koničky kširujou,
v Srníně jedou vorat:
zkažte tam mou milou rozmilou,
zkažte ji pozdravovat!

Z Budějovicka.

Roudničtí sedláci vorají,
Sedlečtí jedou vorat:
zkázal tě, panenko, tvůj milej
nastokrát pozdravovat.

Z Tábořska.

349.

Smutná cestička.

(Nápěv 198, 169.)

Jedna je cestička k Táboru,
druhá je od Tábora:
já tam tou cestičkou nepudu,
já bych tam zabloudila.

Já tam tou cestičkou nepudu,
já bych tam zabloudila:
pase tam můj milej koničky,
já bych ho zarmoutila.

Z Pračenska. — Srov. Čel. I, 66.

350.

Zármutek.

(Nápěv 191, 198.)

Daleké široké polička!
což jste se zelenaly?
když jste mne potěšit měly,
vy jste mne zarmoutily!

Má zlatá stezičko uzoučká,
což je mi líto tebe!
když já si na tě zpomenu,
bolí mne srdce v těle.

Což je ta stezička ouzká,
kterou jsem choďivával!
což je ta panenka hezká,
kterou jsem milovával.

Když jsem s mou milou chodíval
do těch Hradeckejch polí,
o lásce jsem s ní rozmlouval,
teď mě mé srdce bolí!

Bolí mě srdéčko, bolí,
teprva poboluje:
že si má panenka milá
jiného oblibuje.

Co jsem se za tebou nachodil,
kolik jsem noci nespal: ¹⁾
když jsi mi souzena nebyla,
přece jsem tě nedostal!

Z Budějovicka a z Plzenska.— Srov. Čel. I, 66.

¹⁾ co jsem už pro tě vystál.

351.

Smutek.

(Nápěv 14.)

Ach vyletěl je z hory pták:
ach proč pak jsi ty,
má znejmilejší,
smutná tak?

„Kterak nemám smutná býti:
když je mně usnul
můj znejmilejší
do smrti!“

Z Budějovicka.

352.

Nehoda.

(Nápěv 135.)

Vosy, vosy, vosy, sršání
vyletěli na mě ze skály,
ze skály, ze skály,
ze skalíčky,
když jsem šel onehdy
od hubičky.

Z Klatovska.

353.

Zrušená láska.

(Nápěv 123.)

Vímť já domeček, ¹⁾
a v něm okénko,
pod kerým jsem stával,
na tebe volával:
Spiš-li, panenko?

„Nespím, ach nespím! ²⁾
dobře tě slyším;
jenom že já tobě,
potěšení moje,
otevřít nesmím.“

Proč bys nesměla?
vždyť nejsi sama,
ani ti nebrání,
potěšení moje,
tvá panimáma.

Když neotevřeš,
s pánem Bohem lež:
nepřijdu já k tobě,
potěšení moje,
do roka podnes.

Nežli rok vyšel,
už zase přišel:
jen že u své milé,
holky roztomilé,
lásky nenašel.

Ach holka milá,
co jsi myslila,
že jsi naši lásku,
můj zlatej obrázku,
že's ji zrušila?

„Zrušila jsem ji
ne o své vině:
že jsou nás podvedli,
od sebe rozvedli
falešní lidé.

Zrušila jsem ji
pro lidské řeči:
že jsou mi nepřáli,
milovat nedali
tvých černých očí.“

Z Plzenska. — Srov. Čel. III, 47; Suš. 89;
Kol. I, 187.

- 1) Ach nejmilejší
zlaté okýnko!
2) Spala jsem, nespím.

354.

Lítost.

(Nápěv 289.)

Když jsem plela len,
nevěděla jsem,
co mě mé srdéčko bolí: 1)
že mně můj milej výpoví,
nevěděla jsem.

Když jsem plela mák —
škoda nastokrát,
škoda toho milování,
že netrvá do skonání,
škoda nastokrát!

Z Hradecka. — Srov. Suš. 260; Čel. I, 86;
Kol. I, 311.

355.

Šlechtná dcerka.

(Nápěv 328, 722.)

Krásně jsem já dcerka
z rodu chudobného:
přece chtít nebudu,
ani si nevemu
mládence každého.

Mládence každého,
kterej pyšně chodí:
ten by si nevšimal,
ten by si nevšimal
mý matičky chudy.

Má matička chudá
těžko mne chovala,
za jeden groš, za dva,
za jeden groš, za dva
chleba kupovala.

Když mne vychovala,
lidi nás sužujou,
mně i mej matiče,
mně i mej matiče
srdce zarmucujou.

Z Berounska. — Srov. Čel. II, 12.

356.

Dívčí žalost.

(Nápěv 154, 722.)

Ach, kým jsem za vodou,
za vodou studenou!
dala bych si ulejt,
dala bych si ulejt
troubu, to stříbrnou.

Zatroubila bych,
zaplakala bych,
na svého milého,
na neupřímného,
zavolala bych.

„Ach, dcero má milá!
co pak jsi myslila,
že jsi pro jednoho
hochu falešného
tak se zarmoutila?“

Ach! té moji lásky
neuhasi ve mně
ani ten deštiček,
ani ten deštiček,
co se přes les žene.

Co se přes les žene,
přes zelené pole,
tam kde vorávalo,
když za mnou chodilo,
potěšení moje.

Já byla upřímná,
ty jsi byl falešný:
Bůh ti štěstí nedá,
Bůh ti štěstí nedá
v tom jiném manželství.

Bůh ti štěstí nedá
na tom tvém statečku:
že jsi mne oklamal,
že jsi mne oklamal
chudobnou děvečku! —

Ty hvězdičko tmavá!
kdybys slzy znala,
a měla srdičko,
má zlatá hvězdičko,
jiskry bys plakala!

Plakala bys se mnou,
plakala noc celou,
že pro věno zlaté
nevěsty bohaté
s milým mne rozvedou.

Z Berounská. — Srov. Čel. II, 13, 14.

357.

Loučení.

(Nápěv 356.)

Loučení, loučení!
což je to těžká věc,
když se musí rozloučiti,
když se musí rozloučiti
s panenkou mládenec.

Když jsme se loučili,
obá jsme plakali,
obá jsme si bílým šátkem,
obá jsme si bílým šátkem
oči utírali.

Když jsme se loučili
pod zeleným dubem:
vždycky jsem ti říkala,
že ta láska není stálá,
že svoji nebudem.

„Až ten dub pokvěte ¹⁾
bílou ratolestí,
tenkrát budu, má panenko,
tenkrát budu, má panenko,
smutek pro tě nésti.

Ponesu ho tejden, ²⁾
popláču každě den:
nikdy však nezapomenu,
nikdy však nezapomenu,
že jsem já rád tě měl.“

Z Berounská. — Srov. Čel. I, 62; Suš. 453;
Kol. I, 120.

¹⁾ Až já půjdu lesem,
budu plakat hlasem:
dám si klobouček na stranu,
na panenku zapomenu
a budu zas vesel.

²⁾ Ponesu smuteček,
nakoupím pentliček:
na klobouk si jich navážu,
v hospodě se všem ukážu,
že jsem mládeneček.

358.

Loučení.

(Nápěv 356.)

Což je ta láska zlá,
když še milují dvě:
když se mají rozcházeti,
nařikají obá.

Když jsme se loučili
v zeleném háječku:
co jsem pro tebe vystála,
můj zlatej holečku!

Když jsme se loučili
pod zelenou jedlí:
přenešťastní jazykové,
že jsou nás rozvedli!

Když jsme se loučili
pod zeleným dubem:
vždycky jsem ti říkala,
že svoji nebudem.

Ruku mu podala,
do pláče se dala:
Kýž jsem tebe, můj holečku,
byla nepoznala!

Z Čáslavska.

359.

Nešťastný den.*(Nápěv 715.)*

Včera neděle byla,
já jsem doma nebyla:
žala jsem travičku
v zeleném háječku —
svátek jsem nesvětila.

Než jsem trávy našala,
celá jsem se požala:
proto že, Jeničku!
falešnou hubičku
od tebe jsem dostala.

V háji travičku žítí —
nechtějte to činiti,
panny a mládenci
s zelenými věnci!
můžete se požití.

Včera přenešťastný den,
kam se můj milý poděl?
dostala jsem kvinde,
šel k panence jinde,
na mě snad už zapomněl!

Z Hradecka. — Srov. Suš. 604.

360.

Dar na rozloučenou.*(Nápěv 614.)*

Těš se, má panenko, těš!
byl jsem já na pouti dnes:
koupil jsem ti ponti,
co tebe zarmoutí:
že už moje nebudeš.

Svez mě, můj koničku, svez
až přes ten zelenej les:
pověz tam mej milej,
panence rozmilej,
že už nejdu k ní po dnes.

Svez mě, můj koničku, dál
až přes ten zelenej háj:
pověz tam mej milej,
panence rozmilej,
že už jsem si jinou vzal.

„Žeň se, můj holečku, žeň!
na mě si taky zpomeň:
že jsme se chlívali,
spolu milovali,
na to si taky zpomeň!“

Z Klatovska.

(Nápěv 82, 510.)

Vez mě, koničku, vez,
přes ten zelenej les;
dovez mě k mé milé,
panence rozmilé,
ať mě uhlídá dnes.

Byl jsem na pouti dnes,
něco jsem ti přines:
přines jsem ti pouti,
ta pout tě zarmoutí —
že mě nedostaneš.

Ta pout kupovaná
ta nebejvá stálá:
bejvá nejstálejší,
moje znejmilejší,
štolou zavázaná!

Z Prachenska.

361.

Zklamaná naděje.*(Nápěv 216.)*

Těš se, můj holečku, těš!
pověz, jest-li ty mě chceš?
já si ráda na tě počkám,
jenom jest-li se tě dočkám,
jest-li si mě pak vemeš.

„A já si tě nevemu,
já na vojnu pojedu;
konička sobě osedlám,
ještě s tebou se rozžehnám,
a potom zapomenu.“

Ach! já jsem se měla vdát,
a na tebe nečekat:
mohla jsem dostat věrnější,
než jsi ty, můj nejmilejší,
škoda věku nastokrát!

„Ty se nevdáš jen jednou,
hned ti tvářičky zblednou,
tvoje krása se promění —
adie, mé potěšení!
nepřijdu víc za tebou.“

Z Klatovska.

362.

Tušení.

(Nápěv 485.)

Okolo zahrádky teče
studená vodička:
mně se všecko zdá,
že mne zanechá
má zlatá hubička.

Z Budějovicka.

363.

Odjezd milého.

(Nápěv 11.)

Ach prší, prší rosička!
spaly by moje očička,
spaly by moje,
spaly by tvoje,
spaly by ony oboje.

Ach prší, prší napořád!
zkažte pozdravit nastokrát,
zkažte pozdravení
mému potěšení,
že už ho musím zanechat.

Na svého konička sedám,
ještě se jednou ohlédám,
někde-li tu není
moje potěšení,
ať se s ním ještě rozžehnám.

Z Berounska.

364.

Podvedený milý.

(Nápěv 5.)

Ach cestičko, cesto ušlapaná,
ach cestičko k mej milej!
když jsem k vám chodíval,
vaši dceru chtíval,
chodil tam jinej.

Já k vám chodil, vy jste slibovali,
chodil jsem k vám každej den:
když jsem já odešel,
hned zas jinej přišel,
já byl podveden.

Škoda cesty, škoda kroků mnoho,
škoda koně vraného,
že mne mnohokrát
k vám, bezpočtu krát
nosil smutného!

Z Klatovska.

365.

Rozloučení.

(Nápěv 616.)

Svítila mi jasná hvězdička,
když mě milovala Ančička:
svítila — nebude,
koho těšit bude
ach, má Ančička!

V sobotu ve čtyry hodiny
přišly mi žalostné noviny:
že ji vyprovázel,
když měsíc vycházel,
mládenec jiný.

Když tě vyprovázel, ať ho máš!
k mému srděčku se víc nehlas:
já budu mít jinši,
ke mně upřímnější,
nežli ty byla's.

Až půjdu Berounskou silnicí,
sednu si pod jednu vinici:
tam já budu plakat
a sobě nařikat
den a dvě noci.

Sednu tam a budu plakat hned,
aby od mých očí potok tek,
aby od mých očí
pro mou nejmilejší
slzí potok tek.

Tečte vý slzičky po stružce
až k té mlynářovic světniče,
kde jsme spolu stáli
a se milovali —
nebudem více!

Zašla mi hvězdička za lesy,
už mne nic v Berouně netěší:
těšilo — nebude,
kdo milovat bude
mou nejmilejší!

„Svítil mi jasnej měsíček,
když mě miloval můj Jeníček:
svítival — nebude,
koho těšit bude
ach můj Jeníček!“

Z Berounska. — Slov. Sně. 338.

366.

Výčitek.

(Nápev 616.)

Měla jsem milého švárného,
nebylo mu v světě rovného;
kamarádky moje
mně ho záviděly,
odloudily ho.

Ten mne vždycky věrně miloval,
že budeme svoji, sliboval;
ale v krátkém čase
láska zkazila se,
on mne zanechal.

Říkávala jsem ti důvěrně,
abys neměl jiných mimo mě;
ty jsi na to nedal,
jiných sobě's hledal,
mně jsi dal kvinde.

Vždyť já nemám srdce z kamenu,
když jsi na tě, chlapče, zpomenu,
jak lidé mluvili,
když tebe viděli
s ní stát na prahu.

Z Berounska.

367.

Ztracená krása.

(Nápev 418.)

Na našem dvoře
veliká louže,
do pásu:
že je ztratila
ta moje milá
svou krásu.

Vyprosila si
na panímámě
svobodu:
že bude chodit
do tej studánky
pro vodu.

A v tej studánce
voda studená
jako leď:
že jsou někery
děvčátka hodny
na pohled!

Z Budějovicka.

368.

Zklamaná.

(Nápev 335.)

V okýnku stála,
ven vykookala,
byla co z růže květ:
viděla svého
nejmilejšího
sem na koníčku jet.

„Matko, matičko,
zlaté srdíčko!
můj milej jede k nám:
sín a světnička
neumetená,
co pak on řekne nám? 1)

Matko, matičko,
zlaté srdíčko!
vyjděte k němu ven:

až já umetu
sín a světničku,
zavoláme ho sem.

Matko, matičko,
zlaté srdičko!
můj milej jede pryč —
silnicí bílou
za jinou milou —
k nám už nepřijde víc!¹⁾

Z Budějovicka. — Srov. Čel. II, 37.

- 1) kterak pak vejde k nám?
2) za tou rychtářovic.

369.

Obět dívčí.

(Nápěv 335, 336.)

Kukačka kuká,
holoubek vrká
na zelenej volši:
což ty si myslíš,
můj znejmilejší,
že jsem já nejhorší?

Ach nejsem nejsem,
šáteček dej sem,
já ti ho vyperu:
abys měl bílej,
až pudeš k jiněj
v sobotu k večeru.¹⁾

Z Budějovicka.

- 1) pozveš mě na svatbu.

370.

Vítoušek.

(Nápěv 688.)

U panského dvora
náš Vítoušek vorá,
strakaté volečky má:
až pole dovorá,
na mě si zavolá,
on mě už z daleka zná.

Darmo ty můj milej,
Vítoušku rozmilej,
darmo ty na mě voláš:

volej ve dne v noci,
není ti pomoci,
mne se víc nedovoláš.

Já už mám jiného
hocha upřímného,
ten mi je nad tě dražší:
víc na mne nevolej,
hluboko zavorej
na věky lásku naši!

První dvě slohy písň této pocházejí prvotně od Kamenického. Se změnami, jež tuto spatřuješ, a s doloženou třetí slohou nalezl jsem jí co písň národní v Horažďevjovicích l. 1843.

371.

Vzdálená milá.

(Nápěv 552.)

Přes ty pusty lesy —
potěšení, kde jsi?
vzdáleny, ach vzdáleny!
ach to sám pán Bůh ví,
kdy tě zas uvidím,
mé zlaté potěšení!

Pukejte se skály,
rovnejte se doly,
vrchové se položte:
ať já ji uvidím,
neb ať jen uslyším,
kde je potěšení mé!

Z Klatovska.

372.

Nevěrník.

(Nápěv 530.)

Pod horou háječek,
za horou jaloveček,
na hoře černá věž:
pověz mně, můj milej,
Jeničku rozmilej,
jest-li že mě miluješ?

„Já tebe už nechci,
už tebe nemiluju,
už tebe nemám rád:

já mám holku jinší,
ta je mně milejší,
než ty's byla dosavad.“

Kdybys ty byl hodnej,
chodil bys pořád k jednej,
chodil bys pořád k nám :
ale že jsi na nic,
máš upřímnost za nic
a jdeš šidit zas jinam.

Z Berounska. — Srov. Jič. zpěv. 448. — Po-
činá se také :

Tamhle je háječek,
tamhle je jaloveček,
tamhle je černý les :
pověz mně, můj milý atd.

373.

Vlaštovičí zpěv.

Nad tou vaši stodolou
vlaštovičky zpívají,
zpívají, ach zpívají !
abych k vám už nechodil,
že mi tebe nedají,
nedají, ach nedají !

Z Boleslavska.

374.

Pamatný groš.

(Nápěv 672.)

Tuhle máš, má panenka,
tuhle máš groš :
můžeš si ho zatím schovat,
co já budu maširovat ;
tuhle máš, má panenka,
tuhle máš groš.

Z Berounska. — Jistý tanec.

375.

Odhodlaný milý.

(Nápěv 429.)

Není mně těch peněz líto,
jako tebe, má milá,
když já přijdu do hospody,
že tě jinej objímá :
když tě má rád, ať tě má,
ať mi žalost nedělá !

Z Kouřimska.

376.

Vyprovázení.

(Nápěv 694.)

Podlé luk a podlé pole
pojď, má milá, vyprovod mě,
až k tomu rybníku
na tu hráz ;
pojď, má milá, vyprovod mě,
už mám čas.

„Já bych z toho srdce ráda,
kdyby panímáma dala ;
to co mé srdéčko
miluje,
to mně naše panímáma
zbraňuje.“

Z Jičinska.

Už je malá chvílka do dne,
pojď, má milá, vyprovod mne
tam k tomu rybníčku
na tu hráz,
pojď, má milá, vyprovod mne,
už je čas.

„Já bych tě vyprovodila,
kdyby máma nebránila :
panímáma nesvolí
dokonce,
radší ani neobtěžuj
své srdce.“

Z Klatovska.

377.

Lhář.

(Nápěv 197.)

Kdyby mně byl dal
zlatej tatiček,
dokud jsem bejval
malej chlapíček,
růženec, breviář,
nebyl by ze mne lhář
hezkejch holčiček.

„Kdyby mě byla
moje matička,
dokud jsem byla
malá holčička,
do kláštera dala,
nebyla bych znala
mého Jiříčka!“

Z Klatovska. — Srov. na str. 131 pís. 156.

378.

Ztráta.

(Nápěv 797.)

Žezulinka kuká
na buku v lesí —
ozvi se, má milá,
ozvi se, kde jsi?
ty jsi jenom ta jediná,
co jsi srdce mé ranila,
ozvi se, kde jsi?

Zazpíval slaviček
v hájku zeleném,
že my už, má milá,
svoji nebudem;
nebudem už spolu chodit,
nebudem se spolu vodit,
ach, už nebudem!

„Měla jsem holoubka,
ten mi uletěl;
že já budu plakat,
na to nehleděl:
uletěl mi do kapradí,
žádněj mi ho nenahradí,
ach nenahradí!“

Z Hradecka.

379.

Chudoba a láska.

(Nápěv 535.)

Pod našima okny
teče vodička —
napoj mně, má milá,
mého konička!
„Nechci, nenapojím,
já se koně bojím,
že jsem maličká.“

Pod našima okny
roste oliva —
pověz mně, má milá,
kdo k vám chodívá?
„K nám nikdo nechodí,
něb o mě nestojí,
že jsem chudobná.“

Pod našima okny
roste z růže květ —
pověz mně, má milá,
proč tě mrzí svět?
„Mne svět nic nemrzí,
ale srdce bolí,
plakala bych hned!“

Z Hradecka. — Srov. Čel. I, 84; III, 23; Suš. 265; Kol. I, 178.

380.

Rozžehnáni.

(Nápěv 797.)

Sklopila očičky,
jakoby spala,
a její matička
z okna koukala.
Má dceruško! nestůj tady,
viš, že lidi pomlouvají,
že je to hanba.

„Má zlatá matinko!
není to hanba:
já se se svým milým
rozžehnávala;
už jsou sliby rozrušeny,
naše srdce rozvedeny —
šavli nosit má.“

Z Berounska. — Srov. Čel. III, 24.

381.

Poslední návštěva.

(Nápěv 369.)

Má paňmámo zlatá,
co děláte,
že přede mnou vrátka
zavíráte?
Vyjděte ven z domu,
ukažte mně vaší dcery
komoru.

Má zlatá paňmáma
z okna kouká,
hodila mně klíče
do klobouka:
„Tu máš klíč, můžeš jít,
můžeš sobě sám komůrku
otevřít.“

Jak jsem počal dvěře
otvírati,
slyšel jsem svou milou
naříkati.
Co pláčeš, naříkáš?
vždyť pak mne tu, má panenko,
ještě máš!

Sedli jsme si spolu
na postýlku,
zdálo se nám býti
malou chvílku;
tu vyšla dennice:
Opatruj tě milý pán Bůh,
mé srdce!

Dennice vychází,
já musím jít:
pojď mě, má panenko,
vyprovodit;
vyprovod, už je čas:
kdo ví, vrátím-li se z vojny
k tobě zas!

Z Berounska. Píseň městská.

382.

Nemoc.

(Nápěv 197.)

Za lesičkem růže
smutně dokvetá;
má panenka stůně,
žalostně vzdychá:
když ta růže vykvetala,
má panenka putovala
se mnou do světa.

Putovala se mnou
v jedlovém lese,
tam utrhla pěknou
kytku v pasece;
tu mně dala za klobouček,
kdy jsme sedli na palouček
k studené řece.

Putovala se mnou
přes tři potoky,
ten jeden byl krajem
velmi hluboký;
pomácela si sukničku,
sušila ji na sluničku,
děvče ubohy.

Putovala se mnou
až do Moravy,
tu mně darovala
věneček s hlavy;
tu jsme spolu tancovali,
až jsme oba potrhali
věneček drahý.

Tu jsme tancovali,
to na popelec,
muziky nám hrály
ještě na konec;
hrála taky Nemođenka,
že nenajde má panenka
více svůj věnec.

Z Boleslavská. — Srov. Čel. I, 33.

383.

Zlá zkušenost.

(Nápěv 734.)

Už se mně ta láska
zrušila,
kerá mě nejvíce
těšila:
kdybych sto let
živa byla,
žádnému chlapci bych
nevěřila.

Z Budějovicka.

384.

Marná chůze.*(Nápěv 71.)*

Co jsem se za tebou
nachodil,
přes ten zelenej háj
nabloudil!
co mám nyníčko za to,
že jsem šlapal bláto:
jinší přišel, mou panenku
odloučil.

Z Kouřimska.

385.

Zmizelá láska.*(Nápěv 358.)*

Louka zelená,
sněhem se bělá:
kam ta naše láska,
kam se poděla?
v krátkým čase
zvrátila se,
za hory, za lesy
zaletěla.

„Kdož se tě prosil
za ty tvé dary,
které's mně nosíval
do komory?“
Já je nosil,
ty's je brala:
přeci's mě falešně
milovala!

Z Budějovicka.

386.

Zlé tužení.*(Nápěv 74, 678.)*

Ty se mně, má milá,
nic nelíbíš:
zarmoucená chodíš,
nic nemluvíš;

nic nemluvíš,
nic neříkáš:
já se tebe bojím,
že mne necháš.

Dala mně má milá
rozloučení,
abych já si hledal
potěšení:
kde já si je
hledat budu?
když na tě zpomenu,
plakat budu.

Z Budějovicka.

387.

Odjezd milého.*(Nápěv 99, 678.)*

Což se mé srdéčko
v těle leká,
že na nás veliká
vojna čeká!
čeká, čeká
můj kůň vraný,
na něm je šáteček
vyšíváný.

Kam pak se poděju,
v kterou stranu,
bych ještě uviděl
moji pannu?
Vyjdu si já,
ohlídnu se,
nespatřím žádného —
zarmoutím se.

Psal jsem a pečtil
dvoje psaní,
nedostal jsem žádně
odpovědi,
psal jsem jí, psal —
víc nebudu;
odjedu na vojnu —
ten tam budu.

Přes potok můsteček
prohýbá se,
roste tam travička
neseká se;
pod tím mostem
jsou rybičky,
žádný jich neloví —
jsou drobníčky.

Vyletěla sívá
hořubička,
přinesla psaníčko
od miláčka:
píše milý,
píše, píše,
že on k ní přijede
co nejspíše.

Položila hlavu
do jetele,
poslouchala pilně,
kdo to jede;
slyšela říčeti
koně vrany:
to jsou koně mého
potěšení!

„Kam pak, mé srdéčko!
pojedete,
že vy mne s sebou víc
neberete?“
Pryč pojedu —
nepřijedu,
tebe tu poručím
pánu Bohu.

Z Budějovicka.

388.

S Bohem!

(Nápěv 596.)

Slunéčko vychází
nad ty lesy,
už mne v těch Klatovech
nic netěší;

těšivalo —
už nebude:
bude mě těšivat
někde jinde.

Zatoč se, slunéčko,
nad tím domem —
milovali jsme se,
už nebudem;
milovali —
už nebudem:
měj se, má panenka,
s pánem Bohem!

Z Klatovska. — Srov. Kol. I, 106.

389.

Opuštěná.

(Nápěv 596.)

Ty zdejší hodinky
z temna bijou,
že odtud mládenci
pryč odejdou:
nechoďte jen
časné z rána,
já svážu šátečky,
půjdu s váma.

Ti zdejší mládenci
s vysoka jdou,
chudobných děvčátek
si nevěšimnou:
jen bohatá
srdce trápí,
chudobná panenka
nic neplatí.

Zelenej jalovec
nedozrává,
že mne už můj milej
zanechává;
zanechává
a nevezme —
však on upřímnější
nenalezne!

Z Klatovska. — Srov. Čel. I, 53.

390.

Změna.*(Nápěv 283.)*

Když jsem k vám chodíval
přes ty lesy,
ach ouvej! přes ty lesy,
bývala's, má milá,
veselejší,
ach ouvej! veselejší:
ale teď jsi, holka,bledá,
ale teď jsi, holka,bledá;
snad se ti srděčko
vyspat nedá,
ach ouvej! vyspat nedá.

Když jsem k vám chodíval
přes kaluže,
ach ouvej! přes kaluže,
bývala's, má milá,
jako růže,
ach ouvej! jako růže:
ale teď jsi, holka,bledá atd.

Když jsem k vám chodíval
pod okýnko,
ach ouvej! pod okýnko,
bývala's, má milá,
krev a mlíko,¹⁾
ach ouvej! krev a mlíko:
ale teď jsi, holka,bledá atd.

Když jsem k vám chodíval
na dvoreček,
ach ouvej! na dvoreček,
chodíval za tebou
mysliveček,
ach ouvej! mysliveček:
mysliveček šel za lesy,
mysliveček šel za lesy;
nynčko má panenka
smutek nosí,
ach ouvej! smutek nosí.

Z Hradecka.

¹⁾ jako kvítko.

391.

Dary.*(Nápěv 283.)*

Kdybych já věděla,
že budeš můj,
dala bych já tobě
prstýnek svůj:
ale že ty myslíš jinam,
ani ti prstýnek
nosit nedám.

Kdybych já věděla,
že budeš můj,
dala bych já tobě
šáteček svůj:
ale že ty myslíš jinam,
ani ti šáteček
špinit nedám!

Z Hradecka. — Srov. Kol. I, 135, 223.

392.

Mletba dívčí.*(Nápěv 290.)*

Já tobě vinšuju
tolik zimic,
jako je okolo
Prahy vinic:
by tě třásly
a lámaly
za to tvé falešné
milování!

Já tobě vinšuju
ještě více:
aby ti vylezly
týlem plíce,
týlem plíce,
bokem srdce:
abys nepodváděl
panen více!

Z Prachenska.

393.

Prokletá láska.*(Nápěv 436.)*

Na tej naší návsi
 vysokoj strom:
 aby do tej lásky
 uhodil hrom!
 uhodil prudce,
 rozrazil srdce:
 aby nerušilo
 lásky více.

Jest-li se mně ten svět
 nepovede,
 nebudu naříkat
 než na tebe:
 že's mě, holečku,
 chudou děvečku
 zanechal, potom se
 chytil jiné.

Z Budějovicka.

394.

Žalost.*(Nápěv 386.)*

Měla jsem milého,
 už nemám nic,
 dal jest mi hubiček
 kolik tisíc;
 jinší ho loudily,
 až ho odloudily,
 to proto že mi ho
 záviděly.

Šla bych si stěžovat,
 nemám komu,
 vím že tě, Jeničku,
 nedostanu:
 zajdu mezi lesy,
 budu volat: kde jsi,
 kde jsi, můj Jeničku
 nejmilejší!

Zafoukej, větríčku,¹⁾
 v pravou stranu:
 že mého Jenička
 pozdravuju;

že ho pozdravuju,
 za lásku děkuju,
 za jeho falešné
 milování!

Z Hradecka. — Srov. Čel. I, 48. III, 25; Kol. II, 299.

¹⁾ Zafoukej z Dunaje,
 můj větríčku!
 pozdravuj ode mne
 mou Ančičku:
 že ji pozdravuju atd.

(Nápěv 386.)

Měl jsem já panenku,
 už nemám nic,
 dal jsem jí hubiček
 kolik tisíc:
 jinší ji loudili,
 až ji odloudili,
 kteří ji mimo mě
 milovali.

Zafoukej, větríčku,
 v pravou stranu,
 že já mou panenku
 nedostanu;
 půjdu mezi lesy,
 budu volat: kde jsi,
 kde jsi, má panenko,
 nejmilejší?

Zpomeň si, má milá,
 na ty slova,
 co jsi mi před časy
 slibovala:
 jest-li že slib zrušíš,
 trestána být musíš,
 po smrti všecko zlé
 že zakusíš.

Přídavek pozdější:

Když tebe vidím jít
 po ulici,
 jako by mi šlapal
 po mém srdci:

trubte trouby v ale,
že já musím dále,
tou bolestí trápen
neustále.

Můj pohřeb ten bude
v pustém lese;
po smrti mé tělo
zvěř roznese:
trubte trouby v ale,
že já nenadále
svůj život dokonám
v pusté skále.

Z Kouřimska.

395.

Bílý čepeček.

(Nápěv 388.)

Mé milé, rozmilé
potěšeníčko!
ty jsi mě loudilo
na ponebíčko;
na ponebíčko,
já byl opilý:
něčko musíš nosit
čepeček bílý.

Kdybych já to byla
dřívejc věděla,
nebyla bych tobě
vodevirala:
obejdi kolem,
jdi s pánem Bohem:
ty nejsi, holečku,
mé lásky hoden!

Z Budějovicka.

396.

Přec nejsi má.

(Nápěv 218.)

Co jsem se nachodil,
našlapal bláta:
předo jsem tě nedostal,
hubičko zlatá!
bláta našlapal,
tebe nedostal,
co ještě jinšího
pro tebe vystál!

Z Klatovska.

397.

Opuštěná.

(Nápěv 378.)

Měla jsem já milovnička
jednoho, ach jednoho,
nebylo mu v širém světě
rovného, ach rovného:
ten mě dlouho miloval,
že budem sví, sliboval,
a nyní mne naposledy
zanechal, ach zanechal!

Vždyť pak není mé srdéčko
ledacos, ach ledacos,
aby mi chtěl ubližovat
ledakdos, ach ledakdos;
mé srdéčko upřímné
div žalostí nezhyne:
kdo je souží, toho pomsta
nemine, ach nemine!

Z Berounska.

398.

Opuštěný.

(Nápěv 308.)

Když se to žitko, žitko
v poli vymetalo,
tehda mě ještě, ještě
děvče milovalo;
milovalo,
slibovalo:
ale teď už mne, už mne,
už mne zanechalo!

Z Budějovicka.

399.

Nestálý milenec.

(Nápěv 307.)

Když se ten ovísek
vyme- vyme- vymetával,
ještě mne můj milej
milo- milo- milovával;
milovával,
slibovával,
že on si mě vezme
za rok, za dvě, za tři léta.

Už se ten ovisek
zabě- zabě- zabělává:
už mne tu můj milej
zane- zane- zanechává;
zanechává,
už mě nechce!
a proto mě bolí,
bolí, bolí moje srdce.

Z Bydžovska. — Srov. Čel. II, 9.

400.

Dar na rozloučenou.

(Nápěv 307.)

V Jičíně troubili,
až se všecko rozlíhalo,
můj milej zaplakal,
až mu srdce usedalo;
troubili marš,
loučili nás:
„Však my se shledáme
brzo, brzo, brzičko zas!“

Já jsem mu na cestu
mnoho štěstí viňšovala,
pěkných pár obrázků
ještě jsem mu darovala;
pár obrázků
k rozloučení:
by lidi věděli,
že byl moje potěšení.

Z Bydžovska.

401.

Smutné psaní.

(Nápěv 272.)

Když jsem já k vám chodíval
přes ten hájíček,
na cestu mně svítíval
jasnej měsíček;
měsíček mně svítíval
a já jsem sobě zpíval,
popošel jsem kousek cesty,
někdo zavolal.

Zavolal jest smutným hlasem:

„Stůj a zastav se,
jde za tebou potěšení,
něco ti nese:
nese ti smutné psaní,
černě zapečetěny;
málo inkoustem je psáno,
více slzami.“

Z Klatovska.

402.

Kletba dívčí.

(Nápěv 189.)

Žádnej neví, co mě bolí,
a já dobře vím;
žádnej neví, co mě trápí,
a já nepovím:
zavolejte mi sem lékaře,
ať muž mou hlavičku zaváže;
nebo umřu, že nezvíte,
jaky mám hoře!

„Kdybys třeba už umíral,
pro lík nepudu;
kdyby hrana ti zvonili,
plakat nebudu:
proto že's ošidil srdce mé,
pomsta boží tebe nemine;
Bůh nebeský svůj trest těžký
sešli na tebe.“

Z Klatovska a z Prachenska. — Počíná se také takto:

Ach můj Bože, já mám hoře,
já se usoužím;
žádnej neví, co mě bolí,
a já nepovím atd.

403.

Oženění s nechutí.

(Nápěv 593.)

Sil jsem proso na souvratí,
nebudu ho žítí;
miloval jsem jedno děvče,
nebudu ho mítí.

Sil jsem, nežal jsem,
miloval jsem, nechal jsem:
vzít si s nechutí,
trápit se s ní do smrti!

Z Hradecka.

Z popěvku tohoto učinil M. Z. Polák následující vůbec známou píseň:

Oklamáný milý.

(Nápěv 593.)

Sil jsem proso na souvrati,
nebudu ho žítí:
děvče krásné miloval jsem,
nebudu ho mítí.
Sítí, nežítí,
milovati, nevzítí!
sil jsem, nežal jsem,
miloval jsem, nevzal jsem.

Tam nad mlejnem, pod jesenem,
na vysoké stráni,
slíbila mi má panenka
věčné milování;
věnec uvitý,
prsten pěkně vyrytý
od ní dostal jsem,
přece děvče nevzal jsem.

Ústům, jako z máku kvítí,
hubinky jsem dával;
v týlku jako labuť bílém
s větříčkem jsem hrával.
Láskou plesal jsem,
kudy šel jsem, vzdychal jsem;
v noci nespál jsem,
přece děvče nevzal jsem.

Ráno, dřív než zvoník cinkal
časně na klekání,
šel jsem, abych plačič slyšel
ranní radování;
šel jsem za lesem,
ale, ach! co spatřil jsem,
nad tím ztrnul jsem,
více děvče nechtěl jsem.

V roklince, tam v střemchách
hustých

děvče s jiným stálo;
on ji líbal, tlačil, vinul,
děvče se jen smálo!
Já pak zvolal jsem:
darmo v noci nespál jsem!
sil jsem, nežal jsem,
miloval jsem, nevzal jsem!

404.

Nenadálé noviny.

(Nápěv 90.)

Čekala jsem, nespála jsem
do půl jedné hodiny:
toho jsem se nenadála,
že mi přijdou noviny!
ty hodiny pěkně jdou
pořád jedna za druhou:
toho jsem se nenadála,
že mi chlapce odvedou!

Ach hodiny roztomily!
proč jste tak krátky byly,
že jste mě s mým nejmilejším
tak brzy rozloučily,
rozloučily ve světě —
více nás nesvedete:
což vy moje černé oči
dlouho plakat budete!

405.

Vypovězená láska.

(Nápěv 555, 679.)

Měl jsem holku v Neveklově,
mezi hustým lesovím: ¹⁾
chodil jsem tam každický den,
nyněko už tam nechodím:
chodějí tam dva jiní,
ale ne tak upřímní:
dej si, holka, dobrý pozor,
některý tě osídí!

Seděla tam v okenečku ²⁾
jako z bílé růže květ,
nařkala, bědovala,
že se jí svět nepoved.

Škoda tebe, má milá!
že jsi se tak změnila:
když's mne milovat nechtěla,
už je holka zas jiná.

Z Berounska.

- 1) Roudnice je na dolině
mezi pěkným stromovím.
- 2) Vykoukala z okenečka,
byla jako z růže květ,
oči měla uplakany atd.

(Nápěv 3.)

U Žďára jsou roviny,
na nich pěkné křoviny:
měl jsem já tam potěšení —
teď tam chodí zas jiný.

Chodí tam teď zas jiný,
nebude tak upřímný:
dej si, holka, dobrej pozor,
že tě brzy ošidí!

Z Prachenska.

406.

Výstraha.

(Nápěv 679.)

Sluněčko za mrak zachází,
bolí mě mé srdéčko:
že ty na mě zapomináš,
má předrahá perličko!
ale jak ty zpomeneš,
až si jiného vemeš:
on se bude s tebou vadit,
ničím vinna nebudeš.

Přijdou na tě smutné časy,
musíš v koutě sedati;
jak slepice vejce snese,
hned je musíš prodati;
musíš mu jít pro tabák,
nechť je zima nebo mráz,
třebas měla, má panenko,
vodou brodit až po pás.

Z Berounska.

407.

Novina.

(Nápěv 555.)

Přišla je mně včera z rána
přežalostná novina:
že můj milej těžce stůně,
o tom jsem nevěděla.
Ach, co sobě počít mám?
koho sobě objednáám,
by mně napsal pár řádečků,
po kom já je poslat mám?

Vidím, vidím, že je darmo,
že tam musím sama jít,
abych mohla s nejmilejším
pár slovíček promluvit;
abych se ho zeptala,
chce-li mítí doktora?
ach, což bych já převelice
neráda ho ztratila!

„Doktora muě, má panenko,
doktora mně nejednej:
radší ty mně, má panenko,
pěknej pohřeb objednej;
co máš dáti doktoru,
dej to radší kantoru:
kantor ten mně bude zpívat,
až mě ponесou k hrobu.“

Z Berounska. — Městská.

408.

Husáři.

(Nápěv 200.)

Jedou husáři,
od Vídně jedou,
také-li jede
ten můj milej?
viděla bych ho,
slyšela bych ho:
pod ním koníček
pěknej bílej.

Z Budějovicka.

Jede husárek
po Pražském mostě,
pod ním koníček
za dvě stě:
koníček skáče,
Andulka pláče,
že jí Jeníček
už nechce.

Z Táborska.

409.

Vyprovázení.*(Nápěv 602.)*

Stála má milá
na vysokéj skále,
stála má milá
na kopečku;
tak dlouho tam stála,
až se rozplakala:
„Pán Bůh tě proved,
můj holečku!“

Z Budějovicka.

410.

Láska o vánocích.*(Nápěv 602.)*

Počkej, má milá,
vánoce přichází,
počkej, má milá,
vánoce jdou:
cestička daleká,
vítr jí zafouká:
nepudu, má milá,
víc za tebou.

Kterou pak cestou,
moje znejmilejší,
kterou pak cestou
od vás pudu?
zdali tou hořejší,
nebo tou dolejší:
kterak já na tě
zapomenu?

Z Budějovicka.

411.

Stesk.*(Nápěv 458.)*

Není tu, není,
co by mě těšilo,
není tu, není,
co mě těší:
co mě těšovalo,
s vodou odplavalo;
není tu, není,
co mě těší.

Z Budějovicka.

(Nápěv 10.)

Ach není tu, není,
co by mne těšilo,
ach není tu, není,
co mne těší!
kdyby tu bývalo,
co mne těšovalo,
bylo by mé srdce
veselejší.

Jaké to vorání
bez pluhu, bez koní,
jaké to vorání
bez koleček?
takové vorání,
jako milování,
jako milování
bez hubiček!

Pořád mně dávají,
co se mně nelíbí;
pořád mně dávají,
co já nechci:
dávají mně vdovce,
ten má jen půl srdce;
půl ho dal nebožce,
půl by dal mně.

Z Berounska. — Srov. Čel. I, 217.

412.

Odešla láska.

(Nápěv 236.)

Každý se nám diví,
kdo nás spolu vidí,
kam je se ta naše
láska děla?
odešla pryč,
nepřijde víc,
za hory, za lesy
zaletěla.

Rájovští sedláci
jsou hodni čtveráci,
ti mě s mou panenkou
rozloučili:
dali mně ji
do Kaplice;
proto je v zármutku
moje srdce.

Z Budějovicka.

(Nápěv 669.)

Kdo nás koliv vidí,
každej se nám diví,
kam se ta veselost
naše děla?
za hory, za lesy,
ach má nejmilejší!
za hory, za lesy
zaletěla.

Z Prachenska. — Srov. Čel. II, 21.

413.

Koukol.

(Nápěv 10.)

Nasili koukole
na to naše pole,
povstali proti mně
nepřátelé;
svět se se mnou točí,
každý na mě sočí,
ani mi nepřejou
černých očí.

Z Hradecka.

(Nápěv 669.)

Když jsem šel přes pole,
nasil jsem koukole:
vyrostli mně z něho
nepřátelé;
svět se se mnou točí,
každej na mě sočí,
žádněj mi nepřeje
černých očí!

Z Prachenska. — Srov. Čel. II, 21.

414.

Loučení.

(Nápěv 169.)

Jaké to loučení,
moje potěšení,
jaké to loučení
s náma bude?
když od sebe pudem,
plakat oba budem,
ach, kterak na sebe
zapomenem?

„Jaké to srdce máš,
že mně připomínáš,
že mně připomínáš
na rozcházku?“
Snadné zpomínání,
když nám naši brání,
abych k vám nechodil,
že nedají!

Z Prachenska. — Srov. Čel. II, 21.

415.

Poděkování.

(Nápěv 293.)

To bylo poslední
naše rozlúčení,
když jsme my si ruce
podávali:
ruce jsme si dali,
voba jsme plakali,
mnoho chčestí jsme si
vinšovali.

Děkuju já tobě
za tvoji hupřimnost,
děkuju já tobě,
za tu lásku,
kerou's ke mně míval,
když jsi k nám chođival;
děkuju já tobě,
můj vobrázku!

Z Domažlicka.

416.

Rozkotaná láska.*(Nápěv 169.)*

Jaky bych srdce měl,
abych si nezpomněl
na naše předešlé
milování:
naše milování
přišlo v rozkotání;
už je, má panenka,
konec s námi!

Když jsem šel okolo
háje zeleného,
koukaly tam za mnou
černé oči:
oči nekoukejte,
radší se schovejte,
ať se mi srděčko
nerozskočí!

Z Budějovicka.

417.

Těžký odchod.*(Nápěv 669.)*

Až z Vítkova pudu,
což já plakat budu,
což já se za sebou
naohlídám:
to mé ohlížení
nic mi platno není,
ještě si srděčko
těžší dělám.

Až z Nepodřic pudu,
já se neohlídnu,
proto že tu nemám
potěšení:
potěšení kde jsi?
za černými lesy;
kam jsi se podělo,
že tu nejsi?

Z Prachenska.

418.

Příčina bolesti.*(Nápěv 669.)*

Kolikrát jsem přešel
ty Lázecké hory,
nikdá mne hlavička
nebolela:
něčko už mě bolí
hlavička i nohy,
když na mě má milá
zapomněla.

Nešťastná hodina
to býti musila,
nešťastná hodina
musila být,
když jsme se poznali,
potěšení moje,
že my se nemůžem
spolu sejít.

Z Prachenska.

419.

Zlá cesta.*(Nápěv 62, 92.)*

Cesto zlá, nedobrá!
kam jsi mě zavedla,
cesto zlá, nedobrá,
kam mě vedeš?
Vedu tě do světa,
kde růže rozkvětá,
vedu tě do světa,
do ciziny.

Když se rozcházel,
obádvá želeli,
že sobě nemůžou
ruce podat;
ruce si podali,
do pláče se dali:
Kýž bychom se byli
nepoznali!

Z Berounska.

420.

Růžička.

(Nápěv 92.)

Červená růžička
v krvi namočená,
na zelenej doubek
zavěšená:
kdo tam tady pude,
ten si ji utrhe:
já bych ji potrhal,
není možná.

Z Klatovska.

(Nápěv 10.)

Růžička červená,
krví pokropená,
po vaší zahrádce
rozsázená:
kdo tam tudy pude,
ten ji trhat bude:
já bych ji rád utrhl,
není možná.

Z Hradceka.

421.

Opuštěná.

(Nápěv 669.)

Proč pak jsi plakala,
má zlatá panenka!
když jsi šla dnes tejdenn
přes háječek? —
Proto jsem plakala,
jinak jsem nemohla:
že mě jest opustil
můj holeček.

Tři léta's k nám chodil,
mně jsi štěstí kazil,
a já jsem žádnýmu
nevěřila,
žádnýmu jinýmu,
než tobě samýmu:
a ty's se zachoval
jako šelma!

Z Prachenska.

422.

Strom.

(Nápěv 10, 211.)

Pod naším okýnkem
rostou tam dvě růže,
pod naším okýnkem
roste tam strom;
na stromě ovoce,
je pěkné velice —
jenom že nezralé,
je chyba v tom.

Z Berounska.

Pod naším okýnkem
rostou tam dvě růže,
pod naším okýnkem
roste tam štěp:
na něm jsou jablíčka,
trhá je Ančička;
jsou dobry, jsou sladky,
jsou jako med.

Pod naším okýnkem
roste tam lilium,
pod naším okýnkem
roste tam strom;
a na něm ovoce
co těší mé srdce:
jenom že paňmáma
zbraňuje v tom.

Z Hradecka.

423.

Hospodářská láska.

(Nápěv 262.)

Jest-li mě ráda máš,
vyprodej, kde co máš,
abys mě z té vojny
vyplatila;

jest-li mě vyplatíš,
na mně to neztratíš:
za to ty pak budeš
moje milá.

„Můj zlatej holoubku!
kdybys měl chaloupku,
ještě bych si na tě
pomyslila:

ale do podruží,
to mě všecko mrzí,
to mně má matička
vůli nedá.“

Z Berounska. — Srov. Čel. III, 34; Suš. 580.

(Nápěv 293, 669.)

Kdybys měl stateček,
jako jsi chlapiček,
panimáma by nám
nebránila:

ale do podruží
to ji všecko mrzí;
to mně panimáma
nedovolí.

Z Praženska.

Kdyby byl stateček
jako je chlapeček,
žeby mu matička
dceru dala:

ale do podružství
že ji nepustí,
žeby jí radší smrt
udělala!

Z Tábořska.

424.

Výčitka.

(Nápěv 92.)

Slunéčko zachází,
poléšení moje,
slunéčko zachází
už za horu:

o tom já dobře vím,
a v tom se nemejím,
že tě, má panenko,
nedostanu.

Stezička šlapaná
lesičkem nahoru,
stezička šlapaná,
má milá, k vám:
kdybych to byl věděl,
že svoji nebudem,
byl bych já stezičku
šlapal jinam.

Přeškoda, má milá,
že nejsi upřímná,
přeškoda, má milá,
že's tak hrdá;
myslíš si o sobě,
že není nad tebe:
však ona tě zmejlí
naděje tvá!

Z Berounska.

425.

Žalost.

(Nápěv 293.)

Co pak jsi plakala,
Hančičko, hubičko!
když jsi šla dnes tejdenn
přes hájiček? —
Ak pak nemám plakat
a sobě naříkat,
když mně vodpovedl
můj holeček!

Když jsi k nám chodíval,
kdy byla krátká noc:
proč pak k nám nechodíš,
kdy je delší?
est-li jsem já byla
na krátký hupřímná,
na delší byla bych
hupřímnější!

Z Domažlicka. — Srov. pís. 421.

426.

Výstraha.

(Nápěv 293.)

Ach můj znejmilejší!
ty jsi dycky horší,
ty sobě každej den
jinú hledáš:

ty za jednu pudeš,
 chčestí mít nebudeš,
 počkej ty, můj chlapče,
 jak zpomeneš!

Z Domažlicka.

427.

Zhanění.

(Nápěv 10.)

Co jsem tak darebná,
 vod lidí zhaněná?
 v žíci vodě by mě
 hutopili!
 ty falešny lidi
 chlapce mně nepřáli,
 'šelijakejch řečí
 nadělali.

Nic nedbej, můj milej,
 na lidsky pomluvy,
 nic nedbej, můj milej,
 na zly rady:
 budeš-li, chlapče, dbát,
 co voni budú lhát,
 nikdy se nesejdem
 dohromady!

Z Domažlicka

428.

Ztracená kytička.

(Nápěv 398.)

Můj zlatej Honzíčku!
 vrat mi tu kytičku,
 co jsem ti já včera
 ráno dala.

„Já trhal ořechy,
 spadla mi do řeky;
 ta bystrá vodička
 mi ji vzala.“

Z Prachenska. — Srov. Čel. II, 27; Suš. 342.

429.

Opuštěná.

(Nápěv 10.)

Každá má milého,
 já nemám žádného;
 každá má milého
 já nemám nic:

já ho taky měla,
 mně ho vodloudila
 ta Dorka darebná
 pastejrojić.

Z Klatovska.

430.

Smutný návrat.

(Nápěv 284.)

Když jsem nebyl doma,
 holka se mně vdala;
 když jsem nebyl doma,
 byl jsem v Bavořích:
 potom přijdu domů,
 ona stojí v domu,
 má bílej čepeček,
 pláče ve dveřích.

Z Klatovska.

431.

Milá ve vsi.

(Nápěv 562.)

Jakej by milej byl,
 aby ve vsi sloužil,
 jakej by milej byl,
 aby nedbal:
 aby se k svej milej,
 panence rozmilej,
 aby se k ní nikdy
 nepodíval?

Já se k ní podívám,
 trošku ji zobjímám,
 potom se jí zeptám:
 jak pak se máš?
 „Já se mám dost hezky,
 jako hrách u cesty:
 kdo přijde, utrhne,
 uteče zas!“

Z Klatovska.

432.

Rodiče na čas, milý do smrti.

(Nápěv 35.)

Ani vy to sobě,
 rodičové moji,
 nemyslete,

abych sobě vzala,
co se mně nelíbí,
co vy chcete:
ale to, co já chci,
to mně přejte;
vždyť se mnou do smrti,
rodičové moji,
nebudete.

Z Hradecka.

433.

Rané děvče.

(Nápěv 35.)

Jen jednou za tejdén,
potěšení moje,
můžeš přijít;
až se pomilujem,
můj zlatej holečku,
můžeš si jít:
v sobotu pod večer
to sejdem se,
když hodinka mine
a mamička přide,
rozejdem se.

Krájejte, má milá
mamičko rozmilá,
drobnej salát;
já nejsem uvyklá,
má mamičko milá,
dlouho spávat:
já vstávám raněčko
za svitání,
když čeeš můj milej
holeček rozmilej
koně vrany.

Z Hradecka.

434.

Hřídlaté srděčko.

(Nápěv 35.)

Dvě léta, tři zimy,
potěšení moje,
co tebe znám;

předce tě vyskoumat,
má zlatá panenke,
nemohu sám:
ty jsi mne milovat
naučila,
sama si na lásku,
můj zlatej obrázku,
nemyslila.

Pamatuj na večer,
potěšení moje,
v druhém Máji,
jak překrásně zpíval,
má zlatá panenke,
slavík v háji;
měsíc jasně svítil,
jako ve dne,
když jsme se dívali,
potěšení moje,
kam on sedne.

Sednul ten slavíček,
má zlatá panenke,
na jedličku:
tu jsem prvně tobě,
potěšení moje,
dal hubičku.
Od té chvíle užil
jsem sladkosti,
které se nasytit,
má zlatá panenke,
nemůž dosti.

Kdybys ty bývala,
má zlatá panenke,
upřímnější,
nebylo by v světě,
potěšení moje,
mně milejší:
ale to tvé srdce
dvě křídla má,
po všelikém kvítí,
co se koli třeptí,
sem tam lítá.

Z Hradecka. Předchozí tři písň stahují se
obyčejně v jednu. — Srov. Kol. II, 310.

435.

Těžko zapomenout.*(Nápěv 440.)*

Na tom našem dvoře
všecko to krákoře,
i ten kohout —
nemůžu na tebe,
potěšení moje,
zapomenout.
Jest-li zapomenu,
však dost těžce:
předce mě pro tebe,
potěšení moje,
bolí srdce!

Z Bydžovska.

436.

Opuštěná.*(Nápěv 294.)*

Když jsem šel okolo
hájku zeleného,
když jsem šel okolo
luk,
slyšel jsem žalostný
pláč a naříkání,
slyšel jsem žalostný
zvuk:
má panenka pláče,
naříká,
své očičky šátkem
utírá,
že její Jeníček,
její milovníček,
že její Jeníček
fuk!

Z Hradecka.

437.

Mařenka.*(Nápěv 249.)*

Kdož by tě, Mařenko, nemiloval,
když jsi tak, jak by tě vymaloval,
červené tváříčky jako růže,
nikdo ti odolat nemůže:

ach škoda, škoda jen,
že svoji nebudem,
má zlatá Mařenko, Máro!
Mařenko roztomilá.

Z Hradecka.

438.

Zklamané mínění.*(Nápěv 394.)*

Mně se, mně se, mně se,
mně se všecko zdá,
že moje milá
modré oči má;
mně se, mně se, mně se,
mně se všecko zdá,
že modré očičky má;
modré očičky,
růže tváříčky,
bílé ručičky,
pěkné střeвиčky:
mně se, mně se, mně se,
mně se všecko zdá,
že Andulka bude má.

Mně se, mně se, mně se,
mně se všecko zdá,
že mně má milá
není upřímná;
mně se, mně se, mně se,
mně se všecko zdá,
že je ke mně falešná:
modré oči má —
mne si nevšímá;
bílé ručky má —
jinší objímá:
mně se, mně se, mně se,
mně se všecko zdá,
že jiného v srdci má.

Škoda je tě, děvče,
že mé nebudeš,
že ty jiného
těšivát budeš;
škoda je tě, děvče,
že mé nebudeš,
že jiného miluješ!

*

moje toužení,
dobré mínění :
všecko se mi teď
v žalost promění!
škoda je tě, děvče,
že mé nebudeš,
srdce mé zarmucuješ.

Z Berounska.

c) **V z d o r y.**

439.

Měj se dobře.

(Nápěv 129.)

Mějte se dobře v domě tom,
roste tam javorovej strom;
už mně zarostla cesta k vám,
mějte se dobře všickni tam!

Já jsem tě věrně miloval,
své srdce jsem ti věnoval:
ale tys měla v srdci klam,
měj se, má milá, dobře tam!

„Jen ty se, milej, dobře měj,
tvé srdce, komu chceš, si dej:
už z naší lásky není nic,
my svoji nebudeme víc!“

Z Bydžovska.

440.

Podvodná milá.

(Nápěv 652.)

Teče voda studená
k znejmilejší do dvorečka,
k znejmilejší do dvora.

Kdo tu vodu vyvede,
ten mou holku znejmilejší,
ten mou holku povede.

Prší voda, prší dýšť:
ty mě, holka znejmilejší,
ty mě holka ošidíš.

„Ošidila jsem jich pět:
ještě myslím, můj holečku,
ještě myslím na devět.

Ošidím-li šestého:
tebe já mám, můj holečku,
tebe já mám jistého!“

Z Prachenska.

441.

Barbora.

(Nápěv 275.)

Když jsem já šel k Táboru,
dohonil jsem Barbaru:
Pojď, Baruško! pojď se mnou,
ať mám cestu veselou.

„Nezli bych já s tebou šla,
radší bych dnes nedošla:
jdi si, jdi si, jdi si sám,
o vojáka já nedbám!“

Z Berounska.

442.

Určitá odpověď.

(Nápěv 676.)

Ještě se tě jednou zeptám,
mám-li, holka, přijít k vám?

„Přijď k nám, chlapče, jednou
v roce,
když je u nás o jarmarce.

O jarmarce kup střevíce —
po jarmarce nechoď více!“

Z Klatovska.

443.

S Bohem!

(Nápěv 326.)

Jest-li tě, má milá, mrzím,
vdávej se, já tě nedržím;
vdávej ty se s pánem Bohem,
když já tobě nejsem roveň.

Z Prachenska.

444.

Mrňoukající kolečka.*(Nápěv 48.)*

Když jsem jel okolo fary,
kolečka mně mrňoukaly;
pan farář se na mě kouká:
Chlapče, co ti to mrňouká?

„Mrňoukají to kolečka,
že mne nechce má Ančička;
a já je zaleju vodou:
namluvím si holku jinou.“

Z Klatovska.

445.

Holka nanic.*(Nápěv 430.)*

Kdybys byla holka hezká,
vzal bych si tě do srdéčka:
ale že jsi nanic,
nestojím já o tě víc.

446.

Jablíčko s poselstvím.*(Nápěv 649.)*

Teče voda od javora ¹⁾
okolo samého dvora;
všecky lávky pobrala,
jenom jednu nechala.

Po které Pavloušek chodil,
Mařenku za ruku vodil;
utrhl jabko, utrhl dvě,
pustil jedno po vodě.

„Plyň, jablíčko, kam ty ráčíš,
jenom ať se nepomáčíš;
plyň, jablíčko, plyň dolů,
k mé Mařence do domu.“

Jak jablíčko připlynulo,
na Mařenku zavolalo:
Vstaň, Mařenko, vyjdi ven,
milý stojí před domem.

„Proč pak bych já ven chodila,
kdyt já nejsem jeho milá;
a on není z růže květ,
aby on mně kazil svět.“

Proč pak bych já ven chodila,
kdyt jsem jemu povídala,
aby k nám už nechodil,
tou cestičkou nebloudil.

Byla láska, ale není —
zapadala do kamení,
do kamení drobného,
do srdce falešného.“

Z Berounska a z Čáslavska. — Srov. Čel. I, 37; Suš. 356.

1) Také:

Teče voda od javora,
teče voda široká atd.

447.

Máma a dcera.*(Nápěv 359.)*

Hrášek květe, vika taky:
máma hezká, dcera taky;
hrášek květe, vika ne:
dcera hezká, máma ne.

Málo pšenice, málo žita:
byla's holka pro mě bita;
málo pšenice, málo žit:
nemusím tě holka mít.

Z Klatovska.

448.

Zármutek na vývrátku.*(Nápěv 701.)*

Za Strakonici
zelenej vršek;
vyšlo mračínko,
bude z něj přšet.

Bude z něj přšet
tichá vlažička:
že mně odpoví
moje holčička.

Kam se poděju,
kam se obrátím?
kde se obrátím,
všecko vyvrátím!

Na ten vejvratek
pověsím šátek:
tu máš, má milá,
ten můj zármutek!

Z Táborska.

(Nápěv 107.)

Tam nad tím Lazem
zelenej vršek:
zamračilo se,
že bude přšet.

Že bude přšet
tichá vlašička:
že zapomíná
moje Ančička.

Že budou přšet
velká kápata:
že jsou tam v Lazu
jiná děvčata.

Z Prachenska. — Srov. str. 102 číslo 24.

449.

Hněv.

(Nápěv 292.)

Moje panenka
na mě se hněvá,
že jsem tam nebyl
na večer včera.

Na večer včera
nebylo možná:
zbraňovala mně
má panímáma.

„Jest-li že jsi chtěl
sobě dát bránit,
neměl's ani k nám
začínat chodit!“

Z Klatovska.

450.

Hněv.

(Nápěv 255.)

Co pak se hněváš,
mé potěšení?
nemluvíš na mě
od posvícení.

Nic se nehněvej,
příčin nehledej:
jen se zlých lidí
pěkně vystříhej!

Z Prachenska.

451.

Rozloučení.

(Nápěv 286.)

Tesknosti mně jdu,
jedna za druhou:
že jsem se rozloučil
včera s mou milou.

Dala's mně šátek,
já ho eště mám:
až pojedu vorat,
já ho zavorám.

Já ho zavorám
do černy země:
nedostaneš, holka,
šátek ani mě.

Dala's mně prsten,
já ho eště mám:
až pojedu vorat,
já ho zavorám.

Já ho zavorám
od meze k mezi:
žádněj se nedoví,
kde prsten leží!

Z Budějovicka.

452.

Upřímné vyznání.

(Nápv 204.)

Jeníčku, bloudíš,
že za mnou chodíš:
já už mám jiného,
ty o tom nevíš.

„Která je hodná,
víc hochů nemá;
má svého milého
a je mu věrná.“

Dítě mé milé!
netrap mne dýle:
jest-li mě ráda máš,
řekni upřímně.

„Což je to platno
ráda tě mítí:
když si mne nemíníš
upřímně vzítí!“

Z Klatovska. — Srov. Čel. II, 38.

453.

Pozvání.

(Nápv 123.)

Holka neznámá!
pojď, půjdeš s náma:
my máme kytičky
za kloboučkama.

„Hoši neznámí!
jděte si sami:
já doma zůstanu
mezi horami.“

Z Klatovska.

454.

Poslední chůze.

(Nápv 118.)

Hezká jsi, Andulko,
bejvala,
dokud jsi mládenců
neznala;

jak jsi ty mládence
poznala,
hned se ti tvá krása
změnila.

Co je po takové
panence,
která má tři, čtyry
mládence;
jednoho v světnici,
dva venku:
nestojím já o tu
panenku!

Pěkně mně měsíček
svítíval,
když jsem od své milé
chodíval:
svít ty mně, měsíčku,
ještě dnes,
však -mně víc svítíval
nebudeš!

Z Berounska. Tanec řečený „Bavorák“. — Srov. Suš. 260.

455.

Odloužená milenka.

(Nápv 206, 207.)

Jen se mně, má milá,
dobře chovej,
koupím ti šáteček
damínovej. 1)

„Já se ti, můj milej,
dobře chovám:
dal jsi mně prstýnek,
už ho nemám.

Já jsem si v potoce
ruce myla,
tam jsem ho do vody
upustila.“ —

Zatoč se, slunéčko,
nad ty lesy,
že mne už má milá
nic netěší.

Měl jsem já panenku,
měl jsem ji rád:
už mně ji odloudil
můj kamarád.

Když si ji odloudil,
at si ji má:
jen at ji přede mnou
neobjímá.

A když ji objímá,
jen at v noci,
aby neviděly
moje oči.

Z Chrudimska. — Srov. Snž. 312; Kol. I, 249;
Čel. II, 62.

1) Takto jindy; nyní šakonovej, kartounovej.

(Nápěv 207.)

Jen se mně, můj milej,
dobře chovej,
koupím ti klobouček
kastorovej.

„Já se ti, má milá,
dobře chovám:
s jinými tancuju,
o tě nedbám!“

Z Berounska.

456.

Opovržený milý.

(Nápěv 207.)

Jen se ty, šátečku,
vesele toč:
můj milej se hněvá,
já nevím proč?

Když hněvá, at hněvá, ¹⁾
já nic nedbám;
takového štěstí
všude dost mám.

Takové štěstí mně
všude květe:
pod našima okny
v zimě, v letě.

Z Chrudimska.

¹⁾ Když hněvá, at hněvá,
budu taky:
roztrhám tu lásku
na caparty.

457.

Láska v řece.

(Nápěv 382.)

Měla jsem milého,
už ho nemám:
on se mně rozhněval,
chodí jinam;
když jsi se rozhněval,
jen se hněvej:
však já mám jiného,
je upřímněj.

Můj milej si myslí,
že mu zkázu:
já lásku falešnou
šátkem vážu;
když já ji zavážu
do šátečku,
pustím já tu lásku
po potůčku.

Plyň, lásko falešná,
až do Prahy,
jednoho mládence,
jedné panny! —
„Já láska falešná
pluju v řece;
byla jsem puštěna
po potoce.“

Z Prachenska.

458.

Vypovězená láska.

(Nápěv 684.)

U Kláštera pole
samy zelí,
já tam po něm hledal
potěšení:
celý jsem políčko
vobešel,
potěšení jsem tam
nenašel.

U Kláštera pole
 samej jetel,
 já tam po něm běžel,
 jak by letěl:
 běžel jsem já k jednej
 panence,
 aby nešidila
 mládence.

Dala jsi mně šátek
 za sednáčnick,
 jako bych byl nášej
 karabáčnick:
 jen ty si nech šátek
 pro sebe,
 nestojím já, holka,
 vo tebe!

Dala jsi mně šátek,
 zas ho vzala,
 jakou's mi to hanbu
 udělala! ?
 nic ty mně, panenke,
 netrucuj:
 pantoříčky sobě
 vypucuj!

Z Budějovicka.

(Nápěv 100.)

Do Bechyně cesta
 samej jetel,
 já jsem po ní běžel,
 jen jsem letěl:
 jenom ty mně, má panenke,
 netrucuj,
 radší ty mně můj botičky
 vypucuj.

Do Lázně je cesta
 ještě lepší,
 šla tam má panenka
 nejmilejší:
 jenom ty mně, má panenke,
 netrucuj,
 radší ty mně můj botičky
 vypucuj.

Z Tábořska.

459.

Nevšimavý milý.

(Nápěv 327.)

K Radvanovu cesta
 zelená se,
 je tam hezká holka,
 nevdává se;
 vdávej ty se, má panenke,
 nebo ne,
 co je mně už jedenkrát
 do tebe!

Z Tábořska. — Srov. Čel. II, 32.

460.

Láska vojáková.

(Nápěv 483.)

Okolo Kláštera
 zelený vršek;
 zamračilo je se,
 že bude přšet:
 přšelo, přšelo
 drobný krupičky,
 že musím pryč odjet
 od můj hubičky.

Až tady pojedu,
 podíváte se,
 jak za mnou má milá
 šátek ponese:
 když nese, ať nese,
 já o něj nedbám,
 smutek mít nebudu,
 ani ho nemám.

Z Budějovicka. — Srov. str. 213, č. 448.

461.

Lehké rozloučení.

(Nápěv 519.)

Plakala, želela,
 když prala šaty,
 že jest jí utonul
 prstýnek zlatý.

„Proč pláčeš, naříkáš
pro prsten zlatý?
však musíš opustit
rodiče taky.“

Milejší rodiče,
nežli my oba:
mamička chovala,
já byla roba.

Postýlku stlávala,
dala mě nosit:
musíte, mládenci,
mamičku prosit.

„Než bych já mamičku
za tebe prosil,
raděj bych po straně
šavličku nosil.“

Šavlička po straně,
ta moje žena:
ona mě ubrání,
až bude třeba.“

Trubači troubili,
muzika hrála;
můj milej odcházel,
já ještě spala.

Kdybys byl upřímněj,
byl bys mě zbudil,
slovíčko nebo dvě
ke mně promluvil.

Z Klatovska a z Hradecka. — Srov. Čel. I,
215.

(Nápěv 4.)

Plakala, želela,
když prala šaty,
že je sobě přelomila
prstýnek zlatý:
co pak pláčeš, co naříkáš
pro prsten zlatý?
vždyt musíš opustit,
och, má nejmilejší,
rodiče taky.

„Milejší rodiče,
nežli my oba;
má mamička mě chovala,
já byla roba:
postýlečku mně stlávala,
dala mě nosit,
musíte mládenci,
věrní milovníci,
mamičku prosit.“

Nežli bych o tebe
mamičku prosil,
radší bych já po své straně
šavličku nosil;
pár pistolí, karabínu
do sedla bych dal,
a tobě má milá,
hubičko rozmilá,
kvinde udělal.

Z Klatovska.

462.

Slavičí písnička.

(Nápěv 594.)

Přiletěl slaviček,
sed na větvičku;
přiletěl zas druhý,
zpíval písničku:
že má nejmilejší
už jiného má,
ten že je hezčejší,
nežli prý jsem já.

Když se ti nelíbím,
krk si nezlomím:
já se pro tě předce
ještě ožením;
jsem-li jí ošklivej,
ať se nesměje:
dostanu vždy hezčí,
nežli ona je.

Z Budějovicka.

(Nápěv 73.)

Přiletěl slaviček,
sed na jedličku;
přiletěl tam druhéj,
zpíval písničku,
a to píseň takovou
krásnou, zpanilou:
že můj milej šlape
cestu za jinou.

Což on sobě myslí,
že budu plakat,
když on bude cestu
za jinou šlapat?
blázen bych já byla,
abych plakala,
pro jedno stvoření
smutek nosila!

Z Berounska.

463.

Odpověď.

(Nápěv 594.)

Sloužila má milá
mezi horama,
napsala psaníčko,
že už se vdala.
Když ty jsi se vdala,
já se vožením:
tebe, má panenku,
snadno voželím.

Z Budějovicka.

464.

Netrucuj!

(Nápěv 218.)

Netrucuj mně, holka,
netrucuj mně moc;
jsem chlapík svobodný,
můžu si pomoct:
dyť já ještě nejsem
s tebou oddaný,
ani těm Chuděnským
pánům poddaný.

Z Klatovska.

465.

Pohrůžka.

(Nápěv 79.)

Počkejte, rodiče,
však vás pán Bůh ztresce,
že vy mi nechcete
dát to vaše děvče.

Samí jste si vzali,
co se vám líbilo:
a mně dát nechcete,
coby mě těsilo!

Jsem-li já synáček
chudobnejch rodičů,
pro jednu panenku
z města neutěču.

Z města neutěču,
na vojnu se nedám:
pro jednu panenku
toho neudělám!

Z Bydžovska.

466.

Mlynářova dcera.

(Nápěv 259.)

Až půjdu, pojedu,
okolo mlynáře:
on má hezkou dceru,
on mi ji ukáže.

Jest-li neukáže,
nebudu se prosit:
pohodnu konička,
ten mě bude nosit.

Z Prachenska.

467.

Červené víno.

(Nápěv 346.)

Až já povandruju
z Prahy do Budína,
já se tam napiju
červeného vína.

Červené vínečko
ze sklenice skáče,
má zlatá panenka
přežalostně pláče.

Dnes žalostně pláče,
zejtra má jiného:
hej šenkýřko, nalej
vína červeného!

Červené vínečko
to se dobře pije:
ať falešným pannám
hrom do srdce bije!

Z Bydžovska. — Srov. Kol. I, 373.

468.

Nebudeš má.

(Nápěv 344.)

Nebudeš, má milá,
nebudeš má žena,
kdyby ti visely
pentle přes ramena.

Pentle přes ramena,
dundel na střevíce:
nepůjdu k vám více
do vaší světnice!

Z Táborska.

469.

Cedulička.

(Nápěv 442.)

Na tom našem poli
dvě růžičky stojí;
ještě jsem daleko,
už mi jedna voní.

Jedna už mi voní,
a druhá rozkvětá:
že musíš, můj milej,
daleko do světa.

Daleko do světa,
za ty modré hory:
což mě, ach můj milej,
pro tě srdce bolí!

Kdybych byla ptáčkem,
zlitnou vlaštovičkou,
snažela bych se vám
nad vaší světničkou.

Ne tak nad světničkou,
co nad maštalema:
jen abych věděla,
co můj milej dělá.

Nejdřív vodu nese,
potom koně češe;
po třetí za stolem¹⁾
ceduličku píše.

Komu to, můj milej,
ceduličku píšeš?

„Tobě to, má milá,
že moje nebudeš.“

Z Hradecka. — Srov. Suš. 283, 579.

1) Jiní zde skončují takto:

po třetí miluje
černooké děvče.

470.

Vzdory.

(Nápěv 442.)

Nad tím našim domkem
vlaštovička lítá:
nenadála jsem se,
že mne milej nechá.

Ať nechá, nenechá,
já pro něj nezkážu:
já takové hochy
za podvazky vážu.

Nevážu, nevážu,
ale vázat budu:
tobě to, můj milej,
na vzdor dělat budu.

Z Hradecka.

(Nápěv 345.)

Kolem našich oken
vlaštovička lítá:
vždyť jsem to říkala,
že mne milej nechá!

Ať nechá, nenechá,
já mu předce zkážu:
že já takového
hocha darebného
za podvazek vážu.

Za podvazek vážu,
pod kramlíčkem nosím:
že se takového
hocha darebného
docela neprosím.

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 279, 300.

471.

Hrdě děvče.

(Nápěv 315.)

Jsem-li já chudobná,
chudobné matere:
předce neotevřu
ledakomu dvěře.

Dříve než otevřu,
já se jeho zeptám:
jest-li stojí za to,
že já mu otvírám?

Nestojí-li za to,
však já mu odpovím:
že o takového
hocha darebného
docela nestojím.

Z Bydžovska.

472.

Hněv.

(Nápěv 79.)

Chlumeckej zámeček ¹⁾
z drobného kamení,
šel tudy můj milej,
nedal pozdravení.

Když nedal, ať nedal,
snad se na mě hněvá?
chceš-li se hněvati,
hněvejme se oba.

Nemluvme na sebe
ani půl slovíčka:
snad jsem já pro tebe
chudobná děvečka?

Jsem-li já děvečka
chudobné matere,
já přece nevyjdu
pro tebe za dvěře.

Ty snad sobě myslíš,
že já pro tě vzkážu:
a já tu tvou lásku
za onuci vážu!

Z Bydžovska. — Srov. Čel. II, 58; Suš. 360.

¹⁾ To naše stavení
z drobného kamení atd.

473.

Veselá žalost.

(Nápěv 793.)

Žalost mám, nic nedbám,
veselost si koupím:
pro tebe, můj milej,
srdce nezarmoutím.

Z Hradecka.

(Nápěv 130.)

Hoře mám, nic nedbám,
po milým netoužím:
kdy ho mám potkati,
oči si zamhouřím.

Měla jsem milého,
dělal se jurista:
já si ho nevemu,
kdyby měl čtyry sta.

Kdyby měl čtyry sta,
anebo tisíce:
já si ho nevemu,
chudobná dívčice.

Rybička maličká
po Dunaji plave;
chytil ji rybáček
u samýho kraje.

Kterak se rozvede
malá ryba s velkou,
tak i se rozejde
mládenec s panenkou.

Z Prachenska.

474.

Ziřtná láska.*(Nápěv 117.)*

Hezká bys ty byla,
přes tebe tu není:
jen škoda, přeškoda,
že těch peněz není!

„Na peníze se ptáš,
budu-li je mítí:
napřed se mne zeptej,
budu-li tě chtítí!

Jest-li že ty hledáš
bohaté dívčice:
já o tě nestojím,
třebas měl tisíce!“

Z Klatovska. — Srov. Čel. III, 41.

(Nápěv 117.)

Přeškoda, má milá,
že těch šajnu není:
přes tebe, má milá,
přes tebe tu není!

„Na šajny ty se ptáš,
budu-li je mítí:
a mne se nezeptáš,
budu-li tě chtítí!

Ty sobě snad myslíš,
že jsi ty jurista:
já bych tě nechtěla,
kdybys měl čtyry sta.

Čtyry sta dukátů —
já dvacet trojníků:
přec bych tě nechtěla,
fortelný chasníku!

Z Hradecka.

475.

Vzdory.*(Nápěv 113.)*

Uvážu koníčka
u suchého dubu:
nelíbej, má milá,
když já tu nebudu.

Uvážu koníčka
u suchého dřeva:
nelíbej, má milá,
koho není třeba.

Uvážu koníčka
u suché jedličky:
nedávej, má milá,
falešné hubičky.

Můj vraný koníček
u jedličky stojí;
má milá rozmilá
na vzdory mně strojí.

Já jsem se ubrousil,
když jsem kosu brousil:
přeškoda nastokrát,
že jsem se tě prosil!

Z Berounska.

476.

Odpověď.*(Nápěv 134.)*

Co ty se vpytáváš,
mnoho-li mám peněz?
nic ti po tom není,
do truhly mi nelez.

Co ty se vpytáváš,
mnoho-li mám věna:
nic ti po tom není,
nebudu tvá žena.

Z Čáslavska.

477.

Vzkázání.*(Nápěv 513.)*

Pušperská šafařka
hezkého syna má,
ona mně zkázala,
že mně ho chtít nedá.

Já jsem jí zkázala
za tu její lásku,
aby ho vázala
doma na provázku.

Doma na provázku,
na hedbávnej šňůrce,
aby nepodváděl
chudobny dívčice.

Chudobná dívčice
což ta mnoho zkusí:
ledajaké lidi
poslouchati musí.

Z Klatovska.

(Nápěv 117.)

Včera mně vzkázala
jeho panímáma,
bych si nemyslila
na jejího syna.

A já jí vzkázala
za tu její lásku,
by si uvázala
syna na provázku.

Syna na provázku,
na hedbávne šňůrce,
aby nechodíval
k chudobné panence.

Z Hradecka. — Srov. Čel. III, 42; Suš. 335.

478.

Lehké oželení.

(Nápěv 113.)

Co pak se věruješ,
že si mne nevemeš?
vem si mne, nebo nevem,
nejsi v světě jeden!

Nejste dva, ani pět,
když je vás plnej svět:
vem si mne, nebo nech tak,
nebudu pro tě plakat!

Z Prachenska.

479.

Škádlení.

(Nápěv 113.)

Varvažovskej zámek,
kámen na kamínku:
vzkázala mně má panenka
o jednu hubinku.

A já jí nepošlu,
ani žádnou nedám:
ona bude potom myslit,
že se na ni hněvám.

„Jaloveček v lese:
Bože, rozpomeň se!
jaké je to milování,
když Honzíček nechce!“

Z Prachenska.

480.

Lehké oželení.

(Nápěv 673.)

Tuším, tuším, tuším,
že já odsud musím:
kterou jsem panenku miloval,
opustit ji musím.

Lehce ji opustím, ¹⁾
a když žádné nemám,
vyběhnu sobě na kopeček,
podívám se k horám.

Z Kouřimska.

¹⁾ Opustím ji lehce,
když sama mne nechce:
když nedbá na srdce upřímné,
ať si hledá, kde chce.

Z Budějovicka.

481.

Po čem poznati neupří- mnost.

(Nápěv 139.)

Nechoď ty k nám v kabátě,
vem si kamizolku,
však já o tom dobře vím,
že máš jinou holku!

U ní celý večer jseš,
u mne jen se stavíš;
pro ni všecku lásku máš,
ke mně jen tak pravíš.

„Po čem to, má panenka,
po čem to hádáte?“
Ach, můj zlatej Jeníčku!
hladké líce máte.

Do maličkých kroužeků
vlásky vám se točí,
a ta vaše falešnost
vám se blyští z očí.

Z Hradecka.

482.

Libost a nelibost.

(Nápěv 139.)

Na kopečku stromeček,
pod kopečkem louka:
ach, když já si zpomenu
na svého holoubka!

Když si na něj zpomenu,
ve dne nebo v noci,
tak se se mnou celý svět
do kolečka točí.

Jak jest těžko umírat,
když bolesti není:
ještě hůře milovat,
co k libosti není.

Co k libosti bylo,
to mě opustilo;
co k libosti není,
samo za mnou chodí.

Z Hradecka. — Srov. Čel. III, 42.

483.

Odpověď.

(Nápěv 581.)

Roztrhaná chalupa,
slunce do ní svítí:
vzkázala mně má milá,
že mne nechce mítí.

Když mne nechceš milovat,¹⁾
mé srdéčko netrap:
co jsem se k vám nachodil,
nyněčko musím přestat!

Z Prachenska.

1) Já chalupu pošiju
a vomažu hlínu:
kdy mne nechceš, nechtěj si,
vemu sobě jinou!

Z Berounska.

484.

Holubička.

(Nápěv 751.)

Vyletěla holubička
ze skály,
probudila černé oči
ze spaní.

Kdyby byly černé oči
nespaly,
byly by tu holubičku
dostaly.

Nebyla to holubička,
byl to pták:
když mne nechceš, můj ho-
lečku,
nechej tak.

Když mne nechceš milovati,
nechtěj si:
bude si mne namlouvatí
hodnější.

Z Budějovicka. — „Ťopka“, tanec tak nazva-
ný. — Srov. Čel. II, 24; Suš. 397; Kol. I,
187; II. 82.

485.

Mariánka a křen.

(Nápěv 174.)

Šel zahradník do zahrady
s lopatou, s lopatou,
vykopal tam marijánku
košatou, košatou.

To nebyla marijánka,
byl to křen, byl to křen:
však my svoji, má panenka,
nebudem, nebudem!

„Ať si byla marijánka,
nebo křen, nebo křen:
když mne nechceš, můj holečku,
nechoď sem, nechoď sem.“

Z Bydžovska.

486.

Důvodná odpověď.*(Nápěv 215.)*

Ještě se tam ta pšenička
v poli nemetá:
počkej na mě, má panenko,
ještě tři léta.

„Proč bych na tě já čekala,
když ty máš jinou:
nosiš od ní za kloboukem
pentli červenou.“

Z Bydžovska.

487.

Vyprovázení.*(Nápěv 617.)*

K Ouněticám dlouhá cesta
přes ten trávníček:
pojď mě, holka, vyprovodit,
svítí měsíček.

„Proč bych já tě, můj holečku,
vyprovázela?
když mi má zlatá matička
nedovolila!“ —

Straka skáče po zahrádce,
hledá zrníčko:
nemysli si, má panenko,
na mé srdíčko.

Straka skáče po zahrádce,
hledá ječný klas:
nemysli si, má panenko,
že k vám přijdu zas.

Z Rakovnicka.

488.

Novina.*(Nápěv 617.)*

Co ty ptáčku jeřabáčku^o
nade mnou lítáš?
jakou neseš mi novinu,
že tak štěbetáš?

„Nesu, nesu ti novinu,
nesu tobě zlou:
že tvůj ze všech nejmilejší
chodí za jinou.“

Když si chodí, ať si chodí,
já o něj nedbám;
smutku pro něj neponesu,
ani ho nemám.

Proč pak bych já smutná byla
a se soužila:
když jsem hocha takového
ráda pozbyla!

Z Rakovnicka.

489.

Vzdory.*(Nápěv 341.)*

Já jsem k vám jen jednou přišel,
nechtěla's mě pustit:
měla's očka jako kočka,
Bože rač odpustit!

Z Hradecka.

490.

Lehké oželení.*(Nápěv 747.)*

Nechtěla's mi šátku půjčit,
ani mi ho nechceš dát:
ty se musíš, má panenko,
své matičky tuze bát.

„Ani ne tak své matičky,
jako svého tatička,
proto že mne rád chovával,
když jsem byla maličká.“

Co's, má milá, co's tak hrdá?
ještě jsi se nevdala:
dej na sebe dobrý pozor,
abys tak nezůstala!

„Když zůstanu, ať zůstanu,
jak usoudí mi nebe:
předce nikdy nezapláču,
můj holečku, pro tebe!“

Z Berounska.

491.

Chatrné dary.*(Nápěv 747.)*

Nebudu já už pro tebe
své koničky trmácet:
budeš ty mi, má panenko,
moje dary navracet.

„Jak já všechny tvoje dary
ještě k navracení mám:
budeš-li se pro ně hněvat,
všecky ti je zase dám.

Jak já tobě v nich nechodím,
ani o ně nestojím:
budeš-li se pro ně hněvat,
z okna ti je vyhodím.

Koupil jsi mi jeden fábor
a dal jsi mi kytičku:
já jsem tobě dala šátek,
k tomu jednu hubičku.

Ta hubička, ta je dražší
než ten fábor po groši:
nevybirej, můj holečku!
vždyť pak jsi ty nejhorší!“

Z Táborska.

492.

Loučení.*(Nápěv 723.)*

Rozvij se, rozvij,
růže, růžičko!
že jsem tě miloval,
s tebou se těšival,
drahá perličko!

Koně sedlejte,
palaš podejte:
ještě mi mou milou,
holku roztomilou,
ven vyvolejte.

Na koně sedal,
do pláče se dal:
navrať mně, má milá,
holka roztomilá!
co jsem ti zavdal.

„Zavdal's mi, zavdal
jeden prstýnek:
ještě jsi mi z něho,
můj zlatej holečku,
vyloup kamínek!“

Já ho nevyloup,
on ti sám vypad:
a to na znamení,
moje potěšení!
že budeš plakat.

„Proč bych plakala,
když nemám žalost:
ještě mi pro tebe,
potěšení moje!
stromek nevyrost.

Stromek nevyrost,
jab'ka nezrajou:
ještě mi pro tebe,
potěšení moje,
hlavu zavijou.“

Z Bydžovska. — Srov. Krol. I, 526; Suš. 597.

493.

Mlynářova dcera.*(Nápěv 289.)*

Ta mlynářka zlá
hezkou dceru má:
klekni, chlapče, proti domu,
pomodli se pánu Bohu,
ona ti ji dá.

„Ach nedá, nedá! 1)
ona ji schová:
myslí si, že přijde pro ni
čtvero párů vraných koní
s kolma zlatejma.“

Z Jilčinska.

1) Kdybych já ji chtěl,
dávno bych ji měl:
ale že jí nechci,
poručím ji ševci,
aby si ji vzal.

Z Klatovska.

494.

Výstraha.*(Nápěv 591.)*

Holka černoooká!
nebuď tak vysoká:
pejcha tě podvede,
že nebude z tebe,
leda stará děvka.

Z Budějovicka.

495.

Milá za milou.*(Nápěv 385.)*

Měl jsem hezkou milou,
a už nemám žádnou:
vyskočím si na konička
a pojedu do městečka,
namluvím si jinou.

Namluvím si jinší,
mnohem upřímnější:
ty se, holka, ke mně nehlas,
ty se, holka, ke mně nehlas
do smrti nejdelší!

Z Klatovska.

496.

Oslýšený ženich.*(Nápěv 614.)*

Když jsem šel okolo vrat,
viděl jsem mou milou stát;
když jsem šel okolo,
srdce mě bolelo —
ach, ouvej, co mám dělat!

Ještě tam jednou pudu,
paňmámu prosit budu:
paňmámo zlatičká,
poproste tatíčka,
aby mi dal svou dceru.

„Já vám ji nemůžu dát,
to proto, že jste voják;
má dcera neumí
ani nerozumí
s vojáky maširovat.“

Když mi ji nechcete dát,
dejte si ji malovat:
dejte si ji za sklo,
až vám bude teskno,
choďte se na ni dívat.

Z Prachenska.

497.

Zapomnutí.*(Nápěv 607.)*

Stojí borovička zelená,
kolem do kolečka pletená;
pod ní koníček,
na něm Jiríček
jede do Brna.

Stůj, koničku! a žer travičku,
já půjdu navštívit Aničku:
mně se všecko zdá,
že moje milá
je mně nevěrná.

Děkuju ti pěkně za lásku,
ach můj nejmilejší obrázku!
víc už nepřijdu,
víc ti nebudu
dělat překážku!

„Když jsem zapomněla na bratra,
taky zapomenu na vrata,
u kterých jsme stáli,
spolu rozmlouvali
často do rána.

Když jsem zapomněla na sestru,
taky zapomenu na cestu,
kudy jsem chodila,
kytičky nosila
v bílém fěrtoušku.

Když jsem zapomněla na otce,
taky zapomenu na srdce,
a na tě můj milý,
holečku rozmilý,
na tě dokonce.

Když jsem zapoměla na matku,
taky zapomenu na lásku,
na tebe můj milý,
holečku rozmilý,
drahý obrázku.“

Z Bydžovska.

498.

Rukavičky.

(Nápěv 248.)

Kdo to jde k nám?
já ho neznám;
já si mu ručiček
špinit nedám:
ať si koupí rukavičky,
aby mně nešpinil
mý ručičky.

Z Prachenska.

499.

Obapolný výhost.

(Nápěv 373.)

Tamhle je háječek,
tamhle je háj,
tamhle je, má milá,
veselý kraj:
já ti dám kvinde,
hledej si jinde,
o tě nedbám.

„Jest-li ty mne necháš,
já tě taky:
vždyť mně jinej šlape
zas na paty,
ještě hodnější
a vonačejší
nežli jsi ty!“

Z Tábořska.

500.

Ospalka.

Ach vysvět ty jasný
měsíčku!
brzo-li k nám přijdeš,
Jeníčku?

„Nepřijdu, nepůjdu,
milovat nebudu
tebe, andělíčku.

Přišel jsem k vám včera
v poledne,
tys teprv vstávala
z postele:
taková panenka
žádná hospodyňka
do smrti nebude!“

Z Berounska.

501.

Lehké oželení.

(Nápěv 568.)

Pršivalo jen se lilo,
bývalo bláto;
předce jsem k vám chodíval,
nedbal jsem na to:
čím jsem já byl upřímnější,
ty jsi byla falešnější,
to jsem měl za to.

Slaviček je malý ptáček.
chytit se nedá;
mládeneček své panence
šidit se nedá:
než bych já se šidit nechal,
radší bych se na vojnu dal;
vojna svobodná,
holka podvodná.

Což pak vy se domníváte,
že já hoře mám?
vždyť já ještě dcery vaší
ná vás nežádám:
vždyť je panen všudy dosti,
jako zrněk na jalovci,
kam se podívám.

Z Hradecka.

502.

Zaoraná láska.

(Nápěv 524.)

Poček, má milá,
já na tě povím,
že jsi nedbala,
kolik je hodin:

čtyry hodiny
v Klášteře bílý,
když tě mládenci
doprovodili.

Dala's mně šátek,
já ho ještě mám:
až budu vorat,
já ho zavorám;
zavorám já ho,
zaseju směskou:
dostanu jinou
panenku hezkou.

Z Budějovicka.

503.

Hedbávný fěrtoušek.
(Nápěv 67.)

Co pak si myslíš,
že já se nevdám,
když já hedbávnej
fěrtoušek nemám?
jest-li ho nemám,
já si ho zjednám:
tobě se přeci
podvádět nedám!

Z Budějovicka.

504.

Důvěra.
(Nápěv 734.)

Čemu jsem se nejvíc
těšila,
už se mně ta láska
zrušila!
zrušila se
v krátkým čase:
však vona se vrátí
brzy zase.

Z Budějovicka. — Srov. str. 195, č. 383.

505.

Dívčí svoboda.
(Nápěv 290.)

Můj zlatej holečku,
já tě nechci:
musela bych chodit
v bílém čepci,

v bílém čepci,
bez krejslíku:
neměla bych tolik
pacholíků.

Z Prachenska.

506.

Nevěrník.
(Nápěv 533.)

Pod našima okny
jsou dva rybníčky;
plaval tam můj milej
vrané koníčky:
na jednom seděl,
to dobře věděl,
že za jinou půjde —
mně nepověděl.

Však mi mé srděčko
dobře pravilo,
že mé potěšení
jinam chodilo!
když je chodilo,
ať chodí ještě:
já o tě nestojím,
falešný chlapče!

Z Klatovska.

507.

Povážlivě děvče.
(Nápěv 742.)

Však jsem to, Jeničku,
dobře slyšela,
jak se tvá paňmáma
s tebou vadila:
to všecko pro mě,
že chodíš ke mně,
že nejsem bohatá
tak jako jiné.

Když nejsem bohatá,
já se nedělám;
proto se žádnému
podvádět nedám:

kdo mě chce mítí,
bude mě chtítí,
že jemu dovedu
hospodařítí.

Však mě má matička
leckdes nevzala,
aby mě leckomu
šiditi dala;
v žádném ouvoze,
ani trníčku:
těžce vychovala
svoji Aničku.

Kdo k nám chce choditi,
kdo mě chce mítí,
musí mou matičku
pěkně prositi,
smekat klobouček,
líbat ručičku:
dejte mně, paňmámo,
vaši Aničku.

Sloha následující jest pozdější matný přívěsek:

Než bych já paňmámu
o dceru prosil,
radši bych po straně
šavličku nosil:
šavle ocelová
ta je má žena,
ta mne bude těšit,
až bude vojna.

Z Plzenska. — Nápěv písň této vzat není z pověstného mazurka: Jeszcze Polska atd, ačkoli s ním se srovnává; nébrž je starobylý český, jako písň tato sama, kteráž dle svědectví lidí starých již ku konci předešlého století se zpívala.

508.

Osiřelá.

(Nápěv 362.)

Ten nepřítel Turek
se pozveduje:
císař pán povídá,
že na něj pude:
my kamarádi
pudeme taky,
ty naše milenky
necháme tady.

„Už jsem osiřela
jako hrdlička,
která je zbavena
svého samečka:
ach Bože milý!
popřej mi síly,
by mě moh' milovat
mládenec jiný!“

Z Klatovska.

509.

Hněv.

(Nápěv 362.)

Má milá se hněvá,
já k ní nepudu,
já se jí za slovo
prosit nebudu;
když mně ho nedá,
dá mně ho jiná:
otevři, hubičko!
jsi-li upřímná.

„Jak jsi ty, holečku,
jak jsi ty blázen:
já jsem ti ustlala,
ty jsi leh' na zem;
já ti ustlala
bílou peřinou:
ty jsi se rozhněval,
šel jsi za jinou!“

Z Klatovska.

510.

Vypovězená láska.

(Nápěv 291.)

Když jsem šel do Prahy
za jednou pannou,
ona mi ustlala
ovesnou slamou:
ovesná sláma —
tak hezká panna!
když jsi si ustlala,
lehni si sama.

Ať je tak, nebo tak,
přede nějak bude :
pro jedno stvoření
svět nezahyne ;
pro jedno kvítí
slunce nesvíti :
však já tě, má zlatá,
nemusím mítí.

Myslila's, má milá,
že budu plakat,
až já k vám nebudu
cestičku šlapat ?
pro jednu pannu
klobouk na stranu !
za tebe, má zlatá, ¹⁾
dost jich dostanu.

Zima je, zima je,
zimou se třesu ;
otevři, má milá,
něco ti nesu :
nesu ti lásku
svázanou v šátku,
že nechci od tebe
nic na památku !

Z Klatovska.

1) Někteří končí:

však já tě, má zlatá,
předce dostanu.

511.

Šelmovské děvče.

(Nápěv 291.)

Okolo Poličky
vodička teče —
zkázal mně můj milej,
že mne už nechce :
když nechce, nechce,
já o něj nedbám ;
smutku neponesu,
ani ho nemám.

Proč pak bych pro tebe
smutek nosila,
když jsem tě upřímně
nemilovala ?

Milovala jsem —
ale jen špásem :
nevěděl's, holečku,
jak šelma já jsem.

Vyletěl slavíček,
sed na jedličku,
zazpíval spanilou,
krásnou písničku ;
krásnou, spanilou,
ach ! roztomilou :
že už můj holeček
chodí za jinou.

Když chodí, ať chodí !
nestojím o tě,
když jsi se oženil
o jedné botě —
o jedné botě
bez přikopytí :
však já tě, můj zlatej,
nemusím mítí !

Z Berounska. — Slov. Kol. I, 107.

512.

Omyl.

(Nápěv 291.)

Můj milej si myslí,
že budu plakat,
když on bude cestu
za jinou šlapat :
blázen bych byla,
abych plakala,
pro jedno stvoření
srdce trápila.

513.

Zpanřtilá milá.

(Nápěv 218.)

Pod naším okýnkem
roste olíva :
pověz mně, má milá,
kdo k vám chodívá ?
„Chodí k nám kočí,
má černé oči :
nechoď k nám, Jeničku,
já ho mám radší !“

Tobě je, má milá,
snadno trucovat,
když nemáš na práci,
jen se pucovat;
jen se pucovat,
z okýnka koukat:
tobě je, má milá,
snadno si foukat!

Z Klatovska.

514.

Bolení hlavy.

(Nápěv 20.)

A já vždycky, co mě
má hlavička pobolívá?
a já vždycky, co mě
má hlava bolí?
má hlavička pobolívá,
má panenka zapomíná;¹⁾
a já vždycky, co mě
má hlava bolí?

Však já předce pro tě
do nemoci neupadnu,
však já předce pro tě
stonat nebudu!
do nemoci neupadnu,
když tě, holka, nedostanu;²⁾
však já předce pro tě
stonat nebudu!

Z Berounska.

¹⁾ můj holeček zapomíná.

²⁾ když tě, hochu, nedostanu.

515.

Dobrá výmluva.

(Nápěv 529.)

Kdyby byly Penčice
za Voděrady,
dala bych ti hubičku
na obě strany:
ale že jsou za vodou,
za vodičkou studenou,
nedám tobě hubičku
ani jedinou!

Z Kouřimska.

516.

Upřímnost nad bohatství.

(Nápěv 261.)

Kdybys měla, má panenko,
sto ovec,
a já jenom za kloboukem
jalovec,
nebudeš má,
není možná,
ani ti to, má panenko,
pán Bůh nedá.

Kdybys měla, má panenko,
celý lán,
a já jenom zahrádečku
jako dlaň,
nebudeš má,
není možná,
ani ti to má panenko,
pán Bůh nedá.

Kdybys měla, má panenko,
sto dvorů,
a já jenom otrhanou
stodolu,
nebudeš má,
není možná,
ani ti to, má panenko,
pán Bůh nedá!

Z Bydžovska. — Srov. Čel. II, 10; Kol. I, 303.

517.

Husy na potoce.

(Nápěv 548.)

Na potoce, na rybníce
husy se točí:
vem ty chlapče karabinu,
střel jim do očí.
Já jim to neudělám,
já ty husy dobře znám:
to jsou husy z toho dvora,
kam já chodívám.

To jsou husy popelaty
drobnýho peři:
zkázala mně má panenka,
že mně nevěří;
když nevěří, ať nechá,
já pojedu do světa:
tam si budu namlouvat
jiná děvčata.

Z Klatovska. — Srov. str. 115, č. 83.

518.

Falešník.

(Nápěv 412.)

Nad Pušperkem ten vršeček
je okrášlený,
ono se tam procházelo,
mé potěšení;
prochází se po senci,
nosí pivo ve sklenci:
když měl přijít k své panence,
on šel ze senci.

Netrvala malá chvilka,
on dal zas nalít;
kdy měl připít své panence,
on dal jiné pít:
„To ti na truc já dělám,
že ti ani pít nedám:
aby každéj o tom věděl,
že tě rád nemám.“

Kdybych já to, falešníku,
byla věděla,
nebyla bych já z tý sklence
to pivo pila:
bohatých tu málo máš,
z chudých si posměch děláš,
zpomeň sobě, falešníku,¹⁾
že sám nic nemáš!

Z Klatovska.

¹⁾ počkej jenom, falešníku,
se všim se shledáš!

519.

Lehká pomoc.

(Nápěv 679.)

Ty si myslíš, má panenko,
že já tebe musím mít:
to je ještě na mej vůli,
budu-li já tebe chtít;
děvčátek je v světě dost,
lehce si můžu pomoci,
můžu sobě onačejší
nežli ty jsi namluvit.

Z Klatovska.

520.

Pivo a děvče.

(Nápěv 746.)

Protivinský zámek,
pod ním pivovárek,
vaří tam pivíčko
jako voda;
vzkázalo mi děvče,
že ona mne nechce:
když nechce, ať nechce,
není škoda!

Z Táborska. — Viz poznamenání na str. 140
k č. 194.

521.

Cestička.

(Nápěv 332.)

Kudy je, kudy je
cestička k Vilovu,
kudy je, kudy je
cestička k vám?
cestička daleká,
vítr ji zafouká:
holka černoooká,
nebudeš má!

Z Klatovska.

522.

Hrdá.

(Nápěv 10.)

Přeškoda, má milá,
že nejsi upřímná;
přeškoda, má milá,
že's tak hrdá:

myslíš si o sobě,
že není přes tebe:
však ona tě zmejlí
tvá naděje!

Z Hradecka.

523.

Nevšimavá.

(Nápěv 598.)

Málo si mne všimáš,
moje nejmilejší!
málo si mne všimáš,
moje milá:
bodejž pozor dala,
abys nedostala
horšího někoho,
nežli jsem já!

Z Budějovicka.

524.

Odvrácená láska.

(Nápěv 10.)

Měl jsem já panenku
jako rozmarínku,
měl jsem já panenku
jako obraz,
anděl je na nebi
a růže na zemi —
když mne nemiluješ,
hrom tě rozraz!

Pro jedno stvoření
svět ještě obstojí,
pro jedno stvoření
nezahyne:

já pudu do kraje,
kde štěstí mé zraje,
tam sobě namluvím
děvče jiné.

Z Hradecka.

525.

Hrdá dívka.

(Nápěv 92.)

V Táboře na rynku
sejou rozmarínku,
v Táboře na rynku
sejou oves;

ovísek zelená,
můj milej se hněvá:
včera's k nám nepřišel —
nechoď i dnes!

Což pak je, můj Bože,
tak největší nouze,
když jednoho chlapce
si rozhněvám?
šátečkem zatočím,
tři, čtyry vytočím;
pro tebe sobě smrt
neudělám.

Z Klatovska.

526.

Nemilý.

(Nápěv 562.)

Proč sem jdeš, nač sem jdeš?
já o tě nestojím,
proč sem jdeš, nač sem jdeš?
já tě nechci:
kdybych já tě chtěla, 1)
já bych ti zkázala,
třeba byl měsíček
na půlnoci.

Z Klatovska.

1) ty máš holku jinší,
ta je ti milejší;
ke mně jsi falešný,
já tě nechci!

527.

Výpověď z lásky.

(Nápěv 211.)

Truc na truc někomu
do našeho domu,
truc na truc někomu
do našich vrat:
špatny tvoje chody
jsou pro moje nohy,
nebudu já více
po nich běhat.

Z lásky ti děkuju,
šťěstí ti vinšuju,
už jsem tě ze srdce
vypustila;
už tobě srdce mé
je zámkem zamčené,
klíček jsem do vody
zahodila.

Z Berounska. — Srov. str. 144, č. 217.

528.

Děvče bez milého.

(Nápěv 10.)

Každá má milého,
já nemám žádného,
každá má milého,
já nemám nic:
kdybych já ho chtěla, ¹⁾
taky bych ho měla,
jako ta Andulka
šafářovic.

Z Berounska. — Srov. str. 209, č. 429.

¹⁾ kdybych hezká byla.

529.

Chudá.

(Nápěv 669.)

Špatná bych já byla
pro vašeho syna,
špatná bych já byla
pro synáčka:
on hledá bohaty,
která má dukáty;
on hledá bohaty,
já jsem chudá.

Z Prachenska.

530.

Opatrná.

(Nápěv 746.)

Když jsi mě miloval,
vždy jsi mně sliboval,
že máš v Netolicích
čtyry domy:

máš tam sotva jeden,
bez došků, bez oken;
chceš, abych se vdala
do stodoly!

Z Prachenska.

531.

Jdi do pekla!

(Nápěv 92.)

Tu kúká, poslouchá,
huši nastrkuje,
tu kúká, poslouchá,
co mu řeknu:
co pak bych tě řekla,
ty vobludo zteklá!
jdi chlapče fortelnej,
jdi do pekla!

Takovejch sadílků
jsem mnoho přečkála,
kerej dycky říká:
„za dvě leta!“
dyž dvě leta minú,
von běží za jinú:
ty chlapče fortelnej
jdi do pekla!

Z Domažlicka

532.

Zarostlá cesta.

(Nápěv 454.)

Ahá, ahá!
cestička k nám dlouhá,
ahá, ahá!
cesta dlouhá;
zarostla rákosím:
já se tě neprosím;
ahá, ahá!
cesta dlouhá.

Ahá, ahá!
cestička k nám dlouhá,
ahá, ahá!
cesta dlouhá!

zarostla jetelem:
můj milej, vlk tě vem;
ahá! ahá!
cesta dlouhá.

Z Bydžovska.

533.

Zrušená láska.

(Nápěv 389.)

Měsíček svítí,
já musím jítí
za mou nejmilejší
do Rájova:
měsíček zašel,
já tam nedošel;
musel jsem zůstatí
u Třísova.

Ta naše láska
bejvala hezká:
když je se zrušila,
což je po ní?
dej pán Bůh štěstí,
děvčátko hezký!
však jiná růžička
taky voní.

Z Budějovicka. — Srov. str. 143, č. 209.

534.

Falešnice.

(Nápěv 455.)

Nejsi tak, nejsi,
jak jsi se dělala,
nejsi tak, nejsi,
jak se mi děláš:
falešné srdce máš,
darmo to zapíráš;
nejsi tak, nejsi,
jak se mi děláš!

Z Budějovicka.

(Nápěv 454.)

Nejsi, nejsi,
jak jsi se dělala,
nejsi, nejsi,
jak se děláš:

falešné srdce máš,
nic si mne nevěšímáš;
jednou, jednou
v tom se shledáš!

„Nedbám, nedbám,
že mne nemiluješ,
nedbám, nedbám,
že mne nechceš:
takových chasníků
na každém hřebíku,
jako, jako,
jako ty jseš!“

Z Bydžovska. — Srov. Čel. II, 25; Kol. II,
319, 326.

535.

Odpořád.

(Nápěv 234.)

Ožeň se, ožeň,
můj zlatej Jiříčku!
ožeň se, ožeň,
já o tě nedbám:
já o tě nestojím,
vdávat se nestrojím;
ožeň se, ožeň,
já o tě nedbám.

Z Budějovicka.

536.

Nehodní mládenci.

(Nápěv 602.)

Vy jste mládenci
pro samou rekreaci,
vy jste mládenci
pro samej špás:
do hospod chodíte,
holky podvádíte;
vy jste mládenci —
bodejž vás ras!

Z Prachenska.

537.

Ženich.

(Nápěv 333.)

Kudy, kudy, kudy cestička
pro mého Honzíčka,
kudy, kudy, kudy cestička
pro milého?

on hledá bohaty
s mašlema po paty;
ale hodná holka sprostičká
není jeho!

Z Rakovnicka.

538.

Předsevzetí.

(Nápěv 449)

Nechci, nebudu k vám chodívát,
nechtěla's mně otvírávat;
nechci, nebudu k vám chodívát,
nechtěla's mně otevřít:
ani vrátek, ani dvířek,
dávala's je na řetizek;
nechci, nebudu k vám chodívát,
nechtěla's mně otevřít.

Z Berounska. — Srov. Kol. I, 198.

539.

Nechej tak.

Když jsem k vám chodil
do vašeho domu,
ty snad jsi myslila,
že já nemám k komu:
když mne nechceš, nechej tak,
nemusíš mne milovat,
nemusíš mne, má panenko,
vice milovat!

Když jsem k vám chodil
do vaší komory,
ty snad jsi myslila,
že ti nejsem rovný:
když mne nechceš atd.

Když jsem k vám chodil,
ty jsi byla pyšná;
ty jsi ani jednou
za mnou ven nevyšla:
když mne nechceš atd.

Z Prachenska.

540.

Hoch z Nechanic.

(Nápěv 472.)

Nevěř, holka, nevěř nic,
já jsem hoch z Nechanic;
nevěř, holka, nevěř nic,
nebudeš má:
já dnes jednu miluju,
zejtra jiné slibuju;
já jsem tak jako pták —
pomiluju, nechám tak.

Z Bydžovska. Tanec „Stražák“. — Srov. str. 114, č. 75.

d) Žerty a posměšky.

541.

Vavřina.

(Nápěv 631.)

Šla Dorota do mlejna,
potkal on ji — ach můj Bože!
potkal on ji Vavřina.

„Pojď, Vavřino, pojď ty k nám,
já tě ráda — ach můj Bože!
já tě ráda uhlídám.“

Přišla domů k materi:
„Stroj, maměnko — ach můj Bože!
stroj maměnko večeri.

K tej večeri džbán piva:
přijde on k nám — ach můj Bože!
přijde k nám dnes Vavřina.“

„Však já ti dám Vavřinu,
vezmu-li já — ach můj Bože!
vezmu-li já pružinu.

Však já ti to vdavadlo
z tej kotrby — ach můj Bože!
z tej kotrby vyženu!“

Z Čáslavska.

542.

Co komu?*(Nápěv 161.)*

Pro hodny mládence
jsou u nás lavice,
a pro ty daremny
stolice bez nohy.

Pro hodny mládence
jsou u nás sklenice,
a pro ty daremny
hrnce roztlučeny.

Z Prachenska.

543.

Pomsta.

Co si počnem, Matěji!
Matěji!
když nás holky nechtějí?
nechtějí?

„Nechme my je, Martine!
Martine!
však jsou to jen brakyně,
brakyně!“

Z Prachenska.

544.

Šidba.*(Nápěv 322.)*

Vidiš, holka, vidiš,
kterak ty mě šidiš:
já se ti šidit nedám —
radší tě ošidím sám!

Z Prachenska.

545.

Holka z Rokycan.*(Nápěv 427.)*

Já mám holku z Rokycan,
jak živ jsem jí nevidal;
to je holka letitá,
tej se láska nechytá.

Z Prachenska.

546.

Ukradená Zuzka.*(Nápěv 481, 768.)*

O Jezusku, o Jezusku! ¹⁾
ukradli nám naši Zuzku;
kdyby nám ji chtěli vrátit,
chtěl bych za ni tejdén mlátit.

Neřku tejdén, dvě neděle,
dal bych za ni roční tele; ²⁾
z telete to bude kráva —
z naší Zuzky stará bába. ³⁾

Z Berounska.

- ¹⁾ Zahrajte mi po hejducku.
²⁾ přidal bych jim švárné tele.
³⁾ z naší Zuzky panimáma.

547.

Cesta příjemná i nepřijemná.*(Nápěv 162.)*

Když jsem holku vyprovázal,
někdo za mnou hroudy házel;
at si házel neb neházel,
já ji předce vyprovázal.

Z Čáslavska.

548.

Orba.*(Nápěv 162.)*

Nevěděl jsem co mám dělat,
tři záhony za den zvorat:
jeden prosa, druhý máku
a ten třetí pastrnáku.

Z Čáslavska.

549.

Ořacený chlapík.*(Nápěv 162.)*

Já jsem chudej pacholíček,
mám malíčko košilíček:
má milá se za mě stydí,
že mě vždycky v jedny vidí.

Nestyď ty se, holka, za mě,
já si koupím zejtra na ně:
na dvě tenky, na dvě tlusty,
však nás pán Bůh neopustí.

Třebas já byl bez čepice,
jen když já mám hezké děvče;
třebas já byl bez klobouku,
jen když já mám hezkou holku.

Já jsem chlapík ošacenej,
kabát pětkrát obrácenej:
vem ty si mě, nebo nevem,
já mám kabát jenom jeden.

Kdybych já byl sedláků syn,
což bych já se pěkně nosil,
ale že jsem chalupníků,
nosím kabát bez knoflíků.

Z Hradecka. — Srov. Čel. III, 50.

550.

Sedlákova dcera.

(Nápěv 405.)

Na Bílej hoře
sedláček voře,
má hezkou dceru,
dej mi ji Bože!
hej, župy, župy,
dej mi ji, Bože!
hej župy, župy, žup.

Kdybych ji dostal,
což bych si vejskal:
tři sta tolarů
bych s ní vyzejskal!
hej župy, župy atd.

Hezká ženuška,
tři sta tolarů:
dal bych ji vozit
v krytém kočáru;
hej župy, župy atd.

Lokaje napřed,
lokaje za ní;
dal bych jí říkat:
urozená paní!
hej župy, župy,
urozená paní!
hej župy, župy, žup!

Z Berounska. — Srov. Čel. II, 22.

551.

Podobenství.

(Nápěv 64.)

Já si tě má milá
nevemu,
dyť ty jsi podobná
k medvědu:
medvěd má nožičky
chlupaty,
a ty máš srdéčko
proklaty.

Z Klatovska.

552.

Šidilka.

(Nápěv 684.)

Kdybys byla holka
jako jiná,
nechodila bys
samá špína:
ani neumíš hrách
vařiti,
a přeci chceš chlapce
šiditi!

Z Budějovicka.

553.

Zdrápaná láska.

(Nápěv 207.)

Já jsem si namluvil
rychtářojíc:
ona je zdrápaná
od naštojic.

Z Klatovska.

554.

Ženská krásu.

(Nápěv 680.)

Kdo by tě, má milá,
nemiloval,
vždyť jsi ty, jak by tě
vymaloval:
červené tvářičky,
bílé tělo —
jako by z komína
vyletělo!

Z Berounska.

555.

Rozmysl.

(Nápěv 300.)

Vždycky mi říkala
moje milá,
žeby se mnou srdce
rozdělila:
když chtěla dělití,
neměla nůž;
já jí ho podával —
nechtěla už!

Z Hradecka. — Srov. Suš. 662; Kol. I, 106.

556.

Poutnice.

(Nápěv 779.)

Hradčansky hodiny
pěkně bijou,
že odtud mládenci
pryč odejdou:
půjde-li můj milej,
já půjdu s ním;
má-li co v uzlíčku,
všecko mu sním.

Z Berounska.

557.

Ochotná milá.

(Nápěv 480.)

Ráda tě, Honzičku,
ráda tě mám:
všecko ti slibuju —
nic nedám.

Všecko ti udělám,
i tě zuju,
punčošky, střevíčky
vypucuju.

Z Klatovska.

558.

Potupná rada.

(Nápěv 300.)

Když jsi mne nechtěla,
vem si rasa;
budeš mít každěj den
kousek masa:
v neděli, v ponděli,
v outerej zas,
abysi věděla,
že tě má ras.

Z Bydžovska.

559.

Dívčí spor.

(Nápěv 416.)

Na hoře Táboře
u sedláka,
praly se děvečky
o vojáka.

Mý zlatý panenky,
neperte se:
tu máte kalhoty,
rozdělte se.

Jedna je popadla,
utekla pryč;
druhá zas plakala,
že nemá nic.

Z Táborska.

560.

Děvčata na prodej.

(Nápěv 680.)

Ty zdejší panenky,
ty jsou nanic:
poženem je na trh
do Netolic;

co jich v Netolicích
neprodáme,
potom v Budějicích
darmo dáme.

V Budějicích na ně
velky mejto :
nestojí ty zdejší
panny za to ;
poženem je na trh
do Kaplice,
budem je prodávat
za vrhlice.

Když se nás budou ptát,
po čem jedna :
čtyry za videnskej,
deset za dva ;
dá-li nám kdo za ně
slepou grešli,
může si je sebrat
třeba všecky !

Z Budějovicka.

561.

Koření.

(Nápev 594.)

Vesecky panenky
jdou tuze pyšně :
kopaly koření
od černy višně ;
na kamnech sušily,
v papíře třely,
aby je Vesečtí
mládenci chtěli.

Z Prachenska.

(Nápev 218.)

Pušpersky mládenci
jsou tuze pyšní :
rejpalí koření
pod černou višní ;
na krancích sušili,
na šálkách třeli,
dávali děvčátkóm,
aby je chtěly.

Z Klatovska.

562.

Pyšné panny.

(Nápev 291.)

Vondrojič panenky
jsou tuze pyšny :
vodřely kocoura
pod černou višní ;
předek mu vařily,
zadek mu pekly :
bodejž se ty pyšny
panenky ztekly !

Z Tábořska.

563.

Pyšné panny.

(Nápev 594, 677.)

Vesecky panenky
myslejí sobě,
že pro ně přijede
v kočáře hrabě :
už jede — už jede —
má dvě kolečka,
vzadu má rumpálek,
napřed koníčka.

Z Prachenska.

564.

Zamilovaná stará panna.

(Nápev 291.)

Marjánka Součkoič
mašle si váže ;
lícidla kupuje,
maže si tváře :
vokolo červeny,
v prostředku bíly ;
jak chlapce uhlídá,
hned se jí líbí.

Nechtěla nic dělat,
jen pořád metla ;
dostala psaníčko,
tejden je četla :
psaníčko pročetla,
koupila věnec,
dala ho milému
za jeden tanec.

Z Prachenska.

565.

Pilnost a lenost.

(Nápěv 533.)

Která hodně mlátí,
která hodně žne,
ta je hodná holka,
ta se hodí mně.

Která nechce mlátit,
která nechce žít,
pro tu ať si přijde
Malenickej žid.

Z Prachenska.

566.

Sen.

(Nápěv 510.)

Zdálo mi se, zdálo
na neděli ráno,
že muzika hrála,
chasy bylo málo.

Panen bylo více: ¹⁾
tři sta tři tisíce;
třema řady stály —
samy klebetnice!

Z Tábořska. — Srov. Suš. 413.

¹⁾ Děvčat bylo více:
plnická světlice —
šenkýřojie Bětka,
ta je parádnice!

567.

Změněná krása.

(Nápěv 442.)

Kovářova Tekla
k okýnku si klekla,
umyla se mlíkem,
aby byla pěkná.

Přeci pěkná není,
krása se jí mění:
šněrovačka těsná —
hoši se jí smějí!

Z Hradecka.

568.

Parádnice.

(Nápěv 345.)

Ta Mářa krejčojie
velká parádnice:
dala si vyšívat
na zádech zajíce.

Na zádech zajíce
na zástěrce lišku:
aby ji poznali, ¹⁾
že je za šenkýřku.

Z Prachenska.

¹⁾ aby každěj věděl,
co je to za dívčku.

(Nápěv 79.)

Červená, zelená,
bílá lomenice:
dala si malovat
na puntě zajíce.

Na puntě zajíce,
navázala mašli:
aby ji mládenci
o muzice našli.

Z Hradecka.

569.

Nepořádná.

(Nápěv 743)

Hájkovic Andulka,
ta je hodná holka:
ona nic nedělá,
jen se z okna kouká.

Ve čtvrtek zašívá,
a v pátek vypere,
v sobotu vyválí,
v neděli to bere.

Z Pízenska.

570.

Neštěstí.*(Nápěv 345.)*

Ach Bože můj milý!
jaké mám soužení:
měla jsem milého,
přišel mi k zmaření.

Měla jsem milého,
byl vedlé z vesnice:
vlez za mnou na půdu,
snědly ho slepice.

Z Prachenska. — Srov. Suš. 656.

571.

Ochrana.*(Nápěv 345.)*

Nenech mne, má milá,
nenech mne zbraň nosit:
máš hezkou hubičku,
můžeš mě vyprosit.

Nenech mne, má milá,
nenech mne zahynout:
máš hezkou sukničku,
můžeš mě zavinout.

Z Prachenska.

572.

Šelmovství.*(Nápěv 346.)*

Tatičku, tatičku!
šelmovství je ve mně:
vemte vy pružinu,
vyžeňte je ze mne.

Táta vzal pružinu,
Janeček utíká:
což jsi ty, Janečku,
šelmička veliká!

Z Hradecka.

573.

Všecky zaopatřené.*(Nápěv 674.)*

Ty Čekovské krávy
mají málo trávy,
mají děvky ucourany —
rády by se vdaly.

Jedna má kováře,
druhá perníkáře,
třetí stojí na ulici,
čeká šindeláře.

Když se ho dočkala,
hubičku mu dala:
„Hleďte, hoši! na mou kuši,
já jsem se už vdala.“

Ta jedna se vdala,
druhá tak zůstala,
třetí sobě naříkala,
že to promeškala.

Z Plzenska.

574.

Moudrý strnad.*(Nápěv 686, 748.)*

U našeho chliva
strnad sobě zpívá:
že z velkého milování
málokdy co bývá.

Z Chrudimska.

575.

Blahý úmysl.

Má milá lenost!
nedej mi se přemoct:
až já se vdám,
celá se ti vzdám.

Z Berounska.

576.

Sváteční láska.*(Nápěv 139.)*

Nechoď, synku! nechoď k nám,
nerada tě vidím:
roztrhanej kabát máš,
já se za tě stydím.

Nechoď k nám až v neděli,
až budeš mít jinéj:
pak se můžeš chlubit,
že jsi ty můj milej.

Nechoď k nám až ve svátek,
až budeš mít šaty:
pak tě ráda uhlídám,
panímáma taky.

Z Čáslavska. — Srov. Suš. 291.

577.

Odbytý písař.*(Nápěv 139.)*

Chodíval k nám, chodíval
z kanceláře písař,
klobouk měl premovanéj
jako ňákej císař.

V jednej ruce kalamář,
v druhéj ruce péro:
chtěl abych ho zapsala
do srdéčka svého.

Kdybys ty byl mládenec,
jako já jsem panna,
dala bych ti ten věnec,
kterej nosím sama.

Můj věneček zelenej
na hlavičce skáče:
a ta tvoje poctivost
na kolíbce pláče.

Z Hradecka a z Bydžovska. — Srov. Čel. I, 215; Suš. 301; Kol. II, 237.

578.

Poctivost.*(Nápěv 139.)*

Poctivost, ach poctivost!
kde tě lidé berou?
v zahradách se nerodíš,
v poli tě nesejou.

Kdyby se ta poctivost
v zahradách rodila,
cožby každá panenka
poctivá chodila!

Z Čáslavska.

579.

Nehody.*(Nápěv 173.)*

Zpívala bych, zpívala,
ale nemám noty,
sukničku mám roztrhanou,
visí od ní knoty.

Z Klatovska.

580.

Káča.*(Nápěv 604.)*

Stál jsem tam na pavlači,
smál jsem se naši Kačí,
že si vlasy černila,
aby si je umyla.

Z Chrudimska.

581.

Lehká ztráta.*(Nápěv 228.)*

Káče! Káče! pojd domů,
berou tobě hocha na vojnu! —
„Když berou, mají ho:
dá mně pán Bůh jinýho!“

Z Chrudimska.

582.

Strašidla.*(Nápěv 56.)*

Kdy je byla ta krátká noc,
tenkrát bylo strašidel moc:
po půnebí chodily,
hezky holky strašily.

Z Klatovska.

583.

Můra.*(Nápěv 399.)*

Můra na pavlači
často naši Důru tlačí;
přišel táta, zahnal můru,
netlačí už můra Důru.

Z Berounska.

584.

Pušperské děvečky.*(Nápěv 267.)*

V Pušperku je dvoreček,
je tam málo děveček:
jedna větší, druhá menší,
třetí jako hrneček.

Z Klatovska.

585.

Narození.*(Nápěv 174.)*

Já jsem se narodila
u kamen, u kamen,
bába mě přiklopila
kuthanem, kuthanem,

Z Klatovska.

586.

Nehoda.*(Nápěv 174.)*

Vandrovala má panenka
do Uher, do Uher;
spálila si mezulánku
vo uhel, vo uhel.

Vandrovala má panenka
do Němec, do Němec;
spálila si mezulánku
vo hrnec, vo hrnec.

Z Prachenska.

587.

Bláznivá láska.*(Nápěv 634.)*

Žádněj neví, co je láska,
kdo jí nezkusí:
necht je starej, nebo mladej,
zbláznit se musí!

Z Berounska.

588.

Opatrná milá.*(Nápěv 410.)*

Nad Pušperkem je vršeček,
na něm černá zem,
pálili tam kořalíčku
tříkrát za tejden.

Žádná se jim nepovedla
jenom jediná,
po které se Adamojic
Marje opila.

Ona vyšla mezi vrátka:
Chlapci, pojdte k nám:
naše vrátka nevrzají,
já je zalezvám.

Zalezvám je teplým mlíkem,
sladkou smetanou:
aby nikdy nevrzaly,
když k nám chlapci jdou.

Paní máma ráno vstala:
„Dcero, kdo tu byl?“
Když vy jste ho nepoznala,
já vám nepovím.

Nebyl-tě tu žádná šelma,
ani hrubián:
ale byl to ten holeček,
co ho ráda mám!

Z Klatovska.

589.

Laskavé pozvání.*(Nápěv 133.)*

Žádná není tak čiperná,
jako Lidka Hájkova:
vyběhne si na kopeček,
na hochy si zavolá.

„Pojďte, hoši, pojdte k nám!
já vás ráda uhlídám:
naše dvířka nevrzají,
já je pilně zalívám.

Dopoledne teplým mlíčkem,
odpoledne smetanou:
aby naši nevěděli,
že k nám hezci hoši jdou.“

Z Hradecka. — Srov. Suš. 632.

590.

Štědrost nade štědrost.*(Nápěv 341, 651.)*

Teče voda proti vodě,
vitr do ní fouká —
má panenka modrooká
z okenečka kouká.

Nekoukej ty z okenečka,
vyjdi radši před dům:
jest-li že mi dáš hubičku,
já ti jich dám sedum.

Než bych já ti jednu dala,
radší ti jich sto dám;
aby lidé nemluvili,
že tě ráda nemám.

Z Berounska. — Srov. Čel. III, 33.

591.

Vrabc.*(Nápěv 341.)*

Šla má milá do sádečku,
chytila tam vrabce;
dala si ho do šátečku,
řekla, že má chlapce.

Z Kouřimska. — Srov. str. 118, č. 95.

592.

Odbytí.*(Nápěv 341.)*

Kudy jsem šel, tudy jsem šel,
všude plno lida:
když mne nechceš, má panenko,
vem si třeba žida!

Z Kouřimska.

593.

Vtíp na vtíp.*(Nápěv 608.)*

Stojí hruška v širém poli
listu zeleného,
rejho-rej, ritum-rej,
listu zeleného.

Pod ní stojí má panenka
líčka červeného,
rejho-rej, ritum-rej,
líčka červeného.

Šel tam tudy její milej:
Pozdrav pán Bůh, děvče!
rejho-rej, ritum rej,
pozdrav pán Bůh, děvče!

Ona mu poděkovala:
„Dejž to pán Bůh, ševče!
rejho-rej, ritum-rej,
dejž to pán Bůh, ševče!“

Jsem-li ševcem, za to ševcem
budeš mítí muže,
rejho-rej, ritum rej,
budeš mítí muže.

„Dřív mně musíš střevíčky šít
z komárovy kůže,
rejho-rej, ritum-rej,
z komárovy kůže.“

Ty mně musíš košilku šít
bez niti, bez jehly,
rejho-rej, ritum-rej,
bez niti, bez jehly.

„Ty mně musíš zámek stavět
na zelným košťáli,
rejho-rej, ritum-rej
na zelným košťáli.“

Košťál zvadne, zámek spadne,
ty má musíš býti,
rejho-rej, ritum-rej,
do nejdelší smrti.

Z Klatovska. — Srov. Suš. 704; Čel. II, 68;
111, 71; Luž. I, 178; Karadž. I, 434, 435.

594.

Ženich.

(Nápěv 341, 651.)

V Varvažově na vršičku
je tu málo višní:
jsou tu malí trpasličí
a jsou tuze pyšní.

Jeden je tu trpasliček
na krátkých nožičkách,
ten si počal vybírat
v těch zdejších holčičkách.

Kde ramena, tu kolena,
břicho jako nůše:
Bože, rač nás uchovati
od takovy duše!

Z Prachenska.

Lecjakýs trpasliček
o krátkých nožičkách
chtěl by sobě vybírat
v hezounkých holčičkách.

Vždyť má nožky jako hůlky,
ruce jako topory:
pán Bůh račiž opatrovat
od takovy netvory!

Z Berounska. — Srov. Suš. 685.

595.

Námluvy.

(Nápěv 341, 448.)

Přišel-tě k nám na námluvy,
ani neřek': Zdař Bůh!
on si myslí, hadronoška,
že hned si ho vezmu!

Vždyť pak nemá nic jiného,
nežli ty dvě ovce:
a ty, kdo ví, jsou-li jeho?
zeptáme se otce.

Táta praví, že jsou, že jsou,
že jsou hodně tlusty;
že jsou dobře vypaseny —
budou do kapusty!

Z Prachenska. — Srov. Krol. I, 575, 601.

Šel mimo mne, okolo mne,
ani neřek': Zdař Bůh!
on si myslí, netopírek,
že já si ho vezmu!

Punčošky má po Nymbursku,
botky papírový;
čepičku má z pavučinky,
myší pírkó za ní.

Z Berounska. — Srov. Suš. 685.

596.

Švihák.

(Nápěv 341.)

Když jsem já šel od Moravy,
měl jsem novy boty,
kabát měl jsem papírovej,
slaměny kalhoty.

Klobouk měl jsem z pavučiny,
za ním myší pírkó:
když mne nechceš, vem si co
chceš,
má zlatá fintilko!

Z Prachenska.

597.

Malé děvče.

(Nápěv 341.)

Když jsem já šel do Moravy
šavlíčků se mlátit,
čepy se mně polámaly,
musil jsem se vrátit.

Líbil bych tě, líbil bych tě, ⁽¹⁾
 jsi ještě malena:
 počkám na tě, za dvě léta
 budeš po kolena.

Z Domažlicka. — 1) „Ljubil bych tja“ je polonismus; a však i v Domažlicku slychá se: „líbiti někoho“ t. milovati.

598.

Paní kancelistová.

(Nápěv 406.)

Nevybírej, nepřebírej,
 abys nepřebrala,
 abys potom nedostala,
 cobys pak nerada.

Hrabě pro tě nepřijede,
 ani pán od stavu:
 nemysli si tak vysoko,
 tu ti dávám radu.

Jest-li myslíš na hejtmana,
 neb na purkrabího:
 nedostaneš důchodního,
 ani obročního.

Pisář když tě pomiluje,
 dá pak tobě kvinde,
 napiše ti ceduličku:
 „Hledej sobě jinde!“

A když po všech naposledy
 nádenník jí přijde:
 potom si ho ráda veme,
 sic na ocet zbyde!

Jak ho bude milovati,
 tak on bude taky;
 budou spolu chodívati
 na ty panský mlaty. —

Naposledy po všech všudy
 pastucha jí přišel:
 Chce-li si mě panna vzítí,
 budu její manžel.

„Můj pán není žádněj slouha,
 on je kancelista:
 nosí péro na rameně,
 když vyhání z města.

On to péro ráno vezme,
 dělá na něj: hou, hu!
 vstaňte, holky, vyhánějte
 krásy, voly k houfu!“

Z Berounska. — Srov. Suš. 297; Vójc. I, 158, 294; II, 214; Ol 147.

599.

Hádka.

(Nápěv 311.)

Když jsem já šel na procházku
 skrze dvě uličky,
 vzal jsem já si novej klobouk,
 bíly rukavičky.

Potkal jsem tam dvě panenky,
 ony spolu stály:
 já jsem jim dal pozdravení,
 ony se mi smály.

Vzal jsem já je za ručičku,
 za ručičky obě:
 Pojď Toničko! pojď Pepičko!
 sedněme si k sobě.

„A já nechci, já nepůjdu,
 já se na tě hněvám,
 že si mi vzal můj prstýnek,
 teď já žádněj nemám.“

Mlč a nemluv, nepovídej,
 vždyt tu nejsi sama.

„A ty nejsi mládeneček,
 jako já jsem panna!“

Nechť si nejsem, ať si nejsem,
 ale já jsem býval:
 dokud jsem já, má Pepinko,
 k tobě nechodíval.

Z Tábořska. — Srov. str. 177 pís. 326.

600.

Mlynářská modlitba.

(Nápěv 448.)

Jen jsem jednou doma nebyl,
 stala se mně škoda:
 měl jsem děvče modrooky,
 vzala mně je voda.

A já puďu do kláštera,
budu prosit Boha,
aby mně ho navrátila
ta zpátečná voda.

Z Hradecka.

(Nápěv 285.)

Když jsem nebyl doma,
stala se mně škoda:
měl jsem hezkou holku,
krásnou holubinku,
vzala mně ji voda!

Ach vodo, vodičko!
navrať mně mou milou:
jest-li nenavrátíš,
škody nenahradíš,
namluvím si jinou.

Šel jsem do kostela
prosit pána Boha,
aby mně mou milou,
holku roztomilou,
navrátila voda.

Z kostela jsem přišel,
mou milou jsem našel;
a tak z toho smutku,
těžkého zármutku
byl jsem zase vesel.

Z Hradecka. — Srov. Suš. 117.

601.

Laciný rok.

(Nápěv 679.)

Ach, můj Bože nejmilejší!
jak je letos lacino:
kopa mužskejch za půl jabka,
a to ještě planyho,
a dvě kopy za celý —
ještě jsou dost placeny:
jedna ženská za pět tisíc —
ještě není k dostání!

Z Hradecka. — Táž píseň obrací se také na ženské.

*

Po čem mužský a ženská.

(Nápěv 747.)

Kdo to praví, ten je blázen,
že jsou žensky tak drahy:
na rynku jich prodávají
čtyry za dva krejcary;
jeden mužskej za tisíce —
ještě není k dostání!

Kdo to praví, ten je blázen,
že jsou mužsky tak drahy:
dvanáct mužskejch za půl jabka,
čtyrydvacet za celý;
jedna holka za tisíce —
ještě není k dostání!

Z Berounska. — Srov. Suš. 689.

602.

Nestálý milý.

(Nápěv 88.)

Jak si řeknu, tak udělám,
bez milého nebudu:
doběhnu si do kasáren,
milého si přivedu!

„Čerta, holka, ne milého,
čerta, holka, dostaneš:
voják vodsad maširuje,
ty pak sama zůstaneš.“

Z Prachenska.

603.

Hrbatá milá.

(Nápěv 88.)

Já mám holku, to je holka,
to je náká panenka:
ona se tak pěkně nosí
jako náká hraběnka.

Vždycky lidé povídají,
že ona je hrbatá:
vy jste lidí všickni blázni —
ona je tak bohatá.

Má na zádech spakováno,
jako kdy chce vandrovat:
nechtěl bych s ní, na mou věru!
na ten filec handlovat.

Z Prachenska.

604.

Holka nanic.

(Nápěv 430.)

Kdybys byla holka hezká,
vzal bych si tě do srdéčka:
ale že jsi nanic,
nestojím já o tě víc.

Z Hradecka.

605.

Bývalá klášternice.

(Nápěv 649.)

U kláštera stojí kámen,
panenka tam sedí na něm,
volá: Hoši, pojdte jsem,
já už v klášteře nejsem.

V klášteře mne nic netěší,
ten svět mi je přec milejší:
a já ráda tancuju,
hezky hochy miluju.

Z Prachenska. — Místem připojuji tuto píseň
k písní na str. 182, č. 342.

606.

Mateřská rada.

(Nápěv 544.)

Já měla hezkyho milyho,
já jsem ho ráda měla:
jak jen na okýnko zaklepal,
já jsem mu otevřela.

„Máš-li ty hezkyho milyho,
pěkně ho vyprovázej:
jest-li tě falešně miluje,
kamením za ním házej.“

Z Klatovska.

607.

Šmuk.

(Nápěv 2.)

U našich luk
ztratil jsem šmuk!
našla ho Johana
s dlouhýma nohama,
cupity cup!

Z Klatovska.

608.

Šelma.

(Nápěv 723.)

V tom pokojíčku
na bílým lůžku
vije tam má milá,
holka roztomilá,
pěknou kytičku.

A v té kytičce
holoubek vrká:
že je moje milá,
holka roztomilá,
šelma veliká.

„Ty's ještě větší,
můj nejmilejší!
za jinýma chodíš,
s jinýma se vodiš!
ty's šelma větší!“

Z Budějovicka.

609.

Kamarád.

(Nápěv 47.)

Až ty půjdeš k nám,
nechodivej sám:
vezmi sobě kamaráda,
kerýho já vidím ráda —
a ty zůstaň tam.

Z Prachenska. — Srov. str. 123 pís. 122.

610.

Nevybírační chlapeč.*(Nápěv 748.)*

Vy jste chlapeč, vy jste!
namlouvali byste:
starou kozu
vedle vozu
nenechali byste.

Z Prachenska.

611.

Výstraha.*(Nápěv 464.)*

Neradím žádnému
kamarádu svému,
aby lez mocí
po schodech v noci
k děvčeti švárnému.

Jen jednou jsem tak lez,
nepolezu po dnes:
spad' jsem se schodů
po hlavě dolů,
sotva že jsem odlez!

Z Prachenska. — Srov. Čel. II, str. 26.

612.

Pták za pluhem.*(Nápěv 510.)*

Kýž mně to pán Bůh dá,
co mé srdce žádá:
takového ptáka,
co za pluhem skáká,
s modrýma očima.

Z Prachenska.

613.

Hezká holka.*(Nápěv 510.)*

Tam u těch panskejch vrat
stál jsem tam nastokrát:
maj' tam hezkou holku,
houbelatou všecku —
já mám ji tuze rád.

Vzadu je buclatá,
napřed je ploskatá;
na krku má vole,
pysky na tři coule,
a hlava chlupatá.

Z Klatovska.

614.

Švihlík.*(Nápěv 622.)*

Šel je tudy holeček:
premovanej klobouček,
u rukou knoflíčky,
pod bradou mašličky,
pod koleny trapeček.

Z Klatovska.

615.

Omluvená milá.*(Nápěv 622.)*

Má panenka hezká je,
shodila mě se stáje,
shodila mě dolů,
nadala mně volů —
proto přeci hezká je.

Z Plzenska.

616.

Závada.*(Nápěv 216.)*

Má panenka, mé dítě!
celá se mně libíte,
i ta vaše podoba,
že jste hezká osoba —
jen že křivě chodíte.

Z Hradecka.

617.

Zamilovaná dojička.*(Nápěv 630.)*

Šla děvka na trávu
na panskou zahradu,
chlapec za ní;
travičky našala,
kravičce ji dala
k pojezení.

*

Když je ji dojila,
kráva ji 'hodila
dô děžice;
šafárka pravila,
ta kráva že byla —
jalovice.

Z Budějovicka.

628.

Hokyně.

(Nápěv 499, 740.)

Však já mou Marjánku znám,
ona má v hospodě krám:
prodává řetkvičku,
má ostrou hubičku;
však já mou Marjánku znám,
ona má v hospodě krám.

Však já mou Marjánku znám:
ona má na čele šrám,
u nosu kapičku,
na bradě štopičku;
však já mou Marjánku znám,
ona má na čele šrám.

Z Plzenska.

Však já mou Andulku znám,
ona má pod okny krám:
prodává jablička,
je hezká holčička;
však já mou Andulku znám —
že za ní nechodím sám.

Z Hradecka.

619.

Šněrovačka.

(Nápěv 229.)

Káča má, Káča má
šněrovačku s prýmama:
kdo chce s Káčou tancovati,
nesmí jí je zamazati;
Káča má, Káča má
šněrovačku s prýmama.

Káča má, Káča má
šněrovačku s kolama:

kdo chce Káču milovati,
musí na ní odprodati ¹⁾
pár koňů, pár volů,
naposledy stodolu.

Z Prachenska.

¹⁾ musí umět počítati,
čtyry sta, nebo pět,
bude Káča jako květ.

620.

Přece nejsi moje!

(Nápěv 226.)

Káčo, Káčo, Kačenko!
Káčo, dítě moje!
dala's mně kytičku,
šáteček, hubičku:
přeci nejsi, Kačenko,
přeci nejsi moje!

Z Budějovicka.

621.

Hrozně nešťestí.

(Nápěv 744.)

Přenešťastnej
ten Krumlovskej zámek!
přenešťastnej
ten Krumlovskej dvůr!
šel tudy Jeníček,
urazil kramflíček:
jeden celej
a druhýho půl!

Z Budějovicka. — Srov. Čel. III, 51.

622.

Přivázaná milá.

(Nápěv 74.)

Co jsou mně ti naši
dokázali,
že jsou mi milou
přivázali;
přivázali
na nit tkanou:
ona se utrhla,
přišla za mnou.

Z Budějovicka.

623.

Pražská Němkyně.

(Nápěv 291.)

Když jsem šel po Praze
po Malé straně,
potkal jsem děvčátko
vyšperkované;
já na ni česky,
ona německy:
bodejž tě kozel vzal,
děvčátko pesky!

Z Hradecka. — Srov. Kol. I, 88.

624.

Pyšní mládenci.

(Nápěv 218.)

Jetelka, jetelka,
tráva zelená:
Pušpersky mládence
pejcha přemahá;
ale ne všecky,
jenom někery:
kdybych chtěla mluvit,
vím dobře kery.

A ten Adamojíc,
to je hned jeden:
on si dal lemovat
klobuk papírem;
klobuk papírem,
stříbrny přezky:
dyť já tě, ty blázne,
dyť já tě nechci!

Z Klatovska.

625.

Málo ale hezky.

(Nápěv 218.)

U svatýho Jána
malej vršíček:
že je v Litvínojcích
málo holíčček;
málo, maloučko:
ale jsou hezky,
nejsou tak šmatlavy
jako ty Vessky.

Z Budějovicka.

626.

Naše Anče.

(Nápěv 529.)

Pod našima okny
roste osyka,
že je naše Anče
jako motyka:
kudy chodí, tudy spí,
co je dobrý, všechno sní;
jak živ jsem neviděl
děvče tak mlsny.

Z Hradecka.

627.

Líná milá.

(Nápěv 307.)

Už se ten ovísek
vyme- vyme- vymetává;
už mne má panenka
zane- zane- zanechává:
když mne nechce,
ať mne nechá;
já o ni nestojím,
o le- o le- o lenocha!

Z Berounska.

628.

Bohatá kočka.

(Nápěv 415.)

Na horách sejou hrách,
na dolině čočku;
přišel k nám jeden pán,
oblíbil si kočku:
kočka byla bohatá,
měla čtyry kofata,
kofa- kofa- kofa- kofa-
kofa- kofata.

Z Prachenska.

629.

Samá nehoda.

(Nápěv 429.)

Naši se mne pořád ptají,
kde jsem nechal halenu?
já ji nechal na pavlači,
když jsem hledal Madlenu:

Madlenu jsem nenašel,
o halenu jsem přišel;
naši na mě se vztékali,
že jsem dlouho nepřišel.

Z Prachenska.

630.

Sprosté holky.*(Nápěv 452.)*

Nechoďte vy do Pušperka,
do ty mály dědiny:
je tam málo hezkejš holec,
nemají tam peřiny;
já jsem přišel za jednou,
ona spala na seně,
hlavu měla zavázanou
v roztrhany zástěře.

A já jsem si postěžoval,
že mně tuze je zima;
a ona mně povídala:
„Jdi, lehni si do sena.“
A já nechci, nepudu,
máma by se mně smála,
že jsem přines na kazajce
sedum votýpek sena.

Z Klatovska.

631.

Housenka v čepici.*(Nápěv 10.)*

Ach ouvej, bolí mě!
a nevím, co je mně:
vlezla mi housenka
do čepice;
láskou jsem zapálen,
srdce jako plamen:
polez ty housenko
z čepice ven!

Z Prachenska. — Srov. Čel. II, 9.

632.

Pevná závora.*(Nápěv 334.)*

Kudy, kudy, kudy, kudy
do panské zahrady,
kudy, kudy, kudy, kudy
do panských vrat:

vrata jsou zavřeny,
stýblem zastrčeny:
kudy, kudy, kudy holku
pomilovat?

Z Táborska.

633.

Nehoda.*(Nápěv 293.)*

Když jsem šel od Nandlí,
upad jsem přes vandlí,
to bylo mý štěstí,
že jsem byl bos:
kdybch byl obutej,
byl bych snad zabitej,
byl bych si rozrazil
na kusy nos.

Z Klatovska.

634.

Poslední cesta.*(Nápěv 332.)*

Ještě jednou pudu
za svou nejmilejši,
ještě jednou pudu
za svou milou:
jest-li mě vyženu —
já pudu za jinou,
třeba bylo bláta
do kolenou.

Z Klatovska.

635.

Nádherné šaty.*(Nápěv 398.)*

Káča má na šaty
po pětídvaćiti,
Káča má na šaty
po tolaru;
krejčí jí bral míru
na archu papíru,
krejčí jí bral míru
na papíru.

Z Prachenska.

636.

Káča.*(Nápěv 21.)*

A já vždycky pláču
pro moji Kačenku,
a já vždycky pláču
pro mou Káču:
Káča má peníze
napsany na knize;
a já vždycky pláču
pro mou Káču!

A já vždycky pláču
pro moji Kačenku,
a já vždycky pláču
pro mou Káču:
Káča má hromadu
v kurníku pokladů;
a já vždycky pláču
pro mou Káču!

Z Berounska.

637.

Kačenka.*(Nápěv 185.)*

Já nechci žádnou
než Káču, Kačenku,
já nechci žádnou
než Káču:
co já se pro tě,
má zlatá Kačenko,
co já se pro tě
napláču!

Z Budějovicka.

638.

Holka nanic.*(Nápěv 387.)*

Měl jsem tě, holka, rád,
už tě má kamarád;
měl jsem tě, holka, rád,
už tě nechci:

takovou holčici
najdu na ulici,
takovou holčici ¹⁾
jako ty jsi.

Z Bydžovska.

¹⁾ takovou opici
najdu leckdes.

639.

Ztrápení.*(Nápěv 293.)*

Já celá ztrápená
pro mého Hermana,
já celá ztrápená
pro milého.

„Já celý ztrápený,
kalhoty plátěny,
já celý ztrápený
ve plátěnkách.“

Z Berounska.

640.

Prestosrdečný milý.*(Nápěv 719.)*

Vem ty si mne nebo nevem,
já mám kabát jenom jeden;
vem ty si mne nebo nevem,
já mám kabát jenom ten:
už je třikrát obracený,
ještě není zaplacený:
vem ty si mne nebo nevem,
já mám kabát jenom ten.

Z Klatovska.

641.

Hadroplet.*(Nápěv 719.)*

Pověz ty mně, hadroplete,
jest-li topol taky květe?
pověz ty mně, hadroplete,
má-li topol taky květ?

Topol květe v zimě, v letě,
abys věděl, hadroplete!
abys věděl, hadroplete,
že má topol taky květ!

Z Klatovska.

e) Hudba a tanec.

642.

Pisnička.

(Nápěv 645.)

Tatičku! hraj. —
„Synu! jakou?“ —
My máme slepičku
za kamny v košíčku
chocholatou

*
Tatičku, hraj! —
„Synu jakou?“ —
My máme babičku,
za kamny v kožíšku,
kudrnatou.

Z Prachenska.

643.

Milý harfeník.

(Nápěv 442.)

Dej mi, Bože, synka,
co na harfu brínká,
aby mně zabřínkal
večír u vokýnka.

Večír u vokýnka,
ve dne u stolečka,
aby každý věděl,
že mám harfenička.

Z Berounska.

(Nápěv 775.)

Dej mi pán Bůh synka,
co na cimbál cinká:
on mně bude cinkávat
v noci u vokýnka.

Z Táborska.

644.

Možný chasník.

(Nápěv 510.)

U cimbálu stála,
pořád trucovala,
dokud jsem nevhodil
tolar do cimbála.

Tolar do cimbála,
dva zlaty jsem propil,
ještě jsem si k tomu
novy boty koupil.

Sobě novy boty,
holce pantofličky,
aby mně dávala
upřímny hubičky.

Z Táborska.

645.

Cimbál.

(Nápěv 551.)

Čím dál, čím dál,
koupím ti cimbál;
až bude při času,
koupím ti i basu;
čím dál, čím dál,
koupím ti cimbál.

Z Prachenska.

646.

Basa a housle.

(Nápěv 671.)

Basa.

Troufám, troufám,
že si něco vydělám.

Housle.

My taky troufáme,
že si něco vyděláme.

Basa.

Troufám, troufám,
že si něco vydělám.

Z Klatovska.

647.

Královské duetto.

Král, král
na dudy hrál,
králová za času
vrzala na basu;
král a král
na dudy hrál.

Z Klatovska.

648.

Dudy.

(Nápěv 320.)

To jsou dudy, dudy,
to jsou dudy!
jak jen je uslyším,
celej se potěším,
všechn všudy, všudy,
všechn všudy.

Z Klatovska.

649.

Dudy.

(Nápěv 203.)

Strakonické dudy
pískají všudy.
Pískejte ještě
po celým městě.

Kačerovy dudy
pískají všudy:
v rokli i v lese,
kde je Kačer nese.

Z Prachenska.

650.

Strakonické dudy.

(Nápěv 326.)

Strakonické dudy hučí,
že mně holka šátek pučí.
„Pučím, pučím — anebo nic:
já jsem holka od Straconic.“

V Strakonících za oltářem
leží dudy i s dudařem.
Kdo nevěří, ať tam běží,
však tam ještě dudy leží.

Z Prachenska.

651.

Dudáček.

(Nápěv 201.)

Je-li pak to pravda, nebo ne,
že plyne dudáček po vodě?

Jakpak by to pravda nebylo?
modrooké děvče pravilo.

Běžte, lidi, běžte s hákama,
vytáhněte ho i s dudama.

Zabili dudáčka, zabili, ¹⁾
kdo nám bude hrávat na dudy?

Ještě je tu jeden takovej:
toho nám tu pán Bůh zachovej!

Zadudej, dudáčku, zadudej!
nebo mi ty zlaté dudy dej.

„Než bych já ty zlaté dudy dal,
radší bych ti na ně zadudal.“

Zadudej dudáčku, jak umíš,
však ty tomu dobře rozumíš.

„Kterak pak bych dobře zadudal?
ještě jsem pivíčka nebubal!

Až já se pivíčka nabubám,
potom teprv dobře zadudám.“

Z Tábořska. — Srov. Čel. III, 57; Suš. 152.

¹⁾ Když jsme tě, dudáčku, vytáhli,
tak nám ná ty dudy zadudli.

„Jak pak bych na dudy zadudlal,
když jsem ještě pivo nebubal?

Až já se pivíčka nabubám,
pak vám na ty dudy zadudlám.“

Zadudej dudáčku, jak umíš,
však ty mým nozičkám rozumíš.

Z Klatovska.

652.

Odměna.

(Nápěv 771.)

Jen ty mně, dudáčku,
pěkně dudej,
však já ti zaplatím
jako jinej:
dám tobě krejčárek,
k tomu tronik —
jaké ty to budeš
penize mít!

Z Prachenska. — Srov. Čel. III, 57.

653.

Neužilý dudák.

(Nápěv 625.)

Šel tudy, měl dudy,
ani nezapískal:
bodejž mu ty dudy
rarášek roztrískal!

Z Berounska.

654.

Ptáček.

(Nápěv 193.)

Já znám ptáčka v lese,
v lese, v lese,
strakaty vajíčka nese:
zelený, červený, bílý,
tak jak se co komu líbí.

Z Budějovicka.

655.

Housle a dudy.

Na dudy! na housle!
na housle! na dudy!
proto jsem si dudy koupil,
abych nimi holky loudil.

Na housle! na dudy!
na dudy! na housle!
proto jsem si housle koupil,
abych nimi holky loudil. ¹⁾

Z Hradecka. — 1) Tyto dvě slohy opakují se
tak dlouho pokud líbo.

656.

Hudba rozveselující.

(Nápěv 52.)

Muzikanti! co děláte?
pivo máte a nehráte.

Zahrajte mně na housličky,
rozveselte ty holčičky.

Zahrajte mně na tu basu,
rozveselte všecku chasu.

Zahrajte mně na ty dudy,
rozveselte všechny vsudy.

Zahrajte mně všickni spolu,
vyprovodte mě až domů.

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 615.

657.

Hojná odměna.

(Nápěv 202.)

Muziky, hrejte nám,
však já vám krejcar dám;
však já vám zaplatím,
jest-li ho neztratím —
nebo vám nic nedám.

Z Budějovicka.

658.

Z trní růže.

(Nápěv 24.)

Alou, páni muzikanti!
všem s kuráží, a mně taky:
jakou já na myslí mám,
takovou vám zazpívám.

Měl jsem holku vedle ze vsi,
měl jsem ji rád, už ji nechei;
měl jsem ji rád dvě léta —
už po lásce je věta!

Dva mily za sebou vodí,
jeden jde k ní, druhý od ní:
ona oba ráda má,
a tu láska přestává!

Vždyť si můžu ještě vybrat
rozmarínu, karafiját;
z trní růže pichlavá,
jako panna podvodná.

Z trní růže píchá ruce,
a falešná panna srdce;
z trní růži nechci mít,
a s falešnou jsem už kvít.

Z Bydžovska.

659.

Odvedená milá.

(Nápěv 750.)

Zahrajte mně, muzikanti,
a já budu vám zpívatí.

Zahrajte vy mně písničku:
že mně odvedlí Ančičku.

Z toho já si nic nedělám,
klobouček si na stranu dám.

Vždyť je panen všude dostí,
jako zrněk na jalovci.

Z Budějovicka.

660.

Hudba veselá.

(Nápěv 132.)

Hrajte mně, muziky, vesele,
ať plesá srdéčko v mém těle;
hrajte, muziky, trumtrará —
ať se má panenka nic nestará!

Z Budějovicka.

661.

Poslední zahrání.

(Nápěv 364.)

Ještě mi jednou zahrajte
za zdraví mého děvčete,

za zdraví děvčete,
za zdraví mé,
to že se upřímně¹⁾
milujeme.

Z Berounska. — Srov. Čel. II, 12.

1) za zdraví všechněch,
kteří jsou zde.

662.

Svobodní chlapeci.

(Nápěv 164.)

My jsme chlapeci
při svobodě:
jako ty rybičky,
ktery jsou maličky,
v čistý vodě.

Z Budějovicka.

663.

Hoši z Veselího.

(Nápěv 400.)

My jsme hoši z Veselího,
milujeme muziku;
my si peněz naděláme
z olověnejch knoflíků.

Z Bydžovska.

664.

Veselí hoši.

(Nápěv 400.)

My jsme chlapeci jích! ze Stráži,
my živností nemáme:
jenom naše dobry meno,
že se dobře chováme.

Alou, hoši kamarádi!
buďte hodně veseli:
dvanáct děvek za půl jabka,
čtyřdvacet za celý!

Z Domažlicka.

665.

Muzikanti furianti.

(Nápěv 310.)

Když ty nemáš peněz,
do hospody nelez:
muzikanti furianti
vyřežou ti leckdes.

Z Klatovska.

666.

V hospodě třeba peněz.*(Nápěv 341.)*

Jak živa jsem neviděla
takového blázna,
aby on šel do hospody,
když je kapsa prázdná!

Z Berounska.

667.

Zásluhy v hospodě.*(Nápěv 594.)*

Kdo hodně tancuje,
muzice platí,
přijmou ho do nebe
andělé svatí.

Z Tábořska.

668.

Tanec.*(Nápěv 448.)*

Všickni svatí tancovali,
mezi nima pámbů';
svatý Petr vyskakoval,
až se chytal trámu.

Z Rakovnicka.

669.

Muzika.*(Nápěv 581.)*

Na vršíčku v hospodě
muzika tam hraje:
poďme se tam podívat,
kdo to tam tancuje.

Tancujou tam vojáci,
mají bílý šaty,
zeleny vyložení,
oficiři taky.

Z Tábořska.

670.

Tanec.*(Nápěv 400.)*

Tancuj se mnou, dám ti koláč,
tancuj se mnou, dám ti dva:
naše máma včera pekla,
a já ti je schovala.

Z Klatovska.

671.

Vzkázání.*(Nápěv 30.)*

Vzkázala mně včera
šafářova dcera
ze dvora,
hop! ze dvora,
že má lemovanou
sukni premovanou
do kola,
hop! do kola.

Z Prachenska. — Srov. Čel. II, 41.

672.

Čiperná dcera.*(Nápěv 448.)*

Nehněvejte se, matičko,
že já se vám toulám:
já si hledám potěšení,
jehož doma nemám.

Však jste vy se, má matičko,
taky toulávala,
dokud jste své potěšení
doma nemívala.

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 636.

673.

Při muzice dobře!*(Nápěv 510.)*

Toč se, děvče, toč se,
dokud tě mám v ruce:
až tě z ruky pustím,
Bohu tě poručím,
ať si tě má, kdo chce.

Kýž je mi tak vždycky,
jako je nyníčky:
já bych k vám nechodil
a se vás neprosil,
vý pyšné holčičky! ¹⁾

Z Táborska.

¹⁾ některé holčičky.

674.

Opatrní mládenci.

(Nápěv 586.)

Hrádečtí mládenci jsou,
každej má panenku svou:
muzika zabručí,
každej si poskočí,
každej se vede se svou.

Z Prachenska.

675.

Malé a velké děvče.

(Nápěv 114.)

Hajho husy ze pšenice,
hajho husy ze žita!
lepší je ta malá holka,
nežli je ta veliká.

Ta malá se sama točí,
a ta velká nemůže:
ona čeká na chasníka,
až jí chasník pomůže.

Z Berounska. — Srov. Čel. III, 39; Kol. I, 247.

676.

Do kola!

Hop, Anko! Mařenko!
do kola, do kolečka:
která se točívá,
tej se len dařívá,
dlouhej len, pěkněj len,
i zlatá konopíčka.

Z Prachenska. — Srov. Čel. III, 31.

677.

Ztráta.

(Nápěv 551.)

Hejhá! hejhá!
Janek tam bejvá:
v hospodě v setnici
ztratil tam čepici;
Anka ji hledá,
že mu ji nedá.

Z Prachenska.

678.

Pozdravení.

(Nápěv 469.)

Ty mlady panenky tancujou,
ty stary stojí k tomu:
vzkažte je, mládenci, pozdravit,
aby šly radši domů.

„Nepudem, truc na truc nepudem,
zůstanem zrovna tady:
budeme napořád vochlovat,
ty co jsou ještě mlady.“

Z Berounska.

679.

Čtvero tanečnic.

(Nápěv 88.)

V naší vsi je nová brána,
ještě skrz ni nejedou:
stejskají si čtyry panny,
že je k tanci neberou.

Vzal bych já si z nich tu jednu,
nedovede jít kolem;
vzal bych já si z nich tu druhou,
ta mne tluče kolenem.

Vzal bych já si z nich tu třetí,
ta mi nechce k cimbálu:
má nožičky jak obroučky
a bradičku na stranu.

Vzal bych já si třeba čtvrtou,
ta drobátko nevidí:
kdyby bylo kopec lidí,
do každého uhodí!

Z Berounska.

680.

Milosrdný tanečník.

Když já přijdu do hospody
zrovna do kola:
kdybych tě byl k tanci nevzal,
stát bys musela;
musela bys v koutě státi,
na mládence se díváti,
tak jako jiná,
holka falešná!

Z Prachenska.

681.

Na čem záleží.*(Nápěv 340.)*

Nezáleží na voráči,
kterej pěkně tancuje:
podívej se do mašálky,
jak koničky pucuje.
Koničky jsou umazany,
umazanej postraněk:
bodejž tebe šlaci vzali,
jakej jsi to pacholek!

Nezáleží na děvečce,
která pěkně tancuje:
podívej se do chlivečka,
jak kravičky pucuje.

Kravičky jsou umazany,
umazaná dojačka¹⁾:
bodejž tebe husa koplá,
jaká jsi to děvečka!

Z Berounska. — Srov. Suš. 534; Kol. II, 85; Ol. 203.

¹⁾ umazaná stolička.

682.

Hněv.*(Nápěv 4.)*

Ach, Bože Přebože!
bolí hlava mě,
že se na mě rozhněvalo
potěšení mé.

Když se hněvá, at se hněvá,
nemám žalosti:
hrajte, muzikanti!
že má nejmilejší
není k libosti.

Z Klatovska.

683.

Po čem koho znáti.*(Nápěv 589.)*

Poznám, poznám, poznám,
který je mládenec:
ten se v kole točí
jako z růží věnec.

Poznám, poznám, poznám,
která je panenka:
ta se v kole točí
jako rozmarinka.

Poznám, poznám, poznám,
která je ženuška:
ta se v kole točí
jako holubička.

Poznám, poznám, poznám,
který je ženatý:
ten se v kole točí
jako pán bohatý.

Z Prachenska.

Z daleka se pozná,
který je mládenec:
má klobouk na stranu,
na něm z růží věnec.

Z daleka se pozná,
která je panenka:
chodí vystrojena
jako majolena.

Z daleka se pozná,
který je ženatý:
chodí nevyspalý,
celý jeřabatý.

Z daleka se pozná,
která už je vdaná:
chodí jako husa,
když je podškubaná.

Z Chrudimska — Srov. Suš. 472; Kol. I, 81;
Ol. 218.

684.

Tanec.

(Nápěv 774.)

Zasazuj, Honzíčku,
zasazuj koně,
pojede me nima
k Zlatěj Koruně:
v Zlatěj Koruně
vesele hrajou,
mládenci s děvčaty
pěkně tancujou.

Pěkně se mnou tancuj,
pěkně se mně toč;
já ti koupím šátek,
abys měla proč:
šátek červenej,
má láska je v něm:
jest-li mě ráda máš,
tehdy si mě vem.

Z Budějovicka.

685.

Čím to ?

(Nápěv 218.)

Hezká je, hodná je,
čistě se strojí,
přijde do hospody,
předce tam stojí.

Lecjakás Němkyně,¹⁾
třebas má vole,
přijde do hospody,
točí se v kole!

Z Klatovska. — Srov. Čel. III, 36.

¹⁾ A mnohá ze statku,
byť měla vole.

686.

Nevšimavý milý.

(Nápěv 118.)

Což je mně, holečku,
po tobě,
když si mne nevšimaš
v hospodě,
v hospodě, v hospodě
před lidma,
jako bych nebyla
tvá milá!

Z Klatovska.

*

(Nápěv 330.)

Kterak pak já nemám
lítost mít,
když si mne nevšimaš,
jak má být:
v hospodě před lidma —
jako bych nebyla
tvá milá!

Z Budějovicka.

687.

Muzika.

(Nápěv 268.)

Když jsem byla maličká,
nedala mně matička
k muzice choditi,
radosti užiti:
nejčko, když jsem veliká,
už vim, co je muzika.

Z Prachenska.

688.

Chudá a bohatá.

(Nápěv 329.)

Která je panenka bohatá,
ta každá milého má;
a já jsem chudobnejch rodičů,
mne si žádnej nevšima.
Já přece v hospodě tancuju
od večera do rána:
bohatá se na mě hněvá,
že si chudá namlouvá.

Z Klatovska,

689.

Bavorské Němkyně.*(Nápěv 599.)*

Kerak ty bavorsky
 Němkyně tancují,
 kerak ty bavorsky
 Němkyně jdú:
 bavorská Němkyně
 po prkně tancuje,
 až se jí sukničky
 vodhazují.

Z Domažlicka.

690.

*(Nápěv 293.)***Vyprovázení.**

Daleko-li ty mě,
 bavorská Němkyně,
 daleko-li ty mě
 vyprovodíš?
 „Jen kousek za vodu,
 tam dál už nemohu;
 tam dál už, můj milej,
 cestičku viš.“

Z Klatovska. — Tanec „Bavorák“ nazvaný.

691.

Zdar.*(Nápěv 448.)*

Komu se tak podařilo,
 jako tobě, Vávro:
 koza se ti okozlila,
 není tomu dávno.

Komu se tak podařilo,¹⁾
 jako tomu tkalci:
 koza se mu okozlila,
 kůzlata šly k tanci.

Z Klatovska.

1) Kýž by nám to pán Bůh dal,
 jako tomu starci atd.

692.

Do kola.*(Nápěv 215.)*

Proč by koza netrkala,
 ona rohy má:
 pročby panna neskákala,
 ona nohy má;
 vem kozičku za rožečky,
 veď ji do chlvě:
 vem panenku za ručičku,
 veď ji do kola.

Z Klatovska. — Srov. Suš. 615; Kol. I, 327.

693.

Krádež.*(Nápěv 424.)*

Naše Káče pláče,
 co je jí?
 Ukradli jí sukni
 zloději;
 ukradli jí ještě více,
 šněrovačku i střevíce;
 proto Káče pláče,
 to je jí.

Z Bydžovska.

(Nápěv 201.)

Naše Káča pláče,
 co je jí?
 Ukradli jí sukni
 zloději.

Ukradli jí taky
 střevíce,
 aby nechodila
 k muzice.

Ukradli jí taky
 dřeváky,
 aby nechodila
 s vojáky.

Z Klatovska.

694.

Tanec bylin.

(Nápv 319.)

Tancovala chrpa s mákem,
a vodnice s pastrnákem,
a česnek s cibulí
a konopě s koudelí.

Z Klatovska.

695.

V hospodě.

(Nápv 83.)

Záhon petržele,
záhon mrkve:
nepudeme domů,
až se smrkne.

Z Klatovska. — Srov. str. 107, č. 42.

696.

Kdy domů?

(Nápv 460.)

Nepudeme domů, až ráno,
až bude ustláno,
nepudeme domů, až ráno,
až bude den;
až bude svtání,
pudeme k snidání,
nepudeme domů, až ráno,
až bude den.

Nepudeme domů, až ráno,
až bude dohráno,
nepudeme domů, až ráno,
až bude den;
když vyjde dennice,¹⁾
je konec muzice,
nepudeme domů, až ráno,
až bude den.

Z Bydžovska.

1) až vyjde dennice,
necháme sklenice.

697.

Laskavý úmysl.

(Nápv 480.)

Nepůjdu z hospody,
šelma bych byl!
dokud si děvčátko
nenamluvím.

Až si ho namluvím,
půjdu domů,
poručím hospodu
pánu Bohu.

Z Plzenska.

698.

Hospodni úmysl.

(Nápv 311, 345, 461.)

Nepůjdu z hospody,
až vyjde dennice,
až mne vyprovodí
moje tanečnice.

Nepůjdu z hospody,
až bude den bílý,
až mne vyprovodí
moje potěšení.

Moje potěšení,
má panenka zlatá,
až mne vyprovodí
před ty naše vrata.

Nepůjdu z hospody
až za dvě neděle,
až pro mne má milá
v kočáře přijede.

Kočár malovanej,
čtyry vrany koně:
až si mne odveze
potěšení moje.

Nepůjdu z hospody
za čtyry neděle,
až ty stary panny
všecky vlk pobere.

Ty stary pobere,
ty mlady dorostou,
jako když vyroste
jetelička s rosou.

Jetelička s rosou
ta se pěkně seče,
jako když se děvče
ve svátek obleče.

Ve svátek obleče,¹⁾
přistrojí v neděli,
aby ji v kostele
mládenci viděli.

Z Plzenska.

¹⁾ Ve svátek obleče,
ve všední přistrojí:
přijde do hospody,
přec u dveří stojí.

699.

Malovaná hospoda.

(Nápěv 311.)

Klásterská hospoda
pěkně malovaná:
kdož je ji maloval?
mládenci s pannama.

Mládenci s pannama,
muži se ženama:
moje nejmilejší
bílejma rukama.

Z Budějovicka.

700.

Milý bez peněz.

(Nápěv 354, 648.)

Ta zdejší hospoda
z drobného kamení:
kdo nemá peníze,
ať do ní nechodí.

Já sic peněz nemám,
přece do ní pudu,
černooké děvče
namlouvat si budu.

Ta zdejší hospoda
je velmi vysoká,
přeletěla přes ni
husička divoká.

Nebyla to husa,
byly to housátka:
že z vysoka hrajou
ty zdejší děvčátka.

Z Berounska.

701.

Dobromyslná husička.

(Nápěv 345, 346.)

Letěla husička,
letěla z vysoka,
nemohla přeletět,
padla do potoka.

Padla do potoka,
vodičku vypila:
aby jí šenkýři
nelili do piva.

Nelili do piva,
raděj do kořalky:
že se ní mývají
ty zdejší panenky.

Z Prachenska. — Srov. Suš. 649.

702.

Zlatá svoboda.

(Nápěv 10, 741.)

Však nám tak nebude,
až se oženíme;
však nám tak nebude,
až se vdáme:
budeme seděti¹⁾
doma pak u děti;
však nám tak nebude,
jak se máme!

Z Bydžovska. — Tanec „Kuželka“.

¹⁾ dáme si dělati
kolíbkku pro děti.

703.

Blažená svoboda.

(Nápěv 630.)

Do hospody chodím,
ženy se nebojím —
když jí nemám:
až ji budu mít,
pak nebudu smít
z domu nikám.

Z Budějovicka.

704.

Rejdovák.

(Nápěv 345.)

Učte se, děvčátka,
učte se rejdovat:
budou vás mládenci,
budou vás milovat.

Z Berounska.

705.

Rejdovák.

(Nápěv 345.)

Honzička mám ráda,
tadl-dy tadl-dy dydl-dá,
on se mnou zahrává,
tadl-dy tadl-dy dydl-dá.

Venclička mám radši,
tadl-dy tadl-dy dydl-dá,
on se mnou čtveračí,
tadl-dy tadl-dy dydl-dá.

Z Klatovska.

706.

Rejdovačka.

(Nápěv 342.)

Lepší je ta rejdovačka,
nežli je ten rejdovák:
má panenka má hubičku
jako cukr, jako mák.

Z Hradecka.

707.

Rejdovačka.

(Nápěv 342.)

Zahrajte mi rejdovačku,
rejdováka nechci,
proto že ho tancovali
usmolení ševci.

Z Berounska.

708.

Břitva.

(Nápěv 508.)

Pojď, Honzičku, na břitvičku,
pojď, Honzičku, na břitvu:
já jsem malá, ty jsi velkej,
já se k tobě nešíknu.

Koupil jsem si v Praze břitvu,
nechtěla mně fousy brát:
namluvil jsem sobě holku,
nechtěla mne milovat.

Z Klatovska.

709.

Motovidlo.

(Nápěv 570.)

Půjč mně, holka, nákou mošnu,
já ti domů něco pošlu;
půjč mně, holka, nákou mošnu,
já ti do ní něco dám.

Z Klatovska.

710.

Motovidlo.

(Nápěv 508.)

Půjč mi, ženo, motovidlo,
půjč mi, ženo, motáček:
já se budu učit motat,
ty se budeš otáčet.

Z Tábořska.

711.

Kroužek.

Sedlák nerozumí,
co je železo;
sedlák nerozumí,
co je kroužek:
kroužek je železo,
má milá Terezo!
takovy železo
to je kroužek.

Z Tábořska.

Žádněj neví, co je kroužek:
kroužek je železo,
má milá Terezo!
žádněj neví, co je kroužek!
Dej kobylám,
to ti povídám,
dej kobylám
ovsa.

Z Berounska.

712.

Máry.

(Nápěv 410.)

Ty Vorlický kostelíčku,
ty stojíš na skalách;
umřelo mně potěšení,
už leží na marách:
máry jsou červený,
mý děvče je bledý:
napilo se kořalíčky,
vono je vopily.

A já vždycky, a já vždycky,
co to tu zvonějí;
voni už mý potěšení
do hrobu dávají:
hrobáři, nechte jí,
neb je to děvče mý:
napilo se kořalíčky,
vono je vopily.

Z Tábořska.

713.

Salát.

(Nápěv 523.)

Petře, Pavle! co chceš na mně?
„Nůši, nůši salátku,
nůši salátku.“ —
Kde bych já ho smutná vzala,
nemám, nemám zahrádku,
nemám zahrádku:
až já budu zahradnicí,
salátku ti dám, dám, dám,
plnou nůši, na mou kuši!
ti ho, ti ho nařezám,
ti ho nařezám.

Z Prachenska.

714.

Salát.

(Nápěv 525.)

Počkej, povím na tě,
žes byl na salátě,
na salátě šenkýřovým,
počkej, já to na tě povím.
„Bratře! nepovídej,
řekni, že to jinej.“

Z Boleslavská.

(Nápěv 526.)

Počkej, povím na tě,
žes byl na salátě!
„Má panenko, nepovídej,
řekni, že byl někdo jinej.“

Z Prachenska.

715.

Oves.

(Nápěv 592.)

Sil jsem oves
včera i dnes:
nebudu tě více,
falešná holčice,
nebudu tě více
milo-milovati;
nebudu tě více,
falešná holčice,
nebudu tě více
milovat!

Z Boleslavská.

716.

Oves.

(Nápěv 213.)

Eště dnes
budu rozsívát voves, voves,
eště dnes
budu rozsívát voves:
voves jsem rozházel,
přece mně nevzcházal:
co je to?
budu rozsívát žito, žito,
co je to?
budu rozsívát žito.

Z Domažlicka.

717.

Cibulíčka.

Mák, mák, cibulíčka,
mák, mák, cibule:
na boběčku sedávala,
cibulíčka tancovala,
mák, mák, cibule!

Z Prachenska.

718.

Vosňák.

(Nápěv 48.)

A já mám naději
k našemu Matěji,
a já mám naději
k Matějovi:
naděje utekla
s Matějem do pekla,
naděje utekla
s Matějem pryč!

Z Berounska.

719.

Vrták.

(Nápěv 126.)

Hop, holka, svlíkej kabát,
svlíkej kabát,
dáme si vrták zahrát,
vrták zahrát:
holka kabát nesvlíkala,
přeci vrták tancovala.

Z Hradecka.

720.

Vrták.

(Nápěv 125.)

Hop, holka, mazej boty,
mazej boty,
pojedem do roboty,
do roboty!
Holka boty mazala,
až jí bota vrzala.
Hej, holka, ty jsi škytla,
ty jsi škytla.
„Není pravda, bota kvikla,
bota kvikla:
já neškytla eště dnes,
ty v hrdlo lžeš jako pes.“

Z Bydžovska.

721.

Štraňák.

(Nápěv 472.)

Šla Andulka do zeli,
do zeli, do zeli,
šla Andulka do zeli,
do zelička,

natrhala lupení,
lupení, lupení,
natrhala lupení,
lupenička;
přišel na ni Pepíček,
rozlámal ji košíček:
ty ty ty! ty ty ty!
však ho budeš platiti.

Z Prachenska.

722.

Štraňák.

(Nápěv 472.)

Šly panenky silnici,
silnici, silnici,
potkali je chasnici,
chasnici dvě.
Kam, panenky, kam jdete,
kam jdete, kam jdete?
která to z vás budete,
budete má?
Ta maličká ta je má,
ta má oči jako já:
ta malá, ta je má,
ta má oči jako já.

Z Berounska. — Srov. str. 100, č. 15.

723.

Švec.

Tancovaly dvě panenky,
tancovaly ševce;
jedna druhé povídala,
že ho žádná nechce.
Tancovaly ho,
neuměly ho;
přišly domů,
učily se ho.

Z Berounska.

724.

Kaplan.

(Nápěv 694.)

Utíkej, Káčo, utíkej,
honí tě kocour velikej!
Káča utíká, co může,
kocour ji chytit nemůže.

Z Berounska.

Hutíkej, Káče, hutíkej,
honí tě kocúr divokej!
„Jak já bych ráda hutekla,
dyby se sukně nepletla!“

Z Domažlicka.

725.

Chodovská.

(Nápěv 326.)

Šup sem, holka, šup sem, šup tam,
ještě se tě jednou zeptám,
zeptám se tě při muzice,
máš-li ke mně věrné srdce?

Kolik jsi mně šátků dala,
že jsi mně je vyčítala?
dala jsi mně jenom jeden,
a já ještě nestál o něj!

Z Klatovska.

726.

Třeboňská.

(Nápěv 484.)

Okolo Třeboně
pasou se tam koně.

Dej kobylám,
to ti povídám,
dej kobylám
ovsa.

Z Táborska.

727.

Litoměřická.

(Nápěv 767.)

Zahrajte mně mou
Lito- Lito- Lito- Lito-
Litoměřickou:
za zdraví Kačeny,
že má krávy stračeny, ¹⁾
sukni zelenou.

Z Litoměřicka.

1) že má faldy stlačeny.

728.

Rokycanská.

(Nápěv 643.)

Takhle v Rokycanech,
takhle v Rokycanech
po lehoučku tancujou:
takhle v Rokycanech,
takhle v Rokycanech
po maloučku pracujou.

Má milá máti!
mám-li mu dáti
hubičku nebo dvě,
že mi je vrátí.

„Mé zlaté dítě!
ošidil by tě:
dal by ti hubičku,
zanechal by tě.“

Z Plzenska.

729.

Hanácká.

(Nápěv 133.)

Šli vojáci po silnici,
já jsem je viděla,
a co sobě povídali,
já jsem je slyšela.
Hanáckou jsem tancovala,
hanáckou mně hrejte;
střevíčky jsem roztrhala,
na novy mně dejte.

Z Prachenska.

730.

Husar.

Ráda — ráda —
ráda bych se vdávala:
vzala bych si husara
s zrzavejma fousama.
Tři sta zlatejch mám,
husaroj je dám, dám, dám,
na mou kuši mu je dám.

Z Hradecka.

731.

Hulán.*(Nápv 379.)*

Měla jsem milého hulána,
 hulána,
 měla jsem ho ráda:
 měla jsem stříbrnej prstýnek,
 prstýnek,
 já jsem mu ho dala.

Z Berounska.

732.

Kozák.*(Nápv 133.)*

Co pak je to za chasníka
 s tou bílou zástěrou,
 pořád si tam poskakuje,
 točí se vám za dcerou;
 už ji drží, už ji má,
 už si ji tam objímá:
 panímámo! dejte pozor,
 ať za ní nebývá.

Z Berounska.

733.

Kalamajka.*(Nápv 231.)*

Kalamajka mik mik mik:
 voženil se kominík:
 kerou si vzal za ženu?
 pastejřovic Mařenu.

Z Klatovska.

734.

Polka.

Já jsem Polka,
 ty jsi Polák:
 dáme sobě
 polku zahrát.

Z Prachenska.

735.

Maděra.*(Nápv 613.)*

Strejček Nimra
 koupil šimla
 za půl páta tolaru;
 přišel domů,
 popad ženu,
 tancoval s ní maděru.

*

Náš pan Matěj
 vyšel na frej,
 šel je skrže kuchyni:
 a vony ho
 celičkýho
 děvečky tam polily.

Z Prachenska.

736.

Šaryvary.*(Nápv 710.)*

Vari, holka, vari, vari,
 spadnou na tě šarabary;
 vari, holka, vari, vari,
 spadnou na tebe:
 nebudeš-li varovati,
 budeš toho litovati;
 vari, děvče, vari, vari,
 spadnou na tebe.

Z Boleslavska.

737.

Boty a košile.*(Nápv 186.)*

Já ne, to ty
 koupila's mi nový boty,
 já ne, to ty
 koupila's mi je:
 koupila's mi nové boty,
 abych je měl do roboty;
 já ne, to ty
 koupila's mi je.

Já ne, to ty
koupila's mi na košile,
já ne, to ty
koupila's mi je:
koupila's mi na košile,
abych chodil pěkně bíle,
já ne, to ty
koupila's mi je.

Z Prachenska.

738.

Trn v noze.

(Nápěv 183.)

Já mám v levý noze trneček-ček,
ja mám v levý noze trn;
ve pravy mám bodláček,
ten mně vyndá sedláček:
já mám v levý noze trneček-ček,
já mám v levý noze trn.

Z Domažlicka.

739.

Zůstava.

(Nápěv 42.)

Až já půjdu od Běty,
zastavím se u tety:
vona má, vona dá
kousek sádla na boty.

Z Kouřimska.

740.

Přátelská výstraha.

(Nápěv 133.)

A ty bratře, kamaráde! ¹⁾
já na tě něco vím:
ty mi chodiš za mou holkou,
já za tvou nechodím;
jest-li tě tam zastanu, ²⁾
kamaráda na stranu:
vymelu ti po svý chuli,
sám u ní zůstanu.

Z Klatovska.

1) Počkej, bratře, kamaráde.

2) jest-li tě tam dostanu,
dám si klobouk na stranu.

741.

Chlapík „nebojím se“.

(Nápěv 499.)

Ač já jsem z Nevěsíc sám,
já se vám šidit nedám:
jednoho nebo dva
strčím vás za řadra,
třetího do nohavíc —
já se vás nebojím nic.

Z Prachenska.

742.

Pacholek na synka.

(Nápěv 400.)

Já pacholek, ty jsi synek,
já se synka nebojím:
vemu synka za ramínka,
přes hlavu ho přehodím.

Z Domažlicka.

743.

Žaloba.

(Nápěv 322.)

Koukni, holka, koukni,
kerak jsou mě stloukli
v tej Klášterskej hospodě:
to je všecko pro tebe!

Z Budějovicka.

744.

Svítání.

(Nápěv 538.)

Svítá, svítá svítáníčko,
já jsem ještě v hospodě:
koníčky v maštali řejchtají,
kdo pak je česat bude?

Z Budějovicka.

745.

Poptávka.

(Nápěv 410.)

Pořád se mne naši ptají,
kde jsem já včera byl,
že jsem já svy koníčky
nečesal, nekrmil?

Mý koničky vrany
v maštálce řehtaly:
a my ještě s mou panenkou
v hospodě vejskali!

Z Prachenska.

746.

Výmluva.

(Nápěv 173.)

Zpívala bych, neumím,
mlčet se mi nechce;
šla bych domů, nemůžu:
vlk tam sedí v cestě.

Z Prachenska.

Zpíval bych, já neumím,
zpívat se mně nechce;
šel bych domů, netrefim:
vyprovod' mne, děvče!

Z Hradecka.

747.

Vyprovázení.

(Nápěv 242.)

Kdo mě vyprovodí,
až půjdu z hospody?
Žádnej, holka, žádnej, žádnej,
když tu nejsem známej.

Z Klatovska.

748.

Zlámáný most.

(Nápěv 299.)

Když jsem šel z Melnické hospody,
zlámal se pode mnou most;
co jsem se navolal,
než jsem se dovolal:
má milá, pojd' mi pomoct!

Z Boleslavska.

749.

Zurážené podkovy.

(Nápěv 510.)

Pepičku od koní,
kam jsi dal podkovy?
„Já jsem je zurážel,
když jsem vyprovázal
mou milou z hospody.“

Z Táborska.

750.

Znamení.

(Nápěv 209.)

Až půjdu z hospody,
dám si hrát,
uvážu konička
vedlé vrat.

Uvážu konička
za uzdu:
abysi věděla,
že už jdu.

Z Berounska.

751.

Vyprovázení z hospody.

(Nápěv 761.)

Všickni se ptajou,
komu to hrajou? —
Janečkovi,
holečkovi!

Nic se neptejte,
jen vy mu hrejte —
Janečkovi,
holečkovi!

Z Plzenska.

D Ženění a vdávání.

752.

Koření pro oženění.

(Nápěv 207, 771.)

Co pak se, mládenci,
neženíte?
ani si namlouvat
neumíte!

Dáte-li na pivo,
já vám povím:
o jednom kořínku
na louce vím.

Olšový, bezový,
dubový list:
kdo se chce oženit,
musí ho sníst.

Já jsem se oženil,
jen jsem ho sněd':
dostal jsem holčičku,
je jako med.

Z Budějovicka.

753.

Koření pro vdání.

(Nápěv 207, 771.)

Vy Lazské panenky,
co nám dáte?
my vám poradíme,
že se vdáte.

My jsme to Rojickým
poradily:
ony se do roka
všecky vdaly!

Natrhejte vy si
jalovečku,
nastrkejte si ho
za hlavičku.

Já jsem to koření
taky měla:
hned jsem se do roka
pěkně vdala.

Z Prachenska.

754.

Komu lépe.

(Nápěv 351.)

Mládenec má dobře,
ten se ženit může:
ale panna ne tak,
ona musí čekat,
až jí nákej zkáže.

Z Klatovska.

(Nápěv 30.)

Mládencovi dobře,
on se ženit může,
co mu srdce káže:
ale panně ne tak,
ona musí čekat,
až jí někdo vzkáže.

Z Pízenska. — Srov. Suš. 474; Kol. I, 214.

755.

Která se může vdávat.

(Nápěv 351.)

Která holka bledá,
ta se vdávat nemá:
která je jak růže,
ta se vdávat může,
z tý je hezká žena.

Z Klatovska.

756.

Blahá naděje.

(Nápěv 594.)

V tom našem sádečku
roste koření:
kdo si nerozumí,
ať se ožení.

Ožeň se, Jeničku!
vem ty sobě mě:
máš-li jednu nouzi,
budeš mítí dvě.

Z Prachenska. — Srov. Čel. III, 85.

757.

Nečas k ženění.

(Nápěv 359.)

Málo pšeníc, málo žit,
málo žit,
nesmíme se oženit,
oženit;
ječmeny jsou zeleny,
musíme bejt bez ženy.

Z Berounska. — Srov. Suš. 679.

758.

Dobrá rada.

(Nápěv 136.)

Chlapče, chlapče modrooký!
nežeň ty se na ty roky:
tyto roky vojna bude,
žena tobě plakat bude.

Z Berounska.

759.

Výstraha.

(Nápěv 580.)

Rostou, rostou, rostou
konopě za cestou,
a jsou pěkné zelené;
mezi nimi roste
černoooké děvče,
až vyroste, bude mé.

Můj synečku mladý,
poslechni mé rady,
zanech toho ženění:
oženíš se jednou,
tvářičky ti zblednou,
krása se ti promění.

Přídavek:

Přijdou na tě platy,
kontribuce, mlaty,
na robotu musíš jít:
nepůjdeš-li jednou,
drábi tebe zvednou,
ještě budeš holí bit.

Z Hradecka. — Srov. Čel. I, 57; Suš. 326;
Kol. I, 206.

760.

Zlatá svoboda.

(Nápěv 393.)

Mně je tak jako tak,
když jsem svobodnej chlap:
až já se jedenkrát ožením,
však mně nebude tak!

Z Budějovicka.

761.

Malá žena.

(Nápěv 218.)

Což je ti, synáčku,
po malé ženě,
ona má sukničku
do samé země;
a když je rosa,
ona jde bosa,
ona si sukničku
celou urousá.

Z Klatovska.

762.

Chudá a bohatá.

(Nápěv 422.)

Vzkázala mně jedna chudobná,
vzkázaly bohaty dvě:
radši mám tu jednu chudobnou,
než ty bohaty obě.

Bohatá ta jenom hezká je,
dokud u mámy sedí:
a když se od mámy dostane,
sotva pro špinu hledí.

Z Klatovska.

763.

Křesťanský úmysl.

(Nápěv 576.)

Já bych se rád ženil,
žádná mne nechce;
šel bych na námluvy,
jde mi to těžce.

Panenky i vdovy,
každá se bojí,
že bych ji bívával
dubovou holí.

Vždyť já nejsem Turek,
vždyť já jsem křesťan:
když by mne prosila,
však bych já přestal.

Z Prachenska.

*

764.

Bázeň.

(Nápěv 642.)

Rád bych se ženil,
ženy se bojím:
žeby mě bivala,
doma zavírala,
toho se bojím.

Z Budčjovicka.

765.

Zlé ženění.

(Nápěv 576.)

Rád bych se oženil,
ale bojím se:
vezmu-li si starou,
že osídím se.
Rád bych si vzal mladou,
není věc jistá:
ta po jinších touží,
očima blýská.

Z Klatovska.

766.

Porada.

(Nápěv 207.)

Má zlatá matičko,
ožením se,
„Můj zlatej synáčku,
osídíš se.“

Má zlatá matičko,
neošídím.
„Můj zlatej synáčku,
vždyť to vidím.“

Má zlatá matičko,
je bohatá.
„Můj zlatej synáčku,
je hubatá.“

Má zlatá matičko,
pěkně šije.
„Můj zlatej synáčku,
hodně pije.“

Má zlatá matičko,
košiličky.
„Můj zlatej synáčku,
rosoličky.“

Má zlatá matičko,
jak bohyně!
„Můj zlatej synáčku,
je Němkyně!“

Z Klatovska. — Srov. Suš. 707.

767.

Nežeň se!

(Nápěv 612.)

Má zlatá mamičko!
ženit se budu,
já mám hezkou holku,
já pro ni pudu.

„Můj zlatej holečku,¹⁾
ženit se míníš?
však budeš litovat,
nevíš co činiš!

Počkej jen, co na tě
všecko se sveze:
až budeš vypláčet
bábu i kněze.

Bábě dáš dva zlaty,
knězi dáš dukát:
nebudeš, Honzičku,
v hospodě dupat!“

Z Klatovska.

1) „Můj zlatej holečku!
ženit se míníš?
nic dělat neumíš,
což se nestydiš?“

Já na to nic nedbám,
jen když mám holku:
to je mně milejší
než mísa dolků!

Z Prachenska.

768.

Ženatý zkrátne.

(Nápěv 92.)

Můj zlatej Matoušku!
pejchu máš v kloboučku,
a kuráže nosíš
plny kapsy:
však až se oženiš,
svou krásu proměníš,
však potom, Matoušku,
sklopíš oči!

Z Plzenska.

769.

Bohatá Káča.

(Nápěv 576.)

Káča má peníze,
Káču si vezmu:
peníze propiju,
Káču vyženu.

Z Berounska.

770.

Žádost.

(Nápěv 421.)

Na našem vršku
viděl jsem lišku:
kdyby mně pán Bůh dal
ženu Lidušku!

Na našem prahu
viděl jsem vránu:
kdyby mně pán Bůh dal
ženu Marjánu!

Z Prachenska.

771.

Němkyně.

(Nápěv 119.)

Hezkou, Němkynko!
dceru máš:
já odtud nepudu,
má zlatá Němkynko,
až mně dcerušku,
dceru dáš.

Z Budějovicka.

772.

Bránění.

(Nápěv 68.)

Co pak ti naši dělají,
že se mně ženit nedají?

Mně je tak ženy potřeba,
jako formánku hevera.

Forman si přeci pomůže,
mně pomoct žádnej nemůže!
Z Bydžovska.

773.

Potřebná žena.

(Nápěv 796.)

Ženu, ženu, ženu,
ženu potřebuju,
ženu, ženu, ženu,
ženu musím mít:
aby mně právala,
postýlku stlávala;
ženu, ženu, ženu,
ženu musím mít.

Z Budějovicka.

Ženu, ženu potřebuju,
ženu musím mít:
aby mně právala,
postýlku stlávala,
pekávala chléb.

Z Prachenska.

774.

Dobrý úmysl.

(Nápěv 149.)

Když se všickni voženili,
já se taky vožením:
ženu pošlu na robotu,
sám si doma poležím.

Z Boleslavska.

775.

Prospěch ženatého.

(Nápěv 422.)

Nasík jsem dvě fůry votavy,
nasík jsem dvě fůry sena:
kdybch se byl letos voženil,
byla by hrabala žena.

Z Budějovicka.

776.

Žádost.*(Nápěv 675.)*

Kdyby byly moje
u Sedlice pole,
ještě bych se oženil:
šel bych do hospody,
zjednal bych si dudy,
holku bych si namluvil.

Z Prachenska.

777.

Námluva.*(Nápěv 56.)*

Řekni: „Ano, chci tě mít,
s tebou věrně živa býtí.“
Já peníze vydělám —
tobě utratit je dám.

Z Kouřimska.

778.

Ohlášky.*(Nápěv 391.)*

Mládenci, co chcete
u mého děvčete?
mládenci, co chcete
u mé panny?
dá pán Bůh v neděli,
abyste věděli,
že se vám cestička
všem zapoví.

Z Prachenska.

779.

Bába a děvče.*(Nápěv 149.)*

Povídali, že jsem umřel,¹⁾
a já ještě nestonal:
dávali mně starou bábu —
já bych bábu čertu dal!²⁾

Stará bába jako žába
v zimě, v létě studená:³⁾
mladá holka jak peřina
v zimě, v létě zahřívá.

Staré bábě dáme hrábě,
aby jimi hrabala:
mladá holce dáme chlapce,
aby ho milovala.

Z Budějovicka.

- 1) Naši chtějí, abych umřel.
- 2) bych se u ní ohřívá.
- 3) ve dne, v noci studená.

780.

Stará.*(Nápěv 218.)*

Neber si děvčetu,
kerá je stará,
ať tobě neleze
brzo za kamna;
za kamna vleze,
s kamen nemůže:
až doma nebudeš,
kdo jí pomůže?

Z Prachenska.

781.

Výstraha.*(Nápěv 410.)*

Neber sobě, můj holečku,
pro peníze bábu:
až s ní pudeš od oltáře,
což budeš mít hanbu;
když já pudu s mladým,
ty se starou pudeš:
po mně smutně, můj holečku,
ohlížet se budeš!

A když přijdeš do hospody,
k tanci nebudeš smít;
bude na tě tvá babička
ode dveří hrozit:
„Pojď, mužičku, pojď spat,
zanech hezkejch děvčat:
když jsi je chtěl milovat,
měl jsi si mne nebrat!“

Z Prachenska.

782.

Opatrný stařeček.*(Nápěv 779.)*

Kdyby si Liduška
dala jen říct,
chtěl bych ji s radostí
k oltáři víst;
ale že Liduška
jen tak špásem,
měla by stařečka
holým bláznem.

Z Hradecka.

783.

Dědeček s povřísem.*(Nápěv 291.)*

Dědečku, dědečku!
co vám to přišlo,
že máte milovat
stary povříso?
stary povříso
ze starejch došků:
musíte milovat
každej den trošku.

Z Hradecka.

784.

Dej si pokoj.

Dej si pokoj, starej!
dej si pokoj:
jsi celej zlámanej,
provazy svázanej,
dej si pokoj!
sedni za měděnec,
modli se růženec,
dej si pokoj!

Z Berounska.

785.

Rozdílné objetí.*(Nápěv 790.)*

Žádnej neví, jak je mně,
když mě starej obejmje:
jak bych štovík, trnky jedla,
do ostrého trní lehla,
tak je mně, ach! tak je mně.

Žádnej neví, jak je mně,
když mě mladěj obejmje:
jak bych cukr, mandle jedla,
do prachovejch peřin lehla,
tak je mně, ach! tak je mně.

Z Hradecka. — Srov. Čel. III, 37; Kol. II, 138.

786.

Starý a mladý.*(Nápěv 489.)*

Ach kýž jsem slavíčkem,
tím malým ptačíčkem.

Letěl bych přes hory
k milej do komory.

Poslouchal bych zticha,
proč má milá vzdychá.

Vzdychá pro mladého,
nerada starého.

Starej smrdí potem,
co kopřiva plotem.

Mladěj voní tuze,
co fíjala, růže.

Z Hradecka. — Srov. Kol. II, 334.

787.

Co lepší.*(Nápěv 774.)*

Lepší je žitečko
nežli oves;
lepší je mládenec
nežli vdovec:
mládenec si lehne
na podušku,
a vdovec vzpomíná
na nebožku.

*

Lepší je pivečko
nežli voda;
lepší je panenka
nežli vdova:

panenka si lehne,
 nic neříká,
 vdova má na mysli
 nebožtíka.

Z Budějovicka. — Srov. Suš. 199.

788.

Panství a vdovství.

(Nápěv 174.)

Jak živa jsem neviděla
 na buku žaludů:
 pročby mládenec opustil
 svou pannu pro vdovu?

Vždyť je panna pěkná bílá,
 červená, červená,
 a vdova je ve dva konce
 shrbená, shrbená.

Jak živa jsem neviděla
 na louce jalovce:
 proč by panna opustila
 mládence pro vdovce?

Mládenec je pěkný bílý,
 červený, červený,
 a vdovec je ušpiněný
 od ženy, od ženy.

Z Berounska. — Srov. Čel. II, 29; Suš. 199.

789.

Vdovec.

(Nápěv 499.)

Paňmáma povídala,
 abych si vdovce vzala:
 vdovec má půl srdce,
 půl ho dal nebožce;
 mládenec ten má celý,
 on je se mnou rozdělil.

Z Hradecka.

Paňmáma povídala,
 abych si vdovce vzala:
 že vdovec nepije
 a ženu nebije;
 že má zaschlej žaloudek,
 jako od smoly soudek.

Z Prachenska.

790.

Volba.

(Nápěv 290.)

Já nechci mládence,
 já chci vdovce:
 budu dědit šaty
 po nebožce;
 všechny šaty,
 čepce taky,
 nebude jich třeba
 kupovati.

Z Prachenska.

791.

**Porada zamilovaného
 chudáka.**

(Nápěv 50.)

Nechce mne panenka žádná,
 že je má kapsička prázdná.

Půjdu od panenky k vdově,
 Naplním kapsičky obě.

Do jedné nasypu hrachu,
 nadělám panenkám strachu.

Do druhé si nacpu zeli,
 aby mne panenky chtěly.

Z Berounska. — Srov. Čel. II, 29; Suš. 660.

792.

Krmník.

(Nápěv 448.)

Nad Chraštouci na ty hůrce
 stavějí tam krmník,
 že tam mají stary panny,
 že je budou krmit.

Ta Kolínskejch dala sukni,
 ta kovářouc kabát:
 aby jich tam nedávali,
 že se budou dvávat.

Z Prachenska. — Srov. Krol. II, 21.

793.

Opravdová láska.

Já jsem, lidi, já jsem
miloval jen špásem;
teď jsem myslil opravdu,
musím jíti na faru.

Pane páter! prosím,
klobouk v ruce nosím:
toho špásu nechejte,
s mou milou mě oddejte.

Z Hradecka.

Já jsem, já jsem, já jsem!
miloval jsem špásem:
když jsem začal opravdu,
musil jsem jít na faru.

Falše jsem prosil,
klobouk v ruce nosil,
aby mi to odpustil,
čeho jsem se dopustil.

On odpustit nechce,
až si vezmu děvče:
jest-li si ji nevezmu,
že musím jít na vojnu.

Z Kouřimska.

794.

Chtivá vdavek.*(Nápěv 287.)*

Když jsem šel od lesa stezkou,
potkal jsem panenku hezkou,
skrovnou, nevysokou,
švárnou, černoookou.

Já se jí počal vyptávat,
brzo-li se bude vdávat?

„Já bych se vdávala, ¹⁾
kdyby mně máma dala.

Můj zlatej Jeníčku hezkej,
až půjdeš z hospody, vejskej,
bych tě uslyšela,
srdéčko potěšila.“

Z Berounska.

¹⁾ Ona že ne, že ne,
že si mne neveme.

Počala ode mne běžet,
upadla, zůstala ležet:
ouvej, holka, ouvej!
když jsi upadla, vstávej!

Z Rakovnicka.

795.

Odlouzená milá.*(Nápěv 529.)*

Pod dubem, za dubem
měla jedna dvě
červené jablíčka,
dala jedno mně;
nechtěla mně obě dát,
začala se vymlouvat,
že nemá, že nedá,
že je o ně zle.

Pšeničku jsem zasil,
nebudu jí žít;
pivo jsem dal nalejt,
nebudu ho pít:
holku jsem si namluil,
jinej mně ji odlouдил,
a tak lásce naší
konec učinil.

Z Hradecka. — Mezi první a druhou slohu
vkládá se někdy také píseň, na str. 138
č. 185 položená. Místo druhé slohy zpívají
v Klatovsku tyto dvě:

„Já jsem ti zavdala
jedno jablíčko,
a ty mně za něj dej
svoje srdéčko.“ —
Chceš-li ty mé srdce mít,
musíš za své vyměnit:
pak budu celý tvůj,
má holubičko.

Lásku si slíbíme,
dáme si ruce;
kněz nám je zaváže
k věčné památce.
A tak potom budem sví,
žádný nás nerozdvojí:
já budu tvým mužem,
ty ženkou mojí.

796.

Ženich jurista.

Ten panskej jurista ¹⁾
koupil koně za tři sta,
a kočárek za dvě stě,
že pojedě k nevěstě:
ke který? ke který?
k tý Lenorce kupcovy.

Z Boleslavská.

1) Ten náš malej jurista
má konička za tři sta atd.

797.

Rozmarínka.

(Nápěv 442.)

Na tom Pražským mostě
rozmarínka roste;
žádný jí tam nezalívá,
ona neporoste.¹⁾

Až já tudy půjdu,
zalívat ji budu:
zelenej se rozmarínko,²⁾
já se vdávat budu.

Z Berounská. — Srov. Kol. I, 150.

1) ona přece roste:

2) jest-li se mně zazelená,
já se vdávat (ženit) budu.

Aneb:

ona se mně zazelená,
až se ženit (vdávat) budu.

798.

Porada.

(Nápěv 154.)

Já jsem holka mladá,
vdala bych se ráda:
když nemám povlaky,
peří do nich taky,
jaká pro mě rada?

„Na to nic nedbejme,
jen se přece chťejme:
sešiješ podslamky,
nasypeš řezanky,
nic si nestejskejme!“

Z Berounská. — Srov. Žeg. P. II, 102.

799.

Bohatý kubík.

(Nápěv 288.)

Neboj se, má milá,
neboj se nouze,
však já mám peníze
schovany v strouze;
schovany v strouze,
přikryty drnem:
neboj se, má milá,
však nezahynem.

Neboj se, má milá,
neboj se hladu,
však já mám toлары
schovany v sadu:
toлары v sadu,
pro ty si zajdu:
počkěj jen, má milá,
až je tam najdu!

Z Táborská.

800.

Vdavadlo.

(Nápěv 499.)

Hančičko, vokrúhlej svět:
počkěj na mě sedum let!

„Já nechci, nepočkám,
tebe se nedočkám:

ty jsi malej pohůnek,
já bych se vdávala hned.“

Z Domažlická.

801.

Moudrá rada.*(Nápěv 471.)*

Nevdávej se, má panenko,
až ti bude sto let:
až ti zuby vypadají,
nebudou tě bolet.

Sila vičku na vršíčku,
on jí vzešel oves:
jen ty mi ho, můj holečku,
do stodoly dovez.

Z Berounska. — Tanec „Dupák“ nazvaný.
Srov. Suš. 258.

802.

Ospalka.*(Nápěv 707.)*

Už všechny panny
jdou domů s trávy,
má panenka ještě spí:
bude-li tak spávat,
až se bude vdávat,
což to bude štěstí s ní!

Z Prachenska.

803.

Zlé znamení.*(Nápěv 107.)*

Ještě mne nemáš,
už na mě bubláš;
až mě budeš mít,
pak mě budeš bít!

Z Budějovicka.

804.

Damažkový živůtek.*(Nápěv 218.)*

Na krátce, na dlúze
že já se nevdam,
že já damažkovej
živůtek nemám;

est-li ho nemám,
já si ho zjednám:
tobě to, holečku,
na truc hudělám!

Z Domažlicka.

805.

Nevěsta.*(Nápěv 601.)*

Stála je v zahrádce
v pěkné šněrovačce,
a sukničku měla
štráfovanou,
tvářičky jak plena,
čepeček s pentlema:
bude z tebe, holka,
hezká žena!

Z Prachenska.

806.

Mateřská rada.*(Nápěv 389.)*

Má zlatá maminko!
poraďte hnedlinko,
mám-li si namlouvat,
mám-li se vdát?
„Mé zlaté dítě!
soužili by tě,
že ještě neumíš
postel ustlat.“

Z Prachenska. — Srov. Čel. III, 35.

807.

Odkaz.

Má zlatá maminko!
co to se mnou bude,
jak to se mnou bude,
až se budu vdávat?
„Neboj se, dítě mé!
ani se neraduj:
tvůj milej ti poví,
mne se nesmíš ptávat.“

Z Prachenska. — Srov. Čel. III, 31.

808.

Dobrá rada.*(Nápěv 599.)*

Nic nedbej, jen se vdej,
dokud jsi mladoučká;
jen se vdej, nic nedbej,
dokuds mladá:
až ti zvadnou růže,¹⁾
nedostaneš muže;
nic nedbej, jen se vdej,
dokuds mladá!

Nic nedbej, jen se vdej,
dokud jsi hezoučká;
jen se vdej, nic nedbej,
dokuds hezká:
přijdou na tě časy,
oblezou ti vlasy;
nic nedbej, jen se vdej,
dokuds hezká!

Z Prachenska.

¹⁾ až ti scvrkne kůže.

809.

Volba.*(Nápěv 139.)*

Ach, maminko! jede k nám
mynářův Vašíček:
toho já si nevemu,
je jako střízliček.

Ach, maminko! jede k nám
šafářův Jiríček:
toho já si hned vemu,
je hezkej chlapíček.

Z Jičínska.

810.

Čas ke vdání.*(Nápěv 634.)*

Naše husy jeřabějí:
mámo! já se vdám.
„Nevdávej se, má dceruško!
až je podškubám.“

Z Berounska.

811.

Vymínka vdání.*(Nápěv 578.)*

Řekni, řekni, řekni jí,
ať se vdává, jest-li může;
řekni, řekni, řekni jí,
ať se vdává, může-li:
ať se vdává, jest-li může,
jest-li umí živit muže;
řekni, řekni, řekni jí,
ať se vdává, může-li.

Z Bydžovska.

812.

Chlapík jako pán.*(Nápěv 147.)*

Já bych si tě ráda vzala,
třebas byl podruh:
ale lidí povídají,
že jsi samej dluh.
„Žádny dluchy já nemám,
ani si z nich nedělám:
můj tatíček všecko platí,
já jsem jako pán!

Z Prachenska.

813.

Zlé vdání.*(Nápěv 146.)*

Já bych se vdávala,
naši mi nedají,
žebych se dostala,
kde chleba nemají.

Kde chleba nemají,
koláčů nepečou:
samými brambory
dršky si zatlučou.

Z Tábořska.

814.

Skrovná žádost.*(Nápěv 257.)*

Kdyby mně to pán Bůh dal,
aby si mě dudák vzal:

dudy bych mu nosila,
chleba bych mu prosila;
kdyby mně to pán Bůh dal,
aby mně jen zadudal!

Z Prachenska.

815.

Raněné srdce.

(Nápv 216.)

Pravila jsem, pravila,
že mě láska ranila;
ranila mě střelou prudce,
poranila moje srdce;
pravila jsem, pravila,
že mě láska ranila.

Půjdu se ptát rychtáře,
kdo má platit lékaře?
kdo mou ránu hojit bude?
kdo od rány platit bude?
půjdu se ptát rychtáře,
kdo má platit lékaře.

Ach rychtáři! bolí mě;
povězte mi upřímně,
kterak právo ukazuje,
kdo se střílet osměluje?
kdo má platit lékaře,
když se rána dokáže?

„Vemte sobě lékaře,
ať vám ránu zaváže;
vy za bolest, on od rány
musíte mít zaplacení:
ten, kdo ranil, platit má,
tak mi právo povídá.“

Vy se, pane, mejlíte,
vy mně nerozumíte:
mojí rány vidět není,
já mám srdce prostřeleny;
kterak pak mně pomůže?
srdce vázat nemůže.

„Má panenka rozmilá!
právo s vámi nic nemá:

náš pan farář k tomu káže,
místo srdce ruce váže;
s ním se jděte poradit,
nemám s vámi co činit.“

Z Berounska. Píseň městská.

816.

Bohaté děvče.

(Nápv 210.)

Jest-li já se ten rok nevdám,
lidi řeknou, že nic nemám:
já mám dukáty
v truhle u táty:
poďte, chlapi! já vám je dám.

Z Budějovicka.

817.

Věno.

(Nápv 246.)

I kdo si mě přec veme,
já mu povím upřímně,
co já mám, co já mám
v hrobový truhle:

Mám tam tři homolky
a domovy peroutky,
a taky, a taky
másla na dolky.

Z Prachenska. — Srov. Suš. 672; Včje. I, 185.

818.

Správná holka.

(Nápv 340.)

Lamentací mám na srdci,
to pro mého milého,
že mi včera odpověděl,
a já nemám jiného:
herež, herež! já nic nedbám,
proto já se přece vdám;
a kdo koli za mnou přijde,
nábytek mu všecken dám.

Stary necky, dvě vařečky,
a truhlu rozlámanou;
postel ta je rozbořena
a pokryta peřinou:

na peřině cíchy není,
peři jsem z ní prodala,
a peníze na špacíru
se svým milým propila.

Z Klatovska.

819.

Námluvy.

(Nápěv 70.)

Honzo můj rozmilý,
Honzo, Honzíčku!
ráda bych ti dala
svoji ručičku.

Já jsem holka mladá
od Litoměřic,
lidem jsem podobná,
nestarej se nic.

Andulka mně říkaj',
to je jmeno mý:
neboj se, Honzíčku,
mý panímámy.

Nebudeš nic dělat,
já tě užívím;
jenom špacírovat,
jako kavalír.

Panímáma prála,
že mně něco dá,
bych se nestarala,
co pro mě chová.

Devět liber mrkve,
pytel od mouky,
dva pytlíky viky,
čtyry homolky.

Rozkřapanej hrnec,
čtyry vařejčky,
mísu planejch jablek,
zlámany necky.

Jednu starou truhlu
bez dna, bez víka,
kerou mně slíbila
kmotra Hedvíka.

Na tu naši svatbu
náš táta nám dá
jednu starou vránu,
rohy od vola.

Budem zpívat, Honzo,
Honzo, Honzíčku!
dejte krejcar za tu
krásnou písničku.

Z Litoměřicka.

820.

Smlouva.

(Nápěv 26, 499.)

Ančičko šafařojic!
neříkej tátoji nic:
jenom řekni mámě,
že se spolu známe:
tátoji neříkej nic,
Ančičko šafařojic!

„Honzíčku! příd jenom k nám
a řekni tátoji sám,
aby v tom vůli dal,
nám spolu požehnal;
jen řekni tátoji sám,
až přideš, Honzíčku, k nám.“

Ančičko! přec se lekám,
když si na to zpomínám:
co řekne pantáta,
kterak mě přivítá?
když si na to zpomínám,
Andulko, vždy se lekám!

„Proč by tě nepřivítal,
když panímámě říkal:
žeby tě rád viděl,
abys k němu přišel,
sám panímámě říkal —
proč by tě nepřivítal?“

Jest-li že ty budeš má,
jestli šťastni budem obá:
budem se milovat,
společně pracovat;
jak šťastni budem obá,
až budeš, Ančičko, má!

Z Klatovska. — Srov. str. 180 pís. 150.

Pisně a říkadla svatebni.

Obyčeje svatební lidu selského v Čechách, kde ještě je zúplna zachovávají, všude jsou tytéž, jen u věcech nepodstatných časem a místem od obecného pravidla se uchylujíce. Se všemi slavnostmi vždy ještě se vedou svatby selské v jižních krajích českých, ze jmena v Klatovsku a v Plzensku; pročež také v následujícím vypsání k těmto dvěma krajům zvláště hledíno.

Každá rádnější svatba selská má svého řečníka neb tlumače (starosvata), muže již pokročilejšího v letech, obratného a vtipného, kterýž obyčejně z jistého platu při ní všecko řídí a hosty obveseluje. Vůbec říkají jemu „plampač“, v krajích severních také „družba“. Naproti tomu v jižních krajích „družbou“ slove ten, jemuž jinak také dějí „mládenec“, totiž neženatý druh neb kamarád ženichův, jenž nevěstu doprovází k oltáři. Nápodobně „družkou“ neb „družičkou“ nazývají pannu, kterou nevěsta sobě zvolí, aby ženicha k oltáři doprovodila. Jest-li více družek, musí každá svého mládence míti. Ostatní hosté svatební mužští jmenují se „svatové“ a ženy „svatbí“; starší pak žena, kteráž nevěstu mívá v opatrování, slove „starosvatbí“. Řádná svatba trvá plně tři dni.

Zvaní.

Asi na týden před oddavkami chodí „zváči“ zvat sousedův a příbuzných obojí strany na svatbu. Jsou obyčejně dva, totiž řečník a mládenec, oba majíce na levé ruce prut rozmaríný, červenou stužkou přivá-

zaný, anebo prut rozmarínový stužkou ozdobený v ruce držíce. V Klatovsku a v Plzensku chodí plampač, maje s sebou místo mládence asi dvanáctiletého chlapce. Když zváči vstoupí do světnice, promluví řečník takto:

„Pochválen buď pán Ježíš Kristus! Slovučné a vzácné poctivosti pane sousede a paní sousedo! doufám, že vstoupení naše s tímto ctným mláďencem do příbytku vašeho v dobré obrátíte, též toto mé sprosté promluvení ode mne náchylně přijmete. Přináším zprávu, že poctivý mláďenec . . . (jmenuje jej) umnil sobě svůj svobodný stav mládenecký proměnití a v stav svatého manželstva vstoupiti; ku kterémužto stavu oblíbil sobě za manželku poctivou pannu . . ., vlastní deuru váženého souseda . . . poctivé obce . . . I uznávajíce nastávající manželé a jich rodiče, že takový sňatek svatební bez vzácných pánů sousedů a přátel, jak domácích tak přespólních, pořádně konán a zřízen býti nemůže, vzkládají námi svou žádost na vás, abyste tu lásku křesťanskou jim prokázali, cestu k nim, dá pán Bůh, dne . . . vážili, a ku potvrzení jich svatebního sňatku je doprovoditi si nestížili, a pak z chrámu Páně zase do příbytku slovutného muže . . . do poctivé obce . . . za vzácné a milé hosty najíti se dali; začež oni i my, jakožto jich služebníci, snažně a uctivě žádáme.“

V Klatovsku zve řečník takto:

„Vzácný a vážený pane hospodáři a paní hospodyně! dovolte mi

s tímto poctivým mládencem do příbytku vašeho vstoupiti. Uctivé pozdravení a pozvání mám vyříditi vám od . . ., abyste, dá-li pán Bůh, příští outerý sobě nelenovali je do chrámu Páně k svatbě doprovoditi, z chrámu Páně pak do jich příbytku na trochu hovězí polivky a kousek hovězího masa se dostaviti; k čemuž oni i my dva vás slušně a uctivě zveme.“

Kdo jsa pozván, na svatbu přijíti hodlá, pošle nevěstě přídavek na oběd, totiž: maso, drůbež, mouku, máslo, mléko, suché ovoce a p., začož nevěsta zase každému odešle koláče, kterých však sama dělati nesmí, aby, prý, brzy nesešedivěla.

Zastaveníčko.

V pondělí před svatbou u večer, když družičky u nevěsty vijí věnečky, přivede ženich a družba hudebníky, aby nevěstě pod okny zahráli. Hudebníci — v Plzensku obyčejně toliko dva, dudák a houdek — hrají, družba zpívá, a nevěsta, v komoře zavřena, pláče. Mimo příhodné písně milostné, jako:

„Pod našima okny“ (str. 123, č. 123),

„Stojím pod okny“ (str. 128, č. 142),

„Pod okýnkem jsem stával“ (str. 130, č. 154),

„Vím já domeček (str. 186, č. 353) a j. zpívají se při té příležitosti zvláště tyto:

1.

Holubička.

(Nápěv 239, 240.)

Kdes holubičko

lítala,

žes sobě líčko,

krásné peříčko

zrousala?

„Lítala jsem já
přes hory,
svému milému,
roztomilému
na vzdory.“

Budeš-li ještě
lítati,
budu já na tě,
má holubičko,
líkati.

Políknu na tě
ječný klas:
dostanu já tě,
má holubičko,
brzo zas.

Políknu na tě
žitíčko,
dostanu já tě,
má holubičko,
brzičko.

Políknu na tě
do kvítí,
dostanu já tě,
má holubičko,
do síti.

Políknu na tě
na buku,
dostanu já tě,
má holubičko,
za ruku.

Dostanu já tě,
za ruku:
nepustím já tě,
má holubičko,
do roku.

Dostanu já tě
za obě:
nepustím já tě
má holubičko,
až v hrobě.

Z Hradecka. — Srov. Suš. 250; Čel. I, 79; Kol. II, 131. — Píseň tato, jakož jest oblíbená v celých Čechách, zpívá se také, a zvláště ku konci s rozličnými proměnami, kteréž ovšem všecy k cíli jednomu směřují; tak na př.:

2.

Nadějná láska.*(Nápěv 407, 408.)*

Nade mlejnem
je háječek:
tam se prochází,
šátečkem hází
můj holeček.

Na hlavě má
černý klobouk:
nemůže na tě,
mé dítě zlaté,
zapomenout!

Pod kloboučkem
černé vlásky:
nemůžu já tě,
mé dítě zlaté,
pustit z lásky.

Pod vláskama
bílé čelo:
kterak by se mně
mé zlaté dítě
nelíbilo?

Pod čeličkem
modré oči,
kterýma po mně
mé zlaté dítě
vždycky točí.

Točí, točí,
točit bude,
pokud k oltáři
před božskou tváří
neklekneme.

A když kleknem
oba spolu:
štola nás spojí,
že budem svoji —
půjdem domů.

Domů přijdem,¹⁾
k stolu sednem,
a panímámě
za její dceru
poděkujem.

„Děkuju vám,
ruce libám,
že jste mi daly
a vychovaly,
co já rád mám.“

Z Klatovska. — Srov. Suš. 281.

¹⁾ Půjdem domů,
sednem k stolu,
budem pít zdraví
naší paňmámy
za tu dceru.

(Nápěv 409.)

U Kláštera
je háječek:
tam se mně točí,
má černé oči,
můj holeček.

Na hlavě má
bílej klobouk:
nemůžu na tě,
můj zlatej chlapče,
zapomenout.

Pod kloboučkem
černy vlásky:
škoda by bylo,
můj zlatej chlapče,
naší lásky!

Pod vláskami
má obůči:
vem si mě pěkně,
můj zlatej chlapče,
do náručí.

Pod obůčím
oči černy:
ty jsi mé celé,
můj zlatej chlapče,
potěšení.

Z Budějovicka.

3.

Ponavržení.*(Nápěv 216.)*

Jeteličku, jeteli!
 má panenka, chcete-li,
 půjdem spolu na procházku,
 na kancelář pro ohlášku;
 jeteli, ach jeteli!

Jeteličku, jeteli!
 má panenka, chcete-li,
 půjdem spolu před faráře,
 on nám štolou ruce sváže;
 jeteli, ach jeteli!

Z Jičínska a z Berounska.— Srov. Čel III, 46.

4.

Soud a smír.*(Nápěv 373.)*

Má zlatá Aněička
 v komůrce spí,
 Honziček holeček
 připíjel jí:
 Ančko mé dítě!
 tu máte, píte
 moje zdraví!

„Proč pak bych já vaše
 zdraví pila?
 když já nejsem žádná
 vaše milá:
 Honzičku dítě,
 vy mě šidíte² II
 mně pravila.

Budeme se soudit
 u rychtáře,
 u toho, co bydlí
 v naší faře:
 on veme štolu,
 sváže nás spolu
 u oltáře.

Budeme se spolu
 milovati,
 ty budeš šít a já
 kolibati:

a tak vesele
 budem u sebe
 až do smrti.

Z Budějovicka.

5.

Jízda k milé.*(Nápěv 209.)*

Však já si ještě to
 dovedu,
 že já za mou milou
 pojedou.

Pěknejma koničky
 vranejma,
 kterejma jsem jezdil
 do mlejna.

Do mlejna, ze mlejna
 zas domů,
 zrovna mej panence
 do dvoru.

Z Prachenska.

6.

Žnečka.

Žni, můj srpečku
 zlatičký,
 nažni koničkům
 travičky:
 koničky bílé
 až na dvě míle
 šlapaly s milým
 chodníčky.

Žni, můj srpečku,
 k poslední,
 však zejtra už mě
 odvezou:
 koničky bílé
 až na dvě míle
 s veselou svatbou
 pojedou.

Z Prachenska.— Srov. Čel. III, 21.

7.

Jívová voda.

Teče voda jívová,
jívová,
Pavlišovům do dvora,
do dvora.

Kdo tu vodu zastaví,
zastaví,
Mařenku si namluví,
namluví.

Já tu vodu zastavím,
zastavím,
Mařenku si namluvím,
namluvím.

Z Táborska.

8.

Košile.

(Nápěv 550.)

Ten Kouteckej zámek,
z daleka ho vidět,
šije tam má milá,
šije košili:

já tam za ní pudu,
milovat ji budu,
a já si ji vezmu
za hospodyní.

Z Domažlicka.

9.

Košilka.

(Nápěv 326.)

Čí je to ta dívčí, čí je,
co mi tu košilku šije?
čí je to ta holka malá,
co mi tu košilku dala?

Z Domažlicka.

Po třetí, po čtvrté písni vyjde hospodář a pozve všechny do stavení, řka:

„Vítám vás, švární mládenci! vejďte do senci (do světnice), abyste

po daleké cestě sobě odpočinuli a něčím se občerstvili.“

Ve světnici je častuje pivem a koláči. Zatím sejde se více mladé chasy ze sousedstva a z přibuzenstva, družba přivede z komory nevěstu a počnou tančiti.

10.

Pozvání a volba.

(Nápěv 469.)

Nestájte, mládenci, pod okny,
pojdte radš do světnice:
jest-li vás nožičky bolejí,
sedněte na židlice.

My jsme k vám nepřišli posedět,
my jsme se přišli poptat:
vy máte tři hezké děvčata,
můžem-li jednu dostat.

Neber si, Jeničku, takovou,
která je tuze pyšná:
ona by snad ani za tebou
ze dveří ven nevyšla.

Neber si, Jeničku, takovou,
která je zamračená:
ona by se na tě mračila
od rána do večera.

Z Chrudímska a z Plzenska.

11.

Kadeřavé vlásky.

(Nápěv 164.)

Vdávat se mám
a já nechci,
musela bych chodit
v bílým čepci.

Mámť já vlásky
kadeřavy,
růžovou pentličkou
propřítany.

Z Klatovska.

*

12.

Odloužená milá.

(Nápěv 499.)

Když jsem já pod okny stál,
nesměl jsem vejti dál:
jak pěkně troubili,
mou milou loudili,
já nesměl do světnice —
což jsem měl těžky srdce!

Z Hradecka.

(Nápěv 614, 715.)

Když jsem šel okolo vrat,
slyšel jsem muziku hrát:
trubači troubili,
mou milou loudili,
já musil pod okny stát.

Z Klatovska.

Svolávání hostů.

V úterý, den svatební, časně z rána jde družba (mládenec) ještě jednou všech hostů pozvat a na veselku svolat. Když do kterého statku vejde, promluví takto:

„Slovutný pane hospodáři! šetrně žádám, abyste toto mé vstoupení do příbytku vašeho v dobré obrátili. Vzkazují vám pan otec i paní matka jedné i druhé strany, jakož i pan ženich s pannou nevěstou šťastný a dobrý den. A jakož vám již oznámeno bylo o tom svatebním sňatku, kterýž dnešního dne vykonán býti má; protož se vši uctivostí ještě prosí, abyste tu cestu s nimi do chrámu Páně vážili a potom po církevním potvrzení toho manželstva do příbytku poctivého souseda . . . spolu s jinými pány hosty laskavě najíti se dali. Což já na místě jich uctivě přednášeje, laskavý pane hospodáři! bez pochybování doufám, že jich neoslyšíte.“

Tu také družba hledí vyzvědět, kdo z toho domu na svatbu půjde a kdo nepůjde, aby rodičům nevěstiny, kteří toho dne strojí hostinu, mohl dáti zprávu.

Zatím, co se hosté do domu ženichova scházejí a sjíždějí, jde družba s jiným mláďencem, vezmouce s sebou hudbu, pro družičku, kterouž družba takto vyprošuje:

„Poněvadž, nejmilejší panímámo! ti nastávající manželé, co jsou před sebe vzali, dnešního dne vykonati miní, a vám dobře povědomo jest, že dle starobylého obyčeje potřebují počestné družičky, kterou mi zde v tomto příbytku hledati poručili: pročež já, spolu s tímto šlechetným panicem mláďencem, se vši uctivostí a ponížeností za ni žádám; a proto také pány muzikanty s sebou jsem vzal, věda že to nadarmo nebude, jakož i doufáme, že se také mezi nás najíti dáte.“

Jest-li více družiček, musí každá svého mláďence míti, který týmž spůsobem si ji vyprosí a potom s hudbou k nevěstě doprovodí.

Když hosté do příbytku ženichova již se byli sešli a tu posnidali (polívku z jitrnic s kroupami a jelita), promluví k nim družba takto:

„Slovutní a vzácně vážení páni, panicové i panny! z příčiny té svedl jsem vás do příbytku tohoto, že zde přítomný panic . . . uctivě vás za to žádá, abyste s ním pro jeho nejmilejší nevěstu, šlechetnou pannu . . . cestu vážili a ten jich manželský sňatek svou laskavou přítomností ozdobili. A že jste všickni přítomni již úmysl svůj a vůli k tomu projevíli a sem najíti se dali, za to vám pan otec, paní matka i pan ženich co nejrůzněji děkují.“

Potom otec i matka vstanou od stolu, ženich před nimi klekne, a rodiče mu dají své požehnání; načež dva mladí mužové ženicha mezi sebe vezmou a celá společnost ubírá se pro nevěstu.

Cesta pro nevěstu.

Jest-li nevěsta přespolní, jedou pro ni na žebřinovém voze, k němuž čtvero koní zapřaženo jest. Někdy ženich a mladý lid před vozem jedou na koních. Hudba hraje, muži výskají, střilejí z bandytek a ženy zpívají.

13.

Pochod.

(Nápěv 97.)

Čtyry koně jdou
tamhle za vodou
pro mou nejmilejší,
tamhle za vodou
čtyry koně jdou
pro mou milou.

Z Klatovska.

14.

Porada.

(Nápěv 364.)

Má milá slouží za vodou,
já zase sloužím za druhou:
kterak já si poradit mám,
bych mou panenku dostal k nám?

Koupím si veslo slonové,
stříbrem, zlatem okované,
a sednu si na lodičku,
pojedu pro svou holčičku.

Z Berounska.

15.

Pro milého nic těžkého.

(Nápěv 64.)

Byť přšelo, jen se lilo,
za těžký by mi nebylo
do Čimelic do kostela:
viděla bych, co bych chtěla.

Viděla bych černy oči,
co se po mně vždycky točí;
točí, točí, točit budou —
dá-li pán Bůh, moje budou.

*

Jak je ta lítost veliká,
když chlapce holka zanechá:
oba těžky srdce mají,
když na sebe zpominají.

Z Prachenska. — Srov. Krol. II, 240.

16.

Dukát.

(Nápěv 434.)

Na těch Klenovskejch paloučkách,
na těch Klenovskejch lukách
ztratil Jeníček dukátek,
ztratil Jeníček dukát.

Jdi ho, má milá, hledati,
jdi ho, má milá, hledat:
jest-li ten dukátek najdeš,
dáme se za něj oddat.

Z Klatovska.

*

Na těch Lázeckejch lukách
ztratil Tomášek dukát:
„Jdi ho, má milá, hledat,
dáme se spolu oddat.“

Andulka dukát našla,
panu faráři nesla:
„Tu máš, faráři, oddej,
vždyť je Tomášek hodnej.“

Z Prachenska.

17.

Maličká nevěsta.

(Nápěv 311.)

Má zlatá Ančička!
co pak's tak maličká?
jako by nebyla
tři léta vlašička.

Tři léta vlažička,
sedm let dešťíček:
že za tebou chodil
šenkýřouc Honzíček.

Z Prachenska.

18.

Lipka a láska.

(Nápěv 566.)

Žádná není tak maličká
jako já,
přece se mně suchá lipka
zelená;
zelenej se, suchá lipko,
zelenej:
jen se na mě, můj holečku,
nehněvej!

Proto jsem si kanafasku
koupila,
abych se ti, můj holečku,
líbila:
na strakatou, na zelenou,
na bílou,
abys i mně nechodíval
za jinou.

Z Klatovska.

19.

Libost.

(Nápěv 311.)

Můj zlatej Honzíčku,
malovany dítě:
kdybys nebyl hezkej,
nevzala bych si tě.

Ale že jsi hezkej,
proto si tě vemu,
za ručičku si tě
k oltáři povedu.

Kdyby ty jsi neměl
těch černejch očíček,
nedávala bych ti
já tolik hubiček.

Z Prachenska.

20.

Vymínka.

(Nápěv 264.)

Chceš-li mě, holečku,
chceš-li mě mít,
nesmíš mne tejrávat,
ani mne bít:
budeš-li mě tejrát
nebo bítat,
bude se matička
smutně dívat.

Z Prachenska.

21.

Střelba.

(Nápěv 577.)

Pansky pachole,
půjč mi pistole,
já si dám jednu rátku:
aby slyšela
holka má milá
až do panskýho zámku.

Z Tábořska.

22.

Očekávání.

(Nápěv 432.)

Náš kohoutek kokrhá, kokrhá,
bude brzo ráno:
můj Jeníček zpomíná, zpomíná
na mě, panímámo!
kýž je možná tobě,
potěšení moje,
hubičku dáti!

Panímámo vstávejte, vstávejte,
pantáta vás volá;
snídaníčko chystejte, chystejte,
bude u nás svatba:
já se budu vdávat,
musím brzo vstávat
ráno, raničko.

Můj Jeníček jede k nám, jede
k nám,
tamhle od háječku;
věru, já ho dobře znám, dobře
znám,
po vraném koničku:
jenom pospěš hodně,
potěšení moje,
ráda tě vidím.

Ráda tomu, ráda jsem, ráda jsem,
srdce ve mně skáče;
můj oumysl potěšen, potěšen,
pro tebe, můj chlapče:
nebudu se hávat,
žebych měla spávat
sama jediná.

Z Plzenska. — Srov. Čel. I, 3.

Příchod.

Přijdouce k domu, kde nevěsta
přebývá, naleznou dvěře zavřené;
družba jde a klepe, aby otevřeno
bylo. V písni následující zpívají sva-
tebčané, kteří přicházejí s ženichem,
venku před domem první slohu, a
hosté, kteří jsou ve stavení s nevě-
stou, odpovídají slohou druhou.

23.

Přípověď.

(Nápěv 194.)

Deme, deme, deme, deme,
deme, deme, deme, deme,
deme, deme, deme, deme,
deme, deme k vám:
dáte-li nám vaši ceru,
dáte-li nám vaši ceru,
dáte-li nám vaši ceru,
dáte-li ji nám?

„Dáme, dáme, dáme rádi,
chovali jsme vám ji z mládí,
dáme, dáme, dáme rádi,
dáme my ji vám:

proč bysme vám ji nedali,
když jsme vám ji vychovali?
pote si jen pro ni, pote,
pote, pote k nám!

Z Domažlicka.

24.

Pozdravení.

(Nápěv 120.)

Pochválen pán Ježíš Kristus!
my jsme k vám přijeli,
dáte-li nám vaši dceru,
abysme věděli:
dáte, či nedáte?
nyněko nám povězte,
abysme se obrátili,
pokud jsme na cestě.

Z Prachenska.

Na to vyjdou rodiče nevěstiny
ven hostův uvítat, a družba promluví
k nim takto:

„Vzácně vážený pane otče a paní
matko! zdraví a všeho dobrého vám
od Boha srdečně přejeme, i abyste
mně s těmito poctivými pány, paní-
mi, panici a pannami do příbytku
vašeho dovolili vstoupiti, za to vás
všickni vespolek uctivě žádáme.“

Prvé nežli hosté do stavení vstoupí,
zavrou se ženy a družky s nevěstou
do komory, a tu jí domlouvají, aby
hleděla ženicha spatřiti prvé než on
ji uhlídá, neb že tím způsobem nad
ním dostane doma vládu.

25.

Muziky.

(Nápěv 84.)

Už jedou muziky
ke dvoru!
kam se jim schovám,
matičko moje,
do domu?

„Kdy jsi se jim chtěla
schovávat,

neměla jsi jim,
dceruško moje,
slibovat.“

Já neslíbila jen
jednomu :
svému milému
roztomilému,
věrnému.

Kdo pak mě tam bude
šidívat ?
vždyť já k vám budu,
matičko moje,
chodívat !

„Přijdeš sem jen jednou
za tejdén :
a lidi řeknou,
že jsi tu pořád
každěj den !“

Dvanácte trubačů
troubilo,
dvanáct mláďenců
a krásných panen
sloužilo.

Hrajte mně muziky
vesele,
dokud mám ještě
zelenej věnec
na hlavě !

Až toho věnečku
pozbudu,
do roka, do dne
veselá ještě
nebudu !

Z Plzenska. — Srov. Čel. I, 79; II, 19; Kol.
I, 247.

26.

Schování.

(Nápěv 363.)

Andulko schovej se,
nepřítel blíží se :
jest-li se neschováš,
vemou ti, kde co máš :
prstýnek na ruce.

„Já jsem se schovala,
stýblem zastrčila :
oni se dostali,
všecko mně pobrali,
kde jsem já co měla.“

Z Tábořska. — Srov. Suš. 60.

Když hosté do světnice vejdou,
promluví družba, maje ženicha po
pravé ruce své, k rodičům nevěsti-
ným takto :

„Slovutný, vzácně vážený pane
otče a paní matko ! jakož vám pově-
domo jest, že tuto přítomný pan že-
nich před některým časem s malým
počtem lidu navštívil vás, v příčině
té, že jest umínil sobě v stav svatého
manželstva s vaší nejmilejší dceru-
škou vstoupiti ; protož dnes u větším
počtu s těmito poctivými pány hosty
přichází, aby ten sňatek svatební
tím více k jeho i k vaší radosti byl
ozdoben. Což aby se tím spíše vy-
konalo, a já abych etnou a šle-
chetnou pannu nevěstu sem mohl
přivesti, uctivě za povolení žádám.“

Dostav povolení, jde se svými
hosty a s hudbou, nesa koláč, ku
komoře, kde nevěsta zavřena jest.
Koláčem nazývají bochník aneb i
věnec z těsta koláčového udělaný a
po vrchu rozličnými podobami, toli-
kéž z těsta, t. květy, ptáčky, děfátky
a j. vykládaný, ježž byly ženy u že-
nicha upekly, a pozlátkem jej pole-
pivše i ratolestmi ozdobivše s sebou
přivezly. Před komorou stoje a na
dvěře fukaje, zpívá k hudbě takto :

27.

Smlouva o nevěstu.

(Nápěv 673.)

Jaké to trápení
mám smutný na zemi :
bolí mě, bolí hlavička
pro mé potěšení !

Teče voda, teče
na ty nový mlejny:
což je těžko milovati,
co k libosti není!

Co k libosti bylo,
to mě opustilo;
v dalekých širých krajinách
mne je zanechalo.

Chodil jsem po horách
v dalekých krajinách,
všude volal jsem: Má milá!
kam jsi se poděla?

Přijdu v tu krajinu,
slyšel jsem novinu,
že moje milá zůstává
zde tuto hodinu.

Andulko má milá!
jsi-li tak upřímná,
vyjdi ty ven na slovíčko,
tvůj milej tě volá!

Tušim, tuším, tuším,
že já odtud musím:
kterou jsem pannu miloval,
tu opustit musím.

Snadno ji opustím,
a když jinou nemám,
vyjdu si já na vršiček,
na jinou zavolám!

Rybíčky v hlubinách,
pláčekové v huštinách,
a moje zlaté panenky
v hlubokých komorách.

Kuřátka na hře,
děvčátka v komoře:
a vy zlaté panímámy,
otevřete dvěře!

Dvěře jsou zavřeny,
stýblem zastrčeny,
a ty zlaté panímámy
otevřít nechtějí.

Ale se nestarám,
výplatu v ruce mám:
jen mi nevěstu vydejte,
dobře zaplatím vám.

Jsem družba zjednaný,
k vám posel vyslaný,
chei si nevěstu vyplatit
tvrdými tolary.

Dvěře otevřete,
nevěstu vydejte,
ať ji odevzdám ženichu,
víe neprodlivejte.

Nevěsto, pojdte k nám,
ať vás ženichu dám:
už žádný vás nerozvede,
až někdy pán Bůh sám.

Už vás nerozvede,
ani nerozloučí,
až na smrtelné posteli
pán Bůh všemohoucí.

Z Tábořska. — Srov. str. 223, č. 480.

Na to družka v komoře s nevěstou
zavřená odpovídá písní následující:

28.

Porada.
(Nápěv 48.)

Jdi jen, družbo, do komory,
nevěsta za dveřmi stojí,
pěkným bílým šátkem sobě
hutírá vočička vobě.

Vem ji jenom za ručičku,
přiveď ty ji před mamičku,
haby jí to vodpustila,
v čem vona jí hublžila.

Z Domažlicka.

Místo písní a hudby mluví někdy
družba, fukaje na dvěře, k zavřeným
družkám i ženám takto:

Ctné a šlechetné panny družičky
i mnoho vzácné paničky!
prosím, nám za zlé nemějte
a na mou řeč pozor dejte:

jezdili jsme přes hory a doliny,
přes pole a křoviny,
všude se ptajíce,
všude hledajíce
jistého vzácného pokladu;
až nám dobří lidé dali radu,
žebý se nacházel v tomto příbytku
a zvláště v tomto pokojíčku;
okolo něho pak samy
že jsou jenom krásné panny,
i vzácné paní eo komornice,
toho pokladu ostríhající.
Nechceme my ho žádnou zlou vůlí,
ani spurnými slovy dobývatí,
ani železnými sochory vypačovati:
nýbrž máme dar připravený,
stříbrem a zlatem okrášlený,
kterýžto jak jenom uhlídáte,
doufám, že nám ten váš poklad dáte.
Jen nezdržujte dlouho naši žádost,
ať se rozmnoží všech přítomných
radost.

Na to sousedka některá v komoře
odpoví:

Vítáme vás, pání milí!
víme, k jakému jste cíli
sem v tento dům se přibrali,
že jste pokladu hledali,
jenž jest v tom pokoji samém,
to u prostřed krásných panen.
Ale však to máte znáti:
co vy chcete za něj dáti,
že se nemůž vyrovnati
žádný dar, byt i byl zlatý.
A však jsme se dověděly,
že byste vy s sebou měli
také krásného ženicha,
jenž pro ten poklad pospichá:
jemu my jej chceme dáti,
aby se moh' radovati
z jeho krásy, z jeho tváří,
a šel s ním nyní k oltáři.
My pak za to propuštění
chceme mítí zaplacení;
však co byste dáti chtěli,

ještě jsme nic neviděly;
ale když to uhlídáme,
teprv vám ten poklad dáme.

Po mnohém smlouvání ženy, přijmouce výplatu, dvéře otevrou, a družba vejda do komory řekne:

„Ctné a šlechetné panny družičky i také vzácné paní matky! uctivě a šetrně vás žádám, aby tato ctná panna nevěsta mně byla vydána a laskavě vámi doprovovena.“

Po té vezme družba nevěstu pod jednou a družka pod druhou paždí a vedou ji do světnice, zpívající:

29.

Dobré vychování.

(Nápěv 141.)

Est-li jsi, Hančičko,
z dobrýho chování,
ty budeš naříkat,
až pudeš vod mámy.

Vod mámy, vod mámy,
vod zlatý mamičky:
ty budeš hutírat
svý černý vočičky.

Vod mámy, vod mámy,
vod svýho tatička:
ty budeš spominat
na jeho slovíčka!

Z Domažlicka.

Ve světnici klekne ženich s nevěstou před rodiči nevěstinými, kteří u prostřed hostů stojí, a družba promluví takto:

„Nejmilejší pane otče a paní matko! na místě těchto dítek vašich s uctivostí žádám vás za vaše otcovské i mateřské požehnání.“

„Požehnání Boha všemohoucího, Otce †, Syna †, i Ducha svatého †, vstoupíž na vás a zůstaň s vámi vždycky. Amen.“

Nevěsta políbí rodičům noby a s pláčem děkuje jim za své vcho-
vání:

„Zaplat vám pán Bůh všecky vaše kroky, co jste kdy pro mě udělali! a pro pána Boha vás prosím, jest-li se mně ten stav manželský nepovede, neopouštějte mne!“

Po té vstane, obejmě ženicha a políbí jej; ženich pak políbí rodičům nevěstiným ruku a řekne:

„Zaplat vám to pán Bůh, že jste mně vaši dceru dobře vchovali a k dobrému ji vedli!“

30.

Poděkování rodičům.*(Nápěv 550.)*

Inčko vám děkuju
za vaši dcerušku,
inčko vám děkuju
za vaši dceru:

že jste mně ji dali,
mně ji vchovali,
inčko já vám za ni
pěkně děkuju.

Z Domažlicka.

Nemá-li nevěsta již otce nebo matky na živě, bratr její neb sestra jí požehná; pakli ani těch není, vykoná tu službu nejbližší příbuzný nebo příbuzná.

31.

Nevěsta sirota.*(Nápěv 763.)*

Bože mne polituj!
kde je můj tatíček?
už na něm vyrůstá
zelený trávníček.

Zelený trávníček,
žlutý karafját:
škoda vás tatíčku,
škoda vás nastokrát!

Bože mne polituj!
kde je má mamička?
už na ní vyrůstá
zelená travička!

Zelená travička
bílým kvítkem květe:
už mne, má mamičko,
vdávat nebudete!

Ach nemám mamičky,
nemám už tatíčka:
mám jenom sestřičku
a toho bratříčka.

Bože mne polituj!
kam se obrátit mám?
komu požaluju,
když rodičů nemám?

Požalovala bych
svému bratříčkovi:
přec to tak nebude
jako tatíčkovi!

Požalovala bych
své milé sestřičce:
přec to tak nebude,
jako své mamičce.

Za kamenným plotem
zpívá tam slaviček:
že tam odpočívá
můj zlatý tatíček.

Za kamenným plotem
lítá holubička:
že tam odpočívá
má zlatá mamička.

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 489, 498.

32.

Požehnání sirotě.

Och tatíčku, vstávejte!
och můj tatíčku! z hrobu vstávejte,
požehnání nám dejte.

Och mamičko, vstávejte!
och má mamičko! z hrobu vstávejte,
požehnání nám dejte.

*

„Dcero, dcero, nevolej!¹⁾
och má dcero! na mě nevolej,²⁾
těžkosti mi nedělej.

Jsem od tebe daleko,
och jsem od tebe tuze daleko,
ležím v hrobě hluboko!“

Z Klatovska.

1) Synu, synu nevolej!

2) och má dcero, na nás nevolej atd.

Šátek a kytku.

Prvé než odejdou do kostela, přinese družička ženichovi na bílém talíři pěkný kapesní šátek, uměle složený, ve kterém zastrčen jest dlouhý prut rozmaríny, pozlátkem polepený a barevnými stužkami obvázaný, řkouc:

„Vítám vás všecy ve spole,
jak domácí tak i přes pole:
kdyby vás bylo sto a padesát,
přeci vám chci každému po ky-
tičce dát;

a kdyby tu byl můj znejmilejší,
dostal by tu nejhezkejší!

A vy pane ženichu! tuhle vám posílá vaše znejmilejší ten šáteček a tu kytičku. Co vám je milejší: ten šáteček a ta kytička, anebo panna nevěstička?“

Ženich odpoví: „Všecko vespolek.“

Družka: „To mi se, pane ženichu! na vás líbí, že ode mne všecko vespolek přijímáte a ničím nepohrdáte:

tu máte šáteček,
a v tom šátečku kvítí,
ať se vás ta láska chytí
i ať se drží vás až do smrti.

A dej vám pán Bůh štěstí —
a mně taky tak! — A vy páni muzi-
kanti, zostra zahrajte!“

Mezi tím, co hudei hrají, připne družička ženichovi kytku na klo-
bouk. Potom přinese družbovi také

takový šátek s prutem rozmaríny,
řkouc:

„A vy pane družbo! tu vám dávám
ten šáteček a tu kytičku;
a nemáte-li dost, ještě vám dám
až na večer sladkou hubičku.“

A pak i také jemu kytku připne.
Ostatní hosté, mužští i ženské, jen
po malém proutku rozmaríny do-
stanou.

Cesta do kostela.

Potom ubírají se do kostela: hud-
ba napřed, za ní nevěsta s družbou
(s mládencem), družička s ženichem,
a pak ostatní svatebčané, mužští na-
před a ženy za nimi. Místem (okolo
Přeštic) jde před hudbou nejprvé
tlumač, máje v mošně šátek, kytku a
živou slepič, darem duchovnímu,
jenž bude oddávati. Jest-li kostel
příliš daleko, jedou na koních a na
vozích čtyřmi zapřažených. Nevěsta
po celé cestě pláče a ženy (svatbí)
zpívají.

Jedouce po vsi, házejí s vozů
lidem koláče, jež před odjezdem byli
sebrali se stolů. Někdy k tomu končí
zvláště napekou malých koláčků, jimž
říkají „metačky“.

K oddávkám musí nevěsta nové
šaty míti, aby prý potom také nové
mívala; ale nemají býti ani modré,
ani černé: modrá barva prý zvěstuje,
že se té manželce zle povede, a čer-
ná, že často bude od muže bita.

33.

Jízda do kostela.

(Nápěv 337.)

Kůň vraný, sedlaný,
pod červenou dekou:
děvče namluveny,
pěkně přistrojeny,
jen k oltáři kleknout.

K oltáři přikleknou,
kněz jim ruce sváže:
do nejdlejší smrti
žádněj jich nezvrátí,
žádněj nerozváže.

Z Budějovicka.

34.

Pozdravení.

(Nápěv 699.)

Už mou milou na oddavky vedou,
už jsou s ní tam na vršíčku:
dej ti pán Bůh štěstí,
mý děvčátko hezký!

„Dejž to pán Bůh, můj Jeničku!“

Z Klatovska. — Srov. Čel. III, 34.

35.

Ještě nejsem tvoje.

(Nápěv 698.)

Už mou milou do kostela vedou:
tenkrát jsi, má panenke,
tenkrát jsi má!
„Ještě nejsem, můj nejmilejší,
ještě jsem paňmámina.“

Už mou milou k oltáři vedou:
tenkrát jsi, má panenke,
tenkrát jsi má!
„Ještě nejsem, můj nejmilejší,
ještě jsem paňmámina!“

Z Berounska. — Srov. str. 303, č. 45; Suš. 430;
Žeg. P. 40; Vóje. II, 114; Sach. III, 134,
622; II, Luž. 248.

36.

Hezká hospodyňka.

(Nápěv 84, 85.)

Což se mně, má milá,
hezká zdáš!
budeš-li tak hezká,
až se vdáš?
„Ještě hezčejší,
můj nejmilejší;
vem si mě, vem si mě,
uhlídáš!“

Což se mně, má milá,
hezká zdáš!
co pak ti máti dá,
až se vdáš?
„Krávu s telátkem,
ovci s jehňátkem,
strakatou slepičku
s kuřátkem.“

„Vem si mě, můj milej,
vem, vem, vem!
dobrá hospodyňka
jsem, jsem, jsem:
já ráno vstávám,
kravičkám dávám;
kuželíček každěj den
vyprádám.“

Z Berounska. — Srov. Čel. II, 3.

(Nápěv 290.)

Můj zlatej Honzíčku!
vem ty si mě,
bude ze mne dobrá
hospodyně:
ráno vstanu,
snídaní dám,
nikdy se na tebe
nerozhnevám.

Z Prachenska.

37.

Vyznání lásky.

(Nápěv 513.)

Pověz mně, má milá,
máš-li mě ráda?
pověz mně, má milá,
chceš-li mě?
„Já jsem ti prála,
že tě mám ráda:
koho pak jinýho
než tebe!“

Z Prachenska.

38.

Ranné vstávání.*(Nápěv 559.)*

Proč pak jsi, má milá,
tak záhy přivstala,
když ještě skrívánek
nezpíval?

„Já záhy přivstala,
kravičkám chystala,
abys mě, můj milej,
rád míval.“

Z Budějovicka.

39.

Pohružky.*(Nápěv 323.)*

Počkej, holka černooká,
však ty budeš plakat:
až bude po svatbě za tejden,
budeš ty plakávat každý den;
počkej, holka černooká,
však ty budeš plakat!

Počkej, holka černooká,
však ty budeš plakat:
až bude po svatbě za měsíc,
budeš ty plakávat ještě víc;
počkej, holka černooká,
však ty budeš plakat!

Z Berounska. — Srov. Čel. III, 20.

40.

Výstraha.*(Nápěv 323.)*

Nedávej se, Bětuško,
do statku cizího:
tam ti budou vyčítat,
že není nic tvýho.

Nedávej se, Bětuško,
do cizího statku:
tam ti budou vyčítat,
že máš chudou matku.

Jeden tebou postrčí,
druhej tebe kopne:
div že se ti srdéčko
v těle nerozpukne.

Z Prachenska.

41.

Odvedená.*(Nápěv 614.)*

Andulko! co si myslíš?
já dělám nad tebou kříž:
dělám ho nad tebou,
že už tě odvedou,
že už mne víc nespátíš!

Z Prachenska.

42.

Milá družkou.*(Nápěv 480.)*

Když jsem si tě nevezal
za ženušku,
já si tě vyvolím
za družičku,
abys mi mně eště
poslúžila,
na mů hlavu věnec
položila.

„To se tě, můj chlapče,
nemůže stát,
já tě ho pro lítost
nemůžu dát,
pro pláč do kostela
nemůžu jít—
o lásko fortelná,
musíš vodjít!“

Z Domažlicka. — Srov. str. 156, p. 265.

43.

Přinucená nevěsta.*(Nápěv 56.)*

Kterak pak já smutná řeknu,
až já před faráře kleknu?
on se mne ptáti bude,
je-li to z dobré vůle?

Z dobré vůle je to málo:
z přinucení se to dálo,
táta mě s mámou nutí,
já nemám žádné chuti!

Z Klatovska.

O d d a v k y.

Prvé než oddaní snoubenci od oltáře vstanou, hledí družka i mládenec, aby jim s hlavy spíše popadli věneček, družka ženichovi a mládenec nevěstě; neb komu se podaří dříve jej chopiti, dříve prý se vdá neb ožení.

Když jdou okolo oltáře na ofěru, vypůjčí sobě nevěsta od ženicha peníz, ale nechá si ho a obětuje jiný: aby prý nebyla žádostiva peněz.

Při mši svaté dávají svatebčané bedlivě pozor, zdali na straně ženichově anebo nevěstině svíce na oltáři temněji hoří, soudíce z toho, že ta strana také dříve zemře; plápolají-li rovně, budou ti manželé spolu svorně živi.

Po oddavkách, když zasnoubenci se svědky jdou k zápisu, postaví se ostatní svatebníci před kostel, dudák a houdek počnou hráti a ženy, točice svými šátky a se strany na stranu se houpajíce, zpívají:

44.

Živý obrázek.

(Nápěv 660, 771.)

Ten zdejší pan farář
pěkně káže,
rozdává obrázky
u oltáře; ¹⁾
já na to kázání
taky pudu,
o jeden obrázek
prosit budu,

Ten zdejší pan farář
milostivej,
on mi dal obrázek,
ten je živěj;
kam já ho, přesmutná,
kam já ho dám,
když pro něj místečka
nikde nemám!

Dám-li ho za rámek, ²⁾
nevejde se;
dám-li ho do trubly,
udusí se:
dám já si ho za stůl,
sednu k němu:
on mně dá hubičku,
a já jemu.

Z Klatovska. — Srov. Suš. 474; Kol. I, 241.

1) ruce váže.

2) Dám-li si ho za sklo,
pořeže se;
dám-li ho do knížek,
nevejde se:
dám ho do postýlky
pod peřinu,
budu se s ním těšit
celou zimu.

45.

Už jsem tvoje.

(Nápěv 698.)

Už mou milou od oltáře vedou,
tenkrát jsi, má panenko,
tenkrát jsi má!
„Už jsem tvoje, můj nejmilejší!
už nejsem paňmámina.“

Z Tábořska. — Srov. str. 301, č. 35.

46.

Poděkování knězi.

(Nápěv 771.)

Iněko vám děkuju,
pane páter!
že jste vy mně dali,
co jsem já chtěl.

Dali jste mně ženu
Kateřinu:
a já si ji schovám
pod peřinu.

Z Domažlicka.

Cesta z kostela.

47.

Rozmyšlení.

(Nápěv 546, 547.)

Pověz ty mně, hvězdičko má, ¹⁾
jsi-li jasná, nebo tmavá?

Jsi-li tmavá, vyjasni se:
má panenko, rozmysli se.

„Já jsem se už rozmyslila,
otce, matku opustila.

Otce, matku i přátele,
zvolila si jenom tebe.

A ne na rok, na dvě léta:
ale do skonání světa.

Do skonání mého, tvého,
nepohlednout na žádného.

Nepohlednout, nezasmát se,
jenom k tobě míti srdce!“

Z Berounska — Srov. Čel. II, 25; Suš. 310;
Kol. I, 225; II, 332; Vóje. I, 64.

¹⁾ Proč, kalino, v struze stojíš?
snad se tuze sucha bojíš?

Stůj, kalino! neboj ty se:
má panenko, rozmysli se atd.

48.

Nevolná přísaha.

(Nápěv 407, 408.)

Cos má milá,
cos myslila,
žeš při oltáři
před božskou tváří
přisahala?

„Nechtěla jsem,
musela jsem;
a když jsem klekla,
„slibuju“ řekla,
plakala jsem!“

Z Berounska.

49.

Pozdní bych.

Co jsem smutná myslila
před panem farářem,
že jsem ruku podala
před velkým oltářem:
co jsem chtěla, už to mám,
už se tomu neschovám,
přesmutná děvečka!

Z Prachenska.

Cos, Andulko, myslila
před velkým oltářem,
že jsi ruku podala
před panem farářem?

Hleď, Andulko, hleď, hleď,
své srdéčko neplet:
co jsi chtěla, už to máš,
už se tomu neschováš!

Kdybysi se schovala,
on tě bude hledat,
a když pak tě dostane,
tu se bude hněvat.

Hleď, Andulko, hleď, hleď,
své srdéčko neplet:
co jsi chtěla, už to máš,
už se tomu neschováš!

Z Prachenska.

50.

Nemoc a lék.

(Nápěv 286.)

Ach ouvej, ouvej!
hlavička boli:
pojď sem, můj holečku,
a zavaž mi ji.

Hlavičku váže,
ruce mu klesly:
co jsi, můj holečku,
co's tak uleklý?

„Já jsem se nelek',
ale jsem se bál,
že mně má panenka
v rukou umírá.“

Já neumírám,
ale se trápím:
pro tebe, holečku,
svou krásu tratím.

„A když ji tratiš
pro mě samého,
chci já tě milovat
do dne soudného.“

Do dne soudného,
až do své smrti
chci ti, můj holečku,
upřímná býti.

Z Budějovicka.

51.

Otava.

(Nápěv 98.)

Čtyry krávy, málo trávy,
po málu jim dejte;
čtyry koně, dva pacholci,
honem zaprahejte:
pojedeme pro votavu,
na zelenou louku;
budeme tam milovati
černoookou holku.

Z Berounska.

52.

Soudové boží.

(Nápěv 98.1)

Ti slavní a moudří
soudové boží
jsou našeho štěstí
největší zboží:

soudili, snoubili
tebe nevěstu;
měla jsi do stavu
dost těžkou cestu.

Ty jsi se spolehla
na své růžičky:
nyní tě obejmou
drůbné věčičky!
ani tvá malička
ti neubrání,
musíš vzít čepeček
a býti paní.

Ještě se s panenským
věnečkem potěš;
však za něj brzičko
čepeček vezmeš:
tvůj ženich souzený
dal jej přinestí,
vinašuje ti k němu
zdraví a štěstí.

Z Berounska.

1) Osmy, jimiž první čtvrt každého taktu
v písni předešlé počíná (ou—), splývají
tuto v noty čtvrtní (— $\frac{1}{4}$ —).

53.

Manželům.

(Nápěv 541.)

Vy manželé hezky!
dej vám páu Báh štěstí:
aby se vás nechytily
nikdy žádné stesky.

Vy manželé mladí!
mějte se vždy rádi:
chcete-li být spolu šťastni,
varujte se vady.

Varujte se vady,
mějte se vždy rádi:
když se někdy pohádáte,
ať to neví žádný!

Z Chrudimska.

54.

Před hospodou.*(Nápěv 469.)*

Ta Strážská hospoda stavěná
z javorovýho dřeva:
proč pak tám, mládenci, chodíte,
když vás tám není třeba?

„Kdyby nás tu třeba nebylo,
my bysme sem nepřišli:
jsú prý tu tak hezky děvčátka,
my jsme si pro ně přišli.“

Z Domažlička.

Z oddavek ubírají se všickni obyčejně do hospody, kdež tancem a zpěvem se baví, dokud jich nepovolají do příbytku nevěstina k obědu, což teprvé k večeru bývá.

O b ě d u n e v ě s t y .

Při obědě sedí nevěsta za hlavním stolem, jenž proto slove „stůl nevěstin“, na předním místě, totiž v koutě nejzáje ode dveří, podlé ní ženich, s druhé strany starosvatbí a dále družičky. U stolu nevěstina sedí také všickni vzácnější hōsti. Z rozkrájeného chleba dostane nevěsta skrojek, aby nebyla žádostiva chleba.

Když řečník první jídlo přinese, zastaví se maličko ve dveřích a řekne:

Různo, různo, chaso!
rozstupte se:
lavice k stěnám,
mužové k ženám
a voráč k kobylám,
nádvorníci k stodolám,
děvečky k kravám —
ať já mohu přistoupiti
k těmto ctným a šlechtným pannám.
Muzikanti tuš!

A postaviv jídlo na stůl, počne mluvit takto:

„Slovútní, vzácné poctivosti páni, mnoho vážené paní, ctní a šlechtní panicové a panny! pan otec s paní mateří, pan ženich s pannou nevěstou laskavě a přátelsky vás vítají z chrámu Páně do příbytku tohoto, přitom co nejuctivěji děkujícíe za tu lásku jim dnešního dne prokázanou, že jste se za ně nestyděli a tento dnešní manželský sňatek i přátelský oběd svými vzácnými osobami ozdobili; za kteroužto lásku chtějí se zase vším dobrým, a zvláště v podobném způsobu odsloužiti. A ponevadž je pán Bůh dnešního dne, mimo jiné dary Ducha svátého, obzvláště také darem síly obdařiti ráčil, kterýžto dar ve způsobu některých pokrmů a nápojů námi dožadánými služebníky před vaše vzácné osoby nyní bude postaven; protož vás uctivě žádají, abyste jeho v bázní boží s chutí a veselostí požívali. Dříve však, než se to stane, slušná a chvalitebná věc jest, abychom pánu Bohu čest a chválu vzdali a jeho za požehnání těch pokrmů a nápojů kratičkou modlitbou i písní srdečně požádali.“

Modlitba.

„Oči všechněch tvorů v tebe doufají, Pane! a ty jim dáváš pokrm v čas příhodný. Otvíráš ruku svou, a naplňuješ každý živočích poženáním.

(Otče náš a Zdravas.)

Pane Bože, otče náš nebeský! požehnej nás i těchto darů, kteréž z tvé štědrosti přijímati budeme: skrze Ježíše Krista, pána a spasitele našeho. Stolu nebeského račiž nás účastné učiniti, králi věčné slávy! Amen.“

Potom se řečník obrátí zas k hostům, řka:

Vysoce vážení páni hosti!
oznamuju vám s uctivostí,
abyste při této veselosti
v své nějaké potřebnosti
na mě se vždy domluvili —
jen nikdy neuhodili!
chciť já všecko obstarati
a vám ochotně podati.
I také mládenci moji
všem na službu pilně stojí,
obzvláště pannám družičkám,
červeným, bílým růžičkám.
Kdo chce mít nějakou službu,
jen ať zavolá na družbu!

Hostina svatební trvá někdy až
do pozdní noci. Nejobyčejnější jídla
při ní bývají tato: polívka hovězí
s kroupami, kaše pšenná neb jahelná
s medem nebo s perníkem a s rozin-
kami, hovězí maso s křenem ve sme-
taně vařeným, hrách s perníkem,
podsvinče nadité jablky, skopové
s tuřínem, vepřové se zelím, slepice
s nudlemi a s rozinkami, pečeně te-
lecí a skopová, vepřovina s nákyslou
omáčkou a s rozinkami, pečené husy
a kachny, potom koláče a naposled
buchta neb homole. Při každém jídle,
které družba nese na stůl, propoví
něco k smíchu; nesa maso, řekne
ku př. takto:

Různo, různo, různo, chaso!
já nesu hovězí maso,
a k tomu vomanovej křen,
abyste si vomáčeli, pokud máte
v čem.

Řeč družbova pro obvese-
lení nevěsty.

Panny družičky! buďte vesely
a neseďte zde tak nesměly;
obveselujte jedna druhou,
a zvláště pannu nevěstu mezi sebou,
ať nepláče a nekvílí,
ale je veselá každou chvíli;
svého pak panenství aby nezelela,

neb toho sama svou vůlí chtěla:
však časem pan ženich laskavý
všecko nejlépe napraví!

Pro obveselení družiček.
Proč pak vy, panny družičky, tak
smutně sedíte,
že ani k žádnému nepromluvíte?
snad některá, jak se zdáte,
po svém nejmilejším zármutek máte?
I vzkazuje vám službu svou povolnou,
ten kdo k vám má lásku hojnou —
však vy ho znáti budete,
neb už se po straně smějete!
Protož vám každý ze srdce přeje,
ať se každé z vás takto děje:
aby seděla v křišťalové světlici¹⁾
na krásné mramorové lavici,
majíc před sebou marcipánovej sto-
leček

a na něm cukrovej věneček,
vedlé stříbrnou mističku
a na ní zlatou rybičku —
k tomu dukátů skleničku!
Vímť, žebych i já také
dostal vejslužky nějaké!

1) Aneb:

ať sedíte u mramorového stolečku,
a na tom stolečku
na každém rožečku
ať máte pečenou rybičku
a k tomu vína skleničku:
až to všecko sníte a vypijete,
vím, že se na mě zasmějete!

Pro obveselení všech hostů.
Slovútní, vážení páni,
paní, panicové a pauny!
ať se líbí těch darů božích požívati
a jeden druhého obveselovati.
Přitom si připíjejte o polovičku
anebo plnou skleničku;
a když pak prázdnou mítí budete,
ať jen vždy na mě vzpomenete:
já vám to chci napraviti,
před vás plnou postaviti.

Ještě tu máme dvanáct uherských
volů,
pro ty pošleme šest vozů spolu,
a do Prahy pro řezníky,
aby je rozsekali na špalíky;
bude zase pečeň dosti,
najíme se do sytosti.
Panímáma připovídá,
že nás zas ráda ublídá,
abychme jen všichni přišli
zejtra, že již na to myslí,
jak by nás mohla uctítí,
a každému k službám býti:
chce předložit patnáct mis,
na pěti málo, a na druhých nic;
obzvláště pro panny družičky
chystá šnekové nožičky
a vomanovej křen —
prosím, páni hosti milí!
abyste mi odpustili,
jest-li že jsem pochybil v čem!

Mezi obědem, v prázdných chvíl-
kách, zpívají družičky:

55.

Příčina veselosti.*(Nápěv 360.)*

Hrajte, muzikanti!
ať se chvíle krátí:
neb se mé panenství
více nenavrátil!

Z Plzenska.

56.

Rozjímání nevěstino.*(Nápěv 376.)*

U oltáře klekla,
sobě rozjímala,
když svému ženichu
ruku podávala:
nemáž' jinak býti,
musím si ho vzíti,
do své plné smrti
musím jeho býti.

Aj, vy muzikanti!
hrajte mi vesele,
dokud mám věneček
ještě na svém čele:
až já odtud pudu,
což truchlivá budu!
kterak já tu na vás
smutná zapomenu!

Má matička milá
okolo mne chodí,
ani to slovíčko
ke mně nepromluví:
má zlatá matičko!
promluvte slovíčko;
brzo mne ztratíte,
jako strom jablíčko!

Což tak, vy družičky!
tíše tu sedíte
a smutně očičky
k té zemi klopite?
nejstarší družičko!
promluvte slovíčko;
brzo mne ztratíte
co z klásku zrníčko!

Už mně budou vínek,
vlasy rozplítati,
bílou pavučinku
na hlavu dávatí:
nemůž' jinak býti,
musím odejiti,
do své plné smrti
musím hlavu krýti!

Z Prachenska. — Srov. Suš. 480.

57.

Svoji nemluvní.

Pře-můj milej tatíček
za stolečkem sedí,
to nejmenší slovíčko
ke mně nepromluví:
och táto, tatíčku!
promluvte slovíčko;
máte mě vodtud ztratit
jako strom jablíčko.

Pře-má milá matička
za stolečkem sedí,
to nejmenší slovíčko
ke mně nepromluví:
och mámo, mamičko!
promluvte slovíčko;
máte mě vodtud ztratit
jako strom jablíčko.

Pře-můj milej bratříček
za stolečkem sedí,
to nejmenší slovíčko
ke mně nepromluví:
och bratře, bratříčku!
promluv jen slovíčko;
máš brzy na mně ztratit
z prstenu vočíčko.

Pře-má milá sestřička
za stolečkem sedí,
to nejmenší slovíčko
ke mně nepromluví:
och sestro, sestřičko!
promluv jen slovíčko:
máš brzy na mně ztratit
z prstenu vočíčko.

Pře-můj milej ženišek
za stolečkem sedí,
to nejmenší slovíčko
ke mně nepromluví:
och promluv, ženišku!
promluv jen slovíčko:
máš ty mě k sobě přimnout
za ženu brzičko.

Pře-mý mily muziky!
hrajte mi z vesela,
pokud eště s matičkon
já sedím u stola:
až já vodtud pudu,
víc sedít nebudu,
svejh milejeh a hupřimnejeh
na věky pozbudu!

Z Domažlicka.

P o m o c h u d e b n í k ů m .

Když hudebníci dají partes nebo talír, vybírá jim družba neb jiný mládenec dárky peněžité, mluvě takto:

„Slovutní, vzácně vážení páni a paní, panicové a panny! páni muzikanti vzkazující šťastný dobrý den, dávají vám věděti, že jsou sobě na svých nástrojích nemalé škody učinili, když pro vaše obveselení přes hory doly s vámi cestu vážili a vás hudbou obveselovali, až sobě všechny struny potrhali. Pročež laskavých pánů žádají za nějakou pomoc, aby sobě nové struny opatřiti a vás dále hudbou obveselovati mohli, té naděje jsouce, že náchylně se k nim obrátíte a každý podlé možnosti své jim nápomocni budete. Oni pak za to k službám vašim býti a s velikou chutí hrátí chtějí, až lavice i stoly skákati budou.“

P o m o c k u c h a ř c e .

Při kaši dá kuchařka lžici neb vařečku v kaši omočenou a perníkem posypanou na stůl, kterouž družba vezma, takto k hostům mluví: Vyroce vážení páni a paní, šlechtní panicové a panny! paní kuchařka z kuchyně skládá k vám žádost povinně, abyste se k ní naklonili a jí dárek nějaký udělili, by ona svá bílá roucha, pošpiněná od capoucha, zase mohla vyčistiti a vám ochotněj sloužiti, nejen dnes, ale každý den, komu se bude líbiti jen. Přitom všem přeje krátce, aby, čeho jste z její práce v těchto jídlech požívali, tím stále zdraví nabývali; a dočká-li se toho, i my, že chce také strojiti křtiny.

Jiná řeč kuchařce.

Hola, hola! vážení páni,
šlechtné paní, milostné panny
a ctní panicové!
padla moucha do capoucha,
a z capoucha do rampoucha
a kuchařky nám cely počernila;
a protož k vám uctivě žádosti skládají,
abyste se k nim laskavě naklonili
a nějaký dárek jim udělili,
by sobě mohly Benátské mejdlo
koupiti,
sebe dobře umyti,
a pak s pány hosty v hospodě se
dátí vynajiti.

Když pečítá jídla přijdou na stůl,
počínají

Přípitky.

Starší družičce připíjí družba
takto:

Šlechtní páni přátelé!
buďtež myslí vždy veselé,
i vy, milí páni hosti!
já se vši svou upřímností
k tomu stolu přišel jsem
s takovýmto úmyslem,
abych promluvil k růžičkám,
ušlechtilým to růžičkám.
Panny družičky přemilé!
pěkné, krásné, ušlechtilé!
vidíval jsem kdes mládence,
mívali na hlavách věnce,
jež od panen dostali
v dar vzácný a nemalý:
já pak, také jsa mládenec,
jsem laskav na pěkný věnec;
rád bych si ho chtěl uvítí,
u nás však je málo kvítí.
Ale spatřuji nyníčky,
že mají panny družičky
více kvítí na hlavách,
nežli ho je v zahradách.
Protož vy, panno družičko,
krásná, šlechtná růžičko!

o ten věneček, co máte,
a na své hlavě chováte,
jenž je pěkně z kvítí svít,
ten bych sobě rád chtěl mít;
a protož o něj připíjím vám,
v službu zavazuju sebe sám.
Doufám, že mnou nepohrdáte
a z upřímnosti jej dáte;
já pak na místě poděkování
chei učinit taneček s vámi.

Vzhůru, paní muzikanti!
vemte svoje instrumenty,
pěkně vivat! zahrejte
o plat se nestarejte.

Odpověď.

Málo, málo, maličko
ať se stane pomlčeníčko,
až já s tímto šlechtným panicem
družbou

promluví slovíčko,
slovíčko anebo dvě,
však to na dlouze nebude:
že já mu svého zeleného věnečku
nedám,
a stříbrného prstýnku nemám;
šáteček bych mu dala,
doma jsem ho nechala.
Jest-li jsme my chtěly s pannou nevě-
stou takovy zeleny věnečky mítí,
musely jsme pro to kvítí
do daleké krajiny jíti,
pak si je v Praze dát uvítí:
ne z konvalinky,
ale z rozmarinky,
kterou zahradník v zahradě štěpuje,
od něhožto se draze kupuje.
Páni muzikanti, tuš!

Druhé.

Krásnou vidím holubičku,
tu druhou pannu družičku,
kterážto se na mě dívá
a po očku se usmívá:
mám za to, že mě miluje
a mně věneček daruje.

Šlechtná panno družičko!
potěšte dnes mé srdíčko
tím vaším překrásným věncem,
nezhřejte mnou mládenčem:
já zas na místě odměny
chci mít lásku bez proměny.

Tuš!

Odpověď.

Pane družbo i mládenče!
připíjíte nám o věnce:
naše věnečky jsou drahy,
přinešeny jsou až z Prahy;
která si ho vážít nechce,
buď jej dá neb ztratí lehce.
Ale my s boží pomocí
střežíme jich ve dne v noci,
a vám ho nedáme žádná,
byť i byla kapsa prázdná.

Tuš!

Třetí.

Fijálka je milý kvítek,
jenž na konec zimy vykvět,
dávaje nám znáti jaro:
kýž by mi dnes štěstí dalo,
bych moh' potěšení mítí
z toho překrásného kvítí,
které má panna družička
okolo svého čelíčka.
Panno vysoce vážená!
buďte ke mně nakloněna:
z toho věnce malou částku
darujte mi pro ctnou lásku.

Tuš!

Odpověď.

Pěkná řeč i všecka služba,
co nám přednáší pan družba,
v upřímnosti nám se líbí —
jen ať ku konci nechybí.
Ale to ať jest mu známé,
že svých věnečků nedáme
ani k službě, ani k hlasu,
byť i svolal všecku chasu.

Tuš!

Čtvrté.

Šlechtná panno družičko,
běloskvoucí ctná perličko!
já mládenec vám připíjím
o tu korunku, co vidím,
že ji na hlavičce máte,
těším se, že mi ji dáte:
já pak za ten dáreček
slibuju vám pěkný taneček.

Tuš!

Odpověď.

Šlechtný pane mládenče!
připíjíte nám o věnce
dle starého obyčeje,
nám se tím čest velká děje.
Já s pěkným poděkováním
uctivě, však směle pravím:
kdyby boží vůle byla,
snad bych věnec dát myslila;
ale dnes ho dát neslíbím,
radši dám dar, který míním,
dostala jsem ho z Moravy:
píte na něj za mé zdraví.

Tuš!

Páté.

Rozmarínko krásná zelená,
panno družičko vznešená,
v svém panenství ušlechtilá,
nade všecky jiné milá!
mne poslušného mládence
jedním kvítkem z toho věnce,
který máte na hlavě,
obveselte laskavě;
já pak za to jedno kvítí
chci připítkem vás uctítí
a vám stále k službám býti.

Tuš!

Odpověď.

Pane mládenče mi vzácný!
dnes nebudete tak šťastný,
abyste dostal můj věnec,
třeba jste byl přišel z Němec.
Kdo chce něčí věnec mítí,
musí o něj ctně prositi
a k tomu věrně sloužiti,

Nedám ani kvítku z něho,
 neb je velká cena jeho
 a všude se draze váží:
 dám radš dukát — i s tou láží.

Tuš!

Šesté.

Vidím kvítek ušlechtilý,
 nad jiné kvítky spanilý,
 krásnou červenou růžičku,
 šlechtnou pannu družičku.
 Z toho překrásného kvítku
 rád bych sobě uvil kytku:
 ač vím, že ho nedostanu,
 přece žádat nepřestanu;
 neb místo krásného kvítí
 může jiný dárek býti —
 já chci vaše zdraví pít!

Tuš!

Odpověď.

Pane mládenče mně milý!
 proto jsme věnečky vily,
 abychme panenství naše
 ozdobily v tomto čase
 ke cti ženicha i nevěsty
 a všech vzácných pánů hostí;
 protož jich dáti nemíníme,
 raděj si je vyplatíme
 buď tolařem, nebo zlatým —
 zahrajte mi tuš prozatím!

Sedmé.

Libuše, někdy kněžna Česká,
 panna ušlechtilá, hezká,
 svého poddaného sluhu
 za muže svého od pluhu
 Přemysla oráče vzala,
 jej knížetem udělala
 a s ním v lásce živa byla,
 Českou zem šťastně řídila.
 Ó bych byl tak šťastný jednak
 jako ten Přemysl sedlák,
 aby mně panna družička
 poslala jen dvě slovíčka:
 hned bych si jel na svém koni
 třeba až do Prahy pro ni!

Tuš!

Odpověď.

Pane mládenče šlechtný,
 v řeči i v službě ochotný!
 nemůže se to hned státi,
 bych věneček měla dáti,
 byf jste přijel i na koni,
 není letos jako loni.
 Co drahého, hájí se víc,
 a kocourům říkají psíc!
 Ale však za vaši službu
 jak pro vás tak i pro družbu
 dám ochotně jiné dary:
 jen mějte strpení mály,
 až mi je přivezou z Prahy.

Tuš!

Osmé.

Ta láska je divně zvíře,
 i mocné s chudými víze:
 tak Oldřicha, České kníže,
 v jedné vesnici svázala,
 rodem se řídit nedala;
 tam on jednu dcerku vesskou,
 krásnou, spanilou a hezkou,
 jmenem Boženu, uhlídal
 a hned si ji zamiloval,
 řka on svým: Tato Božena,
 vězte, bude moje žena!
 A tak ta panenka vesská
 byla slavná kněžna Česká.
 Šlechtná panno dražičko!
 pro vaši krásu nyníčko
 a pro jiné mnohé ctnosti
 vám vinšuju s upřímností,
 až se někdy stav váš změní,
 byste štěstí té Boženy
 s manželem svým požívala,
 zdráva vždycky zůstávala.

Tuš!

Odpověď.

Za tu čest mně prokázanou,
 řeč ozdobně vykonanou,
 a za to přání mého zdraví
 jste, mládenče, hoden chvály.
 Já k vašemu potěšení
 za vaše krasořečení

nyní upřímně děkuju,
zdraví a štěstí vinšuju;
k tomu beze všech okolků
vinšuju vám hezkou okolku
a dám, co jsem našla u fary:
dva tvrdy pěkný tolary.

Tuš!

Poslední družičce.

Páni přátelé! mějte strpení
ještě k jednomu promluvení.
Páni muzikanti! pozor dejte,
až řeknu: Tuš! pěkně hrejte.
Vy včeličky sem lítejte,
z kvítků sobě med sbírejte,
kterých u věnečku spatřuji,
z čehož se velmi raduji.
Ten věnček jedna panna
uvila jest sobě sama;
však ho nechce žádnému dáti,
že dá za něj radš dva zlaty.
Šlechetná panno družičko!
poněvadž z toho věnečku
nemůžem míti částečku,
přijmem za to jiný dar,
buďto dukát neb tolar;
vy pak zase naše služby,
od mládence i od družby,
přijměte s myslí laskavou,
kdež my s upřímností pravou
budem rádi vám slouživat.
Ctná panna družička vivat!

Tuš!

Odpověď.

Mládence ctný! vaše žádost
působí mi v srdci radost;
ale věnečku já nedám,
neb libosti k tomu nemám:
ať vám ho dá stará Důrka,
která je nosí z Prešpurka;
však jest-li že chcete bráti,
chci vám radši dárek dáti,
buď stříbrný nebo zlatý.
Muzikanti, hleďte hráti!

Tuš!

Poděkování družkám a připítek že-
nichovi a nevěstě.

Ctné a šlechetné panny družičky,
dražší nežli mořské perličky,
příjemnější nežli růžičky!
prosím uctivě za odpuštění,
jest-li že při tomto připíjení
buďto pan družba nebo já,
anebo třeba obádvá,
v něčem jsme se omejlili
aneb něco pochybili:
až se budeme ve školách učiti
a pak na vašich svatbách sloužiti,
chceme to zase nahraditi.
Já pak jako poctivým pannám
srdečně vám přeju a žádám
po půl létě nebo po roce
každé švárného mládence,
a ne-li mládence, aspoň vdovce,
aby zdělila něco po nebožce;
a pak bych zas po tom toužil,
abych na těch svatbách sloužil.
K takovému vinšování
Bůh dej šťastné vykonání!

Na stálé pak zdraví a štěstí
pana ženicha i panny nevěsty,
aby v tom stavu, co předse vzali,
v lásce a svornosti přebývali,
dítky své šťastně vychovali
a po smrti aby se dostali
tam do nebeského ráje,
kdežto trvá svatba stále —
páni muzikanti tuš!

Kolíbka.

Když se koláče přinesou na stůl,
družba tuto řeč k hostům učini:

Slovutní páni přátelé!
tito zde noví manželé
podlé boží prozřetelnosti
a běhu přirozenosti
mohou v roce aneb dále
ke cti boží a ke chvále,
když se budou milovati,
snad synáčka kolíbatí.

A protože jim ku pomoci,
 buďto ve dne nebo v noci,
 prosím pěkně za přídánek
 na kolibku a povijánek;
 kterážto kolibka aby ani bílá,
 ani žlutá, ani strakatá nebyla,
 ale která by se všem líbila,
 a na ní aby byl přidělán
 zlatej kruh i povijan,
 aby se sama kolíbala,
 a sama si taky zpívala.
 Pan ženich se ohlašuje,
 že on napřed sám daruje
 na ni pěkný tvrdý tolar:
 proto, nežli by kolíbal,
 žeby raděj vlácel, voral!

Mezi tím, co hosté dárky své
 skládají na taliř, zpívají družičky:

58.

Javorová kolibka.

(Nápěv 77, 78.)

Co tam děláš za tou horou?
 „Kolíbíčku javorovou.“
 Dělej, dělej; až uděláš,
 pak si taky zakolíbáš.

Z Berounska.

59.

Zelená kolibka.

(Nápěv 209.)

Vstala jest Anička
 v bílej den,
 a šla do maštale
 pro oheň.

Zavolala k sobě
 Jenička,
 aby jí nasekal
 dřívíčka.

Popad on sekyrku
 dřevěnou,
 vysekal kolibku
 zelenou.

Tu si máš, Aničko,
 kolibej,
 po jiných mládencích
 nehlídej!

„Vždyť já ti po jiných
 nehlídám,
 proto že jen tebe
 ráda mám.“

Z Prachenská. — Srov. Čel. II, 18.

V tom přizene se z komory ba-
 bička, majíc na ruku děfátko z pe-
 řinek ustrojené, a běhající vůkol houpá
 je, konejší a zpívá:

Hajej, dadej, hajej,
 pacholíčku malej!
 hajej, dadej, nynej —
 za rok bude jinej.

60.

Upomínka otce nevěstina.

(Nápěv 774.)

Pantáto, pantáto
 pod věnečkem!
 hejbejte, hejbejte
 tolaříčkem,
 tolařem, tolařem,
 flaši vína:
 a bych já věděla,
 kde jsem žila.

Z Klatovska.

Peníze sebrané na kolibku a na
 povijan zaváže přední družka do
 šátku a odevzdá nevěstě.

Po kolibce hned následuje

U myva dlo.

Jak milé se koláče rozdají, pří-
 nesou totiž na stůl mísu velikou
 s čistou vodou, k čemuž družba (ře-
 čník) tuto řeč učiní:

Vysoce vážení páni hosti!
 žádám se vši uctivostí,
 když jste při této tabuli

s bázní boží, v dobré vůli
pokrm jedli, nápoj pili,
byste ruce své umyli
v této křišťalové vodě;
nebudeť vám to ke škodě,
nýbrž k čistotě a zdraví,
jak učí obyčej starý.
My pak vaši služebníci,
dobré všecko vám přející,
za to žádáme společně,
byste službu naši vděčně
od nás přijmouce, v štědrosti
na důkaz té své vděčnosti
každý dva tři dvacetníčky
vhodili do té vodičky.
A vy muziky pozor dejte,
pěknou písničku zahrajte.

Někdy bývá na umyvadlo voda
strojená voňavá, obyčejně růžová,
ve které sobě každý omočí prsty a
přitom do ní pustí peníz; řečník také
mívá v ruce hůlku s citronem na
hořejším konci nabodnutým, pod
kterým uvázan jest bílý šátek neb
ručník, jímž sobě hosté utírají omo-
čené prsty. Mezi tím hudba hraje a
ženy s družkami zpívají :

61.

Tři vínky.

(Nápěv 324, 325.)

Koupala se má panenka
v vodě studený,
přijel je k ní mládeneček ¹⁾
na vraném koni.

A co děláš, má panenko,
v vodě studený?
„Čepce šiju, věnce víju ²⁾
z růže červený.“

Komu pak dáš, má panenko,
věnce zelený?
„Jeden tobě, druhý sobě,
třetí družbovi.“

Proč jsi mi ho dřív nedala,
když jsem chodil k vám?
„Když jsem rozumu neměla,
který nyučko mám.“

Zadrž ty mi, má panenko,
koně vranýho,
a já sobě půjdu nažít ³⁾
ovsa zralýho.

„Jak živa jsem nedržela
koně vranýho:
radší půjdu sama nažít
ovsa zralýho!“

Z Praženska. — Srov. Mor. 1840, 23; Zpěv. I, 6.

¹⁾ koupalo se mé srděčko
samojediny.

²⁾ víju vínky z konvalinky,
z růže červený.

³⁾ až mu nažnu, mé srděčko,
ovsa zralýho.

Co jsem živa, můj nejmilejší!
koně se bojím:
tobě ho předce, mé srděčko,
směle podržím!

Z Berounska.

62.

Hospodyňka.

(Nápěv 324.)

Co se to tam, má nejmilejší,
v poli zelená?
co se to tam, mé milé srděčko,
v poli zelená?

„Zelená se, můj nejmilejší,
otce mého hrách,
zelená se, mé milé srděčko,
na našich drahách!“

Nebudeme, má nejmilejší,
darmo čas mrhat:
vezmeš srpeček a já kosičku,
půjdem ho sekat.

*

Co pak umíš, má nejmilejší,
v domě dělati?

„Krávy dojit, oběd strojit,
šaty vypratí.

Také umím, můj nejmilejší,
bílé lože slát:
až je ustelu, mé milé srdéčko,
půjdem na ně spat.“

Z Berounska.

Na konec přinese družba

Strom,

totiž trn veliký neb suchý keř o
třech větvích, v homoli neb buchtu
velikou zaražený, na kterém napí-
cháno i navěšeno množství lahůdek
rozličných, t. cukrových srdéček,
perníkových dětátek, pozlacených
ořechů, rozinek, mandlí, jablek, su-
chých švestek a p., i postaví jej před
nevěstu na stůl; načež ženy a družič-
ky počnou zpívati:

Šel jest pán Bůh, šel do ráje atd.
(viz na konci mezi legendami).

63.

Jabloňka.

(Nápěv 594.)

Já mám jabloňku,
já na ni vlezu;
jen jednou zatřesu,
hned zase slezu.

Jsou na ní jablíčka
pěkny červený:
já si jich natrhám
pro potěšení.

Z Táborska. — Srov. str. 108, ž. 49.

Jak mile dozpíváno, musí nevěsta
stromkem zatřásti, jenž tak bývá na-
strojen, aby jí na talíř kolébka neb
dětátko padlo, pro smích obecný.
Ostatně hledí každý, aby z těch pa-
mlsků něco ulovil, které pak mlá-
denci dávají pannám a panny mlá-
dencům, a vdané ženy schovávají

svým dětem. Když stromek jest
obrán, vyhodí jej ven, načež družba
homoli rozkrájí a po kousku mezi
hosty rozdělí.

Poděkování.

Prvé nežli vstanou od stolu, pro-
mluví družba takto:

„Vysoce vážení páni hosté! slu-
šná i povinná věc jest, poněvadž
jsme při tomto stole manželském
darů božích poživali, abychom také
pánu Bohu za ně poděkovali a kratič-
kou modlitbou jemu čest a chválu
vzdali.“

Po obyčejné modlitbě mluví družba
dále:

„Vysoce vážení páni, paní, pani-
cové a panny, všickni zde přítomní
páni hosti! pan ženich a panna ne-
věsta, i s obojí strany páni rodičové
srdečně přejí vám, aby požívání
těchto pokrmů i nápojů vám ke
zdraví sloužilo a v dobrou krev se
obrátilo. Při tom vám ještě jednou
všem uctivě děkuji, že jste je do to-
hoto příbytku k jich potěšení a k ra-
dosti navštívili a tu jich manželskou
tabuli svými vysoce váženými oso-
bami ozdobili. Spolu také páni rodi-
čové s uctivostí žádají, pokudž by
se bylo komu za dost neučinilo, neb
nějaká stala nepohodlnost, jakž se
častěji i při nejlepším zaopatření
stává, aby jim bylo odpuštěno;
a kdyby ještě jednou takový sňatek
manželský měli strojit, že to chtějí
všemožně vynahradiťi.

Tolikéž žádá za odpuštění paní
kuchařka, kdyby mimo její práci a
pilnost přece jídla některá nějakou
vadu měla, aby jí bylo odpuštěno.

Též za odpuštění žádají páni mu-
zikanti, kdyby jich muzika někomu
k libosti nebyla, že to nyní v domě
šenkovním chtějí vynahradiťi.

Posledně pak my služebníci svatby také za odpuštění žádáme, jest-li žeby naše služba někomu příjemná nebyla, by nám bylo laskavě odpuštěno.“

Místem hudebníci sami takto se omlouvají:

My co partesy nosíme,
také uctivě prosíme,
bylo-li v čem pochybeno,
by nám bylo odpuštěno.
Budeme-li tu čest míti
s vámi se zas jinde sjíti,
na svatbě neb při veselí:
abychom přec chválu měli,
chceme si partesy z Prahy
opatřit jakkoli drahy;
k tomu dřív se připravíme,
staré chyby napravíme.
Potom budem ještě více
mazat, než teď, naše šmytce,
dobré struny natahovat
a klarinet proplachovat.
Tak budem veseli zase,
posloužíme naši kase.

Konečně vezme řečník hůl nějakou a zatluče ve světnici třikráte do trámu stropního, volaje silným hlasem:

„Hola! páni hosti, hola!
pan hospodský na nás volá,

a zve nás, že má doma ve sklepe
černou krávu, kteráž ač jen na jeden
struk dojí, přece tolik mu nadojí,
že může mnoho hostů poctiti. A protož
žádá pan hospodský, abysme jej
navštívili, že chce od té černé krávy
nás všechny podělití, napojití a nás
obveselití.“

V h o s p o d ě .

Na to se všickni zvednou a jdou
za hudbou hlučně do hospody, družba
napřed nesa děbán piva a talíř s ko-
láči. V hospodě promluví družba
k hospodskému takto:

„Mnoho vážený pane hospodáři!
pan otec i paní matka vzkazují vám
šťastný a dobrý večer. A poněvadž
pro další obveselení těchto vážených
a milých pánů hostů v příbytku svém
tak prostranného místa neměli, pro-
tož odsilajíce pár koláčů a děbánek
piva, vás uctivě žádají, aby v tomto
vašem příbytku takového místa jim
popřáno a tato tabule dle starého
obyčeje postoupena byla; za kte-
roužto přátelskou lásku chtějí se ne-
jen osobně poděkovati, nýbrž i za
vaše zaneprázdnění a ochotné po-
sloužení vděčnými se prokázati.“

Avšak za stolem, kam svatebníci
chtějí, sedí „zásedčí“, a hádá se
s družbou o stůl, pokud mu družba
neslibí, že pan ženich zaplatí, co zá-
sedčí propije.

Pak se tančí a mezi tím zpívá.

64.

Novina.

(Nápěv 324, 617.)

Jdi měsíčku polehoučku
přes ten panský dvůr:
nemysli si, má zlatá panenko,
že já budu tvůj.

Straka skáče po zahrádce,
hledá zrněčko:
nemysli si, má zlatá panenko,
na mé srděčko.

Straka skáče po zahrádce,
drží v hubě klas:
nemysli si, má zlatá panenko,
že k vám přijdu zas.

Svět měsíčku polehoučku
přes ten panský les:
nemysli si, má zlatá panenko,
že k vám přijdu dnes.

Co ten ptáček s chocholičkou
nad námi lítá?
co nám nese za novinu,
že nic neříká?

Nese, nese ti novinu,
nese takovou:
že tvůj ze všech nejmilejší
chodí za jinou.

Co ten ptáček s chocholičkou
nad námi lítá?
co nám nese za novinu,
že tak štěbetá?

Nese, nese ti novinu,
nese takovou:
že už tu tvou nejmilejší
čepiti budou.

Milá sedí za stolečkem
jako růžička,
nedá sobě rozplítati
svého věnečka.

Nežel, nežel, má panenko,
pro svůj věneček:
však ti pěkně bude slušet
bilej čepeček!

Z Chrudimská.— Srov. Suš. 441; Vóje. I, 219;
II, 372; Žeg. P. 148.

65.

Živá růže.

(Nápěv 678.)

Družička.

Kdo chce mít o svatbě
růži živou,
ten nesmí milovat
žádnou jinou:
pán Bůh vládne,
komu padne,
musí ji milovat,
až mu svadne.

Družba.

Já ji chci milovat,
já ji chci mít;
budu ji milovat,
kdy budu chtít:
při snídání,
při obědě,
a večír vezmu ji
do postele.

Z Berounská.

66.

Úslužný muž.

(Nápěv 544.)

Sekejte, bednáři, na sudy,
já budu třísky sbírat:
ráno ti zatopím,
snídání přistrojím,
ty jen se budeš dívat.

Dělejte, truhláři, postýlku
dubovou s nebesama:
Marjánka ustele,
pěkně si lehneme,
přikrejeme peřinama.

Z Prachenská.

67.

Naděje.

(Nápěv 794.)

Žádnému tak není,
mámo, jako vám:
když si ustelete,
nestějská se vám.

A já ubožátko
sama na peci:
obrátil se v pravo,
obrátil se v levo,
všude mě tlačí.

Dá-li pán Bůh zdraví,
já se taky vdám:
obejmu Honzička,
hubičku mu dám.

68.

Holubička.

(Nápěv 175.)

Já mám holubičku,
můj zlatej Jeničku!
já mám holubičku, mám:
přiď ke mně, můj milý,
až se den nachýlí,
já ti holubičku,
můj zlatej Jeničku!
já ti holubičku dám.

Z Bydžovska.

69.

Věneček.

(Nápěv 209.)

Sedum trubačů mně
troubilo,
dvanáct mláďenců mě
loudilo.

Trubte mně trubači
vesele,
dokud mám věneček
na čele.

Až toho věnečku
pozbudu,
do roka vesela
nebudu!

Z Prachenska.—Srov. str. 286, p. 25; Čel. II, 19; Suš. 434.

Uvádění nevěsty.

O půl noci nevěstu k ženichovi
uvádějí. Dva hudebníci, ženich s ne-
věstou, družka s družkou, i všechny
svatbí ubírají se z hospody do při-
bytku nevěstina.

70.

Právod nevěstin.

(Nápěv 76.)

Už ji vedou, už ji mají,
komu pak ji odevzdají?
komu by ji odevzdaly
než ženichu do komory?

Z Klatovska.

Když pak družba nevěstu do
ložnice uvedl a dvěře za ní zavřel,
zpívají ženy dilem v příbytku nevě-
stině, dilem po cestě zpátky do ho-
spody, písňe tyto :

71.

Sen.

(Nápěv 407, 409.)

Andulka spí,
Jeniček s ní:
co ona neví,
on jí to poví—
jsouť oba sví.

Andulka spí,
Jeniček s ní:
muziky hrají,
lidi se ptají—
nic nevědí.

Z Berounska.

72.

Návštěva.

(Nápěv 668.)

Tříkrát jsem kolem obešel,
tadyadyadum — obešel,
nikdy jsem nenašel,
kde má milá leží.

Našel jsem malé okýnko,
tadyadyadum — okýnko:
spíš-li, má panenka,
spíš-li, má panenka? 1)

„Nyněko jsem jenom usnula,
stýblem zastrčila.

Vylez, Jeničku, nahoru,
odstrč tu závoru.

Máš-li košilku kmentovou,
zůstaň tady se mnou.“

Pověz mi, má milá, rozmilá,
kdo nás ráno zvolá?

„Vlašťovička sedí na lati,
bude štěbetati :

Vstávej, Jeničku! od milej,
už bude den bílej.“

Ještě jsem nezačal trochu spát,
už musím zas otdat.

Z Bydžovska. — Srov. H. Luž. 36.

1) Podobně doplňuje se každá následující sloha.

(Nápěv 728.)

Čtyrykrát jsem obešel,
obe- obe- obešel,
ničehož jsem nenašel,
nena- nenašel.

Jen dost mály vokýnko —
kde ty liháš, hubinko?

A já lihám na hůře,
ke mně žádnej nemůže.

A já jsem tam zavřena,
stýblem jsem zastrčena.

Odstře ty tu závoru,
a pojď ke mně nahoru.

Vlašťovička, černej pták,
ten nás bude budivat.

Sedne ráno na lati,
počne si štěbetati :

„Naše paní dceru má
takovou jak je sama.

Má na hlavě čepeček
a na krčku šáteček.

Pod šátečkem koraly,
mezi nima toraly.

Šněrovačku z batistu :
takovou já holku cheu.

Punčošky má Hambursky,
to je děvče dost hezky.

Střevičky má klapy klap!
klapy, klapy, klapy klap!
a já za ní taky tak,
taky, taky tak.“

Z Plzenska.

Spíš, panenke, neb nespíš?
nebo mne neslyšíš?

„Necht si já spím neb nespím,
přec tě sem nepustím.

Já jsem silně zavřena,
stýblem zastrčena.

Mám košilku kmentovou,
stříbrem krumplovanou.“

Vlašťovička malej pták,
ten bude štěbetat.

„Vstávej, milej od milý,
však je už den bílý.“

Z Prachenska.

73.

Svitání.

(Nápěv 727.)

Vlašťovička litá,
povídá, že svítá,
svítá svitaničko:
vstaň, má Anduličko!

Kdybych měla klíče
od toho svitání,
nedala bych svítat
zejtra do snídání.

Kdybych měla klíče
ode dne bílého,
nedala bych svítat
do roka plného!

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 293; Žeg. P. 165.

74.

Budění.

(Nápěv 290.)

Nejsem naučena
časně vstávat:
kdo pak na mě bude
povolávat?
kdo pak jinej
než můj milej,
nežli můj Honzíček
roztomilej.

Z Prachenska.

75.

Jablička a děti.

(Nápěv 311.)

Kdyby to pán Bůh dal,
Jininská matička,
aby se povedla
mišenská jablička.

Kdyby to pán Bůh dal,
všickni boží světi:
aby se povedly
těm Polanskejm 1) děti.

Z Prachenska — 1) Jmeno rodu ženichova.

76.

Čekání.

(Nápěv 110.)

Dvanácte panen usnulo
pro lásku svého milého;
jen jedna nespala,
milého čekala.

Čekala na něj s muzikou
a s toužebností velikou;
když se ho dočkala,
radostí zplesala.

Jak promluvil k ní slovíčko:
„Kde jsi, má zlatá hrdličko?“
hned jeho poznala,
hned se mu ozvala.

„Jdu k tobě, mé potěšení,
jdu pro tvé obveselení;
máš mne služebníka
svého milovníka.

Budem se spolu radovat,
budem se věrně milovat,
a to každou dobu
až právě do hrobu.“

Z Bydžovska. Píseň městská.

V hospodě bavi se mladá chasa
tancem a zpěvem až do rána. Ráno
pak vezmouce hudebníky, jdou zbu-
dit nevěstu; postavivše se pod
oknem, hrají a zpívají:

77.

Zvolávání.

(Nápěv 781.)

Zazpívej, slavičku!
zvolej mně mou dívčku,
spí na půnebi:
Vstávej, Ančičko!
stroj snídaničko,
už je den bílý.

„Co pak mě voláte,
spáti mně nedáte
s mým nejmilejším?
líbezny spaní
po milování
noci včerejší!“

Z Klatovska.

78.

Odjezd.

(Nápěv 738.)

Vstávej, má milá,
už je den:
zapřáhnem koničky,
pojedem.

Jen ty mne, koničku,
pěkně nes,
dostaneš obroku
ještě dnes.

Z Klatovska.

79.

Odvedená milá.*(Nápěv 597.)*

Zpívejte Klášterský
kohouti,
ať se mé srděčko
nermoutí;
zpívejte — až bude den:
zapřáhнем koníčky,
pojedem.

Až tady pojedu,
dám si hrát,
zastavím koníčky
vedlé vrat:
dám si hrát — a písničku:
že jsou mně odvedli
Aničku.

Z Budějovicka.

(Nápěv 720.)

Vesele zpívejte,
kohouti:
ať se mé srděčko
nermoutí!

Zpívejte, kohouti,
už je den:
zapřáhнем koníčky,
pojedem.

Z Prachenska.

80.

Strojení na cestu.*(Nápěv 678.)*

Pod našima okny
meduličky:
strojí se Marjánka
vod mamičky;
strojí, strojí,
plakat bude:
zapřahej, formánku,
pojedeme.

Z Budějovicka.

Odtud pak jdou s hudbou po celé vsi, dům od domu, a každému pod okny píseň nějakou, nejraději satyrickou, zahrají a zazpívají, což obyčejně až do poledne trvá. Potom zase jdou všichni do příbytku nevěstina k obědu.

Loučení nevěstino.

Po obědě přijedou vozy ženichovy pro nevěstu a pro její „roucho“, t. pro peřiny, šatstvo a p. Do vozu nevěstina zapřaženo šest nejlepších koní, pentlemi a rozmarínou ozdobených. Tu přijdou ženy od ženicha, ať jest-li tento z jiné vesnice, chtějí darmo vydati a hádají se s nimi o ni dotud, až ji ženy ženichovy vykupí „koláčem“ neb „mazancem“, ratolestmi ozdobeným. Ten koláč vezou potom ženy s sebou na voze do příbytku ženichova.

81.

Kupování nevěsty.*(Nápěv 774.)*

Všichni psi štěkají,
kudly vyjou:
Adamka vyběhla,
co kupujou?
Kupujem, kupujem
dceru vaši.
Šimanka vyběhla:
„Kupte naši!“

My vaši nechceme,
ta je líná:
jen jednou za tejdén
hrnce mejvá.
Kdy hrnce umeje,
hubu nechce:
že už jí od toho
bolí ruce.

Z Klatovska

Tu počne se nevěsta se svými rodiči loučiti. Kleknouc děkuje jim za všecko, co pro ni až do té doby učinili. Rodiče pak jí dají požehnání a ženicha prosí, aby jí neubližoval, ale v lásce i svornosti s ní zůstával až do smrti.

**Poslední napomenutí
otcovo.**

Má dcero! co činiš,
a dál konat míniš,
at je k boží chvále;
jak těla libosti,
tak zběhlé těžkosti
rovnej, snášej stále.

Vy pak, pane zeti!
dá-li vám Bůh děti,
pěči o ně mějte:
aby Boha ctily,
vás poslušny byly,
sám jim příklad dejte.

Písňě následující zpívají ženy a družky v příbytku rodičů nevěstinych, prvé nežli sednou na vozy.

82.

Loučení.

(Nápěv 57.)

Bůh vás žehnej,
můj tatíčku, tenkrát:
děkuju já vám,
děkuju já vám,
tatíčku, nastokrát!

Bůh vás žehnej,
má matičko, tenkrát:
děkuju já vám,
děkuju já vám,
matičko, nastokrát!

Děkuju vám
za to vychování,
za vaše starosti
od mojí mladosti
až do toho vdání.

Bůh vás žehnej,
mý milý panenky,
které jste bejvaly,
které jste bejvaly
moje kamarádky.

Bůh vás žehnej,
mí milí mládenci,
kteří jste bejvali,
kteří jste bejvali
moji milovníci.

Bejvali jste,
a už nebudete:
taky-li vy na mne,
smutnou, zarmoucenou,
někdy zpomenete?

Bůh vás žehnej,
všickni moji známi:
za všecko děkuju,
šťěstí vám vinšuju,
budíž pán Bůh s vámi!

Už mě vezou
za hory, za lesy:
kdož pak mě tam samou,
smutnou, zarmoucenou,
kdo mě tam potěší?

Už mě vezou,
a já nic nevím kam;
a když mě dovezou,
pak všickni odjedou —
jen já zůstanu tam!

Za horama,
za tím černým lesem:
tam já musím bydlet,
nic nebudu vědět,
má matičko, kde jsem!

Vyjdu si já,
na horu pospiším:
jest-li po větříčku
svou zlatou matičku
tam někde uslyším.

Vyjdú si já,
s hory se podívám:
jest-li v oudoličku
svou zlatou matičku
tam někde uhlídám.

Neuhlídám,
ani neuslyším:
s kým pak se já smutná,
má matičko zlatá,
s kým já se potěším!

„Má dceruško!
vždyť jest pán Bůh všude:
jenom se modlívej
a pracuj a zpívej,
on tě těšit bude.“

Z Táborska. — Srov. Suš. 456, 486.

83.

Lítost dceřina.

(Nápěv 354.)

Líto je mně, můj tatíčku!
líto je mně, líto vás,
že jste vy mě těžko vychovali,
a teď musím pryč od vás!

Děkuju vám, můj tatíčku!
děkuju vám nastokrát,
za to vaše těžké vychování
děkuju vám nastokrát.

Líto je mně, má matičko,
líto je mně, líto vás,
že jste vy mě těžko vychovaly,
a já musím pryč od vás!

Děkuju vám, má matičko,
děkuju vám nastokrát,
za to vaše těžké vychování
děkuju vám nastokrát!

Z Berounska. — Srov. Suš. 452, 475.

84.

Děkování.

(Nápěv 706.)

Už vás opouštím, tatíčku,
i mou rozmilou matičku:
děkuju vám za vaše chování
až do tohoto provdání.

Mé srdéčko, mé vnitřnosti
vadnou z té velké žalosti,
že se musím s vámi rozloučiti
a pryč do ciziny jiti.

Z Berounska.

85.

Zpomínka.

(Nápěv 353.)

Iněko vám děkuju,
má zlatá mamičko!
že jste mě chovala
ako to jablíčko.

Ako to jablíčko,
to pěkný červený:
dycky jsem bejvala
vaše potěšení!

Z Domažlicka.

86.

Loučení.

(Nápěv 375.)

Už se černé vlásky,
už se potahují,
bílou pavučinkou
už se povlakuji,
ouvej!
už se povlakuji.

Můj zlatý tatíček
ten po dvoře chodí,
a ani slovíčka
ke mně nepromluví,
ouvej!
ke mně nepromluví.

Má zlatá matička
tá v kuchyni stojí,
a ani slovíčka
ke mně nepromluví,
ouvej!
ke mně nepromluví.

Můj zlatý bratříček
ten v maštálce stojí,
čtyry koně vrany
do vozejků strojí,
ouvej!
do vozejků strojí.

Má zlatá sestřička
ta v komůrce stojí,
a svoje peřinky
na polovic dělí,
ouvej!
na polovic dělí.

Dvanáct muzikantů
za stolem sedělo:
Andulce se přece
srdce kormoutilo,
ouvej!
srdce kormoutilo.

Páni muzikanti!
hrajte mně vesele,
dokud ještě sedím
při mateřském stole,
ouvej!
při mateřském stole.

Má zlatá matičko!
promluvte slovíčko:
vy mne opustíte
jako strom jablíčko,
ouvej!
jako strom jablíčko.

Jablíčko upadne
a strom stát zůstane:
nezapomínejte,
mý rodiče, na mě,
ouvej!
mý rodiče, na mě.

Z Prachenska.

Má zlatá matička
ta v kuchyni stojí,
jako kdy se hněvá,
slova nepromluví,
ouvej!
slova nepromluví.

Má zlatá matičko!
promluvte slovíčko:
já už vás opouštím
jako list jablíčko,
ouvej!
jako list jablíčko.

Můj zlatej tatíček
ten po dvoře chodí,
jako kdy se hněvá,
slova nepromluví,
ouvej!
slova nepromluví.

Můj zlatej tatíčku!
promluvte slovíčko:
já už vás opouštím
jako list jablíčko,
ouvej!
jako list jablíčko.

Můj zlatej bratříček
ten koničky češe,
ten pro mě nařiká,
jen se celej třese,
ouvej!
jen se celej třese.

Mý zlaty muziky
vesele mi hrajte,
mé smutné srdéčko
mi obveselujte,
ouvej!
mi obveselujte.

Z Táborska. — Srov. str. 308, č. 57.

87.

Rozloučení.

(Nápěv 353.)

Zastavte, muziky,
před tím naším domem:
až já se rozlúčím
s milým pánem Bohem.

Zastavte, muziky,
před naší zahrádkú:
až já se rozlúčím
s tatíkem i s matkú.

Zastavte, muziky,
pod tím naším patrem:
až já se rozlúčím
s nejmilejším bratrem,

Zastavte, muziky,
před tú naší cestú:
až já se rozlúčím
s nejmilejší sestrou.

Zastavte, muziky,
pod našima vokny:
až já se rozlúčím
s vedlejšíma kmotry.

Zastavte, muziky,
před našima vraty:
až já se rozlúčím
s chlapani a s děvčaty.

Zastavte, muziky,
ve vsi před tím dubem:
až já se rozlúčím
s šeckým Strážským lidem! 1)

Z Domažlicka. — 1) Prvotně bylo lidem, jakož z názvu dubem patrno. Toto, jakož i loučení se svým domácím páne m Bohem ve sloze první, svědčí o vysokém stáří písňe této. — Slov. Suš. 455; Žeg. P. p. 141; Vójc. II. 18.

88.

S Bohem chlapeům.

(Nápěv 262.)

Vopatruj vás pán Báh,
šecky Stražsky chlapani!
vopatruj vás pán Báh,
já už jdu pryč:
já už jdu do světa,
kde růže rozkvetá,
já už k vám nepřidu
do smrti víc!

Z Domažlicka.

89.

Kvinde.

(Nápěv 594.)

Už vám kvinde dávám,
vy Strážsky chlapani!
kery jste mě brali
v hospodě k tanci!
Brali jste mě, brali —
už nebudete:
až já odsad pudu,
plakat budete!

Už vám kvinde dávám,
vy Strážsky panny!
kery jste tak se mnú
bejvaly rády.

Bejvaly, bejvaly —
už nebudete:
kerak pak vy na mě
zapomenete?

Z Domažlicka.

90.

Zpomínka.

(Nápěv 612.)

Už se rozloučila
s všemi děvčaty,
a taky na záspi
se pacholaty.

Pěkně vám děkuju,
vy naši chlapani,
keří jste brávali
Hančičku k tanci

Brávávali jste ji,
už nebudete:
kerak pak vy na ni
zapomenete?

Zapomenete-li,
to bude plakat:
kdo pak bude za ní
cestičku šlapat!

Z Klatovska.

91.

Napomenutí.

(Nápěv 353.)

Až pudeš ze dveří,
vezmi za vodbičku:
Vopatruj vás pán Báh,
můj zlatej tatíčku.

Až pudeš ze dveří,
tak dej pozdraveni:
Vopatruj vás pán Báh,
všecky mí přáteli!

Z Domažlicka.

92.

Opuštění rodičů.*(Nápěv 323.)*

Bětuška nic nepláče,
není jí to lito,
že jí odtud povevou
přes zelený žito.

Tatiček tu ostane
a matička taky:
ach, kdo pak jim poslouží,
až budou stonati?

Z Prachenska.

93.

Loučení nevěsty sirotky.*(Nápěv 298.)*

Já jsem se se všemi
rozlúčila:
mamičku nikde jsem
neviděla!

Eště se podívám
po dvorečku,
esli tam huhlídám
mú mamičku.

Kde pak je má zlatá,
má mamička,
ať mě vyprovodí
ze dvorečka?

Co já se navolám,
navohlížím:
já vás, má mamičko,
přec nevidím! —

„Jak pak jí huhlídáš,
když jí nemáš?
když na hřbitově spí,
jí nezvoláš!“

Z Domažlicka.

94.

Požehnání.*(Nápěv 353.)*

Kde jsú mý rodiče,
kery mě chovaly,
aby mně naposled
požehnání daly?

Požehnání daly,
mě vyprovodily,
eště se naposled
se mnú rozlúčily?

Z Domažlicka.

95.

Poděkování.*(Nápěv 146.)*

Poděkuj, Bětuško,
svý zlatý mamince,
že tě vychovala
v strakatý perince.

Když tě vychovala,
Jozífkovi dala:
což jest ta matička
dobře udělala.

Poděkuj, Bětuško,
svýmu tatičkovi,
že on tě vychoval
tvýmu Jozífkovi.

„Kterak poděkuju,
když já ho už nemám?
já svýho tatička
nikdy neuhlídám!“

Z Prachenska.

96.

Smutná nevěsta.*(Nápěv 44.)*

Plakala nevěsta,
že je jí žalostná,
že je jí žalostná
cesta z domu:

„Já smutná nevěsta,
já bych si posteskla,
já bych si posteskla —
nemám komu!“

Z Tábořska.

97.

Do Prahy — do Němec.*(Nápěv 171.)*

Jaké je to kořenčko
kapradí?
povevou tě, má panenka,
do Prahy;

povezou tě, má milá,
kdes jak živa nebyla,
povezou tě, má milá,
do Prahy!

Jaké je to kořeníčko
puškvorec?
povezou tě, má panenko,
do Němec;
povezou tě, má milá,
kdes jak živa nebyla,
povezou tě, má milá,
do Němec!

Z Berounska.

98.

Loučení a potěcha.

(Nápv 356.)

Loučení, ach loučení!
což jest to věc těžká,
když se musí rozloučiti,
když se musí rozloučiti
s svou matičkou dceruška!

Nermuťte se, matičko,
že já od vás pudu:
nechcít já zapomenouti,
ale předce až do smrti
vaším dítětem budu.

„Nermoutím se, dcero má,
že pudeš odemne:
ale jen nejvíce nad tím,
dceruško moje, se rmoutím,
jak se tobě povede.“

Jak pak by se mně vedlo?
dobře, má matičko:
vždyť jsem já jen obdržela,
co jsem sama míti chtěla,
co žádalo srdéčko!

Z Plzenska. — Srov. Suš. 453.

Cesta k ženichovi.

Mezi tím nakládá družba s mládenci nábytek nevěstin na vůz: zespod truhly, suden (misník), almaru,

díží, škopky, vědra (konve) a na to peřiny v ubrus zavázené. Když všecko naloženo, sedají: na prvním voze, kdež bývá praporec, hudci, mládenci a ženich s družbou; na druhém voze otcové a ostatní muži; na třetím, kdež nábytek naložen, „paní matky“ a mezi nimi nejvýše na peřinách bába, majíc v ruce přeslici a na ní kužel lenem naditý a haraskami obvázaný, a v lenu zastrčená vřetena s přeslency; na čtvrtém pak voze sedí nevěsta s družkami.

V místech některých, zvláště v Klatovsku, jest obyčej, že jen osoby ženské a starší muži na vozích se vezou; ženich pak, družba i ostatní mladý lid jedou napřed na koních. I také svatební šašek, „plampač“, má herku nějakou, na které po zpátku sedě a směšně jsa oblečen, před vozem poklusává i všeliké šprýmy provozuje. Hudci sedí na koních prvního vozu.

Když k odjezdu všecko již připraveno, podají vozkovi do nového hrnku piva; vozka je vypije jedním douškem, uhodí hrnkem o vůz, práskne do koní a ujíždí ze dvora. Dudy hučí, skřípky vrzají, klarinet vřeští a ženy zpívají:

99.

Odjezd.

(Nápv 612.)

Strakaty peřiny
na bidle visí:
starej se, Vavroušku,
vo koně lysy.

„Já jsem se postaral
i vo celej vůz:
poď sedni, Hančičko,
pojedeme už.“

Já nechci, nesednu,
koně se plaší:
mohli by snad pro mě
naříkat naši.

Já nechci, nepudu,
až zejtra ráno:
vopatruj vás pán Báh,
má zlatá mámo!

Z Domažlicka.

Strakaty peřiny
na tyči viší:
přistroj si, holečku,
koníčky lysy.

Čtyry koně vrany,
vokovanej vůz:
zaprahej, formánku,
pojedeme už.

Nechci, nepoedu,
až zejtra ráno:
až já se rozloučím
s mou panímámó.

Z Klatovska.

100.

Vyznání.

(Nápev 612.)

Čtyry koně vrany,
pátá je bílá:
pověz mně, Aněčko,
kdo u vás bývá?

„Bývá u nás, bývá
jeden holeček:
co jsem jemu dala
s hlavy věneček.

Z Klatovska.

101.

Pobídka.

(Nápev 612.)

Štyry koně vrany,
vokovanej vůz:
přistroj se, Haněčko,
pojedeme už.

„A já jsem už dávno
tu přistrojená:
est-li si nesednu,
sedne si jiná!“

Z Domažlicka.

102.

Napomenutí.

(Nápev 612.)

Dej pozor, Haněčko,
kudy tě vezú,
aby si trefila,
kdy tě vyženú.

Kdy tě budú honit,
kdy tě budú bít:
aby si vedíla,
kudy demů jít!

Z Domažlicka.

Dej pozor, Aněčko,
kudy jsme jeli:
kdyby tě šidili,
nebo tě bili.

„A jeli jsme, jeli
tam tou cestíčkou:
tam tady já pudu
za svou mamičkou!“

Z Klatovska.

103.

Hoře.

(Nápev 69.)

Co jsem se nažála,
snopů navázala
na tom našem dvoře:
ičko muším jíti,
šhecko vopustiti —
to mám nejvíc hoře!

Z Domažlicka.

104.

Ruky podání.*(Nápěv 528.)*

Počkej, zastav,
malý pacholíčku!
až já podám
milému ručičku.

„Když jsi chtěla
ruky podávatí,
neměla jsi
dříve slibovati!

Z Prachenska.

105.

Podušky.*(Nápěv 612.)*

Nepudeme dále
jenom přes vršek:
vezeme plnej vůz
novejch podušek.

Z Domažlicka.

106.

Měchura.*(Nápěv 209.)*

Jen ty nás, formánku,
nezvrhni:
dáme ti měchuru
s povídky.

Jen ty nás, formánku,
pěkně vez:
dostaneš měchuru
eště dnes.

Z Tábořska.

107.

Koníček.*(Nápěv 209.)*

Až my pojedeme
přes ten les,
nepadni, koníčku,
přes pařez.

Až my pojedeme
po hrázi,
koníček podkovy
zuráží.

Počkej, koníčku,
zvedni nožičku,
já tobě přibiju
tvou podkovičku!

Z Tábořska. Poslední sloha zpívá se jako
v nápěvu 634 druhý díl.

108.

Pěkné koně.*(Nápěv 720.)*

Náš forman má koně
zvedeny:
ti nosí hlavy jak
jeleni;
zapráskne-li do nich
jen dvakrát,
vyjede z těch Němčic
jako pták.

Náš forman má pěkný
koníčky:
povídaly si to
družičky;
já jsem je poslouchal
dost dobře:
povídaly si to
v komoře.

Z Budějovicka.

109.

Potěcha.*(Nápěv 336, 577.)*

Řehtej mi, řehtej,
můj koni vraněj,
přes pole běžící:
ať se potěší
má nejmilejší
na voze kvílící.

Hned se těšila,
jak uslyšela
vraného koně hlas:

„Pospěš jen, pospěš,
můj nejmilejší!
ať tě uvidím zas.

Když jsem já pro tě,
můj nejmilejší,
všecko opustila:
co ty máš pro mě
u své matičky,
bych se potěšila?“

Mám já pro tebe
u mé matičky
pokojíček bílý:
tam budem bejvat
jako hrdličky,
vždycky sobě milí.

Já budu sekat,
já budu mlátit
a já budu vorat;
když přijdu domů,
sedneme spolu,
budem se milovat.

„Kdybych věděla,
můj nejmilejší,
že budeš takovej:
dělala bych ti
vždycky k večeri
koláček makovej.

Kdybych věděla,
můj nejmilejší,
že ty jsi za vodou:
koupila bych si
zlatou lodičku,
plula bych za tebou.

Kdybych věděla,
můj nejmilejší,
že ty jsi za lesy:
koupila bych si
koničky lysy,
jela bych, ty kde jsi.

Kdybych věděla,
můj nejmilejší,
že ty mě oklamáš:

nejela bych já
k tvoji matičce
ani za dlouhý čas!“

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 206; Žeg. P. 116;
Olesk. 216; Vóje. 237.

110.

Koně na stání.

(Nápěv 501.)

Já mám na stání
čtyry koně vrany,
já mám na stání
čtyry koně:
to nejsou koně mý,
to jsou pantátovy:
počkej, Jeničku,
dají ti je!

Z Tábořska.

111.

Koničky na úhoře.

(Nápěv 95.)

Co je to tam za koněčky
na tom našem ouhoře?
kdo je bude pásat,
až já budu spávat
s mou Verunkou v komoře.

Z Prachenska.

112.

Mládenci pro nevěstu.

(Nápěv 609.)

Toulali se mládenci
po tom Starém Kamenci.

Toulali se, toulali,
až se k Čížkóm *) dostali.

Stará mete světnici:
Sedněte sí, mládenci!

„My si u vás nesednem:
my si pro Marjánku jdem.“

A my vám jí nedáme,
až jí šaty zjednáme.—

Už má šaty zjednany,
v modrý truble srovnany.

Mládenci si vejskali,
že Marjánku dostali.

U Čížků si stejskají,
že už dceru nemají.

Z Chrudimska. — Srov. Suš. 429. — 1) Aneb jiné jméno rodu, z kterého nevěsta pochází.

Ti Lazští mládenci
ne ratum satum —
toulali se po noci —
klimboja linka plinka
žina kosari. 1)

Toulali se, toulali,
k Jersovům se dostali.

Stará mete světnici:
„Sedněte si, mládenci!“

My si u vás nesednem,
až Ančičku povedem.

Povedem ji přes cestu,
k Rosínovům nevěstu.

Rosínka před dům vyjde:
„My nevěstu nechceme.

Ona brachu nejídá,
na mlíko se ošklibá.“

Z Prachenska. — 1) Jako první sloha, tak i ostatní se rozšiřují.

113.

Nevěrný posel.

(Nápěv 347.)

Letí, letí pták 1)
přes zelenej sad;
nad dvorem se točí,
zdvihá k nebi oči,
Andulku volá.

„Anduličko má!
jsi-li upřímná,
nejsi-li tak pyšná,
abys trochu vyšla
sama jediná.“

Vyjít nemohla,
poslala posla:
„Jdi, můj milý posle,
vyříd mu to dobře,
jako já sama.“

Posel v hrdlo lhal,
a sám namlouval.
„Ach, já přenešťastná,
že jsem ven nevyšla
sama jediná!“

Z Berounska. — Písň tuto zpívají na Moravě děvčata o sv. Duše chodíce a Králkou. — Srov. Suš. 755; Vóje. I, 51, 67, 287; II, 311; Ol. 409.

1) Přiletěl je pták
do těch našich vrat;
tam líbezně zpívá,
k nebi oči zdvihá:
„Andulku bych rád!“

(Nápěv 247.)

Lět měsíčku, lět
přes ten celý svět;
lět měsíčku vz-vejši,
k mojí nejmilejší
kolo udělej.

Kolo udělej,
ven ji vyvolej:
není-li tak pyšná,
aby ke mně vyšla
sama jediná.

Ona nevyšla,
poslala posla:
„Jdi, můj, milý posle,
zprav mně to tak dobře
jako já sama.“

Posel zpravoval 1)
milý v hrdlo lhal:
tu pěknou děvečku
v rážovém věnečku
sobě namlouval.

Z Plzenska.

1) Posel zpravoval,
sobě namlouval:

sám sebe mu chválil
a děvečku hanil,
že je lenivá.

Jak uslyšela,
ven vyskočila:
v zeleným věnečku,
zlatým prstenečku
se zatočila.

Z Klatovska.

114.

Zármutek.

(Nápěv 48.)

Až z toho Spáňova pudu,
což já se vohlížet budu:
vohlídnu se jednu, dvakrát,
po třetí už budu plakat.

Má zlatá Spáňovská cesto,
což je mně po tobě teskno:
ne tak po tě, má čestičko,
ako po tě, má hubičko!

Mý zlaty Spáňovsky hory,
což mě má hlavička bolí:
bolí, bolí, pobolívá,
že mně chlapec vodpovídá.

Z Domažlicka. — Srov. str. 151, pís. 245.

115.

Smutné shledání.

(Nápěv 48.)

Co pak si, můj chlapče, myslíš,
když mě vidíš, nebo slyšíš?
„Když tě vidím, nic neříkám;
když tě slyším, smutně vzdychám!“

Z Domažlicka.

116.

Muž trapič.

(Nápěv 326.)

Co pak tě tvá máma dala,
že tě tak mladičkou vdala?
„Dala mně muže trapiče:
ten mně mou hlavu roztluče!“

Z Klatovska.

117.

Chudá milá.

(Nápěv 326.)

K Pušperku je cesta zlatá,
celá trníčkem pojatá;
to trníčko bíle květe:
má panenko, vtevřete!

„Proč bych já ti votvírala,
dyť já nejsem tvoje milá.“
Jest-li nejste, vy budete,
jen vy mi přec vtevřete!

„Však jsem já dobře slyšela,
co tvá máma povídala:
že mne za nevěstu nechce,
že já nemám v truhle dvě stě.“

Kdybych já bohatá byla,
já bych se tě neprosila:
vzala bych si chlapce s dvorem,
vožeň ty se s pánem Bohem!“

Z Klatovska.

Jedou-li skrz jinou ves, bývá jim
obyčejně cesta pentli nebo provazem
stužkami ozdobeným zatažena, a mu-
sejí se vypláceti, aby byli propu-
štěni. Kdo zatáhnul, musí na talíři
přinést sklenici s pivem a podati
ženichovi a nevěstě na poctu. Za to
položí ženich na talíř, podle mož-
nosti své, dvacetník, zlatník, anebo
tolar jmenem výplaty. Vozka také
na cestě několikrát zastaví, podá-
vaje na vůz klobouk, aby mu dali na
řemínky, na kolomaz, anebo že kolo
rozlámal, aby mu dali na jiné, a že-
nich musí jej spokojiti.

Když pak přijíždějí ke vsi, kde
ženich jest domovem, vozka třikrát
se s vozem obrátí, aby nevěsta ne-
mohla k matce zpátky najíti cesty.
Ve vsi zpívají ženy:

118.

Pěkná ves.*(Nápev 545.)*

Jak je to v tý Stráži
 hezky, hezky!
 rostú po celý vsi
 švesky, švesky:
 u nekohe nejsú
 žádný, žádný —
 když voni mně syna
 brání, brání!

Z Domažlicka.

Což je v těch Chlumčanech
 hezky, hezky:
 rostou na roubení
 švestky, švestky;
 v Lukavici eště
 líp je, líp je:
 rostou na zelený
 lípě, lípě.

Z Klatovska.

119.

Oves.*(Nápev 545.)*

Pověz mně, Vavroušku,
 pověz, pověz,
 po čem je v Klatovech
 voves, voves?
 Po pětadvaceti
 českých, českých:
 že je náš Vavroušek ¹⁾
 hezkej, hezkej!

Z Klatovska.

¹⁾ je tam dost děvčátek
 hezkejších, hezkejších.

120.

Podušky.*(Nápev 413.)*

Přijeli jsme do krajiny
 do neznámy,
 přivezli jsme poduštičky
 malovany,
 malovany modře, bíle:
 což se ti to, můj Jeničku,
 spávat bude!

Z Prachenska.

Potrásající na voze peřinami, zpí-
 vají:

121.

Pěkné zboží.*(Nápev 705.)*

Hej, hej, hej!
 máme na prodej:
 máme tady pěkný zboží,
 co se na něm hezky leží;
 hej, hej, hej,
 máme na prodej!

Z Chrudimska. — Srov. Suš. 446.

122.

Potřebné zboží.*(Nápev 510.)*

Hezké zboží máme,
 komu je prodáme?
 ten kdo je kupuje,
 ten je potřebuje,
 tomu je prodáme.

Z Prachenska.

123.

Strakaté, bílé.

Hejbej se, strakaty, bíly!
 hejbej se, strakaty, bíly:
 což je to pod tebou nám, nám,
 nám,
 což je to pod tebou milý!

Z Plzenska.

Příjezd nevěstin.

Když příjíždějí ke dvoru ženi-
 chovu, zpívají takto:

124.

Příjezd.*(Nápev 612.)*

Vodevírejte se
 ty vaše vrata: ¹⁾
 vezem vám nevěstu
 vod stříbra, zlata.

Vodevírejte se ²⁾
 ty vaše dvířce :
 vezem vám nevěstu,
 má nový tříce.

Sundávejte se
 všechny závory :
 vezem vám nevěstu
 samy fábory.

Poneste žedličku
 vaší nevěstě :
 vezem vám nábytek,
 stojí za dvě stě.

Poneste žedličku, ³⁾
 poneste k vozu,
 ať sobě nezláme
 nevěsta nohu.

Slízej, ty nevěsto,
 slízej ty s vozu,
 jdi se tam podívat
 do svýho domu.

Do svýho tam domu,
 do svý setnice,
 jdi se tam podívat
 ke svý mamičko.

Dyž přideš do senci,
 dej pozdravení :
 „Ste-li pak tu všichni, ⁴⁾
 moji přáteli?“

Postavte halmárku,
 ať se nezvrátí,
 ať se nám nevěsta
 demů nevrátí.

Pote ji, mamičko,
 pote ji vítat :
 bude vás Hančička
 pěkně poslúchat.

Pote ji, tatičku,
 pote ji vítat :
 bude vás Hančička
 dobře poslúchat.

Bude vás poslúchat
 v pátek, v sobotu,
 bude vám dělávat
 všechnu robotu.

Pote ji huvítat,
 všichni přáteli :
 Hančička je vaše,
 už jináč není!

Z Domažlička.

1) Štěpánojc vrata,
 Konopojc vrata a p.

2) Vodevírejte se
 ty vaše dveře :
 vedem vám nevěstu,
 jedva k vám vleze.

3) Přines nám, ženichu,
 pěknú žedličku,
 ať sobě nezlámem
 naši nožičku.

4) „Ičko vám děkuju,
 moji přáteli!“

125.

Otevření vrat.

(Nápěv 311.)

Panímámo zlatá!
 otevřete vrata :
 ať si nepolámu
 na kloboučku zlata.

Panímámo zlatá!
 otevřete dvířka :
 ať si nepolámu
 na kloboučku pířka.

Z Táborska.

(Nápěv 497.)

Panímámo zlatá !
 otevřete nám vrata :
 vezeme vám nevěstu
 a nevěsta truhličku
 od samýho zlata.

Z Boleslavka.

126.

Přivítání.*(Nápěv 218.)*

Panímámo Jersouc!
vyjděte před dům:
nelekejte se nás,
jede nás sedum;
jede nás sedum,
a několik víc:
nevyjdete-li ven,
zas pojedem pryč.

Panímámo Jersouc!
zameřte cestu:
a my vám vezeme
hezkou nevěstu;
má novou truhlu,
samy dukáty,
strakaty períny,
halmaru taky.

Panímámo Jersouc!
přivítejte nás:
vezem vám nevěstu,
ta bude pro vás;
je mladá, hodná,
umí dělati:
ta vám nic nebude
ubližovati.

Z Prachenska.

Rodičové ženichovi již očekávají
před vraty; matka přistaví nevěstě
k vozu stolicí a družba jí pomůže
dolů. Ženy zpívají:

127.

Slízání s vozů.*(Nápěv 540.)*

Polez, Hana, polez delů,
my už pojedeme demů:
Honzička dostaneš,
sama s ním zůstaneš,
polez, polez, polez delů!

Z Domažlicka.

128.

Uvítání.*(Nápěv 612.)*

Vitám tě, nevěsto!
do naší chaty:
budeš-li hupřímná,
budeme taky.

My máme hupřímnost,
my ti ji dáme:
za naši dcerušku
tě přijímáme.

Z Domažlicka.

Po té uvede družba nevěstu s ženichem do světnice a odevzdá ji rodičům ženichovým, řka:

„Nejmilejší pane otče a paní matko! páni rodiče nevěstiny laskavě vás pozdravují, a posílajíce vám tuto svou nejmilejší dcerušku, kterou jste sobě se svým milým synem za svou nevěstu vyvolili, odevzdávají vám ji k dobrému chování i zachování, a k jejímu i k vašemu potěšení, té důvěry jsouce, že ji jako své vlastní dítě laskavě přijmete, ji milovati a všecko dobré přátí, v nějakém pochybení mírně napomínati a ke všemu dobrému vésti budete. Máť ona také od svých milých rodičů příkázáno, aby vás jako své vlastní rodiče ctíla, milovala, vámi se řídila, vám ochotně sloužila, i samou radost a potěšení jak manželu svému tak i vám působila. A protož nyní na jejím místě uctivě žádám, abyste ji s jejím manželem udělili své otcovské a mateřské požehnaní; neb když jich manželství požehnaním se začne, bude vždycky potom požehnané, šťastné a radostné.“

Po uděleném požehnaní provádí družba nevěstu po stavení: v kuchyni, v chlivě, v komoře a t. d.,

i všecko jí vysvětluje, co kde má dělati: jak se prý sladí z jablek kaše, jak se voda vaří na měkko, jak se jalovice dojí a t. d. V bytu ženichově má se prý nevěsta nejprve podívatí do komína, aby se jí po otcovském domě nestýskalo. Také nemá dříve choditi domů k rodičům svým, až k „dobré vůli,“ sice by potom od manžela utíkala.

Zatím venku skládají s vozu nevěstin nábytek. Když sundávají peřiny a truhly, zpívají:

129.

Slaměné podušky.*(Nápěv 146, 353.)*

Na koho naříkat, ¹⁾
než na naši mámu,
že mně nastrkala
do podušek slámu.

Do podušek slámu,
do truhel kamení,
ako bych nebyla
z toho pokolení! ²⁾

Z Domažlicka.

¹⁾ Byla bych neřekla
do tý naší mámy,
že vona mně nandá
do podušek slámy.

²⁾ z jejího stavení.

130.

Špatné vdání.*(Nápěv 146, 345.)*

Vdala jsem se, vdala!
co je po mém vdání,
když jsem se dostala
daleko od mámy.

Daleko od mámy,
od zlatý mamičky:
budou pro ni plakat
mý černý očičky!

Z Berounska.

Vdala jsem se, vdala!
co je po mém vdání,
když jsem se dostala,
kde chleba nemají.

Kde chleba nemají,
votavy nesečou: ¹⁾
ještě mě k posledu
za vlasy vyvlečou!

Z Prachenska.

¹⁾ žádného vaření:
pomoz mi, Bože můj!
v tomto mém souzení!

131.

Do nouze vdaná.*(Nápěv 353.)*

Lito je mně, lito
ach té naší louže,
že jsem se dostala
z rozkoše do nouze.

Kde chleba nemají,
nikdy ho nepečou;
že jsem se já stala
bezděčnou nevěstou!

Z Bydžovska.

V domě ženichově.

Potom sedají k večeři, nevěsta zase nejzáže do kouta; s jedné strany k ní sedne matka ženichova, s druhé družka, a dále po jedné i po druhé straně ženy ostatní. Po večeři přinesou talíř a matka ženichova položí na něj podlé možnosti tolar neb dukát, a podá talíř dále, aby každý něčím přispěl. Z peněz sebraných vezme družka mezi zuby dvacetník, pak ostatek zaváže do šátku a podá nevěstě; začez tato poděkuje:

„Zaplať vám to všecko pán Bůh,
co jste nám dali, abyste toho nikdy
nepohřešovali!“

Toto slove „pomoc“. Potom družka dá ten dvacetník hudebníkům,
řkouc:

„Zahrajte mně, páni muzikanti! ať to všecko řinčí, ať se mně žily pod koleny nekrčí.“

Hudci začnou hrát, družka vyleze na stůl a zpívá, při tom neustále sobě dupajíc:

132.

Družka na stole.*(Nápěv 612.)*

Jak já si zatupám
směle na stole!
kde pak je družba můj,
ať sem pro mě 'dé.

Kde pak jsi? družbo můj!
poď už mě ssadit:
mně už se tu stejská
za stolem sedit!

Kde pak jsi? družbo můj!
poď jen už mě ssad:
dva tance nebo tři
budem tancovat.

Z Domažlicka.

133.

Rozumný hudeček.*(Nápěv 201.)*

Zahudej, hudečku,
jak humiš,
jak ty mejm nožičkám
rozumíš!

Hudeček zahudal
jak huměl,
jak on mejm nožičkám
rozuměl!

Z Domažlicka. — Srov. str. 257 č. 651.

134.

Družka na modu.*(Nápěv 218.)*

A co pak já nejsem
družka na modu?
když já to do Stráží
všecko přivedu:

tříce na přesky,
jen jsú se lesky!
co pak mě nechcete,
vy chlapeci Strážsky?

Jak jsem já družička
ako malina;
za mnú stojí družba
ak rozmarína:
chlapečku hezkej!
jen si nestejskej;
až ty vod nás pudeš,
jen si zavejskej!

Z Domažlicka.

Po té ji družba ssadí a vezme do kola. Když s ní zatancoval jednou, pustí ji. Družka se otočí, řkouc: že o jedné nebude jezdit, to že jezdí pohodný! — Družba ji vezme podruhé do kola a zase pustí. Ona: že o dvou taky nebude jezdit, tak že se jezdí na robotu! — A tak dál až do šesti.

Když se družka vytancovala, obrátí se družba k ženám, ježto mají za stolem nevěstu mezi sebou, řka: „Co pán Báh spojil, ať člověk nerozděluje. A poněvaď pan ženich na svou milou nevěstu, která jemu před Bohem oddána jest, čeká, protož mu jí dále nezdržujte a dejte mu ji.“

„Nedáme, až nám přineseš zajíce, co po lopatě skáče.“

Přinešou na nosidlech „mazanec“ neb „koláč“, kterýž od nevěsty byli s sebou přivezli, a rozkrájí jej na stole tak, aby se z něho na každého po kousku dostalo.

„Tu máte, co jste chtěly, a nejkco nám už nevěstu dejte!“

„Nedáme, až nám přineseš kaši bez ohně vařenou.“

Družba přinese hrnec medu, kterým kdo chce, svůj kousek koláče pomaže a sní.

Potom chtějí „strom, který deva-
tery ovoce nese.“

Družba přinese šipek, na kterém
všeliké ovoce napícháno, a drže jej
na stole, šlehá jím každého, kdo chce
trhati, a když ovoce všecko již opa-
dalo, šipek zahodí.

Konečně chtějí ženy na družbovi
most: „Vystav nám most, pojedem
přes Dunaj; ale ať je hustý, aby nám
nevěsta nepropadla.“

Družba položí před nevěstu na roh
stolu krejcar, a na protější roh druhý.
Ženy všecky křičí, to že nemůže být,
„nevěsta nemá tak velikého kroku;
musíš hustě trámy klást!“ — Tu po-
loží družba do prostřed stolu grešli
neb některý jiný lehký peníz. Ženy
mu to shodí, křičíce: „To jsou špa-
tné, shnilé trámy, prolomily by se!“
A tak se hádají pořád, dokud není
stůl z rohu do rohu křížem posázen
krejcarey. Když se smluvili, vystoupí
nevěsta na stůl a přejdouc po mostě,
buď dolů skočí a ženich ji chytí,
anebo družba ji ssadí a ženichovi
odevzdá, kterýž ji obejmě a políbí.
Peníze se stolu družka shrne, dá je
hudebníkům a začne zpívatí:

135.

Čepení.

(Nápěv 209.)

Hančičko, hubičko,
srdce můj!
nedej sobě bourat
čepení.

Es-li si čepení
zbourat dáš,
řsak budeš litovat,
huhlídáš!

Z Domažlička. — Srov. Čel. II. 21.

136.

Čepeček.

(Nápěv 7.)

Ach holka, holka, děvče můj!
budou ti bourat čepení:
čepeníčko rozbourají,
čepeček ti za ně dají;
za tvůj zeleněj věneček
dostaneš bílej čepeček!

Z Berounska.

137.

Červeně pentle.

(Nápěv 351.)

Liduško, jak se máš?
červený pentle máš;
pentle ti svudají,
čepeček ti dají,
na to se podíváš!

„Nebojím se toho
čepečku bílého,
ani nelituju
pro mého milého
věnce zeleného.“

Z Berounska.

138.

Bílý čepec.

(Nápěv 669.)

Když jsi se chtěla vdát,
mušíš družek nechát,
mušíš meze ženy
do komory:
vony tě slibujú,
že tě věnec vemú,
že tě za něj dají
čepec bílý.

Z Domažlička.

139.

Zavití vlasů.

(Nápěv 541.)

Pře-mý milý vlasy,
škoda vaší krásy:
že vás muším zavíjeti
na ty všecky časy!

Z Klatovska.

*

140.

Plačící nevěsta.*(Nápěv 557.)*

Proč pak, moje milá, pláčeš,
pláčeš, pláčeš tak tuze? —
„Proto, proto, proto pláču,
pláču, pláču tak tuze:
věneček pryč, čepeček sem,
byla jsem panenkou a už nejsem;
proto, proto, proto pláču,
pláču, pláču tak tuze.“

Z Prachenska.

Čepení nevěsty.

Nyní odvedou ženy nevěstu do komory, a posadí jí na stoličce, věnec jí s hlavy sundají, pentle rozeberou a vlasy rozpletou. Družba přinese na talíři čepec, jenž k tomu jest určen, a postaví na stůl; ženy pak jej vezmou, a jedna, která jest nejstarší a nejpřednější, obyčejně rychtářka anebo nevěstina kmotra, posadí jej nevěstě na hlavu. Z ostatních musí se jí každá aspoň dotknouti. Dvakrátě shodí nevěsta čepec s hlavy dolů, a teprv po třetí ho na sobě nechá — na znamení, že jí žel stavu svobodného. Čepec nevěstě koupí obyčejně ženy samy, složivše se. Při čepení hudba za dveřmi hraje a ženy zpívají:

141.

Včera a dnes.*(Nápěv 191.)*

Mý zlatý červený čepení
bejvalo propleteny:
včera mě strojily družičky,
dnes už mě čepí ženy.

Z Klatovska.

142.

Kadeřavé vlásky.*(Nápěv 546.)*

Pře-mý vlásky kadeřavy,
bejvaly jste dycky pěkný.

Dycky pěkně rozčesany,
pentličkama vokrašleny.

Ičko už jste rozpleteny,
kúskem plínků vovážany.

Z Domažlicka.

143.

Zármutek nevěstin.*(Nápěv 800.)*

Jak to všecko lancuje,
všecko je to zhůru!
družba stojí u dveří,
tluče na komoru:
já tu sedím u prostřed,
zarmoucená všecka;
mé srdéčko: vet, vet, vet!
ubohá nevěsta!

Z Berounska.

144.

Skládání vínku.*(Nápěv 120.)*

Ach můj vínku zelený,
už tě s hlavy skládám!
tobě, můj nejmilejší!
jej teď odevzdávám:
abys jej choval,
vždycky mě miloval,
stále až do mé smrti
v té lásce setrval.

Ej, již se s vámi žehnám,
družičky mé milé!
a vám všem v ale dávám —
smutno této chvíle:
změnily se časy,
zavily mi vlasy;
laskavě vám děkuji
za tu službu vaši!

Už kamarádky jiny
do počtu mě vzaly,
už mně čepeček bílý
na hlavičku daly:

s nimi musím býti
a vás opustiti:
pán Báh račiž je za to
všecky odměniti!

Z Klatovska.

145.

Bílý čepeček.

Ach můj vínku zelený!
už tě s hlavy skládám,
a ten bílý čepeček
na hlavičku dávám:
abych v něm chodila,
a se v něm těšila,
do svý smrti nejdelší
s hlavy ho nedala!

Ach vy milý družičky!
co za mnou stojíte,
a mě smutnou nevěstu
zhola nebráníte?
až přijde ten váš čas,
nebudu bránit zas,
vemu bílý čepeček,
vám na hlavu dám zas.

Z Bydžovska. — Srov. Krol. III, 171.

146.

Po čepení.

(Nápěv 109.)

Už je to uděláno,
už je to hotovo:
pár vajíček na rendlíček,
kousek másla do toho.

Z Berounska.

147.

Muž a žena.

(Nápěv 705.)

Už, už, už
Honziček je muž;
Andulička jeho žena,
už je taky očepena:
už, už, už
Honziček je muž!

Z Klatovska.

Když ženy nevěstu očepily, při-
kryjí ji plenou a vedou ji zase do
světnice, zpívajíce:

148.

Mladá žena.

(Nápěv 182.)

My máme mladú ženu, ženu,
my máme mladú ženu:
kdo ji chce viditi,
muší nám platiti,
nebo mu klobúk vemu!

Z Domažlitzka.

Na to vezme družba nevěstu
k tanci, ale musí bez klobouku býti,
sic mu jej ženy vezmou a musí si jej
vylácat. Když s ní potancuje, ode-
vzdá ji ženichovi. Obvyčejně však je-
mu prvé místo nevěsty přivede sta-
rou babičku pod plenou a řekne:
„Je to ta, nebo není?“ — Ženich
odpoví: „Byla snad taky někdy pě-
knou růžičkou, ale už dávno od-
květla!“ — Tu se babička dává do
křiku: „A vždyť jsem já ta tvá! což
mne už neznáš? proč se nyníčko za
mě stydiš? Což nevíš, jak jsi mi
sliboval, že si mě vemeš? A když jsi
mi svět zkazil, musíš mi ho zas na-
pravit: zaplat!“ — Ženich sáhne do
kapsy a spokojí babičku desetníkem
nebo dvacetníkem.

Potom tancují dále, zpívajíce:

149.

Čepec.

(Nápěv 128.)

Hopsa, hejsa!
ztratila věneček,
hopsa, hejsa!
ztratila věnec:
ztratila věneček,
dostala čepeček;
hopsa, hejsa!
dostala čepec.

Tu máš, už máš,
co jsi chtěla mítí,
tu máš, už máš,
co's chtěla mít:
dostala jsi muže,
kdo ti teď pomůže?
tu máš, už máš,
co's chtěla mít.

Z Bydžovska.

150.

Změna.*(Nápěv 107.)*

Včera's byla
ještě pannou:
ale už nejsi,
ale už nejsi,
už jsi ženou.

Včera's měla
ještě věnec:
ale už nemáš,
ale už nemáš,
už máš čepec.

Z Berounska.

(Nápěv 326.)

Včera's byla švárnú pannú:
dnes máš hlavu povázanú;
včera's byla pod věnečkem:
dnes máš hlavu pod čepečkem.

Z Domažlicka.

151.

Rouška.*(Nápěv 468.)*

Bejvala jsi na svatbách,
bejvala jsi droužkou:
nynčko tvoji hlavičku
už zavily rouškou!

Z Klatovska.

152.

Zpomínka.*(Nápěv 209.)*

Kohouti zpívají
za lesem:
byla jsem panenkou,
už nejsem.

Kohouti zpívají
za nivou:
byla jsem panenkou
poctivou.

Zpívejte, vy naši
kohouti,
ať se mé srdéčko
nermoutí!

Z Klatovska.

153.

Sundané pentle.*(Nápěv 612.)*

Sundej ty, Vavroušku!
sundej svůj věnec:
vždyť už nynčko nejsi
žádněj mládenec.

Hanka pannou byla,
pentle nosila:
ona je pro tebe
sundat musila.

Z Klatovska.

Sundej ty, můj chlapče!
sundej ten věnec:
jak už z tebe není
žádněj mládenec.

Když jsem pannú byla,
pantle jsem měla:
já jsem je pro tebe
sundat mušela!

Z Domažlicka.

154.

Očepení.*(Nápěv 288.)*

Ta Bludojc setnička
nevymetená:
stojí tam Kačenka,
je vypletená;
je vypletená,
v bílým čepečku:
kdo chce s ní mluvití,
musí po česku.

Z Budějovicka. Žertem dodávají:

Německy neumí,
a česky málo;
kdo chce s ní promluvit —
„Poďte sem, mámo!“

Po oěpkách darují místem ženy
nevěstě do hospodářství kužel naditý
lenem, jehož obyčejně mnoho kloubů
bývá.

Tanec v hospodě.

Na večer jdou všickni, i s ženichem
a s nevěstou v čepci, do hospody,
kdež opět až do rána tancují. Každá
ženská, svobodná i vdaná, jedna po
druhé, zaplatíc hudebníkům, dává si
hráti, zazpívá i zatancuje s mužským,
kterého si sama zvolila, až se vše-
cky vystřídají.

Písňe tu přicházejí všeliké, vůbec
žertovné. Družička, vstoupíc před
hudebníky, zpívá:

155.

Hezká tanečnice.

(Nápěv 210.)

Nebraňte, mámo, k muzice,
dyl jsem já hezká dívčice:
k muzice pudu, tancovat budu,
což vám bude plesat srdce!

Z Domažlicka.

156.

Mladá tanečnice.

(Nápěv 336.)

Já holka mladá
tancuju ráda
v Štěpánoje hospodě;
za mnú se točí,
má černy oči,
to potěšení mé.

Z Domažlicka.

157.

Dívka od práce.

(Nápěv 643.)

Kdyby moje nohy
nechodily v hnoji,
uměly by tancovat;

kdyby moje ruce
nedělaly těžce,
uměly by vyšívat.

Z Berounska.

Kdyby moje nožky
nebyly lenošky,
uměly by tancovat;
kdyby moje milá
mně se nelíbila,
mohla by snad litovat.

Z Klatovska. — Srov. Kol. II, 88.

158.

Výstraha.

(Nápěv 76.)

Družbo, družbo, družebníčku!
dej si pozor na družičku;
jest-li ty si pozor nedáš,
přiideš o ni, než se nadáš.

Družbo, co's udělal družce?
ona praví, že tě nechce.
„Já jsem jí nic neudělal,
jenom jsem jí hubičku dal.“

Z Prachenska.

159.

Navrácení.

(Nápěv 746.)

Navrať mně můj milej,
Honzíčku rozmilej,
všecky ty hubičky,
kery's mně dal.
„Já si je dám sepsat:
sedum a šedesát!
není mně je možná
navracovat.“

Z Domažlicka.

160.

Ženy Varvažovské.

(Nápěv 401.)

My jsme ženy všecky hezky,
proto že jsme Varvažovky.

Kalousková taky hezká,
když už bude Varvažovská.

Z Prachenska.

161.

Ženy Sušické a Protivinské.

(Nápěv 404.)

My jsme ženy od Sušice,
rády bysme kořalice.

My jsme ženy z Protivína,
rády bysme holbu vína.

Holbu vína, holbu vody:
budem strojit brzo hody.

Z Prachenska.

Družba maje v ruce šátek, zpívá
v tanci:

162.

Šátek.

(Nápěv 262.)

Škoda toho šátku,
že na něj prach padá;
škoda toho šátku,

že se špiní:
škoda by nebylo,
kdyby ho špinilo,
kdyby ho špinilo
potěšení!

Z Domažlicka.

163.

Bleška.

(Nápěv 292.)

A já jsem chytil
blešku na letu,
neměl jsem na ni
žádnou paletu.

A ta blešička
byla maličká:
vážila šest liber
každá nožička!

Z Domažlicka.

164.

Bělohrad.

(Nápěv 220.)

Jsem, jsem věru rád,
že jsem dostal hezkou ženu;
jsem, jsem věru rád,
že jsem dostal Bělohrad:

Bělohrad je pěkný město,
má ženuško, nepověz to;
jsem, jsem věru rád,
že jsem dostal Bělohrad.

Z Kouřimska.

Skládání věnců.

Ve čtvrtek ráno skládají se v ho-
spodě věnce. Družičky totiž vezmou
družbám (mládencům) klobouky, a
zpívajíc ovinou jim je pentlemi na
spůsob věnců. Při té příležitosti piji
obyčejně jen rosolku. Potom vezme
každá svého družbu k tanci a dříve
mu klobouku nedá, dokud se dobře
nepropotil a neunavil.

165.

Věnce a kořalka.

(Nápěv 182.)

Zelený věnce máme, máme,
vám je, chlapeci, nedáme:
chcete-li je mítí,
dejte si je vítí,
my vám je uděláme.

Koukněte, pane družbo, družbo!
že prázdnou sklenici mám:
nalejte kořalky,
červený rosolky,
ať já dost kuráže mám!

Z Klatovska.

166.

Očepená Káča.

(Nápěv 109.)

Dobře tak na Kačenu,
dobře tak na Káču:
včera mně ji vočepily,
dnes se s ní vyskáču.

Z Klatovska.

(Nápěv 37.)

Vdávala se naše Káče,
vdávala se nám Káče:
pacholek se dycky těšil,
že se s ní vyskáče.

Z Domažlicka.

167.

Manželství.*(Nápěv 142.)*

Chvála pánu Bohu!
 už jsem se oženil,
 chvála pánu Bohu!
 už mám ženu:
 už jsem se oženil,
 svobodu proměnil;
 chvála pánu Bohu,
 už mám ženu.

Chvála pánu Bohu!
 už jsem se provdala,
 chvála pánu Bohu,
 už mám muže:
 už jsem se provdala,
 pod čepec dostala;
 chvála pánu Bohu,
 už mám muže!

Z Bydžovska.

168.

Slavná veselka.*(Nápěv 487.)*

O naší veselce
 psi se porvali,
 že jsou po maličku
 kosti dostali;
 muzikanti
 pěkný peníze:
 dohromady
 čtyry halíře.

Z Budějovicka.

(Nápěv 486.)

O naší veselce
 psi se porvali,
 že jsou pomaličku
 kosti dostali;
 páni muzikanti
 pěkný peníze:
 všickni dohromady
 čtyry halíře!

Z Chrudimska.

Tébož dne, totiž ve čtvrtek, stí-
 nají také kohouta, kterýžto však
 obyčej již nyní po řídku se spatřuje.
 Družky vyvedou kohouta na pen-
 tlich uvázaného na náves neb na jiné
 místo prostranné, tam jeden mláde-
 nec, na způsob popa vystrojený, má
 nad ním řeč, vytýkaje mu, co zlého
 natropil a co dobrého obmeškal, a že
 proto hoden jest smrti mečem. Ko-
 hout musí se zpovídati, dostane roz-
 hřešení, a jiný mládenec, za kata
 převlečený, hlavu mu setne. Potom
 kohouta upekou a společně snědí.

V neděli po svatbě sejde se ve-
 škeré příbuzenstvo ještě jednou
 k rodičům nevěstiným na „přátelský
 oběd“, jinak také na „dobrou vůli“,
 při čemž obyčejně také věno se vy-
 plácí.

**Obecné písne svatební a man-
želské.**

169.

Vzácná svatba.*(Nápěv 50, 270.)*

Poslechněte lidi málo,
 co se je před lety dalo,
 kterak jedna svatba byla,
 moc diváků přivábila.

Ženich ten byl z Chudé Třidy,
 a nevěsta z Ženské Bidy,
 prohlášení jsou v Jekově
 a oddání v Nebylově.

Družba ten byl z Drbalova
 a mládenec z Vyhuanova,
 družka byla ze Strojetic
 a kuchařka od Odřetic.

Piva, vína bylo dosti,
 každý pil po své libosti;
 a když po obědě bylo,
 všecko se to k tanci mělo.

Na skřípky hrál od Šumavy,
a na šalamaj z Vratislavi;
a na trouby co troubili,
od Mrazova kdesi byli.

Ze Strakonice byl s dudama,
od Trhanova s kobzama,
s trumarínou od Dobřína
a s kejdamá z Kokořína.

Frkoč foukal jeden z Lomu:
divili se lidé tomu,
kde jsou takovou čeládku
shledali k tomuto sňatku.

Bylo jest to hodování,
přes příkopy tancování!
Rozešli se po tom čase —
nevím, kde se sejdou zase.

Z Rakovnicka.

170.

Svatba dudkova.

(Nápěv 468.)

Vímť já ptáčka jednoho,
dudek se jmenuje,
který se oženit chce:
sojku brát si bude.

Na tu svatbu veselou
bylo moc pozvaných,
to z rozličného ptactva,
jak velkých, tak malých.

Zlatohlavý strnádek
ten jest byl za družbu,
a radostný skřivánek
zval hosty na svatbu.

Křepelka za družičku,
ta jest věnce vila,
pannu sojku nevěstu
na oddavky vedla.

Krkavec je oddával,
jestřáb za svědka stál,
že nejsou žádný přátelé,
všem se zakazoval.

Havran byl za kuchaře,
ten jim oběd strojil:
však ho všickni poznají,
kterak se začernil.

Slavík dělal muziku,
když po jídle bylo,
a tak, co hostů bylo,
všecko tancovalo.

Unavila se sojka,
spat se odebrala,
kdežto švitorná straka
postel jí vystlala.

Svatba se dokonala,
písničku zavírám,
na které já taky byl
a na ni se díval.

Stala se roku toho,
a podnes se stává:
když dudek k sojce přijde,
svatba je hotová.

Z Berounska. — Srov. Olesk. 475; Žeg. P. 178; II, 96; Vójc. II, 373; H. Luž. 256; Sachar. I, č. 3, str. 37; III, č. 220; Litev. (Čel.) 131.

171.

Svatba vlkova.

(Nápěv 731.)

Vlk se ženit chtěje,
namluvenou maje
kozu pannu choti,
jenž byla sirotek;
neb jí umřel otec
též i milá máti.

Co kde čtvernohého
najíti se dalo,
dal sobě pozvati,
kteříž na památku
takového sňatku
dali se najíti.

Kocour byl za družbu,
stál myši na službu
s zajícem mládencem;

osel za pekaře
a tchoř za kuchaře
s urozeným kancem.

K tomu za družičky
dvě krásné děvečky
zvolil: lišku s laní;
ty přítomny byly,
nevěště sloužily,
krásné koze paní.

Když po jídle bylo,
komu se libilo,
k tanci se chápali:
mládenec zajíček
činil bystrý skoček,
dostal facalíček

od panny družičky,
překrásné lištičky,
kteráž na něj brala;
když se bystře točil
a proti ní bočil,
hned mu věnec dala.

Chrt mu to záviděl,
že krásnou pannu měl;
jak po žrádle bude,
chce do pole jíti,
jeho pobídnouti
v kordy neb pistole.

Zajíc se mu ozval,
darebou jej nazval,
že se mu postaví:
jakož poctivý je,
že se bránit bude,
žáda svá nastaví.

Lev, jsa pán pokoje,
různic nemiluje,
poručil jim hnedky,
by si pokoj dali
a se nevadili
pod pět set pokuty.

Ježek uslechtilý,
krásný a spanilý,
rozkošného těla

kunu si namlouval,
pěkně ji objímal,
řka, by jeho chtěla.

Jelen připil krávé
z prázdného korbele;
pěkně s uctivostí
klobouček posmekna,
žádal jí, takto řka:
„Vstávej, půjdem k tanci!“

Kráva ráda byla,
hned se k tanci měla,
k kobyle tak řkouce:
„Ach což jsem já ráda,
až mě svrbí záda,
že mě pan jelen chce!“

Kobyla jí řekla:
„Máš to štěstí z pekla
na ty milovníky!
já od rána sedím
a škaredě hledím,
nechtějí mě vzíti.

Prv měla bůvola
od samého rána,
teď zas jelen přišel:
já bych byla ráda,
bych jednoho měla.“
Velbloud to uslyšel,

kterak ona praví,
myslil: „Jest ctná paní,
já ji budu chítí;
dostanu věneček
aneb facalíček,
mohu si ji vzíti.“

Křeček vytáh' boty,
popjal si kalhoty
o tři lokte vejše,
vstal, bral se k veverce,
té krásné panence,
řka: „Jak se mně stejště

tam dále seděti!“
počal jí prositi,
aby s ním k tanci šla;

sysel hnedky z díry,
jenž byl hoden víry,
řek', by nechodila.

Křeček k syslu s takou:
„Odpusť mi s tvou pannou
trochu k tanci jíti:
škody neudělám,
za toť připovídám;
chci vesel pobyti.“

On mu neodpustí,
že, prý, mu dá pěstí,
aby mu pokoj dal.
Sysel tu stojíce
takto jemu vece:
má-li dát, aby dal.

Křeček čerstvý jsouce,
nepomeškajíce
vzal sysla za vlasy,
jednou rukou ho rval,
druhou přes hubu pral
ukrutně v ty časy.

Lehkomys'ný křeček
bil sysla, až vsecek
po tváři zšedivěl.
Vydra ho želela,
veverka plakala;
kdož koliv jej viděl,

každý ho litoval.
Jezovec nemeškal,
chramostejla ctného
k rychtáři odeslal,
řka, aby mu vzkázal
dobrý den od něho;

že ho za to žádá,
poněvadž tu moc má
sobě poručenou,
aby do hospody
přišel hned té doby,
neb že se tam perou.

Chramostejl jda, věřte,
potkal se na cestě
s rychtářem beranem,

an si zvolna kráčí,
rozmlouvati ráčí
s jeho milostí lvem.

Vida je zdaleka,
hned kuklici smeká
a poklonu činí,
slušně pozdravuje;
tu všem oznamuje
to své poručení.

Lev rychtáři moc dal,
aby je porovnal
podlé své libosti,
a sám klusal domů.
Beran, jsa rád tomu,
běžel mezi hosti.

Přijda do hospody,
tu před ním v ty doby
slavný mezek s srncem
od stolu vyvstali,
poctu mu podali,
teplé pivo s hrncem.

On sed' za stůl s nimi.
Tu po malé chvíli
byli přivedeni
křeček s system spolu;
tu před ním u stolu
byli vyslýcháni.

On je hned porovnal:
sysel pokutu dal
na tři sudy piva,
to proč jest začíнал
a potom zapíral,
pro svá ústa lživá.

Když se porovnali,
zas veseli byli,
muziky troubily;
opice s oslíčkem,
kolčava s kralíčkem
skořenou tancovali.

Nedvěd na housle hrál,
slon na citeru pral
a sobol na basu;

velmi zvučně hráli,
až všickni plesali
z toho jejich hlasu.

V tom špižirna zpustla,
voda v sudě zhustla,
kvasnice rozlili.
Tak byl kvasu konec,
bejk zvonil na zvonec,
všickni se rozběhli.

Z prostého starého vydání. Srov. Kol. II, 128; Lítev. (Čel.) 129.

172.

Svatba psova.

(Nápěv 774.)

Kočka se vdávala,
pes se ženil;
náš kulhavý valach
za družbu byl,
a slepá kobyla
za družičku:
dala mu šáteček
a kytičku.

Z Prachenska.

173.

Svatba zlatohlávka.

(Nápěv 276.)

Oženil se zlatohlávek,
vzal on sobě mušku:
hodil mušku pod podušku,
měl ji za ženušku.

Z Prachenska.

174.

Svatba zelin.

Řípa se vdávala,
celer výskal,
mrkev tancovala
a křen pískal.

Z Hradecka.

175.

Ševcovská svatba.

(Nápěv 269.)

Když se ševci ženili,
na svatbě jsme nebyli:
ani mistr, ani já,
ani naše mistrová.

Z Berounska.

176.

Potěcha.

(Nápěv 606.)

Staral se chudej s chudou,
jak spolu živi budou;
pán Bůh jim povídal,
že víc má, nežli dal:
že jim dá pytel mouky,
aby si pekli dolky.

Z Plzenska.

177.

Potěcha.

(Nápěv 468.)

Nestarej se, ženo má!
že my nic nemáme: ¹⁾
zabijeme komára,
masa naděláme. ²⁾

Půl ho dáme do komína,
půl ho uvaříme:
nestarej se, ženo má,
že se nenajíme! ³⁾

Z Prachenska. — Srov. Suš. 672.

¹⁾ co budeme jísti.²⁾ bude masa dosti.³⁾ však my se najíme.

178.

Majetek.

(Nápěv 342.)

Dycky lidi povídají,
že my nic nemáme:
a my máme na ponebí
půl votyčky slámy!

Z Prachenska.

179.

Mladá žena.

(Nápěv 456.)

Není lepší jako mladá žena,
neb ona se rozveselí sama:
ráno dá hubičku a v poledne dvě,
na večer si sama ke mně sedne.

Z Berounska.

180.

Manželská láska.

(Nápěv 345.)

Ženo má, ženo má,
 ženo má maličká!
 já tebe radši mám,
 než husar koníčka.

Husar má koníčka
 za dvě stě tolarů:
 já tebe, ženo má,
 zadarmo dostanu.

Husar má koníčka
 pro to své jezdění:
 a já tě, ženo má,
 pro své potěšení.

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 507; Kol. I, 251.

181.

Poděkování manželské.

(Nápěv 74.)

Můžeš mně, ženuško,
 poděkovat,
 že jsem tě naučil
 děti chovat,
 děti chovat,
 kaši vařit:
 ještě tě naučím
 hospodařit.

Z Prachenska.

182.

Starost.

(Nápěv 162.)

Já ty voly nepoženu,
 já mám doma mladou ženu:
 kdybych já ty voly honil,
 někdo by mně za ní chodil.

Z Chrudimska. — Srov. Mor. 1840, 49.

(Nápěv 58.)

Já ty volky nepoženu,
 já mám doma mladou ženu:
 kdybych já voly honil,
 jinéj by za ní chodil!

Z Prachenska.

183.

Nerovné manželství.

(Nápěv 619.)

Jaky je to živobytí,
 když se starej mladý chytí?

Jaky je to živobytí,
 když se mladej starý chytí?

Z Berounska.

184.

Nerovné manželství.

(Nápěv 488.)

Tak se má starej
 při mladej ženě:
 ona se na něj
 nic nezasměje.

On se k ní tlačí,
 ona se mračí:
 „Vari ode mne,
 starej fousáči!“

Z Prachenska.

185.

Starý a mladý muž.

(Nápěv 750.)

Co's, Andulko, co's dělala,
 že jsi se tak ucourala?

„Naši vrátek nezavřeli,
 husičky nám vylétěly.

Zaběhly nám do štěpnice,
 ze štěpnice do pšenice.

Ze pšenice pak do prosa,
 což je byla velká rosa!“

Co's, Andulko, co's dělala,
 že's tak starého si vzala.

Lepší s mladým v sprostém šatě,
 než se starým v samém zlatě.

Starý sedne podlé boku,
počítá, kolik mu roků.

Mladý sedne podlé líčka,
štěbetá jak vlaštovička.

Z Berounska.

186.

Šedivá láska.

(Nápěv 374.)

Mladého nechtěla,
starého ráda:
zalíbila se jí
šedivá brada.

„Můj zlatej dědečku
s šedivou bradou,
neopouštěj ty mne
dívčici mladou!“

Z Prachenska. — Srov. Čel. II, 15.

187.

Baba nevěstou.

(Nápěv 647.)

Vdávala se stará baba,
vdávala se babice:
měla sukni roztrhanou
a bez nártů střevíce.

Z Kouřimska.

188.

Majolenka.

(Nápěv 384.)

Inu! měl jsem hezkou holku,
jmenem Majolenku,
hezkou holku mít:
čert mně tu bábu nastrčil,
od Majolenky odstrčil!
Inu! měl jsem hezkou holku,
jmenem Majolenku,
hezkou holku mít.

Inu! měl jsem hezkou holku,
jmenem Majolenku,
hezkou holku mít:

kýžby si čert tu babu vzal
a já mou holku zas dostal!
Inu! měl jsem hezkou holku,
jmenem Majolenku,
hezkou holku mít.

Z Čáslavska.

189.

Babička.

(Nápěv 469.)

Vzal jsem si babičku staříčkou,
myslil jsem, že něco má:
ona má v komoře kohouta,
ten jí tam kokrhává.

Z Plzenska.

190.

Bába.

(Nápěv 730.)

Vlk mně radu dal,
bych si babu vzal,
babu babu babu babu
babu mosaznou!

Flintu nabiju,
babu zabiju,
babu babu babu babu
babu mosaznou!

Z Klatovska.

191.

Milé neštěstí.

(Nápěv 176.)

Oženil se Chval,
pán Báh mu to dal:
vzal on si starou bábu,
posadil ji do korábu,
vítr mu ji vzal —
dobře udělal!

Z Kouřimska.

192.

Dobrá hospodyně.

(Nápěv 564.)

Náš táta si mámu chválí,
že mu málo dříví spálí:
při maličkým polínku
uvaří mu polívku.

Náš táta má hodnou mámu,
já takovou nedostanu:
a bych dost daleko šel,
snad bych jí přec nenašel.

Z Jičínska.

Náš mlynář si ženu chválí,
že mu málo dříví spálí:
postavila na úkrop,
spálila mu nověj plot!

Z Berounska.

193.

Dluženě kalhoty.

(Nápěv 622.)

Mám kalhoty koženy,
jenom že jsou dluženy:
táta mi je půjčil,
abych já se učil
doma sedat u ženy.

Z Kouřimska.

194.

Ženichovi.

Počkej za rok, za dvě léta,
zapomeneš na hospodu:
budeš doma u své ženy
zunkat vodu!

Počkej za rok, za dvě léta
zapomeneš na muziku:
bude ti ji žena nosit
na jazyku!

Z Prachenska.

195.

Ožizený muž.

(Nápěv 725.)

Vizte, pane páter! vizte,
vy jste mě ošidil čistě:
dal jste mi ženu maličkou,
já jsem ji zabil hubičkou.¹⁾

Z Prachenska.

1) já jsem ji přikryl čepičkou.

196.

Zoplacená žena.

(Nápěv 564.)

Pro peníze vždycky pláču,
když si zpomenu na Káču,
co jsem za ni musel dát,
když jsem ji chtěl sobě brát.

Neb na cizím panství byla,
vrchnost mně jí povolila:
kdo chce Káču ženu mít,
musí dobře zaplatit.

Z Plzenska.

197.

Neblahé manželství.

(Nápěv 589, 799.)

Já jsem se posekal,
když jsem trávu kosil:
přeškoda nastokrát,
že jsem tebe prosil!

„Já jsem se požala,
když jsem trávu žala:
přeškoda nastokrát,
že jsem si tě vzala!“

Z Klatovska.

198.

Škoda svobody!

(Nápěv 374.)

Přeškoda nastokrát,
že jsem se ženil!
tu zlatú svobodu
že jsem proměnil!

Já miloval pannu,
dostal jsem ženu:
na to já do smrti
nezapomenu!

Z Domažlicka.

199.

Nežehňte se!

(Nápěv 476.)

Nežehňte se, chaso mladá!
 musíte děti chovat:
 já jsem se mladej voženil,
 nemůžu se dodělat.
 Přeškoda mejch mladejch let,
 že jsem já si zkazil svět:
 já jsem moh' sloužit císaři
 ještě nákejch deset let!

Z Klatovska.

Nežehňte se, chaso mladá!
 což budete litovat,
 jako já jsem se voženil,
 když jsem měl svět užívat:
 nejčko jsou děvčátka hezčejší,
 já je nesmím milovat;
 každěj se svou se prochází,
 já musím doma chovat.

Z Prachenska.

200.

Překvapení.

(Nápěv 70.)

Co jsem se voženil,
 dvě neděle jsou:
 už za mnou maličky
 pachole nesou.

Nenoste, nenoste,
 nejní nic mýho:
 já jsem se voženil ¹⁾
 za poctivýho.

Z Budějovicka.

¹⁾ radší mně sedlejte
 koně vranýho.

201.

Nehospodyně.

(Nápěv 235.)

Každej se mne ptá,
 kde je má ženuška?
 každej se mne ptá,
 kde je má žena:

ona šla do Prahy,
 nesla tam kapouny;
 kapouny prodá,
 peníze mně dá.
 Kapouny prodala,
 peníze propila:
 jak pak mně je dá,
 když už je nemá?

Z Klatovska.

202.

Má holka.

(Nápěv 642.)

To je žena má: ¹⁾
 v kapse mejdlo má,
 v polici má hřeben,
 aby každěj věděl,
 že se česává.

Špatnou ženu mít, ²⁾
 ještě od ní bit:
 dám vykopat jámu
 čtyryceti sáhů,
 dám jí tam hodit.

Z Budějovicka.

¹⁾ To je holka má.
²⁾ Špatnou holku mít,
 ještě pro ni bit.

203.

Příkladná hospodyně.

(Nápěv 289.)

Hodnou ženu mám,
 nechlubím se vám:
 je to dobrá hospodyně,
 kde si smyslí, tu si sedne,
 to vám povídám.

Studenou vodou
 chléb zadělává:
 když jí zůstane jako brus,
 nesmí ho dát žádnýmu kus,
 mně vinu dává.

Že jsem jí dříví
 našťípál křivy;

že má k chlebu rovny býti,
suků žádnejch nemá míti,
z toho mne viní.

Pořádek u vás
ten není u nás:
jeden střevíc pod lavicí,
druhej v řezací stolici —
to není u vás!

Co vám víc povím:
bílá co komín,
sukni nosí k jedný straně,
cíp od šátku na rameně —
víc vám nepovím!

Z Kouřimska. — Srov. Krol. II, 121.

204.

Ožizený.

(Nápěv 773.)

Za padesát zlatejch
maly volčata -ta -ta,
maly volčata:
co jsem se vošidil,
že jsem se voženil,
mily děvčata -ta -ta,
mily děvčata!

Ani tak na volkách,
jako na ženě -ně -ně,
jako na ženě:
voly můžu prodat,
a peníze prohrat,
ale ženu ne, ne, ne,
ale ženu ne.

Voly můžu prodat
za sto tolarů -rů -rů,
za sto tolarů:
ale s ženou běda,
za tu žádnej nedá
deset krejcarů -rů -rů,
deset krejcarů.

Zadělavá buchty
studenou vodou -dou -dou,
studenou vodou;

přes koleno válí,
ještě mi je chválí,
že dobry budou -dou -dou,
že dobry budou!

Z Berounska. — Srov. Suš. 507; Kol. I, 253.

205.

Dobrá kuchařka.

Povadil se krejčí
s svou milou ženou,
že mu dala kaši
nedovařenou.

Z Prachenska.

206.

Ženský hněv.

(Nápěv 174.)

Má žena se na mě hněvá,
nemluví:
bude-li to dlouho trvat,
oněmí!

Z Hradecka.

207.

Největší zlé.

(Nápěv 118.)

Ženěníčko, ženě-,
ženění,
to je horší nežli
vězení:
z vězení si člověk
pomůže,
ale od zlé ženy
nemůže.

Co pak jste, rodiče,
myslili,
že jste mě k ženění
nutili?
dostal jsem s ní čtyry
tisíce,
ty mně zarmoutily
mý srdce.

Peníze jsem rozdál
na dluhy,
nemůžu se zbavit
obludy:

pořád na mně sedí
jako drak,
bodejž ji vzal sobě
černej šlak!

Z Klatovska.

(Nápěv 195.)

Ženění, ženění!
horší než vězení:
z vězení si pomůže,
a od ženy nemůže.

Má žena falešná
ona mi odešla:
bodejž je mi utekla
rovnou cestou do pekla!

Z Prachenska.

208.

Co hanba muž.

(Nápěv 168.)

Jaká by to hanba byla,
aby žena muže bila;
jaká by to hanba byla,
aby se jí dal:
by ho bila rukavicí,
hodila jím pod lavici;
jaká by to hanba byla,
aby muž se dal!

Z Bydžovska.

209.

Uvázaný muž.

(Nápěv 438.)

Na tom mostě,
na kameně,
přivázala žena muže
na řemeně.

„Zlatá ženo!
pusť mě s něho:
nebudu ti nadávati
psí plemeno.“

Z Klatovska.

(Nápěv 778.)

Za tou naší stodolíčkou
moc ječmena: ¹⁾
uvázala žena muže
na řemená. ²⁾
„Ouvej, ženo!
pusť mě s něho,
nebudu ti nadávati
slova zlého.“

Co mě, ženo moje milá,
co mě vážeš?
vždyť já tobě všechno dělám,
co mně kážeš:
kážeš-li mně
pro kvasnice,
já ti pro ně honem běžím —
bez čepice.

Z Prachenska. — Srov. Suš. 670.

¹⁾ moc ječmínku.

²⁾ na řemínku.

210.

Dvoji zlé.

(Nápěv 581.)

Roztrhaná chalupa
a zlá žena k tomu:
ty dvě věci vyženou
hospodáře z domu!

Z Berounska.

211.

Zlá žena.

(Nápěv 576.)

Přijdu-li od práce
domů unaven,
tu stojí u trouby,
kouká do kamen.

Ptám-li se: Ženuško!
co jsi vařila?
„Co's dal do kuchyně,
to jsem strojila!“

*

Řeknu-li: „Ženuško!
dělej mi počet;“
tu se začne vztěkat,
má hubu co čert.

Z Klatovska.

212.

Manželská pchrůžka.

(Nápěv 163.)

Já jsem už
jako muž!
klobouk mám klepouchej:
ženo má, poslouchej,
ženo, ženo, ženuško má!

Ženo má,
buď dobrá:
nebudeš-li poslouchat,
já ti dám vybuchat,
já ti, já ti sám vybuchám!

Z Klatovska.

213.

Žezulčino proroctví.

(Nápěv 276.)

Zakukala žežulička
na rozcestí v háji:
kerá žena muže bije,
každá bude v ráji.

Zakukala žežulička
v širém poli pěkně:
kerej muž svou ženu bije,
hořet bude v pekle.

Zakukala žežulička
v háji na rozcestí:
kerej muž svou ženu bije,
dá mu pán Bůh štěstí.

Zakukala žežulička
pěkně v širém poli:
kerá žena muže bije,
na mršník se hodí.

Z Čáslavska. — Srov. Suš. 668.

214.

Recept o ženu.

(Nápěv 48.)

Kdo má zlou ženu v neděli,
necht jde do lesa v pondělí;
v outerý kej na ni chystej,
ve středu nim ji vytrískej.

Ve čtvrtek bude stonati,
v pátek bude umírati,
v sobotu bude umrlá,
to bude novina dobrá.

V neděli půjdem namlouvat,
v pondělí o věno smlouvat,
v outerý, ve středu zvatí,
ve čtvrtek s nevěstou hrátí.

V pátek se svatba dokoná,
v sobotu žena hotová;
v neděli budu mít ženu,
starosti všechny zaženu.

Jak jsem chtěl, tak se mi stalo,
peněz mi málo zůstalo:
pochovám-li zas mršinu,
pak vám vystrojím hostinu!

Z Klatovska. — Srov. Suš. 665.

215.

Něpravý vdovec.

(Nápěv 136.)

Mám já doma hodnou jámu,
schovám do ní tu svou mámu;
pak vylezu na jalovec,
lidé řeknou, že jsem vdovec.

Z Berounska.

216.

Vdovec.

(Nápěv 576.)

Já jsem se oženil
o svatým Jáně:
žena mně umřela,
už leží v jámě.

Z Berounska.

217.

Zklamáná naděje.*(Nápěv 565, 699.)*

Proto jsem se vdala, vdala, vdala, ¹⁾
 abych těžko nedělala:
 nýčko muším mlátit,
 ručičkama klátit,
 tomu jsem se nenadála!

Z Budějovicka.

¹⁾ Proto jsem se tak mladičká vdala.*(Nápěv 69.)*

Co jsem se nažala,
 snopů navázala
 na tom panským poli:
 nejčko musím mlátit,
 ručičkama klátit,
 až mě hlava bolí.

Z Prachenska. — Srov. Suš. 215.

218.

Rada.*(Nápěv 192.)*

Ach ženy, ženy!
 poraďte vy mi,
 muže trapiče mám:
 celej den pije,
 v noci mě bije,
 ani světa neznám!

„Vyjdi do pole,
 natrhej sobě
 zelí čertovýho:
 jak je okusí,
 hned umřít musí
 do dne devátýho.

Vyjdi do pole,
 nařež cibule,
 pod oči si namaž:
 aby neřekli
 lidí klevetní,
 že ho ráda nemáš.“

Cibuli měla,
 oči si třela,
 smutně naříkala:
 „Ach ouvej! ouvej!
 můj muži milej,
 co jsem se dočkala!“

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 664.

219.

Přeškoda nebožtíka!*(Nápěv 553.)*

Měla jsem já muže —
 ach Bože milý!
 teď na něj zpomínám
 každíčkou chvíli.
 Přeškoda mého manžela,
 že jsem ho smutná ztratila!

Nařezal řezanky,
 nasekal trávy,
 slepice ohledal,
 podojil krávy.
 Přeškoda atd.

Dvoreček mi zamet,
 naštipal dříví,
 v kamnech mi zatopil,
 vyčistil chlívý.
 Přeškoda atd.

Vody mi nanosil,
 uvařil jídla:
 přec neužil se mnou
 dobrého bydla.
 Přeškoda atd.

Nití mi nasoukal,
 přebíral kroupy:
 a já mu říkala:
 ty troupe hloupý!
 Přeškoda atd.

Já měla kalhoty
 a on měl sukni;
 proto mi nastali
 časové smutní!
 Přeškoda atd.

Měla jsem manžela
vždy po své vůli:
nyní mám manžela,
maže mě holí!
Přeškoda mého manžela,
že jsem ho smutná ztratila!

Z Berounska. — Srov. Suš. 664.

220.

Vdoví nářek.

(Nápěv 405.)

Měla jsem muže,
smrt mně ho vzala:
kdo mně pomůže —
abych se vdala!

Ach muži, muži!
já pláču pro tě,
že's měl hlavičku —
tak jako kotě.

Ty bíly oči
v tom černým těle
koukaly na mě —
tak jako tele!

Ach nůsku, nůsku!
mně je tě líto,
že's byl tak outlej —
jako kopyto.

A ty pystičky
líbezny cely:
když se zasmály,
tři coule měly.

Ach muži, muži!
já hořce pláču:
slyším-li dudy,
do stropu skáču.

Z Prachenska.

Písně společenské.

a) **P i j á c k é.**

1.

Žádost Staročechův.

(Nápěv 1.)

Aby nás pán Bůh
miloval, miloval,
hříchy odpustil,
nebe dal, nebe dal!
nic nežádáme,
jenom to samé:
aby nás pán Bůh
miloval, miloval!

Z Bydžovska.

2.

Staročeský připitek.

(Nápěv 104.)

Dej nám pán Bůh zdraví
v tom Chrudimském kraji,
dej nám pán Bůh zdraví, dej!

Z Chrudimska.

3.

Piják mudrák.

(Nápěv 304.)

Když jsou naši pívávali,
též i my pít budem;
oni málo zachovali,
my nic mít nebudem.

Pobudem, nebudem,
světa nepřebudem;
a co po nás zůstane,
kdo ví, kdo to dostane!

Však já nevím mnoho-li?
živ jsem, nevím dlouho-li?
umřu, nevím brzo-li?
doma nebo na poli:
a co po mně zůstane,
veselým se dostane —
však já nevím mnoho-li?

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 419,

4.

Logika pijácká.*(Nápěv 56.)*

Pivali naši,
píme my taky;
zůstali dlužni,
zůstaňme taky:
propí všecko, co můžeš,
nebude soudu, až umřeš.

Z Plzenska. V 1, 2, 3, 4 a 7 taktu nápěvu
rozvede se první osma v 16ky (vv— —).

5.

Vše marnost.*(Nápěv 173.)*

Skřivánek nevorá,
ani nic neseje,
předce si v povětrí
zazpívá vesele.

Pominem, nebudem,
světa nepřebudem;
a co tu získáme,
nic s sebou nevezmem!

Z Chručímska.

6.

Mrayné naučení.*(Nápěv 173.)*

Skřivánek, malý pták,
nikdy nezahálí:
ve dne, v noci pracuje,
pána Boha chválí.

Dělejme my taky tak,
jako ten skřivánek:
v jedné ruce panenku,
v druhé ruce džbáněk.

Z Bydžovska. — Srov. Čel. I, 41.

7.

Pivo a zpěv.*(Nápěv 312.)*

Alou vivat!
budem pívat:
dokud je pivíčko v sudě,
šenkýřka nalejvat bude.

Alou vivat!

budem zpívat:
když se tak pivíčko pění,
písnička daleko není.

Z Prachenska.

8.

Co či?*(Nápěv 518.)*

Pivíčko je naše,
šenkýřdův je žbánek;
kdo nám ho navaril?
ten Chuděnskej sládek.

Z Klatovska.

9.

Pivo.*(Nápěv 24.)*

Píme pivo pomaloučku,
dokud teče ze soudečku:
píme pivo, píme je,
šenkýřka nám naleje.

Třebas já byl otrhánek,
jen když já mám piva žbánek:
pivo, pivo červený
to je mý potěšení!

Z Klatovska.

10.

Kamarádi z mokré čtvrti.*(Nápěv 303.)*

Když jsme se tak sešli,
kamarádi z mokré čtvrti!
když jsme se tak sešli
pospolu,
dejme sobě nalejt,
kamarádi z mokré čtvrti!
dejme sobě nalejt

poznovu;

žena doma hospodaří,
neví, jak se muži daří:
my se máme pěkně,
peníze jsou v pekle;
my se máme pěkně,
peníze ty tam!

Z Klatovska.

(Nápěv 302.)

Když jsme se tak sešli,
kamarádi z mokré čtvrti!
když jsme se tak sešli
pospolu,
dáme sobě zahrát,
a budem veseli,
dáme sobě zahrát
nahoru.

Z Berounska.

11.

Kde místo mé.

(Nápěv 467.)

Nestarej se, ženo má!
kde je pivo, tu jsem já;
nestarej se, ženo má,
kde mne najdeš:
kde je piva sklenice,
tu je taky mů srdce;
nestarej se, ženo má,
tu mne najdeš!

Z Bydžovska.

12.

Opatrnost.

(Nápěv 114.)

Šenkýřko, nalej nám,
ještě tu krejcar mám:
jest-li ho ztratím,
čím ti zaplatím?
potěš tě pán Bůh sám!

Z Prachenska.

13.

Bratrská.

(Nápěv 289.)

Pí bratříčku, pí,
jen se neopí!
kdybys propil dvojkou,
však máš hezkou holku:
pí bratříčku, pí!

Pí bratříčku, pí,
jen se neopí!
kdybys propil čtyry zlaty,
žádněj za tě nezaplátí:
pí bratříčku, pí!

Z Bydžovska. — Srov. Kol. II, 99.

(Nápěv 289.)

Pí, Honzíčku, pí,
šak jen platíš ty:
dybys propil stouku,
šak máš eště louku;
pí jen, Honzo, pí!

Vezme sklenici do ruky, houpá jí nad hlavou a zpívá:

(Nápěv 517.)

Já ten malej kratyteček,
já ho snadně vytyju:
sou tu moji kamarádi,
já jim taky přityju.

Z Rychnovska.

14.

Připitek.

(Nápěv 517.)

Já mám malej krapiteček,
já ho snadně vypiju:
hodím čbánkem o trámeček,
na kusy ho rozbiju!

Pivo sem, pivo tam,
muzikanti hrejte!
však já vám zaplatím,
nic se nestarejte!

Z Hradecka.

15.

Píják.

(Nápěv 517.)

Že to pivo nevypiju?
že to pivo vypiju!
že ten žbánek o ten trámek,
že ho taky rozbiju.

Že to pivo nevypiju?
že to pivo vypiju!
tamhle stojí můj kamarád,
já mu taky připiju!

Z Klatovska.

16.

Otcovské napomenutí.

(Nápěv 516, 517.)

Pí, synáčku, pomaličku,
pí, synáčku, pomalu:
máš maličkou stodoličku,
máš maličkou stodolu!

Pivo sem, pivo tam!
muzikanti hrejte;
však já vám zaplatím,¹⁾
nic se nestarejte!

Z Bydžovska.

1) však já vám nic nedám.

17.

Kamarád a já.

(Nápěv 289.)

My jsme tady dvě,
kamarád a já:
my svy pivo zaplatíme,
žádnýho se nebojíme,
kamarád a já!

My jsme tady dvě,
kamarád a já:
až svy pivo vypijeme,
z hospody to vyženeme,
kamarád a já!

Z Táborska.

18.

Tuž:

(Nápěv 24.)

Alou, páni muzikati!
vemte svoje instrumenty,
zahrajte mi nahoru,
ať se trochu napiju.

Z Prachenska.

19.

Sklenice.

(Nápěv 795.)

Sklenice skleněná!
budiž pozdravena:
jak se to z tebe pije,
když do tě šenkýř nalije!

Z Táborska.

20.

Pijákova láska.

(Nápěv 442.)

Ty šenkýřův mázku!
já mám k tobě lásku:
vždyť ono to z tebe teče
jako po provázku!

Z Prachenska.

21.

Nalévej!

(Nápěv 173.)

Nalévej, nalévej,
šenkýřečko krásná!
když už je hnedlínko
má sklenička prázdná.

Nalévej, nečekej,
krásná šenkýřečko!
když už je hnedlínko
vypito pivečko.

Z Táborska.

22.

Nalejte!

(Nápěv 488.)

Šenkýři hluchej —
plechovec suchej!
nalej mi, nalej,
však je dost malej.

Šenkýřko hluchá —
sklenice suchá!
nalej zas do ní,
ať mi nezvoní.

Z Chrudimska. — Srov. Suš. 652.

23.

Piják malého zrůstu.*(Nápěv 208.)*

Jen ty mně, šenkýřko,
 piva nalej,
 na mě se nekoukej,
 že jsem malej:
 máš-li pivo, ¹⁾
 nalej mi ho,
 a já mám peníze,
 zaplatím ho.

Jen ty mně, šenkýřko,
 piva nalej,
 na to se nekoukej,
 že jsem malej:
 nalej, nalej,
 dokud teče,
 dokud ti vejdělek
 neuteče.

Z Klatovska.

¹⁾ ty máš pivo,
 já peníze;
 však já ti zaplatím
 do halíře.

(Nápěv 206.)

Jen ty mi, šenkýřko,
 piva nalej,
 na to se nekoukej,
 že jsem malej.

Jsem-li já v hospodě
 maličkej host,
 na to se nekoukej,
 mám dluhů dost!

Z Prachenska.

24.

Kdo zaplatí.*(Nápěv 195.)*

Piju-li, piju já,
 zaplatí kapsa má,
 kapsa má, kapsa, kapsička,
 peníze dává matička.

Z Prachenska.

25.

Sklenička.*(Nápěv 286.)*

Tahle sklenička,
 ta je maličká:
 tou se mi opila
 moje Anička.

Já jich vypil pět,
 ještě jednou pět:
 ona jenom jednu,
 opila se hned!

Z Tábořska.

26.

Upřímnost.*(Nápěv 251, 252.)*

Kdybych já věděla,
 co dělá Matěj,
 já bych mu poslala
 na pivo zlatej, ¹⁾
 na pivo zlatej,
 pěkněj kulatej:
 aby se nabumbal ²⁾
 můj zlatej Matěj.

Z Prachenska.

¹⁾ na víno zlatej.
²⁾ aby mě miloval.

27.

Na zdraví.*(Nápěv 482.)*

Já chasník, ty chasník,
 my chasníci,
 dejme my si nalejt
 po sklenici,
 za zdraví zdejších
 hezkejch panen:
 milovali jsme je —
 už nebudem!

Z Prachenska.

28.

Svoboda.*(Nápěv 10.)*

Truc na truc někomu
do našeho domu,
truc na truc někomu
do našich vrat:
žádněj nám nemůže
za naše peníze,
žádněj nám nemůže
rozkazovat:
my můžem pivo pít
a hezky holky mít,
žádněj nám nemůže
zapovědít.

Z Klatovska. — Srov. str. 234, č. 527.

29.

Silnici nejlépe jíti.*(Nápěv 462.)*

Nepůjdu já přes ten háj,
kudy ovčák ovce hnal:
půjdu radši silnici,
za tou hezkou dívčicí,
kdyby mně ji pán Bůh dal!

Nepůjdu já přes ten les,
kudy řezník ovci nes':
půjdu radši silnici,
kudy chodí chasníci,
kudy šenkýř pivo vez'.

Z Berounska. — Srov. Čel. I, 226.

30.

Korbílek.*(Nápěv 405.)*

Pane bratříčku,
dobrej den, den, den,
dobrej den!
půjčte mi korbílek
na tejden' -den -den,
na tejden.
„Nepůjčím, nedám,
potřebuju sám
každej den, den, den,
každej den.“

Z Hradecka.

31.

Hodný sládek.*(Nápěv 744.)*

V tom Klášteře
je tam pivovárek,
v tom Klášteře
je tam pivovár;
je tam sládek hodný,
vaří pivo dobry:
já bych je sám
všecko vyhubal!

Z Budějovicka.

32.

Opilý chalupník.*(Nápěv 177.)*

Já mám chaloupku
na vršku bez došků
votrhanou:
až já se vopiju,
já si ji pošiju
hra- hra- hra- hra- hra- hra-
hrachovinou.

Z Hradecka.

(Nápěv 501.)

Já mám chaloupku
na zeleným doubku,
já mám chaloupku
roztrhanou:
až já se vopiju,
já si ji přikryju
hra- hra- hra- hra- hra- hra-
hrachovinou.

Z Budějovicka.

33.

Nadějně tele.*(Nápěv 162.)*

Pije táta, pije máma:
však se jim už běhá kráva;
pije táta, pijou děti,
už je kůže na teleti.

Z Chrudimska. — Srov. Suš. 647.

*

34.

Sklenice.

(Nápěv 144, 793.)

Sklenice skleněná
osmikrejcarová!
kdo se tě přidrží,
ten nic nezachová.

Já se tě přidržel,
nic jsem nezachoval!
co jsem ve dne vydělal,
v noci jsem pochoval.

Z Klatovska.

35.

Kabát.

(Nápěv 147.)

Když bylo to pivo drahý,
tenkrát bylo zle:
já měl kabát roztrhaný
celý na sobě;
nejčko pivo laciny,
já mám kabát zas jiný —
jen že visí na hřebíku
u židoviny!

Z Prachenska.

36.

O halenu.

(Nápěv 751.)

Mívali jsme kabáty,
čert je vzal!
až halenu propijeme,
půjdem dál.

Z Chrudimska.

37.

Opilec.

(Nápěv 595.)

Sloužil jsem na Švamberce,
sloužil jsem ve Lhotách:
všecko jsem tam všudy propil,
jen jsem zůstal v kalhotách.

Z Berounska.

38.

Příčina k veselosti.

(Nápěv 556.)

Proč bychom veselí nebyli,
když nám pán Bůh přeje?
dává nám na světlé pivítko
a po smrti nebe.

Proč bychom veselí nebyli,
když už smrt utekla?
peklo je vodnicí zaseto:
nepřijdem do pekla!

Aneb:

Proč bychom veselí nebyli,
když už čert dávno scíp?
peklo je pšenicí zaseto¹⁾
a ďábel pryč ulít.

Z Berounska.

¹⁾ peklo je mrkví zaseto,
budem se dobře mít!^{1c}

39.

Veselá bída.

(Nápěv 54.)

Bratři, bratři!
buďme jen veselí,
bratři, bratři!
radujme se:
nouze nám přestala,
bída nám nastala;
bratři, bratři!
radujme se.

Z Prachenska.

40.

Marnotratnost.

(Nápěv 207, 264.)

My jsme mládenci
marnotratní,
nám nejsou peníze
pra-nic platny:
půl dáme šenkýři
a půl panně,
a nám nic mládencům
nezůstane.

Z Prachenska.

Já jsem synáček
marnotratný,
mně nejsou peníze
pra-nic platny:
hnedle je utratím, ¹⁾
za pivo dám,
pivíčko vypiju —
zas nic nemám!

Z Táborska.

¹⁾ co já nepropiju,
v kartech prohrám,
a co neprohrajú,
holkám rozdám.

Aneb:

rád piju, tancuju,
v karty hraju,
rád hezky děvčátka
pomiluju.

Z Berounska.

41.

Marnotratník.*(Nápěv 420.)*

Napí se, synu marnotratný!
nejsou ti peníze tak nic platny.

Co je ti platna mladá žena,
když celej tejdén nejseš doma?

Co jsou ti platny pěkny koně,
když celej tejdén nedbáš o ně?

Co je ti platnej hezkej statek?
když pořád hejříš, jde na zmatek.

Celičkej tejdén nejdeš domů,
neděle přijde, piješ znovu.

Z Hradecka.

42.

Marnotratník.*(Nápěv 293.)*

Jaky mám trápení:
kalhoty plátěny,
kapsa rozedraná —
šajnů není!

kdyby šajnů bylo,
toby mě těšilo,
toby bylo k mému
vyrazení.

Když jsem dost šajnů měl,
chodil jsem, kde jsem chtěl,
chodil jsem na víno
do hospody:
teď když už nic nemám,
smutně si zpomínám,
teda se napiju
doma vody.

Z Prachenska.

43.

Vzdechnutí mrhalovo.*(Nápěv 494.)*

O Velvary, o Velvary!
kde jsou mé toлары?
jed jsem, pil jsem, hodoval jsem,
hezké holky miloval jsem:
o Velvary, o Velvary!
kde jsou mé toлары?

Z Kouřimska.

44.

Ženy.*(Nápěv 290.)*

Ach co pak říkají
ženy naše,
že jsme jim propili
dvaciáše,
dvaciáše,
novy groše?
jak vony bĕdují,
ženy naše!

Z Prachenska.

45.

Nepůjdu domů.*(Nápěv 179.)*

Nepudu domů, nepudu domů,
byl bych doma bit:
bába na mě bubble,
že jsem jí snĕd nudle;
nepudu domů, nepudu domů,
byl bych doma bit.

Nepudu domů, nepudu domů,
 byl bych doma bit:
 bába mě tam straší, ¹⁾
 že jsem jí sněd kaši;
 nepudu domů, nepudu domů,
 byl bych doma bit.

Z Berounska.

¹⁾ bába na mě řeší.

46.

Pijácký úmysl.

(Nápev 470.)

Nepudem, nepudem,
 až se hodně napijeme;
 nepudem, nepudem,
 až se hodně napijem:
 až se hodně napijeme,
 eště domů nepudeme;
 nepudem, nepudem,
 až to všecko vypijem.

Z Prachenska.

47.

Přípitek.

(Nápev 237.)

Ještě jednou budme zdraví,
 všichni dobří kamarádi!
 kdo chce s námi býti,
 musí umět píti,
 pány bratry ctíti,
 k nim upřímný býti:
 to je, bratři, naše ctnost,
 zejtra přijít povinnost.

Z Čáslavska.

48.

Zpomínka.

(Nápev 647.)

Už je Vávra nebožtíček,
 už je Vávra nebožtík:
 dej mu pán Báh věčnou slávu,
 už nebude s námi pít!

Z Berounska.

49.

Podvodný šenkýř.

(Nápev 604.)

Šenkýři! šenkýři!
 povezou tě ke kříži,
 zahrabou tě do díry,
 že tak malý máš míry.

Šenkýři! co děláš,
 že tak špatně dolejš?
 dolej, dolej, jak sluší,
 čert tě chytne za duši!

Z Prachenska.

50.

Foukal na foukala.

(Nápev 83.)

Jak jsem já šenkýře
 vofouk, vofouk,
 že jsem já mu z řadu
 vyfouk, vyfouk.

Proto jsem mu z řadu
 vyfouk, vyfouk,
 že von mi do řadu
 přifouk, přifouk.

Z Plzenska.

51.

Pan Pavlík.

(Nápev 197.)

Kdyby nebylo
 pana Pavlíka,
 však by nebyla
 žádná muzika:
 ale náš pan Pavlík
 ten to dobře navlík,
 že je muzika.

Z Berounska.

52.

Co se patří.

(Nápev 197.)

Kdyby nebylo
 pana starého,
 tak by nebylo
 piva dobrého:

ale náš pan sládek
drží na pořádek,
za to chvalme ho.

Jen kdyby ženy
neškaredily,
když na pivo jdem,
se nevadily,
tak by žádné hádky,
křiky, nepořádky
nikdy nebyly.

Vždyť my mlčíme,
když kávu pijou,
z hrnců mázových
do sebe lijou:
a nám k snídaněčku
ňákou drobeničku
ráno přinesou.

Co vždy bývalo
a co se patří,
toho držme se,
rozmilí bratří:
ženám kávy šálek,
mužům piva džbánek,
tak se to patří!

Z Berounska.

53.

Pivo.

(Nápěv 237.)

Kde je sládek, tam je mládek,
tam je taky pivovárek;
kde se pivo vaří,
tam se dobře daří:
pojďme tam a píme ho
až do rána bílého!

Pivo píme, ať to zvíme,
zdali sobě rozumíme;
máme-li se rádi,
jsme-li kamarádi:
pojďme tam a píme ho
až do rána bílého!

Pivo píti, vesel býti,
hezké děvče v lásce míti,
to nás, bratři milí!
blaží každou chvíli:
pojďme tam a píme ho
až do rána bílého!

Pivo píti, vlasti žíti,
řeč a krále slušně ctíti:
tak zni naše právo,
Česko ať je zdrávo;
pojďme tam a píme ho
až do rána bílého!

Z Hradecka. Poslední tato sloha jest teprv nedávny přídavek; ale poněvadž se vůbec ve společnostech zpívá, nechtěl jsem jí pomínouti.

54.

Bedrník.

(Nápěv 514.)

Píme pivo s bobkem,
jezme bedrník;
nebudeme stonat,
nebudeme mřít:
tak ta bába říkávala,
když do lesa chodívala
na ten bedrník,
na ten bedrník.

Z Berounska.

55.

Bázlivý muž.

(Nápěv 514.)

Měla žena muže,
on se smrti bál,
třeba celé noci
doma nelíhal;
doma, doma, doma, doma,
doma nelíhal,
že se smrti bál.

Ach má milá ženo!
přijde-li ta smřf,
pro Boha tě prosím,
do pytle mě vstrč;

dopí, ženo, dopí, dopí!
do pytle mě vstrě,
přijde-li ta smrf.

„Ach můj zlatej muži!
já pytle nemám:
mám tam starou nůši,
do té já tě dám:
nůši, nůši, na mou kuši!
do té já tě dám,
když pytle nemám.

Ach má milá ženo!
nůše děravá:
přijde-li ta Suchá,
vždyť mě uhlídá;
uhlí-, uhlí-, uhlí-, uhlí-,
vždyť mě uhlídá,
a bude bída!

„Ach můj zlatej muži!
jinou radu mám;
budeš-li se toulat,
to ti udělám:
vstrčím já tě do komory,
zavru na všechny závory,
to ti udělám,
jak ti povídám.“

Z Čáslavska. — Srov. Suš. 666.

56.

Pivo.

(Nápěv 662.)

Těžko trpět žizeň,
bratří rozmilí!
pivíčko dobry je,
svlažuje žíly,
jak je máme,
tu zpíváme:
Nepudeme domů
až ráno,
až bude ustláno;
nepudeme domů
až ráno,
až bude den.

Mázíček za mázem
líbezně chutná,
každej se napije,
je jako putna,
sklenci zdvihá,
pěkně zpívá:
Nepudeme domů atd.

Ženuška příběhne:
„Muži, pojd domů!“
Šenkýř ji uvítá,
vede ji k stolu:
„Pije jen máz
pan manžel vás!“
Nepudeme domů atd.

Žena počne zpívat
píseň bez noty:
„Propiješ naposled
kabát, kalhoty!
prach nic nedbáš,
jenom zpíváš:
Nepudeme domů atd.

Pivíčko pěkně se
pění v sklenici;
každej má rozumu
plnou čepici:
sláva sládku,
též i mládku!
Nepudeme domů atd.

Z Klatovska.

57.

Blahoslavení pijácké.

(Nápěv 51.)

Blahoslavený sládek,
který první pivo vařil:
ale zlořečená šelma,
který ho první patil.

Sbor:

Sicut erat in principio,
et nunc, et semper,
et in secula seculorum,
amen.

Blahoslavený šenkýř,
který pijákům věří:
ale zlořečená šelma,
který jim pěnou měří!

Sicut erat in principio atd.

Blahoslavený šenkýř,
který pijákům čeká:
ale zlořečená šelma,
který jim kabáty svléká.

Sicut erat in principio atd.

Z Chrudimska.

58.

Trojí žalost.

(Nápěv 667.)

Trávo, trávo, trávo zelená!
kdo tě bude trávo žít,
až já budu v hrobě hnit?
trávo, trávo, trávo zelená!

Pivo, pivo, pivo červené!
kdo tě bude pivo pít,
až já budu v hrobě hnit?
pivo, pivo, pivo červené!

Děvče, děvče, děvče rozmilé!
kdo tě bude milovat,
až já budu v hrobě spát?
děvče, děvče, děvče rozmilé!

Z Klatovska. — Srov. Čel. II, 23; Suš. 601;
Kol. I, 371.

59.

Pivo věčný nápoj.

(Nápěv 667.)

Pivo, pivo! kdo tě bude pít?
kdo tě bude, pivo, pít,
až já budu v hrobě hnit?
pivo, pivo! kdo tě bude pít?

Bratři, bratři! vy budete pít!
kdo je ale bude pít,
až i vy budete hnit?
bratři, bratři! kdo je bude pít?

Pak je budou naši kluci pít:
ti zas budou kluky mít,
ti též budou pivo pít:
pivo, ty se věčně budeš pít!

Z Berounska.

60.

Pijácká.

(Nápěv 513.)

Píme, bratři, píme pivo,
voda ať si teče mimo:
vodou my se umejeme
a piva se napijeme.

Co před námi živi byli,
taky rádi pivo pili;
a co po nás budou žíti,
taky budou pivo píti.

Z Chrudimska. — Srov. Suš. 651.

61.

Pobídka.

(Nápěv 419.)

Napí se, bratříčku, napí se,
však on to pan šenkýř napíše;
napí se, bratříčku, napí,
dokud tě tatiček šatí:
až on tě přestane šatit,
solva se budeš moct napít;
napí se, bratříčku, napí se,
však on to pan šenkýř napíše!

Z Bydžovska.

62.

Opllec.

(Nápěv 78.)

Nic nedělá, pořád pije,
domů přijde, ženu bije.

Ženu bije, děti taky,
budou na něj nařikati!

Z Berounska.

63.

Syn opilec.*(Nápěv 13.)*

Ach synu, synu! co pak ty děláš?
jen pořád piješ a na nic nedbáš;
jakej to bude z tebe hospodář!

Z Bydžovska.

64.

Dvojí rada.*(Nápěv 229.)*

Kamaráde! nepí,
chalupa ti letí,
zabije ti ženu,
zůstanou ti děti:
nechoď tam, nepí ho,
toho piva hořkýho!

„Kamaráde! jen pí,
ať chalupa letí;
veme-li čert ženu,
veme taky děti:
pojd jen tam, dej si ho,
toho piva hořkýho!“

Z Tábořska. — Srov. Suš. 650.

65.

Opilec.*(Nápěv 145.)*

Inu! děj se vůle boží,
já už nic nedbám!
prodám ženu, prodám děti,
peníze dám na propití:
inu! děj se vůle boží,
já už nic nedbám!

Z Rychnovska. — Jič. Zpěv. str. 384.

66.

Na rozchodnou.*(Nápěv 118.)*

V dobrém jsme se sešli,
v dobrém se rozejdem:
nežli se rozejdem,
ještě se napijem,
s pánem Bohem půjdem.

S pánem Bohem půjdem,
zpomínat si budem:
dobře jsme se měli,
rádi nás viděli,
po druhé zas přijdem.

Podruhé zas přijdem,
déle tu pobudem:
ty láska bratrská,
a ne farizejská,
zůstaň s námi, amen.

Zůstaň s námi, amen! ¹⁾
hlásat nepřestanem,
že Bůh náš láska jest,
jemuž buď chvála, čest
věčně věkův, amen!

Z Čáslavska.

¹⁾ Zůstaň s námi, amen!
zpívat nepřestanem,
dokud Pán nebeský
v slávě jazyk český
zachová nám, amen!

Z Domažlicka. — Srov. Jič. Zpěv. str. 386;
Suš. 625.

67.

Siroteci.*(Nápěv 9.)*

Och my ubozí sirotci!
my pijem, my pijem,
my pijem, my pijem,
my pijem ve dne i v noci.

Kdyby to pivíčko skonalo,
coby nás, coby nás,
coby nás, coby nás,
coby nás sirotků zůstalo!

Pivo svůj obyčej mívá,
že z moudrých nemoudrých,
z nemoudrých že moudrých,
že z moudrých bláznů nadělá.

Dva ho vedou za ramena,
aby ne-, aby ne-,
aby ne-, aby ne-,
aby nekop do kamena.

Třetí mu nohy srovnává,
tu pravou přes levou,
tu levou přes pravou,
nohu přes nohu přendává.

Kaluže jako dláždění,
sloupům — pům — pům,
pům — pům — sloupům,
sloupům dává pozdravení.

Lidi koukají z oken ven,
myslejí, myslují,
myslejí, myslují,
myslejí, že jdou s nedvědem:
a oni s kmotrem Matějem!

Z Čáslavska. — Srov. Suš. 648, 653.

68.

Na rozloučenou.

(Nápěv 302.)

Mějte se tu dobře,
kamarádi z mokré čtvrti,
mějte se tu dobře
pospolu:
my si dáme zahrát,
kamarádi z mokré čtvrti,
my si dáme zahrát
nahoru!

Z Prachenska. — Srov. str. 359 pís. 10.

69.

Hravě nohy.

(Nápěv 345.)

Honzičku, holečku!
komu hrajú, komu,
ako nám, nožičky,
'dyž 'dem spolu domů.

Z Domažlicka.

70.

Sáně.

(Nápěv 686.)

Sáně nám jdou šnejdrem,
že my domů nejdem:
od soboty do soboty,
bude brzo tejden.

Z Prachenska.

71.

Chůze z krěmy.

(Nápěv 322.)

Až já půjdu z krěmy,
moje ženo, mlč mi!
až já půjdu opilej,
ty mne, ženo, podpírej.

Z Budějovicka. — Srov. Kol. II, 93.

72.

Martin s muzikou.

(Nápěv 693.)

Už ho vedou Martina,
kapsa se mu ztenčila:
hrajte mu, trubte mu,
muzikáři, marš,
aby měl Martinek
před ženou kuráž!

Už ho vedou přes zahradu,
jeden napřed, druhéj zadu:
hrajte mu, trubte mu,
muzikáři, marš,
aby měl Martinek
před ženou kuráž!

Z Čáslavska. — Srov. Jič. Zpěv. str. 384.

(Nápěv 17.)

Už ho vedou, Martina,
kapsa se mu ztenčila:
co pak řekne jeho žena,
stará Mařena?

Z Chrudimska.

73.

Manželský úmysl.

(Nápěv 490.)

Jest-li mně má žena
něco řekne,
já jí dám přes hubu,
jen to flekne.

Z Prachenska.

74.

Veliká známost.*(Nápěv 83.)*

Což pak mne, má ženo,
neznáš, neznáš?
vždyť jsem já z Podmoklé
bednář, bednář.

Pobijím na pivo ¹⁾
sudy, sudy,
znají mne šenkýři
všudy, všudy.

Z Chrudimska. — Slov. Čel. I, 222; Suš. 291;
Žeg. P. 188; Vojč. II, 265.

¹⁾ Udělám já tobě
víka, víka,
budeš moct přikrejšvat
mlíka, mlíka.

75.

Bublavé ženě.*(Nápěv 207.)*

Nebublej, ženuško,
koupím ti mlejn:
budeš-li bublati,
dám ho jinejm!

Z Prachenska.

76.

Napomenutí.*(Nápěv 173.)*

Nebublej, ženo má,
na šaty ti koupím;
budeš-li bublati,
krk tobě zakrouťím!

Z Prachenska.

77.

Smutné vítání.*(Nápěv 23.)*

Když jsem šel z hospody domů,
to o půl noci,
neměl jsem já prázdný strach
z té tmavé noci;

když jsem já přišel domů,
klepal jsem na svou ženu:
„Otevři mně má ženuško,
já už jdu domů.“

Tu mne začla má ženuška
smutně vítati,
mou paruku kopuletou
s hlavy škubati,
a to bylo vítání
do božeho svitání,
tu jsem dostal od své ženy
trpké snidání.

Smutně zpomínal jsem sobě
na pana sládka,
že ho někdy porodila
nešťastná matka;
on dobré pivo vaří,
kapsa nehosподаři:
teď jsem dostal za pokutu —
musím drát peří.

Z Klatovska.

78.

Muž pijan.

Co pak se to se mnou děje,
žádný mi nic nepřeje;
prstem na mne ukazují,
za ochlastu mne mají:
tak jako bych hoden nebyl,
abych trochu vesel pobyl,
a své peníze propil!

Kdybch třebaš dukát propil,
šenkýřka se nehněvá;
šenkýř se mnou se nevadí,
pivěčka mi nalívá:
tak jako bych hoden nebyl atd.

Alou, páni muzikanti!
z vesela mi zahrajte;
hrajte, trubte na vše strany,
a mne obveselujte:
tak jako bych atd.

Veselosti plná hlava,
v kapse ani krejcaru;
má-li žena jaké groše,
všechny jí je poberu:
tak jako bych atd.

Šel jsem včera do hospody,
v patách za mnou běžela;
jen jsem si dal holbu piva,
už se do mne pustila:
tak jako bych atd.

Vždycky jenom mně vyčítá —
věřte mi na mou víru —
že mám kabát plný záplat,
kalhoty samou díru:
tak jako bych atd.

Ach, moje zlatá ženuško!
jen se na mě nehněvej,
radší mi nějaké peníze
na pivíčko vydělej:
tak jakobych hoden nebyl,
abych trochu vesel pobyl
a se pivíčka napil!

Z Berounska.

b) Smíšené žertovné a satyrické.

79.

Důvěra.

(Nápěv 116.)

Hejdumdá! hejdumdá!
však nás pán Bůh nezandá:
zandá-li nás do bláta,
on nás zase vydrápá;
hejdumdá! hejdumdá!
však nás pán Bůh nezandá.

Hejdumdá! hejdumdá!
však nás pán Bůh nezandá:
zandá-li nás do louže,
on nám zase pomůže;
hejdumdá! hejdumdá!
však nás pán Bůh nezandá.

Z Berounska.

80.

Český Diogenes.

(Nápěv 52.)

Blaze tomu, kdo nic nemá:
nestará se, kam co schová.

Směle lehne, směle vstane,
žádnej mu nic neukradne.

Z Plzenska.

81.

Starost.

(Nápěv 52, 78.)

Nedej, Bože! abych stonal,
kdož pak by mně posluhoval?

Kdož pak jinej, než má milá,
má Andulka roztomilá.

Nedej, Bože! abych umřel,
než zaplatím, co jsem dlužen.

Nejsem dlužen než dvě česká,
to zaplatí holka hezká.

Co zaplatí grošičkama,
já oplatím hubičkama.

Z Bydžovska. — Srov. Čel. III, 74; Suš. 504.

82.

Kabát.

(Nápěv 625.)

Mám kabát, mám,
ale bez rukávů:
dá-li pán Bůh zdraví,
budou i rukávy.

Z Bydžovska.

83.

Pantalony.

(Nápěv 341.)

Já mám novy pantalony,
táta mi je koupil,
abych chodil za děvčaty,
pěkně se v nich kroutil.

Z Rakovnicka.

84.

Syn chalupníkův.*(Nápěv 162.)*

Kdybich já byl sedláků syn,
což bych já se hezky nosil:
ale že jsem chalupníků,
nosím kabát bez knoflíků.

Z Prachenska. — Srov. Čel. III, 57.

85.

Planta.*(Nápěv 564.)*

Dávali mně za mou plantu
čtyry libry diamantů,
já ji přeci nechtěl dát:
lepší planta než kabát.

V plantě vyspím se na peci,
a ona je hezká přeci;
kabát musím pucovat:
proto plantu nechci dát.

Z Rakovnicka.

86.

Dobrá správa.*(Nápěv 581.)*

Roztrhany kalhoty,
vítr do nich fouká;
budu si je zašívát:
pavouk nití souká!

Z Prachenska.

87.

Starost.*(Nápěv 195.)*

Všickni se starají
o moji chudobu:
a já se nestarám,
chvála pánu Bohu!

Z Prachenska.

88.

Kde dobře.*(Nápěv 448.)*

Nikomu tak dobře není,
jako je těm v pekle:
dříví nikdy nekupujou,
a sedají v teple.

Z Hradecka. — Srov. Suš. 649.

89.

Bohatý chlapík.*(Nápěv 270, 695.)*

Já mám v Praze koupenej dům,
jen že nevím, kterej je můj,
císař pán má k němu klíče:
je v něm peněz na tisíce!

Přídavek pozdější:

Kdyby mně ty klíče pučil,
což bych já se pilně učil:
čísti, psátí, počítati,
hezke holky milovati.

Z Bydžovska.

90.

Tužba chudého.*(Nápěv 150.)*

Kdybich já měl, co bych já chtěl,
co by se mně líbilo:
hezke děvče — domek v městě —
což by mne to těsilo!

Z Berounska.

91.

Pozdravení.*(Nápěv 448.)*

Pochválen buď Ježíš Kristus! —
„Až na věky, amen.“ —
Kdybich já měl hodně peněz,
byl bych velkým pánem!

Z Rakovnicka.

92.

Ztráta.*(Nápěv 793.)*

Mikuláš ztratil plášť,
Mikuláška sukni:
hledali, nenašli,
byli oba smutni.

Z Prachenska. — Srov. str. 7.

93.

Hoch z Vorlíka.*(Nápěv 167.)*

Já jsem z Vorlíka,
mám tam tatíka,
matku taky, sestru taky,
bratra zedníka.

Z Prachenska.

94.

Poctivých rodičů syn.*(Nápěv 166.)*

Já jsem z Roudnice,
já mám tam rodiče,
já jsem poctivejch
rodičů syn:
mám tátu řezníka,
je šelma veliká;
já jsem poctivejch
rodičů syn.

Já jsem z Roudnice,
já mám tam rodiče,
já jsem poctivejch
rodičů syn:
má máma Voršila
na faře sloužila;
já jsem poctivejch
rodičů syn.

Já jsem z Roudnice,
já mám tam rodiče,
já jsem poctivejch
rodičů syn:
mám kmotra rychtáře,
ten mi to dokáže;
já jsem poctivejch
rodičů syn.

Z Litoměřicka.

95.

Veliká krádež.*(Nápěv 50.)*

Na tom světě nic dobrého: ¹⁾
okrad chudej potřebného.

Udělal mu škodu ráznou:
uřezal mu kapsu prázdnou.

A v tý kapse byla švestka,
a v tý švestce byla pecka.

A v tý pecce bylo jádro:
tu to máme, kmotře Vávro!

Z Hradecka. — Srov. Suš. 686.

¹⁾ Slyšte, lidi, co nového.

96.

Podivnosti.*(Nápěv 50.)*

Beznohej na hrušku leze,
že si ráčata vyběře.

Bezrukej tam na něj hází,
trefi-li ho, že ho sraží.

Němej po cestě si brouká,
bluchej v trní ho poslouchá.

Umrlej přes cestu běží,
slepej do očí mu měří.

Z Hradecka. — Srov. Suš. 686.

97.

Babí čáry.*(Nápěv 50.)*

Stará baba čarovala,
z ječmena kroupy dělala.

A z prosa dělala jáhly:
to byly ty její čáry!

Z Hradecka.

98.

Koza.*(Nápěv 741.)*

Když jsem šel okolo
trní zeleného,
vyskočila na mě

koza z trní;
koza vyskočila
a mne poděsila,
že jsem byl od toho
celý bledý.

Z Prachenska.

99.

Pes.*(Nápěv 558.)*

Náš pes, náš pes
zlámal ocas:
pro svoji dobrotu
strčil ho do plotu;
náš pes, náš pes
zlámal ocas.

Z Rakovnicka.

100.

Jistá pravda.*(Nápěv 314.)*

Kočka leze dírou,
pes oknem:
nebude-li přšet,
nezmoknem.

Z Bydžovska.

101.

Kocourek.*(Nápěv 430.)*

Náš kocourek zlámal nohu,
nepřišel nám tejdén domů:
byl hezkej strakatej,
měl ocásek ufatej.

Z Prachenska.

102.

Mrňavá kočička.*(Nápěv 68.)*

Naše kočička mrňavá
chytila ptáčka strnada.

A naše ještě mrnější
chytila ptáčka — půl myši.

Ukousla jemu křídylka,
jak pak bude živ chudinka?

Ukousla jemu ocásek,
jak pak bude živ chudáček?

Z Klatovska.

103.

Kočičina.*(Nápěv 647.)*

Tázala se kočka kočky,
má-li kocour pazoury?
„Jak jsi stará, tak jsi hloupá:
jak by lízal do řoury?“

Tázala se kočka kočky,
má-li kocour kofata?
„Jak jsi stará, tak jsi hloupá:
vždyť je to náš pantáta!“

Z Berounska.

104.

Kocour.*(Nápěv 431.)*

Náš kocour strakatej
má ocas ufatej,
ufa- ufa- ufa- ufa-
ufa- ufa- ufatej.

Z Prachenska.

105.

Moucha.*(Nápěv 164.)*

Sedla moucha
na pavouka:
pavouk se rozzlobil
a mouchu rozzdrobil —
moucha hloupá!

Z Prachenska.

106.

Porada.*(Nápěv 331.)*

Kudy bysi, Janku, vyšel,
kdyby na tě tvůj pán přišel?

„Udělal bych z okna dvěře,
nečekal bych, až otevře.“

Z Berounska.

107.

Rozmluva.*(Nápěv 631.)*

Kam pak půjdeš, Jiříku?
„Do hospody, tatíku!“

Máš peníze, Jiříku?
„Ani grešli, tatíku!“

Zůstaň doma, Jiříku!
„Pojďte taky, tatíku!“

Z Prachenska.

108.

Houby.*(Nápěv 267.)*

Táta náš šel na houby,
jest-li on tam zabloudí!
„Nezabloudí, těšte se,
on vám houby přinese.“

Z Plzenska.

109.

Nečas.*(Nápěv 793.)*

Nechod tam, prší tam,
je tam velký bláto;
upadneš, nevstaneš,
budeš volat „Táto!“

Z Klatovska.

110.

Bláto.

Hop, táto!
přes bláto.
„Mlč, kluku,
stříká to!“

Z Berounska.

111.

Nečas.*(Nápěv 785.)*

Zima byla, vítr foukal,
naš tatiček z okna koukal:
nekoukejte z okna, tatičku,
vítr vám profouká hlavičku.

Z Berounska.

112.

Tatiček.*(Nápěv 622.)*

Nyněko jste, tatičku, náš:
jak pak jste chodíval,
jak jste se točíval,
dokud jste nebejval náš?

Z Prachenska. — Srov. Čel. III, 54.

113.

Stařeček.*(Nápěv 646.)*

Tatičku starej náš!
šedivou hlavu máš:
dokud ty jsi mezi námi,
dotud ještě dobře s námi,
tatičku starej náš!

Tatičku starej náš!
ať se nám zachováš:
dokud živa tvoje hlava,
bude dobrá naše správa,
tatičku starej náš!

Z Bydžovska. — Srov. Čel. I, 220; Suš. 505.

114.

Stařeček.*(Nápěv 365.)*

Mám šedivou, mám šedivou,
mám šedivou hlavu;
mám šedivou, mám šedivou,
mám šedivou bradu:
hlavu od starostí,
bradu od šelmovství;
mám šedivou, mám šedivou,
mám šedivou hlavu.

Z Čáslavska.

115.

Milosrdný tatiček.*(Nápěv 613.)*

Náš tatiček nebožtíček,
dej mu pán Bůh království:
on pomáhal starým pannám
lecdys k nějaký radosti.

Náš tatíček nebožtíček,
dej mu pán Bůh nebesa:
on vozíval starý panny
na trakaři do lesa.

Z Hradecka.

116.

Samá Manda.

(Nápěv 22.)

Ale pane Bože! to je švanda,
je tu v našem domě samá Manda:
bába Manda,
máma Manda,
dcera Manda,
děvka Manda,
i ta podruhně taky Manda!

Z Táborska.

117.

Babka.

(Nápěv 511.)

Pepíku, Pepíku!
co pak dělá babka?
„Sedí na pekelci,
strouhá sobě jabka.“

Z Bydžovska.

118.

Hejno babic.

(Nápěv 288.)

Když jsem šel dnes tejděn
do Drahoslavic,
potkal jsem na cestě
sedmnáct babic:
hej vy babice,
starý krabice!
povězte, kde leží
Drahoslavice?

Z Budějovicka.

119.

Čertova máti.

(Nápěv 149.)

Kolibala bába čerta
na pařeze yrhovým:
„Hajej, dadej, můj čertíku!
však já na tě nepovím.“

Z Chrudimska. — Srov. Suš. 610.

120.

Pravá příčina.

(Nápěv 754.)

Vždycky jsou se Hajdaláci
divili,
proč by Hajdalačky zuby
tratily?

Pověděla stará bába
penzlíkem:
že prej ó ně tuze melou
jazykem.

Z Hradecka. — Srov. Suš. 612.

121.

Hajdaláci.

Hajdaláci na vrchu
táhali se o mrechu;
nemohli ji vytáhnout,
musili si připřáhnout:
čtyry kočky, čtyry psy,
dotáhli ji až do vsi,
ha, ha, ha, ha, ha!

Z Hradecka.

122.

Ce komu.

(Nápěv 500.)

Pannám sňálky,
mláďencům růže,
chudobky vdovám,
kopřivy babám.

Pannám koláčky,
mláďencům buchty,
knedlíky vdovám,
brambory babám.

Pannám střevičky,
mláďencům botky,
pantofle vdovám,
bačkory babám.

Pannám ráječek,
mláďencům nebe,
očistec vdovám
a peklo babám.

Z Berounska.

123.

Sojka.

(Nápěv 144.)

Chytil táta sojku,
chytila máma taky;
chytil táta,
chytila máma,
chytily všechny děti;
sojka neuleť.

Místo „chytil“ — „chytila“ atd. zpívá se
v ostatních slohách:

zabil —
škubal —
pekl —
krájel —
papal táta sojku atd.

Z Čáslavska. — Srov. Olesk. 370.

124.

Losos.

(Nápěv 143.)

Chytili jsme lososa,
chytili jsme ho,
chytili jsme ho,
chytili jsme ho v noci.

Místo „chytili jsme“ zpívá se v ostatních
slohách:

zabili jsme
pařili jsme
vařili jsme
smažili jsme
krájeli jsme
papali jsme lososa atd.

Z Chrudimska.

125.

Jukel a hrom.

(Nápěv 623.)

Šel Jukel na pivo,
na dobré pivíčko;
šla žena pro Jukla:
„Pojď domů brzičko!“
Jukel nechce domů jít,
že se mu chce ještě pít;
že půjde na pivo,
na dobré pivíčko.

Poslala pro psíka,
aby pes Jukla kousl:
pes nechce Jukla kousat,
Jukel nechce domů jít,
že se mu chce ještě pít;
že půjde na pivo,
na dobré pivíčko.

Poslala je pro kej,
aby kej psa mlátil:
kej nechce psa mlátit,
pes nechce Jukla kousat,
Jukel nechce domů jít atd.

Poslala pro oheň,
aby oheň kej pálit:
oheň nechce kej pálit,
kej nechce psa mlátit,
pes nechce Jukla kousat atd.

Poslala pro vodu,
aby oheň hasila:
voda nechce oheň hasit,
oheň nechce kej pálit,
kej nechce psa mlátit atd.

Poslala pro vola,
aby vůl vodu pil:
vůl nechce vodu pít,
voda nechce oheň hasit,
oheň nechce kej pálit atd.

Poslala pro řezníka,
aby řezník vola bít:
řezník nechce vola bít,
vůl nechce vodu pít,
voda nechce oheň hasit atd.

Poslala pro bábu,
aby odčarovala:
bába nechce čarovat,
řezník nechce vola bít,
vůl nechce vodu pít atd.

Poslala pro čerta,
aby čert bábu vzal:
čert nechce bábu brát,
bába nechce čarovat,
řezník nechce vola bít atd.

Poslala pro hroma,
 aby hrom čerta tlouk:
 hrom začne čerta tlouct,
 čert začne bábu brát,
 bába začne čarovat,
 řezník začne vola bit,
 vůl začne vodu pít,
 voda začne oheň hasit,
 oheň začne kej pálit,
 kej začne psa mlátit,
 pes začne Jukla kousat,
 Jukel už chce domů jít,
 že už se mu nechce pít:
 ach to dobré pivo,
 to dobré pivíčko!

Z Hradecka. — Srov. Suš. 624; Kol. II, 54;
 Koryt. I, 64; Meinh. 91, 193.

126.

Devítiletá výsluha.

(Nápěv 273.)

Když jsem já sloužil
 to první léto,
 vysloužil jsem si
 kuřátko za to:
 a to kuře krákoře
 běhá po dvoře;
 má panenka pláče
 doma v komoře.

Když jsem já sloužil
 to druhé léto,
 vysloužil jsem si
 kachničku za to:
 a ta kachna jako machna,
 a to kuře krákoře
 běhá po dvoře;
 má panenka pláče
 doma v komoře.

Když jsem já sloužil
 to třetí léto,
 vysloužil jsem si
 husičku za to:
 a ta husa chodí bosa,
 a ta kachna jako machna atd.

Když jsem já sloužil
 to čtvrté léto,
 vysloužil jsem si
 vepřika za to:
 a ten vepř jako pepř,
 a ta husa chodí bosa atd.

Když jsem já sloužil
 to páté léto,
 vysloužil jsem si
 telátko za to:
 a to tele hubou mele,
 a ten vepř jako pepř atd.

Když jsem já sloužil
 to šesté léto,
 vysloužil jsem si
 kravičku za to:
 a ta kráva mlíko dává,
 a to tele hubou mele atd.

Když jsem já sloužil
 to sedmé léto,
 vysloužil jsem si
 volečka za to:
 a ten vůl jako kůl,
 a ta kráva mlíko dává atd.

Když jsem já sloužil
 to osmé léto,
 vysloužil jsem si
 botičky za to:
 a ty boty do roboty,
 a ten vůl jako kůl atd.

Když jsem já sloužil
 poslední léto,
 vysloužil jsem si
 děvčátko za to:
 to děvčátko jak poupátko,
 a ty boty do roboty,
 a ten vůl jako kůl,
 a ta kráva mlíko dává,
 a to tele hubou mele,
 a ten vepř jako pepř,
 a ta husa chodí bosa,

a ta kachna jako machna,
a to kuře krákoře
běhá po dvoře:
má panenka stele
postel v komoře.

Z Berounska. — Srov. Suš. 621; Kol. II, 49;
Karadž. I, 505; Koryt. II, 98; Ross. Erot.
S. Petersb. III, 173.

127.

Všecko ve mlýně.

Naše stará bába
není doma,
šla do mlejna:
bába s vnoučaty
nejdou doma,
šly do mlejna.

Naše dojná kráva
není doma,
šla do mlejna:
bába s vnoučaty,
kráva s telaty
nejdou doma,
šly do mlejna.

Naše mlsná koza
není doma,
šla do mlejna:
bába s vnoučaty,
kráva s telaty,
koza s kůzlaty
nejdou doma,
šly do mlejna.

Naše krmná svině
není doma atd.
svině s selaty atd.

Naše tichá ovce
není doma atd.
ovce s jehňaty atd.

Naše bílá husa
není doma atd.
husa s housaty atd.

Naše zlatá kachna
není doma atd.
kachna s kachňaty atd.

Naše kusá koura
není doma atd.
koura s kuřaty atd.

Naše chytrá čubka
není doma atd.
čubka s štěňaty atd.

Naše černá kočka
není doma atd.
kočka s kofaty atd.

Naše malá myška
není doma atd.
myška s myšaty atd.

Moje zlá žena
není doma
šla do mlejna:
bába s vnoučaty,
kráva s telaty,
koza s kůzlaty,
svině s selaty,
ovce s jehňaty,
husa s housaty,
kachna s kachňaty,
koura s kuřaty,
čubka s štěňaty,
kočka s kofaty,
myška s myšaty,
žena s děvčaty
nejdou doma,
šly do mlejna.

Z Rakovnicka. — Srov. Krol. III, 60.

128.

Tré synův.

(Nápv 115.)

Hejdum dá, matko má!
kolik synů máte?
„Pana Matesa jednoho,
kudrnatýho druhýho,
a malýho ubohýho
toho třetího.“

Hejdum dá, matko má!
co jim dělat dáte?
„Panu Matesu peři drát,
kudrnatýmu hnůj kydat,
a malýmu ubohýmu
s panenkaama hrát.“

Hejdum dá, matko má!
co jim jísti dáte?
„Panu Matesu kus masa,
kudrnatýmu od rasa,
a malýmu ubohýmu
tomu kuřátka.“

Hejdum dá, matko má!
co jim pítí dáte?
„Panu Matesu vod čepu,
kudrnatýmu ze střepu,
a malýmu ubohýmu
tomu vínečko.“

Hejdum dá, matko má!
kam je položíte?
„Pana Matesa na lajci,
kudrnatýho pod lajci,
a malýho ubohýho
toho do peřin.“

ZHradecka.

129.

Hosti.

(Nápěv 147.)

Hejdum, hejdum, má matičko!
přijdou hosti k nám:
hejdum, hejdum, má matičko!
jak je přivítám?
„Vlasatýho: Jdi si zaš!
pana Víta: Vítám vás!
a mladýho vědomýho
pána: Líbám vás!“

Hejdum, hejdum, má matičko!
přijdou hosti k nám:
hejdum, hejdum, má matičko!
kde jim místo dám?
„Vlasatýmu u kamen,
panu Vítu za stolem,
a mladýmu vědomýmu
pánu na sesli.“

Hejdum, hejdum, má matičko!
přijdou hosti k nám:
hejdum, hejdum, má matičko!
jakej ubrus dám?
„Vlasatýmu konopnej,
panu Vítu plátěnej,
a mladýmu vědomýmu
pánu kmentovej.“

Hejdum, hejdum, má matičko!
přijdou hosti k nám:
hejdum, hejdum, má matičko!
jakej talíř dám?
„Vlasatýmu dřevěnej,
panu Vítu hliněnej,
a mladýmu vědomýmu
pánu stříbrnej.“

Hejdum, hejdum, má matičko!
přijdou hosti k nám:
hejdum, hejdum, má matičko!
jaky lžíce dám?
„Vlasatýmu dřevěnou,
panu Vítu cejnovou,
a mladýmu vědomýmu
pánu stříbrnou.“

Hejdum, hejdum, má matičko!
přijdou hosti k nám:
hejdum, hejdum, má matičko!
jaky maso dám?
„Vlasatýmu skopovy,
panu Vítu hovězí,
a mladýmu vědomýmu
pánu zvěřinu.“

Hejdum, hejdum, má matičko!
přijdou hosti k nám:
hejdum, hejdum, má matičko!
co jim pítí dám?
„Vlasatýmu pivíčko,
panu Vítu viničko,
a mladýmu vědomýmu
pánu malvazír.“

Hejdum, hejdum, má matičko!
přijdou hosti k nám:
hejdum, hejdum, má matičko!
kde jim ustlat mám?

„Vlasatýmu u kamen,
panu Vítu za stolem,
a mladýmu vědomýmu
pánu na loži.“

Hejdum, hejdum, má matičko!
přijdou hosti k nám:
hejdum, hejdum, má matičko!
čím je přikrejt mám?

„Vlasatýho oklepí,
pana Víta otepí,
a mladýho vědomýho
pána peřinou.“

Hejdum, hejdum, má matičko!
přijdou hosti k nám:
hejdum, hejdum, má matičko!
kdy je zbudit mám?

„Vlasatýho k svítání,
pana Víta k snídání,
a mladýho vědomýho
pána k obědu.“

Hejdum, hejdum, má matičko!
přijdou hosti k nám:
hejdum, hejdum, má matičko!
co jim dělat dám?

„Vlasatýmu hnůj kydat,
panu Vítu louč sekat,
a mladýmu vědomýmu
pánu namlouvat.“

Z Prachenska. — Srov. Čel. I, 6.

130.

Kozel a pán.

(Nápěv 241.)

Kde's pak byl, kozličku,
kozle, kozličku!

kde's pak byl, kozličku,
kozle můj?

„Ve mlejně za stárka,
paně, panáčku,
ve mlejně za stárka,
pane můj!

Co's pak tam dělával atd.
„Prachy jsem smetával atd.“

Kde's pak tam líhával atd.
„V šalandě pod píckou“ atd.

Co pak jsi pívával atd.
„Ředinu, ředinu“ atd.

Čím pak tě bívali atd.
„Polínkem, lopatkou“ atd.

Jak pak jsi plakával atd.
„Me-e-é, me-e-é!“ atd.

Jak pak jsi cupával atd.
„Cupity, cupity!“ atd.

Z Berounska.

Kde pak's býval,
kozličku rohatý?
„Za kamny, za kamny,
panáčku bohatý!“

Co's tam dělával,
kozličku rohatý?
„Dříví jsem štipával,
panáčku bohatý!“

Čím tě bívali,
kozličku rohatý?
„Lopátkou, polínkem,
panáčku bohatý!“

Jak pak's plakával,
kozličku rohatý?
„Mhe-e-é, mhe-e-é!
panáčku bohatý!“

Co pak's jídával,
kozličku rohatý?
„Zelinu, zelinu,
panáčku bohatý!“

Co pak's pívával,
kozličku rohatý?
„Ředinu, ředinu,
panáčku bohatý!“

Jak pak's cupával,
kozličku rohatý?
„Cupity, cupity,
panáčku bohatý!“

Z Čáslavska. — Srov. Žeg. P. 63; H. Luž.
151.

131.

Tak jako tak.*(Nápěv 131.)*

Když jsem já šel z Kutny Hory,
viděl jsem tam Novy Dvory;
když jsem já šel z Novejch Dvorů,
viděl jsem tam Kutnou Horu.

Z Čáslavska.

132.

Tak jako tak.*(Nápěv 265.)*

Když já jsem pryč,
tak nejsem doma;
když jsem doma,
tak nejsem pryč.
Lepší na vojně
nežli vojákem,
lepší vojákem
než na vojně.

Z Chrudimska.

133.

Pračka.*(Nápěv 489.)*

Když jsem já šel zvonit,
on tam na mě číhal.

Já jsem ho tam viděl,
jak se ke zdi krčil.

Myslíš, že tě neznám?
vždyť jsi Martin z fary!

Zdvihal na mě kámen,
pravil: „Že tě praštím!“

Já se tě nebojím,
jak jseš o kus větší!

Praštil jsem jím o zem
a utek' jsem domů.

Z Klatovska. — Srov. Jič. Zpěv. str. 368.
Tyto poslední tři písňe s jich nápěvy jsou
na posměch písni vážných.

Písňe o stavích, živnostech a jiných stránkách života občanského.

1.

Kvardyán.

Přišel je k nám jeden pán,
říkají mu kvardyán,
má paruku ze psích chlupů,
hází se mu sem a tam:
to je pán, to je pán,
to je pravej kvardyán.

Co vám povím ještě víc:
vyplil on se na střevíc,
ze střevíce zas na ruku,
namazal si svou paruku:
to je pán, to je pán,
to je pravej kvardyán.

Pocházíť on z Kosmonos,
na křivo má trochu nos;

tabák šhupe, jen to lupe,
nestačí mu na den lot:
to je pán, to je pán,
to je pravej kvardyán.

Z Hradecka. — Necht písni touto nikdo se
nepohoršuje; jesti to památka z časů hnu-
sných paruk, vysvětlující, v jakém opo-
vržení lidu prostého ta nečistá moda bý-
vala, kterěz místem ani vyšší duchoven-
stvo neodolalo.

Hej, hej, povím vám:
na Vraclavi Zejda pán, ¹⁾
má paruku s třema copy,
hází nima sem a tam.

Hej, hej, eště víc: ²⁾
naplil sobě na střevíc,
ze střevíce na ruku,
namazal si paruku.

Z Vys. Mýta.

1) že byl v Praze jeden pán.

2) Naplil on si na ruku,
namazal si paruku,
namazal, pomazal,
až ji celou zamazal.

2.

Kapucín.

(Nápěv 677.)

Náš starej kapucín
má dlouhy fousy:
Vávra je pucuje,
nůž na ně brousí.

Z Berounska.

3.

Františkán.

(Nápěv 156.)

Já jsem páter Františkán, 1)
nemám nic jiného,
než ten pár pantoflíček
z dřeva lipového.

Růženeček za pasem
a breviář nosím:
za nevěrné děvčátka
pána Boha prosím.

„Když jsi páter Františkán,
říkej: Pater noster;
nech děvčátek s pokojem,
spravuj si svůj kostel.“

Z Berounska.

1) Já jsem chudej poustevník.

4.

Frater.

(Nápěv 338.)

Kýž je možná přijít k okýnečku,
podívat se na mou Babrličku:
Babrličko, Babrle!
pojd' a potěš srdce mé.

„Proč pak bych já srdce tvé těšila,
když já nejsem žádná tvoje milá:
ty s pannama nic nemáš,
ty se modlíš breviář!“

Z Klatovska.

5.

Kaplan.

(Nápěv 452, 714.)

Jak živa jsem neviděla
takovýho kaplana,
aby on se potuloval
za děvčaty do rána.
Přišel na něj pan farář: 1)
Hej, kaplane! co děláš?
„Kyrie elejson, Kriste elejson —
já se modlím breviář.“

Z Klatovska.

1) Hej, kaplane, co děláš,
že s děvčaty zahráváš?

6.

Zeman.

(Nápěv 164.)

Já jsem zeman,
chleba nemám:
jenom kobyličku
vedu na uličku,
tam ji prodám.

Koupím za ni
hezkou paní:
ona bude sedět,
pěkně na mě hledět
a já na ni.

Z Berounska. — Slov. Suš. 678.

7.

Primas.

(Nápěv 281.)

Jedna koza mlsná byla,
šla na panské na trávu;
neštěstí se nenadála,
primas rozbil jí hlavu.

„Adie, pane primase!
já se s vámi teď loučím,
a vám mou chlupatou kůži
na paruku poroučím.“

Paruku-li nenosite,
můžete si ji schovat:
můžete si svy podagra
do ní zaobalovat!⁴

Z Berounska.

8.

Primasova paruka.

(Nápěv 663.)

Ti Mrákotští páni
když na bukvice šli,
ztratili paruku,
více jí nenašli.
Když pak domů přišli,
do rady se sešli,
a tam se radili,
kdeby ji zas našli.

Paruka je v lese,
všecka rozškubána,
leží tam pod bukem,
jako chciplá vrána.
Namířil myslivec,
myslil že je sova:
a ona paruka
z rady primasova!

Řásenskej myslivec
ten je jejich zprávčí,
a on nejlepší ví,
co Mrákotské tlačí:
ach tlačí je, tlačí,
že nemají pláští,
že je roztrhali
na bukvicech v chrastí.

Z Chrudimska.

9.

Hajdaláci.

(Nápěv 276, 468.)

A ti kluci Hajdaláci¹⁾
koupili si basu:
nevěděli kam ji dáti,
šli s ní ku primasu.

A ta basa u primasa
za kamnama stála:
když primaska zatopila,
basa sama hrála.

Z Hradecka.

¹⁾ Šly muziky do Lazu,
nesly s sebou basu;
neměly jí kde nechat,
jenom u primasů atd.

Z Prachenska.

10.

Študent.

(Nápěv 789.)

Můj otec milý,
starý šedivý,
učit mě dal;
dal mě učiti,
študýrovati,
bych něco znal:
a já místo študýrování
pustil jsem se do milování;
místo kroniky
vzal jsem do ruky
děvče švárny.

Z Hradecka.

11.

Písař.

(Nápěv 507.)

Písař umí pěkně psáti
a dobře počítati:
on píše nuly
jen sobě k vůli,
když jemu cifra platí.

Z Prachenska. — Nápěv písně této jest jen nepatrný variant nápěvu svrchu poznamenaného: první notu prvního taktu rozveď v 8y, a takt 6y uprav jako 5y a 7y.

12.

Profous.

(Nápěv 463.)

Když jsem šel do Prahy
pro jelita,
poťkal jsem na cestě
tajtrlíka.

To nebyl tajtrlík,
byl to profous:
kdybych byl neutek,
byl by mě kous.

Z Berounska.

13.

Řemeslníci.

(Nápěv 542.)

Řemeslníci hodní jsou,
jako páni se nesou;
chodějí za nimi holky,
nosejí jim buchtý, dolky,
a když jim je přinesou —
ještě někdy bitý jsou.

Z Kouřimska.

14.

Řemeslník a sedlák.

(Nápěv 56.)

Naše máma vždycky říká:
Neber sobě řemesníka,
nemá čím dříví vozit,
musíš je v naši nosit.

Sedlák má tři čtyry koně,
zapřáhne a jede pro ně:
ty budeš hospodyně
z komory do kuchyně.

A já přec sedláka nechci,
necht si vemu dříví, kde chci:
řemesník má peníze,
on si je koupit může.

Z Prachenska.

15.

Bednář.

(Nápěv 793.)

Co mně dáš? jsem bednář,
pobiju ti dížku,
kbelíček, škopíček —
dáš-li po voříšku.

Z Prachenska.

16.

Bednář.

(Nápěv 19.)

A já pořád, kdo to je,
že nám nedá pokoje?
a já pořád, kdo to luče,
a on bednář na obruče:
a já pořád, kdo to je,
že nám nedá pokoje.

Z Bydžovska.

17.

Cibuláři.

(Nápěv 124.)

Cibuláři jedou,
cibuličku vezou,
cibu- cibu- cibu-
cibuličku,
budou ji prodávat
po trojníčku.

Cibulička sladká,
má panenka hladká,
cibu- cibu- cibu-
cibulička,
nakrájíme si jí
do hrníčka.

Z Chrudimska.

18.

Cibuláři.

(Nápěv 124.)

Hop hej!
cibuláři, cibuláři jedou,
hop hej!
cibuličku, cibuličku vezou:
cibulička sladká,
má panenka hladká;
hop hej!
cibuláři, cibuláři jedou.

Z Prachenska.

19.

Hadrník.*(Nápěv 320.)*

Hadry jsem vozíval, ¹⁾
hadry jsem vez:
zlámal jsem kolečko,
má zlatá Aničko!
musil jsem nést, nést, nést,
musil jsem nést.

Z Klatovska.

¹⁾ Koudel jsem vozíval.

20.

Hadrník a hadrnice.*(Nápěv 416.)*

Za vraty, za vraty,
za vrátnici
porazil hadrník
hadrnici.
„Když jsi mě porazil,
pomoz mně vstát,
pomoz mně ty hadry
do naše dát.“

Z Klatovska.

21.

Hajný šelma.*(Nápěv 624.)*

Šelmo hajnej, hajnej, hajnej,
šelmo hajnej, hajnej:
kdybys byl neprosil
kuřátka nenosil,
však bys nebyl hajnej!

Z Budějovicka.

22.

Otcovské naučení.*(Nápěv 149, 150, 647.)*

S yn.

Já do lesa nepojedu,
já do lesa nepudu:
kdyby na mě hajnej přišel,
on by mně vzal sekýru.

Sekýřička za dva zlaty
a topárko za toral:
kdyby na mě hajnej přišel,
on by mi to všecko vzal.

Otec.

Ty do lesa přec pojedeš,
ty do lesa přec pudeš:
jest-li na tě hajnej přijde,
nic se ho bát nebudeš.

Naši obci patří ten les:
což jsem já v ní nákej pes?
jest-li krůvek ty odneseš:
hajnej na sta stěn odvez.

Z Hradecka. — Místo posledních dvou sloh zpívá se jinde tato jedna:

Než bych já to dal hajnýmu,
dám to radší myslivci:
myslivce má hezkou dceru,
a hajnej má opici.

Z Berounska.

23.

Hajný šelma tajný.*(Nápěv 590.)*

Sedlák seká v lese,
hajnýho vlk nese:
„Počkej ty, sedlák,
musíš dát sedmák!

Dej mně drobet zelí,
dám ti dřevo cely;
dej mně drobet hub,
dám ti celej dub.“

*

Hajnej, hajnej, hajnej, ¹⁾
to je šelma tajnej:
on prodal doubek
za solnej soudek.

Z Klatovska.

¹⁾ Hajnej, hajnej, hajnej,
to je šelma tajnej:
on prodal smrčku,
hned ji měl v krčku.

24.

Hajný nebožtik.

(Nápěv 647.)

Hajnej už je nebožtíkem,
hajnej už je nebožtik:
dej mu pán Bůh ječnou slámu,
a ovesnou za žebřík. ¹⁾

Z Budějovicka. — Srov. str. 366 pís. 48.

¹⁾ ať si umřel nebo chcíp.

25.

Havíři.

(Nápěv 342.)

Vy havrani umazaní!
kdo by k vám šel do díla?
ve dne v noci pracujete,
máte těžky kladiva.

Ta neděle, krátká chvíle,
tu se dobře vám daří,
tu se pěkně vystrojíte,
chodíte jak písari.

S pannama se vodíte,
po hospodách chodíte:
a když přijde pondělíčko,
zas do díry musíte.

Z Berounska.

26.

Hokynář.

(Nápěv 701.)

Šel jsem a měl jsem
mošnu novičkou,
šel jsem a měl jsem
vajec plničkou:
husaři mě potkali,
vajička mi vybrali;
šel jsem a měl jsem
mošnu prázdníčkou.

Z Prachenska.

27.

Karbaník.

(Nápěv 619.)

Šel jest franta mezi franty,
prodal kabát, koupil karty.

„Lepší karty nežli kabát:
v karty můžeme si zahrát.“

Z Chrudimska.

28.

Šňupeček.

(Nápěv 319.)

Nehněvej se, roztomilej!
jenom nám všem tabáčku dej;
za tuto písničku
vytáhni pyksličku,
nám všem zavdej- dej- dej,
nám kolem zavdej!

Z Bydžovska. — Srov. Jič. zpěv. str. 383. Zpívá se při hře v šest a dvacet šňupákoví tak dlouho, dokud nedá všem po šňupečku.

29.

Kolomazník.

(Nápěv 670.)

Jede Kudrna, ¹⁾
jede do Brna,
veze kolomaz,
kolo mu vrzá.

Pane Kudrno!
namaž si kolo,
ať ti nevrzá
přes celý Brno.

Z Klatovska. — Srov. Suš. 701.

¹⁾ Jede Kudrna
vokolo Brna,
nemaže kola,
vono mu vrzá.

Počkej Kudrno atd.

Z Táborska.

30.

Kominík.

(Nápěv 628.)

Škaredej kominík ¹⁾
chtěl on se oženit:
nechtěla ho panna žádná,
že je černej jako vrána,
musel si vdovu vzít.

Z Táborska.

1) Pan páter Jezuit.

31.

Kominík.

(Nápěv 164.)

Já jsem chasník
kominický:
na to ty nic nedbej,
že jsem celej černej,
děvče hezky.

Snad mne nechceš
pro ten můj pleš?
já svlíknu hazuku,
vezmu si paruku:
přec má budeš!

Z Hradecka.

32.

Komín.

(Nápěv 317.)

Komínku, komínku,
komínku můj!
za to já tě prosím,
jen trošku stůj.
Kdybych tě, komínku,
byl podržel,
dávno bys, komínku,
v písku ležel. —

Co jste zedníci
vy řemesníci!
pod rukou jste pracovali,
peníze jste napřed brali:
to mám na vás zisku,
komín leží v písku! —

Komín sem, komín tam,
však já jinej udělám:
přidám hrstku popele,
komín bude zas cele:
komín sem, komín tam,
však já jinej udělám!

Z Prachenska.

(Nápěv 316.)

Kominíčku můj, můj, můj!
jen mi v slibu stůj:
vždycky jsem to slychávala,
že ta láska není stálá;
kominíčku můj, můj, můj!
jen mi v slibu stůj.

„Řeči sem, řeči tam,
já tě, holka, nenechám:
ať si lidi povídají,
vždycky pravdu nemívají;
řeči sem, řeči tam,
já tě, holka, nenechám!“

Z Táborska. — Tanec „kominík“ nazvaný.

33.

Koudelník.

(Nápěv 165.)

Já jsem z Kutny Hory,
z Kutny Hory,
koudelníků syn:
já mám v Praze tři domy —
až je koupím, budou můj;
já jsem z Kutny Hory,
z Kutny Hory
koudelníků syn.

Z Čáslavska.

34.

Koudele.

(Nápěv 395.)

Moc koudele, moc koudele
panímámo máte:
taky-li vy nám, taky-li vy nám
na košilku dáte?

Z Bydžovska.

35.

Kováři v neděli.*(Nápěv 36.)*

A vy kováři umounění,
vy jen čekáte na neděli:
když přijde neděle,
píjete vesele;
pak uděláte najednou hic,
až nezůstane v korbeli nic.

Z Budějovicka.

36.

Kovářské tajemství.*(Nápěv 468.)*

Žádnej neví jako já,
nač kováři pijou:
ze starého železa
nové cvočky bijou.

Z Tábořska. — Srov. Suš. 683.

37.

Blažený člověk.*(Nápěv 166.)*

Já nic nedělám,
přeci se dobře mám,
já nic nedělám,
dobře se mám:
kováři dělají,
přeci nic nemají;
já nic nedělám,
dobře se mám.

Z Hradecka.

38.

Kovář.*(Nápěv 589.)*

Kovář, kovář, kovář,
ještě jednou kovář,
roztlouk si kovadlo,
na čem bude kovát?

Z Berounska.

39.

Krejčí.*(Nápěv 433.)*

Narodil se krejčí pán,
veselme se;
šel pro vodu, roztlouk džbán,
radujme se.

Z Prachenska.

40.

Dvě rytířův.*(Nápěv 581.)*

Links, rechts! — krejčí, švec
to jsou dva rytíři:
jeden hadry spravuje,
druhej boty klíží.

Z Tábořska. — Čtyry noty prvního taktu v nápěvu stáhní po dvou pod první dvě slova.

41.

Krejčí nad zahradníka.*(Nápěv 133.)*

Hrály dudy u Pobudy, ¹⁾
já jsem je slyšela —
dávali mně zahradníka,
já jsem ho nechtěla;
a já radši krejčího,
ten je něco lepšího:
ušije mně šněrovačku
z portele něčího.

Z Berounska. — Tanec „kozácká“ řečený.

¹⁾ Hrály dudky u Stodálky.

42.

Krejčí milovník.*(Nápěv 221.)*

Jsem, jsem z Rakovníka,
mám tam milovníka,
jakýho,
hezkýho,
tovaryše krejčího!

Z Berounska.

43.

Krejčovský slib.

(Nápěv 437.)

Hejsa, hopsa, má milá!
budiž ke mně upřímná:
ušiju ti nové šaty,
táta kabát udělá.

Z Tábořska.

44.

Ženatý krejčí.

(Nápěv 151.)

Oženil se krejčí,
neměl chleba k zejtrí:
skrájel kůrku
pod polívku,
že bude chutnější.

Z Prachenska.

45.

Krejčí.

(Nápěv 589.)

Krejčí, krejčí, krejčí,
ještě jednou krejčí,
zlámal si jehličku,
a byla nejtenčí!

Z Berounska.

46.

Půjčka za oplátku.

(Nápěv 619.)

Hrbatá se s krejčím hádá,
že jí ušil křivý záda.

„Mlč, hrbatá! nehádej se,
vem zrcadlo, podívej se.“

Hrbatá se třese zlostí,
až jí v těle chrastí kosti.

„Nio ty mi se nevysmívej,
však jsi taky celej křivej!“

Z Hradecka. — Slov. Suš. 691.

47.

Krejčí umělec.

(Nápěv 523.)

Koupil jsem si na čepici
manže- manže- manželstru,
manže- manželstru:
krejčí mně to pěkně sestříh,
zůstalo mně na vestu,
na ve- na vestu.

Z Prachenska.

48.

Klimánek.

(Nápěv 709.)

Vandroval Klimánek
s Klimánkou na jarmark.

Koupil si na šaty
po pětadvaceti.

Dal si šít kabátek
od hlavy k patičce.

Pak mu ještě zbylo
na dvě rukavice.

Rukavice zbyly —
palečku neměly!

Z Plzenska.

49.

Blecha na vandru.

(Nápěv 797.)

Vandrovala bleška,
potkala ji veš:
Kam ty milá tetka,
kam ty vandruješ?
„Vandruju já na parádu
krejčímu do rukávu,
mám tam býti dnes.“

Z Bydžovska.

50.

Krejčovská síla.

Čtyři krejčíři
zdvíhali věrtel chmele
na tele,
a ještě ho prosili,
aby kleklo.

Devět krejčů
plavalo na lupínku
a švec je zvrh'.

51.

Lékař.*(Nápěv 367.)*

Má panenko, co děláte?
zavázanou hlavu máte!
bolí vás? bolí vás?
já jsem lékař, zhojím vás.

„O lékaře já nestojím,
já se radší sama zhojím:
můj milej, rozmilej
je můj lékař jedinej.“

Z Hradecka.

52.

Mlynáři chlapíci.*(Nápěv 178.)*

Jsou mlynáři, jsou chlapíci,
když jim křešou kameníci;
jsou mlynáři, jsou,
když jim mlejny jdou.

Když jim nechťi mlejny klapat,
začnou jako šelmy plakat;
jsou mlynáři, jsou,
když jim mlejny jdou.

Z Prachenska.

Mlynáři jsou hodní chlapi,
když jim kola: klapy, klapy!
jsou mlynáři, jsou,
když jim kola jdou.

Proto jsem si kámen koupil,
abych hodně lidi loupil:
lup, mlynáři, lup, ¹⁾
nadělej si krup!

Z Berounska.

¹⁾ proto jsem mlynař,
abych byl taškář!

53.

Zamilovaný mlynář.

Tři, čtyry neděle,
co náš mlynář nemele.
Není pravda, je to lež:
mlynář mele až podnes;
mlejny jdou, klepajou —
on jde za milou.

Z Prachenska.

54.

Pšenice v mlýně.*(Nápěv 244, 437.)*

Panímámo zlatičká!
je-li doma Ančička?
„Není doma,
šla do mlejna,
mele-li se pšenička?“

Pšenička se nemele:
stárek hledí škaredě;
mládek praví,
že to spravi,
že do rána semele.

Z Kouřimska.

55.

Mlynářská chasa.*(Nápěv 28.)*

Ančičko z Tejna, z Tejna,
nechoď do mlejna:
stárek je kašlavý,
mládek je šmathavý;
Ančičko z Tejna, z Tejna,
nechoď do mlejna.

Z Klatovska.

56.

Mlynáři pyšní.

(Nápev 345.)

Ta mlynářská chasa
vysoko se nese:
lecjakás panenka
ta jim nešikne se.

Z Berounska.

57.

Co komu?

(Nápev 427.)

Po potoce chodila,
drobné ryby lovila.

Drobné ryby rybářům,
hezké holky mlynářům.

Sládkům ještě hezčejší,
to jsou hoši pyšnější.

Myslivcovi lecjakás,
ucouraná až po pás.

Z Budějovicka.

58.

Mysliveček.

(Nápev 290.)

Vstávej, myslivečku!
je den bílý,
sedlák veze z lesa

fůru dříví,

fůru dříví,

borovičku:

vyjde mu naproti
na cestičku.

Počkej, myslivečku!

povím na tě,

že prodáváš dříví

na stojatě,

na stojatě,

na stojánce,

a peníze nosíš

své Marjánce.

Z Prachenska. — Slov. Čel. III, 41.

59.

Nehoda.

(Nápev 750.)

Šla má milá na travičku,
vzala srpek i plachtíčku.

Přišel na ni mysliveček,
vzal jí plachtu i srpeček.

Z Klatovska.

60.

Čekání.

(Nápev 245.)

Kdo se to prochází
po té panské hrázi?

kdo se to prochází
při rybníce?

je panskéj myslivec
a jeho mládenec:

oni tam čekají

na zajíce.

Z Budějovicka.

61.

Myslivci.

(Nápev 139.)

Myslivci už z lesa jdou,
z lesa jdou,

hajnej ještě v lese:

každěj kytku za kloboukem,

jen se všechna třese.

Z Prachenska.

62.

Myslivec.

(Nápev 793.)

Skákal pes přes oves,
přes zelenou louku;

šel za ním myslivec,
péro na klobouku.

Skákal pes přes oves,
po zajeři sledi:

nejedna panenka

za myslivcem hledi.

Z Chrudimska.

63.

Krásná zvěř.

(Nápěv 462.)

Myslivečku zelený,
co to běží ze zelí?
běží, běží srnčička,
černooká dívčička,
myslivečku, střel mně ji!

Z Bydžovska.

64.

Mysliveček.

(Nápěv 437.)

Na tý louce zelený
pasou se tam jeleni:
pase je tam mysliveček
v kamizolce zelený.

Počkej, počkej, má milá!
zastřelím ti jelena:
aby se ti zalíbila
kamizolka zelená.

Co, děvčátka, pravíte,
jak to sobě myslíte:
zdali radší kamizolku,
neb myslivce vidíte?

„Ne tak, ne tak, myslivče!
však to nejde od srdce:
ne tak ráda kamizolku,
jako ráda myslivce!“

Z Prachenska. — Srov. Čel. I, 21; Kol. I, 343.

65.

Zastřelená srnka.

(Nápěv 197.)

V zeleném háječku
hory pukají;
zelení myslivci
dobře se mají:
uhlídají srnku z rána,
padne střelná k srdci rána,
nožky klesají.

Z Plzenska.

66.

Jelen.

(Nápěv 683.)

U Hosína je
louka zelená,
zabil mysliveček
na ní jelena,
hupa, hupa, hupa!
na ní jelena, hup!

Z Budějovicka. — Při slově „hup“ a „hupa“ dupají.

67.

Zamilovaný srnec.

(Nápěv 551.)

Přes les, přes háj,
přes votavičku
honil srnec
mladou srnčičku;
hezká se mu zdála,
že se na něj smála:
Pojď sem, pojď blíž,
dám ti hubičku!

Z Berounska.

68.

Zajíček.

(Nápěv 769.)

Zajíček běží
po silnici,
myslivec číhá
za pšenicí:
„Počkej, zajíčku!
já ti dám ránu,
až se ti hlavička
uhne na stranu.“

Z Prachenska.

Zajíček běží
po pšenici,
myslivec za ním
přes silnici:
„Počkej ty zajíčku,
já ti dám ránu,
až se ti ocásek
uhne na stranu!“

Z Budějovicka.

*

69.

Zajíček.*(Nápv 569.)*

Což jsem já zajíček
nešťastný!
když vyjde slunéčko
překrásny,
do pole táhnu,
běhy natáhnu,
semotam se točím,
sklívím se:
ach já myslivečka
bojím se!

Sednu si v jeteli
na kraji,
poslouchám, kde ti psi
hafají:
běží-li ke mně,
hrkne to ve mně,
honem zas do lesa
pospíchám —
kam já se ubohý
podít mám!

Myslivec nadchází
dolinou,
n za mnou sledníci
křovinou;
tehdy už bije
hodinka moje:
myslivec naměří,
vystřelí,
dojde si pro mě, je
veselý!

Z Budějovicka. — Srov. Kol. I, 345.

70.

Husička.*(Nápv 762.)*

Letěla husička divoká,
sedla si na naše hatě:
počkej, ty husičko divoká!
myslivec tam číhá na tě.

Z Budějovicka.

71.

Divoká hus.*(Nápv 225.)*

Husička divoká ¹⁾
letěla s vysoka,
přišel na ni střelec,
střelil ji do boka.

Urazil jí křídlo
a pravou nožičku,
smutně zaplakala,
spadla na vodičku.

„Ach Bože můj milý!
už jsem dolítala,
už jsem těch svých dětí
tady zanechala!

Moje drobné děti
nedělají škody:
plovou po potoce, ²⁾
napijou se vody.“

Z Bydžovska. — Srov. Čel. III, 79; Suš. 530;
Kol. I, 346.

¹⁾ Kačena divoká.
²⁾ plynou po Dunaji.

72.

Kačka.*(Nápv 695.)*

Kačka plave po rybníce,
kačer za ní ještě více:
počkej, kačka, bude rvačka,
až se seženem do kopečka.

Z Prachenska.

73.

Kvíčalka.

Seká mysliveček
jaloveček
kvíčalce, kvíčalce:
kvíčalka mladá
jaloveček zobá,
chytit se, myslivečku,
chytit se nedá.

Z Prachenska.

74.

Kvíčaly.

(Nápěv 620.)

Šel jest Jíra
na kvíčaly:
ony se mu všechny
rozlítaly.

Přišel domů,
plakal pro ně:
vzal si krajíc chleba —
šel zas na ně.

Z Budějovicka.

75.

Krásná vrána.

(Nápěv 73, 288.)

Přiletěla vrána,
sedla na trní;
přiletěla druhá,
sedla podlé ní:
mysliveček tu ¹⁾
pospíchá k lesu,
že on si ji chytí
pro její krásu.

Z Berounska.

1) Mysliveček rychle
pospíchá za ní:
že on si tu vránu,
že ji zastřelí.

76.

Postřelená vrána.

(Nápěv 614.)

Střelil myslivec vranku,
dal do ní malou ranku: ¹⁾
vranka se třepala,
až se dořepala
do zeleného hájku.

Sedla si na jedličku,
zpívala si písničku:
„Myslivče, tralala!
že jsem já vyhrála
na tobě myslivečku!“

Z Táborska.

1) nedal jí k srdci ranku.

77.

Sojka.

(Nápěv 586.)

Střelil myslivec sojku,
trefl ji do obojku:
ona se ulekla
a jemu utekla
do zeleného hájku.

Chtěl ji myslivec zabit,
neuměl na ni nabit:
sedla na větvičku
sehnula hlavičku,
musel on se jí chybit.

Z Prachenska.

78.

Žezulička.

(Nápěv 564.)

Kdes, kukačko, kde jsi byla,
že's tak dlouho nekukala?
„Seděla jsem na buku,
volala jsem kukuku!“

Zakukala jsem panence,
že se provdává za mládence:
seděla jsem na buku,
volala jsem kukuku!“

Z Hradecka.

(Nápěv 798.)

Žezuličko, kde jsi byla,
že's tak dlouho nekukala?
„Kuku! kuku! kuku, kuku, kuku!“

Seděla jsem na jedličce,
volala jsem na myslivce:
„Kuku! kuku! kuku, kuku, kuku!“

Z Plzenska.

79.

Myslivci.

(Nápěv 641.)

Potkali mne myslivci,
vedli s sebou psy, psy, psy;
jeden dělal haf, haf, haf!
a ten druhej ňaf, ňaf, ňaf!

Půjdu s vámi, myslivci!
nechte doma ty psy, psy;
psů se bojím, ba, ba, ba,
vás mám ráda, la, la, la!

Chceš-li s námi na hony,
musíš střilet jako my;
s námi zpívat tralala!
s námi pít habaha!

Z Klatovska. — Zábavy mysl. I, 53.

80.

Myslivecký omyl.

(Nápv 374.)

Poslal mne pan zeman
ulovit lani:
a já do komory,
popad jsem paní.

Hej, pane zemane!
tu máš tu lani.
„O blázne nemoudrá!
to je má paní.“

Z Hradecka.

81.

Ztracený myslivec.

(Nápv 403.)

Myslivečku, mládenečku!
uhni svou flintičkou na stranu.
„Nechci, neuhnu, až tě zabiju,
nechci, neuhnu, až tě zabiju.“

Pět peněz mám, komu je dám,
když tu mého myslivečka nemám!
ztratila jsem já myslivce mého,
myslivce mého roztomilého!

Z Budějovicka. — Záb. mysl. I, 51.

82.

Dívčí smutek.

(Nápv 435.)

Má panenka smutně chodí,
proto že jí srdce bolí;
byla včera na trávě
u zeleného háje.

Šla má milá z trávy domů,
panímáma přišla k tomu:
Ach dceruško, dcero má!
kdes tak dlouho chodila?

„Panímámo má zlatičká!
já mám ráda myslivečka:
mysliveček nabije
a zajíčka zabije.“

Záb. mysl. I, 50.

83.

Bohatství lásce nevadí.

(Nápv 6.)

Ach, což je to hezká věc,
že jsem já myslivec!
postřelil jsem holubičku,
upadla mi v jalovec.

Má milá ji viděla,
pro ni tam běžela;
holubička s jalovečka
na javůrek vletěla.

A tu listek s javora
pad na nás na oba —
vyprovod mne, má panenko,
až do našeho dvora.

„Nechci, nechci, nepudu,
vím že tvá nebudu:
tys bohatých rodičů syn,
a já holka chudobná.“

Z toho nic si nedělej,
že jsem já bohatej:
však já si tě přece vezmu,
jen se na mě nehněvej.

„Já se na tě nehněvám,
ale ráda tebe mám:
přiď si večer k okénečku,
pěknou hubičku ti dám.“

Z Berounska. — Srov. Suš. 319.

84.

Loy.

(Nápěv 797.)

Pojedeme na lov, na lov,
 tovaryši můj, můj, můj,
 tovaryši můj:
 na lovičky, na lovy,
 přes ten hájek borový,
 tovaryši můj, můj, můj,
 tovaryši můj!

Běží, běží zajíc, zajíc,
 tovaryši můj:
 chrty pustme po voli,
 ať zajička uloví,
 tovaryši můj!

Běží, běží srna, srna,
 tovaryši můj:
 chrty pustme po voli,
 ať tu srnku uloví,
 tovaryši můj!

Běží, běží jelen, jelen,
 tovaryši můj:
 chrty pustme po voli,
 ať jelínka uloví,
 tovaryši můj!

Běží, běží panna, panna,
 tovaryši můj:
 chrty pustme po voli,
 ať panenku uloví,
 tovaryši můj!

Budeme se dělit, dělit,
 tovaryši můj:
 tobě zajíc a srna,
 mně jelínek a panna,
 tovaryši můj!

Zdá-li se ti málo, málo,
 tovaryši můj:
 tobě všechna zvěřina
 a mně švárná dívčina,
 tovaryši můj!

Z Budějovicka. V nápěvu svrchu poznamenáném opětuje se k písni této druhý takt, ale potom již celá první polovice nápěvu se neopětuje. — Srov. Suš. 622; Kol. I, 344; Vojc. II, 144; Žeg. P. 170; Ol. 64; Karadž. I, 319.

85.

Srnka.

(Nápěv 739.)

Vstávej, vstávej zhůru,
 myslivečku!
 dennice vychází,
 jdi k háječku;
 zavolej štěňata,
 puť mezi tenata
 tam na tu srnku.

„Do tenat nepude,
 darmo všecko,
 neb ona schytralé
 má srděčko:
 chrty na ni pustim
 a se jí nespustim,
 až ji zastřelím.“

Střelil ji smrtelně
 do srděčka,
 tenkrát už poznala
 myslivečka:
 kterak střílí prudce
 zrovna v její srdce,
 spanilé srnky.

Ještě utíkala
 do háječku,
 tam se položila
 pod jedličku;
 stopy jen nechala,
 zastřelena byla,
 běhy složila.

Z Chrudimska.

86.

Čekání.

Není lepší na tom světě
 než zelený háječek:
 když se nad ním vyjasňuje
 ten překrásný měsíček!
 A já tady se svou milou
 čekám zase na zvěř divou,
 na zvěř divou, na srnce,
 jeleny a zajice.

Zajíc běží po dolině,
srnec běží po háji;
zajíček se přibližuje
k mé panence, nezná ji.
„Na zajíčka jsem střelila,
jen že jsem se ho chybila:
ach, můj Bože přemilý,
kterak jsem to mířila!

Nauč ty mne, myslivečku,
nauč ty mne střeleti:
chci se tobě za to ráda
někdy zas odměniti.
Zastřelím já ti srnčičku,
dám ti překrásnou hubičku;
budeš míti z ní radost,
budeme mít oba dost.“

Záb. mysl I, 50, 51.

87.

Nemoc.

(Nápěv 137.)

Vstávej, má milá!
snídání strojit:
já jdu do háje
zajíce honit.

Zajíce honit,
veverky chytat:
vstávej, má milá!
než bude svítat.

„Vstávat nebudu,
hlava mě bolí:
jseš-li upřímněj,
pojď zavaž mi ji.

Hlavu jí vázal,
ruce mu sklesly:
„Co jsi, můj milej,
co's tak uleklý?

Ty jsi, můj milej!
ty jsi tím vinen,
že's mne opíjel
červeným vínem.

Červeným vínem,
bílou pálenkou:
mohla jsem býti
podnes panenkou.

I já panenkou,
i ty mládencem,
mohli jsme chodit
oba pod věncem.“

Ty jsi, má milá,
ty jsi vinnější,
že's mě vábila
do síně vaší.

Do síně vaší,
pak do světničky,
dávala's mi tam
sladké hubičky.

O naší pouti,
o posvěcení
budeme spolu
už posvěceni.

Pak si tě vezmu
okolo krku,
dám ti hubičku,
stisknu ti ruku.

Z Klatovska. — Srov. Záb. mysl. I, 51

88.

Holoubek poslem.

Vyletěl holoubek
vysoko na doubek
na zelené stráni —
ach kdo ho zachrání!

S zeleným kloboukem
myslivec pod doubkem:
můj milej holoubku,
pryč ulítni s doubkou!

Pryč letí holoubek
daleko za doubek;
myslivec s kloboukem
vždy stojí pod doubkem.

Myslivec pod doubkem
s zeleným kloboukem:
„Holoubku rozmilý!
zalitní k mý milý.

Zalitní k mý milý
za lesík na míli;
řekni jí, holoubku,
že stojím u doubku.

S zeleným kloboukem
že stojím pod doubkem,
aby mi uvila,
co mi přislíbila.

Co mi přislíbila,
když tu se mnou byla:
za klobouk kytičku
na modrou pentličku.“

Zábavy mysl. I, 53. Útlá tato píseň jest
toliko šťastné nápodobení písní národních,
patrné práce dívčí.

89.

Nunváři.

(Nápěv 161.)

Nunváři, nunváři!
špatní hospodáři:
od božího rána
koukáte do džbánka.

Z Tábořska.

90.

Parukář.

(Nápěv 380.)

Měla jsem milého
parukáře,
on se mně utopil
v pivováře:
hledejte ho,
najděte ho;
paruka tam leží
podlé něho.

Z Berounska.

91.

Pekař.

(Nápěv 158.)

Pekař peče housky,
uštípuje kousky;
pekařka mu pomáhá,
uštípujou obá dvě.

Z Klatovska.

92.

Pernikář.

Přijel z města pan pernikář,
přijel, holky, k nám:
pojdte, pojdte kupovati
hochům marcipán.

Z Berounska.

93.

Plavec.

(Nápěv 137.)

Vstávej, Andulko!
snídání dávej,
a já musím plout:
šíf naloženaj.

Andulka vstala,
snídání dala,
a ještě mě k šífu
vyprovázela.

Z Tábořska.

94.

Pohodný.

(Nápěv 133.)

Co je to tam za chlapíka
za božíma mukama?
já ho viděl, on se styděl —
obdělával berana;
má špinavy ručičky,
na nich má rukavičky:
škoda je tě, má panenka,
že ti dává hubičky!

Z Prachenska.

95.

Ponocný.

(Nápěv 176.)

Já mám hůř než pes,
musím hlídat ves:
pes do slámy někde vleze,
zaspí zloděje, když leze;
a já svou holi
hájím stodoly.

Jiný směle spí
u ženušky svý;
jiní mají dobrý bydllo,
a já musím jak strašidlo
po vsi choditi
a psy buditi.

Z Klatovska.

96.

Staročeská píseň ponocného.

Po každé hodině:
Chval každý duch Hospodina
i Ježíše, jeho syna:
odbila desátá (jedenáctá atd.)
hodina.

Opatrujte světlo, oheň,
ať není žádnému škoden:
odpočiňte s pánem Bohem!

Po každé čtvrti:
Desátá hodina a první (druhá,
třetí) čtvrt:
mnohým lidem život a smrt;
ta přijde nenadále,
sebere žebráka i krále.

K ránu:

Chval každý duch Hospodina,
i Ježíše, jeho syna:
odbila třetí (čtvrtá) hodina.

Vstávej, vstávej, duše věrná,
a poklekni na kolena,
vzývej Boha Hospodina!

Tuto píseň zpívali do nedávna v Čechách obecně hlásni, a zpívají snad potud ještě v městech některých, času nočního při vytrubování hodin. Léta 1656 byla dekretem vlády zemské zapovězena, ze jména proto, „žeby tento veršiček od starého kacířství podezřelý byl,“ a místo ní takto zpívati nařizováno:

Chval každý duch Otce, Syna,
Ducha, Boha Hospodina,
již bila atd.

97.

Pošta.

(Nápěv 196.)

Jede, jede
Hořovskej pan hrabě,
jede, jede,
Hořovskej pán:
má vrany koničky
jako dvě rybičky,
jede, jede
do Rokycan.

Z Berounska.

Jede, jede
poštovskej pacholek,
jede, jede
poštovskej pán.
Poštovskej pacholek
nestojí za vdolek:
jede, jede
poštovskej pán.
Má vrany koničky,
přední dva šimlíčky:
jede, jede
poštovskej pán.
Napřed má trubičku,
vzadu má truhličku:
jede, jede
poštovskej pán.

Z Hradecka.

98.

Rakař.

(Nápěv 222.)

Jsou, jsou na potoce ráčata,
jsou, jsou na potoce raci:
pudeme na ně, vybereme je
při měsíčku v noci.

Ryby, ryby, ryby, rak, rak, rak!
uděláme my to tak, tak, tak:
uděláme na ně sobě sáček,
uhlídáme, chytí-li se ráček.

Vem, vem, má panenka, mošničku,
vem, vem, má panenka, mošnu:
a já ti taky náky ty raky
do kuchyně pošlu.

Ryby, ryby, ryby, rak, rak, rak!
uděláme my to tak, tak, tak:
uděláme na ně sobě sáček,
uhlídáme, chytí-li se ráček.

Z Berounska.

99.

Řezníci.

(Nápěv 187.)

Já řezník, ty řezník,
obá řezníci,
pudeme za Prahu
pro jalovici.

Já budu kupovat,
ty budeš smlouvat,
budem si panenky
hezky namlouvat.

Sedum grošů,
vosum grošů,
dělá to hromadu,
čtyřecet pět krejcarů,
půl tolaru.

Půjdu do vsi,
koupím ovci:
ovce mi loje dá,
pán Bůh mi požehná,
vydělám si.

Z Čáslavska.

100.

Řezníci pijáci.

(Nápěv 584.)

Nejsou lepší řemesníci,
jako řezníci:
ráno vstane, jde do krámu,
drží sklenici.

Z Tábořska.

101.

Řezník.

(Nápěv 632.)

Šla holka do krámu
pro libru masa,
nechtěla od hrudi,
jen od ocasa:
„Od hrudi já nechci,
to není chutný;
jen ty mně, řezničku,
co já chci, utni.“

Z Klatovska. — Tanec „Šupák“.

102.

Rybníkář.

Odevrte se dvěře!
rybníkář sem leze:
panímámo krásná!
zakrojte kus másla,
zakrojte hodně z hluboka,
ať se vám ruka neklepá
do dne do roka.

Z Budějovicka. — Srov. řfk. na str. 73.

103.

Sladovnická sláva.

(Nápěv 486.)

Slávo sladovnická!
kam se's poděla,
která před třemi sty
lety se skvěla:
sláva jako tráva
pomalu vadne;
Bohu povědomo,
jak dále bude!

Nyní se ve světě
takto spatřuje:
když který řemeslo
kam přivandruje,
sládek ho rád vidí —
to se musí říct:
ne-li když přibude,
aspoň když jde pryč.

Z Čáslavska.

*

104.
Švec.

Radujme se, veselme se:
Holomouckej boty nese.

Z Berounska.

105.
Švec.
(*Nápěv 799.*)

Mé milé fintidlo!
kde je švec, tu šidlo,
kde šidlo, tu dratev;
švec stojí ve vratech
v červených kafatech.

Z Berounska.

106.
Ševci.
(*Nápěv 83.*)

Už tebe, Andulko,
nechei, nechci:
chodějí za tebou
ševci, ševci.

Chodějí za tebou
hůrou, hůrou:
zapácháš ševcovskou
smůlou, smůlou.

Z Čáslavska.

107.
Trest boží.
(*Nápěv 154.*)

Proč nás Pán Bůh tresce?
pro ty k . . . ševce:
že v neděli šijou,
a v pondělí pijou,
proto pršet nechce.

Z Berounska. — Zpíváno ex improviso roku
suchého 1842 v Mníšecké hospodě.108.
Ševcovská rvačka.
(*Nápěv 204.*)

Za naši lukou
ševci se tlukou:
někteří potěhem,
někteří rukou.

Z Tábořska.

109.
Prehlivý švec.
(*Nápěv 289.*)

Rozzlobil se švec
pro mizernou věc:
že ho blechy štípaly;
neměl na ně posady —
udělal si klec!

Z Rakovnicka.

110.
Švec.
(*Nápěv 728.*)

Vlaštovička švitoří,
má bílý černý peří,
ráno vstává, povolává,
ševci nadává.

„Pane mistře, satane!
my štětiny nemáme:
ráno vstaň a pomodli se,
a jdi do stáje.“

Já do stáje nepudu,
radší na pole pudu:
náš pan slouha svině pase,
prosit ho budu.

Aby on mi dovolil,
že si sviní oholím:
že mu taky připijeme,
to mu připovím.

Z Klatovska.

111.
Laciná hovězina.
(*Nápěv 416.*)

Na hoře Táboře
zhynul tam vůl;
šli ševci z jarmarku,
vzali ho půl.
Přiběhla ševcová,
vzala vocas,
měli ho do řepy
na dlouhej čas.

Z Hradecka.

V Táboře na hoře
 chcíp jim tam vůl,
 přišli jsou prtáci,
 vzali ho půl;
 přišly jsou prtačky,
 vzaly plíce,
 dělaly prtákům
 jitrnice.

Z Klatovska.

112.

Mladý švec.

(Nápěv 433.)

Narodil se mladej švec,
 radujme se!
 starej dělal pro něj klec,
 veselme se!
 z života smolného,
 z rodu ševcovského
 nám, nám narodil se.

Z Čáslavska.

113.

Ševcovské hospodářství.

(Nápěv 541.)

Bota leze voknem,
 švec ji volá: „Poď sem!
 máš-li něco roztrhany,
 zašiju to koncem.“

Kramflekovy šídlo,
 to dělalo dílo:
 vyskočilo na verpánek,
 přerazilo bidlo.

Ten kulatej kámen,
 ten skočil do kamen,
 z kamen zase do police —
 už je tomu amen.

Z Domažlitzka.

114.

Tesaři.

(Nápěv 747.)

My tesařský řemesníci
 mnoho zkusit musíme:
 ať je zima nebo horko,
 do díla jít musíme.

Ráno vstanem, do díla jdem,
 dřív než slunce vychází:
 moje ze všech nejmilejší
 po rynku se prochází.

Tu mně nese snídaníčko,
 kafe z dobrý smetany:
 „Tu máš, můj milej Jeničku!
 od mojí panímámy.“

Z Klatovska.

115.

Tkadlec.

(Nápěv 162.)

Já jsem tkadlec od Nymburka,
 od Nymburka,
 soukám plátno jako strunka,
 jako strunka;
 soukám plátno tlusty, tenky,
 hezkým holkám na sukenky.

Z Boleslavska.

116.

Zahradník.

(Nápěv 182.)

Já mám pěknou zahrádku- ku-
 ku-;

já mám pěknou zahrádku:
 rostou mi v ní růže,
 žádněj k nim nemůže;

já mám pěknou zahrádku- ku-
 ku-;

já mám pěknou zahrádku.

Z Plzenska.

117.

Zedník.

(Nápěv 508.)

Pec nám padla, pec nám padla,
 kdo pak nám ji postaví?
 zedník není doma, zedník není
 doma,

tesař ten to nespraví.

Z Klatovska. — Tanec „Motovidlo“.

118.

Kovář a zedník.*(Nápěv 34.)*

Já nechci kováře,
on má černý tváře;
já nechci kováře,
on je černý.

Já radši zedníka,
jsem hodně veliká:
budu mu podávat
na lešení.

Z Berounska.

119.

Vandrovka.*(Nápěv 38.)*

My jsme hoši, my jsme hoši,
my jsme hoši svobodní:
my můžeme vandrovati
třeba do cizích zemí.

A vy bratří kamarádi!
můj pinkl mně spakujte,
potom s veselou muzikou
kousek mě vyprovodte.

Už je pinkl spakovaný,
na stolečku tam leží:
vynes mi ho, má panenka,
vynes mi ho ze dveří.

Pinkl vzala, ven vynesla,
žalostně zaplakala:
„Kýž jsem tě, můj nejmilejší,
byla radš nepoznala!“

Bylo lásky, bylo lásky
čtyry fůry formansky:
už jí není a nebude
za náprstek krejčovský.

Ten náprstek je bezedný,
láska z něho vyběhla:
nemysli si, má panenka,
že ty budeš má žena.

Z Berounska. — Srov. Suš. 219.

120.

Vandrovní.*(Nápěv 38.)*

Až já odtud povandruju,
dám si uzel na uzel:
to že jsem tě, má panenka,
tak brzičko omrzel.

Z Berounska.

121.

Matěj.*(Nápěv 153.)*

Nechtěla salátu,
ani pastrnáku
s olejem, s olejem;
svázala si šaty,
chtěla vandrovati
s Matějem, s Matějem.

Z Plzenska.

122.

Krátký vandr.*(Nápěv 205.)*

Jen jsem nebyl tejden doma,
už se na mě ptali,
že mi něco uchystali,
žeby mi to dali:
co chcete? tu hle jsem,
co mi dáte, dejte sem!

Z Prachenska.

123.

Zloději.

Zloději, zloději
ve dne v noci chodějí,
a co uvidí,
všecko uklidí.

Z Prachenska.

124.

Zloděj.*(Nápěv 488.)*

Když jsem já šel k tý
Šárový Lhotě,
viděl jsem devět
košil na plotě.

Pět jsem jich sebral
a pryč jsem jechal;
čtyry jsem ještě
na plotě nechal.

Když jsem docházel
k černému lesu,
podíval jsem se,
kolik jich nesu.

Bodejž do toho
zlej vítr zavál,
že jsem jich radši
všech devět nevzal!

Z Bydžovska.

125.

Poctivá ves.

(Nápěv 68.)

My jsme dvě z jedný vesnice,
krademe husy, slepice.

Kdyby byl rychtář taky pes,
kradla by s námi celá ves.

Z Hradecka.

126.

Půjčka.

(Nápěv 589.)

Svatí, svatí, svatí!
půjčte mi tři zlaty:
až já budu svatým,
já vám je oplatím.

Z Kouřimska.

127.

Židovská.

(Nápěv 640.)

Šla židovka do Slaného,
nesla žida zmachaného:
šelma žid
nechtěl jít!

Šla židovka podlé krámu,
koupila si marcipánu;
žid taky
voplatky.

Z Rakovnicka.

128.

Židovská lázeň.

(Nápěv 448.)

Jak živa jsem neviděla,
jak židovku mejou:
položí ji na lavici,
na zadek jí lejou.

Z Berounska.

129.

Žid na vandru.

(Nápěv 799.)

Náš židák Lieberman
sedum let vandroval:
přišel do Krakova,
brambory kupoval.

Z Prachenska.

130.

Šábés.

(Nápěv 799.)

Židovka zezavá
se židem zahrává:
Židovko! pojd k nám dnes.
„Nemůžu, mám šábés.

Kdybych já s tebou šla,
o šábés bych přišla;
přišel by za mnou muž,
vrazil by do mne nůž.“

Z Čáslavska.

Židovko, pojd k nám dnes!
„Nepudu, mám šábés;
kdybych šla na návés,
přišla bych o šábés.“

Z Jičínska.

131.

Zamilovaný žid.

(Nápěv 349.)

Lidi phoslouchejthe,
philnej phozor dejthe,
co vám budu šit phovím,

philnej phozor dejthe,
ajvaj! ajvaj!
philnej phozor dejthe.

Já vám budu phovím,
budethe se dhivím:
še mám rát ze mlejna Kháčo,
vy nevíthe, já vím.

Já se Khačenkhu pthám,
bude-li dhoma sám,
še bych tham na večír pšidu,
še bych jí neco dhám.

Já šeknu: Khačenkhu!
můj zlathej milenkhu!
já vám dhám thureckhej šátkhy,
neb hezkhej pláthyinkhu.

Vona mně thak tho šít,
še tho nemůše bhýt:
dyž se dhám drobátkho phokštit,
še mě phak bude chtít.

Dybych se phokštit dhal,
kde phak bych šivnost vzal?
bhodejš si Khačenkhu phukla,
abych tě nephoznal!

Ny! dyš už má bhejt thak,
vajmír! nu vhem to šlak:
dhám já se drobátkho phokštit,
vemu si Kháčo phak.

Z Čáslavska.

132.

Cikáni.

(Nápěv 199.)

Jedou cikáni
z Taliny, z Taliny,
já si jim pohádat dám:
pohádejte mi,
cikáni rozmilí!
koho já dostati mám?

Z Prachenska.

133.

Cikánka čarodějnice.

(Nápěv 68.)

Prodala pole, luka vše,
dala si hádat cikánce.

Ach, cikanečko má milá!
přičaruj ty mně manžela.

„Až já ti budu čarovat,
musíš mně za to darovat:

Žejdlík dukátů nebo dvě,
však ti to milej zase dá.“

Z Hradecka.

134.

Cikáně.

(Nápěv 785.)

Zima byla, bláto bylo,
cikáně se narodilo;
narodilo se nám v neděli,
aby o tom všickni věděli.

Z Berounska.

(Nápěv 430.)

Zima byla, bláto bylo,
cikáně se narodilo;
zima je, bláto je,
cikáně už tancuje.

Z Hradecka.

135.

Cikán s metlou.

(Nápěv 83.)

Třeba já byl, panímámo,
cikán, cikán,
přece já vám vaši dceru
zřikám, zřikám.

Zřikám já vám Anduličku
metlou, metlou,
přes tu její košiličku
pěknou, pěknou.

Z Jičínska.

Selské hospodářství.

136.

Šťastný sedláček.*(Nápěv 587.)*

Sedláčkovi hodně je:
jak namlátí, tak věje;
žitečko platí
za čtyry zlaty,
pšenička je za dukát,
šočovička taky tak.

Z Budějovicka.

137.

Veselý sedlák.*(Nápěv 761.)*

Vždycky se ptajou,
komu to hrajou?
sedláčkovi!
nic se neptejte,
jen vy mu hrejte —
sedláčkovi!
sedlák musí vstát
řezanku řezat
koníčkovi.

Z Budějovicka. — Srov. str. 273, č. 751.

138.

Buď vesel!*(Nápěv 56.)*

Buď, sedláče, hodně vesel,
třebas ani zrna nesel:
on krjvánek neseje,
přece zpívá vesele.

Buď, sedláče, buď veselý:
v komoře máš kádi zeli,
v lochu trochu bramborů,
dej si zahrat nahoru!

Z Klatovska.

Vždycky sedlák je veselý,
jen dokud má v kádi zeli,
v lochu taky erpetle,
může sedět na pekle.

Na šráku má bochník chleba
a pod ním co k tomu třeba;
může sobě směle vzít,
do smetany omočit.

Z Prachenska. — Srov. Suš. 608.

139.

Zlaté časy.*(Nápěv 345.)*

Můžeš si, sedláčku,
můžeš si zadupat,
když prodáš pšeničky
koreček za dukát!

Z Čáslavska.

140.

Příčina veselosti.*(Nápěv 510.)*

Rychtáři Klukovskej,
nic sobě nestejskej:
máš hodně obilí
a tlusty kobyly,
hodně si zavejskej!

Z Prachenska.

141.

Sedlák fariant.*(Nápěv 588.)*

Sedlák, sedlák, sedlák,
eště jednou sedlák,
sedlák, sedlák, sedlák
velkej je pán:
von má pás na bříše,
a na svém kožiše
tuli- tuli- tuli-
tu- tulipán.

Koukej, koukej, koukej,
jak je sedlák hloupej,
koukej, koukej, koukej,
jak je hloupej:

von jede na pole,
 má hodinky dvoje;
 koukej, koukej, koukej,
 jak je hloupej!

Z Klatovska. — Tanec „Furiant“ nazvaný.

142.

Sedlák šelma.

(Nápv 587.)

Sedlák boží stvoření,
 šelma vod narození:
 před knězem kleká,
 před pánem heká,
 v hospodě se vopije,
 chalupníky vybije.

Z Bydžovska. — Srov. Kol. II, 359.

143.

Sedlák a chalupník.

(Nápv 585.)

Sedlák je šelma velká,
 zamazal chalupníka;
 pak si zas pomyslil,
 jak by ho vočistil:
 vhodil ho do rybníka.

Z Bydžovska. — Srov. Čel. III, 51.

144.

Slib.

(Nápv 591.)

Sedlák z Prahy jede,
 selku s sebou veze:
 vona mu slibuje,
 že prej mu daruje,
 co na voze veze.

Z Budějovicka.

145.

Sedlák.

(Nápv 755.)

Vzal si sedlák
 selku slepou,
 klisnu hluchou,
 kosu tupou;
 seče trávu
 za chalupou.

Tráva suchá,
 selka slepá,
 klisna hluchá,
 kosa tupá:
 sedlák seče
 jen to lupá.

Z Prachenska. — Srov. Jič. Zpěv. 348.

146.

Bodlači peří.

Vletěl pták
 na bodlák,
 s bodláku na hrušku,
 roztrh' tam podušku:
 sedlák s selkou běží,
 chtějí sbírat peří.

Z Prachenska.

147.

Nedbalý sedlák.

Co děláš?
 nevoráš,
 ani nežneš:
 co sedláčku, co děláš?
 přijde na tě zima, mráz,
 jak živ budeš?

„Nic nedbám,
 jen když mám
 žbánek v ruce:
 když se hodně napiju,
 neptám se, jak zasiju
 v tomto roce!“

Z Plzenska.

148.

Špatný hospodář.

(Nápv 721.)

Veze sedlák hnůj a hnůj a hnůj,
 veze sedlák hnůj;
 naložil ho dvě lopaty,
 kdy je přijel mezi vraty:
 „Huja, ploši, huja huja huj,
 huja, ploši, huj!“

Veze sedlák hnůj a hnůj a hnůj,
veze sedlák hnůj;
nechce se mu dobře dařit,
že neumí hospodařit:
„Stůj, koničku, stůj a stůj a stůj,
až já skydám hnůj.“

Z Klatovska.

149.

Samý pes.

(Nápěv 177.)

My jsme sedláci
v naší vsi jako psi
oškubaní:
kdyby byl rychtář pes,
kantor pes, šafář pes,
byla by psů, psů, psů
plničká ves!

Z Hradecka.

150.

Hynoucí hospodářství.

(Nápěv 561.)

Prodal sedlák koně,
plakal tejděn pro ně.

A pacholek voly,
že jim nemá vody.

A selka zas krávy,
že jim nemá trávy.

A děvečka kozy
pro velikou nouzi.

Z Plzenska.

151.

Nezvorané pole.

(Nápěv 475.)

Nezvorané pole! ¹⁾
kdož tě vorat bude?
kolečka zlámány,
provázky svázány,
volčata jsou chudé.

Z Budějovicka.

¹⁾ Tomandlovo pole.

152.

Nezvorané pole.

(Nápěv 418.)

Čí je to pole
nezvorané?

Markovo.

Pudeme na ně,
vyoráme je
na drobno.

Z Budějovicka.

153.

Neoraná liha.

(Nápěv 86, 654.)

Čí pak je to liha
nezvoraná?

to je mého syna
Fabiána.

Proč jsi jí, můj synu,
nedovoral?

„Že se mně na poli
pluh polámal.“

Když se ti polámal,
dej ho spravit:
kterak se mám tebe,
synu, zbavit?

„Proč pak mne, tatičku,
nerad máte,
že vy mne od sebe
posíláte?“

Neposilejte mne,
já pudu sám:
vsednu na konička,
budu husar.“

Z Chrudimska.

154.

Špatný sedlák.

(Nápěv 170.)

Jakej bude z tebe sedláček,
jakej bude z tebe sedlák,
když neumíš pluhem dělávat,
když neumíš pluhem dělat?

Z Budějovicka.

155.

Neštěstí.

(Nápěv 589.)

Sedlák, sedlák, sedlák,
ještě jednou sedlák,
zlámal si ruchadlo,
čím pak bude vorat?

Z Berounska.

156.

Nesnadné orání.

(Nápěv 243.)

Kačena divoká
přiletěla s vysoka,
zavolala na voráče,
aby voral z hluboka.

Von vorá, co může
v tom zeleným příloze;
koníčky mu vystávají,
a von nikam nemůže.

Z Berounska.

157.

Orba a žatva.

(Nápěv 37.)

Až já budu
nade dvorem,
pode dvorem
vorávat,
budou na mě
hezky holky
černovoky
volávat.

Až já budu
nade dvorem,
pode dvorem
žito žít,
budou na mě
hezky holky
černovoky
švitřit.

Z Chrudimska.

158.

Orání.

(Nápěv 704.)

Voral jsem měkkotu
vod plotu ke plotu:
přišlo ke mně hezké děvče
v strakatým fěrtochu.

Ještě bych byl voral,
kdybych byl vyvorat
hezké děvče modrovoké,
které bych miloval.

Z Tábořska.

159.

Měj se dobře!

(Nápěv 321.)

Koukej na sedláka,
jak von si huláká,
koukej na sedláka,
jak von voře:
von voře z hluboka:
holka modrovoká,
měj se dobře,
měj se dobře!

Z Hradecka.

160.

Špatný výdělek.

(Nápěv 799.)

Najal jsem si roli
na tom panským poli:
dal jsem si ji zvorat
židovými voly.

Zasil jsem ji, zasil
krejcary, sedmáky:
vyrostly mi na ní
koprivy, bodláky!

Z Tábořska. — Srov. Suš. 516.

161.

Oráčka.

(Nápěv 734.)

Voře má panenka
na stráni:
což jí ty koníčky
řejtají!

hop, hop, šimlíčku!
pozveď nožičku,
já dám ti přibiti
podkovičku.

Z Budějovicka.

162.

Oráč pacholek.

(Nápěv 438.)

Ach můj Bože!
co já zkusím:
celej tejden
za tím plouhem
tlapat musím.

Nevyspím se,
nenajím se:
celej tejden
za tím plouhem
uchodím se.

Vejdu-li kam
do hospody,
sedlák stojí
mezi dveřmi,
hrozí holi.

Podř, pacholče,
podř mně domů:
nepudeš-li,
jak já pošlu
pro patrolu.

Z Prachenska.

163.

Koničky.

(Nápěv 96.)

Čí to koničky, čí to?
pošlapaly nám žito,
pošlapaly nám jary,
nebylo eště zraly.

Čí to koničky, čí to?
pošlapaly nám žito;
pošlapaly nám ječmen,
z konce do konce všecken.

Z Tábořska.

164.

Koničky s pentličkami.

(Nápěv 326.)

Čí jsou to koničky lisy,
lisy,
co na nich pentličky visí,
visí?

koničky jsou sedlákovo,
pentličky jsou pacholkovo.

Z Prachenska.

165.

Koniček.

(Nápěv 678.)

Můj koníček vranej
pěkně skáče,
když mu nesu voves
na vopálce;
pěkně skáče,
pěkně řičí,
když mu nesu voves
na řiděci.

Z Budějovicka.

166.

Koně.

(Nápěv 178.)

Já mám koně, pěkný koně,
pasou se mi na výhoně:
mám koničky, mám,
pasu si je sám.

Z Plzenska. — Tanec řečený „Svrček“.

167.

Lysé koně.

(Nápěv 180.)

Já mám koničky,
lisy jsou, lisy jsou:
voni mě k mej milej
donesou.

Z Budějovicka.

168.

Koně vranky.*(Nápěv 442.)*

Já mám koně vranky,
maji zlaty canky,
podkovičky vocelovy,
hedbávny postranky.

Z Prachenska.

169.

Bujné koně.*(Nápěv 179.)*

Já mám koně, vrany koně,
to jsou koně můj:
když já jim dám vovsa,
voni skáčou hopsa!
já mám koně, vrany koně,
to jsou koně můj.

Já mám koně, vrany koně,
to jsou koně můj:
když já jim dám vobroku,
voni běží do skoku;
já mám koně, vrany koně,
to jsou koně můj.

Já mám koně, vrany koně,
to jsou koně můj:
když já jim dám jetele,
voni řičí vesele;
já mám koně, vrany koně,
to jsou koně můj.

Z Klatovska. — Tanec „Obrok“ nazvaný.

170.

Valach a klisinka.*(Nápěv 177.)*

Já mám valacha,
valacha lenocha,
von se pase:
až von se napase,
potom mě donese
k mej milej rozmilej
v krátkým čase.

Já mám klisinku,
vona má lysinku
pěknou bílou:
až já jí vovsa dám,
já si ji vosedlám,
vona mne ponese
za mou milou.

Z Prachenska. — Srov. Čel. II, 33.

171.

Sedláková dceruška.*(Nápěv 372.)*

Máš, máš, máš, sedláčku!
čtyry koně vrany:
máš hezkou dcerušku,
máš hezkou dcerušku,
pudeme ti za ní.

Máš, máš, máš, sedláčku!
čtyry koně hřebce:
máš hezkou dcerušku,
máš hezkou dcerušku,
žádnýho nás nechce.

Máš, máš, máš, sedláčku!
čtyry koně lisy:
přece tvou dcerušku,¹⁾
přece tvou dcerušku
někomu dáš kdysi.

Z Prachenska.

¹⁾ přec tu tvou dcerušku
žádněj nedostane
než Jeníček z Lisi.

172.

Řehtající koně.*(Nápěv 278.)*

Když jsem já šel vod svý milý,
skřívánci už zpívali;
když jsem přišel do maštale,
koně vrany řehtaly.

Neřehtejte, koně vrany,
já vám kousek sena dám;
než to seno sežerete,
já si trošku podrímám.

Z Klatovska.

173.

Synek zachovalý.

(Nápěv 281.)

Když jsem já ty koně pásal,
přišla na mě dřimota,
dřimó - dřimó - dřimotinka,
koně vešly do žita.

Přišel na mě šelma sedlák,
toho žita hospodář:
„Co ty, šelmo! co tu děláš,
že ty koně v žitě máš?“

A já nejsem žádnéj šelma,
já jsem hodné matky syn:
kdyby mně to jinej řekl,
tomu bych se postavil!

Sedum let jsem u vás sloužil,
a nic jsem vám neztratil:
jen jedinkej zákolníček,
a ten jsem vám zaplatil.

Sedum let jsem u vás sloužil,
a nic jsem vám neukrad:
jen jedinkou homoličku,
a pro tu jsem s půdy spad.

Sedum let jsem u vás sloužil,
a nic jste mně nedali:
jen jedinkou košiličku, ¹⁾
a tu jste mně zas vzali.

Já jsem synek zachovalej,
žádněj na mě nic neví:
jenom vaše Bětulinka,
a ta na mě nepoví.

Kdyby chtěla pověditi,
pověditi nemůže:
neb mě sama vodívala
do zahrádky na růže.

Z Hradecka. — Srov. Čel. I, 11; Kol. I, 325.

¹⁾ jen tu starou kamizolku,
a pro tu jste plakali.

Aneb:

jenom vaši Bětulinku,
a pro tu jste plakali.

174.

Vždycky sám.

(Nápěv 170.)

A já sám, vždycky sám
svy koničky vypucuju,
a já sám, vždycky sám
svy koničky vyčesám;
svy koničky vypucuje,
hezkou holku pomiluju:
a já sám, vždycky sám
svy koničky vyčesám.

Z Prachenska.

175.

Zpomínka.

(Nápěv 655.)

Tenkrát mně bylo dobře,
když jsem koně pásával,
tenkrát mně bylo dobře,
když jsem koně pás:
vrany koně pásával,
hezky holky miloval;
tenkrát mně bylo dobře,
když jsem koně pás.

Z Prachenska.

176.

Pasák.

(Nápěv 469.)

Když jsem já koničky pásával,
když jsem já koničky pás,
chodívaly za mnou děvčata
a já si z nich dělal špás,

Z Budějovicka.

177.

Poctivost.

(Nápěv 211.)

Jak živ jsem žádnýmu
škodou neudělal,
jak živ jsem žádnýmu
voves nespás:
jen jednou pšenici
našemu myslivci,
a ten mě žaloval
na kancalář.

Z Hradecka.

178.

Rozdílná čeled.*(Nápěv 674.)*

A ty panský koně
mají hezky stroje:
mají pořádný pacholky,
dobře dbají o ně.

A ty panský krávy
mají málo trávy,
mají lenivý děvečky,
nechtí chodit na ni.

Z Prachenska.

179.

Starost o koně.*(Nápěv 11.)*

Ty Janečkovy kobyly
nechtějí žrátí obilí,
jen samou trávu
ze suchopáru —
kde se jí smutná naberu?

Pudu já na ni do peren,
roste tam tráva s jetelem,
tam na ni pudu,
trhat jí budu,
dám jí koničkům do žlabu.

Z Prachenska.

180.

Hnědá.*(Nápěv 772.)*

Za naší stodolou
hnědá se pase:
až se tam napase,
potáhne zase.

Z Budějovicka.

181.

Nehoda.*(Nápěv 83.)*

Když jsem jel do Prahy
pro hrách, pro hrách,
upad mně na cestě
valach, valach.

Kdybych mu byl dával
voves, voves,
byl by mne do Prahy ¹⁾
dovez, dovez.

Z Hradecka.

¹⁾ moh' jsem mít valáška
podnes, podnes.

182.

Filípkův valach.*(Nápěv 664.)*

Ti valaši Filípkovi,
voni se přes noci pásávali:
když jsou se pásali,
zimou se třásali,
ti valaši Filípkovi.

Ten nebožák starej valach
složil už svy kosti tam na dra-
hách:

„Však jsem ho vyhnal ven,
když je byl bílej den —
bylo zrovna na štědrej den!“

Pan Filípek z domu běží:
„Bodejž hr . . do toho — starej
leží!“

však jsem ho vyhnal ven
zrovna na štědrej den,
von jen přeci mrcha leží!“

Pane kmotře! vzkazuje vás
náš Tomeš Filípek pozdravovat:
byste nemeškali,
káru, rumpál vzali,
valáška mu pochovali.

Z Budějovicka.

Ti valaši ze vsi naší,
ti se celý noci pásávali;
voni se pásali,
zimou se třásali,
ti valaši ze vsi naší.

Z Tábořska.

183.

Zapomenutá oprat.*(Nápěv 203.)*

Jel sedlák vorati,
zapomněl voprati.

Jdi, má milá, pro ni,
však dobře víš vo ni.

V maštali je v koutě,
visí na chomoutě.

„Já pro ni nepudu,
vím, že tvá nebudu.“

Jdi, má milá, přece,
mám koničky v řece. ¹⁾

Až já jich napojím,
já si tě namluvím.

¹⁾ Z Plzenska. — Srov. Suš. 537. — Při této i při jiných písničkách, kteréž se po dudách zpívají a protož dudácké slovou, výborně dud napodobují ve třech aneb ve čtyřech osobách. Jeden totiž zpívá píseň a ostatní k tomu jen hučí, a to tak: zpívá-li osoba první ku př. tónem g, hučí druhá tónem g, třetí tónem d, čtvrtá pak držeti může tón h. A jest-li že zpěvák, jakož obyčejně se stává, zpívá hlasem nosovým, a někdo z ostatních sem tam po verši nebo po sloze, jakoby hlavní píšťalu přefoukl: Jich! juch! zavřeští, k podobnosti dud a k obveselení přítomných nic více neschází.

¹⁾ potěšíš mé srdce.

184.

Vozka bez oprati.*(Nápěv 202.)*

Jel sedlák do mlejna,
nechal voprat doma:
sedláče, se vobrat,
vezmi s sebou voprat,
potom jeď do mlejna.

Sedlák pořád jede,
zpívá si vesele:
sotva se naděje,
spláší se mu koně,
tu se mu zle děje.

Sedlák křičí: „Ouha!
je tu velká strouha.“

Skočí s vozu dolů,
chce chytit kobyly,
vona ho 'hodila.

Sedlák v strouze leží,
koně pořád běží:

„Co jsem smutnej dělal,
že jsem voprat nevzal!“
smutně se vohlíží.

Dobře, chlape, na tě,
proč nevzal vopratě!
po druhý se vobrat,
vezmi s sebou voprat,
nevysmejem se tě.

Z Budějovicka.

185.

Dobrá rada.*(Nápěv 111.)*

Formane, formane!
valach ti netáhne:
rozřezej klobouk,
udělej chomout,
potom ti potáhne.

Formane, formánku!
neber si ze zámku:
vem si radš ze vsi
děvčátko hezky,
než nákou galánku.

Z Budějovicka.

186.

Forman.*(Nápěv 153.)*

Já jsem forman, to já dobře
vím,
svému vozu dobře rozumím:
cibuláři jedete,
cibuličku vezete:
také-liž mě s sebou vemete?

Z Budějovicka.

187.

Kočí.

(Nápěv 157.)

Já jsem kočí z Prahy,
mám koničky vrany,
koně vranaty,
podkovy zlaty.

Já jsem kočí z Vidně,
mám koničky šimle,
koničky lysy,
hezky se nosí.

Z Tábořska.

188.

Chlapík z Vidně.

(Nápěv 158.)

Já jsem chlapík z Vidně, ¹⁾
já mám koně šimle,
mám koničky šimlovaty,
dám si na ně kšíry zlaty.

Až pojedu vorat,
budu na tě volat:
pojď, má milá, pojď pohonit,
nechtějí mně koně chodit.

Z Prachenska a z Budějovicka.

¹⁾ Já jsem kočí z Vidně.

189.

Brodění.

(Nápěv 431.)

Náš Jirka když brodil,
valach ho uhodil,
uho - uho - uho - uho -
uho - uho - uhodil.

Z Prachenska.

190.

Řezanka.

(Nápěv 499.)

Sloužil jsem u sedláka,
sedlák je šelma náká:

ráno časně vstane,
běží do mašale,
dá se hned do pacholka,
že je velká řezanka.

„Řezanka jako palec:
pacholče, ty's nedbalec!“

Pacholek vyskočí,
kloboučkem zatočí:
Řezanka jako kroupy,
sedláče, ty jsi hloupý!

Sedláče, vždyť nejsi pán:
řezej si řezanku sám!

já se budu dívat,
jak ti bude lítat
řezanka od stolice:
já půjdu k své panence.

Z Klatovska.

191.

Výpověď.

(Nápěv 499.)

Když jsi ty, sedláčku, pán,
řezej si řezanku sám:
řezej si drobounkou,
já půjdu za holkou;
řezej si drobouninkou,
já půjdu za hubinkou.

Má zlatá Andulinko!
pojďme ven, je tu horko:
až se vychladíme,
něco si povíme;
dáme si po hubičce,
půjdem zas do světnice.

Z Hradecka.

192.

Farská služba.

(Nápěv 499.)

Sloužil jsem na faře rok,
měl jsem tam slabej vobrok:
sloužil jsem na faře
u pana faráře;
nemoh' jsem kobyloou hnout,
musel jsem na ni sednout.

Z Hradecka.

193.

Výpověď služby.*(Nápěv 556.)*

Zaplat mi, sedláče, službu mou,
já sloužit nebudu:
já sobě holku namluvil,
já se ženit budu.

Z Tábořska.

194.

Jindy a nyní.*(Nápěv 488.)*

Když jsem byl malý,
byl jsem chovaný
jako jablíčko
pěkný červený.

Nyněko jsem vyrost,
jsem velký dosti:
jsem postavený
v samý žalosti.

Z Klatovska.

195.

Rozdílná služba.*(Nápěv 305.)*

Když jsem sloužil u majora,
vozíval jsem pány:
nýčko dali mě do dvora,
musím pásat krávy.

Z Budějovicka.

196.

Špatná služba.*(Nápěv 374.)*

Na Lhoteckém panství
chleba nemají;
kdo tam pude sloužit,
ten se nenají.

Na poledne málo,
a k večeři nic:
bude-li tak dlouho,
pudu odtud pryč.

Z Bydžovska.

197.

Kdy vstávat?*(Nápěv 298.)*

Když začne skřivánek
povrzávat,
nechce se z postele
ráno vstávat.

Zavrzá ponejprv,
probudím se;
zavrzá podruhé,
obrátím se.

Zavrzá po třetí,
je den bílý:
tenkrát už musím vstát,
lidi milí!

Z Pračenska.

198.

Lenoch.*(Nápěv 576.)*

Kopali, voralí,
já ještě ležel:
zpívali, vejskali,
já taky běžel.

Kopejte, vorejte,
já už nemůžu:
zpívejte, vejskejte,
já vám pomůžu.

Z Hradecka. — Srov. Suš. 677; Kol. I, 287;
D. Luž. 103.*(Nápěv 374.)*

Naši už mlátili,
já eště ležel;
voni šli k snídání,
já taky běžel.

„Proč běžíš k snídání,
vždyť jsi nemlátil?“
Když už jsem na cestě,
už se nevrátím!

Z Bydžovska.

*

199.

Típalova louka.*(Nápěv 94.)*

Či je to louka
tam u rybníka?

Típalova.

Hola, hola, hola!

Tipal není doma:

puďeme na ni,

posečeme ji

až do hola.

Z Budějovicka. — Srov. Suš. 520.

200.

Sekáč.*(Nápěv 586.)*

Sedlák na louce seče,
kosa mu řezat nechce;
von se vždy vohlídá,
voči k nebi zdvíhá,
vysoko-li je slunce.

Když bylo po polednách,
vzal kosu na ramena:
přiběhnul-tě domů,
vyplínil svou ženu,
že nestrojí voběda.

Z Budějovicka.

(Nápěv 585.)

Sedlák na louce seče,
kosa mu bráti nechce;
von se smutně dívá,
voči k nebi zdvíhá,
vysoko-li je slunce.

Slunce jde na poledne:
pojď, holka, vyprovod mne!
vyprovod mne přes les,
a já tebe přes ves,
a tam se rozejdeme.

Z Tábořska.

201.

Jetelíček.*(Nápěv 217.)*

Jetelíčku náš!

pěknou vůni máš:

na tom našem poli

všecko se to troli,

ty se zelenáš.

Z Prachenska.

202.

Tráva peřina.*(Nápěv 578.)*

Travička zelená,

ta je moje potěšení;

travička zelená,

ta je moje peřina:

jak se z jara počne pučit,

nechci já se doma mučit:

travička zelená,

ta je moje peřina.

Travička zelená,

ta je moje poležení;

travička zelená,

ta je moje peřina:

když si smyslím, na ni sednu,

když si smyslím, na ni lehnu:

travička zelená,

ta je moje peřina.

Z Prachenska. — Srov. Čel. I, 225.

203.

Stálá travička.*(Nápěv 759.)*

Na našem sádečku

při dolině

nikdy tam travička

nevyhyne,

nevyhyne a

nevyhoří:

proto že mládenci

po ní chodí.

Z Budějovicka.

204.

Louka.

(Nápěv 181.)

Já mám louku při dolině,
na ní tráva nevyhyne,
nevyhyne, hup, hup, hup!
nevyhyne, hup hup, hup hup!

Z Budějovicka.

205.

Chůze na trávu.

(Nápěv 59. 339.)

Kýž vy mně, děvčátka,
povíte,
kam na tu travičku
chodíte?

„Chodíme my na ni
do březí:
je tam dost travičky,
až leží.“

Z Budějovicka. — Srov. str. 155, č. 264.

206.

Tajnosti.

(Nápěv 339.)

Zdali nám, panenky, povíte,
kam na travičku chodíte?

„My dobře víme,
a nepovíme,
kam na travičku chodíme.

Chodíme na ni do peren,
roste tam travička s jetelem:
my dobře víme,
a nepovíme,
kam na travičku chodíme.“

„Zdali nám, mládenci, povíte,
kde svy koničky brodíte?“

My dobře víme,
a nepovíme,
kde svy koničky brodíme.

Brodíme my je v Dunaji,
jenom jim ouška koukají:

my dobře víme,
a nepovíme,
kde svy koničky brodíme.

Z Prachenska. — Srov. str. 416, č. 279.

207.

Zápověď.

(Nápěv 196.)

Všecky, všecky
Klástersky panenky,
všecky, všecky
Klástersky panny!
chodíte na trávu
velebnému pánu:
hleďte, hleďte,
to nedělejte!

Z Budějovicka

Hezky, hezky
děvčátka česky!
požaly jste trávu
velebnému pánu:
hlejte, hlejte,
to nedělejte;
kdyby na vás přišel,
nadal by vám přišer:
hlejte, hlejte,
to nedělejte!

Z Tábořska.

208.

Příprava k seti.

(Nápěv 63.)

Co dělá má panenka o vánoci,
co dělá má panenka v lítě?
vybírání koukoliček ve pšenici,
vybírání koukoliček v žitě.

Z Prachenska.

209.

Jděte spat.

(Nápěv 360.)

Děvčátka, jděte spat,
musíte ráno vstát:
jak pastýř zatroubí,
musíte na houby.

Z Klatovska.

210.

Vzácné dělnice.*(Nápěv 418.)*

Ty Rybouc dcery
sekají zeli
pod hájem:
připravte koně,
pojedom pro ně
s kočárem!

Z Prachenska.

211.

Napomenutí.*(Nápěv 584.)*

Metla holka ve světnici,
metla holka síň;
našla knoflík pod lavičí,
těšila se s ním.

Selka když to uhlídala:
„Hej, děvčečko, hej!
co ty najdeš ve světnici,
jen ty to sem dej!“

Z Prachenska. — Srov. Krol. I, 578.

212.

Dobré hospodyně.*(Nápěv 56.)*

Ty Leskouce jsou v dolině,
jsou tam dobrý hospodyně:
prodávají pšeničku,
píjous dobrou rosoličku.

Z Prachenska.

213.

Budoucí selka.*(Nápěv 442.)*

Až já budu velká,
bude ze mne selka:
přijďte k nám,
já vám dám
hodnej ucháň mlíka.

Z Hradecka.

214.

Největší potěšení.*(Nápěv 216.)*

Není větší potěšení,
jako kráva v chlivě:
ráno si ji podojíme,
večír mlíko sníme.

Z Plzenska.

(Nápěv 695.)

Není lepší kratochvíle,
jako když je kráva v chlivě:
ráno mlíko nadojíme,
večír je zas všecko sníme.

Z Klatovska.

215.

Koza.

Viděli jste kozu mou,
kozu mou bílou?
koza má bílá
samej lůj byla,
samej lůj, samej špik,
samy sádlo.

Z Prachenska.

216.

Marné hledání.*(Nápěv 614.)*

Kde pak štěstí hledáte,
když ho sami nemáte?
máte jednu kozu,
vážete ji k vozu,
čtyři na ni čekáte.

Z Čáslavska.

217.

Husy.*(Nápěv 227.)*

Káčo, Káčo Kulichova!
máš-li, máš-li husy doma?
husý jsou na dvoře,
Káča je v komoře,
krájí, krájí husám chleba.

Z Jičína.

218.

Husy.

(Nápěv 224.)

Káče, Kačenko!
kde jsou naše husy?
„Naše husy nejsou doma,
přišla na ně velká voda,
vony se tam točí.“

Z Klatovska.

219.

Husy v jaří.

(Nápěv 714.)

Za tou naší stodoličkou,
za tou naší stodolou
sil tam sedlák jaré žito,
husy mu ho seberou.
Jdi, má milá, jdi na ně,
jdi, má milá, zažen je:
počkej, huso chocholátá,
budeš bita ode mne!

Z Berounska.

220.

Zkažená síje.

(Nápěv 793.)

Sil jsem hrách na horách,
na dolině směsku:
přišli na ni dva jeleni,
snědli mně ji všecku.

Z Berounska.

221.

Hrách a čočka.

(Nápěv 415.)

Na horách sejou hrách,
na dolině čočku:
přiď si k nám, já ti dám
do hrníčka trošku;
do hr- do hr- do hrníčka,
že's bejvala má holčička,
do hr- do hr- do hrnka,
že's byla má panenka.

Z Hradecka.

222.

Ovčáci.

(Nápěv 492.)

Ovčáci!
vy jste psi:
vy jste naši vičku,
naši šočovičku
vypásli.

„Sám ty lžeš
jako pes:
nebyla to vička,
ani šočovička,
byl oves!“

Z Hradecka. — Srov. Kol. I, 329.

223.

Ovčáček.

(Nápěv 501.)

Pase ovčáček
v zeleném háječku,
pase ovčáčka
v černém lese:
žeň ke mně, má milá,
panenko rozmilá!
ať potěšíme
svoje srdce.

Z Prachenska.

224.

Ovčáčka.

(Nápěv 506.)

Pásla ovčičky
v zeleném háječku;
pásla ovčičky
v černém lese:
já zahoukal: Hale halihou!
a má milá zase: Hela helilou!
hej, tam pod hájem
sešli jsme se.

Z Prachenska.

(Nápěv 505.)

Pásla ovčičky
v zeleném háječku,
pásla ovčičky
v černém lese;
já dycky: dupy dupy dup!
ona zas: cupy cupy cup!
houfem, ovčičky, ¹⁾
seberte se!

Z Klatovska. — Tanec „Dupák“; při slovech
„dupy dupy dup! cupy cupy cup!“ dupají.

1) kam tě pan páter
za mnou nese!

225.

Pasačka.

(Nápěv 484.)

Pásla ovce,
padla s kopce,
padla do rokle široký;
pásla berany,
padla do jámy,
padla do jámy hluboký.

Z Táborska.

226.

Ovčáci.

(Nápěv 288.)

Tam hle je háječek,
tam hle je roveň;
pasou tam ovčáci,
mají tam oheň,
na ohni kotel,
na kotli ovci:
kůži už prodali
židovi do vsi.

Z Prachenska.

227.

Pasáci.

(Nápěv 180.)

Sluněčko zachází
za hory:
pasáci pečou
brambory.

Sluníčko zachází

za kostel:
pasáci lezou
na postel.

Z Táborska.

228.

Ovčáka ráda.

(Nápěv 544.)

Na louce chodila,
tři věnečky vila:
jeden sobě, druhej tobě,
třetí zavěsila.

Zavěsila je ho
na zelenou chvojku:
nedávejte mně, matičko,
chudýmu pacholku!

„Chudýmu tě nedám,
bohatej tě nechce.“
Já bych ráda takovýho,
kerej pásá ovce.

Kerej ovce pásá,
ten má hodně másla,
hodně másla, hodně sýra:
s tím bych ráda pásala.

Z Klatovska. — Slov. Suš. 758; Vóje. II,
243; Ol. 450.

229.

Žádost jara.

(Nápěv 789.)

Při vánoci dlouhé noci,
dlouho můžem spát;
není slyšet vlašoviček,
jen vítr foukat:
zafoukej, větříčku, s Dunaje,
ať ta zima brzy roztaje,
ať se můžou zas ovečky
na obědině pást.

Z Berounska.

230.

Slouha.

(Nápěv 714.)

Váša slouhů ten má troubu,
von si na ni troubívá;
u rychtářů maj' Andulku,
von tam za ní chodívá.

„Pojď, Andulko, pojď se mnou,
vem si sukni zelenou:
poženeme pod háječek
na tu louku ssečenou.“

Z Boleslavská.

231.

Slouha.

(Nápěv 56.)

Škoda, holka, škoda tebe,
že se s tebou slouha vede;
škoda, holka, škoda tě,
že tu s tebou slouha jde.

Z Prachenská.

232.

Dvě zrzavých.

(Nápěv 96.)

Zrzavá pase voly;
zrzavej na ni s holi:
Zrzavá! požeň domů,
„Zrzavej! nepoženu.“

Z Táborská.

233.

Žabka.

(Nápěv 25.)

Andulka konopě
močila,
žabka jí do kapsy
skočila;
na druhý den
močila len,
žabka jí z kapsičky
skočila ven.

Z Prachenská. — Srov. Čel. II, 19; Suš. 680.

234.

Robota.

(Nápěv 800.)

Jaká bude robota
v tom Sedleckým zámku?
budou sázet děvčata ¹⁾
voňavou marjánku.

Jedna bude vokopávat,
druhá bude sázet:
přijďte se tam podívat,
kterak bude vzházet

Z Prachenská.

¹⁾ sejdou se tam děvčata
rozsívat marjánku.

(Nápěv 156.)

Zejtra bude robota
v Horažďovským zámku:
pan derektor poroučel
rozsívat marjánku.

Holky budou rozsívat,
chlapci budou sázet:
půjdeme se podívat,
jak jim bude vzházet.

Jenom jedna nevezšla,
a to na znamení:
panna, co ji sázela,
že poctivá není.

Z Prachenská.

235.

Robota každodenní.

(Nápěv 597.)

Sluníčko za hory
zachází:
pusťte nás z roboty,
rychtáři!
pusťte nás,
ach prosím vás:
však my vám přijdeme
zejtra zas.

Z Budějovicka.

236.

Robota.

(Nápěv 11.)

Slunce za hory zachází:
pusť nás z roboty, rychtáři!
vůkol se blýská,
mně se tu stýská —
k mej milej cesta neblízká.

Z Prachenská.

237.

Robota.*(Nápěv 423.)*

Pěkně prosím, pane správce,
odpusťte mi robotu:
však já vám ji vynahradím,
dá-li pán Bůh v sobotu.

Z Klatovska.

238.

Selská modlitba.*(Nápěv 12.)*

Ti sedláci ubozí,
což oni se navozí
kamene
křemene:
bodejž pány čert veme!

Ten purkrabí parukář,
sám největší pletichář,
bije nás
jako ras:
zasloužil by sám provaz!

A ten šelma nešťasný,
ten šmathavý poklasný,
pro ten klas
stíhá nás:
zasloužil by sám provaz!

Šafář, taškář vybraný,
od bírice vypraný,
sám co vzal
a prodal,
nám sedlákům vinu dal!

Pane Bože veliký!
smiluj se nad rolníky:
přijmi je
do nebe —
a pány ať čert veme!

Z Berounska.

239.

Hodný zprávecí.*(Nápěv 120.)*

Lůzanskej pan správčiči
hodnej pán:
on trestá svy lidi,
jak chce sám;

trestá je, vede je
k dobrýmu:
aby se líbili
každýmu.

Z Klatovska.

240.

Karabáčník.*(Nápěv 312.)*

Kluci selsky
sakramensky!
nechcete poslouchat pány —
nejlepší na vojnu s vámi!

Z Bydžovska.

241.

Hezká děvečka.*(Nápěv 551.)*

Přes hráz, přes hráz,
přes votavičku,
honil šafář
panskou děvečku;
vona se mu smála,
hezká se mu zdála:
„Pojď dál, pojď dál!
dám ti hubičku!“

Z Klatovska. — Srov. str. 395, č. 67.

242.

Strakatý šátek.*(Nápěv 670.)*

Pane šafáři!
vo půl zlatýho,
že má šafářka
něco novýho.

Vo půl zlatýho,
vo celej zlatej:
že má šafářka
šátek strakatej.

Z Prachenska.

243.

Šafář.*(Nápěv 499.)*

Šafářko, kde je šafář,
aby ty koně napas?

On sedí za kamny,
 má hrnec smetany;
 šafářko, vemte mu ji,
 dejte ji do komory.

Z Kouřimska.

(Nápěv 586.)

Šafářko, kde je šafář?
 já bych rád koně napás.
 „Šafář je za kamny,
 má hrnec smetany,
 pekýlcem kouká na nás.“

Z Prachenska.

244.

Statná šafářka.

(Nápěv 558.)

Proč pak se ptáš,
 kde je šafář?
 přijde-li šafářka,
 ona ti vyprává
 jako šafář,
 jako šafář!

Z Budějovicka.

245.

Vyhružka.

(Nápěv 212.)

Jest-li mně, šafáři,
 dceru nedáš,
 já na tebe povím,
 kerak děláš:
 vylezeš na sejkpu,
 nabereš si;
 dovezeš do mlejna,
 semeleš si.

Z Prachenska.

246.

Výstraha.

(Nápěv 405.)

Na panským mlatě
 jsou dlouhy latě:
 nechoď tam, holka,
 upadnou na tě.

Z Tábořska.

247.

Dvorská služba.

(Nápěv 564.)

Proč pláčeš, má milá,
 Andulko rozmilá? —

Jak nemám plakati,
 sobě naříkati?

Mám do služby jíti,
 ve dvoře sloužiti.

Ve dvoře služba zlá,
 šafářka nedobrá.

Hrách nedovařený,
 nemastný, neslaný.

Kaše z mouky stuchly —
 což mé srdce truchlí!

Maso nikdá není,
 krom o posvícení!

Polívka z česneku,
 práce bez oddechu.

Šafář chodí s holí,
 honí nás po poli.

Z Tábořska.

Selská strava.

248.

Pražená polívka.

(Nápěv 699.)

Žádnej neví, co já zkusím, zku-
 sím,

žádnej neví, co já zkusím:
 praženou polívku
 na suchým rendlíku
 celej tejdén jísti musím.

Z Klatovska.

*

249.

Jitřníčka.

(Nápv 174.)

Jseš-li, holka, řezníkova?

„Nejsem, nejsem.“

Chceš-li hákou jitřníčku?

„Dej sem, dej sem.“

Z Berounska.

250.

Polívka.

(Nápv 670.)

Trochu kyselá,
trochu sladká:uvařila ji
paní matka.

Z Berounska.

251.

Zelenina.

(Nápv 264.)

Něco kulatýho,
něco hladky,
něco kyselýho,
něco sladky.Hrášek kulovatej,
čočka hladká,
zelí je kyselý,
mrkev sladká.

Z Hradecka.

252.

Hrách.

(Nápv 705.)

Ach, ach, ach!
spálila jsem hrách;
polívka mně vykypěla,
co jsem smutná vytrpěla —
ach, ach, ach!
spálila jsem hrách.

Z Hradecka.

253.

Zelí.

(Nápv 418.)

Či je to zelí
nevokopany
u lesa?
pudeme na ně,
vokopáme je —
hop hejsa!

Z Budějovicka.

254.

Zelí rozličné.

(Nápv 37.)

Není zelí jako zelí:
někery je zeličko;
někery je nemaštěný,
někery jen maličko.

Z Domažlicka.

255.

Dršky s masem.

(Nápv 374.)

Za krejcar drštiček
a za dva masa,
aby se najedla
ta naše chasa

Z Tábořska.

256.

Pučálka.

(Nápv 569.)

Pučala má milá pučálku,
nesla ji milému na šálku:
„Od lesa k lesu
pučálku nesu,
pu - pu - pu - pu - pu - pu -
čálku,
nesu ji milému na šálku.“Z Budějovicka. — Pučálka je hrách zelený,
ježž namočí do vody, aby vypučil, a po-
tom jej usmaží a upraví.

257.

Kaše.*(Nápěv 292.)*

Rozhněvala se
 Káča na Kubu:
 uvařila mu
 kaši z votrubů;
 když jí všechnu sněd,
 hodně se najed.

Z Klatovska.

258.

Hrách a kroupy.*(Nápěv 423.)*

Hrách a kroupy
 to je hloupy!
 ty jsou u nás každěj den:
 ale dolky
 z bílý mouky
 jsou jen jednou za tejděn.

Z Hradecka.

259.

Dolky.*(Nápěv 276, 311.)*

Když jsem já šel k mej panence,
 ona pekla dolky;
 já jí prosil o kousíček —
 ona: že jsou horcky.

Ona vždycky pomaloučku:
 „Jdi Honzíčku odtad!“
 já jí nechtěl odtad jíti,
 až jsem jí dva popad.

Z Budějovicka

260.

Dolky.*(Nápěv 423, 452.)*

Pekla dolky z bílý mouky,
 sypala je perníkem,
 házela je Honzíčkovi¹⁾
 votvřeným vokýnkem:

„Jez, Honzíčku! jsou dobry,
 jsou sypany, kropeny;
 jest-li že ti budou chutnat,
 jsou tam ještě takovy.“

Z Boleslavska. — Srov. Čel. III, 55.

¹⁾ dávala je Honzíčkovi
 do maštálky okýnkem.

261.

Dobré dolky.*(Nápěv 140.)*

Dobry dolky vod Barunky
 dobry dolky bejvávaly,
 dobry dolky vod Barunky
 dobry dolky jsou:
 sypala je perníkem,
 strkala je vokýnkem;
 dobry dolky vod Barunky,
 dobry dolky jsou.

Z Klatovska.

262.

Dolky a buchtý.*(Nápěv 488.)*

Sloužila holka
 u polesnýho:
 nechtěla jítat
 chleba černýho.

Vlezla na půdu,
 špoulila hubu:
 pane polesnej!
 já tu nebudu.

Já budu radší
 ve mlejně sloužit,
 tam po dolečku
 nebudu toužit.

Všední den buchtý,
 v neděli maso:
 najez se, najez,
 hladová chaso!

Z Prachenska. — Srov. Suš. 682.

263.

Buchty s mákem.*(Nápěv 430.)*

Pekla buchty, pekla s mákem,
poslala je za vojákem
po Maří do Prahy:
v bráně ji je pobrali.

Z Berounska.

264.

Buchty s sejrem.*(Nápěv 423.)*

Celej tejden buchty s sejrem,
a v neděli dolečky:
bodejž bábu kati sprali,
že dělá tak maličky!

Celej tejden buchty s sejrem,
a ve čtvrtek knedliky:
bodejž bábu čerti vzali,
že dělá tak veliky!

Z Boleslavská.

265.

Vzácné buchty.*(Nápěv 437.)*

Žádná není taková,
jako naše sládková:
ona peče buchty s mákem,
posílá je za vojákem.

Dřív než buchty udělá,
peněz do nich zadělá:
když se buchty rozkrajou,
peníze se vyvalou.

Z Prachenska.

266.

Chléb s máslem.*(Nápěv 276.)*

Kdybych já měl, co bych já
chtěl,
já bych si nestejskal:
krajíc chleba a kus másla,
já bych si zavejskal.

Z Klatovska.

267.

Hnětinka.*(Nápěv 787.)*

Ztratila jsem hnětinku,
nevím kterou hodinku,
jest-li včera nebo dnes —
nebo mně ji pták odnes.

Z Prachenska.

268.

Rozpek.*(Nápěv 771.)*

Pušperský děvčátka
pekly rozpek:
von se jim po celý
peči roztek;
vony si poslaly
pro Urbana,
by jim ho podsypal
votrubama.

Z Klatovska.

269.

Rozpíčky.*(Nápěv 533.)*

Pod panskýma stájma
tečou potůčky:
že pansky děvečky
pečou rozpíčky;
zadělaly je
studenou vodou:
předce je chválily,
že dobry budou.

Přišla tam Marjána
s dlouhými prsty,
vona jim pobrala
rozpíčky všecky:
dejte jí zvonec,
na krk rondličku,
aby zazvonila
tomu rozpíčku.

Z Klatovska.

270.

Trnka.

(Nápěv 686.)

Kačenka má trnku,
vařila ji v hrnku,
vařila ji,
pařila ji
na zeleným drnku.

Z Prachenska.

271.

Nešťastná kuchařka.

(Nápěv 586.)

Sešla se selka s selkou,
vedla si stížnost velkou,
že má zlého muže,
že ji bije tuze
až do devátý kůže.

Ta druhá se jí ptala:
co jsiž mu udělala?

„Já přesmutná Manka!
pekla jsem beránka —
a já ho nekuchala!“

Z Budějovicka.

272.

Úcta.

(Nápěv 42.)

Naše máma vrtí dnes,
pozvala si celou ves:
z celý vsi
všecky psy
na to naše podmáslí!

Z Prachenska.

273.

Hezký kousek.

(Nápěv 685.)

V tom Lázu je hodnej soused,
ten dokázal hezkej kousek:
napil se z prudka podmáslí,
až se mu plíce otráslý.

Z Prachenska.

274.

Brambory.

(Nápěv 326.)

Straší nás sedláci, straší,
že budou brambory dražší:
neboj se, můj zlatěj synu!
máme jich na celou zimu.

Z Budějovicka.

275.

Bramborová hora.

(Nápěv 131.)

Horo, horo bramborová!
má panenka není doma,
není doma, je na poli:
vykopává tam brambory.

Z Táborska.

276.

Strava Luciperova.

(Nápěv 345.)

Když jsem šel do nebe,
stavil jsem se v pekle;
nejstarší Luciper
pek' si tam erpetle.

A já jsem ho pěkně
vo ňákou požádal:
ale von, že nedá,
že jsem nepříkládal.

Z Chrudimska.

277.

Dchoř vyháněti.

Když v některém domě se zdržuje
dchoř, hospodář, chtě jej vypuditi,
vezme buben a bubnuje po celém
domě i vůkol, při tom říkáje:

Tluču, tluču na buben:
vyjdi, dchoři, z domu ven!

Z Boleslavska.

P í s n ě v o j e n s k ě .

278.

Hoši vojáci.*(Nápěv 322.)*

My jsme hoši, my jsme, ¹⁾
 milovali bysme:
 my milovat nesmíme,
 na vojnu jít musíme.

Z Táborska.

1) My vojáci, my jsme.

279.

Šavlička.*(Nápěv 158.)*

Spadla mně šavlička
 s vranýho konička:
 podej mně ji, moje milá,
 jsi-li ke mně tak upřímná.

Šavličku podala,
 do pláče se dala:
 neplač, holka, neplač pro mě,
 já jsem se dal dobrovolně.

Z Hradecka.

„Neplač, holka, pro mě,
 že jsem já na vojně:
 až já přijdu domů z vojny,
 neplač, holka, budem svoji.

Spadla mi šavlička
 s vranýho konička:
 pojď mně ji, má milá, podat,
 a já budu maširovat.“

Šavličku podala,
 do pláče se dala:
 „Kýž jsem tebe, můj holečku,
 nikdy byla nepoznala!“

Z Bydžovska. — Srov. Kol. I, 376.

280.

Dobrovolník.*(Nápěv 91)*

Čtyry koně na dvoře,
 žádnej nimi nevoře.

Voře nimi synáček,
 Nanyučino miláček.

Jede s nimi do pole
 zavorávat koukole.

Kdy je všechno zavoral,
 na svou milou zavolal.

„Pojď, má milá, pojď ke mně,
 já ti povím, co je mně.

Bolí mě má hlavička,
 vybila mě matička.

Vybila mě pro tebe,
 abych pustil od tebe.“

Nechť tě pro mě nebijou,
 můžeš si jít za jinou.

„Já za jinou nepůjdu,
 radší se dám na vojnu.“

Na vojnu se nedávej,
 truc rodičům nedělej.

„Na vojnu se přece dám,
 truc rodičům udělám.

Až na vartě budu stát,
 přijď se na mě podívat.

Na konička vyskočím,
 bílým šátkem zatočím.

Pěkně se ti, má milá,
 pěkně se ti poroučím.“

Z Klatovska. — Srov. Suš. 712.

281.

Neposlušný syn.*(Nápěv 733.)*

Vojáci jedou k horám,
kde j  se, mámo, schovám?
„Schovej se, synu můj, kde chceš,
kdyř mne poslouchat nechceš.“

Z Prachenska.

282.

Chycen y.*(Nápěv 76.)*

Coř jsou se mne nahledali,
na tu vojnu nachytali:
uř m  mají, uř m  vedou,
kontrbuční čeká s mírou.

Z Budějovicka.

283.

 mysl.*(Nápěv 445.)*

Nebudu se v noci toulat,
budu si radři namlouvat
hezky děvče černovoky,
co m  podepřeny boky.

Nebudu se panen prosit,
budu radři řavli nosit,
řavli novou vocelovou,
vod královně darovanou.

Z Prachenska. — Srov.  el. I, 215.

284.

Dragoun.*(Nápěv 280.)*

Kdyř jsem j  řel skrze Louny,
verbovali pod dragouny:
ti dragouni zelen ,
ti jsou m  potěřeni.

Nevěděl jsem, co mám dělat,
mám-li taky kon  sedlat:
podkovičky klapaly,
 ern  oči plakaly.

 ern  oči co pl cete,
ře vy jeho nebudete?
nic nepla te pro něho,
p n Bůh d  v m jiného.

Z Hradecka.

285.

Chytání na vojnu.*(Nápěv 280.)*

Kdyř jsem j  řel z Miletina,
chytali m  od Ji ina,
chytali m  vojáci,
ptali se mne: Odkad jsi?

Z Miletina jsem zrozen y,
m m tam svoje potěřeni;
a j  tam zas musím jít,
moji milou navřtvit.

Z Jičinska.

286.

Spokojen y.*(Nápěv 279.)*

Kdybys byl poslouchal otce,
dobr  slova d val matce,
nebyl bys na vojně,
nepucoval bys kon .

„Já jsem otce poslouch val,
dobr  slova matce d val:
přec kon  pucuju,
vojákem si libuju.“

Z Klatovska.

287.

Poptávka.*(Nápěv 279.)*

Kdyř jsem j  řel skrze bránu,
potkal jsem tam jednu pannu:
to byla, to byla
m  panenka rozmil .

J  se počal vypytv ti,
kde zřst v  její m ti.
„Jen se ptej, pozor dej
na pěknej d m zelenej.“

Na dva bubny bubnovali,
když Honzíčka verbovali;
bubnovali, troubili,
až mi ho vodloudili.

Z Klatovska.

288.

Marš.

(Nápv 39.)

Až já odsad povandruju,
komu já si požaluju?

Hrajte mi, trubte mi,
hrajte mi marš!

Požaluju svý panence,
ona praví, že mne nechce!

Hrajte mi, trubte mi,
hrajte mi marš!

Z Prachenska.

289.

Večerní pobídka.

(Nápv 56.)

Jděte, vojáci, jděte ležet,
však nemáte co večeret;
jděte, vojáci, jděte spat,
však nemáte co dělat.

Z Bydžovska.

290.

Na vojnu chycený.

(Nápv 286.)

Hory a lesy,
má milá, kde jsi?
už mi zavázali
pentličkou vlasy.

Pentličkou bílou,
to pro mou milou,
že jsem já miloval
každej den jinou.

Nepomyslíl jsem,
že budu voják,
že musím od tebe
pryč maširovat.

Vzali mě mocí,
má milá, v noci,
neměl jsem u sebe
žádné pomoci.

Na bubny tloukli,
muzika hrála;
já jsem pryč odcházel,
má milá spala.

Lidi se ptají,
komu to hrají,
komu to tak smutně
koně sedlají?

Nic se neptejte,
jen vy mně hrejte,
jen vy mně tím spíše
koně sedlejte.

Z Berounska.

291.

Těžké orání.

(Nápv 12.)

Ach synku, synku!
doma-li jsi?
tatiček ptá se,
oral-li jsi?

Oral jsem, oral,
ale málo:
kolečko se mně
polámalo.

Oral jsem, oral
cestu bílou,
kudy jsem chodil
za svou milou.

Což je ta cesta
ušlapaná:
což je má milá¹⁾
uplakaná!

Což je ta cesta
tvrdá orat:
už se nedáme
spolu oddat!

Z Berounska.

¹⁾ šla po ní holka.

292.

Láska shořelá.*(Nápěv 12.)*

Už je ta láska
zapálena :
dali mně flintu
na ramena.

Už je ta láska
ve plamenu :
dali mně šavli
na řemenu.

Z Čáslavska.

293.

Dejme si zahrát.*(Nápěv 12.)*

Dejme si, hoši,
dejme zahrát :
však nám už šijou
v Praze kabát.

A v Hoře Kutnej
kamizolku :
že jsme měl každej
hezkou holku !

Z Čáslavska.

Dejme si, bratři,
dejme zahrát :
vždyť nám už šijou
v Praze kabát.

Na Malej straně
kamizolku :
dal jsem se odvest
pro svou holku.

Nejsem na vojně
ani tejděn :
už pláče pro mě
každíček den.

„Kam pak, vojáci,
kam pak jdete,
že vy mne s sebou
neberete?“

Kdybys, má milá,
s námi jela,
co bys, má milá,
tam dělala ?

„Udělala bych se
holubičkou,
vznášela bych se ti
nad hlavičkou.

Udělala bych se
bílým ptáčkem,
vznášela bych se ti
nad kloboučkem.

Udělala bych se
černou vránou,
vznášela bych se
nad armádou.“

Z Čáslavska. — Srov. str. 106, č. 38.

294.

Loučení.*(Nápěv 298.)*

Jest-li jsem ublížil
komu z vás, komu z vás,
pro Boha odpusťte,
jdu od nás, jdu od nás.

Jest-li jsem ublížil
co komu, co komu,
pro Boha odpusťte,
jdu z domu, jdu z domu.

Z Prachenska.

295.

Odchod.*(Nápěv 58.)*

Odcházel synáček
přede dnem,
jeho milá koukala
z okna ven.

„Kam pak, můj holečku,
kam pak jdeš ?
že si ani zde u nás
nesedneš.“

*

Když už mně, má milá,
čas vyšel:
kamarádi čekají,
abych šel.

Co mně dáš, má milá,
na cestu?
ten prstýnek, kterej máš
na prstu.

„Ten prstýnek je mně
těžko dát:
ale tebe ještě hůř
zanechat!“

Z Prachenska.

296.

Voják ochotník.

(Nápěv 263, 264.)

Kdyby vojna byla,
já bych byl rád:
mušel by mně císař
koníčka dát;
koníčka vraného,
sedlo na něm: ¹⁾
mějte se panenky,
s pánem Bohem!

Z Budějovicka.

¹⁾ na něm sedlo,
aby se mně všeko
dobře vedlo.

Z Prachenska.

297.

Odpověď vojákov.

(Nápěv 298.)

Když jsem šel z Krumlova
tou cestičkou,
ouvej! tou cestičkou,
potkal jsem panenku
hezoučičkou,
ouvej! hezoučičkou.

Já jsem si ji začal
ponamlouvat:
matička začala
jí domlouvat.

„Nechtěj ho, dceruško,
to je voják:
má bílý kalhoty,
bílejší kabát!“

Což vy mně to, mámo,
vyčítáte?
však vy taky k tomu
syny máte!

Z Budějovicka.

298.

Odvod.

(Nápěv 765.)

Nýčko nám nastaly
smutný časy:
přivezli munduru
na dva vozy;
na jednom kabáty,
patrontaše,
na druhým kaškety
a palaše.

Lejthari směřujou
do hromady:
že muší tatíci
se synami;
syn každej povídá,
že nepude:
„Jděte tam, tatíčku!
což to bude.“

Máš tam jít, synáčku,
bez prodlení;
přišlo nám až z Vídně
poručení:
dostaneš klobouček
premovanej,
vod císaře pána
darovanej.

„Můj zlatej tatíčku!
vyplatte mě:
budu vás poslouchat
jako prvé;

vyplatte, tatičku
znejmilejší!
budu vás poslouchat
ještě lepší.“

Z Budějovicka.

299.

Poslední návštěva.

(Nápěv 661.)

Těžko mě matička
vychovala,
z ručky na ručku mě
překládala.

Ještě mě v kolibce
kolibali,
už jsou mi o vojně
povídali.

Ještě jsem nevyrost,
mám bejt voják:
když už mě svázali,
co je dělat?

Svázali, svázali
provazami,
abych já nechodil
za pannami.

A já se rozvážu,
půjdu přece,
neb jest má panenka
švarny děvče.

Má zlatá panenka
v komůrce spí,
ach, kýž je mi možná
promluvit s ní!

Já půjdu, zaklepám
na okýnko:
Vstaň, pojd' mně otevřít,
má hubinko!

Otevři, otevři,
dokud čekám,
dokud bílej kabát
ještě nemám.

„Což bych já ti ráda
otevřela,
kdyby mne hlavička
nebolela.“

Jistě tě nebolí,
jak se děláš,
ale že v svém srdci
jiného máš!

Háječky se pěkně
zelenají,
jinší mou panenku
namlouvají.

Když ji namlouvají,
ať ji mají:
jen ať ji přede mnou
nelíbají.

Kdyby ji přede mnou
objímali,
těžké by mně srdce
udělali.

*

Zatoč se, slunéčko,
nad ty lesy:
už mě má panenka
nic netěší.

Ač mě těšivala,
víc nebude:
bude mě těšivat
někde jinde!

Z Berounska. — Srov. Čel. III, 26; Suš. 577.

300.

Zabitý v bitvě.

(Nápěv 654, 661.)

Ten Chlumecký zámek ¹⁾
je za lesem:
vzali mě na vojnu,
nevěděl jsem.

Počal jsem milovat
v své mladosti,
vojna mě přivedla
do žalosti.

Za milou jsem dostal
pannu jinou,
po straně šavličku
ocelivou.

Šavlička po straně
ocelivá —
má panenka celá
uplakaná.

Neplač pro mě, neplač,
zlaté dítě!
až se z vojny vrátím,
vezmu si tě.

„Ach, kdybych to smutná
jen věděla,
až ty z vojny přijdeš,
tvoje byla!“

Pošlu ti psaníčko
jedno v roce,
abys uvěřila
mojí lásce.

„Psaní jsem dostala
velmi smutné,
že je mé srdéčko
nebezpečné.“

Že jeho hlavička
posečena,
na koňských podkovách
roznešena!“

Ach! kdyby věděla
má matička,
že je rozšlapána
má hlavička,

Ona by se za mě
pomodlila,
mši svatou by za mě
sloužit dala.

Ach, bože můj milý!
kdož jí poví?
kterak pak se ona
o mně doví?

A když pak už bylo
po patáli,
mnoho pro nás lidi
naříkali!

Přišlo poručení
na sedláky,
aby šli pochovat
ty vojáky.

Šachtu vykopali
s patnáct sáhů,
tam nás nabázeli
na hromadu.

Nehašené vápno
nasykali:
všecky hezké panny
zaplakaly!

Už jdou kamarádi,
už jdou do Čech,
každého uvítá
jeho otec.

Můj šedivý otec
také půjde,
ale mne smutného
víc nenajde.

Kterak mne smutného
má najít,
když už na mém hrobě
roste kvítí!

Kterak mne má najít
na tom světě,
když už na mém hrobě
tráva květe!

Z Berounska.

1) Počíná se také takto:

Ach světe, můj světe!
ty panuješ:
ty upřímnou lásku
nemiluješ.
Počal jsem milovat atd.

301.

Jízda na vojnu.*(Nápěv 374.)*

Co se to tam blyští
za tou voborou?
Horažďovský hoši
na vojnu jedou.

Dej jim pán Bůh štěstí,
aby dojeli,
aby žádnej nepad
s koně do vody.

Žádnej jinej nepad
jen ten mlynářojc:
bude pro něj plakat
Anna kovářojc.

Z Prachenska.

(Nápěv 612.)

Co pak se to blejská
tam tou dolinou?
Lhotečtí mládenci
na vojnu jedou.

Dej jim pán Bůh štěstí,
aby vyhráli,
aby nepad žádnej
s koně do jámy.

Spadne-li, tak spadne
ten šafářovic,
bude pro něj plakat
Lídka Vaňkovic.

Z Berounska.

302.

Ouvárek.*(Nápěv 533.)*

Něšťastnej ouvárek,
že jsem já ho sík'!
vzali mě na vojnu,
já jsem musel jít;
vzali mě na vojnu
to pro mou milou,
že jsem já miloval
každej den jinou.

Z Klatovska.

303.

Potěcha.*(Nápěv 53.)*

Boleslav, Boleslav,
to krásné město:
neplač, nekvil, nenaříkej,
moje nevěsto!

„Jak pak nemám, smutná,
plakat, naříkat,
když tě vidím do vojenských
šatů oblíkat.

Ty vojenské šaty
trápí srdce mé!“
Neplač pro mě, nenaříkej,
zas se sejdeme.

„Jak pak se sejdeme,
když teprva jdeš?
co pak ty mně, můj holečku,
co pak mně pošleš?“

Pošlu ti psaníčko
nejedno v roce:
abys ty vždy dověřila
mé věrné lásce.

Z Chrudimska.

304.

Vojenský závdavek.*(Nápěv 346.)*

Jeníček v maštali
vrany koně češe,
ohlíží se stranou,
kdo mu co přinese.

Nesou ti, Jeníčku,
dvě pouta a zámek:
dává ti, Jeníčku,
císař pán závdavek.

Dej pozor, Jeníčku,
až půjdeš od panny,
čekají tam na tě
Novodvorští páni.

Novodvorští páni
rádi tebe mají:
koníčka vraného
a palaš ti dají. —

A já jsem jim ušel
až k bílému dvoru,
tam jsem sobě vylez
na vysokou horu.

Tam bylo mé spaní
do dne, do svítání,
až mne má panenka
zvolala k snídání.

Z Hradecka.

305.

Trucovitost.

(Nápěv 346.)

Nanynko, Nanynko!
ty jsi trucovitá:
kdybys byla moje,
bejvala bys bita.

Bejvala bys bita
to lískovou holí:
že tě tvá matička
za rok nezahojí!

Za rok nezahojí,
ani za dvě léta:
abysi věděla,
že půjdu do světa.

Za rok, za dvě léta
bude z tebe žena,
a já budu nosit
šavli u řemena.

Šavli u řemena,
boty šněrovány:
abysi zpomněla
na mé milování.

Na mé milování,
na moji dobrotu,
že jsem k vám chodíval
každíčkou sobotu.

Každíčkou sobotu —
sedumkrát za tejdén:
abys to věděla,
že se víc nesejdem!

Z Prachenska.

306.

Nevšimavý.

(Nápěv 141.)

Chuděnce, Lučice
kolem ohrazeny:
vzali mě na vojnu
pro mé potěšení.

Vzali mě, dali mně
koníčka vraného:
a já si vyskočím,
sednu si na něho.

Z Klatovska.

307.

Hulání.

(Nápěv 134.)

Hulání, hulání!
malovány děti:
když sedne na koně,
tak jako pták letí.

Jaky má kalhoty
takovy má boty:
přijde do hospody,
tancuje bez noty.

Z Táborska.

308.

Hulání.

(Nápěv 134.)

Hulání, hulání!
malovány děti:
kde kerá panenka,
ta za vámi letí.

Hustopeč, Hustopeč
je krásné městečko:
když my tam přijedem,
pijeme vínečko.

Hustopečská brána
pěkně malována:
procházejí se tam
huláni s pannama.

Z Chrudímska.

309.

Tah na Turky.

(Nápěv 135.)

Husaři, husaři,
pěkné koně máte:
já s vámi pojedu,
kterého mi dáte?

Kterého jiného,
než toho vraného?
já si ho osedlám
a sednu na něho.

Já si ho osedlám
bílymi povlaky,
abys mne poznala,
až půjdu s vojáky.

Já si ho osedlám
červenou dykytou,
abys mne poznala,
až bude před bitvou.

Já si ho osedlám
zeleným brokátem,
abys mne poznala,
až pomašírujem.

Až pomašírujem
tři sta mil za Prahu:
tam spatřím, má milá,
tureckou armádu.

Až pomašírujem
tři sta mil za Vídeň:
tam spatřím, má milá,
celou Tureckou zem.

Celou Tureckou zem,
tu cizou krajinu:
tam já ti, má milá,
tam já ti zahynu.

Z Klatovska. — Srov. Suš. 579; Kol. I, 364;
Žeg. P. 203.

310.

Po čem znáti?

(Nápěv 79.)

Po čem jsi, má milá!
po čem's mě poznala?
„Po vraném koničku,
že jsem ho sedlala.

Já jsem ho sedlala
červeným brokátem:
abych tě poznala,
až budeš vojákem.

Já jsem ho sedlala
zelenou dykytou:
abych tě poznala,
až bude před bitvou.“

Z Prachenska. — Srov. Suš. 572.

311.

Odehod.

(Nápěv 135.)

Ten Lužanskej zámek
veliká vejška je:
vylez naň, má milá,
podívej se na mě.

Podívej se na mě,
jakej kabát nosím:
abysi věděla,
že se tě neprosím.

Neprosím, neprosím,
prosit se nebudu,
abysi věděla,
že já tvůj nebudu.

Z Klatovska.

312.

Loučení.

(Nápěv 81.)

Což je mi bývalo
veselo vyjítí,
když se rozvíjelo
pod našima ¹⁾ kvítí.

Nyní mi nastalo
smutné rozloučení,
že mám zbaven býti
svého potěšení.

Kdo mne ho zbavuje?
vojanští stavové:
napsali psaníčko,
že musím do pole.

Do pole šírého,
před císaře pána:
plakala má milá
do bílého rána.

Nesedej, má milá!
nesedej vedlé mne,
aby tvé slzičky
nekapaly na mne.

„Nech mne, můj holečku!
nech mne tu sednouti,
aby mé srdéčko
mohlo odměknouti.“

Z Prachenska. — Srov. Suš. 576. — 1) Roz-
uměj: okny.

313.

Odvedený.

(Nápěv 141.)

Nastokrát děkuju
svý zlatý mamince,
že je mě chovala
v cicový perince.

Chovala, chovala,
nevěděla komu:
když mě vychovala,
vzali mě na vojnu.

Na vojnu mě vzali,
ani se neptali,
jak jsou mě mí starší
těžko vychovali!

Z Klatovska.

314.

Výčitek.

(Nápěv 259.)

Kdybys byl, Honzíčku,
poslouchal matičku,
nebyl bys teď nosil
po straně šavličku.

Neměl bys šavličku
a koně vranýho:
nebyl bys poslouchal
člověka cizího.

Z Plzenska.

315.

Soužení.

(Nápěv 311.)

Když jste mne nechtěli
vymáhati z vojny:
nyněko se dívejte,
jaky mám soužení.

Když jste za mnou přišli,
já první vartu stál:
nyněko se dívejte,
co jsem já už vystál.

Co jsem já už vystál,
co eště vystojím:
všecko to, má milá, ¹⁾
pro tě rád přestojím.

Z Táborska.

¹⁾ to pro tě, má milá,
že k tobě nechodím.

316.

Vojáková smrt.

(Nápěv 722.)

Přeškoda na stokrát
tý krve červený,
že bude vylita
po trávě zelený!

Po trávě zelený,
po studený rose:
až mě můj koníček
po poli roznese.

Neumřu na zemi,
umřu já na koni:
až se s něho svalím,
šavle mi zazvoní!

Z Tábořska. — Srov. Suš. 592.

317.

Do boje.

(Nápěv 55.)

Kumburskej zámeček
vršku kulatýho:
dostal jsem konička
pěknýho vranýho.

Trubači troubili,
podkůvky klapaly:
Jičínsky panenky
ty pro nás plakaly.

Neplačte, panenky,
a vy moji známí:
nepudeme sami,
pudou všickni s námi.

Pudou tam hrabata,
páni potentáti:
nejedna matička
musí zaplakati.

Nejedna matička,
nejedna sestřička,
ta kerá na vojně
má svýho bratříčka.

„Děkuju ti, hochu,
za tvoje chození:
aby ti pán Bůh dal
šťastny navrácení!“

Děkuju ti, holka,
cos mě ráda měla:
aby ti pán Bůh dal
hodnýho manžela!

Z Jičína.

318.

Dragouni.

(Nápěv 346.)

Dragouni zelení!
kam jste se poděli?
jako byste nikdy
v Brandejse nebyli!

Dragouni zelení!
kam vás odtud dali?
proti Francouzovi
jste maširovali.

Dragouni zelení!
bude se vám stejskat,
až francouzské šavle
budou na vás blejskat!

Z Kouřimska.

319.

Maďaři.

(Nápěv 346.)

Mládenci, mládenci!
co jste se dočkali,
že vám vaše vlásky
v Praze vostřihali?

Vlásky vostřihali,
bílej kabát dali,
a tak vás zahnali
zrovna na Maďary.

Maďaři, Maďaři!
co sobě myslíte,
že tak české hochy
tuze zabijíte?

Z Klatovska.

320.

Husárek.

(Nápěv 151.)

Já husárek malý,
botky rozedrany:
já na vojnu nepojedu,
až budu mít novy.

*

Tatíček to slyšel,
ven z komůrky vyšel;
botky mu dal udělati,
na vojnu jet musel.

Z Čáslavska.

321.

Husarka.

(Nápěv 151.)

Já husarka malá
mezi husarama:
husarů je kumpanyje,
a já jedna sama.

Kdyby bylo ještě
těch husarů dvě stě,
já bych se jim postavila
jako švarny děvče.

Z Čáslavska.

322.

Poslední tanec.

(Nápěv 704.)

Už s tebou, má milá,
naposled tancuju:
už já odtud zejtra ráno
 pryč pomašíruju.

Až budu vojákem,
zeleným dragounem:
což se budu vozivati
na koničku vraném!

Z Budějovicka.

323.

s Bohem!

(Nápěv 644.)

Ta Strahovská brána ¹⁾
pěkně malována,
stojí pod ní má panenka
celá uplakána.

Co pláčeš, naříkáš,
když mě tu ještě máš?
potom můžeš pro mě plakat,
až mne neuhlídáš.

Místo domu mého
mám koně vraného,
šavličku a karabinu,
a sedlo na něho.

Místo krásných panen
pár pistolí na něm:
Adie, má nejmilejší,
buď tu s pánem Bohem!

Na koničku skočím,
šátečkem zatočím:
Adie, má nejmilejší!
já se ti poroučím.

Na koničku sedím,
smutně sobě hledím:
neplač pro mě, má panenko!
že tě neuvidím.

Nedívej se za mnou
oči ti vypadnou:
škoda těch tvejch modrejch očí, ²⁾
komu se dostanou!

Z Hradecka a z Berounska. — Srov. Suš. 590.

¹⁾ Ta Moravská brána.

²⁾ tehdáž jsi se mohla dívat,
když's byla mou pannou!

324.

Zvolený stav.

(Nápěv 644.)

Rodičové chtějí,
abych byl páterem:
a já jsem sobě umínil
býti švališerem.

Darmo, můj tatíčku!
darmo nakládáte:
a já páterem nebudu,
to se podíváte.

Kdyby se trefilo
kázání dělati:
přišly by tam hezké panny,
musel bych se smáti.

Kdyby se trefilo
 pannu zpovídati:
 já bych se moh' omejliti,
 chtěl bych objímati.

Kdyby se trefilo
 v noci k nemocnému:
 já bych mohl zablouditi
 k děvčeti hezkému.

Z Berounska. — Srov. Kol. II, 170.

325.

Zpomínky vojínovy.

(Nápěv 549.)

Překrásné hvězdičky,
 jak jste vy maličky!
 což jste vy mne těšivaly
 ty noci celičky!

Jedna z vás nejvíce,
 ta jasná dennice:
 ta mne vždycky vodívala
 k mé zlaté panence.

Měsíčku v oblacích,
 jak jsi ty vysoko!
 jak je má zlatá panenka
 ode mne daleko!

Vždycky mně říkával
 můj milý tatíček,
 že mně bude dobře chutnat
 komisní chlebiček.

Vždycky mně říkala
 má zlatá matička,
 že mně bude někdy dobrá
 z koleje vodička.

Vždycky mně říkával
 můj milý bratříček,
 že mně bude pěkně svědět
 ten vraný koníček.

Vždycky mně říkala
 má zlatá sestřička,
 že mně bude pěkně slušet
 po straně šavlička.

Vždycky mně říkali
 mí milí přátelé,
 že mě taky jednou v poli
 nepřítel zabije.

Do pole potáhnu,
 a v krvavém boji
 ještě jednou si zpomenu
 na panenku moji.

*

Kopali hrobeček
 v tom zeleném hájku:
 ještě jednou mně pozdravte
 mou zlatou panenku.

Měj se tam už dobře,
 moje potěšení!
 neplač, nekvil, nenaříkej,
 radši se pomodli.

Z Berounska. — Srov. Čel. I, 29; Suš. 566.

326.

Stráž noční.

(Nápěv 139.)

Jak je hezky stráží stát,
 když měsíček svítí:
 ještě lepší milovat
 holku jako kvítí.

Z Hradecka.

327.

Rekrut.

(Nápěv 368.)

Má panenka rozmilá!
 proč pak jsi tak fortelná,
 žes vojáky s kverama
 pod okny stát nechala?

Už vojáci s kverama,
 ponocní s lucernama
 a verbíři s poutama
 stojí mezi vratama.

Povídají verbíři,
 že se líbím císaři;
 pouta na nohy mi dali,
 do Prahy mě dodali.

Pudrovaná hlavička,
po straně je šavlička:
tám hle stojí má milá,
utírá si očička!

Z Prachenska.

328.

Odvedený.

(Nápev 3.)

Ach bolí mě, bolí mě
to srdéčko v mém těle:
však už mně to dávno povídali,
že mě vrchnost odvede.

Konšelové, rychtáři
okolo mne obchází,
a ta moje nejmilejší kouká,
brzo-li mě naloží.

Už ležím já na voze,
těžky pouta na noze:
zapřáhněte čtyry vrany koně,
pojedeme ku Praze.

V Praze na mě čekají,
bílej kabát mi dají;
a ty moje kudrnaty vlásky
ty mi tam ostríhají.

*

Ještě já se podívám
k Vyšehradským zahradám,
jest-li tam kde moje nejmilejší,
já si na ni zavolám.

Ani jí tam nevidím,
ani jí tam neslyším:
s kým pak já se, má zlatá pa-
nenko,

s kým pak já se potěším!

Z Plzenska. — Srov. Suš. 230.

*

(Nápev 3.)

Já se dycky ohlídám
k těm Pušperským zahradám:
jest-li tě tam, moje potěšení!
jest-li tě tam uhlídám.

Třebas já tě nevidím,
jen když já tě uslyším:
já se s tebou, moje nejmilejší!
já se s tebou potěším.

Z Klatovska.

329.

Odjezd.

(Nápev 441.)

Na tom našem nátoničku,
na tom našem nátoní
otočil se můj Jeníček,
otočil se na koni.

Otočil se semo tamo, ¹⁾
otočil se semotam:
„Komu tě tu, má panenko,
komu tě tu zanechám?“

Zanechám tě bratříčkovi,
zanechám tě bratrovi:
když nemůžeš moje býti,
budeš kamarádovi.“

Z Berounska. — Srov. Suš. 366.

¹⁾ Otočil se na koníčku,
na koníčku sedlaném:
„Nemysli si, má panenko,
že se spolu dostanem.“

330.

Odhodlaná.

(Nápev 277.)

Když jsem já šel od své milé,
bylo slunce vysoko:
podívej se, má panenko,
jak jsem já už daleko.

„Daleko jsi, můj holečku!
daleko jsi ode mne:
ale jseš-li tak upřímný,
však ty přijdeš zas ke mně!“

Byl jsem od ní troje hony,
ještě na mě volala:
„Odpust mi, můj nejmilejší,
v čem jsem tě rozhněvala!“

Rozhněvala jsi mě jednu,
víc mne hněvat nebudeš:
já si sednu na konička,
ty tu sama zůstaneš.

„Nezůstanu, nezůstanu,
a já můžu s tebou jet:
rodičové na hřbitově,
ti nebudou nic vědět.

Bratr, sestra nelaskaví,
ti mi bránit nebudou:
já si sednu na konička
a pojedu za tebou.“

Z Berounska. — Srov. Čel. I, 64; Krol. I, 539; Sně. 598; Kol. I, 375; Vójc. I, 244; Ol. 427.

331.

Odehod.

Když jsem já šel od své nejmi-
lejší,

svítíl měsíc vysoko,
ach Bože!

svítíl měsíc vysoko:
podívej se, má zlatá panenko,
jak jsem já už daleko,
ach Bože!
jak jsem já už daleko.

Byl jsem od ní čtyry hony polí,
ještě za mnou volala,
ach Bože!

ještě za mnou volala:
„Zůstaň tady, můj zlatej holečku!
zůstaň s námi do rána,
ach Bože!
zůstaň s námi do rána.“

Já jsem se jí začal vymlouvati,
že mám krmit koničky,
ach Bože!

že mám krmit koničky:
ona začla sobě utíratí
svoje modré očičky,
ach Bože!
svoje modré očičky.

Co pak pláčeš a sobě naříkáš,
když mě tady ještě máš?
ach Bože!

když mě tady ještě máš:
teprva plač a sobě naříkej,
až mne víc neuhlídáš,
ach Bože!
až mne víc neuhlídáš.

Z Budějovicka

332.

Prudká láska.

(Nápěv 277.)

Ku Praze je dlouhá cesta,
je tam dlouhá silnice:
vzal jsem si tě, má panenko,
vzal jsem si tě do srdce.

A do srdce velmi prudce,
vypustit tě nemohu:
a teď tě tu musím nechat,
sám pojedu na vojnu.

Z Klatovska.

333.

Šátek.

(Nápěv 277.)

V Praze bylo na rathouze
tři čtvrti už na pátou,
když jsem se dal zverbovati
pro panenku mou zlatou.

Když mi štěstí sloužit nechce,
ode mne se vzdaluje:
co mé srdce milovalo,
víc milovat nebude.

Kde máš šátek, co jsem ti dal,
ten kterej jsem nosíval,
do kterého moje jmeno
do rohu jsem vyšit dal?

Z kapsy vyndej, na oheň dej,
popel do povětří dej:
aby lidé říct nemohli,
že jsem bejval tvůj milej.

Z Berounska.

334.

Verbování.*(Nápěv 538.)*

Za tou naši stodoličkou,
za tou naši stodolou
plakala tam má panenka,
plakala tam nade mnou.

Proč pak pláčeš a naříkáš?
já ti pomoci nemohu:
v Holomouci na dva placi
verbujou tam na vojnu.

Z Táborská. — Srov. str. 119, č. 102.

335.

Ptáček posel.*(Nápěv 747.)*

Leť ty pláčku přes ty lesy,
pozdravuj tam rodiče:
aby pro mě neplakali,
že mám vesely srdce.

Leť ty pláčku přes ty lesy,
pozdravuj tam mou milou:
aby na mě nečekala,
že já už mám zas jinou.

Z Klatovská.

336.

Dobrovolník.*(Nápěv 414.)*

Přiletěla holubička
přes ty panský stodoly,
zahoukala, zaplakala,¹⁾
že jí chlapec odvedl.

Neplač, neplač, nenaříkej,
však já si tě přec vezmu:
za rok, za dvě, za tři léta,
až zas z vojny přijedu.

Proto jsem se na vojnu dal,
vojna se mně líbila:
abych viděl, jak se bijou
Francouzové s našima.

Alou muziky! s kuráží,
pudem do patálie:
dívatí se na nás bude
královna Terezie.

Z Táborská. — 1) Srov. rkp. Krđv. Žežh.

Zakukáše, zaplakáše,
že nenie vesdy jaro.

337.

Dobrovolník.*(Nápěv 278.)*

Proto jsem se na vojnu dal,
vojna mi se líbila:
koukni, holka, jak mi sluší
kamizola zelená.

Ta zelená kamizola
a vejložky červený,
čapka žlutá, zlatý třapce
a knoflíky stříbrny.

Z Táborská.

338.

Nilý vojákem.*(Nápěv 762.)*

S tebou jsem se, holka, těšival,
s tebou jsem se, holka, těšil,
dokud jsem tě v srdci nosival,
dokud jsem tě v srdci nosil.

Hleď, hubičko, už jsem vojáček,¹⁾
hleď, hubičko, už jsem voják:
když jsi mne milovat nechtěla,²⁾
nejčko muším maširovat.

Kdybych věděl, že tě dostanu,
kdybych věděl, že budeš má,
koupil bych ti zlatej prstýnek,
má hubičko roztomilá!

Z Klatovská.

1) Vidiš, holka, že jsem vojáček.

2) nechtěla's mi včera otevřít.

339.

Žena vojáková.*(Nápěv 762.)*

Vždycky jsou se naši starali,
jakou by mně ženu dali:
dali mně po straně šavličku,
ještě mně ji připínali.

Z Budějovicka.

340.

Vyšívání šátek.

Když jsem já šel okolo domečku,
kde má milá přebývá,
ach Bože!
kde má milá přebývá:
ona sedí u svého stolečku,
zlatem šátek vyšívá,
ach Bože!
zlatem šátek vyšívá.

Dobře je ti, má zlatá panenka,
zlatem šátek vyšívá,
ach Bože!
zlatem šátek vyšívá:
ale my teď ubozí vojáci
musíme maširovat,
ach Bože!
musíme maširovat.

Z Prahy.

341.

Vojáci.*(Nápěv 732.)*

Vojáci jedou, jedou,
tam hle za horou;
potkali dívčici
v zelené kytlici,
vzali ji s sebou.

Z Prachenska.

342.

Voják nováček.*(Nápěv 760.)*

Vždycky jsem myslival,
že je vojna špás:
že tam budu tejden,
nebo dvě neděle,
přijdu domů zas.

Tejden, dvě neděle,
nebo hodinu:
ach, to sám pán Bůh ví,
mý rodiče zlaty,
kde já zahynu!

Zahynu-li v Turcích,
nebo Francouzích:
což bude matička
pro svého miláčka
těžké srdce mít!

Ani tak matička,
jako má milá,
ta která mne vždycky
po ty časy všecky
v srdci nosila.

Když přišel za bránu,
šátečkem točil:
Navrať mně, má milá,
Andulko rozmilá,
co jsem ti půjčil.

„Nemohu navrátit,
nejsem povinna:
ať ti to navrátí,
můj Jeníčku zlatý,
na vojně jiná.“

Z Berounska.

343.

Voják.*(Nápěv 760.)*

Chceš-li holka vědět,
jakej je dům můj:
pod tím širým nebem
to daleky pole,
to je ten dům můj.

Chceš-li holka vědět,
jaká strava má:
ta pečeně konská
a voda Dunajská,
ta je strava má.

Chceš-li holka vědět,
jaká postel má:

zelenej trávníček,
bíljej jetelíček,
to je postel má.

Chceš-li holka vědět,
jaká peřina:
tašku dám pod hlavu,
pláštěm se přikreju,
to má peřina!

Z Prachenska.

344.

Verbování.

(Nápěv 190.)

Já se dycky ohlídám
k těm Pušperským zahradám;
já se dycky ohlídám,
jest-li tě tam uhlídám,
že si na tě zavolám.

Pojď sem, pojď sem, děvče můj!
mám ti něco povědít:
že v tej Praze verbujou,
že v tej Praze verbujou,
mě tam taky chtějí vzít.

Z Klatovska. — Srov. str. 446, č. 328.

345.

Německý učitel.

(Nápěv 155.)

Já jsem chlapec císařský,
kdo jste děvčátka hezky:
já vás budu verbovati,
kerá mi se chcete dáti,
naučím vás německy.

Z Budějovicka.

346.

Poslední jízda.

(Nápěv 41.)

Až já pojedu přes ten les,
jen ty mě, koničku, pěkně nes:
stupej a stupej,
jenom nedupej,
nes mě k mej milej nejposlez.

Z Táborska.

347.

Nářek před časem.

(Nápěv 477.)

Nic mne tu netěší
jen ta panská zahrada,
po který jsem chodil,
svou panenku vodil,
žalostně plakala.

Co pláčeš, naříkáš,
když mě tu ještě máš?
teprv budeš plakat
a smutně naříkat,
až mne neuhlídáš.

Z Klatovska.

348.

Vzpomínka.

(Nápěv 72.)

Co jsem vám udělal,
sedláčkové zdejší!
že jste vy mě vzali,
na vojnu mě dali
pro mou nejmilejší?

Široky daleky
to Kláštersky pole:
na něm se prochází,
když slunce vychází,
potěšení moje.

Z Budějovicka.

349.

Odjezd do vojny.

(Nápěv 692.)

Už do vojny jedeme, jedeme:
dobře se tu mějte!
však vy na nás brzíčko,
o má zlatá matičko,
stokrát zpomenete!

Ach bratříčku, bratře můj, bratře
můj!

osedlej konička,
že já musím pryč odjet,
od mého srděčka.

Když jste bratra zabili, zabili,
zabíte mě taky:
dejte pozor na sebe,
a na svoje děti.

Když jste bratra zabili, zabili,
zabíte nás oba:
ponese nás vodička
kolem Jarošova.

Ponese nás, ponese, ponese
na jedlové deště:
bude plakat, naříkat
černooké děvče.

Z Čáslavska.

350.

Sebranský rekrut.

(Nápěv 658.)

Ten Sebranský kostelíček,
vůkol něho černý les:
ještě se podívám,
také-liž uhlídám,
jede-li můj milý kdes.

Ach, jede můj milý, jede
na tom vraném koníčku,
on sobě připíná,
on sobě připíná
na levý bok šavličku.

Jak sobě šavličku připjal,
postavil se před svůj dům;
zaplakal, zaželel,
zaplakal, zaželel,
až pod ním zařičel kůň.

Ach, má rozmilá matičko!
což pak vy mne neznáte,
že vy mne s mým koněm
před tím naším domem
tak dlouho stát necháte?

Jak matička uslyšela,
na ulici vyběhla:
„Vítám tě, můj synu!
kdo tě dal na vojnu,
kdo je toho příčina?“

Dal jest mě na vojnu vzíti
náš Sebranský milostpán:
na vojnu mě vzali,
provazy svázali,
ještě ke mně vartu dal.

A ta varta u mne stála
od večera do rána;
a jak pán Bůh den dal,
a jak pán Bůh den dal,
odvezli mě do Brna.

Jak mě do Brna přivezli,
zastavili u brány:
„Otevřete vrata,
vezem vám rekruta,
Sebranský to poddaný.“

Ach, má rozmilá matičko!
já vás prosím velice,
ublížit nedejte
a neubližujte
mojí mladé manželce.

Dá-li jí Bůh v roce synka,
nebo hezkou dcerušku,
já jí z vojny pošlu,
já jí domů pošlu
vyšívanou podušku.

Vyšívanou poduštičku
a růžový povíjan:
tu máš na památku,
můj zlatý obrázku,
že jsem tebe miloval.

Z Chrudimska. — Srov. Kol. I, 367; Žeg. P. 158.

351.

Vandrovní.

(Nápěv 366.)

Má panenka v hrobě leží,
mé srdéčko po ní touží;
hrajte mně, trubte mně,
zahrajte mně marš:
už se беру pryč od vás.

*

Až já odtud povandruju,
komu já si požaluju?
hrajte mně atd.

Požaluju své matiče,
dám hubičku své sestřičce:
hrajte mně atd.

Z Klatovska.

352.

Voják.

(Nápěv 113.)

Háj — háj — háječku zelený!
už jsem já na vojnu chycený:
na vojnu mě vzali,
provazy svázali,
daleko, široko do světa zadali.

Háj — háj — zelený háječku!
už mám já po boku šavličku:
šavle ocelová,
ta je moje žena,
ona mě vyseká, až mi bude třeba.

Z Tábořska. — Srov. Čel. II, 55.

353.

Odvedenec.

(Nápěv 754.)

Vzali mě na vojnu od panny
a bílý kabát mi dali:
kabátek běloučký,
červeny vejložky,
to mně darovali.

Dostal jsem koníčka vraného
a pěkně osedlaného:
s tím těšit se budu,
až odtud pojedu
do pole šířeho.

Z Prachenska.

354.

Vojenský trubač.

(Nápěv 657.)

Ten náš slouha
troubí zdlouha
pěkně vesele:

ten nám bude vytrubovat,
až budeme maširovat
před nepřítele.

Z Budějovicka.

355.

Odvedený.

(Nápěv 66.)

Co pak jsem vám,
páni sousedové!
co pak jsem vám udělal?
že jste vy mě vzali,
na mě žalovali,
pan hejtman mě odevzdal.

Zahrajte mně,
páni muzikanti,
zahrajte mně nahoru!
má panenka praví,
abyste nehráli,
že já musím na vojnu.

Já na vojnu,
má zlatá panenko!
já na vojnu nepudu:
pro ty šaty drahy,
zlatem krumplovany
já vojákem nebudu!

Z Klatovska. — V nápěvu svrchu poznamenáném (č. 66) třeba k textu tomuto vynechatí pátého a sedmého taktu.

356.

Loučení.

(Nápěv 192.)

Já tu nebudu,
věru nebudu,
nebudu tu sloužit:
je tu má milá,
holka rozmilá,
bude pro mě toužit.

Já tu nebudu,
věru nebudu
tu cestičku šlapat:
přijde má milá,
holka rozmilá,
bude pro mě plakat.

S Bohem, má milá,
holka rozmilá,
na koníčka sedám:
snad tebe více,
mé milé srdce,
nikdy neuhlídám.

Zajedu kdesi
v hory a lesy,
do cizí krajiny:
však tebe předci
milovati chci,
mé srdce jediny.

Z Táborska. — Srov. Čel. II, 40.

357.

Zbytečné toužení.

(Nápěv 32.)

Andulinko moje!
už mně vedou koně,
pojedeme přes lesy:
bejvala jsi moje,
než mně dali koně,
ale nejkčko už nejsi.

Co pak se mám soužit
a po tobě toužit,
vím, že tě nedostanu:
když já mám děvčátek
jako koukolátek
k Varvažovu tu stranu.

Z Prachenska.

358.

Dělostřelec.

(Nápěv 478.)

Nic mně to líto není,
že sloužím císařovi:
přeci se mám lepší,
nežli švec a krejčí;
nic mně to líto není,
že sloužím císařovi.

Štukknechti koně mají,
pěkně je osedlají;

kanony, houbice
stojí u vesnice:
pyksmistři, připravte se!
srdce se v těle třese.

Z Budějovicka.

359.

Příčina zármutku.

(Nápěv 616.)

Když jsem šel cestičkou
ztrápený,
sed jsem si pod strůmek
zelený:
tam jsem hořce plakal
a sobě nařikal
pro mé potěšení.

Když jsem šel cestičkou
k Jičínu,
věděl jsem já toho
příčinu:
příčina taková,
že už nebudeš má,
že už jdu k odvodu.

Z Jičínska.

360.

Milý na vojně.

(Nápěv 749.)

Vykoukala z okynečka
z nejhořejšího,
spatřila na vraném koni
nejmilejšího;
hned mu vrátka otvírala,
uctivě ho přivítala,
ruku podala.

„Vítám tě, můj nejmilejší,
vítám tě, milý:
moji rodiče jsou rádi,
že tebe vidí;
šavle po straně se blyští,
s tou jsi oddán až do smrti —
až tě zabijí!“

Vždyť nemusí na té vojně
každého zabít;
Báh na nebi všemohoucí
bude mne chránit;
až já budu u armády,
budou moji kamarádi,
budou mne bránit.

Z Klatovska.

361.

Dobrovolník.

(Nápěv 214.)

Ještě mě v kolíbce
kolíbali,
ouvej! kolíbali,
už mně vo tej vojně
povídali,
ouvej! povídali:
děvče moje,
neplač pro mě,
dal jsem se na vojnu
dobrovolně.

Z Budějovicka. — Srov. str. 437, č. 299.

362.

Lucerna.

(Nápěv 290.)

Nešťastná lucerna,
ta mi zhasla;
než jsem se vobrátíl,
varta přišla:
tu mě vzali
a svázali,
dali mě pro milou
do šatlavy.

Minul den, druhej den,
třetí taky,
dala se má milá
po mně ptáti:
kde já chodím
a co činím,
že já mou panenku
nenavštívím.

Z Budějovicka.

363.

Hlavy bolení.

(Nápěv 290.)

Což pak se ti stalo,
moje milá?
že jsi se tak celá
proměnila;
že jsi smutná,
celá bledá:
zdali tě hlavička
rozbolela?

Kterak by mě hlava
nebolela?
vokolo Tábora
velká vojna:
vezmou-li tě,
můj holečku,
budu mít zármutek
na srdéčku.

Z Budějovicka.

364.

Výplata.

(Nápěv 678.)

Můj zlatej tatíčku!
já vás prosím,
vyplatte mě z vojny,
vždyť jsem váš syn.
Vždyť jsem váš syn,
vaše dítě:
jest-li pak mě z vojny
vyplatíte?

Kdyby má matička
živa byla,
ona by mě z vojny
vyplatila.
Vždyť jsem váš syn atd.

Má zlatá matičko!
tvrdě spíte,
vy o mém soužení
nic nevíte.
Vždyť jsem váš syn atd.

Kdybyste, matičko,
to věděla,
rakev by se s vámi
otevřela!
Vždyť jsem váš syn atd.

Z Prachenska.

365.

Rekrut.

(Nápěv 697.)

Už jsou vojáci
za Čimelici:
zavázali mně
pentličkou vlasy,
pentličkou bílou,
to pro mou milou,
že jsem miloval
každěj den jinou.

Z Prachenska.

366.

Tažení na Turka.

(Nápěv 301.)

Když jsme na vrany
koně sedali,
tenkrát panenky
pro nás plakaly.
Panenky od nás,
neplačte pro nás:
Turka zaženem
a přijedem zas.

Z Budějovicka.

367.

Zrušená láska.

(Nápěv 465.)

Neřek jsem dnes tejdén,
že budu voják,
že budu nosívat
na kvěru bodák;
pro potěšení
bílé řemení:
neplač, má panenke!
nic platno není,

Až tady pojedu,
podíváte se,
jak za mnou má milá
šátek ponese;
šáteček červený
a láska je v něm:
když jsi mne nechtěla,
což je mi po něm!

Z Budějovicka.

(Nápěv 218.)

Neřek jsem dnes tejdén,
že budu voják!
a když mě svázali,
co mám už dělat?
vzali mě mocí
od milej v noci;
já pláču, nařikám,
nemám pomoci.

Až tady pojedu
naší krajinou,
eště si zpomenu
na svoji milou:
hory a lesy!
má milá, kde jsi?
už mi zavázali
pentličkou vlasy.

Vlasy zavázany,
tváříčky blednou:
ví pán Bůh nebeský,
jak bude se mnou!
dali mi šaty,
palášek zlatý:
už jsem já, nebožák,
už jsem zajatý.

Z Tábořska. — Srov. Suš. 568.

368.

Vzkázání.

(Nápěv 45.)

Až tady pojedu
přes Budějice,
zkážu pozdravení
mojí panence:

není-li tak pyšná,
aby ven vyšla,¹⁾
se mnou se naposled
rozloučit přišla.

Z Budějovicka.

¹⁾ aby ke mně přišla,
mej zlatej matičece
psaničko nesla.

369.

Odchod.

(Nápěv 602.)

Už mne nebudeš,
má zlatá panenka,
už mne nebudeš
podvádívát:
já sednu na koně,
pojedu do boje;
budeš se za mnou
smutně dívat!

Z Táborska.

370.

Nedbalý.

(Nápěv 551.)

Nedbáš, když máš
po straně palášek,
nedbáš, když máš
po straně palaš:
palášek po straně,
flintu na rameně;
nedbáš, když máš
po straně palaš.

Z Klatovska.

371.

Markytánka.

(Nápěv 758.)

Vždycky jen se ptala,
kde armáda stála,
že by ona ráda
za vojáky:
že veme putničku,
do ní kořaličku,
že bude prodávat
na krejčárky.

Z Táborska.

372.

Huláni a štuknechti.

(Nápěv 703.)

Už jsou ti huláni
pryč maširovali,
už jsou ti huláni
pryč odjeli:
huláni odjeli,
štuknechti přijeli,
což jsou ty děvčátka
nařikaly!

Z Budějovicka.

373.

Škaredá žena.

(Nápěv 10, 343.)

Pořád mně dávají,
co se mně nelíbí,
pořád mně dávají,
co já nechci:
dávají mně starou,
ošklivou, bublavou:
co se mně nelíbí,
toho nechci!

Lepší je, tatíčku,
na vraném koníčku,
lepší je, tatíčku,
na vojnu jít,
nežli se oženit,
škaredou ženu mít;
lepší je, tatíčku,
vojákem být.

Z Berounska.

374.

Kůň vraný.

(Nápěv 44, 443.)

Na vojnu nepudu,
ani nepojedu,
dokud mi císař pán
koně nedá:
koníčka vraného,
sednu si na něho,
žádnej mne do smrti
neuhlídá.

Z Budějovicka.

375.

Rozloučení.*(Nápěv 509.)*

Pěkně se zelená
 Klášterská krajina,
 zelená, zelená,
 zelená se:
 podívej se na mě,
 potěšení moje,
 jak mě můj vranej kůň
 pěkně nese!

Na koníčka sedám,
 s mou milou se žehnám:
 Podej mně, má milá,
 ruku pravou!
 Ruku mně podala,
 smutně zaplakala:
 „Bodejž bych já mohla
 jeti s tebou!“

Z Budějovicka.

376.

Odjezd.*(Nápěv 44, 598.)*

Až tady pojedu,
 já se neohlídnu,
 já tu potěšení
 více nemám:
 potěšení moje
 šavlička do boje —
 na tebe, má milá,
 zapomínám!

Na koníčka sedám,
 ještě se vohlídám,
 koho jsem rozhněval,
 za to žádám:
 Prosim vás, kdo tu jste,
 nýčko mi vodpustte —
 snad vás už nikdy víc
 neuhlídám.

Z Budějovicka.

377.

Loučení.*(Nápěv 598, 599.)*

Slyšel jsem, viděl jsem
 koníčky řejchtati,
 slyšel jsem, viděl jsem
 koně řejchtat:
 koníčky řejchtati,
 mou milou plakati,
 že budem do pole
 maširovat.

Z Budějovicka.

378.

Odchod.*(Nápěv 293.)*

Když jsem šel okolo
 hájku zeleného,
 vykoukaly za mnou
 černé oči:
 oči, nekoukejte,
 raděj se schovejte,
 protože vy moje
 nebudete.

Když jsem šel od milý,
 pěkně mně troubili;
 kukačka na dubě
 zakukala:
 kukačka kukala,
 má milá plakala,
 že jí už holečka
 odloudili.

Z Berounska.

379.

Podívání.*(Nápěv 531.)*

Podívej se eště,
 černovoky děvče,
 podívej se eště
 vokýnkem ven:

58

jak mně pěkně hráli,
kdy mě vyváděli,
kdy mě vyváděli
z kasáren ven.

Z Domažlicka.

380.

Voják pán.

(Nápěv 531.)

Podívej se na mě,
potěšení moje,
podívej se na mě,
moje milá:
jak jsou udělali,
koně vosedlali,
jak jsou udělali
ze mne pána!

Z Budějovicka.

381.

Sluničko.

(Nápěv 92.)

Má milá hubičko,
bude-li ti teskno,
jenom se podívej
na sluničko:
kady maširuje jde,
tady maširuje,
tady maširuje
naše vojsko

Z Klatovska.

382.

Rada.

(Nápěv 10.)

Hej, pane hejtmane!
kterak uděláme,
aby mě má milá
zase chtěla?
„Vem vody, umej se,
šátečkem utři se:
bude tě milovat
holka jiná.“

Z Hradecka.

383.

Lhostejná láska.

(Nápěv 211.)

Y Jičíně verbujou,
pískají, bubnujou:
má zlatá panenka,
mám-li se dát?
„Dej ty se nebo ne,
co je mně do tebe;
já za tě nebudu
na vartě stát.“

Z Bydžovska.

384.

Škoda tě.

(Nápěv 10.)

Škoda tě, Jeničku,
že máš tu šavličku,
škoda tě, Jeničku,
že jsi voják!
v všední den, ve svátek
máš bilej kabátek;
škoda tě, že musíš
maširovat!

Z Tábořska.

385.

Neplač.

(Nápěv 459.)

Neplač, nenaříkej,
že jsem já na vojně,
neplač, nenaříkej,
že jsem voják:
vždyť jsem tě posil,
klobouček nosil;
ty jsi mi nechtěla
ruku podat.

Z Hradecka.

(Nápěv 62.)

Neplač, holka, pro mě,
že jsem já na vojně;
neplač, holka, pro mě,
že jsem voják.

Já sedím na voze,
mám pouta na noze;
muším maširovat
až ku Praze.

Pomocť si nemohu,
poruč pánu Bohu:
až já z vojny přijdu,
vemu si tě.

Z Chrudimska.

(Nápěv 669.)

Neplač, holka, pro mě,
že jsem já na vojně,
neplač, holka, pro mě,
že jsem voják:
sedím na špalíčku,
pucuju šavličku,
natírám řemeny,
kouřím tabák.

Z Prachenska.

386.

Pozdravení.

(Nápěv 211.)

Když jsem šel od Prahy
s psaním do Kolína,
dal jsem tam mou milou
pozdravovat:
aby se vdávala,
na mě nečekala,
že já se nemůžu
z vojny dostat.

Z Čáslavska.

387.

Pražská šenkýřka.

(Nápěv 458.)

Já jinou nechci
než Pražskou šenkýřku,
já jinou nechci
než šenkýřku:
ona má dukáty,
z vojny mě vyplatí;
já jinou nechci
než šenkýřku.

Z Tábořska.

388.

Nejhorší chvíle.

(Nápěv 746.)

To mně bylo nejhůř,¹⁾
když mě dali na vůz,
dali mně konička,
celej se lesk:
všecko se blejskalo,
přece se stejskalo
od mý znejmilejší
na vojnu ject.

Z Frachenska.

¹⁾ Protivínští páni
na vojnu mě vzali,
dali mně konička atd.

389.

Psaní.

(Nápěv 169, 746.)

Vy Vorličtí páni,¹⁾
napište mi psaní,
dejte je mej milej
na Pražskej most:
aby se vdávala,
na mě nečekala;
že já si nemůžu²⁾
z vojny pomocť.

Z Prachenska.

¹⁾ Protivínští páni.
²⁾ že já mám ve světě
děvčátek dost!

390.

Rozloučení.

(Nápěv 515.)

Pistole mi dejte,
koně vosedlejte;
ještě mně mou milou
ven vyvolejte.
Ruce jsme si podali,
s pánem Bohem si dali,
že jsme my se s mou panenkou
rádi mívali.

Z Klatovska.

391.

Chlapík z Polské.*(Nápěv 20.)*

Já jsem chlapík z Polské,
dobře mi 'de hexecírka;
já jsem chlapík z Polské,
dobře mi to 'de:
psali vo mě Kútští páni,
že voni mě vodchovají,
že muším na vojnu,
že muším za ně.

Z Domažlicka.

392.

Útěk do Uher.*(Nápěv 397.)*

Můj zlatej holečku!
kde jsi koně pás?
na zelený louce,
viděl tě šafář:
už je na tě navedíno
u samýho purkrabího,
že budeš nositi
po straně palaš.

„Má zlatá panenka!
nebojím se nic:
sednu na konička
a pojedu pryč:
svaž ty sobě svoje šaty,
můžeš se mnou jeti taky;
pojedeme spolu,
nepřijdeme víc.“

Můj zlatej holečku!
kam pak pojedem?
„Má zlatá panenka!
zrovna do Uher:
tam se budem dobře míti,
místo vody víno píti;
dělat nemusíme,
dělat nebudem.“

Z Budějovicka.

393.

Myslivci.*(Nápěv 402.)*

Myslivci, myslivci!
vý verbujete,
já bych se k vám taky dal,
mne nevemete:
já stříleti neumím,
frajkunstům nerozumím:
já se k vám přece dám,
snad se naučím.

Nic se, bratře, nestarej,
pojd, podej ruku;
vem klobouček na hlavu,
šavličku k boku:
však my ukážem tobě
na tom Pražským ostrově:
jest-li se ti průba zdaří,
čest bude tobě.

Hej, bratří, nestůjte!
hledte nalejvat,
novýho kamaráda
pojdte přivítat:
ruku jemu podejte,
na zdraví mu připíte:
muzikanti, vesele
marš nám zahrejte!

Bratří kamarádi!
veseli budme,
a těm karabáčníkům
teď se vysmějme:
že jsme jim zrak vytřeli,
dali jsme se, kde chtěli;
až nás oni odvedou,
jsme nečekali.

Z Berounska.

394.

Potěcha.*(Nápěv 45.)*

Až já půjdu z Vorlika, z Vorlika,
dám si troubit marš;
moje milá naříká, naříká,
že nepřijdu zas.

Mlč, má milá, mlč neplač,
však já přijdu brzy zas:
nepřijdu-li v čtvrt létě, půl létě,
přijdu v roce zas.

Z Prachenska.

395.

Poslední otázka.

(Nápěv 412.)

Ještě se tě, můj holečku,
něco chci zeptat:
až ty na vojnu odjedeš,
mám-li já se vdát?
„Proč bysi se nevdala?
na koho bys čekala?
vyber sobě tak hezkýho,
jako jsi sama.“

Z Klatovska.

396.

Srdnatý chlapík.

(Nápěv 412.)

Na vršíčku, na kopečku
jsú tam husaři,
mají krátky košilečky
jako rybáři:
voni se tam sekají,
šavličkama cvinkají;
má milá se za mě bojí,
že mě zabijú.

Nezabijú, nezabijú,
já palášek mám:
čtyřdvacet těch husarů
sám já posekám.
Já jsem chlapík jako pták,
pomiluju, nechám ták,
sednu na koně vranýho,
pojedu vodsád.

„Vyletěla holubička
přes ten panskéj dvůr,
zaplakala, zaželila,
že nebudeš můj!“

Mlč, Handulko, mlč neplač,
vono bude zas jináč:
bude-li v tom vůle boží,
sejdeme se zas.

Z Domažlicka.

(Nápěv 147.)

Pod vršíčkem, nad vršíčkem
jsou tam husaři,
mají modré kamizoly,
jako šumaři;
oni se tam sekajou,
šavličkama řinkajou:
zkázala mně má panenka,
že mě zabijou.

Nezabijou, nezabijou,
já se jim nedám:
půl tuctu těch modrejch ptáků
sám já posekám;
já jsem chlapík jako lev,
má panenka — mlíko, krev:
kdo mně na ni rukou šáhne,
zví, jak je můj hněv.

Z Prachenska.

397.

Odjezd.

(Nápěv 40.)

Až já odtud pryč pojedu
přes ten zeleněj sad,
ohlídnu se na vše strany,
kde jsem bejval rád;
kde jsem já rád bejvával,
hezké holky miloval:
nyněko musím mašřovat,
nechat milování.

Můj koniček z hněda vraný
pode mnou skáče;
má panenka černovoká
žalostně pláče:
Mlč, má milá, mlč neplač,
nemůže to bejt jináč;
dá-li pán Bůh, vrátím-li se,
shledáme se pak zas.

Z Prachenska.

398.

Milá za milou.*(Nápěv 23.)*

Alou, alou! zahrajte mně
 hodně z vesela,
 že mně moje nejmilejší
 vodpověděla:
 z toho si nic nedělám,
 klobouk na stranu si dám;
 proto že jsem švárnej jonák,
 sobě zaspívám!

Zelená je švárná barva,
 lásky barva je;
 černovoký děvče hezký
 už mne miluje:
 upřímně mne miluje,
 štěstí mnoho slibuje,
 až se domů z vojny vrátím,
 že bude moje.

Já už sedím na mém vraném,
 vraném koničku;
 přiveďte mně, kamarádi,
 mou holubičku:
 ať se se mnou rozžehná,
 bílou ruku mi podá,
 přes pole mne vyprovodí
 holubička má.

Z Berounska.

399.

Voják.

Ach, já nešťastný v tom světě,
 co já sobě počít mám?
 miloval jsem hezkou holku,
 tu sousedovic Lenorku:
 nastojte! mně ji
 pantáta brání,
 že mně jí nedá,
 že nedovolí.

Už jsem císařským vojákem,
 mám palášek po straně,
 musím pilně vartu státi,
 nesmím se žádného báti:

to všecko pro tě,
 nešťastný otče,
 že's mně nechtěl dát
 dceru v dobrotě.

Z Klatovska.

400.

Zverbovanec.*(Nápěv 35.)*

Přeskoda nastokrát,
 že musím zanechat
 milování:
 začal jsem milovat,
 muším maširovat
 bez meškání.
 Dal jsem se na vojnu
 pod lejthary,
 když po všech ulicích
 v Českých Budějicích
 verbovali.

Z Prachenska.

401.

Odehod na vojnu.*(Nápěv 188.)*

Jaro se otvírá,
 kvítí květe,
 trada tradadada tradada!
 žežulička kuká
 v hustým lese,
 trada tradadada tradada!
 slavíček v hájíčku
 tluče svou písničku:
 že já budu nosívat
 šavličku.

Myslila's, má milá,
 že je to špás, trada atd.
 a nynčko ze špásu
 zármutek máš, trada atd.
 teď budeš naříkat
 a na mě zpomínat,
 a já budu pryč od tebe
 maširovat.

Z Klatovska.

402.

Hulán.

(Nápv 189.)

Jaro se otvírá,
všecko se usmívá,
teskno je seděti;
stromy zelenají,
ptáčekové zpívají,
radost je si vyjítí:
a já pěšky nepudu,
na koni sedět budu,
tu barvu zelenou
a pěknou červenou
rozjímatí si budu.

Pan rytmistr ke mně:
„Pověz mi upřímně,
co tě k tomu nutí,
že u Prahy v logru
chceš se dát na vojnu
a chceš hulánem býti?“
A milostivý pane!
co žádám, ať se stane:
dávno už se souzím,
mé srdéčko touží
po té zelené barvě.

Tu mě oblíkali,
štěstí vinšovali,
zelený kabát dali,
červený vejlozky —
ach což je to hezky! —
ty jsou mi darovali;
čepičku s fedrpušem:
Má panenko! pospěš sem,
podej mi ručičku
a dej mi hubičku,
už se spolu rozejdem.

Má panenka běží,
ručičkama lomí,
pláče a naříká:
„Ach, co's to učinil
a mne tak zarmoutil?“
černé oči utírá.
Neplač a nenaříkej,
a přej mi té radosti;
vrať se zase domů,
poruč pánu Bohu —
máš tam mládenců dosti!

Z Klatovska.

Zpomínky historické.

1.

Hrabě Valdštýn.

(Nápv 390.)

Miletínští sousedi
hodni — traladritum
hodni jsou,
že oni se pod šavličkou
nene — traladritum
nenesou;
co propijou, zaplatějí,
žádného se neprosejí
ouvě — traladritum
ouvěrou.

Dali sobě privileje
zlatem — traladritum
zlatem psát,
aby mohli své panenky
milo — traladritum
milovat;
ta jim byla potvrzena
od hraběte Valdštejna
za du — traladritum
za dukát.

Z Bydžovska. — Valdštýnové byli v letech 1560—1685 pány statku Miletínského. — Srov. Suš. 718.

2.

Hrabě Špork.*(Nápv 132.)*

Okolo Lysý, Lysý
jsou pěkný lesy:
Špork hrabě tam býval,
po Labi jezdíval —
kde jsou ty časy!

Když on plul tudy, tudy,
hrály mu dudy;
všude po všem břehu
stály v velkém sběhu
lidí hromady.

Na obě strany, strany
měl svy poddany:
házel jim sedmíky,
tak ctíl on rolníky
sobě oddany.

Z Boleslavska. — Tato píseň týče se Františka Antonína hraběte Šporka, jenž pro svou dobrotinnost, nábožnost a lásku k vědám potud ještě zůstává v paměti lidu prostého některých statků Šporkovských. Zemřel dne 30 Března 1738.

3.

Hrabě Bředa.*(Nápv 217.)*

Běda nám, běda!
koupil nás Bředa:
z bohatých sedláků
nadělá žebráků,
běda nám, běda!

Z Hradecka. — Píseň sedláků snad někdejšího statku Skřivanského v Jičínku.

Ze sedmileté války.

4.

Bavor

1741.

(Nápv 345.)

Obouvej, synáčku,
obouvej bačkory:
půjdem na Bavora,
leží nám za humny.

Z Čáslavska.

5.

Prus před Prahou

1744, 1—15 Zář.

(Nápv 305.)

Když Prus do Čech maširoval,
Prahu mu zavřeli;
von nepřestal do ní házet,
až mu vovedřeli.

Z Budějovicka.

6.

Brandeburci

1757.

(Nápv 147, 289.)

Zle matičko, zle matičko,
zle matičko, zle!
Brandeburci, Brandeburci,
Brandeburci zde:
mají velky čepice,
zchytají nám slepice;
zle matičko, zle matičko,
zle matičko, zle!

Zle matičko, zle matičko,
zle matičko, zle!
Brandeburci, Brandeburci,
Brandeburci zde:
mají dlouhy kabáty,
poberou nám dukáty; ')
zle matičko, zle matičko,
zle matičko, zle!

Z Čáslavska. — Srov. Kol. I, 42.

') pošlapem jim na paty.

7.

Brandeburk.*(Nápv 318.)*

Košilička roztrhaná,
sotva drží na těle:
počkej, počkej, Brandeburku,
počkej, půjdem na tebe, juch!
počkej, půjdem na tebe!

Z Čáslavska.

8.

Vyhrůžka.*(Nápěv 521.)*

Počkej, Brandeburku,
mám já na tě kulku,
abys nechodíval
do Čech na cibulku!

Z Čáslavska. — Srov. Kol. I, 43.

9.

Bitva u Kolína

1757, 18 Června.

(Nápěv 626.)

Kolíne, Kolíne!
na pěkněj rovině:
nejeden synáček
u tebe zahyne.

Kolíne, Kolíne!
nejsi hoden státi:
nejedna matička
synáčka tam ztratí.

Matička synáčka,
sestřička bratříčka;
nejedna panenka
svého milovníčka.

Z Čáslavska. — Srov. Suš. 585.

10.

Bitva u Prahy

1757, 20 Června.

(Nápěv 761.)

Štuknechti naši
zavezli kusy
k Bílé hoře:
zavezli kusy,
zahnali Prusy —
bude dobře.

Z Budějovicka.

11.

Potěcha sedláků

po sedmileté válce.

(Nápěv 313.)

Kmotře Vávro! kmotře Řího!
nestejskej si nic;
že jsi přišel o kobyly,
nedbej na to nic;
kobyl ve světě více,
nakoupiš jich tisíce:
jen když Brandeburk nespálil
naše vesnice.

Stejskejme si, jak jen chceme,
co to zpomůže?
jen když nám ještě neleze
přes hlavu kůže:
přijde zase dobrý čas,
nahradí se všechno zas;
dočkáme se toho brzo,
jako husa klas.

Z Bydžovska.

Z turecké války.

12.

Bělohrad

1789.

(Nápěv 346.)

Bělohrad, Bělohrad!
je to krásné město:
císař pán povídal,
že rozbourá všechno.

Turek mu odepsal,
že se ho nebojí:
že okolo něho
samá voda stojí.

Bělohrad, Bělohrad,
turecké pomezí:
nejednej mamičky
synáček tam leží.

Nejeden synáček,
upřímněj bratříček,
nejednej panenky
hézkej milovníček!

Z Prachenska. — Srov. Suš. 584.

Z francouzské války.

13.

Škoda chasy!

1792 — 1813.

(Nápěv 544.)

Kam se nám poděli mládenci?
kam se nám poděla chasa?
páni ji pobrali,
na vojnu ji dali —
Francouz z ní nadělal masa.

Z Prachenska.

14. Osudný bál. 1814.

(Nápěv 129.)

Strojte, panenky, strojte bál,
dokud nepříjde generál:
až se generál navrátí,
někdo to smrti zaplatí.

Léta 1814 ležel pluk jistého ruského generála v kraji Berounském. Jeden důstojník, jeho příbuzný, byl se svým oddělením ubytován v jistém městě blíže Berouna a velmi tam byl oblíben, až i bály jemu k vůli strojili. Důstojník při takových příležitostech nešetřil peněz, a když se mu jich jednou nedostávalo, pomohl sobě z vojenské pokladnice, kteráž mu byla svěřena. I nezůstalo to tajno, a důstojník byl vojenským soudem odsouzen. Na tento příběh vztahuje se písnička svrchu položená, kterou pak v tom městě zpívali.

Některé zpomínky historické nalézají se již také napřed mezi písňemi vojenskými, totiž: ze sedmileté války na str. 448 č. 336 a na str. 454 č. 368; z turecké války na str. 441 č. 309 a na str. 455 č. 366; z války francouzské na str. 443 č. 318 a z války maďarské (1849) na str. 443 č. 319.

P í s ň ě r o z p r a v n ě .

a) Světské.

1.

Zakletá dcera.

(Nápěv 708.)

Vandrovali hudci,
dva pěkní mládenci.

Řek' jeden druhému,
bratr bratru svému:

„Slyšíš, milý bratře!
víím já dřevo krásné.

Dřevo javorové,
na housličky dobré.

Pojďme, je utněme,
houslí nadělejme.

Houslí mně a tobě,
at zahrajem sobě.“

Když ponejprv tali,
dřevo zavzdychalo.

Když podruhé tali,
krev se vyprýstila.

Když potřetí tali,
dřevo promluvílo:

„Nesekejte, hudci,
vy pěkní mládenci!

Však já nejsem dřevo,
jsem já krev a tělo.

Jsem pěkná děvečka
tu z toho městečka.

Matka mě zaklela,
když jsem vodu brala.

Když jsem vodu brala,
s milým si postála:

Abych zdřevěněla
a javorem byla.

Javorem vysokým
s tím listem širokým.

Jděte, hudci, jděte,
mé matce zahrejte.

Zahrejte u dveří
o té její dceři.“

Hudci počnou hráti,
matička plakati.

„Nehrejte mi, hudci,
vy pěkní mládenci!

Nic vy mi nehrejte,
v srdce nebodejte.

Dosti já hoře mám, ¹⁾
když dcery své nemám.

Přenešťastná máti,
co klné své děti!“

Z Budějovicka. — Srov. Suš. 143; Kol. II, 4;
Rog. 70; Meín. 122.

¹⁾ Mám já dosti hoře
po dceři Barboře.

2.

Sírotek. (Nápv 489.)

Osiřelo dítě
o půl druhém létě.

Když už rozum bralo,
na matku se ptalo.

„Ach táto, tatičku!
kde jste děl mamičku?“

„Tvá matka tvrdě spí,
žádný jí nezbudí.

Na hřbitově leží
blízko samých dveří.“

Jak dítě slyšelo,
na hřbitov běželo.

Špendlíčkem kopalo,
prstíčkem hrabalo.

Když se dohrabalo,
smutně zaplakalo.

„Ach mámo, mamičko!
promluvte slovičko.“

„Mé dítě, nemohu!
mám na hlavě hlínu.

A na srdci kámen —
hoří jako plamen.

Jdi, dítě, jdi domů,
máš tam jinou mámu.“

„Ach není tak milá,
jako vy jste byla.

Když má chleba dáti,
třikrát jej obrátí.

Když vy jste dávala,
máslem jste mazala.

Když hlavičku češe,
krev potůčkem teče.

Když vy jste česala,
vy jste objímala.

Když nožičky myje,
o škopíček bije.

Když vy jste mývala,
vy jste je zlíbala.

Když košilku pere,
div mne neprokleje.

Když vy jste právala,
vy jste si zpívala.

„Jdi domů, mé dítě, 1)
zejtra na úsvitě
přijdu, vezmu si tě.“

Dítě přišlo domů,
položilo hlavu.

„Ach táto, tatíčku!
už vidím mamičku.

Má mamička milá,
celá pěkná bílá!“

„Co, dítě, co děláš?
vždyť mamičku nemáš!

Vždyť nikdo tu není,
marné tvé vidění.“

„Ach táto, tatíčku!
chystejte rakvičku.

Má dušička Bohu,
mé tělo do hrobu.

Do hrobu — k mé matce,
ať jí zplesá srdce!“

Jeden den stonalo,
druhý den skonalo,
třetí pohřeb mělo.

Píseň po celých Čechách více méně známá. —
Srov. Suš. J59; Žeg. P. 75, 145; Vraz I,
145; Lít. (Cel.) 51; H.-Luž. 155; D. Luž.
90; Mein. 89.

1) Odtud počíná ukončení jiné takto:

„Jdi, dítě, jdi domů,
poruč pánu Bohu!“

„Mamičko nepůjdu,
tady plakat budu.

Vy tu spíte v hrobě:
vemte si mne k sobě!“

A na hrob, na trávu
položilo hlavu.

Do pláče se dalo,
žalostně plakalo.

V tom pláči usnulo,
s matkou se shledalo.

Opět jiný konec:

„Jdi jen, dítě, domů,
já za tři dni přijdu.

Tebe s sebou vezmu,
krk maceše strhnu.“

Dítě přišlo domů,
položilo hlavu.

„Ach táto, tatíčku!
dejte poduštičku.“

„Co, dítě, co činiš!
snad umřít nemíníš?“

„Ach táto, tatíčku!
chystejte rakvičku.

Mamička má přijde
a mne s sebou vezme.“

Macecha ze dveří,
a matka do dveří.

Do dveří vkročila,
macechu chopila.

Macechu chopila,
krk jí zakroutila,
dítě s sebou vzala.

Ostatní varianty v ukončení a v jednotlivých
slohách, pokudž mi známo, méně jsou dů-
ležitě, a protož jich vynechávám.

3.

Rubáš.

(Nápěv 247.)

„Kdo to chodí po hřbitově?
šlape trávu na mém hrobě.

Šlape travičku zelenou,
sráží rosičku studenou.“

„Já jsem to, otec duchovní,
který slouží služby boží.“

„Když jsi ty otec duchovní,
oznam tam mé mladé paní:

Ať mi šije rubáš nový,
rubáš nový, spravedlivý.

Jenž není v sobotu předený,
v neděli do mše válený:

Že tu v něm nemohu shnítí,
ani v zemi pokoj míti.“

Paní hnedky klíče vzala,
všechny truhly zotvírala,
plátno brala, rubáš šila.

„Kdo to chodí po hřbitově?
šlape trávu na mém hrobě.

Šlape travičku zelenou,
sráží rosičku studenou.“

„Já jsem to, tvá mladá paní,
nesu ti ten rubáš nový,
rubáš nový, spravedlivý.

Jenž není v sobotu předený,
v neděli do mše válený.“

„Když jsi ty má mladá paní,
vstup sem ke mně do mé jámy,
a klíče nech na znamení!“

Jak jest do jámy vstoupila,
jáma se za ní zasula.

Vyletěli dva holoubci,
vyletěli na zvonici.

Tak jsou žalostně houkali,
jakoby hrana zvonili.

Jak to děti uslyšely,
hned tam na hřbitov běžely:

„Máti naše, máti milá!
komu jsi nás poručila?“

„Komu, mé děti, jinému,
než pánu Bohu samému!

A vy druhy, co jste hruby,
poslouchejte jedno druhy.

A pacholátko nejmladší
ať mně sám pán Báh opatří!“

Z Tábořska. — Srov. Suš. 108; II. Luž. 92;
Mein. 13.

4.

Milá v hrobě.

(Nápěv 295, 296.)

Když jsem šel přes ten černý
les, ¹⁾

žaly tam dvě panny oves.

Řekněte vy mně, panenky,
mého srdce holubinky:

Žne-li tu také má milá?
je-li tak zdráva jako já?

„Ach není, není — umřela,
včera tejden pohřeb měla.“

Ukažte mně tu cestičku,
kudy nesli mou holčičku.

„Dobrá cesta, povědomá,
rozmarínkou opletená.

Dobrá cesta, až nahoru
k tomu novému hřbitovu.

Kudy ji nesli mládenci,
tudy vyrostli kamenci.

Kudy ji nesly družičky,
tudy vyrostly rážičky.“

Ukažte místo, kde leží.
„Za kostelíčkem u dveří.“

Dvakrát jsem hřbitov obešel,
mé milé hrob jsem nenašel.

Po třetí hřbitov obcházím,
mé milé hrob tu nacházím.

„Kdo to šlape po mém hrobě, ²⁾
že nedá mrtvým pokoje?

Cuchá travičku zelenou,
sráží rosičku studenou.“

Vstaň, má milá, vstaň z hrobu
ven,

podívej se, tvůj milý jsem.

Třetí rok dnes mi vypršel,
a já si pro tebe přišel.

„Ráda bych já vstala z hrobu,
ale nemohu pro mdlouba.

Mé srdéčko je sklíčené,
ruce, nohy zdřevěnělé.

Hledej, milý, mezi hroby,
má tam hrobař své nádoby.

Má tam motyku a ryčku:
vykopej si svou holbičku.

Až mě vykopáš z hrobu ven,
pak si mě s sebou domů vem!¹⁾

Moje milá vykopaná,
rozmarínkou opletená,
však co po ní — je studená!

Kam's, má milá, dary dala,
které jsi ode mne brala?

„Jest-li jsem já dary brala,
já jsem jich s sebou nevzala.

Má matička ty dary má,³⁾
jdi, ona ti je zase dá.

Máš tam šáteček červený,
a v něm prstýnek stříbrný.

Ten šáteček hoď do trní,⁴⁾
bude konec milování.

Ten prstýnek hoď do moře,
bude konec všeho hoře.⁴⁾

Zvoňte zvony na vše strany,
umřelo mi potěšení.

Svadnul mi mladé růže květ,
protož mne mrzí celý svět!

Z Tábořska. — Srov. Čel. I, 4; III, 16; Suš. 94; Vóje. I, 56; II, 295; Ol. 399; H. Luž. 34, 88; D. Luž. 92; Kor. I, 109.

¹⁾ Když jsem jel z Prahy silnicí,
žaly tam panny pšenicí.

Já se jich ptám, která je má?
ozvi se mi, moje milá!

„Tvoje milá už umřela atd.

²⁾ „Kdo to šlape po mém hrobě,
cuchá mi trávu na hlavě?“

Jsem tvůj milý, z vojny jedu,
čtyry vrané koně vedu.

Pátého mám na provodě:
vstaň má milá, vyprovod mě!“

³⁾ Něco jsem chudým rozdala,
něco mé matince dala.

Prstýnek má panímáma,
jdi, můj milý, ať ti ho dá.

Kus ho zahodíš do trní,
budeš milovat zas jiný.

Kus ho zahodíš do moře,
bude konec lásky hoře.

⁴⁾ Ten prstýnek hoď do vody,
ať mne hlavička nebolí.

Šáteček hoď na Pražský most,
však máš tam jiných děvčat dost.

5.

Zaklené děvčátko.

(Nápěv 649.)

Teče voda od Tábora,¹⁾
teče okolo javora;
všecky lávky pobrala,
jen jedinkou nechala.

Kudy mysliveček chodil,
děvčátko za ruku vodil.
Utrh' jabko s jabloně,
a pustil je po vodě:

„Plyň, jablíčko, kam ty ráčíš,
jen ať se mně nepomáčíš;
plyň, jablíčko, plyň dolů,
tam pod javor do mlýnu.“

Jak jablíčko připlynulo,
čtyry kola zastavilo;
točit se jim nedalo,
vodu na břeh vyhnalo.

„Proč se, kola, netočíte,
mé srdéčko netěšíte,
tak jako jste těšily,
dokud jste se točily?“

Byl myslivec na Táboře,
procházel se po oboře;
pásal on tam jeleny,
měl klobouček zelený.

S jeleny se obírával,
hezké holky milovával;
poslal svého jelena
tam pod javor do mlýna.

„Běž, jelínku, po potoku,
nic nelituj svého skoku,
běž tam dolů do mlýna,
kde se javor zelená.“

Tam na břehu pod javorem
najdeš děvčátko státi,
mou panenku rozmilou
smutně hořekovati.

Čtyry mlýnské kola stojí,
neštěstí se v mlýně rodí!
před ní sehní parohy,
a skoč s lávky do vody.

Tam kde první je kolečko,
přiideš a najdeš jablíčko;
to vbodni na parohy,
a pospěš do obory.“

Noc se blíží — jelen běží,
a pod ním se země třese;
na parůžku jablíčko
pěkné červené nese.

Vzal myslivec, vzal jablíčko,
rozkrojil je v polovičko:
vyletělo ptačátko,
bělounké holoubátko.

Nevěř, nevěř myslivečku,
že to bylo ptačátko:
bylo, bylo zaklené
jedno krásné děvčátko.

Z Hradecka a z Berounska.

1) Teče voda od Štukravy,
teče okolo Jihlavy atd.

6.

Zavedený ovčák.

Pase ovčák, pase ovce
v pěkném zeleném klobouce,
pase na kopečku
v březovém háječku.

Pod dubem tu z nenadání
dvě panenky stály,
ovčák jim dal dobrý večer,
ony se mu smály.

Jedna byla celá bílá,
jako holubička,
druhá k němu švitořila,
jako vlašfovička:

„Pojď, ovčáčku! pojď ty s náma,
vyspi se u nás do rána;
a ty tvoje ovce
ať je pase, kdo chce.“

Vzaly jsou ho za ručičku,
do hor s nima zašel:
svých oveček a chaloupky
nikdy víc nenašel.

Z Bydžovska. — Srov. Čel. III, 14.

7.

Ženich umrlec.

(Nápěv-255.)

Poslyšte panny
a vy mládenci,
co jest se stalo
v městě Kamenci.

Byl tam řemenář
a ten měl syna,
ten si namluvil
dceru ze mlýna.

Ta její matka
v tom zbraňovala:
„Radš tě utopím,
než bych tě vdala!“

A ten řemenář
jak to uslyšel,
on se rozhněval
a do světa šel.

A na té cestě
slovo si dali,
aby rok a den
na se čekali.

Ta její matka
psaní napsala,
že už svou dceru
tejden provdala.

Napsala psaní
drobnou literou,
že už má dceru
tejden provdanou.

A ten řemenář
jak to uslyšel,
on se rozstonal,
třetí den umřel.

Když se ta dcera
dočkat nemohla,
šla pod oblohu,
jej zaklínala:

„Kdybysi ty byl
v pekle zavřený,
ty tu musíš být
v tom okamžení!“

Ta její matka
nad ní horlila,
aby domů šla
a se modlila.

„Darmo modlení,
když já se trápím;
pro potěšení
věk si ukrátím!“

Dřív než hvězdičky
svítit počaly,
venku před domem
koně dupaly.

„Ach Bože, Bože!
kdo to k nám jede?
otvírejte se
vrata oboje!“

„Jedu, má milá,
jedu pro tebe:
bez tebe nemám
v hrobě pokoje.“

Vstávej, má milá!
s lože bílého,
musíš opustit
manžela svého.“

„Ach, já žádného
manžela nemám,
na tě, můj milý,
toužebně čekám!“

„Vstávej, má milá,
vstaň se šněrovat;
čas mi dochází,
nemohu čekat.“

Můj kůň je rychlý
jak střelná rána:
ujede s námi
sto mil do rána.“

A když vyjeli
z města za bránu,
hosti čekali
na jejich svatbu.

A když přijeli
k místu hřbitova:
„Otvírejte se
vrata hřobová!“

Otvírejte se
vrata hrobová:
vezem nevěstu,
svatba hotová!“

Černé dvěře se
hned otevřely,
a milý s milou
v hrobě zmizeli.

Když nemohli být
za živa svojí,
nyní po smrti
pospolu spějí.

Z Prachenska. — Srov. Suš. 111; Žeg. P. II, 37.

8.

Panna a pekelní páni.

Úlomek.

(Nápěv 615.)

Stroj se, panno, stroj se,
více nemeškej se,
už je čas, hodina,
bysi s námi jela.

„Počkejte, vy páni,
černí zemanové!
až já vám zazpívám,
tatička zavolám.

Ach táto, tatičku!
což tak tvrdě spíte,
což tak tvrdě spíte,
že mě neslyšíte?

Probudte se ze sna,
já se s vámi žehnám,
já se s vámi žehnám,
víc vás neuhlídám.“

Z Budějovicka

9.

Heřman a Dornička.

(Nápěv 792.)

Po neděli za svitání
česal Heřman koně vrany.

Přišla k němu jeho matka,
přinesla mu čtyry jabka.

„Kam pojeděš, Heřman mladý,
že máš koně osedlany?“

„Pojedu já pro svou milou,
pro Dorničku roztomitou.“

„Nejed, Heřman, nejed pro ni,
pošlem pro ni koně vrany.“

„To bych ani neudělal,
abych sobě lidí nazval
a k posledu doma zůstal!“

„Bodež Heřman hlavu srazil,
víc se domů nenavrátil!“

Jeli, jeli, přece jeli,
na citeru, housle hráli,
troubili a bubnovali.

A když na louku přijeli,
na tu louku na širokou,
pod tu lípu, pod vysokou:

Koníček zlámal nožičku,
Heřmánek srazil hlavičku.

Dlouho stáli, rozmlouvali,
a muziky pořád hrály.

Dlouho stáli, nevěděli,
jest-li by přec jeti měli.

„Jedte vy jen přece pro ni,
pro mé zlaté potěšení.“

Nebude-li mně samému,
bude bratru nejmladšímu.“

Jeli, jeli, přece jeli,
na citeru, housle hráli,
troubili a bubnovali.

A když přijeli nahoru
k Novosedlickému dvoru:

„Jdi, Dorničko, jdi otvírat,
tvoje svadebčany vítat.“

Jak Dornička otevřela,
hned se celá polekala.

„Vítám, páni svadebčani!
kde jste ženicha nechali?“

„Ženich ten nám doma zůstal,
aby k svadbě stoly chystal.“

„U kolik jsem svadeb byla,
a nikde jsem neviděla,

Aby ženich doma zůstal,
svadebčanům stoly chystal!“

Matička jí brání jíti,
až ženicha budou míti.

„Jen vy nám ji přece dejte
a Dorničce nezbraňujte.“

Matička ji vystrojila
a z domu ji provodila.

Když ji z domu provázela,
smutně sobě naříkala.

Jeli, jeli, zase jeli,
na citeru, housle hráli,
troubili a bubnovali.

A když na louku přijeli,
na tu louku, na širokou,
pod tu lípu, pod vysokou:

Dorna z vozu se nahnula,
krev červenou uhlídala.

„To je krev mého milého,
ach, Heřmánka rozmilého!“

„Ach! to není krev člověčí,
to je jenom krev zvířecí:

Zabil Heřman tučnou lani,
aby uctil svadebčany.“

Jeli, jeli, pořád jeli,
na citeru, housle hráli,
troubili a bubnovali.

A když přijeli nahoru
do Heřmanového dvoru:

„Jděte, matičko, k vítání
této nešťastné synové.“

„Vítám tebe, má synová!
bodejž jsi hlavu srazila,
než's mého syna poznala!“

„Jdi ty, bratříčku, k vítání,
této nešťastné švakrové.“

„Vítám tebe, má švakrová!
bodejž jsi hlavu srazila,
než's mého bratra poznala!“

„Jdi ty, sestřičko, k vítání
této nešťastné švakrové.“

„Vítám tebe, má švakrová,
bodejž's v roce syna měla!“

Matička jí za zlé měla,
že jest ji tak přivítala.

„Což pak vy mně za zlé máte?
vždyť pak vy mě taky vdáte!“

A když byli v půl večere,
zvoní hranu na klášteře.

Jak Dornička uslyšela,
uleknutím zbledla celá.

„Ach, komuž to zvoní hranu?
jistě mému to Heřmanu!“

„Heřman, ten v komoře leží,
že ho jeho hlava bolí:

Umřelo jest pacholátko,
maličké to nemluvnátko.“

Jak Dornička uslyšela,
hned se pravdy domyslila.

Uleknutím na zem padla,
v okamžení dokonala.

Jak se věrně milovali,
tak je spolu pochovali.

Na hrob postavili kámen
a vryli nápis na něm:

„Leží tu Heřman s Dorničkou,
jako bratr se sestřičkou.

Kdo okolo hrobu jdete,
za ně se tu pomodlete!“

Z Hradecka.

(Nápěv 716.)

Po neděli to ponděli
měl Heřmánek mít veselí.

Když byli tam nad tou lukou,
pod tou lípou pod širokou,

Koníček zlámal nožičku,
Heřmánek srazil hlavičku.

Když byli tam na tom dvoře
u nevěstiny matěře,

Vyšla matka k uvítání:
„Vítám vás, páni a paní!

Vítám vás, páni a paní!
kde jste ženicha nechali?“

„Ženich ten nám doma zůstal,
aby pánům stoly chystal.“

„Jak živa jsem neslyšela,
aby ženich zůstal doma!“

„Jen vy nám nevěstu dejte
a nás déle neždržujte!“

Tu hned jim nevěstu dali,
troubili a pěkně hráli.

A když byli nad tou lukou,
pod tou lípou pod širokou,

Nevěsta s kočáru kouká:
„Čí pak krev se tu červená?“

„Zabil Heřman pěknou lani,
aby uctil svadebčany.“

A když byli tam na dvoře
u ženichovy matěře,

Vyšla matka k uvítání:
„Vítám vás, páni a paní!

I všickni přátelé moji:
kde jste syna mi nechali?

Ó ty nevěsto nešťastná!
kýž byla ruku zlámala,
než mého syna poznala!“

Vyšel otec k uvítání:
„Vítám vás, páni a paní!

I všickni přátelé moji:
kde jste syna mi nechali?

Ó ty nevěsto nevděčná!
kýž byla hlavu srazila,
než mého syna poznala!“

Vyšla švakrová k vítání:
„Vítám vás, páni a paní!

I všickni přátelé moji:
kde jste bratra mi nechali?

Ó ty nevěsto! buď zdráva,
aby sto let živa byla!

Já se taky mám vdávati:
by mne měli tak vítati,
radš bych mohla tak nechat!“

Když pak první jídlo dali,
ponejprv hrana zvonili.

„Prosím vás, páni a paní!
komu pak ty hrana zvoní?“

„Umřelo pánu paňátko,
maličké to nemluvíátko.“

A když druhé jídlo dali,
podruhé hrana zvonili.

„Prosím vás, páni a paní!
komu pak ty hrana zvoní?“

„Umřelo pastýři dítě
ráno dnes, hned na úsvitě.“

A když třetí jídlo dali,
potřetí hrana zvonili.

„Prosím vás, páni a paní!
komu pak ty hrana zvoní?“

„Ale komu pak jinému
nežli Heřmánkovi tvému!“

Dva nože za nádra vzala
a na hřbitov pospíchala.

Jedním sobě hrob hrabala,
druhý do sebe vrazila.

„Kdo kolem hřbitova půjde,
každý nás litovat bude:

Tu hle leží milý s milou
to pro lásku pro upřímnou.“

Z Prachenska — Srov. Čel. I, 26, 80; Suš. 82; Kol. II, 24; H. Luž. I, 31; Kar. I, 309.

10.

Bratr voják.

(Nápěv 716.)

V širém poli lípa stojí,
pod tou lípou vojsko leží.

Trubač pěkně vytrubuje,
už to vojsko mašíruje.

„Já bych taky mašíroval,
kdyby mi kdo koně sedlal.“

Sestra mladší nemeškala,
hned konička osedlala.

Když konička osedlala,
přezalostně zaplakala.

„Neplač, neplač, sestro moje,
za dvě léta přijdu k tobě.“

Když dvě léta uplynula,
sestra bratra neviděla.

A on leží v širém poli,
má hlavičku na dvě půly.

Vraný stojí kůň u něho,
nohou hrabe, lituje ho.

„Vstávej, vstávej, můj patroné!
dávej oves, seno moje.

Vždycky jsem se dobře míval,
dokud jsi mým pánem býval.

Nyněko ležíš v širém poli,
máš hlavičku na dvě půly!

Máš hlavičku na dvě strany,
roznesou tě straky, vrány.“

Z Budějovicka. — Srov. Suš. 172; Kol. I, 391; Žeg. P. p. 68; Rog. 25; Karadž. I, 453; Sachar. IV, 299.

Jiný počátek:

Když vojákek mašíruje,
žádnej jeho nelituje.

Jenom ta jeho holčička,
kterou si vzal do srděčka.

Já bych taky mašíroval atd.

11.

Porubaný synek.

(Nápěv 750.)

Za horama, za dolama
je tam postel s peřinama.

V té posteli synek leží,
porubanou hlavu drží.

Kdo ji rubal? dva vojáci,
rubali ji při měsíci.

Z Prachenska.

12.

Upálená.

(Nápěv 129.)

Hořela lípa, hořela,
pod ní panenka seděla;
jiskřičky na ni padaly,
mládenci pro ni plakaly.

Což pak vy pro mě pláčete?
vždyť nejsem sama na světě,
vždyť nejsem sama jediná:
děvčat je plná dědina!

Z Chrudimska. — Srov. Čel. I, 47; Suš. 641; Kol. I, 19; Rog. 90.

13.

Sestra travíčka.*(Nápv 792.)*

Stojí hruška v širém poli,
pod tou hruškou kámen bílý.

Pod kamenem zlatý prsten,
skrz ten prsten tráva roste.

Kdo tu trávu žítí bude,
zlatý prsten nosit bude.

Žala ji tam moje milá,
prstenu přec nenosila.

Jeli tudy cizí páni:
„Pojed, holka, pojed s námi!“

„Já bych s vámi ráda jela,
kdybych bratra já neměla.“

„Bratra můžeš otrávití,
s námi můžeš předce jíti.“

„Kterak bych ho otrávila?
Jít se tomu neučila.“

„Jdi do háje zeleného,
najdeš hada jedového.“

Uvař mu ho v teplém mlíce,
on ti skoná v malé chvílce.“

Už bratříček z lesa jede,
javorové dřevo veze.

„Pojď, bratříčku, k snidaničku,
přichystala jsem rybičku.“

„Jaká, sestro, to rybička,
bez hlavičky, bez ploutvička?“

„Hlavičku já posnídala,
a ploutvička kočka vzala.“

A když bylo po snídání,
bratr má se k umírání.

„Jdi, sestřičko, pro vínečko,
ať okřeje mé srdéčko.“

Nabrala mu vody z louže:
„Pi, bratříčku, to zpomůže.“

A když bylo po obědě:
„Běda, sestro, zle je, zle je!“

Podej, sestro, poduštičku,
ať položím svou hlavičku!“

Podala mu tvrdý kámen:
„Spi, bratříčku, s Kristem pánem!“

A když bylo po večeři,
přijeli tam tři lékaři.

„Ó vy páni lékařové,
probdněte srdce moje.“

Tělo dejte pod kamení,
ať ten oheň více není.

A z kamení do kostnice,
ať ta bolest není více.“

Jeden den ho pochovala,
a druhý den psaní psala:

„Přijed, milý, bez prodlení,
už je bratr otrávený.“

„Když jsi bratra otrávila,
ani mne bys nešetřila.“

„Ouvej Bože, jaké hoře!
nemám bratra ani muže.“

Bratra jsem si otrávila,
a muže jsem nenabyla!“

Z Berounska.

(Nápv 676.)

Pásla Juda, pásala páva
od večera až do rána.

Přijel-tě k ní šelma Němec:
„Dej, Judýtko, dej ten věnec!“

„Já ti věnec nemohu dát,
mámť já bratra, ten je voják.“

„Bratra můžeš otrávití,
mne si za manžela vzítí.“

„Jak pak bych ho otrávila?
jít se tomu neučila.“

„Jdi do lesa jedlového,
najdeš hada jedového.“

Usekni mu jen hlavičku,
přístroj mu ho za rybičku.“

Bratr z vojny domů jede,
čtyry koně vrané vede.

„Dej koničky do maštale,
máš tam ryby přistrojené.“

„Jaké, sestro, máš rybičky
bez hlavičky — bez ploutvičky?“

„Hlavičky jsem usekala,
a ploutvičky kočce dala.“

A když bylo po snídání,
bratr má se k umírání.

„Ovej, sestro, hlava bolí!
vem šáteček, zavaž mi ji.“

„Kdybych chtěla vázat hlavu,
nedala bych jídla z hadů!“

„Podej, sestro, poduštičku,
ať vypustím svou dušičku!“

Podala mu tvrdý kámen:
„Umři, bratře, umři na něm!“

Už bratrovi hrany zvoní,
a Judýtku kati honí.

Už bratříčka k hrobu nesou,
a Judýtku kati vedou.

Už bratříčka ve hrob kladou,
a Judýtku kolem lámou.

Z Hradecka.

(Nápěv 716.)

Žala holka, žala trávu
na tom podviničném stavu.

Jeli tudy cizí páni:

„Pojeď, holka, pojeď s námi.“

„Já bych s vámi ráda jela,
kdybych bratříčka neměla.“

„Zbav se, holka, bratra svého,
dej mu hada jedového.“

Už bratříček z vojny jede,
čtyry koně s sebou vede.

A pátý hop! na provodě:
„Jseš-li, sestro, na svobodě?“

„Jsem, bratříčku, na svobodě,
jako ryba v čerstvé vodě!“

Na, bratříčku, snídaničku,
připravila jsem rybičku.“

„Jaké, sestro, máš rybičky:
bez ploutviček, bez hlavičky!“

„Já hlavičky sama snědla,
a ploutvičky kočka zvedla.“

Po snídání hlava bolí:
„Pojeď, sestřičko, zavaž mi ji!“

„Kdybych chtěla hlavu vázat,
nechtěla bych jedu dávat!“

„Jdi, sestřičko, do lednice,
natoč vína do sklenice.“

Než sestřička s vínem přišla,
už z bratříčka duše vyšla.

„Ouvej, kde jsou moje růže!
nemám bratra ani muže!“

Bratra jsem si otrávila,
a muže jsem nenabyla!“

Rozpletla si dva ruličky,
vypletla z nich dva nožíčky:

Jedním hrodek vykopala,
druhým krček podřezala.

Z Budějovicka. — Srov. Čel. II, 49. III, 9,
76, 108; Suš. 167; Kol. II, 32; Žeg. P. 81,
82; Vojč. I, 71, 232, 289; Karadž. I, 215;
Kukulj. I, 214; Sachar. IV, 7.

14.

Otrávená milá.

(Nápěv 792.)

Tam nahoře pod lípami
tři mládenci spolu stáli,
o lásce si povídali.

Jeden začne povídati,
co chce panně darovati:

„Pěknou pentličku červenou,
stříbrem, zlatem vyráženou.“

Druhý začne povídati,
co chce panně darovati:

„Trochu utrejchu bílého
do nápoje smíchaného.“

Třetí začne hovořiti:
„Škoda pannám ublížiti.

Ale která je k libosti,
milujme ji s upřímností.“

Šla Aněička, šla pro vodu,
kde oni svou brali radu.

Šla pro vodu dolů k mostu:
„Pojď, panenke, pojď na poctu!“

Na poctu ji zavolali,
ze sklenice pít jí dali.

„Pí, napí se ze sklenice,
však nebudeš pítí více!“

Ze sklenice se napila,
hned tu chvíli zbledla celá,
přišla domů, hned omdlela.

Stará matka se jí ptala:
„Co's panenke, co's dělala?“

„Hořkej nápoj jsem já pila,
otrávena jsem já byla!“

Pro milého si poslala:
„Což pak jsem vám udělala,

že jste mne tak otrávil,
můj mladý věk zahubili!“

Z Hradecka. — Slov. Krol. II, 224.

15.

Zabitá sestra.

(Nápěv 716.)

V Černovicích v hustém lese
hezké děvče trávu seče.

Když travičky nasekala,
za sebe se podívala.

Spatřila tu mládenečka,
zeleného myslivečka.

„Co to, děvče, co to děláš,
že v mém lese trávu sekáš?
za to zde svůj život necháš!“

„Když mám tu svůj život nechat,
potřikráte chci zavolat.“

„Zavolej si třeba pětkrát,
neslyší tě než lesní pták.“

Když podruhé zavolala,
bratr mladší ji uslyšel,
bratru staršímu pověděl.

„Milý bratře! zle je s námi,
naše sestra volá v háji.

Honem koně osedlejme
a do háje pospěchajme.“

A když do háje přijeli,
vrané koně zastavili,
myslivečka tu spatřili.

„Co jsi zabil, myslivečku,
že máš zbarvenou flintičku?“

„Já jsem zabil holubičku
na tom našem jetelíčku.“

„To nebyla holubička,
to byla naše sestřička! —

Všecky panny věnce vijou,
jen mé sestře rubáš sijou.

Všecky panny v stříbře, v zlatě,
jen má sestra hnije v blátě!“

Z Táborska.

16.

Zabité děvče.*(Nápv 716.)*

V černém lese na pasece
švarné děvče trávu seče.

Jak nažala, navázala,
na milého zavolala:

„Pojď, Janečku, s druhé strany,
zdvihni na mě nůši trávy.“

Jednou rukou trávu zdvíhal,
druhou rukou vínek snímal.

A když měla vínek sňatý,
hořce začala plakati.

„A když nemám vínku míti,
nechci déle živa býti!“

„Když jsi chtěla vínek míti,
neměla jsi mne volati.

Vyvol sobě jedno z dvěho,
nespolehej na žádného.“

Ona sobě vyvolila,
tříkrát k horám zavolala.

Jak ponejprv zavolala,
tu se hora zelenala.

Jak po druhé zavolala,
tu se hora prohýbala.

Jak po třetí zavolala,
už ji matka uslyšela.

„Ach, synové! jeďte v hora,
naše děvče smutně volá!“

Synové hned nemeškali,
k černým horám pospíchali.

Potkali tam mládenečka,
sousedového Janečka.

„Co jsi, Janku, co jsi zabil,
že's šavličku okrvavil?“

„Zabil jsem já holubičku,
sedávala v okenečku.

Sedávala, vrkávala,
mně smutnému spát nedala.“

„Nebyla to holubička,
byla to naše sestřička!“

Sestra leží na trávníčku,
má posekanou hlavičku.

„Nyní půjdeš do vězení,
pomoci ti žádné není.

Do vězení takového,
že nevyjdeš co živ z něho!“

Z Prachenska. — Srov. Suš. 191; Luž. I. 27; Rog. 69.

17.

Zajatá.*(Nápv 295, 724.)*

Byla lučina široká, ¹⁾
na ní travička vysoká.

„Půjdem tam na ni, sestřičko!
nažnem travičky raničko.“

Díval se na ně z okna král,
na své pachole zavolal:

„Vstávej, pachole! stroj koně,
pojedem na hon do pole.

Budem honiti srněata,
dvacitiletá děvčata.“

A když na louku přijeli,
vrané koničky zdrželi:

„Kdo vám tu trávu kázal žít?
jedna musíte s námi jít!“

„Kázal nám otec a máti
trávy zelené nažati.“

Jedna ji žala, vázala,
druhá žalostně plakala:

„Ach, pro ten kousek trávníčku
mám já opustit mamičku!

Ach, pro ten kousek ostřice
mám já opustit rodiče!

Ach, pro ten kousek jetele
mám já opustit přátele!

Ach, pro ten jetelový květ
mám já opustit celý svět!⁴

Z Tábořska.

1) Vím já lučinu širokou,
na ní travičku vysokou.

Vstaňte raničko, sestřičky,
nažnem zelené travičky atd.

(Nápěv 633.)

Šla Liduška na travičku
do zeleného háječku.

Díval se za ní z okna pán,
na kočího si zavolal:

„Stroj, kočí, stroj koně vrany,
pojedem v hájek zelený!“

A když do hájku přijeli,
zelenou louku viděli.

Viděli na ní zvířátko,
dvacítiléte děvčátko.

„Kde's té smělosti nabrala,
abys mi na louce žala?“

„Dovolil mi sem váš šafář,
vašeho dvoru hospodář.“

„Šafářovo tu nic není,
ty musíš býti mou paní!“

„Rozvij se v kvítí metlice,
že nejsem panenkou více.“

A ten bílý jetelíček,
že mám na hlavě čepeček.

To čepeček damaškový,
porty na něm pozlacený.“

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 189; Zpěv. II, 21; H. Luž. 27; D. Luž. 29.

18.

Konvářovic Kačenka.

(Nápěv 724.)

Vím já o pěkném palouce,¹⁾
na něm městečko Rakovce.

Bydleli tam dva konváři,
oba dobří hospodáři.

Měl ten jeden hezkou dceru,
hezčí nežli král královnu.²⁾

Plela babička zahradu,³⁾
pan král jde k babě na radu:

„Hej babo, babo! dej radu,
kterak bych dostal tu pannu.“

„Má rada bude dost hodná,
bude-li jen zaplácena?“

„O plat nic ty se nestarej,
jen ty mně dobrou radu dej.“

„Kup sobě štůčku damašku,
dej si šít šaty po pražsku
a čepeček po moravsku.“

Toulej se, toulej po rynku,
až ke konvářovic domku.

A když se k domku přitouláš,
na vrata venku zaklepáš.“⁴⁾

„Kdo to tak tluče, kdo to je,⁵⁾
že nedá v noci pokoje?“

„Já jsem kramářka z Opavy,
jedu pro zboží do Prahy.“

Vozy jsem napřed poslala,
sama jsem vzadu zůstala.

Žádám vás za přeležení⁶⁾
třeba jen na holé zemi.“

„Jdi, Kačenko, jdi otvírat,
krásná paní stojí u vrat.“

Jdi, Kačenko, stroj večeri,
ať se paní navečeří.“

Paní se navečeřela,
odpočinouti žádala.

„Jdi, Kačenko, jdi lůžko stlát,
ta paní musí časně vstát!“

„Ach, tatíčku můj rozmilý!
nic mi se paní nelíbí:

Jak živa jsem neviděla,
aby paní vousy měla!“

„Jdi, Kačenko, nic nereptej,
co ti poroučím, udělej.“

Když čepec s hlavy sdělala,
Kačence jej darovala.

Když prsten s prstu sdělala,
Kačence jej darovala.

„Zhasni, Kačenko, tu svíčku,
at já si svléknu sukničku.

Já jsem panička poctivá,
více nežli jiná stydlivá.“

A když už bylo půl noci,
paní kráčí po světnici.

A když bylo po půl noci:
„Ach otče, přispěj k pomoci!“

„Nic, Kačenko, nic nekřič ty!
však jsem já sám král Uherský.“

A když už bylo na ráno,
bylo po městě voláno:

Že konvářovic Kačenka
už není žádná panenka.

Všecky panny věnce vijou,
u konvářů čepece šijou.

Všecky panny jdou na dříví,
u konvářů stroji křtiny.

Všecky panny jdou pro vodu,
ta konvářovic k ouvodu.

„Můj bratříček z vojny jede,⁷⁾
co on mně přesmutné veze?“

„Vezu ti věnec zelený,
perle do něho vpleteny!“

„Ach, což je mně do věnečku,
když už nejsem za děvečku!“

„Ukaž, sestro, muže svého,
muže svého, švakra mého.“

„Ach, kohož bych ukázala,
než pana krále samého!“

„Kdybych věděl, který to král,
na kusy bych ho rozsekal!“

„Toho, bratříčku! nedělej,
mé poctivosti nehledej.

Má poctivost světem běží,
žádný jí víc nedohoní.

Žádný jí víc nedohoní,
kdyby bylo tři sta koní!“

Když synáčka kolíbala,
takto jest jemu zpívala:

„Dadej, malej! mlč můj synu!
však máš tatíčka hrdinu!

Dadej, malej! mlč synu můj:
Uherský král je otec tvůj!“

Z Berounska. — Srov. Suš. 103, Kol. II, 7; H. Luž. 40.

1) Stála chaloupka v rákose,
nedaleko od vesnice.

2) Sem kladou někteří slohu tuto:
Žádný jí nemoh' podvesti,
jenom ten pan král Uherský,
ten podvoditel panenský.

3) Plela babička, plela len,
krásná Kačenka byla v něm.

„Půjdu k té bábě na radu,
jak bych podvedl tu pannu.

Babo, babičko! dej radu,
kterak tu pannu dostanu.“

„Já ráda dobrou radu dám,
jen když ji zaplacenou mám.“

4) Stříbrem a zlatem zadrnkáš!

5) Kdo to tluče na ty vrata?
utluče stříbra i zlata.

6) Prosím, hospodáři, tebe,
bys mi dal nocleh u sebe.

„Vždyť pak tu není hospoda,
kde bys u nás tu ležela?“

Lehnu třebaš na lavičku,
sukni si dám pod hlavičku.

7) „Můj bratříček z vojny jede,
čtyry koně vrany vede.

Vítám tě, bratře, bratříčku,
z daleké cesty vojáčku!

Co mi vezeš za vítání?“

„Vezu ti věnec perlový.“

„Což bych já s věncem dělala,
když už nejsem žádná panna?“

Píseň slovenská, hlavním dílem s touto se srovnávajíce, jmenuje výslovně krále Uherského Matjáše (Korvina), o jehož milovánkách množství písní a pověstí slovanských svědčí.

Píseň lužická, jak veršem, tak i barvou básnickou od ostatních se liší, pokládá „Khatřinku“ za dceru krémářovu z Dolné Hůrky, a na místě krále Uherského jmenuje „Vujrjovskoho pana“, vypravující, kterak tento nakoupiv sobě na trhu Zhořelském troubu plátna, sametu sto loket a bílého hedbávi, za počestnou pannu (knežničku) přestrojen přijel do Dolné Hůrky na dvůr krémářův, žádaje, aby ho krémář u sebe přechoval za jednu noc: „Nechť koně stojí prostřed dvora, schovej mne jen před Vujrjovským pánem, tím Luciperem!“ Načež krémář odpovídá:

„Kdybch chtěl přechovat tebe této noci,
kdybch chtěl tě schovat, musil bych tě
pod devět zámků v desátou světničku ^{zavřít}
k mojí milé dceři, krásné Kateřince.“

19.

Nalezená sestra.

(Nápěv 520.)

Plouli rytíři po brodě,
připlouli k nové hospodě.

„Šenkýřko, hezkou dceru máte!
komu ji ke cti dochováte?“

„To není, rytíři, dcera má,
jeť to dívečka služebná.“

Poslala Lenorku pro vodu,
smýšlela o ni zlou radu.

Lenorka pozorná byla,
pod okýnkem je slyšela.

„Jdi, Lenorko, jdi lůžko stlát,
pan rytíř dřímá, půjde spat.“

Lenorka do pokoje vkročí,
pan rytíř si ji zaskočí.

„Nech ty mne, rytíři, s pokojem,
ať odejdu s pánem Bohem!

Ač jsem jen dívečka služebná,
můj rod se tobě vyrovná.“

„Jak se mi tvůj rod vyrovná,
když jsi dívečka služebná?“

„Když jsem já maličká byla,
před domem jsem si hrávala.

Po zlatém písku jsem běhala,
červeným jablíčkem koulela.

Jeli jsou tudy cikáni,
na vůz pod plachtu mne vzali.

Do cizí země zavezli,
za míru ovsu prodali.“

„Pověz mi, Lenorko má milá,
jaký to dvůr tvůj otec má?“

„Dům je z bílého mramoru,
okna z červených kamenů.“

„Oj, ty's Lenorka, sestra má,
sestra má vlastní rozmilá!

Sedum let jsem tebe hledal,
všecky země jsem prohledal.

Lehni si, sestřičko, na lože,
já budu chodit po dvoře.“

A když už bylo na ráno,
bylo jest na ni voláno:

„Vstávej, Lenoro, nahoru!
vem bílý čepec na hlavu.“

„Vstávej, má sestřičko, nahoru!
pojdem k bílému dvoru.

Panímámo! co mi dáte?
mou nevěstu uhlídáte!“

„Ach, což mi po tvé nevěstě,
když budu vždycky jí v cestě!“

„Panímámo! co mi dáte?
mou sestřičku uhlídáte!“

„Stříbro, zlato bych ti dala,
kdybych jí zas uhlídala!“

A když se spolu vítaly,
obě radostí plakaly.

Z Berounska.

(Nápěv 368.)

Nedaleko Kolína
stojí hospoda nová,
stojí hospoda nová,
z kamene vystavená.

Jedou tam tři pánové,
tři krásní rytířové:
„Hej, šenkýřko, toč pivo!
skoč, šenkýřko, dej vino!“

Kačenka víno nese,
až se jí hlava třese,
to od dobrých koralů,
od stříbrných tolarů.

„Je, šenkýřko, dcera tvá?
čili tvoje přátelská?“
„Ani není dcera má,
ani žádná přátelská.“

Od formanů koupená
za čtyry mázy vína,
za čtyry mázy vína,
za jednu otep sena.“

„Co, šenkýřko, co ti dát,
bych s ní moh té noci spát?“
„Pět dukátů nebo šest,
dost bude za její čest!“

Jdi, Kačenko, lože stlát,
pan rytíř už půjde spat!“
Jak Kačenka pokročí,
rytíř za ní poskočí.

„Ani se mne netýkej,
mou osobu ve cti měj!
jsemť já z rodu dobrého,
z rodu tobě rovného!“

„Když jsi z rodu dobrého,
oznam mi otce svého.“
„Můj otec pán rytířský
někde v zemi Uherský.“¹⁾

„Prosím, dej mi znamení,
jaké má on stavení?“
„Stavení je z mramoru,
zlaté schody nahoru.“

„Ty's, Kačenko! sestra má,
sestra moje rozmilá,
co dítě ukradená,
nyní zas nalezená!“

Sedum let jsem tě hledal,
s koně na koně vsedal,
s koně na koně vsedal,
tři sta jsem jich potrhal!

Pojď, šenkýřko, nahoru,
zaplatím ti tvoji mzdu.“
Šla šenkýřka nahoru,
rytíř uřal jí hlavu —
zaplatil jí její mzdu.

Z Prachenska. — Slov. Suš. 177; Kol. II, 5;
H. Luž. 33; D. Luž. 33; Žeg. P. I, 168;
II, 24; Topal. I, 3; Wunderhorn II, 277;
Seckendorf's Musc. II, 1808, 99; Erlach's
Samml. II, 146; Kretschmer's Samml. II, 81.

1) V písni slovenské zní místo toto:

— som z rodu veľkého
Dinděš kráľa mladého;

v lužické pak stojí:

Čeja da Maruška tola ty sy?
„Z cuceje zemje Kajnfajjorec džovka.“

20.

Oklamaný Turek.*(Nápěv 360.)*

Byl jest jeden zeman,
měl překrásnou dceru,
ach Bože! Přebože!
jmenem Kateřinu.

Zvěděl o ní, zvěděl
ten Turecký kníže,
ach Bože! Přebože!
psaníčko jí píše.

Psaníčko jí napsal,
prstýnek dal k tomu,
aby bylo dáno
do jejího domu.

Jak psaní dostala,
dala pantátovi,
aby se podíval
co v něm psáno stojí.

Pantáta čte psaní,
smutně sobě vzdychá,
ach Bože! Přebože!
smutně sobě vzdychá.

„Můj zlatý pantáto!
co vy tak vzdycháte?
co vy v tom psaníčku
zlého nalézáte?“

„O má dcero drahá!
kterak nemám vzdychat,
když tě mám Turkovi
za ženu odevzdat?“

„Můj zlatý pantáto!
toho nedělejte,
tomu Turkovi mne
v ruce nedávejte!“

Turek jede do vrat.
„Jděte mu otvírat:
já jdu do komárky,
tam budu umírat.“

„Dobřej den, matičko!
kde je vaše dcera?“
„Tam v komárce leží,
ach, umřela včera!“

Nechtěl Turek věřit,
do komárky zašel,
ach Bože! Přebože!
umrlou jí našel.

Vyndal z kapsy šátek,
utíral si líčko:
„Proč's mě opustila,
má drahá perličko?“

Dal jí rubáš šíti
z růžové dykyty:
„Proč jsi mi uvadlo,
mé převzácné kvítí?“

Vyndal drahé perle,
dal jí kolem krku;
vyndal zlatý prsten,
dal na její ruku.

Dal jí truhlu líti
ze stříbra čistého,
a na truhlu víko
ze zlata ryzého.

Stříbrnou motykou
dal jí hrob kopati,
a zlatou lopatou
zem vyhazovati.

Dal jí hrana zvonit
po celé krajině,
aby bylo slyšet
do Turecké země.

Turek z domu jede,
dcera z komůrky jde:
„Provázej tě pán Báh
do Turecké země!“

Turek jede v poli,
kloboučkem zatočil,
Ach Bože! Přebože!
hořem se rozskočil.

Z Klatovska. — Srov. Krol. I, 580; Čel. III, 11; Suš. 124; Kol. II, 8, 392; Žeg. P. I, 173; Olesk. 487; Vraz I, 50; Karadž. I, 551.

Jiné počátky písň této.

a.

Na Tureckém pomezí
má tam vrátný dceru:
Ach Bože! Přebože!
kýž já jí dostanu!

Napsal jsem jí psaníčko,
prstýnek dal k tomu atd.

b.

(Nápěv 659.)

Ten zábranský kovář
překrásnou dceru má;
pře-můj milý Bože!
komu on jí oddá?

Ach oddá ji, oddá,
to Turku velkému,
pře-můj milý Bože!
to vrahu lítému atd.

Z Klatovska.

c.

Měl jest zeman dceru,
jmenem Kateřinu;
ach Bože můj milý, rozmilý!
jmenem Kateřinu.

Ach Káčo, Kačenko!
máš býti Turkova,
ach Bože můj milý, rozmilý!
máš býti Turkova.

Já Turkova nebudu,
radš života zbudu,
ach Bože můj milý, rozmilý!
radš života zbudu atd.

Z Bydžovska.

21.

Manželka vražednice.

(Nápěv 295.)

Přihodila se novina,
že paní pána zabila.

Do zahrady zakopala
a zem na něm ušlapala.

Přijeli tam dvě pánové,
mrtvého pána bratrové.

„Pověz nám, paní švagrová!
kam's svého pána poděla?“

„Dnes třetí den, co odejel,
nevím, přesmutná, kam se děl!“

Šli pánové do komory,
našli jeho klobouk nový.

„Pověz nám, paní švagrová!
kam's svého pána poděla?“

„Dnes třetí den, co odejel,
nevím, přesmutná, kam se děl.“

Šli pánové do maštale,
našli jeho koně vrané.

„Pověz nám, paní švagrová!
kam's svého pána poděla?“

„Dnes třetí den, co odejel,
nevím, přesmutná, kam se děl.“

Šli pánové do stodoly,
našli jeho kočár nový.

„Pověz nám, paní švagrová!
kam's svého pána poděla?“

„Dnes třetí den, co odejel,
nevím, přesmutná, kam se děl!“

Šli pánové do pivnice,
našli krve dvě sklenice.

„Pověz nám, paní švakrová!
co ta čerstvá krev znamená?“

„Zabila jsem dvě kačice,
bylo krve dvě sklenice.“

Šli pánové do zahrady,
našli tam jeho hrob mladý.

„Pověz nám, paní švagrová!
co ta nová zem znamená?“

„Nasila jsem hlavice,
můj pán ji má rád velice!“

„Zrádná jsi, paní švagrová,
ty jsi nám bratra zabila!“

Ustroj se, paní švagrová!
pojedeš s námi do Brna.“

Když jeli podlé štěpnice,
zlomila štípek vichřice.

„Škoda tě, štípku zelený,
že musíš přijít v zmaření!“

„Darmo mě, paní, lituješ,
když sama na smrt putuješ!“

Z Táborska. — Srov. Suš. 95; Kol. II, 36;
Vójc. I, 115; II, 304; Ol. 505.

22.

Václavíček.

(Nápev 60.)

Byla jest jedna matička,
syna měla Václavíčka.

Ženiti se mu nedala,
milou opustit kázala.

Václavíček se rozhněval,
do Benešova vandroval.

Zabil v Sázavě jednoho,
u Benešova druhého,
za Benešovem třetího.

Tu Václavíčka dostali,
do radné šatlavy dali.

„Ach! kýž mám posla rychlého,
tak jako ptáčka zlitného :

By pověděl mé mateři,
at nečeká mne k večeři.

Ba ani zejtra k obědu,
neb já víc domů nepřijdu.

At pošle mně dvě košile,
dvě košile pěkné bílé!

Jednu košili konopnou,
druhou košili kmentovou.

V konopné budu seděti,
v kmentové budu viseti.

By pověděl mé panence,
at mi sem pošle dva věnce :

Ten jeden pěkný růžový,
ten druhý pěkný zelený.

V růžovém budu seděti,
v zeleném budu viseti.“

Jak se máteř dozvěděla,
do Benešova běžela :

„Kde je ta radná šatlava,
co jali mého Václava?“

Co's, Václavíčku, co's dělal,
že jsi tři lidi zmordoval?“

„Já nekrad, já jen mordoval
pro děvče, co jsem míloval.“

A když už bylo na ráno,
bylo biřicem voláno. ¹⁾

A když už bylo co na den,
Václavíček byl vyveden.

A když už byli na rynku,
dala mu věnec z barvínku.

A když už byli na mostě,
dala mu prsten za dvě stě.

A když už byli u vršku,
Václav viděl šibeničku:

„Kdybych byl věděl před lety,
že na ní budu viseti,

Byl bych ji dal zlatem pobit,
českými groši ozdobit!“²⁾

A když už byli na vršku:
„Počkej, kate mistře! trošku,

Ať já se ještě ohlídnou,
pro které děvče na smrt jdu.

Pro to děvče černoooky,
co má podepřené boky!“

Z Berounska. — Srov. Suš. 91; Kol. I, 340;
II, 395.

¹⁾ bylo od práva voláno.

²⁾ Srov. Tambur. III. I. str. 58.

23.

Matoušek a Majdalenka.

(Nápv 763, 764.)

Zabil jest Matoušek,
zabil Majdalenku,
že ji nesměl vzíti
za svoji manželku.

Často tam chodíval,
do půl noci býval;
mile s ní rozmlouval,
lásku přísliboval.

Když hodina byla:
„Vstaň, Madlenko milá!
vstaň a vyprovod' mne
do širého pole!“

Majdalenka vstala,
jej vyprovázela,
běloučkým šátečkem
oči utírala.

Vyprovodila ho
až k panskému dvoru:
„Jdi už, můj Matoušku,
s pánem Bohem domů!

Neb já s tebou dále
nemohu se bráti;
lál by mně tatíček,
lála by mně máti.“

Loudil ji a loudil
tam až na rozcestí;
ach, nenadála se
tu svého neštěstí!

Tam jí na krk šloupil,
ruce, nohy zlámal,
jako ten ukrutník
s ubohou nakládal.

Ona ho prosila:
„Ach pro rány Krista!
jen mne, můj Matoušku,
nezabí dočista!“

Ona ho prosila:
„Ach pro všechny Svaty!
jen mne, můj Matoušku,
nech vyzpovídati!“

„O! jak já dám tobě
té zpovědi dosti,
až tobě polezou
z hlavičky ven kosti!“

Pak jí tam zahrabal
pod zeleným hlohem,
jen kousek fěrtoušku
jí vykoukalo ven.

A když domů přišel,
otci tak povídal:
„Už jsem mlynářovu
Majdalenku nechal.“

„Dobře's tak, Matoušku,
dobře's tak udělal,
že jsi mlynářovy
Majdalenky nechal.

Ty si můžeš vybrat
podlé své libosti,
která bude miti
stříbra, zlata dosti.“

„Ach! vy to, tatičku,
vy mně to pravíte:
však o té žalosti
v mém srdci nevíte!“

Když do zámku přišel,
pan správce se ho ptal:
„Kde jsi mlynářovy
Majdalenky nechal?“

Majdalenka leží
pod zeleným hlohem:
a Matoušek stojí
před širokým stolem! ¹⁾)

Majdalenku nesou
čtyry panny z trní,
a Matouška vedou
kati do vězení.

Majdalenku nesou
mládenci pod věnci,
a Matouška vedou
kati na šibenci.

Tu rodičů prosil
by mu odpustili,
že tak skrze něho
dcerušku ztratili.

„My ti odpouštíme
tvoji vinu všickni,
jest-li ti odpustí
právo Holomoucký.“

„Tatičku, matičko!
toho já nežádám:
pro vaši Madlenku
milerád umírám.

Co jsem já zasloužil,
sám trest na se žádám,
a tuto výpověď
na sebe vydávám:

Hlavu na špic dejte,
kolem mne lámejte:
co jsem jí udělal,
tak mně udělejte!“

Hlavu na špic dali,
kolem ho lámali;
jak sobě sám žádal,
tak mu udělali.

Z Hradecka a z Berounska. — Srov. Suš. 136.

1) T. j. na soudu před právem.

24.

Dorna vražednice.

(*Nápěv 750.*)

Vím já jeden pivovárek,
vařival tam Váša sládek.

Dobré pivo vařivával,
hezké holky milovával.

Dorna byla nejhezčejší,
všem mládencům nejmilejší.

Věnce vila, nedovila,
než dovila, syna měla.

„Vášo sládku! co mám dělat?
mám-li tomu smrt udělat?“

„Dělej, Dorno, jak rozumíš,
jenom ať se neprozradíš!“

Vzala hedbávnou tkaničku, ¹⁾)
podvázala mu hlavičku.

Pod jabloň jej zakopala,
ručička mu vykookala.

Panské děvče ji vidělo,
šlo nahoru, povědělo:

„Panímámo! zlá novina:
Dorna uškrtila syna.

Vzala hedbávnou tkaničku,
podvázala mu hlavičku.

Do zahrádky zakopala,
suchým listím přisypala!⁴

„Jdi, mé dítě, jdi mi dolů,
ať jde Dorna hned nahoru!

Vítám tě, má služebnice,
svého syna vražednice!⁴

„A já žádám vražednice,
pánova jsem služebnice!⁴

„Jdi, mé dítě, pro faráře,
který pannám ruce váže,
a jich více nerozváže.

Jdi, mé dítě, pro purkmistra,
který vozí panny z města!⁴

Už Dorničku, už ji vezou,
radní páni za ní jedou.

Když přijeli k šibenici,
dal se s Dornou kat do řeči:

„Chceš, Dorničko, chceš má býti?
chci si tebe vykoupiti:

Žejdlík dukátů za tě dám,
druhý k tomu ještě přidám!⁴

„Když jsem nebyla sládkovou,
nechci také být katovou!²⁾

Dělej, kate, co máš dělat,
nedej mi tu dlouho čekat.

Já jsem tu smrt zasloužila,
tři syny jsem uškrtila:

Ten jeden byl s panem králem,
ten druhý byl s radním pánem,
ten třetí byl s Vášou sládkem.⁴

Kat se točí na botičce,³⁾
už hlavička na trávnicé.

Lámejte chvojku zelenou,
přikrejte tu krev červenou,

Aby vrány nekvákaly,
a mládenci neplakali.

Jedna vrána zakvákala,
sto mláďenců rozplakala.

Z Hradecka. — Srov. Krol. I, 167; Suš. 158.

¹⁾ Dorna dolů hned běžela,
zlatou šňůru z truhly vzala.

Syna svého uškrtila,
do zahrádky zakopala.

²⁾ S místem k tomuto podobným potká-
váme se v jednom variantu písňe polské:
Matka vražednice (K. W. Wójcicki Tom. I.
str. 92), jenž takto zní:

„Oj, chceszz ty, burmistrzówno, moja byd?
mógłbym ja cię od téj męki wyzwolić.“⁴

Oj! nie była moja matka panową,
i ja też nie myślę byd katową:

Ano i z jedné písňe slovenské: Vmori-
teljka (St. Vraz. razd. I. str. 136) táž my-
šlénka zaznívá:

„Orša, češ ti moja biti,
ali češ glavó zgibiti?

„Jaz čem raj glavó zgibiti,
kak pa tvoja biti.“⁴

³⁾ Tu kat celý rozzlobený
sřal jí hlavu bez prodlení.

Sekejte trávu zelenou,
přikrejte tu krev červenou atd.

25.

Mužova vražednice.

(Úlomek.)

Poslechněte lidé málo,
co se v Domažlicích stalo:
byla tam jedna paní,
chodil myslivec za ní.

Chodil za ní devět neděl,
žádný o tom nic nevěděl;
až jsou přišli myslivci,
vyskoumali ty věci.

„Pět set bych vám ráda dala,
kdyby se mně vůle stala:
byste mně zabil muže,
neb už mne mrzí tuze.“¹⁾

Z Klatovska. — 1) Dále chybí.

26.

Zpronevěřilý ovčák.*(Nápv 493.)*

Pase ovčák ovce
na zelené louce.

Šel tam tudy řezník
a s ním strakatý psík.

„Zdař pán Bůh, ovčáče!
zač dáš čtyry ovce?“

„Čtyry za dva zlaty,
jsou peníze taky.“

Peníze vzal, prohrál,
ovečky domů hnal.

Ovčák žene domů,
pán jde proti němu:

„Zdař pán Bůh, ovčáče!
kam's dal čtyry ovce?“

„Přišli čtyři vlci,
každý vzal po ovci.“

„Máš hůl, měl's je hnáti;
máš psa, měl's ho štváti.“

Nedaleko Lysy
ovčáček tam visí.

Z Boleslavská. — Srov. Suš. 132.

27.

Utonulá.*(Nápv 55.)*

Bude vojna, bude,
kdo tam na ni půjde?
která má milého
k sobě upřímného,
ta naříkat bude.

„A já mám milého
k sobě upřímného:
kdyby mně císař pán
konička daroval,
sedla bych na něho.“

„Co bys tam, má milá,
co bys tam dělala?“ —
„Prála bych košile,
abys chodil bíle,
to bych tam dělala.“

„Kde bys je, má milá,
kde bys je máchala?“ —
„V Dunaji je kámen,
tam bych stála na něm,
tam bych je máchala.“

„Kde bys je, má milá,
kde bys je sušila?“ —
„Na královském dvoře,
na hedbávné šňůře,
tam bych je sušila.“

„Kde bys je, má milá,
kde bys je skládala?“ —
„Na vraném koníčku,
můj zlatý holečku,
tam bych je skládala.“

„Vrať se, milá, domů,
poruč pánu Bohu:
až sedum let mine,
ta vojna pomine,
potom si tě vezmu.“

„Sedum let dochází,
milý nepřichází:
ach Bože, Bože můj!
on mi tam zahynul,
má radost přechází.“

U Dunaje stála,
Dunaje se ptala:
„Jsi-li tak hluboký,
jako jsi široký?“
Dunaje se ptala.

Do vody skočila,
hned se potopila:
„Ach Bože, Bože můj!
nade mnou se smiluj,
co jsem učinila!“

Její bílé nohy
po písku šlapají;
její bílé ruce,
její bílé ruce
břehu se chytají.

Její černé vlasy
po vodě plavají;
její modré oči,
její modré oči
k nebi se zdvihají.

Sedum let minulo,
milý z vojny jede:
což jeho vraný kůň,
což jeho vraný kůň
pod ním tak těžce jde?

„Což pak, můj koníčku,
což mi tak těžce jdeš?
zdali mne mladého
jinocha švárného
unesti nemůžeš?“

„Netíží tvé tělo,
tíží mě tvá milá:
která se pro tebe,
která se pro tebe
včera utopila.“

Milý se otočil,
s koně dolů skočil,
a svůj ostrý palaš,
a svůj ostrý palaš
v srdci si omočil.

Nenašli se spolu
na tom marném světě:
nyněko jim na hrobě,
nyněko jim na hrobě
rozmarína květe.

Z Čáslavska, z Hradecka a J. — Srov. Čel.
III, 18; Suš. 86; Lip. I, 77.

28.

Utopená.

(Nápěv 360.)

Pod okýnkem stával,¹⁾
na housličky hrával,
na svou nejmilejší
smutně povolával.

„Spíš-li nebo nespíš,
nebo mne neslyšíš?
nebo mně, má milá,
otevřítí nesmíš?“

„Nespím já, ach nespím,
dobře tebe slyším:
jen že ti, můj milý,
otevřítí nesmím.“

Naše máma leží
zrovna vedlé dveří,
ona by slyšela,
když bych otvírala.“

Máma ráno vstala,
dcerušky se ptala:
„Dcero moje milá!
s kým's to rozmlouvala?“

„S kým bych, mámo, jinším,
než s mým nejmilejším:
on k nám v noci chodí
a mě ze sna budí.“

„Jest-li pravda není,
stroj se k utopení,
stroj se k utopení,
chlapec k oběšení.“

Dcera to slyšela,
k Dunaji běžela;
jak k Dunaji přišla,
do něho skočila.

„Bože na výsosti,
vem mě do radosti!
už mé bílé ruce
břehu se chytají.“

Už mé bílé nohy²⁾
písku dosahají;
už mé černé vlásky
po vodě plývají.

Už mé černé oči
po horách se točí,
po horách, po lesích,
po mém nejmilejším!“

Z Klatovska. — Srov. Suš. 89.

1) Přišel pod okýnko:
„Spíš-li, má panenko!
spíš-li, čili nespíš,
nebo mne neslyšíš?“

2) Už mé milé vlásky
plujou přes oblásky;
už mé modré oči
po horách se točí.

29.

Nešťastný milý.*(Nápv 15, 16.)*

Ach, zdál je mi se v noci sen,
že můj milý mi přijel sem:
já procitnu — tu nic není,
jenom mně srdce mé bolí.

Bych měla posla tajného,
poslala bych pro milého:
běž, můj poslíčku, jako pták,
pozdrav milého nastokrát.

Poslíček se k hradu blíží,
můj milý z hradu vyhlíží:
„Vrať se, poslíčku, zas domů,
že dnes přijít nemohu.“

Že přijdu ráno, raničko,
dříve než vyjde sluníčko.“
Sluníčko s hory vychází,
můj milý mi nepřichází.

Můj milý jede po mostě,
pod ním koníček za dvě stě;
koníček si poskakuje,
mé srdéčko se raduje.

Koníček zlámal nožičku,
můj milý srazil hlavičku.
Kde mám pomoci hledat?
kam pro lékaře poslati?

„Lékaře ty mně nejednej,
raděj mi hranu zvonit dej.“
Zvoňte hrany na vše strany,
umřelo mně potěšení.

Zahynul z bílé růže květ,
jenž mi byl dražší nežli svět;
koho jsem v srdci nosila,
toho jsem smutná ztratila!

Z Hradecka. — Srov. Čel. II, 36; Krol. I, 597; Suš. 187; Luž. 101.

30.

Porada.*(Nápv 137, 138.)*

Chodila matička,
po břehu chodila;
švárného synáčka
na ruce nosila.

„Ach synu, synáčku,
co ti mám udělat?
mám-li tě utopit,
nebo tě vychovat?“

„Má milá matičko,
toho nedělejte;
radš mě vychovejte,
na vojnu mě dejte.“

Přijde vám pochvala
od krále našeho,
že jste vychovala
vojáka švárného.

Přijde vám pochvala
od císaře pána,
že jste vychovala
švárného hulána.“

Z Čáslavska. — Srov. Čel. III, 13; Suš. 580
Kol. I, 362.

31.

Vzkázání.*(Nápv 306.)*

Když se milý na vojnu bral,¹⁾
své panence přikazoval,
aby se mu nevdávala,
sedum let na něj čekala:

„Má panenko! nevdávej se,
za sedum let přijdu zase;
za sedum let přijdu domů,
zlatý prsten nosit budu.“

A když bylo v sedmém roce,
žala trávu při potoce;
když našala, navázala,
po poli se ohlédala.

Neviděla tam žádného,
jen vojáčka samotného;
ptala se ho: „Můj panáčku!
víte-li o mém miláčku?“

„Tvůj milý se tam oženil,
já sám na jeho svatbě byl.
Co mu vzkážeš, holubičko,
bílá, červená růžičko?“

„Vzkazuju mu tolik toho:
aby do něj udeřilo!“
Otočil se a zasmál se,
zlatý prsten zatřpytil se.

„To je prsten s mého prstu,
co jsem dala mu na cestu!“ —
„Co mu vzkážeš, ještě více,
ty modrooká dívčice?“

„Vzkazuju mu tolik zdraví,
co je na té louce trávy;
vzkazuju mu tolik štěstí,
co je kapek v hustém dešti!“

Kostelíček v černém lese:
„Pojď, má milá, oddáme se;
pan farář nám ruce sváže,
žádný nás už nerozváže.“²⁾

Z Hradecka. — Srov. Suš. 113; Kol. II, 382;
H. Luž. 72; D. Luž. 27; Kor. I, 51; Vraz
I, 60; Kretschmer I, 62; Bilsching 193;
Wunderhorn I, 64; Meinert 243.

1) Můj milý na vojnu jede,
a co on mně přikazuje?
abych já se nevdávala,
sedm let na něj čekala atd.

2) Na konci dodávají:

Skládal voják tu písničku,
dal jí milé za hubičku;
ta písnička velmi hezká,
stojí nejmň za dvě česká.

32.

Věrná plečka.*(Nápěv 266.)*

Když matička
sama doma byla,
kumpanie
husarů přijela — tam.

„Panímámo,
hezkou dceru máte,
škoda že jí
doma nemíváte — tam.“

„Moje dcera
ta je v širém poli,
ona pleje
pšeničku z koukolí — tam.“

A když záhon
pšeničky vyplela,
tu škadronu
husarů viděla — tam.

„Pěkně vítám,
páni husarové!
viděli jste
potěšení moje — tam?“

„Viděli jsme,
ale neživého:
spad s koníčka,
hlava vedlé něho — tam.

Pojeď s námi,
a nech toho plení,¹⁾
vybereš si
jiné potěšení — tam.“

„Nežli bych já
za husarku byla,
radší bych hned
do vody skočila — tam.

Do té vody,
do té prohlubničky,
kde můj milý
napájel koníčky — tam.

Do té vody,
kde se kolem točí:
ach, přeškoda
jeho černých očí — tam!“

Z Klatovska. — Srov. Čel. I, 58; Krolm. I, 540; Suš. 589; Kol. I, 389; Žeg. P. 149; Vóje. I, 103.

1) Nech, panenke,
nech trhání trávy:
vem kabátek,
pomaširuj s námi — tam.

33.

Pastevnice.*(Nápv 502, 503.)*

Pásla husy nade dvorem,
sama seděla
pod javorem.

Vila věnec olivový,
a jetelíčkem
a koukolíčkem
proplítaný.

Jel tam tudy její milý:
„Dej mi ten věnec
olivový.“

„Já ti věnec nesmím dáti,
kárala by mě
moje máti.“

„Bojiš-li se pokárání,
pojď, pojedť přes ty
hory s námi.“

„Já bych s vámi ráda jela,
komu bych husy
zanechala?“

„Pusť husičky po vodiče,
nech ať poplynou
k tvé matiče.

Pusť husičky po potůčku,
samí pojedem
po lehoučku.“

Stará husa zakejhala,
stará matička
zaplakala.

„Kejhej, huso, kejhej více,
nedokejháš se
pastevnice!“

Z Berounska. — Srov. Suš. 133.

34.

Děvče u potoka.*(Nápv 503.)*

Teče voda
z lesa dolem:
má milá seděla
pod javorem.

Přišel je k ní
mládeneček:
„Dej mi, panenke,
ten věneček!“

„Já ti věnec
nesmím dáti:
hněvala by se
moje máti.“

Koukal na ní
přes jedličku:
jedličku přiskočil,
pěkně se zatočil,
dal hubičku.

Z Budějovicka.

35.

Sňatek v lese.*(Nápv 546.)*

Ráno vstala, posnídala,
po snídání husy hnala.

Hnala, hnala na trávníček,
na zelený jetelíček.

Na vršíčku sobě sedla,
ze slziček věnec vila.

Než ten věneček dovila,
tříkrát padla a omdlela.

„Zamčené jest moje srdce,
sám pán Bůh ví, kdo má klíče.

Ach, vím dobře, kdo klíče má,
komu jsem je sama dala!“

Teče voda od hor dolů:
„Pojď, má milá, půjdem spolu.“

„Jaké jest to putování,
když jsme spolu neoddáni?“

„Stojí kostel v černém lese,
pojď, má milá, oddáme se!“

„Jaké jest to oddávání,
když rodiče tomu brání!“

„Tam v kostele páter káže,
ten nám štolou ruce sváže.

Sváže, sváže — nerozváže,
až sám pán Bůh s nebe zkáže.“

Z Berounska. — Srov. Suš. 356.

36.

Děvče s pávem.

(Nápěv 507.)

Pásla panenka páva
mezi horami sama;
jeli tam tudy páni:
„Pojed, panenke, s námi.“

„Kdybich já s vámi jela,
kam pak bych páva děla?“ —
„Pust páva po potoce,
a pojď jen s námi předce.“

„Já nejsem chůzi zvyklá,
špalíček se mi viklá;
zůstanu radší doma,
stala by se mi škoda.

Jedte si, milí páni,
já nepojedu s vámi:
jedte si s pánem Bohem,
já půjdu za svým pávem.“

Z Berounska. — Tanec „Menuet“. Srov. Čel.
I, 52; Suš. 301; Kol. I, 322.

(Nápěv 586.)

Pásla panenka páva
mezi horama sama,
pásla husičky
vedlé vodičky,
čekala na hulána.

Kam pak, můj milý, jedeš?
což mne s sebou nevemeš?

„Jedu do pole,
panenko moje:
ty se mnou jet nemůžeš.“

Z Prachenska.

37.

Děvče a huláni.

(Nápěv 766.)

Za horama, za lesama
tancovala má panenka
s děvčatama.

Jeli tudy dvě huláni:
„Pojed, holka, hezká holka,
pojed s námi.“

„Nežli bych já s vámi jela,
raděj bych se v té Berounce
utopila!“

Z Berounska.

38.

Stálá láska.

(Nápěv 582.)

Svíť, měsíčku jasný,
nezacházej ještě:
že je můj holeček
na daleké cestě.

Na daleké cestě,
mezi rovinama:
to sám pán Bůh soudí,
co je mezi náma.

Mezi náma dvěma
láska nejstálejší;
ta nám bude trvat
do smrti nejděší.

Do smrti nejdělsí
láška bude trvat:
až budou skrívánci
o vánocích zpívat.

Skrívánci zpívali,
můj milý nepřisel:
snad se na mne hněvá?
snad na mne zapomněl?

U svatého Jana
je černý lesíček,
že tam odpočívá
její milovníček.

Kdyby to vědělo
jeho potěšení,
ono by tam za něj
dalo na modlení!

Z Táborska.

39.

Zkrvavený milý.

(Nápěv 681.)

Na vršíčku kaplička,
bilila ji Ančička;
když ji obilila,
kolem se dívala,
uhlídá-li Jenička.

„Nikde ho tu nevidím,
ani ho tu neslyším;
s kým pak já se nyní,
můj Božíčku milý!
s kým pak já se potěším!“

Na dolině rybníček,
napáji v něm Jeniček
čtyry koně vrany,
pěkně učesany,
je zkrvavený všecek.

To není krev z konička,
to je z mého Jenička,
že ho posekala,
že ho posekala
ta vojanská šavlička.

Z Berounska.

40.

Zabitý kovář.

(Nápěv 435.)

Na té naší kopanince
leží voják v rozmarínce,
leží voják zabitý,
rozmarínkou přikrytý.

Přišla k němu jeho milá,¹⁾
šátečkem krev utírala,
dala jemu hubičku,
přitiskla ho k srdíčku.

Kdo nám bude koně kovat,
až my budem maširovat?
kováře nám zabili,
rozmarínkou přikryli.

Do půlnoci koně kovat,
od půlnoci maširovat;
podkovičky klapaly,
modré oči plakaly.

„Zvoněte zvony na vše strany,
můj milý je pochovaný;
zahynul mně z růže květ,
pro který mne těšil svět!“

Zvoní koně podkovami,
a vojáci šavličkami;
hraje hudba veselá,
a jí srdce usedá.

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 151, 183; Kol. I, 144.

¹⁾ Kdo ho bude vyhojovat,
rány jeho zavazovat?
kdož-li jiný než milá,
co ho v srdci nosila.

41.

Bitka o milou.

(Nápěv 444.)

Pod háječkem na kopečku
bijou se tam o děvečku:
o kterou? o kterou?
o tu, co má šněrovačku
červenou.

Tak dlouho se potýkali,
až jednoho tam nechali:
jeho milého,
už se leje krev potokem
od něho.

Kdo nevěří, ať tam běží,
však tam ještě šavle leží,
šavlička krvavá:
omejvá jí jeho milá
slzama.

Z Hradecka. — Srov. Suš. 180.

(Nápěv 444.)

Na vršečku, na kopečku
sekají se pro děvečku,
pro kterou? pro kterou?
pro mou ze všech nejmilejší
upřímnou.

Když jste vy mě posekali,
dejte vy mě k doktorovi,
k doktoru hodnému:
ten mně bude rány hojit
samému.

Z Klatovska.

42.

Nešťastní milí.

(Nápěv 756.)

V zeleném háječku
milovali se dva;
padlo na ně dřevo,
zabilo je oba.

Dobře udělalo,
že oba zabilo:
nebude nařikat
jeden pro druhého.

V zeleném háječku
hrob tam vykopali,
pannu a mládence
spolu pochovali.

Dobře udělali,
že je pochovali:
panny a mládenci
by jich litovali.

Z Hradecka. — Srov. Čel. I, 217; Suš. 637.

43.

Nepozor.

(Nápěv 561.)

„Jeníčku můj milý!
jste všecken opilý.“

Zůstaňte tu u nás,
já dám pozor na vás.“

Andulka usnula
pozoru nedala.

On šel domů přece,
utopil se v řece.

Zůstalo znamení,
klobouk na sroubení.

Andulka jej vzala,
šla domů, plakala.

Z Táborska.

44.

Úraz.

(Nápěv 52.)

Co, sedláci, co děláte?
pole máte, nevoráte.

Měl jsem jednu voraninu,
sil jsem na ní rozmarínu.

Rozmarínka mně nezvešla,
má panenka mně odešla.

Odešla mně do maštale
mezi čtyry koně vrané.

Koníčky se zutrhalý,
mou panenku pošlapaly.

Pošlapaly jsou ji tuze,
už jí žádný nepomůže.

Pošlapaly jsou jí na znak,
až jí bylo podkovy znát.

Pošlapaly jsou jí nohy,
už jí nesou do komory.

Pošlapaly jsou jí ruce,
už jí nesou do světnice.

Pošlapaly jsou jí hlavu,
už jí kopá hrobař jámu.

Z Prachenska. — Slov. Čel. III. 74.

45.

Pokuta.

(Nápěv 68.)

Jedou formani od Vidně,
vezou Venclička v košině.

Ach co's udělal, Vencličku!
že máš po straně šavličku?

„Neudělal jsem nic zlého,
jenom jsem zabil jednoho.

Zabil jsem, zabil jelena,
nyněko mne vezou do Brna.

Nebyl to jelen, byla laň,
nyněko mne vezou, nevím kam.“

Z Prachenska.

46.

Nemocná paní.

(Nápěv 427.)

Naše paní nemocná,
ona rána nedočká.

Chtělo se jí vína pít,
neměl jí kdo pro ně jít.

Pána svého poslala atd.

Z Berounska.

47.

Truchlivý konec lásky.

(Nápěv 110.)

Dvanácte panen usnulo
pro lásku svého milého:
jen jedna nespala,
milého čekala.

Dočkati se ho nemohla,
šla, muziku štelovala:
„Muzikanti hrajte,
hrajte mně vesele!

Až já počnu libě spátí,
hrajte vy mně pijamenty;
muzikanti hrajte,
hrajte mně vesele!“

Vyšla ze zámku na špacír,
ptala se, byl-li tu kavalír
v šatech přemovaných,
v punčochách hedbávných?

Pažátko odpovědělo,
že nevidělo žádného,
než koně vraného
a osedlaného.

Vešla je do své zahrádky
tam utrhout prut marjánky:
on ležel pod stromem
proražený kordem.

Ten kord je z něho vytrhla,
do svého srdce vrazila:
to byl konec lásky,
daremné překážky!

Ten kdo okolo pojedě,
ten každý litovat bude
dvě krásné osoby
proražené kordy.

Uřežte chvojku zelenou,
přikrejte tu krev nevinnou,
ať vrány nekváčou,
panenky nepláčou.

Z Berounska.

Píseň tato budiž na ukázkou pokaženého vkusu v řeči panské a městske z středů předešlého století. Obsah její jest bezpochyby nějaký skutečný příběh téhož času. Ostatně co na ní lepšího, totiž nápěv a první i poslední sloha, vzato jest z jiných písní národních.

b) N á b o ž e n s k é.

48.

První hřích a pokuta.

(Nápěv 621.)

Šel jest pán Bůh, šel do ráje,
Adam za ním, poklekaje.

Když do prostřed přicházeli,
pravil pán Bůh k Adamovi:

„Se všech stromů požívejte,
s jednoho jen zanechejte,

Který stojí prostřed ráje,
modrým kvítkem prokvétaje.“

Učinil se ďábel hadem,
podved Evu i s Adamem.

Utrh jabko velmi prudce
a podal je Evě v ruce.

Eva vzala, okusila,
s Adamem se rozdělila.

„Jez, Adame, jez to jabko,
což jest po něm velmi sladko!“

Tak se oba prohřešili,
z ráje ven vyhnání byli.

Dal jim pán Bůh po motyce
a poslal je na vinice.

„Jděte, jděte a kopejte,
chleba sobě dobývejte!“

Než se chleba dokopali,
dost se oba naplakali.

Z Čáslavska. — Srov. Suš. 37; Kol. II, 65.
O písni této praví se, že pochází od Bratří
Českých, kteří prý ji složili. Byla též vy-
tisknuta roku 1740 v Příbrami, avšak již
valně porušena a o dobrou polovici roz-
množena nechtutným přídatkem počátku
tohoto:

Tu máš, Evo, z tvého smíchu,
teď jsme padli oba k hříchu atd.

Zpívá se obyčejně při hodech svatebních,
když před nevěstu na stůl postaví strom,
kdež na způsob písni církevních slohami
témito se kouří:

Kriste pro tvé umučení
dej nám hříchů odpuštění,

Ať nás nežže věčný plamen,
zachovej nás, Kriste. Amen.

Na Slovensku touž písňu zpívají chlapeč, od
vánoce až do nového roku s hadem chodíce.

49.

Narození Kristovo.

(Nápěv 546.)

Stála panenka Maria,
jako růžička červená.

Přišel je k ní anděl Páně,
dal pozdravení té panně.

Andělského pozdravení
ulekla se hvězda denní.

Nebyla to hvězda jasná,
ale byla panna krásná.

Nelekej se, panno čistá!
máš porodit pána Krista.

Pána Krista porodila,
do jesliček položila.

Kristus pán, maličké dítě,
panuje po celém světě.

Z Hradecka. — Srov. Suš. 38.

50.

Narození Kristovo.

(Nápěv 404.)

Šla Maria, šla do ráje,
potkal jest ji anděl Páně.

„Kam jdeš, Maria? nedojdeš,
těžko pod svým srdcem neseš.“

Maria mu nevěřila,
přece do ráje vkročila.

A jak do ráje vkročila,
hned za podruží prosila.

„My ti podruží nedáme,
komory žádné nemáme:

Máme jen malý chliveček,
je v něm uvázan oslíček.“

Jak Maria tam vkročila,
hned synáčka porodila.

Jak synáčka porodila,
do jesliček položila.

„Podej, Josefe, plínčičky,
ať zavinem to maličky.“

Maličky jsme zavínuli,
do jesliček položili.

Radujte se, andělové!
že už máme spasitele.

Raduj se, říše nebeská!
že už máme pána Krista.

Z Berounska. — Srov. Suš. 739.

51.

Nocleh Marie Panny.

(Nápěv 137.)

Chodila Maria
po širokém světě,
nosila synáčka
v svém svatém životě.

Přišla ona, přišla
k kováři jednomu:
„Kováři, kováři!
popřej mi noclehu.“

„Jak pak ti nocleh dám?
moc tovaryšů mám:
ve dne, v noci kují,
ohně nezhašují.“

„Kováři, kováři!
co vy to kujete,
co vy to kujete,
že nezhašujete?“

„Kujeme, kujeme
tři železné hřeby,
co Kristu na kříži
jich bude potřeba.“

Jak panna Maria
to slovo slyšela,
celá polekaná
odtud pospíchala.

Přišla ona, přišla
do pusté maštalky,
jen za práh kročila,
syna porodila.

Přišlo do maštalky
kovářovo dítko:
„Zakolibej ty mně
moje nemluvnátko!“

„Jak pak zakolíbám,
když ručiček nemám?
ani těch ručiček,
ani těch očiček!“

„Dotkni se plínčiček,
budeš mít ručičky;
dotkni se jesliček,
budeš mít očičky.“

Přišlo dítě domů,
přišlo k otci svému,
ručkama hrající,
očma mrkající.

Otec jeho se ptal:
„Kdes ty ručičky vzal?
ty bílé ručičky
a modré očičky?“

„Dala mi je, dala
panenka Maria,
co večera na večír
noclehu prosila.“

„Kdybych já byl věděl,
že je to Maria,
byl bych ji uložil
do zlata, do stříbra.

A sám byl bych lehnul
hlavou na kamení,
hlavou na kamení,
nohama do trní!“

Z Berounska. — Jinak také počíná se ta
píseň takto:

Když panna Maria
po světě chodila,
všem věrným ctitelům
ku pomoci byla.

Přišla sem, přišla tam
k jednomu kováři:
„Kováři můj milý,
dej ty mně noclehu.“

„Jak pak ti nocleh dám,
když já ho sám nemám,
milý mocný Bože!
když já ho sám nemám?“

Přišla sem, přišla tam
do pusté maštale atd.

Písň tuto zpívávali dříve chlapci, o váno-
cích s jesličkami chodíce; nyní jen ně-
který stařeček aneb některá babička snad
ještě ji zná. — Srov. Suš. 30.

52.

Marja a Alžběta.*(Nápěv 532.)*

Pod kopečkem
tráva zelená,
po ní se prochází
panna Maria.

Potkala ji
svatá Alžběta:
„Kam pak spěcháte,
má milá teta?“

„Pospíchám já
k tělu božímu,
abych vykonala
boží modlitbu.“

Poslal pán Bůh
s nebe anděla,
aby se podíval,
kde je Maria.

Marja klečí
v čistém kostele,
ona se tam modlí
při božím těle.

Kdo tu písň
tříkrát zazpívá,
tomu milý pán Bůh
štěstí, zdraví dá.

Zpívala ji
Maria panna,
to když kolíbala
božího syna.

Z Prahy. — Srov. Suš. 5.

53.

Tělo boží.

Když se hory zelenají,
modrým kvitím prokvétají,
Matka boží po nich chodí,
hledající svého syna:

„Viděli jste mého syna?“ —
„My jsme jeho neviděli,
jak ve čtvrtek při večeři.
On tam sedí s apoštoly
a rozdává tělo boží:
Těla mého požijete
a mou krví zapíjejte,
na můj zákon pamatujte.“

Z Čáslavska. — Srov. Krol. III, 202.

54.

Kříž a trnová koruna.

Sluněčko vychází z hory ven:
pán Kristus jde z nebe ven.

Potkala ho Matička boží:

„Kam jdeš, Synu boží?“ —
„Já nesu dřevo, svatý kříž,
na kterémžto umřít mám.“

Potkal ho svatý Petr, svatý Jan.

„Jděte tam, zpravte tam,
že mám trnovou korunu,
z sedumdesáti sedmi kusů dělanou,
na mou svatou hlavu vstavenou.“

Z Berounska. — Srov. Krol. I, 556.

55.

Umučení Páně.*(Nádpěv 546.)*

Vyšla hvězda na kraj léta,
osvítla do půl světa.

Nebyla to hvězda jasná,
ale byla panna krásná.

Šla Maria, šla plačící,
svého syna hledající.

Šli, nadešli apoštolí,
byli smutní, neveselí.

„Ach vy milí apoštolí!
co jste smutní, neveselí?“

„My jsme smutní, neveselí,
že jsme Krista neviděli.

Neviděli, neslyšeli,
jak ve čtvrtek při večeři.

Když chléb lámal a rozdával,
svou svatou krev pit nám dával.

Jezte tělo mé, a píte,
však mě tuto noc ztratíte.“

Jak to Židé uslyšali,
Krista jali, na kříž dali.

Ruce, nohy mu probili,
octa, žluči nastrojili.

Jak Maria uslyšela,
hned pod svatý kříž běžela.

Pod křížem stála, plakala,
kde ta svatá krev kapala.

Kde ta svatá krev kapala,
všude růže vykvétala.

„Co tu, matičko, stojíte?
tak přezalostně kvílíte?“

„Jak tu nemám smutná státi
a žalostně nařikati,

Když z tebe krev svatá stříká,
což je ta bolest veliká!“

„Mlč, matičko, mlč a neplač,
však já vstanu den třetí zas.

Já netrpím za žádného,
než za hříchy světa zlého.

Já trpím jen za křesťany,
aby se ke mně dostali.“

Dejž to Kriste pane! Amen,
ať nás nežže věčný plamen.

Z Hradecka. — Srov. Suš. 50.

56.

Umučení Páně.

Byla-tě studánka stavěná,
kalichem roubená;
přebývala tam panna Maria.
Co's, panno Maria, tak smutná?

„Kterak nemám smutná býti?
měla jsem syna jednoho,
přišli Židé, vzali mně ho;
tak ho vzali,
na kříž dali,
hřebami ho proráželi.“

Šel pán Kristus do zahrady,
naklonil své svaté hlavy
na trávu zelenou,
na rosu studenou.
Jděte tam k mladému,
pravte tam starému,
jaké jsou věnce trnovy
dány do hlavy Kristovy.

Kdo tu modlitbu říkat bude,
dvanáct dní odpustků míti bude;
tři dušičky vysvobodí
z muk očistcových:
jednu otcovu,
druhou matčinu
a třetí svou,
do království nebeského
budou mít cestu otevřenou.

Pane Ježíši Kriste!
Synáčku boží!
ty neseš dřevo kříže,
na kterém máš umřítí,
svou předrahou krev vylítí!
Šel-tě tady svatý Petr, svatý Jan,
kteří želeli jeho ran.

O pane Ježíši Kriste!
smiluj se nade mnou;
stůj mi v hlavách,
panna Maria v nohách,
andělíčkové po stranách,
svatý Benedikt nade mnou,
aby neměl ďábel moci nade mnou.
Milostivý Bůh Otec † Syn † a Duch
svatý † Amen.

Z Kouřimska. — Srov. Krol. II, 485.

57.

Pět ran Kristových.

Slyším zvony zvoniti.
Vidím, vidím Krista pána
nábožně mši svatou sloužiti.
Všecky dušičky k němu jdou:
a já hříšná taky půjdu,
z té studánky pítí budu,
kde se Kristus pán umýval,
šeredného ďábla zaklínal.
Vstal pán Ježíš s svého lože,
vzal na sebe svoji komži,
ohledal svých pět svatých ran,
ty jsou mu tuze krvácely.
Přišla k němu jeho milá Matka,
začala jeho ran želeli.
„Ach nežel, má znejmilejší Ma-
tičko!

neb jsou ty rány darovany
pro hříšníky pro křesťany.“

Z Prahy. — Srov. Krol. I, 556.

58.

Hříšná duše.

Stojí, stojí kostelíček,¹⁾
v tom kostelíčku zvoneček;
ten zvoneček sám zvoníval,
když tam Kristus pán chodíval.

Přiletěla holubička,
vzala si ho pod křídýlka,
letěla s ním na nebesa.
Když k nebesům přiletěly,
nebesa se otevřely,
dušičky se radovaly:
jen jedna se neradovala,
okolo dveří obstupovala.
„Proč, ty dušičko, se neraduješ,
okolo dveří obstupuješ?“ —
„Jak se mám já smutná radovati:
otce, matky jsem nectila
a jim jsem se protivila!“ —
„Podej, duše, pravé ruky,
povedu tě skrze muky,
skrze muky do očistce,
tam uhlídáš své rodiče,
kterak pláčou, nařikají,
že svých dítek netrestali.“

Svatá Maří Majdalena
pánu Kristu nohy myla,
vlasy svými utírala.
Kdo tu modlitbičku trikrát
za den říká, tři duše vysvobodí:
jednu otcovu, druhou matčinu,
třetí svou, má do nebeského
království cestu otevřenou.

Z Berounska. — Srov. Krol. I, 555; Suš. 43.

¹⁾ Tamhle je kostelíček,
v kostelíčku je zvoneček.

59.

Duše hříšná a Maria panna.

(Nápěv 404.)

Byla jest louka zelená,
slzavou rosou skropená.

Kráčely po ní dvě duše,
za nimi velká hříšnice.

Když se až k ráji dostaly,
na dvěře tam zaklepalý.

„Vstaňte, Petře! vemte klíče,
podívejte se, kdo tluče?“

„Tlučou tam, Pane, dvě duše,
za nima velká hříšnice.“ —

„Ty dvě duše mně sem pusťte,
té hříšnici pryč ukažte.

Ukažte jí cestu širou,
kudy hříšni do pekla jdou.“

Šla dušička vzlykající
a svých hříchů litující.

Šla od nebe, naříkala,
až jí krev z očí kapala.

Potkala ji Maria panna: 1)
„Co naříkáš, duše hříšná?“ —

„Jak pak nemám naříkati,
když se nevím kam podíti?

Musím jíti cestou širou,
kudy hříšni do pekla jdou.“ —

„Vrať se se mnou, duše hříšná!
poprosím já svého syna.“

A když se k ráji dostaly,
na dvěře tam zakleपालy.

„Vstaňte, Petře! vemte klíče,
podívejte se, kdo tluče.“ —

„Tluče to, Pane, matka tvá,
a za ní ta duše hříšná.“ —

„Mou matičku mně sem pusťte,
té hříšnici pryč ukažte.

Ukažte jí cestu širou,
kudy hříšni do pekla jdou.“ —

„Ne tak, ne tak, milý synu!
odpusť hříšné duši vinu.“ —

„Zeptej se jí, matko milá!
co dobrého učinila?

Kolik je svátků světila?
kolik se pátků postila?
kolik chudých obživila?“ 2) —

„Já jsem svátků nesvětila,
ani se v pátek postila.

Jen jedno jsem vykonala:
almužny jsem grešli dala.“ —

„Podej, hříšná duše, ruky,
povedu tě skrze muky.

Skrze muky do propasti
a z propasti do radosti.

Grešlička, almužna malá,
do ráje tobě pomohla!“

Z Budějovicka. — Srov. Suš. 25; H. Luž.
281; Kukulj. 186.

1) Potkala ji panna Maria:
„Kam ty kráčíš, duše hříšná?“

„Ach já kráčím cestou širou,
kudy hříšni do pekla jdou.“

„Vrať se se mnou, hříšná duše!
přimluvim se u Ježíše.“

2) kolik almužen rozdala.

60.

Ďáblova nevěsta.

(Nádpěv 40A.)

Byla jest jedna ctná paní,
měla tři dcery na vdání.

Dvě do kostela vodila,
třetí se doma strojila.

A když se tak ustrojila,
do zahrádky pospíšila.

Červené růže trhala,
věneček sobě dělala.

Přijel k ní jeden mládenec:
„Dej mi, panenke, ten věnec!“ —

„Tobě já věneček nedám,
na krásnějšího já čekám.“

Přijel k ní druhý mládenec:
„Dej mi, panenke, ten věnec!“ —

„Tobě já věneček nedám,
na krásnějšího já čekám.“

Přijel k ní třetí mládenec:
„Dej mi, panenke, ten věnec!“ —

„Tobě já můj věneček dám,
na jiného už nečekám.“ —

„Vyskoč, panenke, na můj kůň,
povezu já tě, kde můj dům.

Povezu já tě do kraje,
to do ráječka, do ráje.“

Když jsou za město vyjeli,
dobré jsou cesty neměli.

Jen po rokytí, po hloží,
po tom čertovém po zboží.

A když jsou k místu přijeli,
horoucí peklo viděli.

„Hoj, otevřte tovaryši!
vezu vám tělo i s duší!

Postavte panně stolicí,
nalejte vína sklenicí.“

První jim bránu otvírá,
druhý jí smoly nalivá.

První sklenicí vypila,
hned se jí barva změnila.

Druhou sklenicí vypila,
hned plamen z huby pustila.

„Otevřte, páni, veřeje,
at na mne větrík zavěje.

Ach! třeba jen okénečko,
at ochladne mé srdečko.“ —

„Když jsi se chtěla chladiti,
měla jsi dobře činiti.“ —

„Ach! kýchby tu kdo dobrý byl,
aby mé matce vyřídil.

Má doma dcery ještě dvě,
by je líp vedla nežli mě.

By pánu Bohu sloužily,
marností světské nechaly:

Mě marnost světská zkazila,
mou duši věčně zmařila.“ —

„Není jim třeba vzkazovat,
mají se po čem zpravovat:

Duchovní zprávece tam mají,
necht' po jich slovu jednají.“

Z Prahy. — Srov. Suš. 21; Kol. II, 12;
Žeg. P. 76; Vójc. I, 99, 101, 291; II, 301;
Olesk. 411; H. Luž. 290; Mein. 213. —
Mimo to jest v Čechách ještě píseň jiná
téhož obsahu, z kteréž mi se dostaly potud
jen slohy tyto:

„Vsedni, panno, na má křídla,
pojedeme k nebi zpřima.“

A když k nebi přijížděli,
k peklu jsou se obrátili:

„Hola! hola, tovaryši!
vezu tělo, hříšnou duši“ atd.

61.

Duše a tělo.

(Nápěv 247.)

Na křehově před kostelem
hádala se duše s tělem:

„Tělo, tělo, co's dělalo,
že's o duši nic nedbalo?

Co's vidělo, všeco's chtělo,
na Boha jsi nezpomnělo.

Tělo, tělo, tělo hříšné,
bývalo jsi v světě pyšné.

Chodilo jsi v štribře, zlatě:
a já, duše, trpím za tě!

Chodilo jsi po muzikách,
a já vezím v těžkých mukách!“ —

„Nedávej mi, duše, viny,
byla's se mnou každou chvíli.“ —

„Byla-li jsem vždycky s tebou,
nevládra jsem sama sebou.“

Z Bydžovska. — Srov. Suš. 16.

Ř í k a d l a v n e m o c e c h.

1.

Baba lékařka.

Já bába, po Bohu
pomohu, co mohu;
a čeho nemohu,
nechám pánu Bohu.

Z Berounska.

2.

Voda.

Nemocný chtěje se rád brzy uzdra-
viti, pošle si pro vodu do studánky,
ku které má největší důvěru. Potom
udělaje kříž řekne:

Vodičko studená!
jenž jsi posvěcena
od svatého Jana
při křtu Krista Pána:
buď mi ke zdraví nápomocna.

A pak se té vody napije.

Z Boleslavská.

3.

Na střile.

Drž nad hlavou toho člověka, jenž
na střile trpí, hliněnou mísu, polož
do ní nůž a nůžky křížem a při tom
říkej:

Chodili střelci, střelice
po horách, po krajinách;
potkala je svatá Apolena,
ta se jich tázala:
Střelci, střelice! kam jdete?
„My jdeme k¹⁾
mozek jísti, krev pítí,
maso drátí, kosti lámati.“
Řekla jim svatá Apolena:
Střelci, střelice! vraťte se,
a té osobě pokoj dejte!

Toto třikrát po sobě opakuj, a po-
každé do té mísy trochu vody nalej
a několik zrnek ovsu nasyp.

Z Berounska. — 1) Jmeno toho, jenž na
střile trpí.

4.

Na střile.

Nemocný ať položí hlavu na stůl
neb na postel, uchem zhůru, ve kte-
rém trpí bolestí. Potom vezmi misku
a tři špičky, t. nůžky o dvou špi-
čkách a špičatý nůž. Misku polož
rovně nemocnému na ucho, vlož
otevřené nůžky do ní, a potom
lej do misky vodu křížem, řka:
„Ve jmenu Boha Otce, Boha Syna
a Boha Ducha svatého.“ Pak vezmi
špetku ovsu a syp jej též křížem
na tu misku, řka: „Ve jmenu
Boha Otce atd.“ Jsou-li to skutečně
střile, postaví se oves ve vodě špi-
čkami zhůru, pakli nejsou, padne ke
dnu. Na to vezmi nůž a odělej špi-
čkou v misce kříž, táž slova řka:
„Ve jmenu Boha atd.“ † † †, a je-
zdi po dně nožem do kola od levé
ruky ku pravé, říkáje přitom jme-
nem nemocného takto:

Já N. (jmeno nemocného) svým
vlastním jmenem pokřtěný.
Letěli tady tři střelci, nádchou se
spojující (?),
zastavili se v mé hlavě, v mých
uších, v mých ústech;
a já je zaklínám skrze tři božské
osoby,
skrze Boha Otce, Boha Syna, Boha
Ducha svatého:
jsou-li z větru, aby šli zas do
větru,

*

tam aby dříví v největších huštinách
lámali;

jsou-li z vody, aby šli zas do
vody,

tam aby písek v největších hlu-
binách vázali;

jsou-li ze skal, aby šli zas do
skal,

tam aby skály v největších ska-
linách lámali,

mně, mé hlavě, mým uším, mým
zubům pokoj dali

a mne víc netrápili.

K tomu mi dopomáhej Bůh Otec atd.

Toto opakuj tři dni po sobě, aneb
také v jednom dni ráno, v poledne
a u večer.

Z Berounska. Obrazy života, 1860, 437.

5.

Na nežit.

Vezmi dřevěný uhel a třikrát
jím vrch nežitů zatlač na způsob
kříže, a pak říkej takto:

Já tě zažehnávám,

nežíte neb vřede,

ve jmenu Páně;

já tě zažehnávám,

abys mně více nerost':

jsi-li z větru, jdi do větru;

jsi-li z vody, jdi do vody;

jsi-li ze země, jdi do země

a mně (jmeno) pokoj dej!

K tomu mi dopomáhej Bůh Otec,
Bůh Syn, Bůh Duch svatý!

Toto poslední vyřkne se třikrát
a pak se doloží: Amen.

Z Prahy.

6.

Na škrkavky.

Byla panna Maria přečistá,
měla tři vlastní sestřičky:

jedna předla,

druhá vila,

třetí na škrkavky žehnala;

žehnala srdečným,

jaterním, plíčním,

krevním, střevním

té a té osobě (jmeno),

aby jí mása nejedly,

krve nepily,

a té osobě pokoj daly.

K tomu dopomáhej Bůh Otec, Bůh
Syn, Bůh Duch svatý, amen.

Z Berounska.

7.

Na škrkavky.

Svatá Lucie tři dcery měla:

první přídla,

druhá vila,

třetí motala.

Dej. Bože! aby této osobě (jmeno)

ty škrkavky pomínuly,

tak jako pomínul

krívej rychtář,

krívej šafář,

krívá kněžská kuchařka!

Potom třikrát si na prsty na-
plivni a té osobě po životě stírej.

Z Berounska.

8.

Na psotník.

Šel pán Ježíš Kristus,

šel svou svatou cestou.

Potkal jeho psotník;

ptal se ho pán Kristus:

Kam ty jdeš? psotniku!

„Já jdu do života

té a té osoby (jmeno)

maso jísti,

krev píti,

žily trhati,

kosti lámati,

chuť k jídlu a k pití bráti

a spaní mu odjímati.“

Řekl jemu pán Kristus:

Já tobě prikazuji

pod mým těžkým umučením,
pod mým slavným z mrtvých
vstáním,
pod mým na nebe vstoupením:
vystup ze života
tohoto člověka (jmeno);
neměj k němu moci
ve dne ani v noci! —
K tomu dopomáhej atd.

Z Berounska.

9.

Na růži.

Dej na nějakou mělkou nádobu
žhavé uhlí, nasyp do něho svčecného
koření z věnečků od Božího těla a
něco sušených lupínků z růží, tím
podkuřuj a při tom říkej:

Zaklínám vás, pakostnice,
růžovnice, kostnice!
do lesa hlubokého,
do dubu vysokého,
do dřeva stojatého
i ležatého:

tam sebou mlaďte a triskejte,
a této osobě (jmeno) pokoj dejte!

Toto opakuj třikrát, a ta osoba
ať se potom pomodlí Otčenáš, Věřím
v Boha a Zdrávas Královno.

Z Berounska.

10.

Na škytavku.

Šla Škytka přes moře,
potkala tam Řehoře:
Řehoř se vrátil,
Škytku tam ztratil.

Z Prachenska.

11.

Na nataženou žilu.

Maso k masu,
kost k kosti,
krev k krvi,
voda k vodě.

Svatý, svatý, svatý
Jachym, Josef, Anna!

Toto říkej třikrát, potom třikrát
Otčenáš a Zdrávas. A jest-li zle
s dobyt看, omoč kus sukna v moči
lidské a na místo přilož.

Z Klatovska.

12.

Na úbytě.

Když měsíce ubývá, vezmi do ně-
jaké nádoby tři lžíce vody, namoč
v ní prstů svých a omej ruce i nohy
nemocného křížem, t. pravou ruku
pod ohbím lokte a levou nohu pod
kolenem, a potom opět levou ruku a
pravou nohu taktéž. Přibylo-li po
umývání v nádobě vody, znamená to
skutečných oubutí. Shledáš-li takto
oubutě, poznamenej se třikráte po
sobě znamením sv. kříže, řka: Ve
jmenu Boha Otce, i Syna, i Ducha sv.
Amen. Potom slož ruce své nemoc-
nému na hlavu a říkej:

Já vyháním oubutě z tvého těla:
z hlavy do ramenou,
z ramenou do kolenou,
z kolenou do nehtův,
z nehtův do moře:
vodu přelejvati a písek přesejpati,
kostí nelámati a žil neškubati,
krve necucati a masa netrhati
a přirozenímu pokoj dáti.

† † † Amen.

Z Berounska Obrazy života, 1860, 4 7.

13.

Na úbytě.

Já (jmeno žehnačky)
zažehnávám vás,
souchotě neb oubytě!
odstupte z jeho plic,
z jeho jater,
ze všech oudův,
ze všech kloubův,

ze vši krve,
ze všech žil;
vstupte mu do nohou,
z nohou do země,
a v zemi se rozejděte,
jako se rozešel Kristus pán
po obloze nebeské!
K tomu mi dopomáhej atd.

Z Prahy.

14.

Na úbytě.

Uvaří se oubutové koření (roste
v polích a žlutě vypadá, podobné
panpalíku — sic!), vleje se do dře-
věné nádoby, a ten nemocný ať se
nad to posadí, jako když se při kašli
naparuje. To se dělá jenom ve středu
a v pátek, ráno a večer: při východu
slunce se stírá nahoru, a při západu
se stírá dolů, a při tom se říká:

Oubutě, souhotě!
stůjte tak tiše,
jako stála voda
v Jordáně u pána Ježíše;
ze srdce, ze žil i z plic
odejděte pryč!
K tomu dopomáhej atd.

Z Berounska.

15.

Na uhrančivost.

Pán Bůh od věků věků —
předivné jsou jeho milosti!
Ty a ty (jmeno)!
já tobě dělám vodu
na nádchu, na přehlídku,
na uhrančivost:
jest-li tě napadla
buď z vody, nebo z větru,
buď z leknutí, nebo z přejití;
jest-li tě kdo uhranul
jakýma koli očima:
buď modrýma, neb zelenýma,
buď černýma, neb červenýma;

buď muž, nebo žena,
buď mládenec, nebo panna,
buď pachole, nebo děvče.
K tomu mi dopomáhej Bůh Otec
atd.

Z Berounska.

16.

Na uřknutí.

Svatý, svatý, svatý,
pán Bůh zástupů!

Ta slova říkej třikrát; potom
vezmi sklenici s vodou studenou a
sedm žhavých uhlíků, a říkej dále:

Uřkla-li tě panna,
pomáhej tě svatá Anna;
uřknul-li tě mládenec,
pomáhej tě svatý Vavřinec;
uřkla-li tě žena,
pomáhej tě svatá Majdalena;
uřknul-li tě muž,
pomáhej tě svatý Majnuš;
uřkla-li tě bába,
pomáhej tě svatá Sába;
uřknul-li tě dědek,
pomáhej tě svatý Melchisedek;
uřklo-li tě dítě,
pomáhej tě svatý Víte!

Při každém tom jmenu pusť jeden
uhlík do vody; který se potopí a
zůstane ležeti na dně, můžeš z toho
souditi, že ta jmenovaná osoba, t.
panna, mládenec, žena atd. toho ne-
mocného uřkla. Potom dej mu se té
vody trochu napítí, a ostatkem umyj
jemu tvář i ruce a tři po žilách.

Z Prahy.

17.

Na dobrou neštovici.

Svatá panna Barbora
měla devět neštovic;
svatá panna Barbora
měla osm neštovic;

svatá panna Barbora
měla sedm neštovic;
svatá panna Barbora
měla šest neštovic;
svatá panna Barbora
měla pět neštovic;
svatá panna Barbora
měla čtyry neštovice;
svatá panna Barbora
měla tři neštovice;
svatá panna Barbora
měla dvě neštovice;
svatá panna Barbora
měla jednu neštovici;
svatá panna Barbora
neměla žádné neštovice!

Drž při tom palce obou rukou
křížem na tom místě, dechni přitom
tříkrát křížem na tu neštovici a říkej
tříkrát:

Svatý, svatý, svatý
pán Bůh zástupů!

Potom třikrát Otčenáš a třikrát
Zdravas. Jest-li zánět příliš velký,
přilož na to suchou švestku.

Všecko dělej nejraději ráno a na
večer, za dne nic.

Z Klatovska.

18.

Na červy.

Svatý Petr leží v hrobě,
devět červů má při sobě;
svatý Petr leží v hrobě,
osm červů má při sobě;
svatý Petr leží v hrobě,
sedm červů má při sobě;
svatý Petr leží v hrobě,
šest červů má při sobě;
svatý Petr leží v hrobě,
pět červů má při sobě;
svatý Petr leží v hrobě,
čtyry červy má při sobě;
svatý Petr leží v hrobě,
tři červy má při sobě;

svatý Petr leží v hrobě,
dva červy má při sobě;
svatý Petr leží v hrobě,
jednoho červa má při sobě;
svatý Petr leží v hrobě:
žádného červa nemá při sobě!
Pomáhej od toho Bůh Otec atd.

Z Hradecka.

19.

Na červy.

Vyhledej v poli nebo na mezi
bodlák, ohni mu hlavičku k zemi a
polož na ni kámen nebo hroudu, a
říkej třikrát:

Bodláčku, bodláčku!
nepustím tobě hlavičku,
dokud nepustíš (ku př. krávě)
červíčků!

Z Rakovnicka.

20.

Na nádech.

Když dochází čtvrt, říkej tři dni
po sobě, totiž ve čtvrtek, v pátek
a v sobotu, po západu slunce anebo
ráno před slunce východem takto:

Pán Bůh leží v hrobě,
má devět nátek při sobě:
od devíti k osmé,
a od osmé k sedmé,
a od sedmé k šesté,
a od šesté k páté,
a od páté k čtvrté,
a od čtvrté k třetí,
a od třetí k druhé,
a od druhé k jedné
a od jedné k žádné.

Od toho mi dopomáhej prvá Bůh
otec, druhá Bůh syn a třetí Bůh
duch svatý. Amen.

Z Berounska. Obrazy života 1860, 438.

21.

Na nádchu.

Rozejděte se všechny zlé
podiviny, ostudiny,
nákažliny, uhrančliny,
jako se rozchází duch můj,
ty a ty (jmeno)
po tvém životě!

Potom dechni na nemocného tři-
kráte křížem.

Z Berounska.

22.

Na nádchu.

Nádcho žeřavá,
pálivá, trhavá!
já tě zažehnávám:
nerosti,
bolesti,

jako neroste skála, kamení,
od Syna božího narození.

Já tě zažehnávám,
abys odešla na moře červený!

K tomu mi dopomáhej Bůh Otec,
Bůh Syn, Bůh Duch svatý!

Toto opětuj třikrát a po třetí do-
lož: Amen. Žehnání toto však ať se
vykonává pod širým nebem.

Z Prahy.

23.

Na bradavice.

Nerosti, znamení!
jako neroste kamení
od pána Ježíše narození
K tomu mi dopomáhej atd.

To též opakuj po třikrát a při
tom bílým šátkem bradavice stírej;
musí to však býti pod širým nebem
a když ubývá měsíce.

Z Berounska.

24.

Na bradavice.

Když zvoní hrana — ale nesmíš
vědět, kdo zemřel — vezmi kousek
syrového hovězího masa, tím ty
bradavice stírej a při tom třikrát
říkej:

Hrana zvoní, nevím komu:
bradavice, jděte z domu!
až tam toho pochovají,
ať vás taky zakopají.

Pak to maso zakopej pod okap,
a nežli shnije, bradavice se ztratí.

Z Berounska.

25.

Na návni kost.

Vezmi zaobalenou rukou z mrcho-
viště kost, ku př. ze psa, dej ji na
tu návni kost a říkej:

Pán Bůh napřed!
nerosti, nerosti, znamení,
jako neroste kamení
od Syna božího narození:
odejdi na moře červený!
K tomu mi dopomáhej atd.

Z Prahy.

26.

Na návni kost, na vole a p.

Jistá bába v Hradecku měla jakýs
namodralý kámen, kterým tu vadu
třikráte kolem objela, přitom říkajíc:

Lišeji a znamení
nerosti, jako kamení
od Syna božího narození:
jak se's udělalo, tak i zmiz,
abys nerostlo na věky víc.

Třikrát Otčenáš a třikrát Zdravas.

27.

Na lišej.

Z rána, když okna jsou zapocena,
setřel ten pot prstem a lišej tím po-
tírej, a při tom třikrát říkej:

Lišej, lišej divokej!
nedělej se širokej:
židí v pátek maso jedí,
ať tě, lišej, taky snědí!

Z Berounska.

28.

Padne-li nebo vltne-li komu co
do oka, má třikrát na zem vy-
plivnouti a při tom třikrát říci:

Při z očka
do potočka!

Z Hradecka.

Marnost světská, smrt a pohřeb.

1.

Osud lidský.*(Nápěv 784.)*

Ze země jsem na zem přišel,
na zemi jsem rozum našel:
po ní chodím jako pán,
do ní budu zakopán —
potěš mne pán Bůh sám!

Kde jsou ty zlaty ručičky
mojí nebožky mamičky,
co mě kolibávaly,
k srdci přitiskávaly,
když jsem byl maličký?

Není jich už, není, není —
dávno hnijou v černý zemi:
kterak já se odměním
svým rodičům přemilým
za jich dobrodění!

Z Budějovicka. — Srov. Suš. 506.

2.

Vzdechnutí stařečkovo.*(Nápěv 597.)*

Kam jsou se ty časy
poděly,
ktery v mej mladosti
bejvaly?

už nejsou
a nebudou:
to trápí hlavu mou
šedivou.

Když jsem já bejvával
mlaďoučký,
miloval jsem děvče
hezoučky:
přeškoda
mej mladosti,
kterej jsem užival
v radosti!

Z Budějovicka.

3.

Zpomínky.*(Nápěv 49.)*

Bejvávalo, bejvávalo,
bejvávalo dobře,
bejvávalo, bejvávalo,
bejvávalo dobře:
za našich mladejch let
bejval svět jako květ;
bejvávalo, bejvávalo,
bejvávalo dobře.

Z Hradecka. — Píseň tato jest tak nazvaný
Canon tříhlasový. Zpěváci počínají totiž
jeden po druhém, vždy po čtyrech taktech
(po dvou řádcích), a každý přezpívá tu
píseň třikrát po sobě, tak že touž měrou
potom zase jeden po druhém přestávají.

4.

Zkažený svět.*(Nápěv 700.)*

Už nebudou víc ty časy,
které někdy bývaly;
už se nebudem tak mívat,
jak se naši mivali.
Ten svět zlořečený,
celý převrácený:
nebývalo jindy tak
všecko naopak.

Kde jsi který z starých Čechů,
pohleď trochu z hřbitova;
zajisté bys nyní řekl:
Umřu já radši znova!
Tak se nyní plete
v tom zmateném světě:
vždyť to nebývalo tak
všecko naopak.

Rozum lidský na se běře,
co unesl nemůže;
nepřeměří dobrým loktem
na svém těle té kůže.
Jak se zdá, tak střelí,
necht trefí, neb chybí;
myslí, že je dobře tak,
zatím naopak.

Víry, lásky, upřímnosti
ani jiskra nedoutná;
za to nyní jen panuje
faleš, hana pokoutná.
Kdo s koho, ten toho,
ne málo, radš mnoho;
nebývalo jindy tak
všecko naopak.

Kde upřímnost staročeská,
která někdy bývala?
Pominula, zahynula
s těma lidma starýma.
Kde jindy upřímnost,
nyní lež, podvodnost;
jest to na tom světě tak
všecko naopak.

Na starého pána Boha
mladí zapomínají,
jako by už ani nebyl,
mnozí nyní dělají:
nepřijde do hlavy,
že se smrt dostaví,
že nás též obrátí tak
všecky naopak.

Z Prahy. — Srov. Jič. Zpěv. 343.

5.

Marnost života.

Každý jest na světě hostem,
den ke dni jen k smrti rostem;
co zde po lakomci zůstane,
lidem nevděčným se dostane!

Z Hradecka. — Veršiky tyto bývaly někdy napsány na bráně hradu Kunětického. (Viz Česká Věsta 1841, str. 354.)

6.

Důvěra v Boha.

Kdo v Boha doufá,
ten sobě nezoufá:
chudobu i zboží
přijímá za dar boží.

Vytesáno písmem gotickým, tak nazvaným, 15 věku na kameňné obrubě hlavního vchodu hostince „u Černého koně“ v Hradci Králové, nyní však omítkou vápennou hustě pokryto.

7.

Co nejlepšiho?*(Nápěv 473.)*

Není lepší na tom světě,
jako Boha ctíti,
jeho vzývat, jemu sloužit,
jeho velebiti.

Z Prachenska.

8.

Tré dobrého.*(Nápěv 701.)*

Veselá mysl
při dobrém zdraví,
a k tomu ještě
dobré svědomí:

komu to tré přeje,
ať se jak chce děje,
nic se neleká,
nic se nebojí.

Z Prachenska.

9.

Marnost světská.

(Nápěv 705.)

Nic, nic, nic,
na světě není nic:
ať je mladý nebo starý,
každý musí jít na máry;
nic, nic, nic,
na světě není nic.

Z Klatovska.

10.

Poslední vůle.

(Nápěv 164.)

Až já umřu,
co mně dáte?
dubovou truhličku,
bílou košiličku,
to mně dáte.

Na tu truhlu
slovo boží:
aby každý věděl,
kdo tu leží.

Leží, leží
pacholček,
všech hezkých děvčátek
milovníček.

Z Budějovicka. — Srov. Suš. 16.

11.

Poslední vůle.

(Nápěv 254.)

Kdybych já věděl,
že letos umřu,
dal bych si dělat
dubovou truhlu.

Dubovou truhlu,
lipové víko,
aby to bylo
panenkám líto.

A na to víko
zelený věnec,
aby věděli,
že jsem mládenec.

Do toho věnce
růžovou mašli,
aby mne tady
panenky našly.

Tu by mě vzali,
na máry dali,
moji rodiče
ti by plakali.

Po každé straně
šest krásných panen,
a šest mláďenců
neslo by mě ven.

Neste mě, neste,
do hrobu dejte
a černou hlinou
mě zasypejte.

Na hrob postavte
široký kámen,
a tato slova
napište na něm:

„Leží, ach leží
tu mladé tělo,
kteréžto rádo
děvčátka mělo.

Hezké panenky,
které tu jdete,
za jeho duši
se pomodlete!“

Z Plzenska. — Srov. Suš. 500; Kol. II, 299.

*

*

(Nápv 376.)

Kdybych já věděla,
že já zejtra umřu,
dala bych si dělat
javorovou truhlu;
javorovou truhlu
a lipové víko,
aby toho bylo
všem mládencům líto.

Na vrch na to víko
pěkně paví peří,
aby každěj věděl,
kdo v té truhle leží:
leží to v ní, leží
jedno potěšení,
kterému rovného
na tom panství není.

Z Hradecka.

12.

Mé místo.

(Nápv 605.)

Starala's se, matko má!
kde mi pán Báh místo dá:
na Obděnském hřbitově
je, matičko, místo mé!

Na hřbitově za stěnou
tam mi postel ustelou;
místo peřin prachových
dají třísek borových.

Ti Obděnští zvonici
to jsou slavní muzici:
tí mně budou pěkně hrát,
a já budu tvrdě spát.

Kdyby hráli sto hodin,
už se více nezbudím;
kdyby hráli ještě víc,
všecko není platno nic!

Z Berounska.

(Nápv 91.)

Starala se matka má,
kde mně pán Báh místo dá.

Na Oujezdském hřbitově
mám já lůžko hotové.

Místo peřin prachových
trochu třísek borových.

Místo vrchní peřiny
trochu písku a hlíny.

Žáci budou zpívati
a přátelé plakati.

Zvony budou pěkně hrát
a má hlava bude spát.

Kdyby hrály sto hodin,
já se smutný nezbudím.

Kdyby hrály i dvě stě —
už je duše na cestě.

Z Hradecka. — Srov. Suš. 71, 776: Kol. I, 107; II, 33; Mein. 98.

13.

Hřbitov.

(Nápv 253.)

Hřbitove, hřbitove,
zahrado zelená!
co do tebe sejou
ty drahy semena.

Pořád je tam sejou,
a žádný nevzechází:
snad že je zahradník
hluboko zahází.

Nasila jsem routy
širokého listí:
brzy-li můj milý,
brzy-li se vyspí.

Routa už odkvělla,
vítr listí odnes:
a můj nejmilejší
nezbudil se podnes!

Z Budějovicka. — Srov. Suš. 492.

14.

Vzácný pohřeb.*(Nápěv 50.)*

Pane Bože všemohoucí!
umřel sedlák v Holomouci.

V Prostějově mu zvonili,
do Brna ho pohřbili.

V Kyjevě mu trublu dali,
z Jihlavi přinesli máry.

Příkrov z města Kojetína,
hrobař přišel od Budína.

Kněze vzali z Hustopeče
a kantora od Proseče

Ministranty od Třebíče,
chlapce s křížem z Meziříče.

Ti pak, kteří jsou ho nesli,
byli rádi, že se sešli:

Tři byli až od Krakova,
čtvrtej ponocnej z Makova.

Z Hradecka.

15.

Věčná památka.*(Nápěv 676.)*

Mírotický kostelíčku,
stojíš na pěkném vršíčku:
až tam budem odpočívát,
budou o nás vrabci zpívat.

Z Prachenska.

Zvuky zvonův.

1.

Když umře bohatý, zvoní mu
hrana všemi zvony:

Pole, luka, dům!
pole, luka, dům!

Pakli chudý zemře, klinkají jedním:

Nic neměl! nic neměl!
nic neměl! nic neměl!

Anebo:

Chudák! žebrák!
chudák! žebrák!

2.

(Nápěv 428.)

Naše zvony pěkně znějí,
když ve svátek vyzvánějí:
bim bam bim bam!

Z Hradecka. — Canon.

3.

Bombi — lombi — bom!
proti Klatovóm!

kdo to zvoní?

Petr blázen

za oltářem —

bombi — lombi — bom!

Z Klatovska.

Pisně pohřební.

Dětem.

1.

(Nápěv 801.)

Pojď, dušičko vyvolená,
drahou krví vykoupená!
přijmiž radosti nebeské,
s námi rozkoše andělské.

Ejhle! nebe otevřené,
tobě místo připravené
od Krista, syna božího,
ženicha tvého milého.

Andělé tebe čekají,
korunu držíc zpívají:
přijmi v nebi věčnou slávu,
s námi radost neskonalú.

O duše blahoslavená,
kteráž jsi tam povolána!
vidíš krále v věčné slávě,
vždycky jsi v radosti stálé.

Vy všickni moji přátelé,
rodičové! této chvíle
pomněte každý na sebe,
že vám tak přijde jako mně.

Vidíte hrob vykopaný,
mému tělu přichystaný,
aby v něm odpočívalo,
vzkříšení očekávalo.

I kdo může vypravit
radost i rozkoš zjevití,
kterouž svatí v nebi mají,
ti jenž s Kristem přebývají.

Pomáhej nám, Pane milý!
bychom ten svět opustili,
potom se k tobě dostali,
věčně s tebou přebývali.

2.

(Nápěv 802.)

I proč tak příliš
pláčeš a kvílíš
pro smrt milého
dětátka tvého?

Bůh je tobě dal,
Bůh zase odňal:
tak se jest jeho
vůli líbilo.

Nemáš v tom křivdy
žádné od něho,
člověče bídný!
proč kvílíš mnoho?

Ty pak to znajíc
nermutiž se víc,
čiň děkování
vždy bez přestání.

3.

(Nápěv 803.)

Uskrovněte svého
pláče truchlivého,
o rodičové milí!
kteří jste mě zplodili.

Jakož byl jistý den
od Boha uložen
mého na svět vstoupení,
časného narození:

Tak zas již hodina,
Bohem uložená,
přišla odjiti mého
z světa velmi bídného.

Již se v tuto chvíli,
rodičové milí!
ubírám od vás k svému
Bohu, otci věčnému.

Z oudolí bolesti,
pláče a neřestí
do vlasti slavné, věčné,
radostné a bezpečné.

Šťastný má ten slouti,
kdož může připlouti
časně k žádoucímú
břehu bezpečnému.

Uskrovněte svého
pláče truchlivého,
o rodičové milí!
kteří jste mě zplodili.

Již se s vámi žehnám,
bera se již jinam;
Bůh v vašem zarmoucení
buď hojně potěšení.

A když vám hodina
přijde uložená,
rač vám milostiv býti,
k sobě v nebe přijíti.

Dospělým.

4.

(Nápěv 806.)

Vímť já, že můj vykupitel,
věčné smrti sám zprostitel,
živ jest a s otcem kraluje,
a mě mocí svou zdržuje.

Při posledním dni a soudu
zase znovu vzkříšen budu,
přijmu tělo oslavené,
v novou kůži oblečené.

Uhlídám Boha v mém těle,
tomu já vždy věřím cele,
že tyto vlastní oči mé
spatří Boha, a nejiné.

Ta naděje jest složena
a v mém srdci vkořeněna,
že ten, komuž jsem uvěřil,
jest mocný, by mě zas vzkřísil.

V něm nepadnu v zahanbení,
ale přijdu k oslavení;
nebť mě vezme sám pro sebe
s duší i s tělem do nebe.

Duši mou poroučím Bohu,
jemu ji dávám samému:
přijmiž ji, pane Ježíši!
v svou svatou nebeskou říši.

5.

(Nápěv 805.)

Človče! kdož jsi kolivěk,
na mě teď mrtvého pohleď:
jak jsi ty nyní v tu dobu,
tak jsem já byl v témž spůsobu.

Mladý, pěkný, silný dosti:
nyni jsem prach, popel, kosti;
o tělo mé již se derou
žáby, červi, a je žerou.

Erb, čest, slávu, urozenost,
zboží, jmění i nádhernost,
peníze, kratochvíl, statek
smrt přivedla vše na zmatek.

Po smrti zároveň platí
jak chudý tak i bohatý;
pána, knížete neb žáka
nerozeznáš od sedláka.

Dnes jsi zdravý podlé vůle tvé,
zítra budeš tělo mrtvé;
dnes se tobě pocta množí,
zejtra do hrobu tě vloží.

Protož každý na svou mladost,
čerstvost, sílu, krásu, radost
nespolehej nic na krátce,
neb to vše jest marná práce.

Ale hled se prvě káti,
než tě smrt hrozná zachvátí;
dokud čas máš, čiň pokání,
tak vyžádáš smilování.

6.

(Nápěv 807.)

Velmi přežalostný ten čas,
v kterém slyšeti smutný hlas:
Již se s vámi nyní loučím,
pánu Bohu vás poroučím.

Jít se již k Bohu ubírám
a více vás neuhlídám,
manželku ¹⁾, ani přátele,
v tomto mém smrtelném těle.

Neb cíl Bohem vyměřený
na mně jestiž vyplněný,
zbavený jsem již bolesti,
požívám s Kristem radosti.

Naději svou mám složenou
v Kristu pánu upevněnou,
že se má duše veselí
s všemi svatými anděly.

Na mě všickni si popatřte
a v srdcích svých vynasnažte
hříchů se vždy varovati,
na svou smrt pamatovati.

A tak já se loučím s vámi
na čas dlouhý, moji známí!
s vámi se všemi se loučím,
pánu Bohu vás poroučím.

Za mnou se též všickni strojte,
na to pilný pozor dejte,
abyste hotovi byli
a s Kristem na svatbu vešli.

¹⁾ manžela, rodiče, dítky mé.

7.

(Nápěv 808.)

Ej již tenkrát jsem dokonal
svůj cíl a věk života,
poněvadž mne Bůh povolal
z toho bídného světa;

musil jsem všeho nechati,
na věčnost se odebrati,
daleká, daleká
jest má cesta!

Více se z ní nenavrátím,
více se s vámi neshledám,
až při soudu, tom dnu hrozném,
kdežto nám dej Kristus pán,
kdežto nám dej Kristus soudce
státi všem po pravé ruce:
tak potom, tak potom
šťastně bude.

Dokudž vám Bůh život dává,
na smrt si zpomínejte;
neb ona jest nenadála,
to vždy v paměti mějte:
nenadáli jsou se mnozí,
že tak musí umřít brzy,
a tak hle, a tak hle
děje se v světě.

Máš-li něco nepravého,
komu patří to, navrať;
sic necháš-li sobě toho,
těžce budeš odbývat:
to před božskou apelací
uslyšíš hroznou sentenci;
pak věčně, pak věčně
budeš naříkat.

A protož vy moji známí,
kteří zde teď stojíte,
posledně se loučím s vámi,
na márách mě vidíte:
ublížil-li jsem kdy komu,
dřív než mne odnesou z domu,
prosím vás, pro Boha
již mi odpusťte!

Ach odpusť nám všem Kristus pán
naše vše provinění,
a svou božskou milost dej nám,
též hříchův odpuštění,

bychom všickni šťastně v nebi
jasnou tvář Krista viděli,
a se s ním, a se s ním
vždy radovali.

Ej již tenkrátě mě vemte
a neste mě ven z domu;
když tu více platen nejsem,
nepatřím než do hrobu.
Můj milý pane Ježíši!
přijmi do nebe mou duši,
ať sobě, ať sobě
tam odpočine.

S pánem Bohem zůstávejte,
Bůh vás všecky opatruj,
a dobře se všickni mějte,
anděl strážce při vás stůj;
a když na vás Bůh zavolá
a z toho světa povolá,
vás slávou, vás slávou
věčnou obdaří.

Po Animas fidelium.

8.

(Nápěv 804.)

Milosrdný Bože! prosím za to,
rač se znáti k svému stvo-
ření;
neboť nejsem nežli popel a
bláto,
odpusť mi mé provinění.
Když budu na tvém soudu státi,
rač se ke mně milostivě znáti:
dejž mi s tebou v nebi pře-
bývati!

Po pohřbu.

9.

(Nápěv 810.)

Rozžehnejme se s tím tělem,
pochovejme je s pokojem
v naději téhož vzkříšení,
na Sionu přebývání.

Schovává se porušené,
vstane k soudu oslavené;
pochovává se smrtelné,
tudyž bude nesmrtelné.

Z země jest vzato, v zemi jde,
z země duchovní ven vyjde,
kdyžto s troubou v den poslední
hlas Syna božího zevzní.

V těchto slovích my se těšme,
v práci dobré setrvejme,
hotovi téhož čekajme,
k soudu Páně se chystejme.

Kriste! pro tvé umučení
dej nám hříchů odpuštění,
ať nás nežže věčný plamen,
uchovej nás, Kriste! Amen.

10.

(Nápěv 810.)

Tělo mrtvé v hrob kladouce,
tebe, živých, mrtvých Otče!
prosíme, nechť zde v pokoji
odpočine po svém boji.

Vem si, země, co jest tvého,
ducha pak nesmrtelného,
kterého's vdechl do něho,
vem, Pane, do lůna svého.

Ať povstane oslavené,
a nech ať jest postavené
při soudné Krista stolici
se svatými na pravici.

Nám pak, Bože, rač popříti
k šťastnému cíli dojíti,
ať se tam spolu shledáme
s těmi, jež pochováváme.

Zatím všem duším zemřelých,
rodičů, přátel, příbuzných,
dej lehké odpočinutí,
světlo věčné ať jim svítí.

11.

(Nápěv 809.)

Kriste, synu z Panny!
 v poslední hodinu
 smiluj se nad námi,
 odpusť nám všem vinu;
 přimluv se k otci svému,
 myt k tobě voláme,
 k toběť nadějí máme,
 s tebou býti žádáme
 věčně věkův, amen.

Na odchodu ze hřbitova.

12.

Dětem.

(Nápěv 811.)

A tak k Bohu má dušička
 se vynese,
 jako bílá holubička
 raduje se.

Dospělým.

(Nápěv 811.)

Poslední bje hodina,
 umíráme:
 z vůle Boha Hospodina
 se shledáme.

Počátkové písní a říkadel.

- A — B — C — D — 5.
- Aby nás pán Bůh miloval 358.
- A co pak já nejsem 338.
- Ač já jsem z Nevěsic sám 272.
- Adámku můj 122.
- Adámku náš 122.
- Ahá, ahá 235.
- Ach, ach, ach! spálila 428.
- Ach bolí mě, bolí mě 446.
- Ach Bože můj milý 213.
- Ach Bože nebeskej 141.
- Ach Bože Přebože 262.
- Ach cestičko, cesto 190.
- Ach cesto, cesto 99.
- Ach co pak říkají 365.
- Ach což je to hezká věc 398.
- Ach holka, holka 103, 339.
- Ach, já nešťastný v tom světě 462.
- Ach kýž jsem slavičkem 279.
- Ach kýž jsem za vodou 187.
- Ach mamínko, jede k nám 284.
- Ach má zlatá panímámo 63.
- Ach mé roztomilé 137.
- Ach můj Bože, co já 413.
- Ach můj Bože, já 201.
- Ach můj Bože nejmilejší 249.
- Ach můj vínku zelený 340, 341.
- Ach můj znejmilejší 208.
- Ach nejmilejší zlaté 187.
- Ach není tu, není 204.
- Ach nevím, nevím 141.
- Ach ouvej, bolí mě 254.
- Ach ouvej, ouvej 304.
- Ach pole, poličko 166.
- Ach prší, prší 190.
- Ach světe, můj světe 438.
- Ach synku, synku! doma-li jsi 434.
- Ach synu, synu 370.
- Ach vyletěl je z hory 186.
- Ach vysvět ty jasný 228.
- Ach, zdál je mi se v noci sen 493.
- Ach žalude, žalude 173.
- Ach ženy, ženy 357.
- A já jsem chytil blešku 314.
- A já mám naději 269.
- A já pořád, kdo to je 387.
- A já sám, vždycky sám 415.
- A já vždycky, co mě 232.
- A já vždycky pláču 255.
- Ale pane Bože, to je 378.
- Alou, alou! zahrajte mně 462.
- Alou, hoši 259.
- Alou, páni muzikanti 258, 361.
- Alou vivat 359.
- Amen, amen 9.
- Andělíčku můj 1.
- Andělíky 28.
- Aničko šafářojc 130, 286.
- Aničko vstaň 128.
- Aničko z Tejna 393.
- Andulička mladá 132.
- Anduličko moje 129.
- Andulinko moje 453.
- Andulka hodná je 71.
- Andulka je na koze 86.
- Andulka konopě močila 425.
- Andulka spí 319.
- Andulko, co si myslíš 302.
- Andulko má milá 126, 297.
- Andulko, mé dítě 146.
- Andulko schovej se 296.
- Ani vy to sobě, rodičové 209.
- A tak k Bohu má dušička 522.
- A ti kluci Hajdaláci 386.
- At je tak nebo tak 231.
- A ty bratře, kamaráde 272.
- A ty panský koně 416.
- A ty svatá Markyto 59.
- A vy kováři umounění 391.
- A vy milý černý oči 127.
- Až bude Máje 28.
- Až já budu nade dvorem 412.
- Až já budu velká 422.
- Až já odtud povandruju 406, 434.
- Až já odtud pryč pojedu 180, 461.
- Až já odtud půjdu 170.
- Až já pojedeme přes ten les 450.
- Až já povandruju 219.
- Až já půjdu z krémy 371.
- Až já půjdu od Běty 272.
- Až já půjdu z Vorlika 460.
- Až já umřu 515.
- Až my pojedeme 330.
- Až odtud pojeděš 106.
- Až pudeš ze dveří 326.
- Až půjdeme z domu ven 59.
- Až půjdeš, zastav se 124.
- Až půjdu, pojedu 219.
- Až půjdu z hospody 273.

- Až se bude suchá lípa 182. Byla jest louka zelená 504. Co pak si myslíš 229.
 Až tady pojeděš 133. Byla lučina široká 480. Co pak tě tvá máma dala
 Až tady pojedu 455, 457. Byla panna Maria 508. 333.
 Až ty půjdeš k nám 123, Byla-tě cestička šlapaná 300. Co pak ti naši dělají 277.
 250. 154. Co pak umíš, má nejmi-
 Až z Nepodřic pudu 206. Byla-tě studánka stavěná 316.
 Až z Vítkova pudu 206. 503. Co's, Andulko, co's dělala
 Až z toho Spáňova pudu 333. Byl jeden domeček 10. 350
 Bába leze do bezu 7. Byl jest jeden zeman 485. Co's, Andulko, myslila 304.
 Bába sedí za kamny 9. Byť přselo, jen se lilo 293. Co, sedláci, co děláte 498.
 Běda nám, běda 464. Celej tejděn buchty 430. Co se to tam blyští 439.
 Běhala myška 2. Cesto zlá, nedobrá 206. Co se to tam, má nejmi-
 Bejvala jsi na svatbách 342. Cibuláři jedou 387. 315.
 Bejvávalo, bejvávalo 513. Co dělá má panenka 421. Co se to tam svítí 108.
 Bělehrad, Bělehrad 465. Co děláš? nevoráš 410. Co's, holečku, co's dělal 56.
 Beruško, beruško 78. Co děvčátka pravíte 395. Co si počnem 238.
 Bětuška nic nepláče 327. Co je po takové panence 300. Co's, má milá, co's tak
 Beznohej na hrušku 375. 215. 225.
 Běžela liška 39. Co je ti? 113. Co's, má milá, co's myslila
 Běžela myška 2, 3. Co je to tam za chlapika 304.
 Běžela rejna 29. 401. Co tam děláš za tou horou
 Běžel zajíc 29, 56. 331. 314.
 Běží liška 29. Co je to tam za koničky 314.
 Běží myška 2. 331. Co ten ptáček 116, 318.
 Binovačka se čepejí 63. Co jsem se nachodil 200. Co to máš, má milá 109.
 Blahoslavený sládek 368. Co jsem se nazála 329, 43. Co to znamená 43.
 Blaze tomu, kdo nic 373. 357. Co ty ptáčku 225.
 Bodláčku, bodláčku 511. Co jsem se voženil 353. Co ty se vpytáváš 222.
 Bombi — lombi — bom 517. Co jsem se za tebou 196. Což je mi bývalo veselo
 Bota leze voknem 405. Co jsem smutná myslila 441.
 Boleslav, Boleslav 439. Co jsem tak darebná 209. Což je mně, holečku 263.
 Bože mne polituj 299. Co jsem vám udělal 450. Což je ta láska zlá 124,
 Bratří, bratří 361. Co jsi můj holečku 156. 188.
 Března první den 48. Co jsou mně ti naši 252. Což je ti, synáčku 275.
 Březne milý 48. Co jsou nám Hosináci 108. Což je tomu hodně 98.
 Bubny, bubny 52. Co mládenci, co děláte 334. Což je v těch Chlumčanech
 Bude vojna, bude 491. 183. 334.
 Buď, sedláče, hodně vesel 271. Co mně dáš? jsem bednář 396.
 409. 387. Což jsou se mne nahledali 433.
 Buďte, páni, veselí 58. Co pak je to za chasníka 300. Což pak mne, má ženo,
 Bůh otec, syn 60. 271. neznáš 372.
 Bůh vás žehnej 323. Co pak jsem vám, páni 300. Což pak se, má milá,
 Bukú, bukú 38. 452. domníváš 185.
 Byla bych neřekla 337. Co pak jsi plakala 208. Což pak se ti stalo 453.
 Byla jedna babka 7. Co pak se hněváš 214. Což se mé srdéčko 196.
 Byla jest jedna ctná paní 372. Co pak se, mládenci 273. Což se mně, má milá,
 505. Co pak se to blejská 439. hezká 301.
 Byla jest jedna maticka 487. Co pak se to se mnou 300. Což ten panský mostek
 333. 372. 107.
 Co pak se věruješ 223. Což ten slavíček 127.
 Co pak si, můj chlapče 333. Ctné a blechetné panny 297.

- Čáp letí po poli 29.
 Čáp sedí pod dubem 29.
 Časně ráno za svítání 180.
 Čekala jsem, nespala 202.
 Čekanko u cesty 78.
 Čemu jsem se nejvíc 229.
 Černé oči, jděte spat 148.
 Červená, modrá fíjala 153.
 Červená růžička 207.
 Červená růžičko 111.
 Červená, zelená 242.
 Červený bílý 140.
 Červených vajec 61.
 Čí je to koníček 145.
 Čí je to louka 420.
 Čí je to pachole 105.
 Čí je to pole 411.
 Čí je to ta dívčí 291.
 Čí je to zeli 428.
 Čí jsou to koníčky 113, 413.
 Čím dál, čím dál 256.
 Čí pak je ta liha 411.
 Čí to koníčky 413.
 Člověče, kdož jsi kolivěk 519.
 Čtrnáct let jsem 120.
 Čtyři krejčíři 393.
 Čtyři koně jdou 293.
 Čtyři koně na dvoře 148, 432.
 Čtyři koně vrany 329.
 Čtyrykrát jsem obešel 320.
 Čtyry krávy, málo 305.
 Čundy, čundy 3.
 Dala mně má milá 196.
 Dala se má milá 134.
 Daleké, široké políčka 185.
 Daleké, široké to St. p. 163.
 Daleko-li ty mě 264.
 Dá-li pán Bůh 95.
 Dávali mně za mou plantu 374.
 Dědečku, dědečku 39, 279.
 Dej, Bože, Barboře 158.
 Dej Bože, dej vláhy 112.
 Dej Bůh štěstí 40, 62.
 Dej, matko, dětem 69.
 Dejme si, bratři, dejme zahrát 435.
 Dejme si, hoši, dejme zahrát 435.
- Dej mi, Bože, synka 256.
 Dej mi pán Bůh synka 256.
 Dej nám pán Bůh zdraví 358.
 Dej pozor, Ančičko 329.
 Dej pozor, Hančičko 329.
 Dej si pokoj, starej 279.
 Dej vám pán Bůh 58.
 Děkuju já tobě 206.
 Dělán, dělám kázání 9.
 Den přeslavný 45.
 Děťátko malý 2.
 Děvčátka, jděte spat 421.
 Děvčátko malý 104.
 Dítě mé milé 215.
 Dlouho, holečku 101.
 Dlouho, můj holečku 113.
 Dnes je svatého 47, 48, 49.
 Do Bechyně cesta 217.
 Dobře tak na Kačenu 344.
 Dobry dolky vod Bar. 429.
 Do hospody chodím 266.
 Dovez mě, dovez 143.
 Dragouni zelení 443.
 Družbo, družbo 343.
 Dvanácte panen usnulo 321, 499.
 Dvanácte trubačů 296.
 Dvě léta, tři zimy 210.
 Dycky lidi povídají 349.
 Ejhle, co to 42.
 Ej již tenkrát jsem dokonal 520.
 Emane, Emane 8.
 Eště dnes budu 268.
 Fíjala, růže 58.
 Formane, formane 417.
 Foukej, větříčku 127.
 Francouz, Francouz 8.
 Hádej, hádej, hadači 96.
 Hadi, štíři 84.
 Hadry jsem vozíval 388.
 Hajdaláci na vrchu 378.
 Hajej, dadej 314.
 Hajej, můj zlatoušku 1.
 Háj — háj — háječku zelený 452.
 Haj, haj husičky 77.
 Hajho husy 261.
 Hájkovic Andulka 242.
 Hajnej, hajnej 388.
 Hajnej už je nebožtik 389.
- Hančičko, hubičko 339.
 Hančičko, okrouhlej svěť 282.
 Hastrmane, Tatrmane 83.
 Hejhej se, strakaty 334.
 Hejdumdá! hejdumdá 373.
 Hejdum dá, matko má 381.
 Hejdum, hejdum, má matičko 382.
 Hejhá, hejhá 261.
 Hej, hej, Anko 75.
 Hej, hej, Báro 75.
 Hej, hej, Bartoni 28.
 Hej, hej, hej! 334.
 Hej, hej, Máro 75.
 Hej, hej, poslouchajte 73.
 Hej, hej, povím vám 384.
 Hej, hej, ta Káča 76.
 Hej, nik, nik 7.
 Hej, pane hejtmane 458.
 Hejsa, hopsa, má milá 392.
 Hela, Hela 26, 64.
 Hěla Hěla, paní naše 64.
 Hezká bys ty byla 222.
 Hezká je, hodná je 263.
 Hezká jsi, Andulko 215.
 Hezké zboží máme 334.
 Hezkou, Němkýňko 277.
 Hezky, hezky děvčátka 421.
 Hlavička mě pobolívá 138.
 Hledám, hledám list. 66.
 Hněvej ty se na mě 146.
 Hodnou ženu mám 353.
 Hody, hody 61.
 Hody jdou 58.
 Holka černooká 227.
 Holka neznámá 215.
 Holka modrooká 146.
 Honzíčka mám ráda 267.
 Honzíčku, holečku 371.
 Honzo můj rozmilý 286.
 Hop, Anko 261.
 Hop hej! cibuláři 387.
 Hop, holka, mazej 269.
 Hop, holka, svlíkej 269.
 Hopsa, hejsa 341.
 Hopsa, pacholátka 42.
 Hop táto 377.
 Hořela lípa, hořela 476.
 Hoře mám, nic nedbám 221.

Horo, horo bramborová 431.	Chytil táta sojku 379.	Já jsem malej koledníček 38, 62.
Horo, horo, vysoká jsi 152.	I kdo si mě přec veme 285.	Já jsem malej záček 52.
Hory a lesy 434.	Lučko vám děkuju 324.	Já jsem mladá, hezoučká 114.
Hospodyňko zlatá 73.	Iau, děj se vůle boží 370.	Já jsem panna růže 98.
Hoši, hoši! 7.	Iau, měl jsem hezkou holku 351.	Já jsem páter Františkán 385.
Houdy, houdy 55.	I proč tak příliš 518.	Já jsem Polka 271.
Houba hou, krásy 63.	Já bába, po Bohu 507.	Já jsem přišel k vám 38.
Hou, hou, krásy 63.	Já bandur 53.	Já jsem se narodila 245.
Houpy, houpy 4.	Já bych se rád ženil 275.	Já jsem se oženil 160, 356.
Hradčanský hodiny 240.	Já bych se vdávala 284.	Já jsem se posekal 352.
Hrádečtí mládenci jsou 261.	Já bych si tě ráda vzala 284.	Já jsem se se všemi rozlúčila 327.
Hrách a kroupy 429.	Já bych šel za milou 133.	Já jsem si namluvil 239.
Hraju, hraju na varh. 5.	Já bych tě, má zlatá 158.	Já jsem si vyvolil 135.
Hrajte mně, muziky 259.	Já bych vás, děvčátka 104.	Já jsem synáček marnotratný 365.
Hrajte, muzikanti 308.	Já celá ztrápená 255.	Já jsem tkadlec od Nymburka 405.
Hrály dudky 391.	Já celý ztrápený 255.	Já jsem už jako muž 356.
Hrály dudy 28, 391.	Já do lesa nepojedu 388.	Já jsem zeman 385.
Hrana zvoní, nevím komu 512.	Jahodnici jdou 85.	Já jsem z Kutny Hory 390.
Hrášek květe 213.	Já holka mladá 343.	Já jsem z Roudnice 375.
Hrbatá se s krejčím hádá 392.	Já husárek malý 443.	Já jsem z Vorlíka 375.
Hřbitove, hřbitove 516.	Já husarka malá 444.	Jaká bude robota 425.
Hřeň, sluněčko 76.	Já chasník, ty chasník 362.	Já kadet 53.
Hulání, hulání 440.	Já jdu na koledu 38.	Jaké bych srdce měl 206.
Husari, husari 163, 441.	Já jinou nechci 459.	Jakej bude z tebe sedlák 411.
Husička divoká 112, 396.	Já jsem forman 417.	Jakej by milej byl 209.
Husičky, husičky 81.	Já jsem holka mladá 282.	Jaké je to kořeněčko 327.
Chčeš-li, holka, vědět 449.	Já jsem chasník kominičský 390.	Jaké to loučení 205.
Chčeš-li mě, holečku 294.	Já jsem chlapec císařský 450.	Jaké to srdce máš 205.
Chlapče, chlapče, 152, 275.	Já jsem chlapík jurista 53.	Jaké to trápení 296.
Chlumeckej zámeček 221.	Já jsem chlapík z Moravy 114.	Jaké to vorání 204.
Chodila koza 55.	Já jsem chlapík z Polské 460.	Jak já si zatupám 338.
Chodila Maria 501.	Já jsem chlapík z Vidně 418.	Jak je hezky stráží stát 445.
Chodila matička 493.	Já jsem chudej pacholíček 238.	Jak je ta lítost 293.
Chodila po lesí 164.	Já jsem, já jsem 281.	Jak je to v tý Stráži 334.
Chodilistřelci, střelci 507.	Já jsem kočí z Prahy 418.	Jak jsem já šenkýře 366.
Chodím, chodím 26, 32.	Já jsem kočí z Vidně 418.	Jak pak se, má milá 105.
Chodíval k nám, chodíval 244.	Já jsem k vám jen jednou 225.	Jak se dám, posekám 170.
Chovejte mě, má 137.	Já jsem, lidi, já jsem 281.	Jak si řeknu, tak 249.
Chovej mě, matičko 136.	Já jsem malá, maličká 4	Jak to všecko tancuje 340.
Chuděnce, Lučice 440.		Jaky je to živobyť 350.
Chudobná děvečka 159, 161.		Jaky mám trápení 365.
Chvála pánu Bohu 345.		Jak živa jsem neviděla 260, 280, 385, 407.
Chval každý duch Hospodina 402.		
Chytili jsme lososa 379.		

- Jak živ jsem žádnýmu 415
 Já major 53.
 Já malý přicházím kole-
 dovat 41.
 Já mám děvče 127.
 Já mám holku 130, 132,
 238, 249.
 Já mám holubičku 319.
 Já mám hůř než pes 402
 Já mám chaloupku 363.
 Já mám jabloňku 316.
 Já mám koně, pěkný koně
 413.
 Já mám koně wranky 414.
 Já mám koně, wrany koně
 414.
 Já mám koničky 413
 Já mám louku při dolině
 421.
 Já mám malej krapíteček
 360.
 Já mám na stání 331.
 Já mám nový pantalony
 373.
 Já mám pěknou zahrádku
 405.
 Já mám ptáčka 52, 53.
 Já mám valacha 414.
 Já mám v levý noze 272.
 Já mám v Praze koupenej
 dům 374.
 Já měla hezkýho 250.
 Já nechci kováře 406.
 Já nechci mládence 280.
 Já nechci žádného 146.
 Já nechci žádnou 255.
 Já nejsem žádnéj pes 144.
 Já ne, to ty 271.
 Já nic nedělám 391.
 Já od toho regimentu 52.
 Já pacholek, ty jsi synek
 272.
 Já řezník, ty řezník 403
 Jaro se otvírá 462, 463.
 Já se dycky ohlídlám 446,
 450.
 Já si tě, má milá 239.
 Já ten malej kratyteček
 360.
 Já tě zažehnávám 508.
 Já tobě dělám vodu 510.
 Já tobě vinšuju 198.
 Já tu nebudu 144, 452.
 Já ty volky nepoženu 350.
 Já ty voly nepoženu 350.
 Já vyhánuím oubutě 509.
 Já zažehnávám vás 509.
 Já znám ptáčka 258.
 Jdeme, jdeme 295.
 Jděte vojáci, jděte ležet
 434.
 Jdi jen, družbo, do komory
 297.
 Jdi, má milá, jdi 100.
 Jdi měsíčku polehoučku
 317.
 Jdu k vám na koledu 39.
 Jede husárek 204.
 Jede, jede Hořovskej 402.
 Jede, jede pan Jan 68.
 Jede, jede poštovskej 402.
 Jede Kudrna 389.
 Jedn, dvě 27.
 Jeden, dva, tři 27.
 Jedna hodina 131.
 Jedna je cestička 185.
 Jedna koza mlsná byla 385.
 Jedou cikáni 408.
 Jedou formani od Vidně
 499.
 Jedou husaři 203.
 Je-li pak to pravda 257.
 Jel sedlák do mlejna 417.
 Jel sedlák vorati 417.
 Jeníček v maštali 439.
 Jeníčku bloudíš 215.
 Jeníčku můj milý 143,
 498.
 Jen jednou za tejdén 210.
 Jen jsem jednou doma 248.
 Jen jsem nebyl tejdén doma
 406.
 Jen se mně, má milá 215.
 Jen se mně, můj milej 216.
 Jen ty k nám, Mat. 105.
 Jen ty mě, koničku 104.
 Jen ty mě ráda měj 142.
 Jen ty mně, dudáčku 258
 Jen ty mně, šenkýřko 362.
 Jen ty nás, formánku 330.
 Jen ty se, šátečku 216.
 Jest-li já se ten rok 285.
 Jest-li jsem ublížil 435.
 Jest-li jsi, Hančičko 298.
 Jest-li mě ráda máš 207.
 Jest-li mně má žena 371.
 Jest-li mně, šafáři, dceru
 427.
 Jest-li nám nic nedáte 59.
 Jest-li tě, má milá 158,
 212.
 Jest-li že nedáte 41.
 Ještě husy nekejhaly 120.
 Ještě já se podívám 446.
 Ještě jednou buďme 366.
 Ještě jednou pudu 254.
 Ještě mi jednou zahřejte
 259.
 Ještě mě v kolibce 454.
 Ještě mne nemáš 283.
 Ještě se tam ta pšenička
 225.
 Ještě se tě jednou 212.
 Ještě se tě můj holečku
 461.
 Jetelíčku, jeteli 290.
 Jetelíčku náš 420.
 Jetelka, jetelka 253.
 Ježek leze 30.
 Ježíšek byl chudý 43.
 Jidáš, co's učinil 60.
 Jináč není, posvícení 93.
 Jsem, jsem věru rád 344.
 Jsem, jsem z Rakovníka
 391.
 Jsem-li já chudobná 221.
 Jseš-li, holka, řezníková
 428.
 Jsi-li mládenec 154.
 Jsou, jsou na potoce rá-
 čata 402.
 Jsou mlynáři, jsou 393.
 Káča má na šaty 254.
 Káča má peníze 277.
 Káče, Kačenko 423.
 Káče, Káče, pojd' domů
 244.
 Kačena divoká 396, 412.
 Kačenska má trnku 431.
 Kačka plave po rybníce
 396.
 Káčo, Káčo, Kačenko 252.
 Káčo, Káčo Kulichova 422.
 Kalamajka mik mik 271.
 Kalouskovy koně 110.
 Kamaráde nepí 370.

Kamarádko věrná 161.	Kdybych já moh býti 110.	Když jsem já byl malej chlapec 56.
Kam jsou se ty časy poděly 513.	Kdybych já se nebál 109.	Když jsem já koničky pásával 415.
Kam pak půjdeš, Jiříku 377.	Kdybych já tam byla 165.	Když jsem já k vám cho- dívával 99, 182, 201.
Kam se nám poděli mlá- denci 466.	Kdybych já věděla, co dělá 362.	Když jsem já pod okny stál 292.
Kam se půjdem projít 129.	Kdybych já věděla, že budeš 198.	Když jsem já sloužil 380.
Karličku, Karle 123.	Kdybych já věděla, že já 516.	Když jsem já šel do Mo- ravy 247.
Každá babička stará 70.	Kdybych já věděl, že letos 515.	Když jsem já šel k mej panence 429.
Každá má milého 209, 235.	Kdybych věděl, že tě do- stanu 448.	Když jsem já šel kolem lesa 176.
Každej se mne ptá 144, 353.	Kdyby jinší byla 139.	Když jsem já šel k Tab. 212.
Každý jest na světě ho- stem 514.	Kdyby mě byla 194.	Když jsem já šel k tý Šárový 406.
Každý se nám diví 205.	Kdyby mi tak bylo 164.	Když jsem já šel na pro- cházkou 248.
Kde je sládek 367.	Kdyby mně byl dal 193.	Když jsem já šel od mé dívčky 149.
Kde jsú mý rodiče 327.	Kdyby mně máti 101.	Když jsem já šel od mé milé 135.
Kde, lásko, kde's 124.	Kdyby mně to pán Báh 284.	Když jsem já šel od Mo- ravy 247.
Kde pak's bývával, kozl. 383.	Kdyby moje milá 139.	Když jsem já šel od své milé 414, 446.
Kde pak štěstí hledáte 422.	Kdyby moje nohy 343.	Když jsem já šel od své nejmilější 447.
Kde's, holubičko 288.	Kdyby moje nožky 343.	Když jsem já šel okolo domečku 449.
Kde's, kukačko 397.	Kdyby nebylo pana 366.	Když jsem já šel skrze bránu 433.
Kde's pak byl, kozličku 383.	Kdybys byla holka 213, 239, 250.	Když jsem já šel skrze Louny 433.
Kdoby tě, má milá 240.	Kdybys byl, Honzíčku 442.	Když jsem já šel z Kutny Hory 384.
Kdo hodně tancuje 260.	Kdybys byl poslouchal otce 433.	Když jsem já šel z Mile- tina 433.
Kdo chce mít o svatbě 318.	Kdyby se tatínek 104.	Když jsem já šel zvonit 384.
Kdo má zlou ženu 356.	Kdybysi byl přišel 112.	Když jsem já ty koně pásal 415.
Kdo mě vyprovodí 273.	Kdyby si Liduška 279.	Když jsem já ty pole 152.
Kdo mně dá 5.	Kdybys měla, má panenku 232.	Když jsem jel do Prahy 416.
Kdo mně krmí koničky 114.	Kdybys měl stateček 208.	Když jsem jel okolo fary 213.
Kdo nás koliv vidí 205.	Kdyby to pán Báh dal 321.	Když jsem jel z Prahy silnicí 470.
Kdo se to prochází 394.	Kdyby vojna byla 436.	
Kdo to chodí po hřbitově 468.	Kdy je byla ta krátká noc 245.	
Kdo to jde k nám 228.	Když bylo to pivo 364.	
Kdo to praví, ten je 249.	Když já jsem pryč 384.	
Kdo v Boha doufá 514.	Když já půjdu do ho- spody 262.	
Kdož by tě, Mařenko 211.	Když jsem byla maličká 263.	
Kdož se tě prosil 196.	Když jsem byl malý 419.	
Kdyby byla jiná 139.	Když jsem do Nevěsic chodivával 106.	
Kdyby bylo nsvítalo 121.	Když jsem holku 238.	
Kdyby byl stateček 208.	Když jsem husy 114.	
Kdyby byly moje 278.		
Kdyby byly Penčiee 232.		
Kdybych já byl sedláků syn 239, 374.		
Kdybych já měl, co bych 374, 430.		

Když jsem k vám chodil 237.	Když jsem šel skrz dubový les 178.	Kmotře Vávro, kmotře Řího 465.
Když jsem k vám chodil- val 198.	Když jsem šel z hospody 372.	Kočka leze dírou 376. Kočka se vdávala 349.
Když jsem nebyl doma 209, 249.	Když jsem šel z Melnické hospody 273.	Kohouti zpívají 342. Kohoutku, kohoutku 95.
Když jsem nezahynul 112.	Když jsem šel z Krumlova 436.	Koleda, koleda 37, 39. Koledníci 38.
Když jsem odcházel 103.	Když jsem šla na trávu 155.	Kolem, holka 124.
Když jsem plela len 187.	Když jsi k nám chodil 208.	Kolem našich oken 220.
Když jsem plynul po Dunaji 177.	Když jsi mě miloval 235.	Kolibala bába čerta 378.
Když jsem si tě nevzal 156, 302.	Když jsi mne nechtěla 165, 240.	Kolíne, Kolíne 465.
Když jsem sloužil u ma- jora 419.	Když jsi se chtěla vdát 339.	Kolikrát jsem přešel 206. Kominěčku můj 390.
Když jsem šel cestičkou 453.	Když jsi ty, sedláčku, pán 418.	Komínku, komínku 390.
Když jsem šel dnes tejden 134, 378.	Když jsme na vrané 455.	Komu se tak podařilo 264.
Když jsem šel do nebe 431.	Když jsme se tak sešli 359, 360.	Koně, vrany koně 110.
Když jsem šel do Prahy 230, 386.	Když jsou naši pívávali 358.	Kopali, vorali 419.
Když jsem šel jednou 102.	Když jste mne nechtěli vymáhati 442.	Košilička roztrhaná 461.
Když jsem šel k mej milej 135.	Když matička sama doma byla 494.	Košilička tenká 107, 148.
Když jsem šel od lesa 281.	Když panna Maria 502.	Kota lysá 4.
Když jsem šel od milý 143, 457.	Když Prus do Čech 464.	Kotek sedí 97.
Když jsem šel od Nandli 254.	Když se hory zelenají 502.	Koudel jsem vozil 388.
Když jsem šel od Prahy 459.	Když se loučí milej 152.	Koukej na sedláka 412.
Když jsem šel okolo háje 206.	Když se milý na vojnu bral 493.	Koukněte, matinko 108.
Když jsem šel okolo hájku 211, 457.	Když se milej s milou 152.	Koukni, holka 272.
Když jsem šel okolo trní 375.	Když se rozcházel 207.	Koulelo se, koulelo 116, 172.
Když jsem šel okolo vrat 227, 292.	Když se ševci ženili 349.	K Ouněticům dlouhá cesta 225.
Když jsem šel po louce 126.	Když se ten ovísek 200.	Koupala se má panenka 315.
Když jsem šel po Praze 253.	Když se to žitko 200.	Koupil jsem si na čepici 392.
Když jsem šel přes pole 205.	Když se všickni oženili 277.	Koupil jsem si v Praze 267.
Když jsem šel přes Praž- skej most 53.	Když tě nevidím 142.	Kovaříčku 28.
Když jsem šel přes ten černý les 469.	Když tě vidím 120.	Kovář, kovář 391.
	Když ty nemáš peněz 259.	Kovářova Tekla 242.
	Když vojaček mašuruje 476.	Kovej, kovej 4, 55.
	Když začne skřivánek 419	K Radvanovu cesta 217.
	Klásterská hospoda 266.	Král, král 257.
	Kluci selsky 426.	Krásně jsem já dcerka 187.
	K Lužanům je cesta 142, 153.	Krejčí, krejčí 392.
		Kriste, synu z Panny 522.
		K Pažežnici cesta 142, 151.
		K Pušperku je cesta zlatá 151, 333.
		Která bude má 100.
		Která hodně mlátí 242.
		Která holka bledá 274.

- Která je panenka 263.
 Kterak pak já nemám 263.
 Kterak pak já smutná 302.
 Kterak ty bavorsky 264.
 Kterou pak cestou 204.
 Kuca - Babo 97.
 Kučero, Kučero 8.
 Kudy bysi, Janku 376.
 Kudy je, kudy je 233.
 Kudy jsem šel 246.
 Kudy, kudy, kudy 236.
 254.
 Kukačka kuká 192.
 Kukačko, kukačko 77.
 Kumburskej zámeček 443.
 Kůň vraný, sedlaný 300.
 Ku Praze je cesta 180.
 Ku Praze je dlouhá cesta
 447.
 Kýž by nám to pán Bůh
 dal 264.
 Kýž je možná přijít 385.
 Kýž mi je tak 261.
 Kýž mně to pán Bůh dá
 251.
 Kýž vy mně, děvčátka,
 povíte 421.
 Káča leze na kozu 87.
 Káča má, Káča má 252.
 Lamentaci mám 285.
 Lažanskej pan správčí 426.
 Lecjakýs trpaslíček 247.
 Lepší je pivečko 279.
 Lepší je ta Rakuš. 117.
 Lepší je ta rejdovačka 267.
 Lepší je, tatičku 456.
 Lepší je žitečko 279.
 Letěla husička 159, 266.
 Letěla husička divoká 396
 Letěla tady labutě 184.
 Letěli tady tři stělecí 507
 Letí, letí pták 332.
 Let, měsíčku, let 332.
 Let, můj poslíčku 117.
 Let, ty ptáčku, přes ty lesy
 448.
 Leze myšička po stěně 4
 Leží, leží kláda 54.
 Lidi poslouchejte 407.
 Lidi povídali 109.
 Liduško, jak se máš 339.
 Links, rechts 391.
- Lišeji a znamení 512.
 Lišeji, lišeji divokej 513.
 Lítej, ptáčku, lítej 169.
 Líto je mně, líto 337.
 Líto je muč, můj tatičku
 324.
 Líto, líto nesemy 58.
 Líto, líto přichází 117.
 Líto, nový líto 58.
 Loučení, ach loučení 328
 Loučení, loučení 188.
 Louka široká 102.
 Louka zelená 196.
 Má dcero! co činiš 323.
 Májko, májko 78.
 Májový deštíček 76.
 Mák, mák, cibulička 268.
 Málo, málo, maličko 71,
 310.
 Málo pšeníc 213, 274.
 Málo si mne všimáš 234.
 Má milá hubičko 458.
 Má milá lenost 243.
 Má milá, má milá 109.
 Má milá máti 270.
 Má milá se hněvá 230.
 Má milá slouží 293.
 Mám já doma hodnou jámu
 356.
 Mám kabát, mám 373.
 Mám kalhoty koženy 352
 Mám šáteček, mám 36.
 Mám šedivou, mám 377.
 Mám velkej zármutek 161.
 Má panenka hezká je 251.
 Má panenka smutně chodí
 398.
 Má panenka v hrobě leží
 451.
 Má panenka v Praze 119.
 Má panenku, co děláte 393
 Má panenku, co's dělala
 184.
 Má panenku, mé dítě 251.
 Má panenku rozmilá 445
 Má panenku starodávná
 151.
 Má puňmámo zlatá 194
 Marjánka Součkojic 241.
 Maso k masu, kost k kosti
 509.
 Masopust držíme 48.
- Máš, máš, máš, sedláčku
 414.
 Matičko nebeská 144.
 Matoušek můj 122.
 Má zlatá Ančička 290, 293.
 Má zlatá Andulinko 418.
 Má zlatá mamičko 276.
 Má zlatá maminko 283.
 Má zlatá matička 325.
 Má zlatá panenka 104.
 Má zlatá Španěvská cestou
 151.
 Má žena se na mě hněvá
 354.
 Měj mě, Jeničku, měj mě
 rád 98.
 Mějte se dobře v domě
 tom 212.
 Mějte se tu dobře 371.
 Měla jsem holoubka 160.
 Měla jsem chlapce 153.
 Měla jsem já milovníčka
 200.
 Měla jsem já muže 357.
 Měla jsem milého 111,
 150, 160, 191, 199,
 216, 27f, 401.
 Měla jsem muže 358.
 Měla žena muže 367.
 Měl jest zeman dceru 486.
 Měl jsem hezkou milou
 227.
 Měl jsem holku v — 202.
 Měl jsem já panenku 199,
 216, 234.
 Měl jsem tě, holka, rád
 255.
 Mé milé fintidlo 404.
 Mé milé rozmilé 200.
 Měsíček svítí 143, 236.
 Metla holka ve světnici
 422.
 Michal, Michal 7.
 Mikuláš ztratil plášť 7, 374.
 Milá sedí za stolečkem
 318.
 Miletinští sousedi 463.
 Milosrdný Bože! prosím
 521.
 Miluj mě, já tebe 147.
 Mirotický kostelíčku 517.
 Misím, misím božidárek 34.

- Mistrě, mistrě 50.
 Mistrě nad mistry 51.
 M šenská jablíčka 131.
 Mivali jsme kabáty 364.
 Mladého nechtěla 351.
 Mládenci, co chcete 278.
 Mládenci, mládenci, co jste 443.
 Mladenec má dobře 274.
 Mládenecovi dobře 274.
 Mladost, radost 121.
 Mlynáři jsou hodní 393.
 Mlynářova slepice 62.
 Mlč, děvátko 5.
 Mně je tak jako tak 275.
 Mně se, mně se, mně se 211.
 Moc koudele 390.
 Modlím se tobě 60.
 Moje milá 118, 122.
 Moje panenka 214.
 Moje zlatá panímámo 63.
 Mořena, Mořena 57.
 Mračínko, vychází 135.
 Mračí se, mračí 102.
 Mrzilo mě vorání 49.
 Můj koníček pěkný 181.
 Můj koníček vraný 413.
 Můj milej má bílej kabát 131.
 Můj milej rozmilej 125.
 Můj milej si myslí 231.
 Můj milý na vojnu jede 494.
 Můj otec milý 386.
 Můj zlatej holečku 229, 460.
 Můj zlatej holoubku 208.
 Můj zlatej Honzičku 209, 294, 301.
 Můj zlatej Matoušku 277.
 Můj zlatej tatičku 453.
 Můra na pavlači 245.
 Muzikanti, co děláte 258.
 Muziky, hrejte nám 258.
 Můžeš mně, ženuško 350.
 Můžeš si, sedláčku 409.
 My co partesy nosíme 317.
 My jsme dvě z jedny vesnice 407.
 My jsme hoši 259, 406, 432.
 My jsme chlapei 259.
 My jsme mládenci 364.
 My jsme sedláci 411.
 My jsme tady dvě 361.
 My jsme ženy od Sušice 344.
 My jsme ženy všecky hezky 343.
 My máme mladú ženu 341.
 My máme pána 85.
 Myslivci, myslivci 460.
 Myslivci už z lesa jdou 394.
 Myslivečku, mládenečku 398.
 Myslivečku zelený 395.
 My tesařsky řemesníci 405.
 My tři králové 46.
 My ubozí vandrovníci 32.
 My vojáci, my jsme 432.
 Mý zlaty červený čepení 340.
 Na Bílej hoře 239.
 Nad Dunajem, pod 177.
 Nade mlejnem 289.
 Nácho žeřavá 512.
 Nad Chraštouci 280.
 Nad Pušperkem ten 137, 233.
 Nad Pušperkem je 142, 245.
 Nad Strakonici 128.
 Nad tím naším domkem 220.
 Nad tou naší stodolou 193.
 Na dudy! na housle 258.
 Nad vršečkem, pod 177.
 Na dva bubny bubnovali 183, 434.
 Na horách, dolínách 161.
 Na horách sejou hrách 253, 423.
 Na horách se svítí 108.
 Na hoře Táboře 240, 404.
 Na hřbitově před kostelem 506.
 Najal jsem si roli 412.
 Na jednom poli 179.
 Na kobyli hůře 164.
 Na koho naříkat 337.
 Na konička sedám 457.
 Na kopečku stojí 157.
 Na kopečku stromeček 224.
 Na krátce, na dlouze 136, 283.
 Na Kunětské hůře 93.
 Nalévej, nalévej 361.
 Na Lhoteckém panství 419.
 Na louce chodila 424.
 Na našem dvoře 191.
 Na našem sádečku 134, 420.
 Na našem vršku 277.
 Nanynko, Nanynko, ty jsi 410.
 Na panským mlatě 427.
 Napí se, bratičku 369.
 Napí se, synu 365.
 Na potoce, na rybníce 232.
 Na prahu stála 101.
 Narodil se krejčí 391.
 Narodil se mladej švec 405.
 Na rozloučení 71.
 Nasili koukole 205.
 Nasik jsem dvě fůry 277.
 Na Slichovských lukách 165.
 Nastokrát děkuju 442.
 Naše husy jetabějí 284.
 Naše Káče pláče 264.
 Naše kočička mrňavá 376.
 Naše králka 74.
 Naše královna 74.
 Naše máma vrtí dnes 431.
 Naše máma vždycky říká 387.
 Naše paní nemocná 499.
 Naše paní říkávala 89.
 Naše stará bába 381.
 Naše zvony 517.
 Náš forman má koně 330.
 Náš Honzíček 120.
 Naši chtějí, abych umřel 278.
 Naši se mne pořád 253.
 Naši už mlátili 419.
 Náš Jirka když brodil 418.
 Na škaredou středu 49.
 Náš kmotr František 39.
 Náš kocourek zlámal 376.

- Náš kocour strakatej 376.
 Náš kohontek kokrhá 294.
 Našli jsme krále 73.
 Náš mlynář si ženu chválí 352.
 Náš pan Matěj 271.
 Náš pantáto rozmilý 40.
 Náš pes, náš pes 376.
 Náš starej kapucín 385.
 Náš táta si mámu chválí 351.
 Náš tatíček nebožtíček 377.
 Náš židák Lieberman 407.
 Na těch Klenovskejch 293.
 Na těch Lázeckejch lukách 293.
 Na té naší kopanince 497.
 Na tej naší návsi 199.
 Na tom mostě na kameně 355.
 Na tom mostě travička 140.
 Na tom našem dvoře 211.
 Na tom našem nátoničku 446.
 Na tom našem poli 220.
 Na tom Pražským mostě 282.
 Na tom světě nic 375.
 Na tý louce zelený 395.
 Na Tureckém pomezí 486.
 Na velký pátek 60.
 Na vojnu nepudu 456.
 Navrat mně, můj milej 343.
 Na vrbě pták 122.
 Na vršíčku jalovec 116.
 Na vršíčku kaplička 497.
 Na vršíčku, na kopečku 461, 498.
 Na vršíčku v hospodě 260.
 Na zeleném doubku 165.
 Nebe, peklo, hej 69.
 Neber si děvečku 278.
 Neber si, Jeničku 291.
 Neber sobě, můj holečku 278.
 Neboj se, má milá 282.
 Nebraňte, mámo, k muzice 343.
 Nebublej, ženuško 372.
 Nebudeš, má milá 220.
 Nebudu já už pro tebe 226.
 Nebudu se v noci toulat 433.
 Nebyla Helička pyšná 65.
 Nebývej, nebývej, posvic 94.
 Něco kulatýho 428.
 Nedaleko Kolína 484.
 Nedám, nemám 141.
 Nedávej se, Bětuško 302.
 Nedbám, nedbám 236.
 Nedej Bože, abych 373.
 Nedbáš, když máš 456.
 Nehněvej se, roztomilej 389.
 Nelněvejte se, matičko 260.
 Nechce mne panenka žádná 280.
 Nechci, nebudu k vám 237.
 Nechoď, má milá 127.
 Nechoď, synku, nechoď 244.
 Nechoď tam, poď radš 139.
 Nechoď tam, prší tam 377.
 Nechoďte, mládenci 136.
 Nechoďte vy do Pušperka 254.
 Nechoď ty k nám 223.
 Nechtěla salátu 406.
 Nejsem naučena 321.
 Nejsi, nejsi 236.
 Nejsi tak, nejsi 236.
 Nejsou lepší řemesníci 403.
 Někdo jde k nám 128.
 Němec brouk 8.
 Nenechám, posekám 169.
 Nenech mne, má milá 243.
 Není a nebude 131.
 Není lepší jako mladá žena 349.
 Není lepší na tom světě 399, 514.
 Není mně těch peněz líto 193.
 Není na světě 100.
 Neomylná pravda 52.
 Není tu, není 204.
 Není větší kratochvíle 422.
 Není větší potěšení 422.
 Není zeli jako zeli 428.
 Neplač, holka, pro mě 432, 458, 459.
 Neplač, nenaříkej 458.
 Nepudeme dále 330.
 Nepudeme domů 265, 368.
 Nepudem, nepudem 366.
 Nepudu domů 365.
 Nepůjdu já přes ten háj 363.
 Nepůjdu k rychtáři 136.
 Nepůjdu z hospody 265.
 Neradím žádnému 251.
 Neřek jsem dnes tejdne 455.
 Neříkej, má panenke 137.
 Nerosti, znamení 512.
 Nestarej se, ženo má 349, 360.
 Nestůj, děvče 120.
 Nestůjte, mládenci 291.
 Nesu, nesu, nepovím 32.
 Nešťastná hodina 206.
 Nešťastná lucerna 453.
 Nešťastnej ouvárek 439.
 Netrucuj mně, holka 219.
 Neťukej, neťukej 139.
 Nevdávej se, má panenke 283.
 Nevěděl jsem, co 238.
 Nevěř, holka, nevěř 237.
 Nevím, nevím, kudy 151.
 Nevím, nevím, v kterou stranu 94.
 Nevybírej, nepřebírej 248.
 Nezáleží na voráči 262.
 Nezvorané pole 411.
 Nežeňte se, chaso mladá 353.
 Nic mně to líto není 453.
 Nic mne tu nermoutí 163.
 Nic mne tu netěší 450.
 Nic nedbám 140.
 Nic nedbej, jen se vdej 284.
 Nic nedbej, můj milej 209.
 Nic nedělá, pořad pije 369.
 Nic, nic, nic 515.
 Nikomu tak dobře není 374.
 Nunváři, nunváři 401.
 Nýčko nám nastaly 436.
 Nyněko vám děkuju 299, 303.
 Nyněko jste, tatíčku 377.

- Obouvej, synáčku 464.
 Obouvejte se, stromy 61.
 Oči, černé oči 160.
 Odevíte se dvéře 403.
 Odcházel synáček 435.
 Od Lipoltie stezka 155.
 Och my ubozí sirotci 370.
 Och tatičku, vstávejte 299.
 O Jezusku 238.
 O Jidáši nevěrný 60.
 Okolo javora 106.
 Okolo Kestian 141.
 Okolo Kláštera 106, 140, 217.
 Okolo Kolína 143.
 Okolo Lysy 464.
 Okolo Poličky 231.
 Okolo Třeboně 270.
 Okolo zahrádky teče 190.
 O májko, májko 71.
 O Maria, o Maria 57.
 O matičko božská 38.
 O naší pouti 400.
 O naší veselce 345.
 O posvícení 93.
 Osířelo dítě 467.
 O srdce jediny 61.
 Osum kuželíček 105.
 Otče náš 8, 9.
 Otče, otče, otče 147.
 Otloukej se 54.
 Oubutě, souchotě 510.
 Ouvej, ouvej 153.
 Ověáci! vy jste psi 423.
 O Velvary 365.
 Oženil se Chval 351.
 Oženil se krejčí 392.
 Oženil se zlatohlávek 349.
 Ožeň se, holečku 150.
 Ožeň se, ožeň 236.
 Paci, paci 3.
 Pán Bůh leží v hrobě 511.
 Pán Bůh napřed 512.
 Pán Bůh od věků 510.
 Pánbůh zaplat za koledu 43.
 Pane Bože všemohoucí 517.
 Pane bratříčku, dobrý den 363.
 Pane šafáři, vo půl 426.
 Paní jde s louky 61.
 Panímámo Jersouc 336.
 Panímámo, kde je vaše dcera 182.
 Panímámo zlatá 335.
 Panímámo zlatičká 393.
 Panímáma povídala 280.
 Paňmámo, milej jde k nám 130.
 Pán jede s hůrky 54.
 Pán jede s vršku 55.
 Pán mele mouku 55.
 Pannám fíjálky 378.
 Pan páter Jezuit 390.
 Pansky pachole 294.
 Pantáto, pantáto 168, 314.
 Pase ovčáček 423.
 Pase ovčák ovce 491.
 Pase ovčák, pase ovce 471.
 Pásla husy nade dvorem 495.
 Pásla husy na jeteli 99.
 Pásla Juda, pásla páva 477.
 Pásla má milá koničky 179.
 Pásla ovce 424.
 Pásla ovčičky 423, 424.
 Pásla panenka páva 496.
 Pasu, pasu ovce 89.
 Páv sedí pod dubem 29.
 Pecivále, požeň dále 72.
 Pec nám padla 405.
 Pekař pče housky 401.
 Pekla buchty 430.
 Pekla dolky z bílý mouky 429.
 Pěkná paní stojí 59.
 Pěkněj obrázek mám 124.
 Pěkně mně měsíček 215.
 Pěkně prosím, pane správce 4 6.
 Pěkně se mnou tancuj 263.
 Pěkně se zelená 457.
 Pele-pelesta 78.
 Pepičku od koní 273.
 Pepíku, Pepíku 378.
 Peru, peru plínky 84.
 Pět peněz mám 398.
 Petře, Pavle 268.
 Petrovický zámek 137.
 Pfi z očka 513.
 Pí, bratříčku, pí 360.
 Pí, Honzíčku, pí 360.
 Píje táta, pije máma 363.
 Piju-li, piju já 362.
 Píme, bratři 369.
 Píme pivo pomaloučku 359.
 Píme pivo s bobkem 367.
 Píno, líno 78.
 Písař umí pěkně psátí 386.
 Pistole mi dejte 459.
 Pí, synáčku, pomalíčku 361.
 Písn, písu 26.
 Pívali naši 359.
 Pivíčko je naše 359.
 Pivo, pivo 369.
 Plakala nevěsta 327.
 Plakala, želela 217, 218.
 Plavala liduška 158.
 Plejvám, plejvám 76.
 Plouli rytíři po brodě 483.
 Plži, plži 77.
 Pobudem, nebudem 358.
 Poctivost, ach poctivost 244.
 Po čem jsi, má milá 441.
 Počkej, Brandeburku 465.
 Počkej, bratře, kamaráde 272.
 Počkej, holka černoooká 302.
 Počkej, má milá 204, 228.
 Počkej na mě 100.
 Počkej, povím, že's 141.
 Počkej, povím na tě 268.
 Počkejte, rodiče 219.
 Počkej za rok, za dvě 352.
 Počkej, zastav 330.
 Pod dubem, za dubem 281.
 Poděkuj, Bětuško 327.
 Podívej se eště 457.
 Podívej se na mě 458.
 Pod háječkem na kopečku 497.
 Pod horou háječek 192.
 Pod jezerem, nad jezerem 170.
 Pod kopečkem tráva zelená 502.
 Podlé jámy myška 81.
 Podlé luk a podlépo le 193.

Podliska, podliska 54.	Pověz mně, Vavroušku 334.	Přišel pod okýnko 493.
Pod našima okny 103, 108, 123, 194, 229, 253, 322.	Pověz ty mně, hadroplete 255.	Přišla je mně včera z rána 203.
Pod našim okýnkem 207.	Pověz ty mně, hvězdičko má 304	Při vánoci dlouhé noci 424.
Pod okýnkem jsem stával 130.	Povídali, že jsem umřel 278.	Proč bych já nebyla 140
Pod okýnkem stával 492.	Povídám, povídám 10.	Proč bychom veselí nebyli 364
Pod panskýma stájma 430.	Poznám, poznám 262.	Proč by koza netrkala 264.
Podte, děti, podte domů 93.	Praha a Vídeň 125.	Proč, kalino, v strouze 150.
Pojď, dušičko vyvolená 518.	Pravila jsem, pravila 285.	Proč, kalino, v struze 304.
Pod tím kopcem, jalovcem 86	Praví svatej Job 9.	Proč nás pan Bůh tresce 404.
Pod vršíčkem, nad vršíčkem 461.	Před sousedy na potoce 115, 116.	Proč pak jsi, má milá 302.
Pochválen buď J. K. 374	Před tím našim okenečkem 119.	Proč pak jsi plakala 207.
Pochválen pán Ježíš 295.	Překrásné hvězdičky 445	Proč pak, moje milá, pláčeš 340.
Pojď, dušičko vyvolená 518	Pře - má milá kmotra 145.	Proč pak pán Bůh stary panny 48, 49.
Pojď, Honzíčku, na britvičku 267.	Pře - můj milej tatíček 308.	Proč pak se ptáš 427.
Pojďte, holky, do vobor' y 35	Pře - můj milej tatíček 308.	Proč pláčeš, má milá 427.
Pojedeme na lov 399.	Pře - můj milej tatíček 308.	Proč sem jdeš, nač sem 234.
Pojed', chlapče, pojed' domů 179, 180.	Pře - můj milej tatíček 308.	Proč vy sem k nám, hoši 100
Pole, luka, dům 517.	Pře - můj milej tatíček 308.	Prodala pole, luka vše 408.
Polez, Hana, polez 336.	Pře - můj vlásky kadeřavy 340.	Prodal sedlák koně 411.
Položila hlavu do jetele 197.	Přenes mě, přenes 143.	Pro hodny mládence 238.
Pomlázka se čepejří 62.	Přenešťastnej ten Kruml. zámek 252.	Pro jedno stvoření 234.
Po neděli to pondělí 475.	Přes hory, přes doly 65.	Pro peníze vždycky pláču 352.
Po neděli za sítání 473.	Přes hráz, přes hráz 426.	Propust' mě, můj milej 152.
Po potoce chodila 394.	Přes les, přes háj 395.	Prosím, prosím žebrotů 5.
Pořád mně dávají 204, 456.	Přes potok můsteček 197.	Protivinský zámek 233.
Pořád se mne naši ptají 272.	Přes ty pusty lesy 192.	Protivinská pání 459
Poslali mě na vobroučky 56.	Přeškoda, má milá 208. 222, 233.	Proto jsem se na vojnu dal 448.
Poslal mně pan zeman 398.	Přeškoda nastokrát 352, 442, 462.	Proto jsem se tak mladiceká vdala 357.
Poslední bje hodina 522.	Přihodila se novina 486	Proto jsem se vdala 357.
Poslechněte, lidé, málo 345, 490.	Přijď k nám ve dne 145.	Proto jsem si kanafasku 115, 294.
Poslechněte mne málo 41.	Přijdu-li od práce 355.	Proto jsem tě nechtěl 145.
Poslyšte, panny a vy mládenci 471.	Přijeli jsme do krajiny 334.	Proutek se ohýbá 61.
Potkali mne myslivci 397.	Přijel z města pan p. 401.	Přelto, bylo tma 166.
Poradil se krejčí 354.	Přiletěla holubička 448.	Přší, přší, jen se leje 118.
Pověz mně, má milá 108, 166, 184, 301.	Přiletěla vrána 30, 397.	Přšvalo, jen se lilo 228.
Pověz mně, ach má znejm 121, 185.	Přiletěl je pták 332.	První hody do Provody 61.
	Přiletěl ptáček 102.	Psala Anička 6.
	Přiletěl slaviček 218, 219.	Ptáček skáče 36.
	Přišel je k nám jeden pán 384.	Pučala má milá 428
	Přišel je k nám na námluvy 247.	Půjě mi, ženo, motovidlo 267.

- Páje mně, holka, nákou 267.
 Pájdeme tam dolů 43
 Pájdem spolem do Bel 44.
 Puf mě, holka 147.
 Pušperská šafářka 222.
 Pušpersky děvčátka 430.
 Pušpersky mládenci 241.
 Putovalo děvče 168.
 Ráda bych tě měla 142
 Ráda jsem, Jeničku 111.
 Rada, rada, rada naše 53
 Ráda, ráda 132, 270.
 Ráda tě, Honzičku 240.
 Rád bych se oženil 276.
 Rád bych se ženil 276.
 Radujme se, veselme se 404.
 Raduj se, kmotře 91.
 Rájovští sedláci 205.
 Rak leze z díry 28.
 Ráno, ráno, raničko 60.
 Ráno vstala, posnídala 495.
 Reje, reje černá svině 28.
 Rej, slunéčko, rej 78.
 Řehtej mi, řehtej 330.
 Řekni: Ano 278.
 Řekni, řekni, řekni jí 284.
 Řemesníci hodni jsou 387.
 Řípa se vdávala 349.
 Rodičové chtějí 444.
 Roste stromek dubový 130.
 Rostou, rostou, rostou 275.
 Roudnice je na dolině 203
 Roudničtí sedláci 185.
 Rozejděte se všecky zlé 512
 Rozhněvala se Káča 429.
 Rozsypala krupičku 34.
 Roztocká hospoda 111.
 Roztrhaná chalupa 221, 355.
 Roztrhany kalhoty 374.
 Rozvij se, rozvij 226.
 Rozzlobil se švec 404.
 Rozzehnejme se s tím tělem 521.
 Různo, různě, chaso 306, 307.
 Růžička červená 207.
- Růžička se hněvá 58.
 Rybička maličká 221.
 Rybičky v hlubinách 297.
 Rychtáři Klukovskéj 409.
 Rychtáři, šafáři 122.
 Sáně nám jdou šnejdrem 371.
 Sázela má milá 164.
 Seděla pod borovičkou 121.
 Seděla u našich vrat 127.
 Sedí bubák pod komínem 5.
 Sedí milá za stolečkem 116.
 Sedí vrabec na kostele 30.
 Sedláčkoví hodně je 409.
 Sedlák boží stvoření 410.
 Sedlák je šelma velká 410.
 Sedlák na louce seče 420.
 Sedlák nerozumí 267.
 Sedlák, sedlák, sedlák 409, 412.
 Sedlák seká v lese 388.
 Sedlák z Prahy jede 410.
 Sedla moucha 376.
 Sedum grošů, vosum 403.
 Sedum trubačů mně trou-
 bilo 319.
 Seká mysliveček 396.
 Sekejte, bednáři 318.
 Sekyřečko, sekej kola 28.
 Sem, sem, sem, pastýři 44.
 Sešla se selka s selkou 431.
 Sila věku na vršičku 283.
 Sil jsem hrách na horách 423
 Sil jsem oves 268.
 Sil jsem proso na sou-
 vrati 201, 202
 Sil Petr proso 36, 69.
 Skákal pes přes oves 394.
 Sklenice skleněná 361, 364
 Sklopila očičky 194.
 Skočila bába přes rybník 55.
 Skoč panno do vody 63.
 Skoč ty panno do vody 63.
 Skřivánek, malý pták 359.
 Skřivánek nevorá 359.
 Slávo sladovnická 403.
- Slepička běhá po dvoře 61, 62.
 Slepička se popelí 62.
 Sloužila holka u poles-
 nýho 429.
 Sloužila má milá 219.
 Sloužil jsem na fate 418.
 Sloužil jsem na Švamb. 364.
 Sloužil jsem u sedláka 418
 Slunce za hory zachází 425.
 Slunéčko vychází 197, 502.
 Slunéčko vyšlo přes hory 99.
 Slunéčko za hory zachází 425.
 Slunéčko zachází 208, 424.
 Slunéčko za mrak 203.
 Sluníčko boží 78.
 Sluníčko, sluníčko 78.
 Služebná děvčečka 159.
 Slyšel jsem, viděl jsem 457.
 Slyším zvony zvonití 504.
 Slyšte, lidi, co nového 375.
 Smetáme smeti 95.
 Smrt jsme vám zanesli 58.
 Smrt nesem ze vsi 58.
 Smrtonoško, Velkonočko 57.
 Smrt plyne po vodě 58.
 Spadla mně šavlička 432.
 Spala bych, spala 1.
 Spi, synáčku, spi 1.
 Spíš, panenko, neb nespíš 320.
 Stála chaloupka v rákose 482.
 Stála je v zahrádce 283.
 Stála má milá 204.
 Stála na pavláčce 141.
 Stála na potoce 141.
 Stála na zahrádce 148.
 Stála panenka Maria 500.
 Stál jsem tam na pavlači 244.
 Stará bába čarovala 375.
 Starala's se, matko má 516.

- Staral se chudej s chudon 349.
 Starej jede s kopečka 55.
 S tebou jsem se, holka, těšival 448.
 Stezička šlapaná 208.
 S tím šafářem je rekreací 86.
 Stojí borovička zelená 227.
 Stojí buk prostřed luk 28.
 Stojí hruška v oudoli 64.
 Stojí hruška v štrém poli 56, 138, 173, 176, 246, 477.
 Stojí javor u potoka 28.
 Stojím pod okny 128.
 Stojí, stojí kostelíček 504.
 Stojí tyčka v prostřed dvoře 64.
 Štraka na dubě 103.
 Štraka skáče po horách 84.
 Štraka skáče po zahrádce 225, 317.
 Štrakaty peřiny 328, 329.
 Strakonické dudy hučí 257.
 Strakonické dudy pískají 257.
 Straší nás sedláci 431.
 Strejček Nimra 271.
 Štelil myslivec sojku 397.
 Štelil myslivec vranku 397.
 Stroj se, panno, stroj se 473.
 Strojte, panenky, strojte bál 466.
 Strunka, strunka 40.
 Studánko, dej vody 11.
 Studýnka roubená 111.
 Svátá Lucie tři dcery měla 508.
 Svátá Maří Majdalena 504.
 Svátá Markyto 59.
 Svátá panna Barbora 510.
 Svatej Jan jede k nám 58.
 Svatej Jiří jede k nám 58.
 Svatej Jiří vstává 57.
 Svátí, svátí, svátí 407.
 Svátý Jene, Didi-Jene 80.
- Svátý Petr z Říma 59.
 Svátý Petr hřímá 59.
 Svátý Petr leží v hrobě 511.
 Svátý, svátý, svátý 510, 511.
 Svět se točí jako kolo 151.
 Svině běží uličkou 55.
 Svitá, svitá svitaníčko 272.
 Svitila mi jasná hvězdička 190.
 Svití, svití sluníčko 76.
 Svitíval mi jasnej měsíček 191.
 Svit, měsíčku jasný 496.
 Svit, měsíčku, polehoučku 174, 175, 317.
 Svit, měsíčku, pomalíčku 174.
 Sundej ty, můj chlapče 312.
 Sundej ty, Vavroušku 342.
 Sysel seče votavu 30.
 Šafáři, mlynáři 121.
 Šafárko, kde je šafař 426, 427.
 Šel bych do Kláštera 133.
 Šel jest Franta mezi Franty 389.
 Šel jest Jíra na kvíčaly 397.
 Šel jest pán Báh, šel do ráje 500.
 Šel je tudy holeček 251.
 Šel jsem a měl jsem 389.
 Šel jsem lesem, byl jsem vesel 150.
 Šel Jukel na pivo 379.
 Šel mimo mne, okolo mne 247.
 Šel pán Ježíš Kristus 508.
 Šel sedlák na jarmark 92.
 Šel tudy, měl dudy 258.
 Šel zahradaik do zahrady 224.
 Šelmo hajnej 388.
 Šenkýři hluchej 361.
 Šenkýři, šenkýři 366.
 Šenkýřko, nalej nám 360.
 Šiju boty do roboty 31.
 Široky, hluboky ty Vltavsky 162.
- Široky daleky to Kláštersky pole 450.
 Škaredej kominík 390.
 Škoda, holka, škoda tebe 425.
 Škoda je tě, synku 153.
 Škoda tě, Jeníčku 458.
 Škoda toho šátku 344.
 Šla Andulka do zelí 269.
 Šla děvka na trávu 251.
 Šla Dorota do mlejna 237.
 Šla holka do krámu 403.
 Šla Liduška na travíčku 481.
 Šla má milá do háječku 115.
 Šla má milá do sádečku 246.
 Šla má milá na travíčku 394.
 Šla Maria, šla do ráje 500.
 Šla panenka do háječku, 118.
 Šla panenka do Vamberku 138.
 Šla panenka k zpovídání 119.
 Šla panenka pro vodu 113.
 Šla Škytka přes moře 509.
 Šla Židovka do Slanýho 407.
 Šli vojáci po silnici 270.
 Šly muziky do Lazu 386.
 Šly panenky silnicí 100, 269.
 Šnečku, šnečku 78.
 Špatná bych já byla 235.
 Špatnou ženu mít 353.
 Špity, špity, bábo 7.
 Špity, špity, dědku 7.
 Štáva-li zelená 79.
 Štěstí, zdraví, pokoj sv. 40.
 Štuknechtí koně mají 453.
 Štuknechtí naši 465.
 Štury koně vrany 329.
 Šup sem, holka, šup sem 270.
 Švec sedí na cestě 55.

- Ta Bludojc setnička 342.
 Tahle sklenička 362.
 Tak hle jedou mladí
 páni 4.
 Tak hle v Rokycanech
 270.
 Tak se má starěj 350.
 Ta Mára krejčovíc 242.
 Tamhle je háječek 193,
 228, 424.
 Tam hle je jablůnek 108.
 Tam hle je kostelíček 504
 Tam hle sem jde jeden
 86.
 Tamhle za vodou 144.
 Ta mlynářka zlá 226.
 Ta mlynářská chasa 394
 Tam nad tím Lazem 214
 Tam nahoře pod lipami
 479.
 Tam na těch Španěvských
 lukách 151.
 Ta Moravská brána 414.
 Tam u těch pauskejch
 vrat 251.
 Ta naše láska 236.
 Tancovala chrpa 265.
 Tancovaly dvě panenky
 269.
 Tancuj se mnou 260.
 Tancujte, myši 34.
 Ta Sedlecká májka 71.
 Ta Strahovská brána 414.
 Ta Strážská hospoda 306.
 Táta náš šel na houby
 377.
 Tatíčku, hraj 256.
 Tatíčku starěj náš 377.
 Tatíčku, tatíčku 243.
 Tázala se kočka kočky
 376.
 Ta zdejší hospoda 266.
 Teče, teče říčka 43.
 Teče voda živová 291.
 Teče voda od javora 213.
 Teče voda od Skuhrova
 181.
 Teče voda od Štukravy
 471.
 Teče voda od Tábora 470.
 Teče voda proti vodě 246.
 Teče voda studená 212.
 Teče voda, teče 170, 171,
 297.
 Teče voda z lesa dolem
 495.
 Tedy poženem 44.
 Tělo mrtvé v hrob kla-
 douce 521.
 Ten Chlumecký zámek
 437.
 Ten Koutecký zámek 291.
 Tenkrát mně bylo dobře
 415.
 Ten Krumlovský zámek
 168.
 Ten Letovský zámek 167.
 Ten Lužanský zámek 411.
 Ten náš brousil 86.
 Ten náš malej jurista 282.
 Ten náš slouha 452.
 Ten nepřítel Turek 230.
 Ten pauskej dvoreček 106.
 Ten pauskej jurista 282.
 Ten Řečický zámek 106.
 Ten Sebranský kostelíček
 451.
 Ten vaří, ten smaží 3.
 Ten zábranský kovár 486.
 Ten Zbirovský zámek 167.
 Ten zdejší pan farář 303.
 Tesknosti mně jdou 214.
 Těš se, má panenko 189.
 Těš se, můj holečku 189.
 Těžko mě matička vy-
 chovala 437.
 Těžko trpět žizeň 368.
 Ti Lazští mládenci 332.
 Ti Mrákotští páni 386.
 Tintěrovo jelito 32.
 Ti sedláci ubozí 426.
 Ti slavní a moudří 305.
 Ti valaši Filípkovi 416
 Ti valaši ze vsí naší 416.
 Ti zdejší mládenci 197.
 Tluču, tluču na buben
 431.
 Tluču, tluču, otevřete 132,
 133.
 To bylo poslední 205.
 Toč se, děvče, toč se
 260.
 To je holka má 353.
 To je táta 3.
 To je zlatý posvěcení 93.
 To je žena má 353.
 To jsou dobry, zlatý časy
 87.
 To jsou dudy 257.
 Tomandlovo pole 411.
 Tomeš Javůrkojc 86.
 To mně bylo nejhůř 459.
 To naše stavení 221.
 To si, mámo, nemyslete
 99.
 To soužení, to tráp. 181.
 Toulali se mládenci 331.
 Trápila's, má milá 168.
 Travička zelená 420.
 Trávo, trávo 80, 369.
 Třeba já byl, panímámo
 408.
 Třebas já byl bez čepice
 239.
 Třeboně, Třeboně 124.
 Třepám, třepám ručičky 3.
 Třepy, třepy ručičky 3.
 Třesu, třesu, nepřestanu
 94.
 Třesu, třesu plotem 37.
 Trhám, trhám travičku 89.
 Tři, čtyry neděle 393.
 Tříkrát jsem kolem 319.
 Tři léta jsem k vám cho-
 díval 150.
 Tři léta's k nám chodil
 207.
 Tři noci nespala 171.
 Trochu kyselá 428.
 Troufám, troufám 256.
 Truc na truc někomu 146,
 234, 363.
 Tuhle máš, má panenko
 193.
 Tu kúká, poslouchá 235.
 Tuším, tuším, tuším 223,
 297.
 Tvé modré oči 142.
 Ty Cekovské krávy 243.
 Ty hvězdičko tmavá 188.
 Ty Janečkovy kobylky 416.
 Ty Kláštersky zvony 129.
 Ty Leskouce jsou v dolíně
 422.
 Ty mladý panenky tan-
 cující 261.

Ty podhajský kostelíčku 99.	Už jedou muziky ke dvoru 295.	Vandroval Klimánek 392.
Ty Rybouc dcery 422.	Už je malá chvílka do dne 100, 118, 193.	Vari, holka, vari 271.
Ty se mně, má milá 196.	Už je sluníčko za horou 87.	Vařím, vařím kašičku 4.
Ty si myslíš, má panenko 233.	Už je, synku, už je veta 153.	Vaří myška kašičku 3.
Ty šenkýřův mázku 361.	Už je ta láska zapálená 435.	Vari, vari, vari ode mne 145.
Ty Vorlický kostelíčku 268.	Už je toho masopustu 49.	Varvažovskej zámek 223.
Ty zdejší hodinky 197.	Už je to uděláno 341.	Váša slouhů ten má troubu 424.
Ty zdejší panenky 240.	Už je vás málo 141.	Včera mně vzkázala 223.
Ty Zvíkovské zahrady 112.	Už je Vávra nebožt. 366.	Včera neděle byla 189.
U cimbálu stála 256.	Už ji vedou, už ji mají 319.	Včera mně svítilo sluníčko 120.
Učitele velkého, Řehoře 49.	Už jsem opuštěnej 170.	Včera's byla ještě pannou 342.
Uč se, školáčku 6.	Už jsme si naši koledu 45.	Včera's byla švarnou pannú 342.
Učte se, děvčátka 267.	Už jsou ti huláni 456.	V černém lese na pascece 480.
U Hosina je louka 395.	Už jsou vojáci 455.	V Černovicích v hustém lese 479.
U Javůrků kohout 86.	Už mne ta nozička neboli 66.	Vdala jsem se, vdala 337.
Uhladila si hlavičku 65.	Už mne nebudeš, má zl. p. 456.	Vdávala se naše Káče 344.
U Kláštera je háječek 289.	Už mou milou do kostela 301.	Vdávala se stará bába 351.
U Kláštera pole 216.	Už mou milou na oddavky 301.	Vdávat se mám, a já nechci 291.
U kláštera stojí kámen 250.	Už mou milou od oltáře 303.	V dobrém jsme se sešli 370.
U kovárů hodná louže 86	Už nebudou víc ty časy 514.	Vedu, vedu anděla 66, 67.
U našeho chliva 243.	Už se černé vlásky 324.	Velký Bože! svatý Jcne 79.
U našeho jezera 173.	Už se Krumlovskéj zámek 101.	Velmi přežalostný ten čas 520.
U našich luk 250.	Už se mně ta láska 195.	Vem ty si mne nebo nevem 255.
U oltáře klekla 308.	Už se rozloučila 326.	Ven hosti bez kostí 60.
U panského dvora 192.	Už se ten ovísek 253.	Venku stál u dvířek 163.
U potoka stála 109.	Už s tebou, má milá 444	Vesecky panenky 241.
Uřkla-li tě panna 510.	Už tebe, Andulko, nechci 404.	Veselá mysl 514.
Uskrovněte svého pláče 518.	Už, už, už 341.	Vesele, vesele! třeba 162.
U svatýho Jána 253.	Už vám kvinde dávám 326.	Vesele zpívejte, kohouti 322.
U Šohajů pěkněj javor 86	Už vás opouštím 324.	Veze sedlák hnůj 410.
U těch našich dvířek 132	Už všecky panny 283.	Vez mě, koníčku, vez 189.
U té naší maštalky 127.	U Žďára jsou roviny 203.	V háječku v dolině 125.
U té naší studnice 172.	Válím, válím, chléb 2.	Viděli jste kozu mou 422.
Utíkej, holka, utíkej 154	Vandrovala bleška 392.	Vidíš, holka, vidíš 238.
Utíkej, Káčo, 269, 270.	Vandrovala má panenka 245.	Vím já jeden pivovárek 489.
Uvázu konička 222.	Vandrovali hudeci 466	
Už do vojny jedeme 450		
Už, holečku, už je veta 153.		
Už ho vedou, Martina 371.		
Už já v'ce po Mělnice 182		
Už jdou děvčátka z Lomečku 121.		
Už jdou kamarádi, už jdou do Čech 438.		

Vím já lučinu širokou 481.	V Praze bylo na rathouze 447.	V tom Klášteře je tam pivovárek 363.
Vím já o pěkném palouce 481.	V Pušperku je dvoreček 245.	V tom Láze je hodnej sousek 431.
Vímť já domeček 186.	Vrána letí, nemá dětí 77.	V tom našem sádečku 140, 162, 274.
Vímť já ptáčka jednoho 346.	Vrána na dubě žaludy klube 103.	V tom pokojíčku na bílým lůžku 250.
Vímť já, že můj vykupitel 519.	Vrní, vrní kolovrátek 5.	V Varvažově na vršíčku 247.
Vinšujem vám dobrej den 59.	V rychtářovic dvoře 75.	Vyběhla z domu, pošeptala mu 154.
Vítáme vás, páni milí 298.	Vsadila jsem záhy dosti 150.	Vy havrani umazaní 389.
Vítám tě, nevěsto 336.	Vstala jest Ančička v bílej den 314.	Vyjdi, vyjdi, sluníčko 76.
Vítám vás všechny ve spole 300.	Vstalt jest této chvíle 63.	Vyjdu si já na vršíček 179.
Víte, holky, věnce 58.	Vstávej, Andulko 401.	Vy jste chlapi, vy jste 251.
Vítej, vítej, Máji 71.	Vstávej, má milá 321, 400.	Vy jste mládenci 236.
Vítr fouká od Podlázek 146.	Vstávej, myslivečku 394.	Vykoukala z okynečka 203, 453.
Vizte, pane páter, vizte 352.	Vstávej, vstávej zhůru, myslivečku 399.	Vykvěta mně pěkná růže 138.
V Jičíně troubili 201.	V Strakonících na rohu 117.	Vy Lazské panenky 274.
V Jičíně verbujou 458.	Však já mou Andulku znám 252.	Vyletěla čejka 126.
V Klášteře koničky kširujou 185.	Však já mou Marjánku znám 252.	Vyletěla holubička 149, 224.
Vlaštovička lítá 126, 320.	Však já si ještě to dovedu 290.	Vyletěl holoubek 147, 400.
Vlaštovička švitoří 404.	Však já nevím, mnoho-li 358.	Vyletěl ptáček 128.
Vletěla husička 159.	Však jsem to, Jeničku 229.	Vyletěl slaviček 231.
Vletěl pták na bodlák 410.	Však nám tak nebude 266.	Vy manželé hezký 305.
Vlk mně radu dal 351.	Všecky panenky s trávy jdou 176.	Vypraná vestička 107.
Vlk sedí v roklí 30.	Všecky, všecky Klášter-sky panenky 421.	Vyrostla mně bílá růže 177.
Vlk se ženit chtěje 346.	Všickni psi štěkají 322.	Vyrval jest jelen kozlovi 39.
V Máji z jara, z jara 70.	Všickni se ptajou 273.	Vysoký jaloveček 115.
V naši vsi je nová brána 261.	Všickni se starají 374.	Vyšla hvězda na kraj léta 503.
Vodevírejte se ty vaše vrata 334.	Všickni svatitancovali 260.	Vy Vorličtí páni 459.
Vodíčko studená 507.	V širém poli hruška stojí 173.	Vzali mě na vojnu od panny 452.
Vojáci jedou, jedou 449.	V širém poli lípa stojí 476.	Vzal jsem si babičku 351.
Vojáci jedou k horám 433.	V Táboře na hoře 405.	Vzal si sedlák selku 410.
V okýnku stála 191.	V Táboře na rynku 234.	Vzdor na vzdor někomu 144.
Voráci, voráci, pojeď domů 49.	V tej naší maštálce 167.	V zeleném háječku 395, 498.
Vondrojic panenky 241.	V tej naší zahrádce 110, 124.	Vzhůru, pastuši 41.
Vopatruj vás pán Bůh 326.	V tom černým lese 7.	Vzkázala mně jedna chudobná 275.
Voral jsem měkkotu 412.	V tom háječku při měsíčku 118.	Vzkázala mně večera šafá-řova 260.
Voře má panenka na stráni 412.		
Voře, voře Jan 10.		
Vosy, vosy, vosy, sršání 186.		
Voudolině, v pádolině 9.		

Vždycky jen se ptala 456.	Za lesíčkem růže 195.	Zelený věnce máme 314.
Vždycky jsem myslíval 449.	Za naší lukou 404.	Ze země jsem na zem přišel 513.
Vždycky jsou se Hajdáláci divili 378.	Za našima humny 155.	Zhůru cesta, dolů druhá 152.
Vždycky jsou se naši starali 449.	Za naši stodolou 416.	Zima byla, bláto bylo 408.
Vždycky mi říkala moje milá 240.	Za padesát zlatejch 354.	Zima byla, vítr foukal 377.
Vždycky mně matička říkávala 133.	Zaplat mi, sedláče, službu 419.	Zima je, zima je 231.
Vždycky mně říkají 136.	Zasazuj, Henzičku, zasazuj koně 263.	Zlatá brána otevřena 80.
Vždycky sedlák je veselý 409.	Zastavte, muziky 325.	Zle, matičko, zle 464.
Vždycky se ptajou 409.	Za Strakonici zelenej vršek 213.	Zloději, zloději 406.
Vždycky's mi, měsíčku, svítíval 155.	Za téma, za téma černýma očima 113.	Zpívala bych, neumím 273.
Zabil jest Matoušek 488.	Za tím naším háječkem 117.	Zpívala bych, zpívala 244.
Za Domazlicí velikej vršák 143.	Za tím Vítochovým humnem 96.	Zpíval bych já, neumím 273.
Zadrkejte almarou 59.	Zatmělo se mně sluníčko 183.	Zpívej, slavičku! zbud 128.
Zadrž ty mi, má panenko, koně 315.	Zatoč se, koši 59.	Zpívejte, Kláštersky kouti 322.
Za dvěma stojím 38.	Zatoč se sluníčko, 197, 437.	Zrzavá psem voly 425.
Zafoukej, větríčku, od východu 157.	Zatoč ty se, má panenko 94.	Ztratila jsem hnětinku 430.
Zafoukej, větríčku, s Dunaje 85.	Za tou naší stodoličkou 119, 138, 355, 423, 448.	Ztratila jsem pantoflíček 117.
Zafoukej's Dunaje, můj větríčku 199.	Zavírám, zavírám les 84.	Žádná není tak čiperná 246.
Zafoukej, větríčku, v pravou stranu 199.	Za vodou, za vodou, za vodičkou 156.	Žádná není tak maličká 294.
Záhon petržele 107, 265.	Za vraty, za vraty, za vratnicí 388.	Žádná není taková 430.
Za horama, za dolama 476.	Za zdravím našeho pána 87.	Žádněj neví, co já zkusím 427.
Za horama, za lesama 496.	Zazpívej, slavičku, vesele 139.	Žádněj neví, co je kroužek 267.
Zahrajte mi po hejducku 238.	Zazpívej, slavičku! zvolej 321.	Žádněj neví, co je láska 138, 245.
Zahrajte mi rejdovačku 267.	Zdaleka se pozná 262.	Žádněj neví, co mě bolí 201.
Zahrajte mně mou 270.	Zdali nám, mládenci, povíte 421.	Žádněj neví, jak je mně 279.
Zahrajte mně, muzikanti 259.	Zdali nám, panenky, povíte 421.	Žádněj neví jako já 115, 391.
Zahudej, hudečku 338.	Zálo mi se té noci 172.	Žádnému tak není 318.
Zajíček běží po pšenici 395.	Zdalo mi se, zdalo 109, 242.	Žala holka, žala trávu 478.
Zaklínám vás, pakostnice 509.	Zejtra bude robota 425.	Žalo děvče, žalo trávu 149.
Za krejcar drštiček 428.	Zelenaly se pšeničky 151.	Žalost mám, nic nedbám 221.
Zakokala žezulíčku 175, 356.	Zelená se louka 39, 146.	Žaly jsou travičku nad struhou 154.
	Zelenej hájičku 138.	Ženěněčko, ženění 354.
	Zelenej jalovec 197.	

Ženění, ženění 355.	Žezuličko, kde jsi byla 397.	Židovka zezavá 407.
Ženo má, ženo má 350.	Žezulinka kuká 194.	Židovko, poď k nám dnes 407.
Ženu, ženu, ženu potře- buj 277.	Židi nevěrní 60.	Žito, žito, žitečko 172.
Že to pivo nevypiju 360.	Žid nám umřel 90, 91.	Žněte, holky, zažnějte 86.
	Žid náš Heršel 91.	Žni, můj srpečku 290.

H r y d ě t s k é .

S nemluvnětem.

Myška 2, 3.
Kostelíček 2.
Chléb váletí 2.
Třepati ručkama 3.
Vařiti kašičku 3.
Pět prstů 3.
Co dělají prsty 3, 4.
Chlácholiti dítě 4.
Houpati dítě 4.
Kováříček 4.
Jak se jezdí 4.

Chlapecké.

Botky šiti 31.
Na Mužíčka 31.
Kdo s koho 31.
Na trh 31.
Na koně 31.

Na klobásu 32.
Na řemesla 32.
Na krále 33, 72.
Na nebe a na peklo 69
Na zlatou bránu 80, 81.
Na barvy 82.
Na Hastrmana 83.
Na straku 84.
Na jestřába 88.
Na kokše 88.
Na umřelého žida 90.

Divčí.

Syreček 33.
Mýši tanec 33.
Na chléb 34.
Na Aučičku 34.
Na paní tetu 35.
Na trny 35.

Na Heličku 65.
Na Hřimbabu 66.
Na paní Růžovou 67.
Na královnu 74.
Na husičky 81.
Na Hastrmana 83
Na kmotru Lidku 90.
Na prástvu 96.
Na prsten 96.
Na pantoflíček 97.
Na Kuca - babu 97.

Společné.

Na křepelku 35.
Na koukol 36.
Na šáteček 36.
Žalman 68.
Na vlka 89.
Na kotka 97.

Ž n á p ě v ů

k této sbírce písní náležitých opatřeny jsou průvodem fortepiana
od J. P. Martinovského potud následující:

Náp.	Prův.	Náp.	Prův.	Náp.	Prův.	Náp.	Prův.	Náp.	Prův.
1—200		76—312		133—41		203—170		282—336	
2—71		77—240		138—86		204—216		283—129	
3—92		79—314		139—61		206—64		285—148	
6—73		81—98		140—57		207—63		286—47	
7—251		82—162		142—319		211—133		287—206	
10—25		83—198		143—267		215—329		288—337	
12—97		84—248		144—266		216—229		289—17	
14—301		85—248		148—320		221—176		291—	59
18—208		90—315		151—85		225—118			369
20—23		91—78		153—297		226—282		294—268	
24—224		93—34		154—67		237—181		295—3	
34—	{ 215 324	95—44		156—210		238—54		296—4	
		97—230		160—145		239—242		297—115	
35—26		98—250		162—205		245—330		299—338	
36—303		99—316		165—173		247—103		301—340	
37—171		101—14		169—321		249—331		302—341	
41—304		102—24		171—233		250—55		304—188	
42—305		104—199		172—322		251—332		307—124	
44—308		107—317		173—87		253—30		308—339	
45—306		108—45		174—60		254—201		309—151	
47—309		109—258		175—257		255—43		313—226	
51—190		110—253		177—195		257—40		314—342	
52—189		111—292		179—172		258—36		315—160	
54—194		112—318		183—323		259—96		318—165	
55—90		113—93		184—214		260—333		319—379	
57—214		114—178		185—325		261—37		320—174	
58—310		117—159		191—121		263—281		321—140	
60—106		118—	{ 132 397	192—91		264—334		323—18	
64—	{ 49 385	121—138		195—295		267—279		325—241	
68—28		122—136		196—221		269—66		327—217	
72—311		128—260		197—143		270—212		328—123	
73—157		129—102		198—327		273—264		330—343	
74—313		131—76		200—328		277—89		333—211	
				201—192		281—150		334—344	

Náp.	Práv.	Náp.	Práv.	Náp.	Práv.	Náp.	Práv.	Náp.	Práv.
335	— 21	435	— 411	514	— 182	603	— 88	696	— 125
341	— 204	436	— 283	516	— 185	605	— 126	698	— 235
342	— 179	437	— 72	517	— 184	606	— 261	699	— 232
343	— 82	440	— 22	519	— 80	607	— 109	700	— 272
344	— 299	441	— 219	520	— 107	610	— 110	705	— 259
345	— 179	442	— 50	521	— 164	611	— 77	706	— 245
346	— 345	443	— 358	522	— 236	614	— 70	708	— 274
347	— 12	445	— 359	523	— 373	615	— 276	714	— 392
350	— 144	448	— {153	524	— 372	616	— 383	715	— 13
351	— 252	448	— {302	527	— 374	617	— 79	722	— 113
352	— 131	449	— 139	529	— 46	618	— 142	723	— 52
353	— 234	451	— 360	531	— 287	621	— 101	724	— 104
354	— 239	454	— 161	535	— 19	623	— 265	726	— 74
355	— 346	455	— 361	536	— 146	624	— 384	727	— 255
356	— 163	458	— 362	539	— 375	639	— 116	731	— 269
357	— 35	462	— 180	540	— 249	641	— 137	733	— 393
358	— 347	463	— 363	544	— 122	643	— 225	735	— 141
359	— 134	464	— 364	546	— 247	644	— 84	736	— 394
364	— 48	465	— 365	549	— 99	646	— 183	738	— 243
367	— 213	466	— 366	550	— 209	648	— 177	742	— 130
369	— 270	469	— 68	554	— 376	649	— 6	745	— 15
371	— 349	472	— 367	555	— 271	650	— 5	746	— 396
373	— 350	473	— 65	556	— 193	653	— 112	747	— 120
376	— 20	475	— 286	558	— 377	654	— 100	751	— 158
377	— 351	479	— 42	564	— 262	658	— 94	752	— 103
383	— 128	483	— 290	565	— 378	659	— 275	753	— 202
389	— 353	484	— 368	566	— 38	660	— 149	756	— 203
390	— 166	485	— 288	567	— 81	661	— 218	759	— 398
392	— 352	489	— 1	568	— 58	664	— 386	760	— 95
392	— 354	491	— 277	574	— 108	665	— 56	763	— 8
394	— 75	492	— 167	575	— 280	666	— 387	764	— 7
396	— 289	493	— 105	577	— 246	667	— 191	765	— 285
397	— 300	494	— 197	579	— 296	668	— 254	767	— 175
400	— 186	496	— 114	580	— 39	674	— 207	773	— 263
402	— 83	498	— 231	584	— 69	675	— 388	779	— 127
405	— 147	499	— { 51	583	— 169	676	— 53	780	— 399
407	— 237	499	— { 335	588	— 168	680	— 389	782	— 32
408	— 238	502	— 9	591	— 291	681	— 33	784	— 294
415	— 156	503	— 10	593	— 273	684	— 298	786	— 400
418	— 284	504	— 119	594	— 380	688	— 390	790	— 152
419	— 187	505	— 370	595	— 196	689	— 16	791	— 256
420	— 222	506	— 154	596	— 31	690	— 29	792	— 2
425	— 355	507	— 11	597	— 381	691	— 278	793	— 155
427	— 356	509	— 371	598	— 293	692	— 220	794	— 117
429	— 357	510	— 223	599	— 382	693	— 391	796	— 395
432	— 228	512	— 62	600	— 227	695	— 125	797	— 27

100-100	100-100	100-100	100-100	100-100
101-101	101-101	101-101	101-101	101-101
102-102	102-102	102-102	102-102	102-102
103-103	103-103	103-103	103-103	103-103
104-104	104-104	104-104	104-104	104-104
105-105	105-105	105-105	105-105	105-105
106-106	106-106	106-106	106-106	106-106
107-107	107-107	107-107	107-107	107-107
108-108	108-108	108-108	108-108	108-108
109-109	109-109	109-109	109-109	109-109
110-110	110-110	110-110	110-110	110-110
111-111	111-111	111-111	111-111	111-111
112-112	112-112	112-112	112-112	112-112
113-113	113-113	113-113	113-113	113-113
114-114	114-114	114-114	114-114	114-114
115-115	115-115	115-115	115-115	115-115
116-116	116-116	116-116	116-116	116-116
117-117	117-117	117-117	117-117	117-117
118-118	118-118	118-118	118-118	118-118
119-119	119-119	119-119	119-119	119-119
120-120	120-120	120-120	120-120	120-120
121-121	121-121	121-121	121-121	121-121
122-122	122-122	122-122	122-122	122-122
123-123	123-123	123-123	123-123	123-123
124-124	124-124	124-124	124-124	124-124
125-125	125-125	125-125	125-125	125-125
126-126	126-126	126-126	126-126	126-126
127-127	127-127	127-127	127-127	127-127
128-128	128-128	128-128	128-128	128-128
129-129	129-129	129-129	129-129	129-129
130-130	130-130	130-130	130-130	130-130
131-131	131-131	131-131	131-131	131-131
132-132	132-132	132-132	132-132	132-132
133-133	133-133	133-133	133-133	133-133
134-134	134-134	134-134	134-134	134-134
135-135	135-135	135-135	135-135	135-135
136-136	136-136	136-136	136-136	136-136
137-137	137-137	137-137	137-137	137-137
138-138	138-138	138-138	138-138	138-138
139-139	139-139	139-139	139-139	139-139
140-140	140-140	140-140	140-140	140-140

48
Due Date Bookmark

Robarts Library

Due Date Bookmark

Robarts Library

DUE DATE:

May 9, 1994

For telephone renewals
call

978-8450

Prices 50¢

